

T.C.
ORDU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

**MECMÛ'A-İ EŞ'ÂR VE FEVÂİD [ANKARA MİLLİ KÜTÜPHANE ADNAN
ÖTÜKEN İL HALK KÜTÜPHANESİ 06 HK 3976 NUMARALI YAZMA ESER]
(İNCELEME-METİN)**

ÖZNUR ÖZER

DANIŞMAN
PROF. DR. NECİP FAZIL DURU

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ORDU 2020

ÖĞRENCİ BEYAN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak savunduğum “Mecmû'a-i Eş'âr ve Fevâid [Ankara Milli Kütüphane Adnan Ötüken İl Halk Kütüphanesi 06 Hk 3976 Numaralı Yazma Eser] (İnceleme-Metin)” adlı çalışmamın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmadan yazdığımı ve yararlandığım kaynakların “Kaynakça” bölümünde gösterilenlerden farklı olmadığını, belirtilen kaynaklara atıf yapılarak yararlandığımı belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

10/04/2020

Öznur ÖZER
17530100006

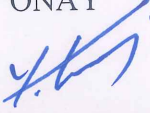

JÜRİ ÜYELERİ ONAY SAYFASI

Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Öznur ÖZER'in hazırladığı "Mecmu'a-i Eş'ar ve Fevaid [Ankara Milli Kütüphane Adnan Ötüken İl Halk Kütüphanesi 06 Hk 3976 numaralı yazma eser] (İnceleme-metin)" başlıklı tez 13/03/2020 tarihinde aşağıda imzaları olan jüri tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

	Adı-Soyadı	Üniversite	İmza
Başkan:	Prof. Dr. Necip Fazıl DURU	Ordu Üniversitesi	
Jüri Üyeleri:	Prof. Dr. Abdullah EREN	Ordu Üniversitesi	
	Doç. Dr. Mehmet Sait ÇALKA	Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi	

ONAY

10 / 04 / 2020

Dr. Öğr. Üyesi Yahya TURAN

Enstitü Müdürü V.

ÖNSÖZ

İslâm kültürünün izlerini taşıyan klâsik Türk edebiyatı kaynak açısından oldukça zengindir. Tezkîre, dîvân, mesnevî vb. kaynaklardan biri de mecmûalardır. Anadolu sahasında 15. yy'dan itibaren görülen mecmû'a-i eş'ârlar derleyen kişinin zevkine göre düzenlenmiş olan antoloji niteliğindeki derleme kitaplarıdır. Mecmûalar içeriklerine ve nazım şekillerine göre de münşeât mecmûaları, fevâid mecmûaları, gazel mecmûaları, kasîde mecmûaları gibi farklı şekillerde adlandırılmaktadır. Bunun yanı sıra mecmûalarda çeşitli ilaç tarifleri, dualar, padişahların cülus tarihleri gibi faydalı bilgiler de mevcuttur. Ayrıca yazıldığı dönemin estetik anlayışını yansıtmaması, dîvânı olmayan şairlerin ya da dîvânlarda bulunmayan şiirlerin tespit edilmesi ve tezkirelerde yer almayan şairlerin edebiyat dünyasına kazandırılması da mecmûalar sayesinde mümkün olmaktadır. Mecmûalar bu özellikleriyle edebiyat araştırmalarına kaynaklık etmesi açısından önem arz etmektedir.

Bu çalışmada Milli Kütüphane'de Adnan Ötüken İl Halk Kütüphanesi koleksiyonunda yer alan 06 Hk 3976 numaralı ve "Mecmû'a-i Eş'âr ve Fevâid" adıyla kayıtlı mecmûa incelendi. Üç bölümden oluşan bu çalışmanın "Giriş" bölümünde mecmûa türünün genel özelliklerine yer verildi. Çalışmanın birinci bölümünde ise "Klâsik Türk Edebiyatında Mecmûanın Yeri" başlığı altında mecmûanın tanımı yapılarak, edebî bir terim olarak ne anlama geldiği, günümüzdeki karşılığının ne olduğu gibi konular ele alınarak, edebiyatımızdaki mecmûa tasnif çalışmalarından bahsedildi. İkinci bölümde de "Milli Kütüphanede Yer Alan 06 Hk 3976 Numaralı Mecmû'a-i Eş'âr Ve Fevâid" başlığı altında mecmûanın nüsha tavsifi yapıldı. Mecmûada yer alan nazım şekilleriyle, kullanılan vezinlerle, mecmûadaki şiir ve şair diziniyle, şairlerin yaşadıkları yüzyıllarla, mecmûada yer alan ancak dîvânlarda bulunamayan şiirlerle ve mecmûadaki nazîre şiirlerle ilgili hazırlanan tablolarla istatistiksel bilgiler verildi. Bunun yanı sıra mecmûayı incelerken hangi yöntemlerin kullanıldığına değinildi. Üçüncü bölüm olan "Metin" başlığı altında ise transkripsiyon alfabesine yer verilerek metnin transkripsiyonu oluşturuldu. Ayrıca mecmûada yer alan şiirlerin matla ve makta beyitlerinin, nazım şekillerinin, vezinlerinin yer aldığı MESTAP tablosuna da Ekler kısmında yer verildi.

Bu tezin hazırlanmasında bana her konuda destek olan ve lisans sürecinden itibaren bilgi ve tecrübelerini benimle paylaşarak bana yol gösteren değerli danışmanım Prof. Dr. Necip Fazıl DURU'ya teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca benden yardımlarını esirgemeyen Araştırma Görevlisi Dr. Hayriye DURKAYA'ya, bu süreçte manevî desteğiyle beni teşvik eden Selma ATAMAN'a, bugünlere gelmemde bana emek veren tüm hocalarıma ve daima yanımda olan aileme de minnetlerimi sunarım.

Öznur ÖZER

Ordu, 2020

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	ii
İÇİNDEKİLER.....	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	v
KISALTMALAR	vi
TABLolar LİSTESİ.....	ix
GİRİŞ.....	1
1. KLÂSİK TÜRK EDEBİYATINDA MECMÛANIN YERİ	
1.1 Mecnûa Türünün Genel Özellikleri.....	1
1.2 Mecnûaların Sınıflandırılması.....	4
2. MİLLİ KÜTÜPHANEDE YER ALAN 06 HK 3976 NUMARALI MECMÛ'A-İ EŞ'ÂR VE FEVÂİD	
2.1 Mecnûanın Nüsha Tavsifi.....	7
2.2 Mecnûada Yer Alan Nazım Şekilleri.....	8
2.3 Mecnûada Kullanılan Vezinler.....	9
2.4 Mecnûada Yer Alan Şiir ve Şair Dizini.....	12
2.5 Mecnûada Yer Alan Şairlerin Yaşadıkları Yüzyıllar	17
2.6 Mecnûada Yer Alan Dîvânlarda Yer Almayan Şiirler.....	20
2.7 Nazîre Şiir Tablosu.....	22
2.8 Metin Hazırlanmasında İzlenilen Yol.....	22
SONUÇ	24
3. METİN	
3.1 Transkripsiyon Alfabesi.....	26
3.2 Mecnû' a-i Eş'âr ve Fevâid (Transkripsiyonlu Metin).....	27
KAYNAKÇA.....	540
EKLER	
Ek 1: Mecnû' a-i Eş'âr ve Fevâid'in MESTAP'a Göre Tasnifi.....	544
ÖZGEÇMİŞ.....	

ÖZET

MECMÛ' A-İ EŞ' ÂR VE FEVÂİD [ANKARA MİLLİ KÜTÜPHANE ADNAN ÖTÜKEN İL HALK KÜTÜPHANESİ 06 HK 3976 NUMARALI YAZMA ESER] (İNCELEME-METİN)

Öznur Özer

Yüksek Lisans-2020

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Asırlardır etkisini sürdürerek varlığını korumuş Klâsik Türk Edebiyatı'nın önemli kaynaklarından biri mecmûalardır. Mecmûalar, derleyicisinin şahsî beğenisine göre bir araya getirdiği şiirlerden oluşur. Bununla birlikte şairlerin dîvânlarında bulunmayan şiirlere ve dîvânı bulunmayan şairlerin şiirlerine ulaşılması da mecmûalar sayesinde mümkün olmaktadır. Ayrıca mecmûalar yazıldığı dönemin edebî zevk ve anlayışını yansıtmaları bakımından da edebiyat tarihine ışık tutan bir ayna olarak da değerlendirilmektedir.

Bu çalışmanın konusu Milli Kütüphane'de 06 Hk 3976 arşiv numarasında kayıtlı "Mecmû' a-i Eş' âr ve Fevâid" adlı şiir mecmûasıdır. Müstensih ve istinsah tarihi belli olmayan, toplam 665 şiirden oluşan ve 161 varak olan bu mecmûa genellikle 16.-19. yy arasında yer alan 77 şairin şiirlerini ihtivâ etmektedir.

Çalışmada ilk olarak mecmûanın transkripsiyonlu metni oluşturularak, mecmûada şiirleri yer alan şairlerin yaşadıkları yüzyıl, şiirlerinde kullandıkları vezinler, dîvânlarda bulunamayan şiirler ve nazîre şiirler tablolar ile gösterilmiş, mecmûadaki şiirler ulaşılabilen dîvânlardaki şiirlerle mukayese edilerek farklılıklar dipnotlarda belirtilmiştir. Ayrıca bu şiirlerin "Mecmûaların Sistemik Tasnifi Projesi" (MESTAP) ile tasnifi yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Klâsik Türk Edebiyatı, dîvân, mecmûa, şiir, MESTAP.

ABSTRACT

MECMÛ‘A-İ EŞ‘ÂR AND FEVÂİD [MANUSCRIPT IN ANKARA NATIONAL LIBRARY ADNAN ÖTÜKEN PROVİNCİAL PUBLIC COLLECTION NUMBERED 06 HK 3976] (REWİED TEXT)

Öznur Özer

Master’s Degree-2020

Department of Turkish Language and Literature

One of the important sources of Classical Turkish Literature, which has survived for centuries, has maintained its existence. Magazines consist of poems brought together by his compiler according to his personal taste. However, it is also possible to reach poems that are not in the poets of poets and poems of poets that do not have poems. In addition, the magazines are considered as a mirror that sheds light on the history of literature in terms of reflecting the literary taste and understanding of the period in which was written.

The subject of this study is the poem magazine called “Mecmûa‘-i Eş‘âr ve Fevâid” registered in the archive number 06 Hk 3976 in the National Library. This magazine, which has a total of 665 poems with an unspecified and insignificant date and consists of 161 pages. It contains generally the poems of 77 poets from between the 16th century and the 19th century.

In the study, firstly, the transcriptional text of the magazine was created and the poets whose poems took place in the magazine lived in the century, viziers used in their poems, poems that cannot be found in divanes and poems by prose are shown in tables. The poems in the magazines are compared with the poems in the plagues that can be reached and the differences are indicated in the footnotes. In addition, these poems were classified with the "Systematic Classification Project of Mecmûas" (MESTAP).

Key Words: Classical Turkish Liteture, dîvân, magazines, poetry, MESTAP.

KISALTMALAR

Cilt	: C.
Gazel	: G.
Hazırlayan	: haz.
Sayfa	: s.
Sayı	: S.
Türk Dil Kurumu	: TDK
Ve benzeri	: vb.
Ve diğerleri	: vd.
Vesaire	: vs.
Yayını, Yayınları	: Yay.
Yüzyıl	: yy.

Dîvânların Kısaltmaları

‘ Abdî Dîvânı	: AB.D.
‘ Âlî Dîvânı	: A.D.
Abdülahad Nûrî Efendi Dîvânı	: A.N.D.
Abdülbâkî Vecdî Dîvânı	: AB.V.D.
Âgâh Dîvânı	: AG. D.
Bağdatlı Rûhî Dîvânı	: B.R.D.
Bâkî Dîvânı	: B.D.
Cevrî Dîvânı	: C.D.
Dîvânçe-i Re’fet	: DVÇ.R.
Dîvân-ı Re’fet	: D.R.
Dîvân-ı Re’fet Mehmed Bursavî	: D.R.M.
Dîvân-ı Sâni	: D.S.
Dîvân-ı Sultân Bayâzîd-i Sâni	: D.S.B.
Diyarbakırlı Osmân Nûrî Paşa Dîvânı	: D.N.D.
Diyarbakırlı Sa‘îd Paşa Dîvânı	: D.S.D.
Emîrî Dîvânı	: E.D.
Fehîm Dîvânçesi	: FH. D.
Fehîm-i Kadîm Dîvânı	: FK.D.
Fehîm-i Sâni Dîvânı	: F.S.D.

Fıtnat Dîvânı	: FT.D.
Filibeli Vecdî Dîvânı	: F.V.D.
Fuzûlî Dîvânı	: F.D.
Gâlib Dîvânı	: L.G.D.
Halil Nûrî Vak'anüvis Dîvânı	: H.N.V.
Halîm Giray Dîvânı	: H.G.D.
Hâmî Dîvânı	: HM. D.
Hasan Rızâ Dîvânı	: H.R.D.
Hâzık Dîvânı	: H.D.
Hızır Ağazâde Sa'îd Bey Dîvânı	: H.S.A.D.
İbrâhîm Ziyâed-dîn Nûrî Dîvânı	: İ.Z.N.D.
Lebîb Dîvânı	: L.D.
Lutfî Dîvânı	: LUT. D.
Mecmû' a-i Eş'âr-ı Re'fet	: M.E.R.
Mehmed Nazîf Dîvânı	: M.NAZ.D.
Mevlânâ Lutfî Dîvânı	: M.L.D.
Mevlevî Nazîf Dîvânçesi	: MEV.N.D.
Muhlis Dîvânı	: MUH.D.
Mustafa Nûrî Efendi Dîvânı	: M.N.D.
Nâbî Dîvânı	: NB.D.
Nâ' ilî Dîvânı	: N.D.
Neccar-zâde Şeyh Rızâ Dîvânı	: N.Ş.R.D.
Nedîm Dîvânı	: NED.D.
Nefî Dîvânı	: ND.
Nûrî-i Hanyavî Dîvânı	: N.H.D.
Pertev Dîvânı	: P.D.
Pertev Paşa Dîvânı	: P.P.D.
Priştineli Nûrî Dîvânı	: P.N.D.
Râgıb Dîvânı	: RA.D.
Rahmî Dîvânı	: RAH.D.
Râmî Dîvânı	: RAM.D.
Râsih Dîvânı	: R.D.
Remzî Dîvânçesi	: R. DVÇ.
Remzî Dîvânı	: REM.D.

Sa' id Giray Dîvânı	: S.G.D
Sivrekli İbrahim Re'fet Dîvânı	: S.İ.R.D.
Sünbülzâde Vehbî Dîvânı	: S.V.D.
Şehrî Dîvânı	: ŞH.D.
Şem' î Dîvânı	: Ş.D.
Ubeydullah Han Sâni Dîvânı	: U.H.S.D.
Valî Dîvânı	: V.D.
Vâsıf Dîvânı	: VS.D.
Vecdî Efendi Dîvânı	: VEC.D.
Vesîm Dîvânı	: VES.D.

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Mecmûada Yer Alan Nazım Şekilleri.....	8
Tablo 2: Mecmûada Kullanılan Vezinler.....	9
Tablo 3: Mecmûada Yer Alan Şiir ve Şair Dizini.....	12
Tablo 4: Mecmûada Yer Alan Şairlerin Yaşadıkları Yüzyıllar.....	17
Tablo 5: Mecmûada Yer Alan Dîvânlarda Yer Almayan Şiirler.....	21
Tablo 6: Nazîre Şiir Tablosu.....	22

GİRİŞ

Klâsik Türk edebiyatında manzum veya mensur birçok tür vardır. Naat, medhiye, tarih, nazîre, falnâme, seyahatnâme vb. bu türleri klâsik şairler ‘dîvân’ adını verdikleri eserlerde yazmışlardır. Şairler dîvânlarında yer alan bu türleri oluştururken gazel, kasîde, terkîb-bend, tercîf-bend gibi nazım şekillerini de kullanmışlardır. Daha sonra şairlerden bazıları belli bir nazım şekline ve nazım türüne bağlı kalmadan şahsî beğenilerine göre bir araya getirdikleri şiirlerle mecmûaları oluşturmuşlardır.

Anadolu sahasında ilk örneklerine 15. yy’da rastlanılan (Tanyıldız, 2012: 234) mecmûa, başlangıçta cönkler, ilâhîler, fevâid, ayetler, tarihî belgeler, lugazlar, şiirler vb. türlerin yer aldığı not defterleri olarak ortaya çıkmıştır. Daha sonra zamanla gelişerek düzenli bir tertip ve şekle sahip olan mecmûa, türlerine göre farklı özellikler kazanarak bir telif çeşidi özelliği kazanmıştır. Mecmûa türünün İslamî dönemde ortaya çıkışı henüz adı bile verilmeden Hz. Peygamber’in hadis yazımına izin vermesiyle gerçekleşmiştir. Bu izinle birlikte sahâbilerden bazıları Hz. Peygamber’den duyduklarını kendi değerlendirmeleri ile mecmûa tertip etme anlayışıyla bir araya getirmiştir. Böylece hadis literatünde cü’z, sahîfe olarak anılan ilk derlemeler ortaya çıkmıştır. (Uzun, 2005: 265)

Mecmûa, muhtevasına göre mecmû‘ a-i eş‘âr (şiir mecmûası), mecmû‘ a-i fevâid (fevâid mecmûaları), mecmû‘ a-i tevârih (tarihî manzumları içeren mecmûalar), mecmû‘ a-i fetâva (fetvâ mecmûaları), mecmûa-i mekâtib (mektup mecmûaları), mecmûa-i münşeât (münşeât mecmûaları) şekillerde adlandırılırken, türüne göre de gazel mecmûaları (mecmû‘ a-i gazeliyât), kasîde mecmûaları (mecmûa-i kasâ‘id), nazîre mecmûaları (mecmû‘ atü‘n-nezâ‘ir), naat mecmûaları (mecmû‘ atü‘n-nu‘ût) vb. şekillerde adlandırılmaktadır. Bunun yanı sıra Pervâne Bey Mecmûası, vb. derleyicilerinin adıyla veya Câmîu’n-Nezâ‘ir vb. gibi özel adlarla yazılan mecmûalar (Gıynaş, 2011: 247) ve bir şairin, başka bir şairin şiiri ile aynı vezin ve kafiyede benzerinin yazılması ile ortaya çıkan nazîre mecmûaları da Klâsik Türk edebiyatında mevcuttur.¹ Nazîre mecmûalarında nazîre olan şiirlerin bazıları

¹ Daha ayrıntılı bilgi için bkz. Kemal Yavuz, “Türk Şiirinde Nazire”, *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, S. 10, İstanbul, 2013, s. 359-424.

belirtilmiş bazıları da peş peşe sıralanmıştır. Bu şiiirlerden hareketle şairlerin birbirlerine bakış açısını tespit edebilmek mümkündür. (İsen vd., 2017: 29)

Mecmûalarla ilgili başka bir konu ise mecmûalar üzerine yapılan çalışmalardır. Bu çalışmaların son zamanlarda giderek artması, özellikle bilinmeyen şiiirlerin ve şairlerin tespitinde edebiyat araştırmalarında önem arz etmektedir. Bu bağlamda Mehmet Fatih Köksal'ın başlatmış olduğu "Mecmûaların Sistemik Tasnifi Projesi" (MESTAP) de araştırmacıların inceledikleri mecmûadaki şiiirlerin nazım şekillerini ve vezinlerini kolay bir şekilde bulmasını sağlayarak çalışmalara destek vermektedir. Ayrıca MESTAP incelenen mecmûaların elektronik ortama aktarılmasıyla birçok araştırmacının da yapılan diğer çalışmalara ulaşılmasını sağlamaktadır.

Bu çalışmanın amacı MESTAP projesi kapsamında mecmûada yer alan şiiirlerin tasnifini yaparak, edebiyatımızda henüz keşfedilmemiş şairleri ve şiiirleri bilim dünyasına kazandırmaktır.

1. KLÂSİK TÜRK EDEBİYATINDA MECMÛANIN YERİ

1.1 MECMÛA TÜRÜNÜN GENEL ÖZELLİKLERİ

Arapça *cem* kökünden türeyen mecmûa, şairin veya yazarın kendi zevkine göre bir araya getirdiği şiir ya da nesirden oluşan derleme kitaplardır. (Uzun, 2005: 265) Bununla birlikte mecmûa “bima‘nâhu eyzân” (Remzî, 1889: 410), “bazı müntehabâtın kaydıyla husûle gelen defter” (Cudî, 1906: 802), “dergi” (Yeni Türkçe Sözlük, 1964: 347), “bir veya birkaç fenne a’id toplanan şeyleri yazmağa mahsus kitab, defter, mütehabât” (Muallim Naci, 1978: 719)“cönk, şiir antolojisi” (Kanar, 2011: 760), “toplanmış, toplanan, tutar, yekûn” (Güzel, 2014: 285), “eş‘âr vesâir âsâr-ı müntehibe cem ve kaydıyla hâsıl olmuş risâle, ulûm ve fûnûn ve edebiyata müteallik mebâhisi câmi olarak neşr olunan risâle-i mevkûte” (Şemseddin Sami, 2017: 999) şekillerinde de tanımlanmıştır. Kütüphanecilik literatüründe ‘derleme’, günümüzde ise ‘dergi’ olarak tanımlanan mecmûayı kapsamlı olarak şöyle tanımlamak mümkündür:

“Çoğu zaman müellifi veya müstensihi belli olmayan, derleyicisinin zevkine göre içeriği oluşturulan, farklı sanatçıların değişik türlerdeki eserlerini ihtiva eden ya da tek bir form etrafında şekillenen manzum, mensur ya da manzum-mensur karışık defterler hâlinde anlamında kullanılmıştır.” (Şenödeyici, 2016: 367)

Mecmûalar genellikle Türkçe, Farsça ya da Arapça olarak yazılmaktadır. Ancak bu dillerden ikisinin ya da üçünün bir arada kullanıldığı mecmûalar da vardır. Hadis, fıkıh, kelâm ve tefsir vb. dinî ve ilmî muhtevalı mecmûalar çoğunlukla Arapça ve mensur; nazîre, tarih, na‘t vb. sanat ve edebiyat konularını içeren mecmûaların ise Türkçe-Farsça ve manzum olduğu görülmektedir. (Uzun, 2005: 265) Bunun yanı sıra mecmûalar edebî açıdan öğretici özelliğiyle ile yazılış amaçları bakımından üçe ayrılır:

1. Sadece şairlere yönelik bilgi vermek için
2. Genel okuyucuya yönelik bilgi vermek için
3. Mecmûa tertipçisinin kendisi için aldığı notlar (Koncu-Çakır, 2012: 120)

Mecmûaların özel alanla sınırlı kalmayıp birçok alanda kullanımına dikkat çeken Paic-Vukic bu durumu şöyle ifade etmektedir:

“Genellikle küçük karton ciltli olan mecmûalar, sahipleri tarafından çok çeşitli toplantılara götürülüyorlardı. Bir metnin “şu veya bu kişinin mecmûasından istinsah edildiğini” belirten ifadelere dayanarak birbirlerini tanıyan kişilerin birbirlerine ödünç kitap verdiklerini söyleyebiliyoruz. Diğer el yazmaları gibi mecmûaları da miras devrindeki açık artırmalarda veya başka vesilerle satın almak yaygındı.” (2012: 67)

Mecmûaların çoğunda müstensih ve istinsah tarihi belli değildir. Bu tür mecmûalar derleyicinin zevkine göre tertip edildiği için belli bir tertip bulunmaz. Aynı sebeple mecmûaların derlendiği tarihi belirlemek de zordur. Ancak mecmûayı derleyen kişinin mecmûanın kenarına yazdığı bazı notlardan ya da mecmûanın fizikî görünüşünden hareketle tahminde bulunmak mümkündür. (Köksal, 2012: 413)

Mecmûalar fizikî özellikler açısından değerlendirildiğinde, bazılarının baştan ya da sondan, bazılarının da hem baştan hem de sondan eksik veya yaprakları yırtılmış şekilde olduğu görülür. Sütun sayısı, satır, yazı ölçüleri gibi mecmûanın nüsha tavsifiyle ilgili hususlarda kendi içinde standardı olmayan mecmûalar olduğu gibi cilt, tezhip vb. süslemeleriyle sanatsal olarak değer taşıyan mecmûalar da edebiyatımızda mevcuttur. (Köksal, 2012: 412) Mecmûayı derleyen kişiler sadece metin seçimini değil aynı zamanda mecmûanın fiziksel özel özelliklerini de kendi isteklerine göre şekillendirmişlerdir. (Quinn, 2012: 269)

Bu özellikleriyle edebiyat tarihinde araştırmalara kaynaklık eden mecmûaların özelliklerini Köksal şu şekilde sıralamıştır:

1. Kaynaklarda adı geçmeyen ya da unutulmuş şairlerin şiirlerine mecmûalarda rastlamak mümkündür.
2. Mecmûalarda, zaman zaman şairlerin hayatıyla ilgili önemli bilgileri de yakalama imkânı vardır. Bu, ölüm tarihi bilinmeyen bir şairin ölümü için düşünülmüş bir tarih manzumesi şeklinde olabileceği gibi, araştırmacılar için çok önemli olabilecek derkenara düşünülmüş bir bilgi notu veya şiir başlığı şeklinde de olabilir.
3. Mecmûalar, -bir kısmı kendisi de şair olan- şiir sever kişiler tarafından tertip edilen eserlerdir. Bu itibarla derleyeni belli kişiler tarafından toplanan mecmûalarda o şairin zevklerini fark ederken, dönemin genel beğeniyle

ilgili önemli ipuçları da yakalamak mümkündür. Bir şairin o dönem mecmularında çok şiirinin bulunması o devirde çok beğenildiğini, çok kullanılan aruz kalıpları ve kafiye yapıları devrin aruz ve zevkini bize bildiren önemli işaretlerdir.

4. Şairlerin divanlarındaki şiirlerinin farklı şekillerine (fazla veya eksik beyitler, nüsha farkları vs.) tesadüf edebiliriz.
5. Bilinen şairlerin bilinmeyen dîvânlarında bulunmayan şiirlerine rastlamak mümkündür.
6. Bilinmeyen veya kullanılmayan nazım şekilleri, bilinen nazım şekillerinin örneği görülmeyen kafiye tipleri, farklı bend yapıları; yeni türler, edebiyatımızda kullanımına rastlamadığımız aruz kalıpları vb. örneklerle de mecmûalarda karşılaşılabılıriz.
7. Bazı şiir mecmûalarında, başka şairlerin de şiirleri bulunmakla beraber, özellikle bir şairin şiirlerinin yoğun olduğu görülür. Derleyeninin şair olduğu bir şiir mecmûası edebiyat tarihi araştırmalarına katkısı bakımından kuşkusuz daha kıymetli sayılır.
8. Şiir mecmûalarında genel olarak dönemin zevklerini, edebî tercihlerini vs. anlamak kabil olduğu gibi ferdî temayüllerin de izini sürmek mümkündür. Nazîre mecmûası olmasa da kimi mecmûalarda nazîre şiirler bulunduğundan şairler arasındaki etkileşimi, teselsül bağlarını takip etmek de mümkün olur.
9. Mecmûalar dışındaki eserlerin fevaid ve hikâye yapraklarında da zaman zaman rastlamak mümkünse de özellikle mecmûalarda çok sık rastladığımız edebiyat dışı kimi konular da ayrıca ele alınması gereken önemli noktalardır. Şöyle ki hemen her mecmûanın boş kalmış sayfalarında, yazılı sayfaların derkenarlarında çeşitli dualar, otlarla ilâç yapım tarifleri, tılsım, vefk, reml, tefe'ül gibi gizli ilimler (havâs) denilen itikatlara dair notlar, tarih kıt'aları, müstakil matla' ve müfredler, bazı münşeat örnekleri, kimi resmî kayıtların örnekleri çokça rastlanan kayıtlardır. Bütün bunlar edebiyat araştırmacıları kadar hatta onlardan da fazla sosyoloji, tarih, kültürel antropoloji, dinler tarih, halk bilim gibi farklı bilim dallarından kişilerin de ilgi alanına giren çok önemli ama ihmal

edilmiş bilgi kısıntılarından. Bunları bileşkesi Türk milletinin kültür kodlarını ortaya koyacaktır. Bütün mecmûaların bir de bu gözle alınması çok çok önemlidir.

10. Bütün bunlarla beraber, özelde şiir mecmûalarının, genelde de bütün mecmûaların yukarıda sayılan fayda ve önemleri tek tek ve birbirinden bağımsız olarak incelendiğinde çok fazla bir anlam ifade etmezler. Meselâ Bâkî'nin divanında bulunmayan şiirlerini inceleyecek olsak bir tek mecmûayı taramamız ne ifade eder? Yahut bir mecmûada falan şairin şu kadar filan şairin bu kadar şiirinin bulunmasının bir anlamı var mıdır? Bu olsa olsa bize o derleyicinin şiir zevkini yansıtan bir işareti verir. Ama aynı dönemde derlenmiş yüzlerce mecmûanın taranmasından ortaya çıkacak manzara devrin müşterek anlayış ve zevkini ortaya dökecektir. (2012: 417-421)

1.2 MECMÛALARIN SINIFLANDIRILMASI

Mecmûalar Türk edebiyatında şekil, içerik vb. yönlerine göre birçok şekilde tasnif edilmiştir.² Mecmûalarla ilgili ilk tasnif çalışmasını yapan Âgah Sırrı Levend'in mecmûa tasnifi şöyledir:

- a) Nazîre mecmûaları
- b) Meraklılarınca toplanmış, birer antoloji niteliğindeki mecmûalar
- c) Türlü konulardaki risalelerin bir araya getirilmesiyle oluşan mecmûalar
- d) Aynı konu ile ilgili eserlerin bir araya getirilmesiyle oluşan mecmûalar
- e) Tanınmış kişiler tarafından hazırlanmış, birçok yararlı bilgileri, fıkraları ve özel mektupları kapsayan mecmûalar (2008: 166-167)

Agâh Sırrı Levend'in yukarıdaki tasnifi ile benzerlik gösteren Günay Kut'un mecmûa tasnifi de şöyledir:

- a) Nazîre mecmûaları
- b) Seçme şiir mecmûaları
- c) Aynı konu ile ilgili eserlerin bir araya getirilmesiyle oluşan mecmûalar

² Ayrıntılı bilgi için bakınız: Mehmet Gürbüz, "Mecmûa Tasnifine Dair", *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı*, haz. Hatice Aynur, Müjgân Çakır vd. İstanbul: Turkuaz Yay., 2012, s. 97-112.

d)Karışık mecmûalar. Bu tür mecmûalar da nazım-nesir karışık olabilmesinin yanı sıra Arapça, Farsça, Türkçe gibi değişik dillerde de yazılabilir.

e)Tanınmış kişiler tarafından hazırlanan veya derleyeni belli olan mecmûalar (1986: 170)

Atabey Kılıç'ın mecmûa tasnifi ise şu şekildedir:

I. Cilt ve tertip hususiyetleri bakımından

- a. Cönkler
- b. Mecmûalar

II. Şekil bakımından

- a. Manzum metinler mecmûaları
- b. Mensur metinler mecmûaları
- c. Karışık manzum ve mensur eserler mecmûaları

III. Dil bakımından

- a. Arapça mecmûalar
- b. Farsça mecmûalar
- c. Türkçe mecmûalar
- d. Çok dilli mecmûalar

IV. Muhteva bakımından

- a. Din
- b. Tasavvuf
- c. İlm-i nücum
- d. Hikâye/latîfe
- e. Hezel ve hiciv
- f. Edviye
- g. Musikî
- h. Hat ve kitâbet

V. Şahısların tertip ettiği veya şahıslar için tertip edilen mecmûalar (2012: 81-95)

Yukarıdaki çalışmalardan farklı olarak sadece şiir mecmûualarına yönelik olan Mehmet Gürbüz'ün tasnifi şu şekildedir:

1. Şiirlerin şekil özelliklerine göre oluşturulan şiir mecmûaları
 - a. Gazel mecmûaları
 - b. Kasîde mecmûaları

- c. Müstezâd mecmûaları
 - d. Matla mecmûaları
 - e. Beyit mecmûaları
 - f. Mısra mecmûaları
 - g. Farklı nazım şekilleriyle yazılmış şiirlerden oluşan mecmûalar
2. Şiirlerin konularına göre oluşturulan (tematik) şiir mecmûaları
 - a. Tarih mecmûaları
 - b. Na‘t mecmûaları
 - c. Mu‘ammâ mecmûaları
 - d. Lugaz mecmûaları
 - e. Medhiye mecmûaları
 - f. Şehrengiz mecmûaları
 - g. Farklı konularda yazılmış şiirleri içeren mecmûalar
 3. Nazîre mecmûaları
 4. Şairlerin aidiyeti/mensubiyeti esasına göre hazırlanan mecmûalar
 - I. Aynı zümreye mensup şairlerin şiirlerini toplayan mecmûalar
 - a. Mevlevî şairlerin şiirlerini toplayan mecmûalar
 - b. Hurûfi-Bektâşî şairlerin şiirlerini toplayan mecmûalar
 - II. Aynı coğrafyada ya da aynı şehirde yetişmiş veya aynı milliyete mensup şairlerin şiirlerini toplayan mecmûalar
 5. Bir mensubiyet ilişkisi gözetmeksizin belirli şairlerin dîvânlarını/şiirlerini bir araya getirmeyi amaçlayan mecmûalar (2012: 107-112)

Mecmûaların tasnifiyle ilgili yapılan bu çalışmalar, mecmûaların nazım şekillerine, nazım türlerine, kullanılan dile ya da muhtevalarına göre beş ana maddede tasnif edildiğini göstermektedir. Ayrıca aynı yerde yaşayan şairlerin şiirlerinden oluşan mecmûalar da müstensihin yaşadığı döneme ışık tutması açısından edebiyat tarihinde önemini korumaktadır.

2. MİLLİ KÜTÜPHANEDE YER ALAN 06 HK 3976 NUMARALI MECMÛ' A-İ EŞ' ÂR VE FEVÂİD

2.1 MECMÛANIN NÜSHA TAVSİFİ

06 Hk 3976 numaralı mecmûa, Milli Kütüphane'de Adnan Ötüken İl Halk Kütüphanesi koleksiyonunda "Mecmû' a-i Eş'âr ve Fevâ'id" adıyla kayıtlıdır. Bu mecmûanın nüsha tavsifi şöyledir:

Mecmûanın iç ve dış ölçüleri 195x125-145x90 mm. şeklindedir. Mecmûanın dili Türkçedir. Müstensih ve istinsah tarihi belli olmayan mecmûa 161 varaktır. Mecmûada kullanılan yazı türü rik'adır. Eserin cildi siyah pandizot mukavva şeklindedir. Eserde cedid kağıt türü kullanılmıştır.

Mecmûada sonradan numaralandırılmış olan varakların numara sırası yanlış olduğu için varaklar 1a, 1b şeklinde yeniden numaralandırılmıştır. Metin 1b'de bulunan Vâlî'nin Terkîb-Bend'i ile başlamaktadır. Bunun yanı sıra mecmûada aynı şaire ait şiirler de farklı varaklarda ya da aynı varakta ardışık olarak yazılmıştır.

Mecmûada iki sütun şeklinde oluşturulan varaklarda şiirler genellikle 20 satırdan oluşmaktadır. Eserde yazılar harekesizdir ve siyah mürekkep kullanılarak yazılmıştır. Ancak başlıklar ve bazı şiirler kırmızı mürekkep kullanılarak, 106b'de bulunan şiir ise kurşun kalem ile yazılmıştır. Bu şiirlerden bazıları şairlerin adıyla kaydedilmiş, bazıları ise nazım şekliyle şairin adı birlikte yazılarak kaydedilmiştir. Nazîre olan şiirler ise başlık kısımlarında belirtilmiştir. Ayrıca aynı şaire ait farklı şiirler "Ve lehû" başlığı altında yazılmıştır. Ancak şairin aynı şiirinin devamı, şiirin ilk beytinden sonraki beyitleri, mecmûada "tetimme" olarak yer almaktadır.

Mecmûada 77 şairden 576 gazel, 1 kasîde, 8 müstezâd, 7 murabba', 3 muhammes, 19 tahmîs, 4 müseddés, 1 müsebba, 1 mu'aşşer, 3 terkîb-bend, 2 tercî' - bend, 2 şarkı nazım şekilleriyle yazılmış şiirler yer almaktadır. Ayrıca 152a numaralı varakta 5 mukattaat, 152a, 152b, 153a numaralı varaklarda 22 müfred ve 152b numaralı varakta da "Murabba'" başlığı altında yazılmış 11 müfred yer almaktadır. Mecmûa dîvân tertibine göre oluşturulmuştur. Bununla birlikte Sâ'ib tarafından yazılmış bir Hammâm-nâme, Mevlâna'ya ait Farsça bir şiir, Vahdî mahlası ile yazılmış bir şiir mecmûada mevcuttur. Mecmûada tercî' - bend, murabba', müseddés gibi türlerde şiirlerin isimleri "Tercî' - Bend-i Halîm, Murabba' -ı Fuzûlî, Müseddés-i Nazîm" şeklinde yer alırken 1b numaralı varakta

“Valî Terkîb-Bend” şeklinde yazılmıştır. Bunun yanı sıra gazeller de 8b numaralı varakta “Harfû'l Elif” başlığı altında Halîm'in şiiirleri ile başlamaktadır.

Mecmûada şiiirleri bulunan şairlerin yaşadıkları dönemlerin 19. yy.'a kadar olması mecmûanın 19. yy.'da derlendiğini göstermektedir. Mecmûada şiiirler genellikle 16. yy. ve 19. yy. arasında yaşamış şairler tarafından yazılmıştır. Ancak mecmûada daha çok 17. yy.'da yaşamış olan Nâbî ile 16. yy.'da yaşamış olan Fuzûlî ve Bakî'nin şiiirleri yer almaktadır. Bunun yanı sıra 36b numaralı varakta bulunan “Na'îlî” başlığıyla yazılmış Vesîm'e ait olan bir şiiir ile 111a numaralı varakta bulunan “Rahmî” başlığıyla yazılmış Halîm Giray'a ait bir şiiir mevcuttur. 34a, 53b, 59a, 107a ve 107b numaralı varaklarda yer alan beyitler ise şairin aynı şiiirinin devamı olmasına rağmen “Ve lehû” başlığı altında yazılmıştır. Ayrıca mecmûada 1a, 24b, 32a, 42a, 44a, 46a, 47b, 48a, 50b, 51b, 82a, 82b, 83a, 86a, 86b, 91a, 91b, 93b, 94b, 96b, 98a, 101b, 109b, 112b, 125b, 137b, 146b ve 153b numaralı varaklar boştur.

2.2 MECMÛADA YER ALAN NAZIM ŞEKİLLERİ

Mecmûada en çok gazel nazım şekli kullanılmıştır. Gazelden sonra tahmîs ve müstezâdın kullanıldığı görülür. Mecmûada yer alan şiiirlerin nazım şekilleri ve şiiir sayısı şu şekildedir:

Tablo 1: Mecmûada Yer Alan Nazım Şekilleri

NAZIM ŞEKİLLERİ	ŞİİR SAYISI
Gazel	576
Kasîde	1
Müstezâd	8
Murabba ^c	6
Muhammes	3
Tahmîs	19
Müseddes	4
Müsebba ^c	1
Mu ^c aşşer	1

Terkîb-Bend	3
Tercî' -Bend	3
Şarkı	2
Müfred	33
Mukattaat	5

2.3 MECMÛADA KULLANILAN VEZİNLER

Mecmûada bulunan şiirlerde 12 farklı aruz kalıbı kullanılmıştır. Bu kalıplardan en çok kullanılan ise fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün kalıbıdır.

Aşağıdaki tabloda şiirlerin aruz kalıpları ve şiir numaraları şu şekilde gösterilmiştir³:

Tablo 2: Mecmûada Kullanılan Vezinler

KULLANILAN ARUZ KALIBI:	ŞİİR NUMARASI:	ŞİİR SAYISI:
Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	4, 13, 14, 17, 18, 27, 33, 38, 43, 44, 45, 48, 49, 50, 51, 53, 54, 55, 57, 59, 61, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 84, 85, 88, 92, 93, 94, 99, 102, 103, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 112, 114, 116, 118, 119, 120, 128, 133, 134, 135, 136, 145, 146, 147, 148, 152, 163, 167, 179, 181, 182, 183, 184, 185, 187, 201, 202, 205, 209, 210, 211, 213, 214, 216, 225, 227, 228, 229, 233, 237, 246, 249, 250, 251, 254, 260, 264, 266, 268, 269, 270, 272, 275, 282, 283, 286, 287, 288, 289, 290, 296, 297, 301, 302, 304, 305, 309, 310, 311, 312, 321, 323, 326, 328, 331, 334, 346, 348, 351, 355, 361, 362,	254

³ Mecmûada kullanılan vezinler tablosunda şiir sayıları belirlenirken 565 numarada yer alan Mevlânâ'nın Farsça şiiri ve "Ve lehû" başlığı altında yazılmış ancak bir kendinden bir önceki numarada yer alan şiirin devamı olan 141, 219, 256, 436 ve 438 numaralarda yer alan beyitler göz önünde bulundurulmuştur.

	364, 376, 387, 389, 390, 391, 392, 393, 397, 398, 401, 402, 415, 418, 419, 426, 428, 429, 434, 435, 436, 439, 440, 441, 442, 445, 446, 448, 452, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 464, 465, 475, 477, 483, 489, 490, 491, 493, 494, 495, 496, 500, 501, 502, 503, 506, 507, 508, 512, 515, 518, 523, 529, 530, 537, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 549, 550, 551, 552, 553, 555, 557, 558, 560, 561, 564, 568, 572, 573, 574, 576, 580, 584, 585, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 595, 597, 602, 605, 607, 610, 612, 613, 616, 617, 618, 619, 623, 627, 634, 636, 641, 642, 643, 646, 647, 650, 651, 653, 655, 660, 665	
Fe ^ç ilâtün/Fe ^ç ilâtün/Fe ^ç ilün	115, 644	2
Fe ^ç ilâtün/fe ^ç ilâtün/fe ^ç ilâtün/ fe ^ç ilün	1, 2, 3, 20, 24, 25, 39, 52, 58, 60, 76, 83, 86, 89, 90, 91, 95, 97, 104, 121, 122, 130, 136, 153, 161, 177, 178, 188, 190, 191, 192, 197, 198, 199, 200, 206, 223, 241, 244, 248, 252, 261, 263, 265, 295, 299, 306, 308, 319, 340, 342, 353, 354, 356, 363, 370, 383, 395, 399, 403, 406, 407, 408, 411, 416, 417, 421, 423, 424, 454, 462, 466, 470, 472, 474, 478, 479, 480, 481, 484, 511, 513, 517, 519, 524, 527, 531, 533, 535, 536, 539, 566, 567, 581, 596, 599, 600, 603, 604, 611, 624, 625, 632, 633, 635, 639, 640, 651, 652, 654, 656, 661, 662, 663	114
Mefâ ^ç ilün/mefâ ^ç ilün/ mefâ ^ç ilün/mefâ ^ç ilün	5, 6, 10, 11, 12, 41, 56, 62, 100, 122, 124, 129, 131, 132, 144, 149, 156, 157, 158, 164, 171, 172, 173, 180, 203, 207, 218, 219, 220, 221, 222, 224, 229, 230, 231, 232, 235, 239, 240, 242, 243, 245, 246, 253, 255, 256, 257, 258, 259, 267, 271, 273, 274, 277, 278, 280, 284,	142

	285, 291, 293, 294, 300, 303, 307, 315, 317, 320, 322, 325, 327, 330, 332, 333, 335, 336, 338, 343, 347, 349, 350, 352, 358, 359, 365, 367, 368, 369, 371, 372, 374, 375, 377, 379, 380, 381, 400, 420, 431, 432, 437, 438, 444, 449, 450, 451, 463, 467, 468, 469, 476, 482, 487, 488, 492, 497, 499, 504, 505, 509, 510, 514, 521, 525, 528, 532, 534, 538, 541, 556, 570, 571, 578, 582, 586, 593, 608, 621, 622, 644, 648, 658, 659, 664, 666, 667	
Mef ^ç ûlü/fâ ^ç ilâtü/mefâ ^ç îlü/fâ ^ç ilün	7, 8, 9, 15, 16, 26, 29, 30, 31, 32, 36, 37, 40, 46, 74, 87, 111, 124, 127, 165, 166, 186, 194, 215, 314, 357, 404, 563, 577, 583, 598, 609, 614, 668	34
Mef ^ç ûlü/fâ ^ç ilâtün/mef ^ç ûlü/fâ ^ç ilâtün ⁴	34	1
Mef ^ç ûlü/mefâ ^ç îlü/mefâ ^ç îlü/feûlün	19, 28, 47, 96, 98, 113, 117, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 150, 151, 155, 159, 160, 162, 170, 172, 193, 196, 208, 212, 217, 226, 234, 238, 262, 276, 279, 281, 292, 298, 318, 324, 329, 337, 339, 341, 344, 360, 366, 373, 378, 382, 384, 388, 394, 396, 405, 409, 410, 412, 414, 422, 425, 427, 430, 433, 443, 447, 455, 471, 473, 485, 486, 498, 516, 520, 522, 526, 540, 548, 554, 559, 562, 569, 575, 594, 601, 606, 615, 616, 620, 629, 630, 637, 638, 649, 667, 670	92
Mef ^ç ûlü/mefâ ^ç ilün/mef ^ç ulü/mefâ ^ç ilün	313	1
Fe ^ç ulün/fe ^ç ulün/fe ^ç ulün/fe ^ç ulün	204	1

⁴ 34. numarada yer alan şiirlerin kalıbı: Mef^ç ûlü/fâ^ç ilâtün/mef^ç ûlü/fâ^ç ilâtün
Müstef^ç ilün/fe^ç ulün/müstef^ç ilün/fe^ç ulün şeklindedir.

Mefâ' ilün/fe' ilâtün/mefâ' ilün/fe' ilün	21, 22, 23, 35, 75, 101, 125, 175, 176, 195, 345, 453, 628, 631	14
Mef' ülü/mefâ' ilün/mefâ' ilü/fe' ül	645	1
Mef' ülü/mefâ' ilü/mefâ' ilü/feülün Mef' ülü/feülün	168, 169, 316, 385, 386, 413, 579, 626	8

2.4 MECMÛADA YER ALAN ŞİİR VE ŞAİR DİZİNİ

Mecmûada toplam 665 şiir bulunmaktadır. Bununla birlikte mecmûada en çok şiiri bulunan şair Nâbî'dir. Nâbî'den sonra Fuzûlî ve Bâkî'nin şiirleri gelmektedir. Mecmûada yer alan şair, şiir numaraları ve şiir sayıları tespit edilerek aşağıdaki tabloda gösterilmiştir⁵:

Tablo 3: Mecmûada Yer Alan Şiir ve Şair Dizini

ŞAİRİN MAHLASI	ŞİİR NUMARALARI	ŞİİR SAYISI
° Abdî	9, 57, 308, 381, 479	5
Âdlî	319	1
Âgâh	109, 143, 191, 247, 249, 250, 425, 426, 500, 539, 540, 597	12
° Âkîb	261, 262	2
° Âkîf	207	1
° Âlî	6, 201, 257	3
° Âzim	621	1
° Azmî	85, 108, 147, 595	4

⁵ Tabloda yer alan şiir numaraları “Ve lehû” bölümlerini ve “tetimme” ifadelerini de kapsamaktadır. “Ve lehû” başlığı ile aynı şairin başka bir şiirine yer verilirken, “tetimme” ifadesiyle şairin şiirinin devamına yer verilmiştir. Bu nedenle şairlere ait şiir sayıları belirlenirken bu iki başlık göz önünde bulundurulmuştur. Bununla birlikte şairi belli olmayan şiirler “Ve lehû” başlığı altında yazılmış ancak kendinden bir önceki numarada yer alan şiirin devamı olan 141, 219, 256, 436 ve 438 numaralarda yer alan beyitler de yine göz önünde bulundurulmuştur.

Bahâî	430, 510	2
Bâkî	36, 37, 38, 39, 116, 174, 175, 176, 180, 190, 199, 204, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 352, 353, 354, 362, 390, 393, 439, 440, 441, 442, 505, 555, 556, 557, 615	38
Bekrî	110	1
Cevrî	63	1
Emîrî	246, 253, 254, 338, 373, 387	6
Fârûk	65, 548	2
Fehîm	4, 20, 58, 59, 603, 604	6
Fehîm-i Kadîm	64, 139, 140, 141, 150, 179, 192, 234, 235, 236, 238, 334, 401, 449, 495, 496, 541	16
Fıtnat	40, 41, 105, 149, 251, 252, 375, 388, 554, 630, 667	11
Fuzûlî	8, 68, 69, 70, 95, 132, 133, 134, 135, 163, 164, 167, 211, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 321, 331, 332, 333, 361, 367, 368, 369, 389, 397, 400, 416, 417, 418, 419, 420, 452, 474, 475, 491, 492, 493, 494, 523, 524, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 588, 589, 590, 591, 623, 654, 664, 665, 666	60
Gâlib	481	1
Hafîd	258, 471, 594	3
Hâlet	579	1
Halîm	7, 10, 11, 111, 156, 170, 176, 194, 195, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 355, 356, 382, 476, 477, 518, 519, 571, 572, 573, 574, 612, 613, 618, 619, 620	35

Hâmî	27, 28, 29, 291, 365, 428, 455, 472, 500, 501, 502, 503, 592, 593	14
Hamîd	145	1
Hanîf	510	1
Haşmet	628	1
Hayâlî	107	1
Hâzık	53, 54, 55, 56, 121, 193, 198, 290, 347, 383, 450	11
İzzet	617	1
Kâtib	374	1
Lebîb	66, 146, 311, 545, 546, 547	6
Lutfî	112, 303, 304, 305, 312, 364, 515, 516, 566, 567, 568, 602	12
Mevlânâ	565	1
Mihrî	317	1
Muhlis	86, 87, 130, 131, 165, 166, 301, 302, 306, 313, 314, 320, 509, 512, 563, 564, 580, 599, 600, 626	20
Mülâkî	552	1
Nâbî	60, 61, 62, 98, 99, 138, 151, 188, 196, 197, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 326, 327, 328, 329, 330, 320, 330, 339, 366, 376, 377, 391, 392, 394, 396, 405, 406, 410, 422, 423, 424, 447, 448, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 520, 521, 525, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 621	72

Nâ' ilî	2, 12, 13, 14, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 117, 159, 160, 161, 162, 292, 293, 294, 295, 345, 346, 411, 443, 456, 478, 506, 507, 610, 611	29
Nazîf	15, 16, 17, 18, 113, 114, 115, 154, 155, 295, 296, 297, 298, 299, 341, 473, 526, 560, 561, 607, 625	21
Nazîm	668	1
Nedîm	78, 88, 106, 136, 137, 259, 315, 316, 451, 466, 467, 468, 469, 480, 488, 489, 490	17
Nef' î	106, 200, 407	3
Nev' î	183, 307	2
Nevres	445	1
Nûrî	19, 169, 187, 309, 310, 317, 433, 434, 435, 436, 457, 508, 522, 606	14
Pertev	80, 81, 157, 158, 168, 177, 210, 212, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 335, 336, 357, 360, 370, 371, 372, 385, 386, 408, 549, 577, 616	28
Pertev Paşa	76, 77, 100, 205, 323, 324, 412, 413, 414	9
Râgîb	83, 102, 247, 380, 465, 464, 542, 543, 544, 598	10
Rahmî	71, 72, 73, 74, 75, 101, 142, 182, 284, 285, 453, 454, 499, 569, 570	15
Râmî	245, 497, 498, 514	4
Râmiz	427	1
Râsih	144	1
Re' fet	79, 379	2
Remzî	260, 549, 551	3

Rif'at	152	1
Rızâ	358, 359	2
Rûhî	402	1
Sâ'ib	446	1
Sa'id	153, 178, 322, 340, 437, 438, 558, 559, 607, 608, 669	10
Sâbit	181	1
Sâmî	378, 409, 430, 431, 432	5
Salâhî	600	1
Sânî	513, 553	2
Selîm	185	1
Sıdkî	148, 337	2
Şehrî	52, 208, 288, 289, 348, 349, 392, 398, 421, 576	10
Şem'î	85, 184, 466	3
Şevkî	596	1
Şûhî	171	1
Ulvî	255, 256	1
Vahdî	96	1
Vâlî	1, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 186, 342, 343, 344, 384, 412, 504, 575, 614	24
Vâsıf	89, 90, 91, 92, 93, 94, 99, 325, 363, 459, 562, 578, 624	13
Vecdî	67, 82, 103, 202	4
Vehbî	203	1
Vehmî	604	1

Vesîm	3, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 118, 119, 120, 175, 206, 209, 286, 287, 350, 351, 395, 399, 404, 444, 470, 517	27
Yahyâ	403, 427	2

2.5 MECMÛADA YER ALAN ŞAİRLERİN YAŞADIKLARI YÜZYILLAR

Bu mecmûa 77 şaire ait şiirler yer almaktadır. Bu şairlerin yaşadıkları yüzyıllar şu şekildedir:

Tablo 4: Mecmûada Yer Alan Şairlerin Yaşadıkları Yüzyıllar

ŞAİRİN MAHLASI	YAŞADIKLARI YÜZYIL
‘ Abdî	19.yy
Âgâh	18.yy
‘ Âkîb	?
‘ Âkîf	?
‘ Âlî	16.yy
‘ Âzim	17.yy
‘ Azmî	19.yy
Bahâî	17.yy
Bakî	16.yy
Bekrî	?
Cevrî	17.yy
Emîrî	17.yy

Fârûk	?
Fehîm	19.yy
Fehîm-i Kadîm	17.yy
Fıtnat	18.yy
Fuzûlî	16.yy
Gâlib	19.yy
Hafîd	18.yy
Hâlet	19.yy
Halîm Girây	18.yy
Hâmî	18.yy
Hamîd	?
Hanîf	?
Haşmet	18.yy
Hayâlî	16.yy
Hâzık	18.yy
İzzet	?
Kâtib	?
Lebîb	18.yy
Lutfî	?
Mevlânâ	13.yy
Mihrî	15.yy
Muhlis	19.yy
Mülâkî	?
Nâ'îlî	17.yy

Nâbî	17.yy
Nazîf	?
Nazîm	18.yy
Nedîm	18.yy
Nef'î	17.yy
Nev'î	16.yy
Nevres	?
Nûrî	?
Pertev	18.yy
Pertev Paşa	16. yy
Râgîb	18.yy
Rahmî	18.yy
Râmî	17.yy
Râmiz	19.yy
Râsih	17.yy
Re'fet	?
Remzî	?
Rif'at	19.yy
Rızâ	?
Rûhî	16.yy
Sâbit	17.yy
Sâ'ib	?
Sa'id	?
Salâhî	18.yy
Sâmî	18.yy

Sânî	?
Selîm	?
Sultan Mahmûd Âdlî	19. yy
Sıdkî	18.yy
Şehrî	17.yy
Şem'î	16.yy
Şevkî	?
Şûhî	17. yy
Ulvî	16.yy
Vahdî	?
Vâlî	18.yy
Vâsîf	18. yy
Vecdî	?
Vehbî	18.yy
Vehmî	?
Vesîm	18.yy
Yahyâ	17.yy

2.6 MECMÛADA YER ALAN DÎVÂNLARDA YER ALMAYAN ŞİİRLER

Mecmûada bulunan bazı şiirler şairlerin hazırlanmış dîvânlarında bulunamamıştır. Bu şiirler aşağıdaki tabloda şöyle gösterilmiştir:

Tablo 5: Mecmûada Yer Alan Dîvânlarda Bulunamayan Şiirler

MAHLAS	ŞİİR NUMARASI	ŞİİR SAYISI
‘ Adlî	319	1
‘ Âlî	257	1
‘ Âzîm	621	1
Fıtnat	630	1
Fuzûlî	227, 228, 229, 417, 475, 535, 536, 537, 589, 590, 655	11
Hafîd	258	1
Haşmet	629	1
Muhlis	302, 320, 512, 563	4
Nâbî	463, 587	2
Nedîm	469	1
Nevres	445	1
Pertev ⁶	81, 177, 241, 360, 549,	5
Râgıb	464, 465, 542	2
Rahmî	499	1
Râmî	497, 498, 514	3
Sâbit	181	1
Sıdkî	148	1
Şem‘î	86, 186	2
Şûhî	171	1
Vâsıf	459	1

⁶ 177, 360 ve 549 numaralı şiirler P.D. (Bektaş, 2017) ve P.P.D.’de (Pertev Paşa, 1840) bulunamamıştır. Bu numaralarda yer alan şiirlerin Pertev mahlaslı iki şairden hangisine ait olduğu tespit edilememiştir.

2.7 NAZİRE ŞİİR TABLOSU

Mecmûada yer alan nazîre şiirler aşağıdaki tabloda şu şekilde gösterilmiştir:

Tablo 6: Nazîre Şiir Tablosu

NAZİRESİ YAPILAN ŞAİRİN MAHLASI	NAZİRE YAPAN ŞAİRİN MAHLASI	NAZİRE ŞİİR NO
Nedîm	Lebîb	66
Bağdatlı Rûhî	Sa'îd	659

2.8 METİN HAZIRLANMASINDA İZLENİLEN YOL

- Mecmûada sonradan numaralandırılmış olan varakların numara sırası yanlış olduğu için varaklar 1a, 1b şeklinde yeniden numaralandırılmıştır.
- Mecmûada yer alan şiirlerin sayfa numaraları transkripsiyon metninde şeklinde köşeli parantez içinde gösterilmiştir.
- Metinde şiirlerin sıralanmasında mecmûadaki düzen esas alınmıştır.
- Şiirler transkripsiyon metninde Latin rakamlarıyla gösterilmiştir.
- Şiirlerde kullanılan aruz kalıpları belirlenerek başlıkların altına yazılmıştır.
- Dîvânda bulunan ancak mecmûada bulunmayan beyitler dipnotlarda verilmiştir.
- Mecmûada okunamayan kelimeler “.....” şeklinde gösterilmiştir. Dîvânda karşılığı bulunan bu kelimeler dipnotlarda gösterilmiştir.
- Metin tamirinde sonradan eklenen harf ve kelimeler “[]” ile gösterilmiştir.
- Mecmûada yer alan ancak dîvânlarda bulunamayan şiirler dipnotlarda belirtilmiştir.
- Şiirlerde “ḥab, ḥahiş” gibi bazı Farsça kelimelerde vâv-ı mâ' düle” (ˆ) işareti kullanılmıştır.
- Mecmûanın transkripsiyonlu metni oluşturulurken “Times Turkish Transcription” yazı tipi kullanılmıştır.
- Metinde yer alan âyet ve hadislerin açıklamaları dipnotlarda gösterilmiştir.

l. Şiirde yer alan Arapça ve Farsça edatlar kelimelerden kısa çizgi ile ayrılarak yazılmışlardır.

m. Şiirde mahlası ve başlığı birbirinden farklı olan şairler dipnotlarda gösterilmiştir.

n.Şiirde yer alan “gice, vir” gibi kelimelerde “i” sesi korunmuştur.

o. Şiirdeki ilk kelimesi ünlüyle biten tamlamalarda yer alan sözcüklerin arasında “y” harfi kullanılmıştır.

Örneğin; hümâ-yı lâ-mekân, rû-yı yâr

SONUÇ

Çalışmamız Milli Kütüphane 06 Hk 3976 numarada “Mecmû'a-i Eş'âr ve Fevâid” adıyla kayıtlı olan mecmûanın transkripsiyonlu metni ve MESTAP’a göre tasnifi şeklinde sonuçlanmıştır.

Mecmûanın tanıtımının yapıldığı giriş kısmından sonra çalışmamız üç bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde mecmûa kavramının edebiyatımızdaki yeri ve öneminden bahsedilerek, edebiyatımızda yer alan mecmûa tasniflerine yer verilmiştir.

İkinci bölümde mecmûanın nüsha tavsifi kısmında incelediğimiz mecmûanın iç ve dış ölçüleri, sayfa sayısı, mecmûada yer alan nazım şekilleri, boş varaklar vb. özellikleri hakkında detaylı bilgiler verilmiştir. Bununla birlikte mecmûada yer alan aruz vezinleri, mecmûada yer alan ancak dîvânlarda bulunamayan şiirler, şairlerin yaşadıkları yüzyıllar, mecmûadaki şiir sayıları ve nazîre şiirler de tablolar şeklinde gösterilmiştir.

Üçüncü bölümde 77 şaire ait olan ve toplam 665 şiirden oluşan metnin transkripsiyonu oluşturulmuştur. Mecmûadaki şiirlerle şairlerin hazırlanmış dîvânlarındaki şiirler karşılaştırılarak bunların arasındaki farklılıklar ve dîvânlarda bulunamayan şiirler dipnotlarda gösterilmiştir. Ekler kısmında ise mecmûadaki şiirlerin matla ve makta beyitlerinin, nazım şekillerinin ve aruz kalıplarının bulunduğu MESTAP tablosuna yer verilmiştir.

Dîvân tertibine göre oluşturulan mecmûanın müstensihî ve istinsah tarihi belli değildir. Mecmûada şiirleri yer alan şairlerin yaşadıkları dönemlerin 19. yy.’a kadar olmasından hareketle bu mecmûanın 19. yy.’da derlendiği tahmin edilmektedir. Bununla birlikte mecmûada en çok Nâbî’nin şiirleri yer almaktadır. Onu Fuzûlî ve Bâkî ‘nin şiirleri takip eder. Ayrıca en çok gazel nazım şeklinin kullanıldığı mecmûada, ağırlıklı olarak da fâ‘ ilâtün/fâ‘ ilâtün/fâ‘ ilâtün/fâ‘ ilün kalıbı kullanılmıştır.

Mecmûalar sayesinde yeni bilgilere ulaşmak ya da bilinen bir bilginin farklı şekilleriyle karşılaşmak mümkündür. Bu bağlamda incelediğimiz mecmûada yer alan ancak dîvânlarında bulunamayan ‘Âdlî’ye, Âlî’ye, ‘Âzîm’e, Fıtnat’a, Fuzûlî’ye, Hafid’e, Haşmet’e, Muhlis’e, Nâbî’ye, Nedîm’e, Nevres’e, Pertev’e, Râgîb’a, Rahmî’ye, Râmî’ye, Sâbit’e, Sıdkî’ye, Şûhî’ye, Şem‘î’ye ve Vâsıf’a ait 42

manzumenin ortaya ıkarılması ve hakkında herhangi bir bilgiye rastlanamayan ‘Âkîb’in, Fârûk’un, Mûlâkî’nin ve Vehmî’nin Şiirlerinin yer alması mecmûanın dikkate değer özellikleri arasındadır. Ayrıca bu alışmanın edebiyatımızın ve kültür tarihimizin dönemlerine ışık tutacağı kanaatindeyiz.

3. METİN

3.1 TRANSKRİPSİYON ALFABESİ⁷

ء	’		
آ, ا	a, ā, A, Ā	فا	f, F
أ, ا	a, e, A, E	ق	q, Q
ب	b, B	ك	k, K, g, G, ŋ
پ	p, P	گ	g, G
ت	t, T	ڭ	ŋ
ث	s, S	ل	l, L
ج	c, C	م	m, M
چ	ç, Ç	ن	n, N
ح	h, H	و	v, V (o, ö, u, ū, ü)
خ	ħ, Ĥ	ه	h, H (a, e)
د	d, D	لا	la, lā
ذ	z, Z	ی	y, Y (i, ī, ī, ā)
ر	r, R		
ز	z, Z		
ژ	j, J		
س	s, S		
ش	ş, Ş		
ص	ş, Ş		
ض	d, D, z, Z		
ط	t, T		
ظ	z, Z		
ع	’		
غ	ğ, Ğ		

⁷ Bazı kelimelerde “vâv-ı mâ’dûle” (’) işareti kullanılmıştır. Örneğin; ħ’ab, ħ’ahiş gibi.

3.2 MECMÛ' A-İ EŞ' ÂR VE FEVÂİD
(TRANKRİPSİYONLU METİN)

-1-

1b

Vālî Terkîb-Bend°

Fe' ilâtün (Fā' ilâtün) / fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün (fa' lün)

1 Gele ey dürr-i girân-māye-i baħr-ı hicret⁹

Gele ey ğonce-i nevreste-i bâĝ-ı ' iffet

Gele ey pâdişah-ı hıttâ-i nâz u naħvet

Bu mıdur şart-ı vefâ böyle olur mı ülfet

Biñde birin diyem sen de inşâf eyle

Olma hāmūş-ı ğazab luṭf ile bir kez söyle

2 Nice bir pişrev-i zümre-i nādān olasun

Nice bir zîb-dih-i meclis-i dūnān olasun

Gül gibi niceye dek herkese ḥandān olasun

Vaḳt ola eyledüĝün vaz' a peşimān olasun

Yā mürüvvet mi idüp genc-i vişâli mebzûl

Olasun elsine-i nâşda bî-câ medḥûl

3 Saña kaç kerre didüm ' işmetün iħrâz eyle

Kendüñi firça-i eclâfdan ifrâz eyle

Böyle bir ṭâ'ifeden sen seni mümtâz eyle

Dimedüm günde birin bul saña hem-râz eyle

Yine meyl itmedesün esfel vü dūn-pāyelere¹⁰

Bir alay bî-ser ü sāmān-ı fūrū-māyelere

⁸ Vālî Dīvānı'nda bu şiir "Müseddes-i Nâzım-ı Müşarü'n-ileyh" ismiyle yer almaktadır. (Koncu, 1998, s. 598)

⁹ hicret: behcet (V.D.)

¹⁰ esfel vü dūn-pāyelere: esfel-i dūn-pāyelere (V.D.)

4 Bir zamān bir ħar-ı lā-yefheme olduĝ dem-sāz
Beni bīgāne idüp itdüĝ anı maĥrem-i rāz
Eyledüĝ nāza bedel kendüye izĥār-ı niyāz¹¹
Yine fehm eylemeyüp ħadrüĝi o gūş-i dırāz¹²

İtdürüp devr-i mecālis seni teşhīr itdi¹³
Gezdürüp ĥāne-be-ĥāne ħatı taĥķīr itdi

5 Ķalması pīr u civān ĥāsılı şehrī vü ĝarīb
Ki varup girmeyesün ĥānesine bī-taķrīb
Ĥān-ı vaşluĝdan olup her biri bir güne nasīb¹⁴
Ceyş-i ĥaţtuĝ idecek milket-i ĥüsniĝ taĥrīb

Çekilüp her biri bir semt-i ferāĝa gitdi
Didiler kim bu ayunıĝ da şaķālı bitdi

2a 6 Ķaşdum oldur ki varup kimseye nāz itmeyesen¹⁵

Tetimme

Bir ħadeĥ bāde içün ĝayra niyāz itmeyesen
Der-i gencīne-i iĥsānuĝı bāz itmeyesen
Kendüĝe elsine-i nāsı dırāz itmeyesen

Bulduĝuĝ sifleye bī-bāk ħafadār olma
Nīk-hāhuĝ olana mūcib-i azār olma

7 Half-ı va' d ile idüp günde hezārān imān
Bilmedük yine nedür itdüĝüĝ ' ahd ü peymān
Dil-firīb olduĝuĝı bilmişüz ey rūĥ u revān
İtdüĝüĝ va' deye şābit olamazsun bir ān

¹¹ V.D.'de bu bendin 3. ve 4. mısraların yerleri mecmūada deĝişmiştir.

¹² o: ol (V.D)

¹³ V.D.'de bu bendin 3., 4. ve 5. mısraların yerleri mecmūada deĝişmiştir.

¹⁴ vaşluĝdan: vuşlatdan (V.D.)

¹⁵ kimseye: herkese (V.D.)

Meşrebünj anlaşımsuz şıdķ-ı emānet yoķdur
Līk kāzib olana çoķ da felāhat yoķdur

- 8 Olma ol güne teşekkī ideyüm hūyuñdan
Būy-ı nefrīn alayum haţţ-ı semen-būyuñdan
Görmeyem nūr-ı şafā āyīne-i rūyuñdan
Dirmeyem bār-ı letāfet kıadd-i dil-cūyuñdan

Yā ne var haste dilünj nuşhunı ber-gūş itseñ
Gūş-ı iz'āna dürr-i pendini mengūş itseñ

- 9 Yeter ey şūh yeter ' işvede meşhūr olduñ
' Aleme velvele şalduñ kıatı pür-şūr olduñ
Yeter āyīne gibi herkese manzūr olduñ
Saña didikçe yeter hūsnūñe mağrūr olduñ

İtdügünj tavra peşimān olup āh eyleyesin
Āh ile āyīne-i mihri siyāh eyleyesin

- 10 Kıanı zencīr-i maħabbetdeki dildādelerünj
Kıanı hāk-i rehine yüz süreñ üftādelerünj
Kıanı cān naķdini sarf itmege āmādelerünj
Kıanı dilbendünj olan niçe fülā[n]-zādelerünj

Kıadrini anlamaduñ cümle perīşān oldu
Tağılup her biri bir künce nigeħbān oldu

- 2b 11 Saña ey āfet-i cān kimseye yār olma didüm
Herkesünj hānesine varma kenār olma didüm
Dām-ı pür-mekrine ğafletle şikār olma didüm
Nice kez seng-zen-i şīşe-i 'ār olma didüm

Güş-zed olmaduñ aşfād-ı tekāsül itdüñ
Görelüm ğayr-ı nedāmet yā ne hāsıl itdüñ

12 Ne kadar itmedesen hīle vü mekr u ālī
Rāhuña bezl-i hayāt itmede yok ihmālī
Hātır olmasa hergiz eleminden hālī
Hāşālillāh ki ferāmūş ide mihrün Vālī

Eskiden bā‘ iş-i germiyyet-i bāzāruñdur
Ne kadar kāsıd olursañ da harīdāruñdur

-2-

Terkīb-Bend-i Nā‘ ilī¹⁶

Fe‘ ilātün (Fā‘ ilātün) / fe‘ ilātün/ fe‘ ilātün/ fe‘ ilün (fa‘ lün)

2 Koma pür-‘ uqde-i h̄āhiş ser-i müyuñla bizi
Āşinā kııl nıgeh-i nādıre-ğüyuñla bizi
Yeter ağlatdı felek hasret-i rüyuñla bizi
Hem-sifāl eyle segān-ı ser-i küyuñla bizi

Hāşre dek yoħsa girībānuñı elden komaşuz
Belki maşerde de dāmānuñı elden komaşuz

3 Nāz maħmūrı olan nergisi ‘ ayyāşuñ için
Nice dil-i şehri yıkan ğamze evbāşuñ için
Nāvek-endāz-ı ğazāl-i dil olan kaşuñ için
Bizi de devlet-i hūsnüñde güzel başuñ için

¹⁶Mecmūada “Terkīb-Bend-i Nā‘ ilī” başlığı altında yer alan şiir Dīvānda “Müseddes-der niyāz” ile başlığı altındadır. (İpekten,1970, s. 194) Ayrıca bu şiirin ilk bendine mecmūada yer verilmemiştir. Bu bent şu şekildedir:

1 Ğamzeñe böyle kılan hātır-ı āşūbı esir
Kişver-i fitneyi bir tiğ ile etmiş teshir
Dil-i ‘ uşşākı eden zerre-i bī-tāb u haķir
Eylemiş bāriķa-i hūsnüñi hūşid-nażir
Cān u dil el çeke peyvend-i ğamuñdan heyhāt
‘ Işķ bir zā ‘ iķadur derdüñ aña ķan-ı nebāt (N.D.)

Maḥrem-i perde-i sarāy-ı ḥarem-i rāz eyle
Belki şāyeste-i luṭf-ı nigeḥ-i nāz eyle

- 4 Ṭal'atūḡ meş'ale-efrūz-ı ḥarīm-i 'işmet
Nigeḥūḡ bezm-i teḡāfūlde nedīm-i 'işmet
Ḥüsñüḡ āreste-i ḡalk-ı kerīm-i 'işmet
Ḳāmetūḡ naḡl-i burūmend-i na'īm-i 'işmet

Sen neden böyle perişān-reviş-i nāz olmak
'Aşka biḡāne vü biḡāneye demsāz olmak

3a

Tetimme

- 5 Yār için şoḡbet-i aḡyāre tenezzül güçdür
Āşıka belki bu ma'nāyı te'emmul güçdür
Ḥaste-i 'aşk olana renc-i teḡāfūl güçdür
İhtiyārī bu kadar cevre taḡammül güçdür

'Āşıkın tiḡ-i be-dest-i ser-i rāhıdur 'aşk
Belki bī-çāreye bir mekr-i ilāhıdır 'aşk

- 6 Nā' ilī cān u göḡüldeñ saḡa 'āşık mı degül
Da'vī-i 'aşk u ḡulūs ile şādık mı degül
Maḡzar-ı luṭf-ı 'itāb olmaga lāyık mı degül
Devlet ol bī-dile kūyuḡda gedāluḡ mı degül¹⁷

Neyledi saḡa dil-i derd-penāhı bilsek¹⁸

'Āşkdan özge nedür cürm ü ḡünāhı bilsek

¹⁷ ol: o (N.D)

¹⁸ 6. bendin vasıta beytinin sonunda yer alan “bilsek” kelimesi Nā' ilī Dīvānı'da “görsek” şeklindedir.

Terkīb-Bend-i Vesīm

Fe' ilātün (Fā' ilātün) / fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)

1 Ey tecelli-i pür-ziyā-pāş-ı ruḥı māye-i niyāz
Cilvesi māye-i ārām-ı dil-i ehl-i niyāz
Ey ruḥı mu 'cize-perdāz-ı cihān-ı i 'cāz
V' ey lebi āb-ı beḳā-baḥşī-i ser-çeşme-i nāz¹⁹
' Ārıḫı şem' -i fūrüzende-i pervāne-güdāz
Nigehi ' arbede-cū ḡamzesi ' uşşāḳ-nevāz
Eyledi mürġ-i dilüm lāne-i tenden pervāz
Anı şayd itdi meger pençe-i çeşm-i şebbāz

Pertev-i ḥüsnüñ ile ḡülşene döndi ḡöñlüm
Ateş-i ' aşḳuñ ile küñhana döndi ḡöñlüm

2 Tābiş-i ḥüsn-i cihān-süzuna ' ālem meftün
' Aḳı-ı küñ kākül-i ' anber-şikenüñle Mecnün
Oldı ser-geşte-i ḡam-ı ' aşḳuñ ile ne gerdün
Beni ser-mest-i ḡarāb itdi o la' l-i meygün
Cilve-i naḫl-i kaddüñ āh o serv-i mevzün
Seyl-i eşküm aḳıdup eyledi cūy-ı Ceyḫün
Ḳaşr-ı vaşl içre cihān ḡurrem vü şād ü memnün
Külbe-i hicrde bin ḡaste vü zār u mahzün

Bāde-i sāḡar-ı la' lüñle düşüp mestāne
Oldum āḡir heves-i zülfi ile dīvāne

3b 3 Şāh-ı ḥüsnüm ne idi bendeñe ' izzet evvel
Ḳıfz-ı dildārī-i şefḳatle himāyet evvel
Bezm-i aḡyārda itmez idüñ ülfet evvel
Cām-ı Cem olsa da ḡörmez idüñ' işret evvel

¹⁹ nāz: rāz (VES.D.)

‘ Āşık-ı zāruña kılmazduñ eziyet evvel
Dem-be-dem eyler idüñ luţf u ‘ ināyet evvel
Zülfüñi itmez idüñ perde-i ğaflet evvel
Ġonce ħasbüm yoĝ idi sünbülde bu ħaclet evvel²⁰

Āh idüp rüyuña ħasretle nigāh itdüm ise
‘ Afv kıl ‘ işvegerüm cürm ü günāh itdüm ise

- 4 Evvel ey reşk perī böyle ħicāb itmez idüñ
Perde-i zülfüñi ruĥsāra niķāb itmez idüñ
Bezm-i aĝyāra varup ‘ ālem-i āb itmez idüñ
Bāde-i hicr ile ben mesti ħarāb itmez idüñ
Nār-ı firķatle dili mürĝ-i kebāb itmez idüñ
Leb-i şīrīnūñi zehrāb-ı āb itmez idüñ
Çeşmüñi sırrına nāz ile ħizāb itmez idüñ²¹
Rām-ı āhū gibi tā böyle şitāb itmez idüñ²²

Bu ħadar vahşete ħurbānuñ olam n‘ oldı sebeb
Luţf kıl ‘ āşıķa şāyeste degüldür bu ğazab

- 5 Tūţī-i ħoş-süĥanum nāz ile güftār nedür
Kebk-i nāzik-revişüm şīve-i reftār nedür
Ġonce-veş ħande nedür la‘ l-i güher-bār nedür
Māh-veş mihr-i fūrüzende o ruĥsār nedür
Serv-i nāzum bu ħadar cünbüş pür-kār nedür
O girişme o levendāne o eţvār nedür
Müje dil-i siyeh ü ğamze ħünĥār nedür
Bu ħadar zaĥm zen-i ħaçer-i azār nedür

Ne ħadar cevr ü cefā eyleseñ ey yār baña
Saña dil-dādeyüm ey dilber-i ‘ ayyar saña

²⁰ sünbülde: sende (VES.D.)

²¹ sırrına nāz: sürme-i nāz (VES.D.)

²² rām: rem (VES.D.)

- 6 Dilberā nāz ile temkīnūne ҡurbān olayum
Resm-i ‘āşık-küş āyīnūne ҡurbān olayum
Şubḥ-veş safḥa-i nesrīnūne ҡurbān olayum
Āfitāb-ı ruḥ-ı rengīnūne ҡurbān olayum
Leb-i cān-perver-i şīrīnūne ҡurbān olayum
Çeşm-i şūr-efgen-i pūr-kīnūne ҡurbān olayum
Sehmgīn ebrū-yı pūr-çīnūne ҡurbān olayum
‘Anberīn kākūl-i müşkīnūne ҡurbān olayum

Dil-i vīrānumı yap rahm ҡıl inşāf eyle
Jeng-i ğamdan göñül āyīnesini şāf eyle

- 4a 7 Ey perī-peyker-i mihr ü meh-i tābende saḡa
Oldı yerde beşer ü gökde melek bende saḡa
Gül gibi saḡa sezādur leb-i pūr-ḡande saḡa
Cūşīş-i giryem olur şebnem-i zībende saḡa
Māh-ı Ken‘an‘ī olur ḡüsn ile şermende saḡa
Nice teşbīḡ olur mihr-i dıraḡşende saḡa
Şeh-levendüm ezeli oldı bu cān bende saḡa
Sāye-asā ser-i kūyunda dil efgende saḡa

ḡam-ı zūlf-i siyeh u şevḡ-i ruḡuḡla zinhār
Bī-ķarār itme Vesīmī ğam ile leyl ü nehār

-4-

Terkīb-Bend-i Fehīm

Fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün

- 1 ḡıẓr-ı ‘aşḡuz āb-ı ḡayvān sāġar-ı semdür bize
Ne ‘şe-i cām-ı şehādet bāde-i cemdür bize
Cūşīş-i deryā-yı vuşlat çeşm-i pūr-nemdür bize
Bī-ķarār cilve-i dil şurḡa-i yemdür bize
Ḳulḡul-ı minā-yı saḡbā girye-i ğamdur bize

Ḥande-i güلزār-ı ʿişret naḥl-i mâtemdür bize

Şuʿ le-i âvâz-ı bülbüldür nesîm-i bâgımız
Ḡonce şubḥ-ı kıyâmetdür dil-i şadr-ı âgımız

- 2 Sürme-i âvâz-ı ḥayret dîde-i âhūsıdur
Beng-i sevdâ-yı ḥamûşı vesme-i ebrūsıdur
Gülşen-i ḥüsnünde Yūsuf sebze-i ḥod-rūsıdur
Sünbül-i zülf-i Züleyhâ beste-i gîsūsıdur
Revnaḳ-ı güلزār-ı cennet ʿarîz-ı dil-cūsıdur
Nefḥa-i Cibrîl-i vaḥdet bülbül-i pür-gūsıdur

Bir perîzâduḡ ḥayâl-i ḥüsnüğe tûş olmuşuz
Ḥâtır-ı aḥbâbdan ey dil ferâmûş olmuşuz

- 3 Çeşm-i nâzuḡ ḥuftedür âh u eynîn ü nâleden
Ḥoş-ter imiş girye-i tıfl-ı dil-i nev-sâleden²³
Gül-ʿarak pûş eylemiş ol mâh câm-ı hâleden²⁴
Ḡonce-i ruḥsârunuḡ pervânesi var jâleden
Ḥâne-i fânûsa döndüm şuʿ le-i cevvaleden
Devr-i sâgar eyledükçe âteş-i seyyâleden
Çeşm-i tûrândur fîtil-i şuʿ le-i dâḡ-ı cünün²⁵
Şuʿ le-i ḳâfurdandır merhem-i rîş-i derün

- 4b 4 Kîşver-i çîn-i ḥayâlümünden geçer faḡfûr-ı ʿaşḳ
Baḡş ider daʾim Süleymân ile öyle mûr-ı ʿaşḳ
Nâz u istiḡnâ ider Mûsâʿya her ân Tûr-ı ʿaşḳ
Eyler âheng “Len-terâni” naḡmesüyle sûr-ı ʿaşḳ
Bâde-i gülgün-ı raḥmet eylemez maḥmûr-ı ʿaşḳ²⁶
Ḥaḳḳı söyler zülfüne berdâr iken Manşûr-ı ʿaşḳ

²³ ḥoş-ter: ḥoş-tavr (FH.D.)

²⁴ pûş: nûş (FH.D.)

²⁵ çeşm-i tûrândur: çeşm-i ejderdür (FH.D.)

²⁶ bâde-i gülgün-ı raḥmet: bâde-i gülgüne raḡbet (FH.D.)

Hâk olınca üstüh^hānum ben de bu da^c vādayum
Bezm-i vaşla vāşıl oldum şanma ki āzādeyüm²⁷

- 5 Görse ger düşi cünūnda reşk ider Mecnūn baņa
Keşf iderdüm remz-i ^c aklı gelse Eflātūn baņa
Gün mi gösterdi hele ol kākül-i şebgūn baņa
Şems-i rüyūn görmedükçe gicedür her gün baņa
Bezm-i meyde cām-ı gülgūn oldu sensiz hūn baņa
Kulkul-i şavt-ı şurāhī de olur şebhūn baņa

Ey ki tīg-i ^c işve-i nāzuna kırbān olduğum
Görme lāyık āteş-i firķate sūzān olduğum²⁸

- 6 İtdi yağma mülk-i şabrum ceşş-i Tatar-ı firāk
Hānümān-ı ^c aklı sūzān eyledi nār-ı firāk
^c Andelīb-i ^c aşk-ı giryān itmede kār-ı firāk
Gonce-i vaşla virür mi naḥl-i gülzār-ı firāk²⁹
Mey yerine kān şunar dest-i kadeḥkār-ı firāk
Eşk-i gülgūn dökmesün mi rind-i ğamḥ^hār-ı firāk

Ben derā-yı kārban-ı sürmenūn feryādiyum
Rāh-ı ḥayret-zār-ı ^c aşkuñ sālīk-i nā-şādīyum

- 7 Bāde-nūşum şu^c le-pūşum ^c āşık-ı rindāneyüm
Tāb-ı eşk-i giryeden bī-ḥod olan mestāneyüm
Sīne-sūzum cām-ı çāküm özge bir divāneyüm
Reng-i ruḥsārına bülbül gibi bir pervāneyüm
Bezm-i girdāb-ı cünūn içre dutan peymāneyüm
Cüş-ı tūfān-ı belādan keştī-i virāneyüm

²⁷ ki: kim (FH.D.)

²⁸ āteş-i firķate: āteş-i firķatde (FH.D.)

²⁹ vaşla: vuşlāt (F.D.)

Kimsenüñ peymâne-i iqbâli meksür olmasun
Tıynet-i pākizesi hāk-i Nişābūr olmasun

- 8 Bād-ı nāzuñla perīşān hātırum kākül gibi
Bāde-i āşüfte ki açmış beni sünbül gibi
Gülşen-i hüsnüñ temāşā eylerüm bülbül gibi
Şu‘ le-i nezzāreden rüyuñ kızarmış gül gibi
Şevketān[e] keyf-i nazm-ı ne’şe virdi mül gibi
Sāğar-ı ma‘ nāyı çekdüm Tālib-i Āmül gibi

Hüsrev-i endişem oldı Mālik-i mülk-i sühan
Cevher-i nazmumla buldı zīnet-i silk-i sühan

5a

- 9 Cām-ı nevrüz-ı şafādur cevher-i āyīnemüz
‘ Anber-i deryā-yı ‘ işretdür şeb-i āzīnemüz
Bir hümā-yı lā-mekāna āşiyāndur sīnemüz
Feyz-i Kimyā-yı Sa‘ ādet kānıdur gencīnemüz
Ġamze-i sultān-ı hūbān bende-i dīrīnemüz
Haṭṭ-ı ruhsār-ı bütāndur hırқа-i peşmīnemüz

Tahtgāh-ı ‘ aşqda şimdi Süleymān’um Fehīm
Tāc-ı Cem peymānedür bezmümde Hüsrev-i qadīm

-5-

Müseddes-i Nedīm Pertev-i Mu‘ aşşer-kerd³⁰

Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün

- 1 Ḥayāl-i sünbülün ey gül-beden ‘ ıtır-meşām olsun
Ġam-ı hālünle ‘ aşq miskiyyü‘ l-ḥitām olsun

³⁰ Pertev Divānı’nda bu şiirin adı “Nedīm-i Merhūmun Müseddes-i Meşhūrınun Be-Her Mısrā’ına Birer Mısrā’ına Birer Mısrā’-ı Evvel Zamīmesiyle Müşterek Vādisinde İnşād Olunan Nev- Āyīn Mu’aşşerdür” şeklindedir.

Gözüm hicrümü la' lünle ister ise cām olsun³¹
Nigān-i la' lüni yād itmeyem ' ālemde nām olsun
Senüñ isterse vaşluñ raygān-ı hās u ām olsun
Dile cām-ı emelde miḥnet-i endüh ḥarām olsun³²
Cemālün rüzedār-ı vuşlata mah-ı şıyām olsun
Ġamuñ eksilmesün peymāne-i ' ömrüm tamām olsun
Beni maḥrüm-ı bezm-i vaşl iden mest-i müdām olsun
Dil-i mecrūḥumuñ kānuñ içenler şādkām olsun

2 Perişān eyledüm zülf-i ḥayāli ile destāri³³
Bī-cādur serde hem-bezmāne sevdā-yı hevādārı
Çıkarınam bir nefes dilden ḥayāl-i la' l-i dildārı
Ḥabāb āsā şikest eylerse de cām-ı dil-i zārı
Göñül rüḥ u revān-ı cism-i bī-cān olsa güftārı³⁴
Tırāz-ı meclis-i aḥbāb ise ben istemem yārı
Ne ol bezm-i şafā lāzım ne bezmüñ cām-ı serşārı
Ḥumār-ı ğam benim dīrīne kārumdur hemān bārı
Beni maḥrüm-ı bezm-i vaşl iden mest-i müdām olsun
Dil-i mecrūḥumuñ kānuñ içenler şādkām olsun

5b 3 Şeh-i ' aşkam velī ḥavfum yine kendi siyāhumdan
Baña cevr ü cefā eksik midür baḥt-ı siyāhumdan
Benim dūr olduğum te' şīr-i āh-ı şubḥ-gāhumdan
Ne ḥācet imtinān ol ğirre-mest-i keç-külāhumdan
Beni zāhirde gerçi dūr iderler līk o māhumdan
Dem-i mestīde bārı şakınup şemşīr-i āhumdan
Ne şekvā eyleyem yārān [u] yārı kīne-ḥ' āhumdan
İdüp cām-ı lebüñ āsūde zehrāb-ı nigāhumdan
Beni maḥrüm-ı bezm-i vaşl iden mest-i müdām olsun
Dil-i mecrūḥumuñ kānuñ içenler şādkām olsun

³¹ Gözüm hicrümü la' lünle ister ise cām olsun: Lebüñ ḥatem gibi hoş-ḥatla isterse be-nām olsun (P.D.)

³² cām-ı emelde miḥnet-i endüh: cām-ı emel endüh u miḥnetsüz (P.D.)

³³ zülf-i ḥayāli: zülf-i ḥayāli (P.D.)

³⁴ göñül rüḥ u revān: hele rüḥ-ı revān (P.D.)

4 Şikāyet rāh-ı bī-pāyān-ı miḥnetden ḥamākatdür
Ṭarīḳ-i ʿ aşḳdan bādāşī-i miḥnet saʿādetdür³⁵
O meclis kim şarāb-ı būse-i lebden ʿ ibaretdür³⁶
O bezm-i ḥāşda ḥamyāze-rīz olmaḳ da ʿ işretdür
Ġam-ı dīrīne-i şaḥbā-yı görüş ki ne lezzetdür³⁷
Neşāt-ı tāze-i ḥūn-ı ciger bir özge ḥāletdür
Mey-i pūr-neʿşe amāl-i vuşlatda ḥikāyetdür³⁸
Ḥumār-ı yeʿs ile ḥod hem-ser olmak cāna minnetdür
Beni mahrūm-ı bezm-i vaşl iden mest-i müdām olsun
Dil-i mecrūḥumuḡ ḳānuḡ ićenler şādkām olsun

5 Amān nāmum zebūn-küşlikle meşhūr olmasun yā Rab
Çerāġı kimsenūḡ āhumla bī-nūr olmasun yā Rab
Hevā-yı dilkeşi eyyam-ı bāḥūr olmasun yā Rab³⁹
Benimçün şubḥ-ı vuşlat şām-ı deycūr olmasun yā Rab
Dimem aʿ dāma da memnūn u meşrūr olmasun yā Rab
Ālān cānum bu ʿ işret-ḥāneden dūr olmasun yā Rab⁴⁰
Dil-i işkestem asā ḳalbi meksūr olmasun yā Rab
Çekenler sāġarum hem-vare maḥmūr olmasun yā Rab
Beni mahrūm-ı bezm-i vaşl iden mest-i müdām olsun
Dil-i mecrūḥumuḡ ḳānuḡ ićenler şādkām olsun

6 Giz-i segāhda āşḳ-ı miḥnetūḡ Pertev olup merdī⁴¹
Bu gün gördüm ben cān-güzāra derd-i perverdi⁴²
Gelür ol da biribirine ḳatmış ḥāk ile gerdi
Seründe ḳūh-ı miḥnetgāha dönmüş çehre-i zerdi
Nedīm kim ḥūn-ı dil nūş eyleseydi derd ü ġam yerdi⁴³
Zebān çekdikce kāmūn-ı cigerden şuʿ le-i derdi

³⁵ ʿ aşḳdan: ʿ aşḳda (P.D.)

³⁶ şarāb-ı būse: şarābı būse (P.D.)

³⁷ görüş ki: leb görseḡ (P.D.)

³⁸ vuşlatda: vuşlat (P.D.)

³⁹ dilkeşi: dilkeşüm (P.D.)

⁴⁰ cānum bu ʿ işret-ḥāneden: cānum da bu meyhāneden (P.D.)

⁴¹ giz-i segāhda: gezerken (P.D.)

⁴² ben cān-güzāra derd-i perverdi: Nedīm-i cān-güdāz u derd-perverī (P.D.)

⁴³ Nedīm: Ne dem (P.D.)

Bu yıllarda inandum ol da geçmiş germ ile serdi⁴⁴
Demâdem âh idüp bu mısra^ç 1 ol sözi söylerdi⁴⁵
Beni mahrûm-ı bezm-i vaşl iden mest-i müdâm olsun
Dil-i mecrûhumuñ kânun içenler şâdkâm olsun

-6-

6a

Mu^ç aşşer-i ^ç Âlî

Mefâ^ç ilün/ mefâ^ç ilün/ mefâ^ç ilün/ mefâ^ç ilün

- 1 Yine bir selv[i] bālāya kul oldum ihtiyārumla⁴⁶
Görünmez derde düşdüm dāde-i gevher-nişārumla
Devirdüm rāz-ı pinhānum cihana āh u zārumla⁴⁷
^ç Adū oldum dil-i dīvāne gibi yār-ı gārumla⁴⁸
Müeyssir olmadı hem-bezm olam şabr u qarārımla⁴⁹
Göñül bir yāna gitdi cām-ı çeşm-i intizārumla⁵⁰
Barışmaz yıldızum hayfā o mihr-i tābdārumla
^ç Aceb hālüm nolur āhır benüm bu intizārumla⁵¹
Eger haşr olmaz isem ol kıyāmetde nigārumla⁵²
Gezem maşşerde sīnem dögerek seng-i mezārumla⁵³
- 2 Niçün serkeşlik eyler bilmem ol serv-i hırāmānum
Ne kanlar dökürür her dem görmezem çeşm-i giryānum⁵⁴
Nice bir hār-ı hasret birle şad-çak ola dāmānum
Alınmaz mı ölince dest-i miñnetden giribānum

⁴⁴ yıllarda: yollarda; geçmiş: çekmiş (P.D.)

⁴⁵ mısra^ç 1 ol sözi: matla^ç-ı dil-sūzi (P.D.)

⁴⁶ selv[i] bālāya: serv-i bālāya (A.D.)

⁴⁷ devirdüm: tıyurdum (A.D.)

⁴⁸ A.D.'de yer alan bentte bu mısra yoktur. Ancak Dīvān'da yer alan bendin 7. mısrasındaki bent şöyledir:

Dem-ā-dem hātırum maḥzūn ḳaldum inkisārumla (A.D.)

⁴⁹ olmadı: olmadum (A.D.)

⁵⁰ cām-ı çeşm-i intizārumla: kaldı cān cism-i nizārumla (A.D.)

⁵¹ A.D.'de yer alan bu bendin 7. mısra mecmūada yer almamaktadır. Bu mısra şu şekildedir:

Dem-ā-dem hātırum maḥzūn ḳaldum inkisārumla

⁵² olmaz isem ol kıyāmet : olamazsam ol kıyāmet-ḳad (A.D.)

Bu farklılık şiirin tüm bentlerinin 9. mısrasında bu şekildedir.

⁵³ sinem: göğsüm (A.D.)

Bu farklılık şiirin tüm bentlerinin 10. mısrasında bu şekildedir.

⁵⁴ dökürür her dem görmezem: döküğün görmez mi her dem (A.D.)

Yapışmaz ey ‘aceb kaşı feryād-ı āh u efgānum⁵⁵
Yāhūd gören nigāh itdükçe dūd-ı āteş-efşānum⁵⁶
Bu ğamdan hāk olursam ayrulursa sīneden cānum
Mezārūm sengüne naķş eylesün bu beyti yārānum
Eger haşr olmaz isem ol kıyāmetde nigārūmla
Gezem maşşerde sīnem dögerek seng-i mezārūmla

3 Şeb-i hicrān-ı yāra hergiz ey dil hadd ü ğāyet yok
O meh-rū saña yār olmaķda bahtımda ‘ināyet yok⁵⁷
Ne kevkebdür bu kevkeb kim nühüset var sa’ādet yok
Ne maķşūd idersen māni‘ üñ çok ehl-i himmet yok
İhānet yok mıdur aġyār yāründen ‘ināyet yok⁵⁸
Seri kim bahtıñı ur taşa başuñdan bu devlet yok⁵⁹
Hele ben bildüğüm bu kim firāķa hiç nihāyet yok
Ölürsem şimdi bundan ğayrı baña vaķt-i tã‘ at yok⁶⁰
Eger haşr olmaz isem ol kıyāmetde nigārūmla
Gezem maşşerde sīnem dögerek seng-i mezārūmla

4 Uşanmaz mı ‘aceb ol bī-vefā cevr ü cefāsından
Hicāb itmez mi Hāķķuñ maşşarunda mübtelāsundan
Dehānı gibi hergiz bir ‘alāmet yoķdur vefāsundan
Dutalum şāh imiş lāyık mı ‘ār itmek gedāsundan
Utanmasıza ķulundan bārī ħavf itsün Hūdā‘ sundan⁶¹
Hālāş itsün dil-i vīrānemü hicrān belāsundan⁶²

⁵⁵ Gelibolulu Mustafa ‘Āli Dīvānı’nda yer alan bentteki bu mısra şu şekildedir:

İşitmez mi ‘aceb şeb-tā-seher feryād u efgānum (A.D.)

⁵⁶ gören nigāh itdükçe: görmez mi āh itdükçe (A.D.)

⁵⁷ yār olmaķda bahtımda: rām olmaġa bahtıñdan (A.D.)

⁵⁸ yoķ mıdur: ķasd ider (A.D.)

⁵⁹ başuñda: başuñdan (A.D.)

Gelibolulu Mustafa ‘Āli Dīvānı’nda yer alan bu bendin 5. ve 6. mısraları mecmuada birbiriyle yer deġiştirmiştir.

⁶⁰ Ölürsem şimdi bundan ğayrı baña vaķt-i tã‘ at yoķ: Ölürsem şimdilik ħatırda bundan ğayrı fikret yoķ (A.D.)

⁶¹ Utanmasıza ķulundan bārī ħavf itsün Hūdā’sından: Úulıñdan şermsār itmezse ħavf itmez Hūdā’sından (A.D.)

⁶² hālāş itsün dil-i viranemi: hālāş itmez dil-i divanemi (A.D.)

- Ferāgat eylemez çün bu sitemkäre edāsundan⁶³
Şaķınsun ehl-i maḥşer eşk-i çeşmüm mācerāsundan
Eger ḥaşr olmaz isem ol kıyāmetde nigārumla
Gezem maḥşerde sīnem dögerek seng-i mezārumla
- 6b 5 Gören rüyuḡ o māhuḡ mā'ıl olmaz ḡūr u ḡılmāna
Rızāsın gözleyen yetmez rızā-yı ḡuld-rıḡvāna⁶⁴
Eger dünyāda derd ü firķāti irmezse pāyāna⁶⁵
Ziyā virmez ise ger mihr-i vaşlı şām-ı hicrāna⁶⁶
Zebānum bir nefes yād eylemez feryad u efgāna⁶⁷
Su'āl itsün melekler çekdigüm ālām-ı mīzāna
Nice bir zaḡm irişsün pür-dem içre cism-i 'irfāna
Benüm bu pendüm ey 'Ālī irişdi cümle yārāna⁶⁸
Eger ḥaşr olmaz isem ol kıyāmetde nigārumla
Gezem maḥşerde sīnem dögerek seng-i mezārumla

-7-

Tercī' -Bend-i Ḥalīm

Mef' ulü/fā' ilatü/mefā' ilü/fā' ilün

- 1 Esrār-ı 'aşka cān u dili maḥrem eyledüm
Yārūḡ ḡayāl ile ḡamzesini hem-dem eyledüm⁶⁹
'İşret müyesser olmadı nüş-ı ḡam eyledüm
'Ālemde kimse eylemedük 'ālem eyledüm
Münkir kıyās eylesesün pek kem eyledüm
Ervāh-ı küştegān-ı ḡamı ḡurrem eyledüm

⁶³ Ferāgat eylemez çün bu sitemkäre edasundan: Ferāgat eylemezmiş çünki ben bu hāke ezāsından (A.D.)

⁶⁴ yetmez rızā-yı ḡuld-rıḡvāna: baķmaz riyāz-ı ḡuld u rıḡvāna (A.D.)

⁶⁵ derd ü firķāti: derd-i firķāti (A.D.)

⁶⁶ Ziyā virmez ise ger mihr-i vaşlı şām-ı hicrāna: Ziyā virmezse mihr-i vaşlı dil-ber şām-ı hicrana (A.D.)

⁶⁷ yād eylemez: yād itmezün (A.D.)

⁶⁸ pendüm: 'ahdüm; irişdi; irişdür (A.D.)

⁶⁹ ḡayal ile ḡamzesini: ḡayal-i ḡamzesini (H.G.D.)

Bu bendin 2. mısrasında vezin hatası vardır.

Çeşm-i 'alili asret ile pür-nem eyledüm
İl 'ıyd-ı ekber eyledi ben mâtem eyledüm

- 2 Oldı zamâne 'ıyd-ı meserretle şād-kām
Geldi ulūb-ı 'āleme bir ne'se-i tamam
Her kimse kendi hālüne virmiş 'aceb nizām
Zühhād elinde şubha vü rindān elinden cām⁷⁰
El-hāşıl oldı alk-ı cihān nā'il-i merām
Ben dest-būs-ı yār ile āh olmadum be-kām

Çeşm-i 'alili asret ile pür-nem eyledüm
İl 'ıyd-ı ekber eyledi ben mâtem eyledüm

- 3 Taḥsīl idünce keyfini şahbā-yı firḳatūñ
Oldum nedīm-i meclis sākī-i asretūñ
Gördüm ḥumār-ı ne'sesini cām-ı 'išetūñ
Ḥamyāze-i ḡamuñ çekerem şimdi vuşlatūñ
Başum ḳodum ayađına ehl-i melāmetūñ
Oldum 'adū-yı ekberi 'ıyd-ı meserretūñ

Çeşm-i 'alili asret ile pür-nem eyledüm
İl 'ıyd-ı ekber eyledi ben mâtem eyledüm

- 7a 4 Sen olduñ ey felek baña bir düşmen-i 'anīd
Ol rütbe eyledūñ baña sen zulmuñı mezīd
Ḳılduñ beni mu'āyede-i yārdan ba'īd
Teşrīf idünce rüz-ı meserret-şi'ār-ı 'ıyd
Dildārı görmedüm diyem eyyāmuñuz sa'īd
Ḳaldum ḥulāsa derd-i taḥassürle nā-ümīd

Çeşm-i 'alili asret ile pür-nem eyledüm
İl 'ıyd-ı ekber eyledi ben mâtem eyledüm

⁷⁰ elinden: elinde (H.G.D.)

- 5 Yazdum Hālīm hāl-i dil-i pür-melālümü
Serd eyledüm sipihre olan infi' alümü
Boynuna almasun kerem itsün vebālümü
Ol şāh-ı hüsne göndereyüm ' arz-ı hālümü
Görsün me' al-i nazm-ı perīşān maqālümü
Güş eylesün netice benüm hasbihālümü

Çeşm-i ' alili hasret ile pür-nem eyledüm
İl ' ıyd-ı ekber eyledi ben mātem eyledüm

-8-

Müseddes-i Fuzūlī

Mef' ulü/fā' ilatü/mefā' ilü/fā' ilün

- 1 Dün sāye şaldı başuma ol serv-i ser-bülend⁷¹
Kim kıaddi dil-rübā idi reftarı dil-pesend
Güftāre geldi nā-geh açup la' l-i nüş-ğand
Bir piste gördüm anda töker rīze rīze kıand
Şordum meger bu dürc-i dehendür didim didi
Yoğ yoğ devā-yı derd-i nihānuğdurur senüğ

- 2 Egmiş hilāli üstüne tarf-ı külāhını⁷²
Çoğ dil-şikestenün göge yetürmüş āhını
Zülfün tağıtdı gizledi ebr içre mähını
Gördüm yüzinde halka-i zülf-i siyahını
Ol pīç ü tābı çoğ ne resendür didim didi⁷³
Devr-i ruğumda rişte-i cānuğdurur senüğ

- 7b 3 Virmiş fūrūğ şem' -i ruğı gün çerāğına
Şalmış şikest serv-kıaddi gül budāğına
Dün serv tek başanda kıadem göz bulağına

⁷¹ ol: bir (F.D.)

⁷² tarf-ı külāhını: tar-i külāhını (F.D.)

⁷³ pīç ü tābı: pīç-i tābı (F.D.)

Bir nice hârdan elem irmiş ayağına
Gül-bergine batan ne tikendür didim didi
Müjgân-ı çeşm-i eşk-efşânundurur senüñ⁷⁴

- 4 Seyr ile şaldı bağa güzâr ol semen-‘ izâr⁷⁵
Envâ‘ -ı zîb ü zînet ile faşl-ı nev-bahâr
Açmış gül üzre sünbül-i gîsû-yı müşg-bâr⁷⁶
Yağmış laţîf ayağına gül-berg tek nigâr⁷⁷
Nesrîne reng-i lâle nedendür didim didi
Ġamzem ħadengi töktügi kanundurur senüñ

- 5 Düşmiş ‘ izârı üzre mu‘ anber selâsili
Âşüfte-ħâl idüp nice bî-şabr u bî-dili
Aqlumu vâlih eyledi şekl ü şemâ‘ ili
Göz gördi kâmetüñ dil ü cân oldu mâ‘ili
Veh bu ne turfa serv-i çemendür didim didi
Manzûr-ı dîde-i nigerânundurur senüñ

- 6 Seyl-i sirişküm oldu revân ħâķ-i kûyına
Cân vâlih oldu la‘ l-i leb ü güft ü gûyına
Dil düşdi dâm-ı silsile-i müşg-bûyına
Ol laħza kim şataşdı gözüm zülf ü rûyına
Bu ne benefşe ol ne semendür didim didi⁷⁸
Ārâyiş-i riyâz-ı revânundurur senüñ⁷⁹

- 7 Dün şubħ-dem ki lâle vü nesrîn şalup nikâb
Gül çehresinden aldı sabâ perde-i hicâb
Gülzâre çıķdı seyr ile ol reşk-i âfitâb

⁷⁴ efşânur: feşânur (F.D.)

⁷⁵ güzâr: güzer (F.D.)

⁷⁶ açmış: dökmiş (F.D.)

⁷⁷ yağmış: yakmış (F.D.)

⁷⁸ Bu ne benefşe ol ne semendür didim didi: Aķreb meh-i münîre vatandır dedim dedi (F.D.)

⁷⁹ Ārâyiş-i riyâz-ı revânundurur senüñ: Vehm eyle kim ħatarlı kırânur durur seniñ (F.D.)

Şebnem-nişāruñ itdi güneş lü 'lü ' -i hoşāb⁸⁰
Bunlar nedür ne dürr-i ' Āden' dür didim didi
Epsēm Fuzūlī eşk-i revānuñdurur senüñ

-9-

Müseddes-i ' Abdī

Mef' ulü/ fā' ilätü/ mefā' ilü/ fā' ilün

1 Gülzār-ı hüsne şive-nümādur o gül-beden
Bir hālünüñ bahāsı degül kişver-i Yemen
Hayrān-ı rü-yı ālī imiş berg-i yāsemen
Pejmürde-i hayāl-i ruḥı gülşen-i ' Aden
Ḥaṭṭuñ bahār-ı hüsne çemendür didim didi
Reyhān-ı bāğ-ı rüh u revānuñdurur senüñ⁸¹

8a

2 Bād-ı semüm-ı hicri ider cismi lerze-nāk
Sīnem hırāşı cevri ile oldı çāk çāk
Tūfān-ı eşk-i dīdem ider ' ālemi helāk
İtmem bu hālle yine sevdādan infikāk
Bu pīç ü tāb dilde nedendür didim didi
Sevdā-yı hām vü vehm ü gümānuñdurur senüñ⁸²

3 Envār-ı hüsni lem' ada mihr-i āsumān⁸³
Şubḥ-ı cemāli maṭla' -ı envār-ı hāverān
Berç-ı ' izārı revnāk-ı çeşm-i cihāniyān
Ruhsār-ı āli şem' -i zevāyā-yı mülk-i cān
Meylüm visāl-i çāh-ı zeķandur didim didi
Yap yap cāha düş ki bu şānuñdurur senüñ⁸⁴

⁸⁰ şebnem: şeb-neb (F.D.)

⁸¹ rüh u revānuñdurur: rüh-i revānuñdurur (AB.D.)

⁸² hām vü vehm: ham-ı vehm (AB.D.)

⁸³ envār-ı hüsni: nür-ı cebīni (AB.D.)

⁸⁴ yap: yā (AB.D.)

- 4 Encüm şümār-ı hayreti olmuş buna felek⁸⁵
Mest-i şarāb-ı aşkı olup fırka-i melek
İc cāz-ı hüsni Yūsuf u eyler belā-nemek
Yektā rumūzı zülfi deger nice māmelek
Dendān-ı nāzı dürr-i Aden^c dür didim didi
Maḥsül-i beyt āh u figānuḡdurur senüḡ⁸⁶
- 5 Āteş bıraḡdı berḡ-ı ruḡı hırmen-i güle
Ḥāl-i siyāhı dāḡ-ı derūn oldı fülfüle
Būy-ı laḡif-i zülfi girān geldi sünbüle
Viridi cihāna şöhret-i hüsni ḡulḡule⁸⁷
Ḥarf-i vefāsına ey dehendür didim didi⁸⁸
ḡüft ü ḡü ḡār-ı dehānuḡdurur senüḡ⁸⁹
- 6 ḡülzār-ı aşḡa ḡāmetidür serv-i ser-bülend
ḡayd-ı hevā-yı kāküli uşşāḡa bār u bend⁹⁰
Miḡnet-keşān aşḡına ḡisūları kemend
Baḡlandı tār-ı kākülüne nice derd-mend
Rūyuḡ mişāle berg-i semendür didim didi
ḡülşen-tırāz-ı hüsne pāyānuḡdurur senüḡ
- 7 Müjḡān-ı çeşmi kāküline şāne eyledüm
Sīnem ḡayāl-i cebhesine ḡāne eyledüm
Eşḡüm o mürḡ-i tāze olup dāne eyledüm
Dām-ı vişāle düşmedi ḡālā ne eyledüm
Zülfüḡ ne özge mişḡ-i Ḥoten^c dür didim didi
^c Abdī bu ḡüfte sehv-i lisānuḡdurur senüḡ

⁸⁵ olmuş: olan (AB.D.)

⁸⁶ beyt: mevc (AB.D.)

⁸⁷ hüsni: hüsnine (AB.D.)

Mecmūadaki bu mısradaki vezin hatası vardır.

⁸⁸ ḡarf-i vefāsına ey dehendür: ḡarf-i vefā sezā-yı dehendür (AB.D.)

⁸⁹ ḡüft ü ḡü ḡār-ı dehānuḡdurur senüḡ: Bu arzū derd-i nihānuḡdurur senüḡ (AB.D.)

^c Abdī Dīvānı'nda bu mısradaki vezin hatası vardır.

⁹⁰ bār u bend: pāy-bend (AB.D.)

Ḥarfü' l- Elif

-10-

Ḥalīm**Mefā' ilün/ mefā' ilün/ mefā' ilün/ mefā' ilün**

- 1 Yağışmaz ğayrı hūban giymesün ḳālā-yı istiğnā
Ḳadd-i yāre biçilmiş cāmedür dībā-yı istiğnā
 - 2 Miyān-ı meclise nuḳl olsa būs-ı la' lüḡ el şunmam
Beni mest eylemişdür sākıyā saḫbā-yı istiğnā
 - 3 Bahār-ı nāzı geçmiş rengi şolmuş ol sitem-hūyuḡ
Degüldür ba' dezīn gülzār-ı hüsni cā-yı istiğnā
 - 4 Dil-i şeydā ḫayāl-i vuşlatundan oldı müstağnī
Ol [āfet] itmesün şimden girü ḫulyā-yı istiğnā
 - 5 Ezelden nāz ü naḫvetle mürekkeb ' unsur-ı pākin
Vücūdundan ' ibāretdir begüm ma' nā-yı istiğnā
 - 6 Cihānda ol gedā-yı bī-ser ü sāmāne ' aşḳ olsun
Ki ' aynunda degüldür mesned-i ' ulyā-yı istiğnā
 - 7 Ṭayanmaz bāliş zer-tār-ı cāha Ḥazret-i ne'şet
Odur var ise şimdi müttekā pīrā-yı istiğna
- Tetimme** 8 Virür şöhret Ḥalīmā nāmumuz dünyāya ser-tā-ser
Ṭutınca Ḳāf-ı dilde āşiyān ' Anḳā-yı istiğna

-11-

Ve lehū

Mefā' ilün/ mefā' ilün/ mefā' ilün/ mefā' ilün

- 1 Bahāristānda haṭṭuñ vaşfi nev-mazmūndur cānā
Nihālistānda ḳaddūñ mışra' 1 mevzūndur cānā
- 2 Gülistānda ṭağılmış rüyına gül söyledi bülbül
Dehānun ḥasretünden ḡonceler dil-ḥūndur cānā
- 3 Cünūn-1 ' aşḳam itmiş bustān-1 ' āleme te' şir
Bütūn enhārı coşḳūn itdi hep mecnūndur cānā
- 4 Muşavver bir nigāristāna benzer şafha-i rāyuñ
Ruḥunda haṭṭ u ḥālūñ naḳş-1 ḡünāḡūndur cānā
- 5 Şebistān-1 ḥayāl-i ' uḳde-i zülfüñ mu' ammādur
Anı ḥal itmeye şerḥ-i haṭṭuñ merhūndur cānā
- 6 Ḥalīm' üñ şı' re meyli tāzelendi şevḳ-i rüyunla
Bahāristānda haṭṭuñ vaşfi nev-mazmūndur cānā

-12-

9a

Nā' ilī

Mefā' ilün/ mefā' ilün/ mefā' ilün/ mefā' ilün

- 1 Yem-i āteş-ḥurūş-1 dilde olduḳça sükūn peydā
İder her dāḡ-1 ḥasret tende bir girdāb-1 ḥūn peydā
- 2 Bu ' ālem pāy-tā-ser kūh kūh-1 miḥnet ü ḡamdur
İder her tışe-kār-1 arzū bir Bī-sütūn peydā
- 3 Girān itsün ḳo diller tār tār-1 zülfüñ olsun tek
Ruḥuñ baḡında nice müşk-i bīd-i ser-niḡūn peyda

- 4 Leb-i şüh-nigāh-ı çeşmün oldukça terennüm-sāz
İder her cünbüş-ı müjgānı bir naqş-ı füsün peydā
- 5 Bu lu' bet-gāhda ey Nā' ilī bilmekdedür hikmet
Ne zir-i hırkādandır heft tās-ı nīk-levn peyda⁹¹

-13-

Ve lehū

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Sīne gülzār-ı maḥabbet nāle bülbüldür baḡa
Vaqt-i dāğ-efrüzī-i dil mevsim-i güldür baḡa
- 2 Cünbüşünden dāğ-ber-dildür ġazālān-ı Ḥoten
Nāfe-rīz-i kām-ı ḥāhiş kim o kāküldür baḡa
- 3 Ḥişşedār eyler şemīmünden dili hengām-ı āh
Fikret-i zülfün ki her dem tāze sünbüldür baḡa

Tetimme

- 4 Zūr-ı bāzū-yı nigāhuñ deşt-i bürd-i ' işvedür
Çāk-rīz-i ceyb ü dāmān-ı taḡammüldür baḡa
- 5 Cürmüm ikrār itdüren bismilgeh-i āşüb da
Ḥaşyet-i cellād-ı çeşm-i pür-teğāfüldür baḡa
- 6 Nā' ilī i' cāz-ı nutqumdur ki eyler ter-zebān
Ḥāme kim şem' -i şebistān-ı taḡayyüldür baḡa

⁹¹ nīk-levn: nil-gün (N.D)

-14-

Ve lehū

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Dād-ḥ'āh-ı vuşlat olsam baht düşmendür baña
Deşt-i peymā-yı ğam olsam āh rehzendür baña
- 2 Olmadı mümkün kemend-i zülf-i yāre destres
Tengnā-yı dehr gūyā çāh-ı Bījendür baña
- 3 Mest-i küstāḥ-ı elestüm müdde' ā mahşerde de
Bāde-i şāf u cevān-ı pāk-dāmendür baña
- 4 Bü'l-ı aceb nā-kām-ı aşkam nerm-dil maḥbūblar
Mum iken aġyāra başsañ seng-i āhendir baña
- 5 Tavk-ı zencir-i rızādur gerdenüm ey Nā' ilī⁹²
Bu kühen dārü' ş-şifā mādām meskendür baña

-15-

9b

Nazif⁹³

Mef' ūlü/ fā' ilātü/ mefā' ilü/ fā' ilün

- 1 Üftādegān-ı aşkuñ olurlar nem-āşinā
Olur kenār u sāḥile elbet nem-āşinā
- 2 Kaçmazdı aşıkından ol meh tıflken velī
Öğrendi resm-i şiveyi oldı dem-āşinā

⁹² rızādur gerdenüm: rızā-ber-gerdenüm (N.D)

⁹³ Bulabildiğimiz Mehmed Nazif Divanı'nda (İstanbul Büyükşehir Belediyesi Taksim Atatürk Kitaplığı) ve Nāzif-i Mevlevī Divançesi'nde (Kahramanoğlu,2005) bu şiir bulunamamıştır. Ancak bu şiirin Nazif mahlaslı başka bir şairin dīvânında yer alması muhtemeldir.

- 3 Dil-beste eyler ādemi sevdā-yı ‘ aşkına
Olduḡa tār-ı zülfı o şūḡuḡ ḡam-āşınā
- 4 Bīgānelügümde o perī bezme gelse de
Olmaz gürüh-ı ‘ aşıkāne bir dem āşınā
- 5 Evşāf-ı ḡüsni feyz virdi ṡab‘ uma Nazīf
Bu yā olur cihānda güle şebnem āşınā

-16-

Ve lehū⁹⁴

Mef‘ülü/fā‘ilätü/ mefā‘ilü/ fā‘ilün

- 1 Mestī-i la‘ li virür zevḡ -i mey-i tāk baḡa
Ḥālet-i ‘ aşkı ḡomaz ‘ ālemi idrāk baḡa
 - 2 Dil-i sem-ḡürde hicrānına şıḡhat yoḡiken
Oldı āmiziş-i ḡüftārı çü tiryāk baḡa
 - 3 Zevḡ yok sadece seyr-i çemenistān itsem
Yārsuz ḡülşen olur mecma‘ -ı hāşāk baḡa
- Tetimme**
- 4 Gel senüḡle idelüm ḡüsni ile ‘ aşkı taḡsīm
Çeşm-i ḡün-rīz saḡa dīde-i nem-nāk baḡa
 - 5 İtsem ümīd-i şebātı ser-i zülfüḡde Nazīf
Ḳor mı arama maḡal-i ḡamzesi çālāk baḡa

⁹⁴ Bulabildiḡimiz M.NAZ.D.’de ve MEV.N.D.’de bu şiir bulunamamıştır.Ancak bu şiirin Nazīf mahlaslı başka bir şairin dīvānında yer alması muhtemeldir.

-17-

Ve lehū⁹⁵

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Çünkü bülbülsün gönül bir aşiyân lâzım saña
Bir gülün naḥl-i cemālünde mekân lâzım saña
- 2 Renciş-i bād-ı elemden hıfza bâğ-ı hüsnini
Gül-nihālüm tazesün bir bâğbân lâzım saña
- 3 Sen pîrsin sevdüğüm çeşm-i raķīb-i dîvden
Ḥāne-i 'uşşāka teşrîfün nihân lâzım saña
- 4 Sen henüz nevestesün bâğ-ı ümidümde benim
Goncesün açılmaya ḥayl[i] zamân lâzım saña
- 5 Maḥrem-i esrâr-ı vuşlat olmağa ol şāhdan
Elde zülfî gibi bir ḥaṭṭ-ı emân lâzım saña
- 6 Şimdiden perverde eyle ol nihāl-i tazeysi
Vaḳt-i pîrinde Nazîfâ bir civân lâzım saña

-18-

10a

Ve lehū⁹⁶

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Ben ki mecrūḥ-ı firāķam vaşlı merhemdür baña
Sînesi cāna devādur lebleri emdür baña

⁹⁵Bulabildiğimiz M.NAZ.D.'de ve MEV.N.D.'de bu şiir bulunamamıştır.Ancak bu şiirin Nazîf mahlaslı başka bir şairin dîvânında yer alması muhtemeldir.

⁹⁶ Bulabildiğimiz M.NAZ.D.'de ve MEV.N.D.'de bu şiir bulunamamıştır.Ancak bu şiirin Nazîf mahlaslı başka bir şairin dîvânında yer alması muhtemeldir.

- 2 Cānib-i kūy-ı ahıbbādur egerçi maqşadum
Bā' ıŝ-i nāreftegī hep qayd-ı āhendür baqa
- 3 Yār ile peygūle-i vaħdetde mey nūŝ eylemek
Bihterīn-i şad hezārān meclis-i cemdür baqa
- 4 Künc-i ğamda yārdan ħāli kıyās itme beni
Zıkr-i ruħŝār-ı ħayāl-i vaşlı hem-demdür baqa
- 5 Dür olalıdan ravza-i firdevs-i kūy-ı yārdan
Ey Naẓıf sūz-ı ğamı nār-ı cehennemdür baqa

-19-

Nūrī⁹⁷

Mef' ūlū/mefā' ilū/mefāilū/feülün

- 1 Göz dikmeyen dīdāruqa ħayfā vü dirīġā
Āyīne-i ruħŝāruqa ħayfā vü dirīġā
- 2 Öldürmez ise 'āŝıkı bir nīm-nigehle
Ebrū-yı kemāndāruqa ħayfā vü dirīġā
- 3 Bintü' l-' inebūñ bıkırden itmezse izāle
Sākī-i qadeħkāruqa ħayfā vü dirīġā
- Tetimme** 4 Üftādesi olduñ ise sen vaħŝ-ı nigāhun
Ĥāl-i dil-i bīmāruqa ħayfā vü dirīġā

⁹⁷ Bulabildiğimiz Diyarbakırlı Osmān Nūrī Paŝa Dīvānı'nda (Millet Kütüphanesi Yazmalar Koleksiyonu), Mustafa Nūrī Efendi Dīvānı'nda (Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu), İbrāhīm Ziyāed-dīn Dīvānı'nda (Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu) Priŝtineli Nuri Dīvānı'nda (Egüz, 2009), Abdūlahad Nuri Efendi Dīvānı'nda (İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi), Halil Nūrī Vak'anūvis Dīvānı'nda (İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi) ve Nūrī-i Hanyāvī Dīvānı'nda (İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi) bu ŝiir bulunamamıŝtır. Ancak bu ŝiirin Nūrī mahlaslı baŝka bir ŝairin Dīvānında yer alması muhtemeldir.

5 Bir bülbüle yer yok konacak h̄aruḡ ucundan
Ey ḡonce çemenzārıḡa ḡayfā vü dirīḡā

6 Fehm itmeyecek maḡsūdı Nūrī o ḡaṡṡ-āver
Müsvedde-i eṡ' aruḡa ḡayfā vü dirīḡā

-20-

Fehīm

Fe' ilātün (Fā' ilātün) / fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)

1 Şubḡ-ı şādık gibi şādık olıcak yār baḡa
Rüz-ı rüşen ḡorinür ' ayniyle şeb-i tār baḡa⁹⁸

2 Ne 'şe-yāb oldı ḡöñül ol leb-i meygūnuḡ ile
Sākī-i cem olamaz ḡayri ḡadehḡār baḡa

3 Öyle vahşet-zedeyüm ülfet-i ḡalkdan ḡör kim
Kendi sāyemden olur rencīş-i aḡyār baḡa

4 Yūsuf' um ben olamam zülf-i Züleyḡā' ya ḡarīb⁹⁹
Tār-ı zindān gibidür turra-i tarrār baḡa

5 Merd-i rindāna ṡabī' atda Fehīm ' aşrum
Zene meyl eyleme ḡāyetle ḡelür ār baḡa

-21-

10b

Nā' ilī

Mefā' ilün/fe' ilātün/mefā' ilün/fe' ilün

1 Şarāb-ı nāz ḡetürdükçe nesīm-i ḡ'āb saḡa¹⁰⁰
Dutar elünde ḡadeḡ māh u āfītāb saḡa

⁹⁸ ḡorinür:olur (FH.D.)

⁹⁹ Yūsuf'um: Yūsuf-asā (FH.D.)

¹⁰⁰ nāz: nāb (N.D)

- 2 Hezār-pāre dile leblerün̄den it sākī
Eger düşerse nemek-rīzi kebāb saḡa
- 3 Muḡaldür eṡer ol çeṡm-i ser-girāna hemān
Ḥamīr-i māye-i nāz olmasun ʿ itāb saḡa¹⁰¹
- 4 Bir olsa zehre-i Mirrīḡ ile dil-i Behrām
Yine getürmeyeler bir nigāha tāb saḡa
- 5 Nigāh-ı mestün̄ ile bildi āṡinā idügün
Baḡınca Nāʿ ilī-i ḡanümān-ḡarāb saḡa

-22-

Ve lehū

Mefāʿ ilün/feʿ ilātün/mefāʿ ilün/feʿ ilün

- 1 Döndürüp her güli bir āḡker-i sūzāne ṡabā
Daḡlar yaḡdı dil-i bülbül-i nālāne ṡabā
- 2 ṡāh-ı nevrūzdan oldı yine felek-i çeмене¹⁰²
Ḡonce tūmārınūḡ iṡāline pervāne ṡabā
- 3 Nāṡigībāyī-i bülbül nʿ ola efzūn olsa
Söyledi derdini ḡuş-i güle mestāne ṡabā

Tetimme

- 4 Țoḡunur dillere yārün̄ ser-i ḡisūsundan
Țurra-i sūnbüle ḡāhī ki urur ṡāne ṡabā
- 5 Nāʿ ilī sāḡa-i pür sūnbül-i firdevse döner
Büy-ı zülfün̄ getürürse ḡarem-i cāne ṡabā

¹⁰¹ ʿ itāb: ṡarāb (N.D)

¹⁰² felek: mülk (N.D)

-23-

Ve lehū

Mefā' ilūn/fe' ilātūn/mefā' ilūn/fe' ilūn

- 1 Cihānı itmege bir lahzada h̄arāb saña
Yeter o nergis-i maḥmūr-ı nīm-ḥ̄āb saña
- 2 Ḥazer gurūrdan ey āfet-i behcet kim¹⁰³
Zamān ola gele her zerreden ḥicāb saña
- 3 Yeter ḥarābī-i rindāna bir nigeḥ sāḳī
Girān gelürse eger cām-ı pūr şarāb saña
- 4 Düşerdi manzara-i çār-ṭāḳ-ı naḥvetden
Bu ḥüsnle naẓar itseydi āfitāb saña¹⁰⁴
- 6 Selām-ı Nā' ilī-i zārdan mı incindün
Nedendür ey hām-ı ebru bu pīç ü tāb saña¹⁰⁵

-24-

Ve lehū

Fe' ilātūn (Fā' ilātūn) / fe' ilātūn/ fe' ilātūn/ fe' ilūn (fa' lūn)

- 1 İdeli zevḳ-i taḥayyür ğamı tiryāḳ baña
Oldı vā-sūhtegī māye-i idrāk baña
- 11a 2 Dāmen-ālūdelügüm 'aşḳa iderdüm ta' līḳ
Tetimme Virse ālāyişe ruḥsat naẓar-ı pāk baña

¹⁰³ āfet: āfitab (N.D)

Mecmūadaki bu beytin ilk mısrasında vezin hatası vardır.

¹⁰⁴ ḥüsnle: ḥüsn ile (N.D)

¹⁰⁵ N.D.'de yer alan bu gazelin 5. beytine mecmūada yer verilmemiştir. Bu beyit şöyledir:

5 Nedür bu feyz-i sirayet ki sāḳiyā virmüḡ
Lebüñ şaraba leṭafet şarāb-ı nāb saña (N.D.)

- 3 İtdürür şervet-i sermāye-i ğayret bilürin
Telef-i nağd-i niyāz itmede imsāk baņa
- 4 Hıvfum oldur sebab-i renciş-i hicrānuñ olur
Dil-i řūrīde ile baht-ı heves-nāk baņa
- 5 Eger olmazsa periřānī-i zülfün rüyı¹⁰⁶
Haşre dek bār-ı girāndur bir avuç hāk baņa
- 6 Fer virüp bādeden ol çeşm-i siyeh Nā^c iliyā¹⁰⁷
Görünür cāme-i sūrhiyle ğazab-nāk baņa

-25-

Ve lehū

Fe^c ilātün (Fā^c ilātün) / fe^c ilātün/ fe^c ilātün/ fe^c ilün (fa^c lün)

- 1 Sen virürsün ^cāriyet bu cān-ı maħzūnu baņa
Senden ayrılmak hemān ölmekdür ey hūnī baņa
- 2 Gösterür sergeşte-hāl vādī-i ğayret henüz¹⁰⁸
Girdbād-ı deřt [ü] řaħrā rūħ-ı Mecnūn'u baņa
- 3 Ben özümden bī-ħaber mecnūn iken virdi ħırāř
^cAql idüp řākird-i nā-ķābil Felāřūn^c u baņa
- Tetimme** 4 İ^c tibār itme revāc-ı ķār için Bercis-i çerħ
Çeřmünje dirse sen öğretdüğ bu efsūnu baņa
- 5 Nā^c ilī dāğum bu ğayretten ki āhum gösterür
Reng-i hākisterde pā-ber-cā bu gerdūnı baņa

¹⁰⁶ rüyı: rüzī (N.D)

¹⁰⁷ fer virüp: kızarup (N.D)

¹⁰⁸ ğayret: hayret (N.D)

-26-

Ve lehū

Mef' ūlū/fā' ilātū/mefā' ilū/fā' ilūn

- 1 Bīgāne-i maḥabbetūn olmaz ğam-āşinā
Ey dāĝ-ı derdin eylemeyen merhem-āşinā
- 2 Kūyuñ ki Ka' be-i dil ü cāndur olur mu hiç
Leb-teşne-i zülāl-i ğamuñ zemzem-āşinā
- 3 Şūr-ı şafā-yı vuşlata olmaz firīfte
Ḥalvet-güzīn-i hicrūn olan mātem-āşinā
- 4 Bīgānedür nigāhı gibi luţfi da dil¹⁰⁹
Olmış o şūhla tūtalım 'ālem-āşinā
- 5 İrmez mi Nā' ilī dem-i şubḥ-ı ḥidāyete
Olmaz mı ğonce-zār-ı emel şebnem-āşinā

-27-

11b

Ḥāmī

Fā' ilātūn/ fā' ilātūn/ fā' ilātūn/ fā' ilūn

- 1 Ne 'şe-i mey-i ğāze-i ruḥsār-ı al olmış saña
Revgān-ı gül dühn-i kändil-i cemāl olmış saña
- 2 Oldı zīr-i lebde fikr-i buse ğark-āb-ı dehen
Leb-şekker ğabĝab turunç u portakal olmış saña
- 3 Ḥüsnüñi tasvīr iden naqqāş dest-efşān olup
Reşhe-pāş olmış kalem püskürme-ḥāl olmış saña

¹⁰⁹ dil: dile (N.D)

- 4 Şîr-i mehtāba çalınmış māye naḥl-i Tūr^ç dan
Sā^ç id [ü] sîmîn [u] sākî bî-mişāl olmuş saḡa¹¹⁰
- 5 Ğayra ḡalvā gibi hāzır şulḡa mum ol şehd-i leb
Yan yaḡıl ey dil ne mum olmuş ne bal olmuş saḡa
- 6 Şöyle nevmîdüm ki fikr-i bûse gelmez yāduma
Baḡtı gör farz-ı muḡāl-ender-muḡāl olmuş saḡa
- 7 Dürdi çıkmış süzgi-i mehden elenmiş āfîtab
Gerden-i şāf u bināḡuş-ı zülāl olmuş saḡa
- 8 Ḥāmīyā aldı beni bu tāze nazmuḡ ne 'şesi
Bu 'aşîr-i nev mey-i dîrîne sāl olmuş saḡa

-28-

Ve lehū

Mef^ç ūlū/mefā^ç ilū/mefā^ç ilū/fe^ç ūlūn

- 1 Hıfz eyle daḡîlek ḡarem-i muḡterem-āsā
Olma saḡın aḡbāb ile gürg ü ḡanem-āsā

Tetimme

- 2 Olma sebeb-i tefriḡa tîḡ-i düdem-āsā
Cem^ç iyyet-i aḡbāba kıyām it 'alem-āsā
- 3 Efsūs ki Ḳāf-ı 'ademe eyledi pervāz
'Anḡaları bu 'ālem-i cūdun kerem-āsā
- 4 Ḥūn-āb-ı sirişkūḡ boyaduḡ reng-i riyāya
Zāhid kıızıluḡ çıḡdı senūḡ de beḡam-āsā

¹¹⁰ sākî bî-mişāl: sāk-ı bî-mişāl (HM.D.)

- 5 Her kıatre-i nāçizi ider bir dürr-i yektā
Terbiye eķābirde gerek ola yem-āsā
- 6 Gitmez dağı fā'idesi yok çıkdı beyāza¹¹¹
Müsvedde-i müy-ı siyehüm şubđ-dem-āsā¹¹²
- 7 Eyler eşeri ehl-i dili rence giriftār
Āhūlara olması da naķş-ı kıadem-āsā¹¹³
- 8 Sildüm kıalemi ağzıma vaşf-ı dehenünđen
Ĥāmı ũdagum çatladı şakķ-ı kıalem-āsā

-29-

Ve lehū

Mef' ũlü/fā' ilātü/mefā' ilü/fā' ilün

- 1 İķbāl-i dehr-i dūna meşel söylerem sađa
Lebriz-i kāse dest-i ecel söylerem sađa¹¹⁴
- 2 Ol çeşm-i mesti cāma bedel söylerem sağa
Zāhid binā-yı zühdi ĥalel söylerem sađa¹¹⁵
- 12a 3 Hengām-ı ĥaz maĥall-i icābetdür ey göñül¹¹⁶
Tetimme Şimdi niyāzı nā-be-maĥal söylerem sağa
- 4 Kıasr-ı vişāle perde yapılsın mı kim raķib
Kırmış esās mekri temel söylerem sağa

¹¹¹ fā'idesi yok: yok fā'idesi (HM.D.)

¹¹² müsvedde: mesture (HM.D.)

¹¹³ āhūlara olması da: āhūlara dām olmaya (HM.D.)

¹¹⁴ ecel: eşel (HM.D.)

¹¹⁵ zühdi: zühde (HM.D.)

¹¹⁶ göñül: peri (HM.D.)

- 5 Dīvār-ı çerhā pençe-i hūrşīdi dest-i yār¹¹⁷
Ta‘ ʕil idüp ʕader gibi āl söylerem saña
- 6 Abdāl-ı ‘aşka tāk yeter ser-bürehnegī
Ḳayd-ı ‘imāme başa ‘amel söylerem saña
- 7 Bir gün bu lafz-ı mücmeli tafşīl ider raḳīb
Cem cem dimem netīce cümle söylerem saña
- 8 Seyyāre vü sevābit nüh hoḳḳa-i felek
Şanduk vü sāḩa-yı dürc hiyel söylerem saña¹¹⁸
- 9 Hūrşīd-i rū-yı yāre muḳābil olur deyü
Bürhāna ḳarşu itmeye cedel söylerem saña
- 10 Misvāk ü ṭaylasānına aldanma zāhidün
Dekkāk [u] hile sāz u daḒal söylerem saña
- 11 Tezyīl idüp nazīremi vaşfunla āsafā
‘İydiyye şanma sāde Ḓazel söylerem saña
- 12 Paşā-yı dād-ḩāha sözüñ var mı ey felek
Revnaḳ-fezā-yı dīn ü düvel söylerem saña
- Tetimme** 13 Mi‘ yār-ı ‘adlī ‘āleme ḳıştās-ı müştakīm¹¹⁹
Zātuñ niżām-ı mülk ü milel söylerem saña
- 14 Dehrün hezār nükte-i bārīk-i beheş¹²⁰
Eyler kemine remz ile ḩal söylerem saña

¹¹⁷ hūrşīdi dest-i yār: i hūrşīd-i dest-i yār (HM.D.)

¹¹⁸ şanduk vü sāḩa-yı dürc hiyel: şanduk-ı sāḩir-i dürc hiyel (HM.D.)

¹¹⁹ ‘adlī ‘āleme: ‘adl-i‘ ilele (HM.D.)

¹²⁰ bārīk-i beheş: bārīk ü mübhemün (HM.D.)

- 15 Şemşîr-i kaħrı zālîme bir nîş-i zehr-nāk
Mazlūma şehd-i luţf-ı   asel söylerem saħa
- 16 Ehl-i şalāħ gerdenine luţfi ħırz-ı cān
Ķahr-ı riķāb-ı d şmene ġal söylerem saħa
- 17 Çeşm-i muţî  a ħāk-i deri kuhl-i r şenā
  Ayn-ı   ad  -yı d ne başal söylerem saħa
- 18 Cān-baħş-ı iltifātı  u enfās-ı   İsevî
Zehr-āb-ı inĥirāfi ecel söylerem saħa
- 19 Ħıfzunla oldu burc-u dehān-ı esed sen ĥ
Devrinde ĥ āb-gāh-ı ĥamel söylerem saħa
- 20 İtmek ķaşîde mümkün idi olmasaydı ger
Ķalb mde t de t de kesel söylerem saħa
- 21 Hāmî ĥimāyet nle ne var olsa ser-bülend
Her güne iltifāta maħal söylerem saħa

-30-

12b

Vālî

Mef  l /fā  lāt /mefā  l /fā  l n

- 1 Büdd  eşm-i dest-i yāre güzel söylerem saħa¹²¹
Maţb   -ı her g r h-ı naħl söylerem saħa¹²²
- 2 Ser-levĥa-i ruĥunda degül ebr vān-ı zerd
Dest-i ķader keşîdesi [h]āl söylerem saħa

¹²¹ büdd: baķ (V.D.)

¹²² naħl: nihāl{?} (V.D.)

- 3 İnci[t]me zāhidā baņa yokdur ḫalāvetün
Bu turş-rüy ile ḫum-ı ḫal söylerem saņa¹²³
- 6 Tā-key hevā-yı kākül ü zülf-i dırāz-ı yār
Sevdā-yı ḫām-ı tül-i emel söylerem saņa
- 7 Ağyāruḡ iltifātına olma firīfte
Aldanma çok da mekr ü hiyel söylerem saņa
- 8 Yok şarf-ı naḫde ḫudretüm ey şūḫ neyleyem
Ben şā' irüm ḫaşıde ḡazel söylerem saņa
- 9 Vālī dehānuḡ öpmedün öpdürmedün baņa
Şimdi ne dırsen yāre maḫāl söylerem saņa¹²⁴

-31-

Ve lehū

Mef' ulü/fa' ilätü/mefā' ilü/fa' ilün

- 1 Gördüm dehān-ı yārı ' adem söylerem saņa
Ey nūr-ı dīde şanma ki kem söylerem saņa
- 2 Oldı ḫarāb-kerde-i eḡgān ü nāleden¹²⁵
Vīrāne-zār-ı şehr-i ' Acem söylerem saņa

Tetimme 3 Seyr itdüm ittifāḫı o mi 'rat-ı sīneyi
Ḥaḫḫā ki ' aks-i nūr-ı ḫıdem söylerem saņa

¹²³ V.D.'de yer alan bu gazelin 4. ve 5. beyitlerine mecmüada yer verilmemiştir. Bu beyitler şöyledir:

4 ' İyd ertesinde olur ancak ' işe dest-res
Ḥaşşiyet-i şiyām-ı kesel söylerem sana (V.D.)

5 Eyyām-ı rüzede idemem vaşf-ı cām-ı mey
Ger söylesem de tā-be-maḫal söylerem sana (V.D.)

¹²⁴ yāre:yār; dırsen:dirse (V.D.)

¹²⁵ nāleden: nāle dil (V.D.)

- 4 alsun Őabāh-ı mahşere ey Őūh Őekvemüz
ātırda her ne var o dem sōylerem saa
- 5 erd-i derūna fikr-i lebi bür^ç -i sā^ç adur
İstersen eyle tecrūbe em sōylerem saa
- 6 Yodur dehān vaşfına ço da liyāatüm
Bir zerredür ne pīş ü ne kem sōylerem saa
- 7 Yār ile itdügüm bu gice zev-i ^ç işreti
ayre dimezsen eyle asem sōylerem saa
- 8 Eyle gedā-yı hāk-i rehin Vālīyā refī^ç
Bir böyle zāt-ı ^ç ālī-himem sōylerem saa

-32-

Ve lehū

Mef^ç ūlū/fā^ç ilātū/mefā^ç ilū/fā^ç ilün

- 1 ayfum gelür bu hūsn ile ey nāzenīn saa
Ayār-ı tīre-dil ola her Şeb yaın saa
- 2 Ahlāı nā-pesend ile itme mūcāleset
Lāyık degül ^ç alāka-i sū^ç arīn saa
- 3 Dil-i hastegāna rıf ile gāhī nūvāziş it
Farzā cibillī ise de ger hışn u kīn saa

- 13a** 4 Laife zafer bulurdı gürūh-ı fütāde-gān¹²⁶
Tetimme Bu īn-i cebhe olmasa hışn-ı haşīn saa

¹²⁶ latife:lutfa (V.D.)

- 5 Gördük taḥammülün ğam ü āzār-ı yārda
Ey ḥāṭır-ı belā-zede şad āferin saḡa
- 6 Medh-i bütānda ey dil-i ferzāne ḡās imiş
Semt-i ḡayāl-i tāze fikr-i rezin saḡa
- 7 Encāmı Vālī ʿazl ü ferāgat degül midür
İtseḡ cihānı hükm ile zīr-i niġin saḡa

-33-

Ve lehū

Fāʿ ilātün/fāʿ ilātün/fāʿ ilātün/faʿ ilün

- 1 Meh şaklamış nūr-ı ḡüsni bī-mişāl olmuş saḡa¹²⁷
Ābı aḡmış laʿ l-i nābuḡ rū-yı āl olmuş saḡa¹²⁸
- 2 ʿĀrız-ı gülgünuna bir başka zīnet-baḡş olup
Ḳatre-i nevreste-i nādīde ḡāl olmuş saḡa¹²⁹
- 3 ḡaylice efsürdelenmiş tā ki bulmuş ḡaddini
Dürdi mihrün ayrılup şāfi cemāl olmuş saḡa
- 4 Pertev-i meh işlenüp tār-ı şuʿ āʿ -ı mihr ile
Şırmalı bir ḡoş müferrih dest- māl olmuş saḡa
- Tetimme** 5 ḡüsni ü behcet ḡaddine uygun biçilmiş cāmedür
Nāz ü şīve lübb olunmuş yā[l] ü bāl olmuş saḡa
- 6 Bir alay maġbūnı taġrır eyleyüp dil almada
Vaʿ de-i merdüm-firibün reʿsi māl olmuş saḡa

¹²⁷ ḡüsni bī-mişāl: rūy-ı bī-mişāl (V.D.)

¹²⁸ rūy-ı āl: rengi āl (V.D.)

¹²⁹ nevreste: nūr-ı siyeh (V.D.)

- 7 Şarf-ı zihin itmezsün ammā ğayra ey cellād-çeşm
Fenn-i ħūn-rīzi hemān fikr u ħayāl olmuş sağa
- 8 Rāh-yāb olmaz harīm-i vaşlına her bü' l-heves
Tünd-ħūluk ħod-nümāluk ħoş ħısāl olmuş sağa
- 9 Kilkün āşārı yā kākül yā ħaṭṭ-ı müşkīn yā zūlf
Maĥbere Vālī meger nāf-ı ğazāl olmuş sağa

-34-

Ve lehū

Mef' ūlū/fā' ilātūn/mef' ūlū/fā' ilātūn

Müstef' ilün/fe' ūlün/müstef' ilün/fe' ūlün

- 1 Āşār-ı şun' -i hikmet ol sīm-ten serāpā
Āyīne-i leṭāfet vech-i ħasen serāpā
- 2 Bir Yūsuf-zamāne vālīh bulundum ammā
İtdü bağa cihānı beytü' l-ħazen serāpā
- 3 Bir pīç-pīç miĥnet-i derd ile ser-ne'şe-i cān¹³⁰
Mānend-i zūlf-i kākül olmuş şiken serāpā
- 13b **Tetimme** 4 Uĝrarsa būy-ı ħaṭṭı taĝyīr ider hevāsın
Hep nāfe-zār olsa da deşt-i Ĥoten serāpā¹³¹
- 5 Biṅde birin kemāhī itmekde yine kāsır
Vaşşāf-ı aĥsen-i ħalk̄ olsa dehen serāpā¹³²
- 6 Fert ile ṭoldı 'ālem emniyet oldı ma' dūm
İtmiş iĥāṭa dehri ceyš-i fiten serāpā

¹³⁰ ser-neş'e-i cān: rişte-i can (V.D.)

¹³¹ olsa da: olursa (V.D.)

¹³² aĥsen: hūsni (V.D.)

- 7 Çıkdı zuhūra cümle dāg-ı nihānum benüm
Naḥl-i gül oldı gūyā Vālī-beden serāpā

-35-

Ve lehū

Mefā' ilün/fe' ilātün/mefā' ilün/fe' ilün

- 1 Sarāy-ı bāğı idüp sarsar-ı ḥazān tenhā
Hezār ü gül ṭağılup ḳaldı bāğbān tenhā¹³³
- 2 Çemende her gül-i ter misl-i ṭaşt-ı āteş olur
Ḳaçan ki sensüz idem seyr-i gülistān tenhā
- 3 Sezā ṭa' ne vehm bā' iş-i nedāmetdür
Raḳīb ile ḳoman ol şūḥı el-amān tenhā
- 4 Ḳabūl-i reng-i küdüret ider mi āyīnesi¹³⁴
Mişāl-i mihr olan dehrde her ān tenhā
- 5 Olma pāre vü ağyāre gūşe-i 'işret
Esīr-i bend-i mihen Vālī her zamān tenhā

-36-

Bāḳī

Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün

- 1 Ezelden şāh-ı 'aşḳuḅ bende-i fermānuyuz cānā
Maḥabbet mülkünün sulṭān-ı 'ālīşānuyuz cānā
- 2 Seḥāb-ı luṭfun-ābın teşne dillerden dirīğ itme
Bu deştin bağrı yanmış lāle-i Nu' mān' uyuz cānā

¹³³ hezār ü gül: hezār gül (V.D.)

¹³⁴ reng:jeng (V.D.)

- 3 Zamāne bizde gevher sezdiğiçün dil-ıhırāş eyler
Anuñ çün bağrumuz ħündur ma‘ārif kānuyuz cānā
- 4 Mükedder kılmasun gerd-i küdüret çeşme-i cānı
Bilürsün āb-rū-yı milket-i Oşmānuyuz cānā
- 5 Cihānı cām-ı nazmum şı‘r-i Bāķī gibi devr eyler
Bu bezmün şimdi biz de cāmī-i devrānuyuz cānā

-37-

Ve lehū

Mef‘ülü/fā‘ilātü/mefā‘ilü/fā‘ilün

- 1 Cevr ü cefāña kâ‘il olurđum velī şehā
Maĥşüş olaydı ol da cihānda hemān baña
 - 2 Sabr u karar u ‘aķıl alıcı bir perī imiş
Ādem şanurdum ol şanemi gerçi şüretā
 - 3 Bir kez tavāfın itmegi bin ‘ömre virmezün
Ey ħacı saña Ka‘be baña kūy-i dilrubā
 - 4 Evvel vefāya va‘deler itmişken ey şanem
Cevr itdün āĥir eylemedün va‘deye vefa
- 14a 5 Vaşşāfısuñ o serv-ķaddün rāstī bu kim
Tetimme 7ab‘-ı bülend-tarzuñā aĥsent Bāķīyā

-38-

Ve lehū

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Gülistān bezm-i şarāb u cām-ı mey güldür baña
Çulçul-i halk-ı şurāhī şavt-ı bülbüldür baña
- 2 ' Ārızuñda ol iki zülf-i girih-girün senün
Şuya konmuş iki ğarrā taze sünbüldür baña
- 3 Seng-i bīdāduñla serde zaħm-ı ħūnunum ki var
Güşe-i destārda rengin çaranfildür baña
- 4 Mest ü medħūşam veli ħālī mey-engürden
La' l-i nābuñ ħāleti keyfiyet-i müldür baña
- 5 Ħayder-i Kerrāriyam meydān-ı nazmuñ Bākīyā
Nevk-i ħāme Zülfiķār vü tab' -ı Düldüldür baña

-39-

Ve lehū

Fe' ilātün (Fā' ilātün) / fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)

- 1 Bilini çoçmadadur ol şanemün derd ü belā
Yoħsa ' aşıqlara şirīn lebi ħāzır ħalvā¹³⁵
- 2 Ser-i zülfiyle ħaṭṭuñ örter imiş dirler o şūħ
Açmadı kimseye ammā orayı bād-ı şabā
- 3 Āteş urmuş yüzi gül ħırmenine ol māhu
Devr-i sāğarda ruħı ' aksini kılmış peydā

¹³⁵ yoħsa: yoğsa (B.D.)

- Tetimme** 4 Kızaruḫ ruḫları gülgüne-i ṭāb-ı mülden
Şu' le-sağār-ı mey destüne yaqmış ḫınnā
- 5 Meclis-i meyde leb-i yāre ṭolaşur dirler
Elüme girmeye mi bir daḫī cām-ı şaḫbā
- 6 Öykünürdi lebüḡe cām-ı mey ammā dönmüş
Bugün almışlar ele bir yere gelmiş zurefā
- 7 Lüle-i ḫāme ile çeşme-i dilden Bākī
Eyledi ḫā' ide-i āb-ı ḫayātı icrā

-40-

Fıṭnat

Mef' ūlū/fā' ilātū/mefā' ilū/fā' ilūn

- 1 ' Āşık ūmīd-i luṭf ile dildādedür saḡa
Ey şūḫ eyle merḫamet ūftādedür saḡa
- 2 Def' -i ḫumār ister iseḡ çāre ey göḡül¹³⁶
Ben bildüḡüm ' ilāc hemān bādedür saḡa
- 3 Ağyār oldı nā' il-i zevḫ-i vişāli hep
Luṭfi hemān bir nigeh-i sādedür saḡa
- 4 Girdāb-ı ḡamda ḫalmadı efendim dil-i nizār
Dā' im kenār-ı vaşlı temennādudur saḡa
- 5 Fıṭnat ne denlü olmasa şāyān-ı vaşluḡa¹³⁷
Ey şūḫ eyle merḫamet ūftādedür saḡa

¹³⁶ḫumār: ḫumāra (FT.D.)

¹³⁷ şāyān-ı vaşluḡa: şāyān-ı vuslatuḡ (FT.D.)

-41-

14b

Ve lehū

Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün

- 1 Nigāh-ı merḥamet kıl ' aşık-ı bīmāra gel cānā
Lebünğden cān bağışla nāz ile güftāra gel cānā
- 2 Hacı ol sun görüp zülfün benefşe ruḥlarıñ güller
Döküp ruḥsāruña kāküllerün gülzāra gel cānā
- 3 Be-cā it luḥf u ḳahruñ peyrev ola çerḥ keç-devre¹³⁸
İdüp uşşāḳa cevritme kerem aḡyāra gel cānā
- 4 Yolunda pāy-mālün olmaḳ ister ' ar' ar u şimşād
Çemende ḳāmet-i bālā ile refitāra gel cānā
- 5 Hārāb eyler cihānı ser-te-ser āşüb fitne ile¹³⁹
Kerem kıll virme ruḥsat ḡamze-i mekkāra gel cānā
- 6 Teraḥḫum it ṭabīb-i ' aşıḳān bu Fıṭnat-ı zāra¹⁴⁰
Dil-i bīmāruña luḥf eyle kıll bir çāre gel cānā

-42-

Vesīm

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Eyleme bir dem Hudā cānānumu benden cüdā
Bir nefes yā Rab itme cānumu tenden cüdā
- 2 Vādī-i ḫaḳḳa ayak başdum bu fāniden geçüp
' Aşḳa yār idüp beni kıll ' aḳl u rüşenden cüdā

¹³⁸ ola: olma (FT.D.)

¹³⁹ āşüb-ı fitne ile: āşüb u fitneyle (FT.D.)

¹⁴⁰ ' aşıḳān: ' aşıḳānsuñ (FT.D.)

- Tetimme** 3 Dem-be-dem ruhsāruḡ eyler arzū mürġ-i göñül
Bülbül-i şūrīde yā olsun mı gülşenden cüdā
- 4 Nār-ı hicrānuḡla ṭolmıḡ sīne-i pür-tāb āh¹⁴¹
Āteş-i sūzān olur mı hiç küļhandan cüdā
- 5 Zülfüñe Mañşūr-veş berdār [ü] ser-gerdān idüp
‘ Āķıbet ķıļduḡ Vesīmī cān ile tenden cüdā

-43-

Ve lehū

Fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün

- 1 Her nigāhum dīde-i şemşīrdür sensiz baḡa¹⁴²
Her ser-i müjgānlarum bir tīrdür sensüz baḡa
- 2 Gül-ruḡunsuz seyr-i gülzār-ı behişt itsem de āh
Lehib gül-i sūrīsi kef-i şīrdür sensüz baḡa¹⁴³
- 3 Şaḡn-ı ‘ālem teng-terdür gird-i çeşm-i mürdan
Çerḡ ise bir ḡalkā-i zihġīrdür sensüz baḡa
- 4 Māh-ı Ken‘ ān‘ īde olsa pīş-i çeşmümde yine
Naķş-ı dīvār u büt-i taşvirdür senüiz baḡa
- 5 Ben Vesīmüm geşt-i gülşen tab‘ umu dilġir ider
Mevc-i gül bir āteşin zencīrdür sensüz baḡa

¹⁴¹ nār-ı hicrānuḡla: nār-ı hicrān ile (VES.D.)

¹⁴² dīde-i şemşīrdür: dīdede şemşīrdür (VES.D.)

¹⁴³ lehib: hep (VES.D.)

-44-

Vesîm

Fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün

- 1 Gülşen-i 'âlem şehâ zindân olur sensüz baña
Gülleri hep âteş-i süzân olur sensüz baña
- 15a 2 Sâķī-i hicrân elinden dem-be-dem nüş itdüğim
Tetimme Sâğar-ı şahbâ degüldür kıan olur sensüz baña
- 3 Hıyret-i didâruñ ile ey perî âyîne-veş
Halk-ı 'âlem ser-be-ser hayrân olur sensüz baña
- 4 Hıasret-i la' l-i lebüñle acıyup gözyaşuma
Ebr-i bārân didesi giryân olur sensüz baña
- 5 Sehv ile olsam nigâh-ı endâz-ı rû-yı Yūsuf'a
Hak budur bir şüret-i bî-cân olur sensüz baña
- 6 Bî-temâşâ-yı cemâl-i enverüñ bu 'âlemüñ
Gülbün-i gülzârı âteşdân olur sensüz baña¹⁴⁴
- 7 İştıyâķ-ı serv-i bālâñ ile mânend-i Vesîm
Cüy-yi eşküm kıulzüm-ı cüşân olur sensüz baña

-45-

Vesîm

Fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün

- 1 Fıkr-i vaşluñ mâye-bahş-ı cavidânîdür baña
Leblerüñ âb-ı hayât-ı zindegânîdür baña

¹⁴⁴ âteşdân: âteşden (VES.D.)

2 Lālezār-ı dilde bu dāğ-ı süveydā-yı ğamın
Ey ruḥı gül-berg-i ter devlet nişāndur baḡa

3 Çeşm-i mestüñ ‘āleme ser-fitne vü āşüb ise
Cünbüş-i ğamzen kaçā-yı nāgehānīdür baḡa

Tetimme 4 Merd-i meydān-ı maḡabbet ‘āşık-ı āzādeyüm
Kār-ı terk-i cān ile ser-rāygānīdir baḡa

5 Bī-dimāğ itdüñ Vesīmā terk-i cennetle beni¹⁴⁵
Şimdi cennet var ise yāruñ mekānıdur baḡa

-46-

Ve lehū

Mef’ ūlü/mefā’ ilü/mefā’ ilü/fe’ ūlün

1 Şahrā-yı melāmetde gezüp vālih ü şeydā
Mecnūn-ı felāketzedeyüm ey şacı Leylā

2 Gül geşt-i behişt eyler isem mihr-i ruḡuḡsuz
Ey şūḡ görünmez gözüme zerrece aslā

3 Dāğ-ı eleme lāle-ruḡun micmer-i dilde¹⁴⁶
Yağdı ki söyünmez yine bir āteş-i sevdā

4 Ol çeşm-i siyeh ol nigh ol ğamze-i Tatār
Mülk-i dile şaldı güzelüm şüriş-i yağmā

5 Raḡm itmez o gül ḡāl-i dil-i zārına çün kim
Bihūde ne bu nālişüñ ey bülbül-i şeydā

¹⁴⁵ terk: vaşf (VES.D.)

¹⁴⁶ dāğ-ı eleme lāle-ruḡun: dāğ-ı elem-i lāle-ruḡun (VES.D.)

- 6 Bu Şevk ile ger ʻıyd-ı viŐālinde řabībüm
Řurbānuř olursa nʻola bī-řāre Vesīmā

-47-

Ve lehū

Mefʻ ūlū/mefāʻ ilū/mefāʻ ilū/feʻ ūlūn

- 1 Ey mihr-i ruşuş tābiŐ-i mir ʻāt-i mücellā
Vʻey ebrūlaruř besmele-i nüşha-i dūnyā

- 15b Tetimme 2 Feyz-i sūřan-muʻ cize-perdāz-ı kelāmuř
Bařsende-i rūř-i dil-i řad Hıřr u Mesīhā

- 3 Ser-leşker-i řeŐminden emān ey Şeh-i devrān
Şayl-i nigeşuş dīn [ü] dilim eyledi yařmā

- 4 Biş cān ile řāk-i derişe beņde olurđı
Bu řüsn ile görseydi seni Yūsuf-ı zībā

- 5 Raşm eyler o Şeh řāl-i dil-i zāruřa bir ğün
Řāk-i der-i dergāhuřı terk itme Vesīmā

-48-

Ve lehū

Fāʻ ilātūn/ fāʻ ilātūn/ fāʻ ilātūn/ fāʻ ilūn

- 1 Őāh-ı ʻaŐkam miřnet ü ğam řayli leŐkerdūr baņa
Farř-ı serde dūd-ı āhum tāc ü efserdūr baņa
- 2 Ğül-ruşunsuz ğülŐene ʻazm eyleşem ey meh-cebīn
Ğüyiyā her berg-i ğül bir řār-ı řaņçerdūr baņa

- 3 Zaḥm-ı ḥūn-aḡeṣte peykān-ı ser-i tūr-i müjen
Gülistān-ı sinede gūyā gül-i terdür baḡa
- 4 Cennetin vaşfiyla vā' iz bī-dimāḡ itdūḡ beni
Şimdi cennet āsitān-ı kūy-ı dilberdür baḡa
- 5 Hıızr elinden āb-ı hayvān olsa nūş itmem Vesīm
Bāde-i la' l-i leb-i yār āb-ı Kevşerdür baḡa

-49-

Ve lehū

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Olmada 'aşkam saḡa Ferhād u Mecnūn'dan füzūn
Ey lebi şirīn şacı Leylā teraḡḡum kıll baḡa
- 2 'Andelīb-i gülşen-i 'aşkam fiḡānum gūş idüp
Ey ruḡı gül-ḡonce-i ra' nā teraḡḡum kıll baḡa
- 3 Leşker-i müjgān-ı hışmın kişver-i dilde şehā
'Akl u şabrum eyledi yaḡmā teraḡḡum kıll baḡa
- 4 Dīdeden rīzān olan her kaḡre-i ḥūn-āb-ı eşk
Dem-be-dem olmaḡdadur deryā teraḡḡum kıll baḡa¹⁴⁷
- 5 Mest-i 'aşkam cām-ı la' linden ḡumārūm def' ine
Sākīyā şun sāḡar-ı şaḡbā teraḡḡum kıll baḡa
- 6 Rūz u şeb fikrūm cebīn ü 'arız-ı pākıḡdadur
Ey meh ü mihr-i cihān-ārā teraḡḡum kıll baḡa

¹⁴⁷ olmaḡdadur: olmaḡda (VES.D.)

- 7 Beyt-i Ahzān içre oldı giryeden çeşmim sefid
Luṭf idüp ey Yūsuf-ı zībā teraḥḥum kıl baḡa
- 8 Ḥālimī meşrūḥ idüp kıldum Vesīm āsā beyān
‘Āşıkam ‘āşık saḡa cānā teraḥḥum kıl baḡa

-50-

Ve lehū

Fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün

16a
Tetimme

- 1 Her kaçan biḡ nāz ile ‘azm eyler ol cānān baḡa
Tāzeden kesb-i ḡayāt idüp gelür şan cān baḡa
- 2 Günde biḡ kez merhem-i luṭf eyler aḡyāra velī
Ölsem itmez ol ṭabīb-i cān ü dil dermān baḡa
- 3 Sehdür kāfir raḡibi ben gedā ḡatl eylemek
Ol şeh-i ‘ālem hemān tek eylesün fermān baḡa
- 4 Dil ḡayāl-i ḡāl ü ḡaṭṭuḡla ḡatı āşüfte-hāl
Ol sebebden ḡalk-ı ‘ālem ser-be-ser ḡayrān baḡa
- 5 Sır-i ḡān-ı iltifāt eyler kāmū ‘uşşāḡını
Yā neden kılmaz Vesīm āyā o meh ihsān baḡa

-51-

Ve lehū

Fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün

- 1 Sāḡa-i kūyuḡ şehā mānend-i cennetdür baḡa
Ḥāk-i pāyüḡ kimyā-yı tāc-ı devletdür baḡa
- 2 Ḥançer-i ḡamzeḡle dilde zaḡm-ı ḡüninüm ki var
Bir ḡül-i pür-ḡün-ı ḡülzār-ı leṭāfetdür baḡa

- 3 Neyleyem maḥşerde āb-ı Kevşeri sākī henüz
Ne 'şe-i cām-ı lebün bir özge ḥāletdür baña
- 4 Dīdeden rīzān olan şevk-i ruḥuñla ḥün-ı dil
Her biri bir gevher-i bī-ḳadr u ḳıymetdür baña
- 5 Bir fiten-sāzuñ yine nāzına meftūn oldı dil
Kim cemāl ü ḳaddi ḥurşid ü ḳıyāmetdür baña

Tetimme 6 Şüretā aḡyāre eyler ey Vesīm ol meh-fesā¹⁴⁸
Līk hep cevır ü cefāsı luḫ u şefḳatdür baña

-52-

Şehrī

Fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün

- 1 Tā ki feyz oldı ezel nuḫ-ı şerer-nāk baña
Daḡ-ber-dıldür o demden beri eflāk baña¹⁴⁹
- 2 Ben o sermāye-i faḫram ki ciger-ḥün olalar
Dem ola bād ile āb āteş ile ḥāk baña¹⁵⁰
- 3 Ben o serbāz-ı şehādet-gede-i ' aşḳam ki¹⁵¹
Ser-i Mañşür olamaz beste-i fitrāk baña
- 4 Ey ḡam ey ḡam beri gel def' -i neşāt eyleyelüm
Dil-i pür-ḥün saña sīne-i şad-çāk baña
- 5 Şehrī Şehrī sebep-i maḡfıretimdür zinhār
Sevḳ-i cürm eylemede eyleme imsāk baña¹⁵²

¹⁴⁸ meh-fesā: meh-vefā (VES.D.)

¹⁴⁹ demden: günden (ŞH.D.)

¹⁵⁰ ŞH.D.'de yer alan 2. ve 3. beyitleri yerleri mecmūada deḡişmiştir.

¹⁵¹ serbāz: şehbāz (ŞH.D.)

¹⁵² sevḳ: zevḳ (ŞH.D.)

-53-

Ḥāzık

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Ḥamdü lillāh terk-i maṭlab neyl-i kām oldı baḡa¹⁵³
Bī-merāmı çerḡden ancaḡ merām oldı baḡa
- 2 Ye's den iftār itdüm nā-murādīden licām¹⁵⁴
Tevsen-i nā-rām-ı gerdün ŧimdi rām oldı baḡa
- 3 Sāḡar-ı meyden dehān-ı yārdan itdüm güzer
Büd u nā-büdü cihānuḡ hep harām oldı baḡa
- 16b **Tetimme** 4 Olmasun hergiz ḡılāf-ı kīn-sitānından bīrūn
Nāle-i ŧebgīr tiḡ [u] der-niyām oldı baḡa
- 5 Bām-ı ' irfāna kemend-i himmet-i merdān gerek
Süllem-i ' aŧḡ-ı mecāzī nā-temām oldı baḡa
- 6 Ḥaḡ budur kim bādenüḡ inkār olunmaz ḡürmeti
Bā' iŧ-i vārestegī-i neng ü nām oldı baḡa
- 7 Bī-mezākān-ı süḡanından nevber-i endīŧeme
Ḥāhiŧ-i taḡsīn-i Ḥāzık fikr-i tām oldı baḡa¹⁵⁵

-54-

Ve lehū

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Ne'se-i ŧaḡbā-yı vaŧluḡ zevḡ-i ānīdür baḡa
Firḡatüḡ ansuz belā-yı nāḡehānīdür baḡa

¹⁵³ oldı: olundı (H.D.)

¹⁵⁴ iftār: efsār (H.D.)

¹⁵⁵ tām: hām (H.D.)

- 2 Bir sehî kıaddün hayâli kıâmetüm itdi kemân
Sînede zaĥm-ı ĥadengi zer-nişânîdür baĥa
- 3 Āyîne-i nūr-ı cemâlün muşĥaf-ı ruĥsârda
Mebĥâş-ı tefsîri ders-i imtiĥânîdür baĥa
- 4 Şâm-ı firķatde ĥayâl-i şubĥ-ı eyyâm u sâl
Mâye-baĥş inbisât-ı şâdümânîdür baĥa
- 5 Câm-der-keff yâr ile bezm-i kenâr-ı cûyda
Şoĥbet-i yek-laĥza ‘ ömr-i câvidânîdür baĥa
- 6 Baĥş-i dūr-â-dûrı eţvaldür muţavvelde daĥî
Zülf-i pîç-â-pîçi telĥîş-i ma‘ ânîdür baĥa

Tetimme 7 Ĥâzık olsun nâdire-sencân-ı dehre yâdigâr
Bu ĥazel kim ‘ âlem-i ĥayb armaĥanıdur baĥa

-55-

Ve lehû

Fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün

- 1 Ĥayfdur aĥyâr ile bu rütbe yârânluk saĥa
Böyle refţaruĥ virür ōnra peşimânluk saĥa
- 2 Sifle-perverdür felekden kâm alursan çekme ĥam
Mâye-i devlet yeter ey şûfî nâdânluk saĥa¹⁵⁶
- 3 Kur‘ a-endâz oldu baĥtum levĥa-i taĥdîrde
Düşdi giryânluk baĥa gül gibi ĥandânluk saĥa

¹⁵⁶ Ĥâzık Dîvânı’nda (Ĥâzık, 1318) yer alan ĥazelde bu beyit yoktur.

4 İbtılā-yı kayd-ı cāha düşmek istersen yine
Ey göñül āzādelük yetmez mi şultanluk saña¹⁵⁷

5 Zerd-i envār olduğı gün gibi rüşendür mehin
Zühresi var mı ide da' vā-yı aqrānluk saña

6 Ol kadar tatyīb-i haıırdan teħāşī üzresin
Meşrebün̄de gūyā küfr olmuş insanlık saña¹⁵⁸

7 Söylemezsen gördiğün āyīne-i ruhsārda
Ey göñül bilmem neden geldi bu hayrānluk saña

8 ' İyd-ı vaşluñ cān-sipārān-ı ğama olsa naşīb¹⁵⁹
Her tarafından gelmege āmāde kurbānluk saña¹⁶⁰

17a 9 Ğamze ' aşık-keşligi İslām'dan ta' dād ider
Tetimme Küfr-i zülfün̄den mi kaldı bu Müselmānluk saña¹⁶¹

10 Güş idüp İblīs taħsīn eylemiş izlālün̄i
Ol kadar haqqumda düşmen itdi şeytānluk saña

11 ' Andelīb-i bī-nevā beyhūde efgān itmesün
Hāzık eyler bezm-i gülşende ğazel-ħ'ānluk saña

-56-

Ve lehū

Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün

1 Doğunsa tırraña ma' zūr dut mestānedür cānā
Göñül zencirden vāreste bir dīvānedür cānā

¹⁵⁷ H.D.'de yer alan gazelde bu beyit yoktur.

¹⁵⁸ H.D.'de yer alan gazelde bu beyit yoktur.

¹⁵⁹ olsa: olsun (H.D.)

¹⁶⁰ gelmeğe: geleçe (H.D.)

¹⁶¹ H.D.'de yer alan gazelde bu beyit yoktur.

- 2 Sirişk-i āl rīzān eylerse vā' ız ak saķalıñdan¹⁶²
İnanma şayd içün şan' atla dām ü dānedür cānā
- 3 Çerāğ-ı bezmüm olmışdur serrişte revġan-ı gülden
Göñül hem bülbül-i şūrīde hem pervānedür cānā
- 4 Siyeh rūze neşve dünyāya ma'zül olmasun çeşmiñ¹⁶³
Sipihrüh şandıġı meyden tehī peymānedür cāñā
- 5 Sözüyle eyledi teshīr Hāzıķ mülk-i ma' nāyı
' Aceb şā' ir midür sāhir midür āyā nedür cānā

-57-

'Abdī

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 'Acz irāş eyledi idrāk-i māhiyet baña
Rū-nümādur ' acz ile her müşkil hiķmet baña

- Tetimme** 2 Derd-i hicr yāre elemüm ķāla cevri ba' dezīn¹⁶⁴
Rām oldı şāhid-i gül-çeħre vuşlat baña
- 3 Dīde-i diķķatle baķduķça heyülā-yı vücūd
Gösterür her demde yüz bin kibrüh şuret baña
- 4 Bī-sütün maţlaba mecrālar açdum sīneden
Ber-güzār-ı kühenüñdür tişe-i himmet baña
- 5 Mest-i şahbā-yı vişāli yār iken virdi yine
Firķat tā ki zuhūrı başķa keyfiyet baña

¹⁶² H.D.'de yer alan gazelde bu beyit yoktur.

¹⁶³ dünyāya ma'zül: zībāya maġrur (H.D.)

¹⁶⁴ Derd-i hicr yāre elemüm ķāla cevri: Derd-i hicr ķāla cevri yāre elemüm (AB.D.)

- 6 Cüst-cüy-ı süy-ı rāhat eyler iken sū-be-sū
Âḥir oldı bī-huzūrī mebd-e-i devlet baḡa
- 7 Yāndıḡun yanında ḡaldı yāre te'sīr itmedi
Rū-nümādur 'Abdīyā pervāneden 'ibret baḡa

-58-

Fehīm

Fe' ilātün (Fā' ilātün) / fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)

- 1 'İşve işrāb ider ol dilber-i tannāz saḡa
Ey göñül ne'se virür sākī-i pür-nāz saḡa¹⁶⁵
- 2 Benüm ol ḡamzede-i ḡamze-i çeşmüñ cānā
Rāz-ı çeşmi diyemem dīdesi ḡammāz saḡa¹⁶⁶
- 3 'Arz-ı ḡāl itmede mümkün idi bir āḡ ile āḡ¹⁶⁷
Ḥavfum odur ola āḡum şerer-endāz saḡa
- 17b **Tetimme** 4 Zāhidā rind-i mey-āşāmuñ öpersin ayagun
Bir ḡadeh mey virecek sākī-i mümtāz saḡa
- 5 Bend iderdi seni ol şāḡ-ı bütān ey şūfī
Neyleyem perde-i ruḡsārını açmaz saḡa
- 6 Sālik-i pīr-i muḡān olmaḡa ey şeyḡ çalış
Ḥulḡul-i rū-yı şurāḡī ola dem-sāz saḡa
- 7 'Ālem-i ābı Fehīmā idelim gel taḡsīm
Leb-i cānān baḡa bāde-i Şīrāz saḡa

¹⁶⁵ virir: viren (FH.D.)

¹⁶⁶ Rāz-ı çeşmi diyemem didesi: Rāz-ı aşḡı diyemem ey didesi (FH.D.)

¹⁶⁷ itmede: eyleme (FH.D.)

-59-

Ve lehū

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

1 Cām-ı pür-mey kāse-i ʃasvirdür sensüz baḡa
Nāy-ı muṭrıb nāle-i ʃeb-girdür sensüz baḡa

2 Kat' olur 'ayş-ı ḡayāt-ı cāvidānum sākīyā
İki yıllık mey dü-dem ʃemşirdür sensüz baḡa

3 Eylemem ʃeşm-i bütāna ey kemān-ebrū-nigāh
Her müje bir nāvek-i tedmirdür sensüz baḡa

4 Mest-i şaḡbā-yı cünün olmaz mı dil meyḡāneden
Ḥaṭṭ-ı sākār ḡalka-i zencirdür sensüz baḡa

5 Seyr-i gülzār-ı şafā mecrūḡ ider mürġ-i dili
Ḥande-i gül neşter-i te'şirdür sensüz baḡa

6 Neyleyem zevḡ-i cinānı hasret-i dīdār iken
Naḡl-i ṭübā bir çüb-ı taḡdirdür sensüz baḡa

Tetimme 7 Peyrev olmışdur Fehīmūḡ ḡātife ey ḡonce-leb
Şavt-ı bülbül nāle-i ʃeb-girdür sensüz baḡa

-60-

Nābī

Fe' ilātün (Fā' ilātün)/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)

1 Nedür ey şūḡ bu bīḡude ḡazab n' oldı saḡa
Meşrebūḡ düşmen-i nādāna 'aceb n' oldı saḡa¹⁶⁸

¹⁶⁸ nādāna: nāz idi (NB.D.)

- 2 Virmemişsün dutalum ruḥṣat-ı āgūṣa viṣāl¹⁶⁹
Varmaya meclis-i aḡyāra sebeb n^c oldı saḡa¹⁷⁰
- 3 Cāme ḡāb içre bıraḡdun beni ey mihr-i münīr
Ṭurmaduḡ çāk olıcaḡ perde-i ŧeb n^c oldı saḡa
- 4 Ne girersün araya yāre nigāh itdükçe
Ḳanı ey girye mūrā^c āt-ı edeb n^c oldı saḡa
- 5 Olduḡ ey ḡāme-i Nābī ḡatı çoḡdan ḡāmūṣ
Bilmem ey zemzeme-pīrā-yı sebeb n^c oldı saḡa¹⁷¹

-61-

Nābī

Fā^c ilātün/ fā^c ilātün/ fā^c ilātün/ fā^c ilün

- 1 Terk-i maṭlabdur bu maṭlab-gāhda maṭlab baḡa
Eyle luṭfundan müretteb maṭlabum yā Rab baḡa
- 2 Ben pür olsam ol tehīdür ol pür olsa ben tehī
Sāḡar-ı meydür bu bezm-i ḡamda hem meṣreb baḡa
- 3 İtmege aḡkāmın istiḡrāc devr-i ^c iṣretün
Āsmān-ı naḡl-i ḡülde jāledür kevkeb baḡa
- 18a 4 Kimse bilmez ol mehün teṣrīfine der-pūṣ olur¹⁷²
Tetimme Rüz-ı rüşenden füzün feryād-resdür ŧeb baḡa

¹⁶⁹ āgūṣa viṣāl: āgūṣ-ı viṣāl (NB.D.)

¹⁷⁰ varmaya: varmaḡa (NB.D.)

¹⁷¹ sebeb: ṡarab (NB.D.)

¹⁷² der-pūṣ: rü-pūṣ (NB.D.)

5 Günde bir āzādelük zevki muḳarrerdür hele¹⁷³

Ṭıfl-veş cāy olsa bārī bir daḡī mekteb baḡa

7 Leb midür Nābī olalı gibi Lebrīz-i hevā¹⁷⁴

Hāme-veş gevher-feşān ola olursa leb baḡa¹⁷⁵

-62-

Ve lehū

Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün

1 Ruḡuḡda bādeden yārūḡ ki olur āb ü tāb peydā¹⁷⁶

Derūnumda benim pür ma' den-i sīm-āb olur peydā

2 Ḥayāl-i ḡalka-i zūlfūḡle eşküm düşse deryāya

Zamān-ı ḡaşre dek girdāb ber-girdāb olur peydā

3 Ne dem olsa ḡayālūḡ cilve-rīz-i asmān-ı dil

Fezā-yı ' ālem-i endīşede mehtāb olur peydā

4 Serin sen āşinā-yı secde-i ' aşḡ eyle de seyr it

Göḡül ebrū-yı ḡübāndan saḡa miḡrāb olur peydā

5 İrāde itse bir emrūḡ ta' ālluḡ fethine Nābī

Aḡa eṡrāf-ı nā-me 'mūlden esbāb olur peydā

¹⁷³ zevki: şevki (NB.D.)

¹⁷⁴ olalı: k'ola ney (NB.D.)

¹⁷⁵ NB.D.'de yer alan bu gazelin 6. beyti mecmūada yoktur. Bu beyit şöyledir:

6 Zīb-i ḡuş itdüm şarīrinden bu rāzı hāmenūḡ

Bir devāt u bit varaḡdur meşreb u mezheb baḡa (NB.D.)

¹⁷⁶ olur āb ü tāb: āb ü tāb olur (NB.D.)

-63-

Cevrî

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Olmasa ğamzen demādem yāre hem-dem çeşmüğe
Mülk-i fitne böyle olmazdı müsellem çeşmüğe
- 2 Ol nigāh-ı fitne-engīze hezārān āferīn
Fenn-i sıhri öğredür hem ğamzene hem çeşmüğe
- 3 İtse āsāyiş kaçan ħalvet-sarāy-ı ħābda
Nāz olur bīġāne olmaz şīve maħrem çeşmüğe
- 4 Böyle nāz u şīveden ħālī iken ammā yine
Yağmaya tākāt getürmez kimse bir dem çeşmüğe¹⁷⁷
- 5 Yalnız Cevrî degül meftün ü āşüften senüġ
Beste dünyā zülfüğe dil-ħaste ' ālem çeşmüğe

-64-

Fehīm

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Bir hayāt için kaçā bilmem ne nāz eyler baņa
Ben şehīd-i ğamzeyüm ' İsi niyāz eyler baņa
- 2 Bī-tekellüf maħrem-i ħalvet-sarāy-ı ğamzeyüm
Çeşm-i şüh-ı dilberān ifşā-yı nāz eyler baņa
- 3 İstemez kālā-yı ħüsni ola tārāc-ı nigāh
Perde-i zülfün anuñçün nīm-bāz eyler baņa

¹⁷⁷ yağmaya: bakmağa (C.D.)

- 4 Seng-i mi‘ yār-ı cünūnum ben ki şarrāf-ı hıred
Feyz-i temyizümle ‘ arz-ı imtiyāz eyler baņa
- 18b 5 Şāh-ı istignā-sipāhum ben Fehīmā çarḥ-ı dūn
Tetimme Ḥavf ile bin dürlü vaz‘ -ı dil-nevāz eyler baņa

-65-

Fārūk¹⁷⁸

Fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün

- 1 Geh süzer şāhīn çeşmüñ gāh nāz eyler baņa
Mürğ-i cān ü dil anuñ-çün ihtirāz eyler baņa
- 2 ‘ Azm-i ḥ‘ āb idüp şoyınca gice ol meh-sādesin
Cāme-ḥ‘ ābum pūte-i sūz ü güdāz eyler baņa
- 3 Ben ḥaḳīkat bezminüñ şūrīde vü mecnūnuyum
Küfr-i zülfüñ līk ta‘ līm-i mecāz eyler baņa
- 4 Bildiler keşşāf-ı esrār mahabbet n‘ olduñuñ
Çeşm-i bī-muḥ‘ ābā keşf-i rāz eyler baņa
- 5 N‘ olduñuñ bilmezdi minār-ı maḥabbet Fārūḳā
Ben niyāz itdükçe ol bī-rahm nāz eyler baņa

-66-

Lebīb (Nazīre Nedīm)

Fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün

- 1 Nükte-i ḥāṭır-şiken ḥāzır-cevāb olmış saña
Nāz-perverdüm teğāfül cāme-ḥ‘ āb olmış saña

¹⁷⁸ Fārūk mahlaslı şairle ilgili kaynaklarda hiçbir bilgi bulunamadığından Dīvānı’na ulaşamamıştır.

- 2 Būy-ı sünbül girmiş inbîk-i hayâl-i gonceye
Şoñra zülf-i ‘ anberîniñçün gül-âb olmuş saña

Tetimme 3 Penbe-i şerm ü edebden eylemişler bâfte
Hâste-i dülbend-i istihyâ niğâb olmuş saña¹⁷⁹

- 4 Bülbül almış nağmeden sermest yüzün kızmış yüzi¹⁸⁰
Bir râmîşger biri cām-ı şarâb olmuş saña

- 7 Gitmiş ārāmuñ görüp ağıyâr ile yâr-ı Lebîb¹⁸¹
Veh ki ğayret māye-bağş-ı ıztırâb olmuş saña¹⁸²

-67-

Vecdî¹⁸³

Fā’ ilātün/ fā’ ilātün/ fā’ ilātün/ fā’ ilün

- 1 Şeb [ü] seher fikr ü hayâlüm zülf-i yâr olmuş baña¹⁸⁴
Seyr-i zülf-i mevsim-i faşl-ı bahâr olmuş baña

- 2 Niçe yüz biñ cevri iderse kulluğuş terk eylemem
Bâb-ı kahrūñ beklemek bir iftiğâr olmuş baña

- 3 Zülmet-i hicründe kaldum kimse gelmez dāduma
Senüñ cevri ‘ âlemüñ hep âşikâr olmuş baña

¹⁷⁹ hâste: hassa (L.D.)

¹⁸⁰ almış: olmuş; sermest yüzün kızmış yüzi: mest ü gülün kızmış yüzi (L.D.)

¹⁸¹ yâr-ı Lebîb: yâri Lebîb (L.D.)

¹⁸² L.D.’de yer alan 5. ve 6. beyitlere mecmûada yer verilmemiştir. Bu beyitler şöyledir:

5 Sihr-i Hârüt’u çeh-i Bâbil’den olmuş ser-zede
Sonra gelmiş kâkülünde pîç ü tâb olmuş saña

6 Leşker-i bî-dâda basdırdın ser-â-ser ‘ âlemi
Fitne vü âşüb-ı kâfir hem-rikâb olmuş saña (L.D.)

¹⁸³ Bulabildiğimiz Abdülbâkî Vecdî Dîvânı’nda (Yanmaz, 1995), Vecdî Efendi Dîvânı’nda (Vecdî, 1291) ve Filibeli Vecdî Dîvânı’nda (Kavruk-Selçuk, 2017) bu şiir bulunamamıştır. Ancak bu şiirin Vecdî mahlaslı başka bir şairin dîvânında yer alması muhtemeldir.

¹⁸⁴ Bu beytin ilk mısrasında vezin hatası vardır.

- 4 Selb olunmuş rāhatum fikr-i hayāl-i yār ile
Zīr ü bālāsı cihānuḡ cümle dār olmuş baḡa
- 5 Jeng-i ḡam āyīne-i ḡalbüm perişān eyledi
Her ṡarafdan fikr-i sūr-ı ibār ḡār olmuş baḡa
- 6 Ḥayretümden kūy-i yārī ḡandedür farḡ eylemem
Şimdi Vecdī meskenüm āḡer diyār olmuş baḡa

-68-

19a

Fuzūlī

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Ḡam diyārunda ecel-i peyk-i ḡüzār itmez baḡa¹⁸⁵
Yok şanup derdüm meger kim i' tibar itmez baḡa¹⁸⁶
- 2 Yār cevr itmez baḡa aḡyār ta' līm itmeden
Bi' llāh aḡyār itdüḡi ihsānı yār itmez baḡa
- 3 Daḡ[1]dur her laḡza raḡt-ı ' ayş-ı āhum yelümi¹⁸⁷
Ḳanḡı nā-ḡaḡ zulmidür kim rüzḡār itmez baḡa¹⁸⁸
- 4 ' Aşḡ derdiyle ḡoşem terk-i naşīḡat ḡıl refīḡ
Ben ki tiryāk-ı mizācum zehr kār itmez baḡa¹⁸⁹
- 5 Yād-ı la' lünḡle Fuzūlī gizleyüp rāh-ı ' adem¹⁹⁰
Var bir tedbīri ammā āşḡār itmez baḡa

¹⁸⁵ peyk: peyki (F.D.)

¹⁸⁶ şanup derdüm: şanır varum (F.D.)

¹⁸⁷ raḡt-ı ' ayş-ı āhum: berg-i ayşımı āhum (F.D.)

¹⁸⁸ ḡanḡı: hansı (F.D.)

¹⁸⁹ derdiyle: zevḡiyle; tiryāk-ı mizācum: tiryaki mizācum (F.D.)

¹⁹⁰ gizleyüp: gözleyüp (F.D.)

-69-

Ve lehū

Fā' ilātūn/ fā' ilātūn/ fā' ilātūn/ fā' ilūn

- 1 Ğamzesin sevdūñ ğoñūl cānuñ gerekmez mi saña
Tīġe urduñ cism-i ' uryānuñ gerekmez mi saña
- 2 Āteş-i āhumla eylersūn baña teklīf-i bāğ
Bāğbān ğül-berg-i ħandānuñ gerekmez mi saña
- 4 Ey kemān-eburū raķibe virme ğamzenden naşīb
Oķ atarsın taşa peykānuñ gerekmez mi saña¹⁹¹
- 5 Küfr-i zūlfünden beni men' eylemek lāyık mıdur
Şūfī inşāf itme imānuñ gerekmez mi saña¹⁹²
- Tetimme 6 Dotalum kim eşk seylābına yoķdur i' tibār
Ey Fuzūlī çeşm-i giryānuñ gerekmez mi saña

-70-

Ve lehū

Fā' ilātūn/ fā' ilātūn/ fā' ilātūn/ fā' ilūn

- 1 Dostum ' ālem seniñcün ger olur düşmen baña
Ğam degül zirā yetersūn dost ancak sen baña
- 2 ' Aşķa şaldum ben beni dūr eyleyüp bir dostdan¹⁹³
Hiç düşmen eylemez anı ki itdüm ben baña

¹⁹¹ F.D.'de yer alan bu gazelin 3. beyti mecmūada yer almamaktadır. Bu mısra şu şekildedir:

3 Cān u ten oldukça benden derd ü dāğ eksik deġil
Çıksa can hāk olsa ten ne can gerek ne ten baña (F.D.)

¹⁹² şūfī: sāfi; itme: eyle (F.D.)

¹⁹³ dūr eyleyüp: pend almayıp (F.D.)

- 4 Vaşl ƣadrün bilmedüm hicrân belâsın çekmedin¹⁹⁴
Zulmet-i hicr itdi çün mübhem işi rüşen baña¹⁹⁵
- 5 Dud-ı âhkerdür baña serv ile ey gül-i bâğbân
Neyleyem ben gülşeni gülşen saña külhan baña
- 6 Ğamze tîğün çekdi ol mâh olma gâfil ey gönül
Kim mukarrerdür bugün ölmek ola şiven baña¹⁹⁶
- 7 Ey Fuzûlî çıkısa cân çıkman tarîķ-i aşķdan
Reh-güzâr -ı ehl-i aşķ içre felek medfen baña¹⁹⁷

-71-

Rahmî

Fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün

- 1 'Āşıkam sevdâ-yı vaşl-ı dilrubâ düşmez baña
Hulyâ-kârî-i vaz' -ı nâ-sezâ düşmez baña
- 19b 2 Çok dem fırsat düşer izhâr-ı aşķa gerçi kim
Tetimme Neyleyem ammâ ki arz-ı müdde'â düşmez baña
- 3 Çeşm-i aşıkdan bilür hünâb-ı hicrân aķdığın
Ol ƣadd-i dil-cûya naķl-i mâcerâ düşmez baña
- 4 Sevdüğüm sag olsun 'âlemde Hudâ Fettâh'dur
Luţf-ı Hâķ'dan ƣaţ' -ı ümîd ü recâ düşmez baña¹⁹⁸

¹⁹⁴ hicrân: firkât (F.D.)

¹⁹⁵ çün mübhem: çok tarîķ (F.D.)

¹⁹⁶ ola: saña (F.D.)

¹⁹⁷ içre felek: üzre kılın (F.D.)

¹⁹⁸ RAH.D.'de bu beyit yoktur.

- 5 Sen benüm derdümi bilmezsen tabībā bilmezem
Yoḥsa kim eczālaruḡdan bir devā düşmez baḡa
- 6 Birbiriyle güft ü gū eyler hemīše ḡüsn ü ‘ aşḡ
Ḥāhiş-i vuşlatla bī-ma‘ nī recā düşmez baḡa
- 7 Dīde vü dilde maḡabbetdür hemīše cilve-ger
‘ Āşıkam Raḡmī ḡayāl-i māsivā düşmez baḡa

-72-

Ve lehū

Fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün

- 1 Çünki ‘ aşıkşuḡ göḡül bir dil-sitān lāzım saḡa
Eski derdüḡ tāzeler bir tāze cān lāzım saḡa
- 2 Kālib-i bī-ruḡdur ‘ ālemdē ‘ aşık yārsüz
Bir güzel sev kim yalan dünyada cān lāzım saḡa
- 3 ‘ Azm-i gül-geşt-i bahār itdüḡ daḡı açılmaduḡ
Sāḡī-i gül-rū şarāb-ı erguvān lāzım saḡa

Tetimme

- 4 Saḡa lāzım mı fülān ibn-i fülān sevsem demek
‘ Aşḡ-ı aḡvālüḡ bilür bir mihrībān lāzım saḡa
- 5 Raḡmīyā müşkil-pesend ḡüsn ü endār meşrebüḡ
Dilrubā ḡāyet laḡif vü nüktedān lāzım saḡa

-73-

Ve lehū

Fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün

- 1 Ḥikmet-āmüz Felātün ‘ aşḡ-ı cānāndur baḡa
‘ Aḡıl Rişoyı fūnūn şākird-i ‘ irfāndur baḡa

- 2 Leylî-i sevdâ-yı ‘aşk eṭvârıma dil-bestedür
Bü‘l-‘aceb dîvāneyüm Mecnûn ḥayrândur baṇa
- 3 ‘Aqla nâz itsem n‘ola müstağnî-i idrāk olup
Bî-niyâzî-i maḥabbet başka ‘unvândur baṇa
- 4 Zâhid-i nâ-fehm idrāk idemez keyfiyetüm
Özge mecnûnum ḥired-i âşüfte sāmândur baṇa
- 5 Raḥmîyâ her zû-fünûn ‘aqla yoḫdur minnetüm
Hikmet-âmûz Felâṭûn ‘aşk-ı cānândur baṇa

-74-

Ve lehû

Mef‘ülü/fa‘ilâtü/mefâ‘ilü/fa‘ilün

- 1 Seyr it o mâhı mihr-i felek söylerem saṇa
Ḥüsn-i periyle reşk-i melek söyleem saṇa
- 2 ‘Uşşâka ḥaṭṭ-ı ‘arızdur ders-i imtiḥân
Ḥâl-i lebün çü noḫta-i şek söylerem saṇa
- 20a **Tetimme** 3 Eyler ‘ayân-ı ‘ayyâr mecâz u ḥaḫîḫati
Haṭṭ-ı bütânı ‘aşka mehün söylerem saṇa
- 4 Nerm olmayup sirişk-i bütân söz âhla
Polâd ü sengden daḫî pek söylerem saṇa¹⁹⁹
- 5 Emsem deyü hemîşe leb-i yârî Raḥmîyâ
Çekdüklerüm görerek emek söylerem saṇa

¹⁹⁹ polâd: fulâd (RAH.D.)

-75-

Ve lehū

Mefā' ilün/fe' ilātün/mefā' ilün/fe' ilün

- 1 Şikestelük neden ey ' aşık-ı nizār saña
Sebeb nedür ki neden geldi inkisār saña
- 2 Şafā-yı āyīnene n' oldı ki mükeddersün²⁰⁰
' Aceb ki virmedi mi yüz o gül-' izār saña
- 3 Dimāğ-ı şevk u ğarāmuñ kesel-pezīr olmış
Ki neşve virmedi vaşf-ı leb-i nigār saña
- 4 Düşürme cism-i za' ifüñ şikenc-i feryāda
Şaqlama söyle nedendür bu āh u zār saña
- 5 Nedendür bu hüzn ü melāmet demādem ey Raḥmī
' Aceb ne söyledi bilsem o şīve-kār saña

-76-

Pertev Paşa

Fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün

- 1 Nükhet-i ḥāl-i mu' anberle şabā geldi baña
Bu ne ' anber gelicek bād-ı hevā geldi baña
- Tetimme**
- 2 Nemledüp parıldar āyīneyi gördüm o mehün
Mültezem şīve-i tekdīri şafā geldi baña
 - 3 Mārdan ḥāsıl olur māye-i zehr ü tiryāk
Derd-i sevdāya ğam-ı zülfi devā geldi baña

²⁰⁰ ki: kim (RAH.D.)

- 4 Sen mi içdün ben mi ey şüh şulandı aǵzum
Kıurı h'āhiş ise de ne'şe-fezā geldi baña
- 5 Aǵlaram ol dürr-i yektā için ebr-i nisyān
Dir imiş Pertevī gördükde baña geldi baña

-77-

Ve lehū

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Tāli' üm ma' kūs o meh-rū rü-be-rü olmaz baña
Herkesē yār olsa da ol kīne-cū olmaz baña
- 2 Rind-i 'aşkam günbed-i Hızr üsbu olmaz baña
Ne'şeyüm deryāçeler bir kāse şu olmaz baña
- 3 Tās-ı gerdün olsa Lebriz-i şarāb-ı zevk u şevk
Sensüz ey meh ne'şe-bağş-ı arzū olmaz baña
- 4 Şebnem-i āzādeyüm bilmem kime üftādeyüm
Gülben-i hayretde kayd-ı reng ü bū olmaz baña
- 5 Eyledüm 'aql u cünün beynünde 'ağd-i āştī
Kimseler iqlīm-i hātırda 'adū olmaz baña
- 20b **Tetimme** 6 Gird-i la'l-i yārdur mestāne sözler söyledün
Her hağğ-ı sāğar medāra güft u gū olmaz baña
- 7 Secdegāhum āsitān-ı yārdur Pertev yeter
Ġayr için teklif-i resm-i ser-fürū olmaz baña

Nedim

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Haddeden geçmiş nezâket yāl ü bāl olmuş saña
Mey süzülmiş şîşeden ruhsâr-ı âl olmuş saña
- 2 Būy-ı gül taqtîr olunmuş nâzuñ işlenmiş ucu
Biri hoy olmuş birisi destmâl olmuş saña²⁰¹
- 3 Şöyle gird olmuş Frengistân birikmiş bir yere
Şonra gelmiş gūşe-i ebrūda hâl olmuş saña²⁰²
- 4 Sen ne cāmuñ mestisünj bilmem kimünj hayrânısun
Kendünj aldırduñ gönül n' olduñ ne hâl olmuş saña
- 6 Sihr-i efsün ile tölmişdur derūnuñ ey kalem²⁰³
Zülf-i Hārūt' uñ dimek mümkün ne nāl olmuş saña²⁰⁴
- 7 Yok senünj vaşf itdügin dilber bu şehri içre Nedim²⁰⁵
Bir güzel şüret görünmiş bir hayâl olmuş saña²⁰⁶

²⁰¹ Biri hoy olmuş: Biri olmuş hoy (NED.D.)

²⁰² NED.D.'de yer alan bu gazelin 5. beyti mecmûada yer almamaktadır. Bu beyit şöyledir:

5 Ol büt-i tersâ saña mey-nüş eder misin demiş

El-amân ey dil ne müşkil-ter su'âl olmuş sana (NED.D.)

²⁰³ Nedim Dîvânı'nda yer alan 3., 4. ve 6. beyitler mecmûada yer değiştirmiştir.

sihr-i efsün: sihr ü efsun (NED.D.)

²⁰⁴ Bu beyit Nedim Dîvânı'nda şöyledir:

Leblerünj mecrüh olur dendân-ı sîn-i buseden

La' lünj öpdürmek bu hâletle muhâl olmuş saña (NED.D.)

²⁰⁵ Yok senünj vaşf itdügin dilber bu şehri içre Nedim: Yok bu şehri içre seniñ vaşf itdügin dilber Nedim (NED.D.)

²⁰⁶ güzel: peri(NED.D.)

-79-

Re'fet²⁰⁷

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Meclis-i ' ayş ü țarab ğam-ĥānedür sensüz baņa
Beyt-i ma' mür-ı felek vîrānedür sensüz baņa
- Tetimme** 2 Bülbül-i şūrīde-veş ey ğonce-i ra' nā dehen
Ĥār zār-ı ye's fırkat-i lānedür sensüz baņa
- 3 Bezm-i hicrinde senüĝ ĥün-ı ciger nüş itmege
Bu dil-i āşüfte bir peymānedür sensüz baņa
- 4 Şöyle vaĥşet virdüĝi derd ü firāķuĝ şimdi hep
Āşināyān-ı ezel bîĝānedir sensüz baņa
- 5 Re'fet ol mu' ciz demi şimdi maķāl-ı ' āleme
Ĝüft ü ĝüy-ı nazmı hep efsānedür sensüz baņa

-80-

Pertev

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Zehr-i ķātıl-i nüşı cān iksirdür sensüz baņa
Merg-i nāĝeh dārū-yı tedbîrdür sensüz baņa
- 2 Her müjem fevvāre ĥandān oldıĝundan mā' adā²⁰⁸
Her biri tîr-i ķazā-te'şirdür sensüz baņa

²⁰⁷ Bu şiir Dîvānçe-i Re'fet'te (İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi), Mecmū' a-i Eş' ār-ı Re'fet'te (Hacı Mehmed Re'fet Dîvānçesi'dir.) (Milli Kütüphane Yazmalar), Dîvān-ı Re'fet Mehmed Bursavî'de (İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi), Dîvān-ı Re'fet'te (Süleymaniye Kütüphanesi Yazmalar), Re'fet Mehmed 'Azîz'in Hayatı, Edebi Kişiliĝi, Eserleri ve Dîvānı'nın Tenkitli Metni (Kardaş, 2008) adlı çalışmada, Siverekli İbrahim Re'fet Dîvānı'nda (Bektaş, 2012) bulunamamıştır.

²⁰⁸ fevvāre ĥandān: fevvāre-i ĥün (P.D.)

- 3 Firqatünle ser-be-ser gülzâr âteş-zârdur²⁰⁹
Nağme-i nây nâle-i şeb-gîrdür sensüz baña
- 4 Buldı sūret su-be-su ey büt hayālün ile çün
Hâne-i dil deyr-i pür-taşvîrdür sensüz baña
- 5 Pertevâ ikbâlüne şad el-ḥased hem bezminün²¹⁰
Nev-civân-baht cānā pîrdür sensüz baña²¹¹

-81-

21a

Ve lehū

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Ey şeh-i ' aşıkkeş istersen çün ki nām olsun saña
Cān u ser fitrāk-ı zīb-i ihtişām olsun saña
- 2 Ülfetünle göñlümün duydum perişān olduğun
Baht-ı vîrānemden ey kākül selām olsun saña
- 3 İltifātı kesdi şemşîr-i nigāh dirsem n' ola
İçdigün hūn-ı dil ey hūnî ḥarām olsun saña
- 4 Dād bî-dād it qarışmam ba' dezîn dil-i kişveri
Veç-i ser-peşînet üzre iltizām olsun saña
- 5 Hiç unutmam böyle dām ü dāne ile Pertevâ
Gelsün ol āhū-yı vaḥş-pîşe rām olsun saña²¹²

²⁰⁹ ser-be-ser: ser-te-ser (P.D.)

²¹⁰ Pertevâ ikbâlüne: Pertev-i ikbâlüne (P.D.)

²¹¹ nev-civân-baht cānā pîrdür: baht u tālî' çün geda-yı pîrdür (P.D.)

²¹² P.D'de (Bektaş, 2017) bu şiir bulunamamıştır.

-82-

Vecdî²¹³

Fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün

- 1 Fâriğ ol ey dil bu sevdâdan dimez miydüm saña
Nâ-ümîd ol çerğ-i minâdan dimez miydüm saña
- 2 Her kıadd-i bālāya meyl itme aķıncular gibi
Bir vefâ yoķ serv-i bālâdan dimez miydüm saña
- 3 Nefs-i emmāre uyup virme hevāya 'ömür ki
Gel saķın dāruņdur sevâdan dimez miydüm saña
- 4 'Ārif ol eşyā-yı hikmetden haberdār ol göņül
Fehm-i rāz it çeşm-i Leylā'dan dimez miydim saña
- Tetimme** 5 Şanma mahrem Vecdîyā nā-merde derdüğ söyleme
İctināb it sen bu a' dād dimez miydüm saña

-83-

Rāğıb

Fe' ilâtün (Fâ' ilâtün)/ fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün (fa' lün)

- 1 Ne kıadar olsa edeb perde-keş-i rāz baņa
Şuğ-ı eşküm gözikür āh ile ğammāz baņa²¹⁴
- 2 Şevķ-i ruķsāruņ ile nāleler itsem pür-süz
Olamaz bülbül-i şūrīde de hem-rāz baņa²¹⁵

²¹³ Bulabildiğimiz AB.V.D.'de V.E.D.'de ve F.V.D.'de bu şiir bulunamamıştır. Ancak bu şiirin Vecdî mahlaslı başka bir şairin dīvânında yer alması muhtemeldir.

²¹⁴ şuğ-ı eşküm gözikür: şuğî-i eşküm olur (RA.D.)

²¹⁵ bülbül-i şūrīde de hem-rāz: bülbül-i şūrīde hem-āvāz (RA.D.)

- 3 Tāk-ı ebrūlarınuñ yād ile nūş itsem mi
Bāde-i nüh-ḥum-ı [e]flāk olur az baña
- 4 Arzū eyler idüm şīvesini taḥşīle
İtdü ta' līm teğāfūl nıgeh-i nāz baña
- 5 Hoş ḥevāluḫ ile şöhretde iken 'ālem-i āb
Bulmadum şafvetini düşmedi hem-sāz baña
- 6 Ben o meh-rū ile Rāğıb işümi şāğ itdüm
İmtinān eylesün çerḫ-i çep-endāz baña

-84-

'Azmi

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Қаşларуñ қавс-и қазā мүјгәнларуñ оқдур баña
Merḥamet kıl bī-vefā zālīm ki yazıqdur baña
- 2 Farḫı yoqdur ādetüñ qadriyle 'arzı birdür²¹⁶
Bu qadar rencide olma ḥaddin artıqdur baña

21b Ger zamāne āteş olsa ḥırmen-i ğamzene ğam²¹⁷
Tetimme Berg-i kāhum yoq içinde minneti yoqdur baña²¹⁸

- 4 Bu ne devlet nāzeninüm şöyle gūş itdüm dimiş
Zāhirā 'āşıq ise ma' nāda ma' şūqdur baña²¹⁹

²¹⁶ birdür: bir durur ('Azmi Dīvānçesi)

²¹⁷ olsa ḥırmen-i ğamzene ğam: ur[ur]sa ḥırmen-i 'ömre ne ğam ('Azmi Dīvānçesi)

²¹⁸ berg-i kāhum: berg-i āhum ('Azmi Dīvānçesi)

²¹⁹ zāhirā: zāhirī ('Azmi Dīvānçesi)

- 5 Uğradı beñzer nifâksuñ raķıbe yâ nedür²²⁰
O gül-i zibânuñ eyâ ıavrı şadıķdur baña²²¹
- 7 Eylemem bir vech ile ‘ Azmî edâ-yı şükrüñi²²²
Mün‘ im-i bî-minnetüñ in‘ âmı pek çoķdur baña²²³

-85-

Şem‘î

Fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün

- 1 Bu kemâl-i hüsni kim virmişdür Allâhum saña
Virmemişdür kimseye illâ ki ey mâhum saña
- 2 Gül gibi nâziksün ey serv-i ser-efrâzum benim
Çorķarum kâr eylesün âh sehergâhum saña
- 3 Şaķınıırken âfitâbum kendi göñlümden seni
Bilmezem n‘ eyler ola a‘ dâ-yı bed-ğ‘âhum saña
- 4 Zaķm-ı hûn-âlüdemo ķanlı yaşumla yuma kim
Çanı ķan ile yumak düşmez ki ey şâhum saña
- 5 Dûd-ı âhı Şem‘î‘ nüñ serkeşlük eyler her nefes
Çorķarum bir gün irişe ey yüzi mâhum saña²²⁴

²²⁰ Uğradı beñzer nifâksuñ raķıbe yâ nedir: Uğradım beñzer nifâķ-ı seg-raķıbe yâ neden (‘ Azmî Dîvânçesi)

²²¹ o: ol; şadıķdur: şovukdur (‘ Azmî Dîvânçesi)

²²² eylemem: edemem (‘ Azmî Dîvânçesi)

²²³ ‘ Azmî Dîvânçesi’nde yer alan bu şiirin 6. beyti mecmûada yer almamaktadır. Bu beyit şöyledir:

6 ‘ Acz ile cândan Hüdâ’ya etdiğün istinâd

Nerde var ‘ âciz gelir andan ki merzuķdur baña (‘ Azmî Dîvânçesi)

²²⁴ Bu şiir Şem‘î Dîvânı’nda (Āşıkferkî, 2006) bulunamamıştır.

-86-

Muħliş

Fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün

- 1 Her güzel sen gibi ruhsāresi meh-veş degül ā
Encüm-i sâ 'ire pertevde mehe eş degül ā
- 2 Beni aġyārla men' itme keşākeşden kim
Öldürüp kân ider anı keşākeş degül ā
- 3 Çok mı fer-i ħālün için olsa perişān ħālüm
Ġam-ı zülfünle gönül deñlü müşevveş degül ā
- 4 Lāf-ı ' aşk eyleme düzaġ yerün olsun şūfī
Āteş-i ' aşk senün yandıġuñ āteş degül ā
- 5 Bu zemīn teng ise de atımızuñ oynaġıdur
Muħlişā tüş-ı tab' uñ hele serkeş degül ā

-87

Ve lehū

Mef' ūlū/fā' ilātü/mefā' ilü/fā' ilün

- 1 Hem cān direm hem āfet-i cān söylerem saña
Mestüm ki böyle yaġşı yamān söylerem saña
- 2 Her rāzı söyleden baña kaşuñ ħayālidür
Sırr-ı kemān-keşānı ' ayān söylerem saña
- 3 Cān u cihāna söyleyemem bī-vefālıġuñ
İster inanma ister inan söylerem saña
- 22a 4 Sen anlamazsun ey büt-i gerd-i lisanumu
Tetimme Ben ıstılāġ-ı emed ü ān söylerem saña

- 5 Var bir zamān ki nāza peşīmān ider seni
Ben şimdi söylemem o zamān söyleyem saña
- 6 Bulduñ zemīn-i köhnede şî' rüñ kolayını
Muħliş sürāğ-ı nükte virān söyleyem saña
- 7 Nazm-ı cenāb-ı zīverüñ olduñ masharı
Ey dil o nazmı sihr-i beyān söyleyem saña
- 8 Zān itme sāde şî' r anı eş' ārumuz gibi
Āb-ı revān u rūḫ-ı cinān söyleyem saña

-88-

Nedīm

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Çünkü bülbülsün göñül bir gülistān lāzım saña
Çünkü dil koymışlar aduñ dil-sitān lāzım saña
- 2 Bu cüvānlık ' ālemüñ tā kim getirsen yāduña²²⁵
Daḫī pek pīr olmadan bir nev-cüvān lāzım saña
- 7 Çünkü tīr-i hecr ile olduñ zaḫm-nāk ey göñül
Çek çevir kendüñ ki bir kaçsı kemān lāzım saña

Tetimme

- 8 Vaşf-ı la' l-i dilber ise kaçsduñ ey kil-k-i beyān
Tercümān olmaḫlığa şīrīn-zebān lāzım saña
- 9 Kıl metā' -ı nazmuñı ārāyiş-i sūk-ı kemāl
Ey Nedīm-i pūr-hüner zīb-i dükkān lāzım saña²²⁶

²²⁵ bu: nev (NED.D.)

²²⁶ NED.D.'de yer alan bu gazelin 3., 4., 5. ve 6. beyitlerine mecmūada yer verilmemiştir. Bu beyitler şu şekildedir:

3 Çünkü şā' irsün hayāl-i tāzedir senden murād

Vāşıf

Fe' ilātün (Fā' ilātün) / fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)

1 Kime mecbūrum o sīmīn-bere şor şorma baņa
Derdüm ol şūh perī-peykere şor şorma baņa

2 ' Āşıkun kāmētünjı cevır ile kim dāl itdi
Şu duran dilber-i dāl-ħaņçere şor şorma baņa

3 Ben kes-ā-kes viremem saņa cevāb ol şūħun
Geldi mi ħaţı-ı ruħı berbere şor şorma baņa

4 Seni şayd eyleme mümkin mi didüm dildāre
Didi biņ nāz ile sīm ü zere şor şorma baņa²²⁷

5 Toğırısı āşıkı sevmez mi sever mi bilemem
Onı sen var o ħaddi ' ar' ara şor şorma baņa²²⁸

6 Dehenün dün gece kim öpdı uyurken bilemem
' Āşıkun ağızın ara āhere şor şorma baņa

22b 7 Geldi mi ' āleme Vāşıf gibi erbāb-ı sūħan

Tetimme Oķı dīvānını şā' irlere şor şorma baņa

Pes yeni bir dil-rübā-yı mū-miyān lāzım saņa

4 Bir güzel sev sakın ammā duymasın zāl-ı felek
Genc ola ammā nihān-ender-nihān lāzım sana

5 Çünkü ta' mır itdi tali' hāne-i vırāneni
Gayri zāhir bir münāsib miħmān lāzım saņa

6 Āhuvān-ı ma' ni-i nev saydına hep cümleden
Şimdi bir gisū-kemend ebrū-kemān lāzım saņa (NED.D.)

²²⁷ VS.D.'de yer alan 3., 4. ve 5. beyitlerin yerleri mecmūada deęişmiştir.

²²⁸ onı: anı (VS.D.)

-90-

Ve lehū

Fe' ilātūn (Fā' ilātūn)/ fe' ilātūn/ fe' ilātūn/ fe' ilūn (fa' lūn)

1 Cām-ı la' lūñ mey-i şevķ-āvere şor şorma baña
Ne'şe-i būs-i lebūñ sāğara şor şorma baña

2 Lebūñ emmek emeli ' ālemūñ eş şūħ ammā
Baña el virmez o söz āğere şor şorma baña

3 Feslegen zūlfūme gül rūyuma beñzer mi diyū
Sūnbūl-i tāzeyeye verd-i tere şor şorma baña

4 Seyre çık gūlşene var ' arızuñ ' arz it bağa
Var mı rūyuñ gibi gül güllere şor şorma baña

5 Saña ben şīve-i reftārını ta' rīf idemem
Serviden eyle su'āl ' ar' ara şor şorma baña

6 Müşk-i ter hāl-i ' izāruñla degüldür hem-bū
İ' timād itmez isen ' anbere şor şorma baña

7 Sīne-i şāf-ı billūrunu dün āyīnede sen
Gördüğüñ dilber-i sīmīn-bere şor şorma baña

Tetimme 8 Var mıdur yoķ mu zamīrümde senūñ būs-ı lebūñ
Cāygīr-i dil olan muzmere şor şorma baña

9 Saña Vāşıf mı göñül verdi muķaddem ben mi
Eski kimdür yeni kim deftere şor şorma baña

-91-

Ve lehū

Feilātūn (Fā' ilātūn)/ feilātūn/ feilātūn/ fe' ilūn (fa' lūn)

- 1 Sırr-ı la' lūn cām-ı şevk-encāma şor şorma baņa²²⁹
Keyf-i şahbāyı şarāb-āşāma şor şorma baņa
- 2 Dūn ſikest-i tevbeye meclisde bādī n' olduęun
Var o şūhūn itdūgi ibrāma şor şorma baņa
- 3 Ol mehūn şeb-reng-i zūlf ü lezzet-i kıandilūn²³⁰
Ey şabā uğrarsan ehl-i Şām'a şor şorma baņa
- 4 Şayda ol āhū-yı vaşşinūn tārīķ-i eshelūn
Bezm-i meyde bāde-i gül-fāma şor şorma baņa
- 5 Sīne-i billūruņ ' uşşāķa ne şūret virdięun
Ey perī āyīne-i endāma şor şorma baņa
- 6 ' Akreb-i tırraņ hayāliyle hirāsān hātırum
Her daķıķa ķor[k]duğum evhāma şor şorma baņa

- 23a Tetimme 7 Vāşıfā kām aldum ' ālemden cihānda ba' dezīn
İntizār-ı kāmı bir nā-kāma şor şorma baņa

-92-

Ve lehū

Fā' ilātūn/ fā' ilātūn/ fā' ilātūn/ fā' ilūn

- 1 Yār ile āteş-mekān olsam da gülşendür baņa
Lākin ansız gülşen-i ' ālemde külhandur baņa

²²⁹ şevk-encāma: şevk-āvere (VS.D.)

²³⁰ lezzet-i kıandilūn: lezzet-i kıand-ı kıandilūn (VS.D.)

- 2 Şöyle me 'yūsam gözümde yok şafā-yı gülistān
Öyle dil-tengem bu 'ālem çeşm-i sūzendür baña
- 4 Āh-ı dil-sūz-ı niyāzum itmedi hayfā eşer
Nerm iken 'ağyāra yārün qalbi āhendür baña
- 5 Dest-i cevrinde kemān-veş keşmekeşde qalmadan
Tır-āsā atılup dūr olmağ ehvendür baña
- 6 Qalmanı Vāşif taħammül yār ise itmez nigāh
Gūşe-i firqat anıñçün şimdi meskendür baña²³¹

-93-

Ve lehū

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Meyle şāyān ey göñül bir verd-i ālüm var saña
Bülbül olmağsa murāduñ gül nihālüm var saña
- 2 Mumiyān-ı nāzuña şāyeste āğuşum gibi
Bir yeni çığma tuħaf lāhūr şalum var saña²³²
- Tetimme** 3 Nağd-i āhum sīm-i eşküm nuğra-i dāğ-ı dilüm²³³
Tek qabül it virecek bir hayli malum var saña
- 4 Baña cevri ağyāra luğf itmeklüğe bā' iş nedür
Gel cevāba qudretün varsa su 'ālüm var saña²³⁴

²³¹ VS.D.'de yer alan bu gazelin 3. beyti mecmūada yer almamaktadır. Bu beyit şu şekildedir:

3 Gerdiş-i 'aksiyle çarğun ben henüz nā-kām iken
Her taraftan baht-ı bī-dādum da düşmendür baña (VS.D.)

²³² lāhūr: lāhūrī (VS.D.)

²³³ Nağd-i āhum sīm-i eşküm nuğra-i dāğ-ı dilüm: Nağd-i āh ü sīm-i eşk ü nuğra-i dāğ-ı dilüm (VS.D.)

²³⁴ gel: ger (VS.D.)

- 5 ʿ Aks-i hüsnüñ seyr ise maḫsūduñ al bak göñlüme
Böyle bir mir ʾāt-i şāf-ı bī-mişālüm var saña
- 6 Hāḫḫumı ḫaḫ eyle ḫaḫkunda dil-i dīvānenuñ
Ey şeh-i ḫübān-ı ʿ ālem ʿ arz-ı ḫālüm var saña
- 7 Vāşifʾa yüz virmeyüp açmazsun ey şad-berg-i nāz²³⁵
Bir iki gündür bu yüzden infiʿ ālüm var saña

-94-

Ve lehū

Fāʿ ilātün/ fāʿ ilātün/ fāʿ ilātün/ fāʿ ilün

- 1 Kırımızı aşı boyası rü-yı āl olmuş saña
Acıyup baḫḫalda bekmez sonra bāl olmuş saña
- 2 Nezle indükçe kışuñ taḫlil için dendānuñı
Bir şaçak buzı kırılmış şom ḫılāl olmuş saña
- 3 Dilkīye mir ʾāt aşılmaz sen deli misün ḫerīf
Her sözüñ sedrebekī bilmem ne ḫāl olmuş saña²³⁶
- 23b 4 Pirpirilükden baḫıyye evde ḫalmış bir yelek
Tetimme Eskiyüp astarı kirlı dest-māl olmuş saña
- 5 Dāl-kelle ḫās destünđe ḫulumbācı iken
İki küleh kirlı ḫanım ḫaşḫavāl olmuş saña²³⁷
- 6 Baḫ a şaşḫın ol gözi şehläyı seyr itsün diyü
Bir kırık gözlük iki çeşm-i peşāl olmuş saña

²³⁵ ey: ā (VS.D.)

²³⁶ dilkīye: terkiye; sedrebekī: sedremeki (VS.D.)

²³⁷ iki küleh: içi ḫoḫmış (VS.D.)

- 7 Kirli fesden perçemün çıkmış dökülmüş lif gibi²³⁸
Sünbülüye kır bıyık süd ak şağal olmuş saña
- 8 Ahuvān-ı Çin ile gelmiş köpekler bir yere²³⁹
Üşmek ister başuğa kaçmak muhāl olmuş saña
- 6 Ağarup kabı dökülmüş zağra şanma Hātifā
Sen bir uncu bārgir kürkūn çuvāl olmuş saña²⁴⁰

-95-

Fuzūlî

Fe' ilātün (Fā' ilātün) / fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)

- 1 Ğamdan öldüm dimedüm hāl-i dil-i zār saña
Ey gül-i tāze revā görmedüm azār saña
- 2 İç mey-i nāb ki bağrundan ide cümle kebāb
Āteş-i 'aşk ile 'uşşāk-ı ciger hār saña

- Tetimme** 3 Mey-i gülgūnda degül nergis-i mestün 'aksi
Çadeh olmuş göz açup 'āşık-ı dīdār saña
- 4 'Arızuñ gül gül idüp de mey-i gülgūn-tābı²⁴¹
Veh ki bir gülden açılmış nice gülzār saña
- 5 Bāğa seyr it bu rūh u la' l ile kim gonce vü gül
Göstere hūn-ı dīl ü dīde-i hūn-bār saña
- 6 Dir idüm kāmētūne serv velī özge imiş
Hārekāt-ı reviş ü şīve-i reftār saña

²³⁸ dökülmüş: dūrülmüş (VS.D.)

²³⁹ köpekler: geyikler (VS.D.)

²⁴⁰ bārgir: bārgiri (VS.D.)

²⁴¹ idüp de: ediptir (F.D.)

- 7 Eğilüp taraf-ı biñāgūşuna hāl-i dilümi²⁴²
Yā otağuş diye yā turrā-i tarrār saña²⁴³
- 8 Ben giriftār-ı kem ü fitneden olmam āzād²⁴⁴
Hiç kim olmasun ey serv-i giriftār saña²⁴⁵
- 9 La' l-i nābuñ hevesi bağrumı kân eyledüğün
Āh kim kanlu yaşum kılmadı izhār saña²⁴⁶
- 10 Ey Fuzūli felegün var senünle nazarı
Ki gam ü miñnetini virdü yine kim var saña

-96-

24a

(Vahdî)

Mef' ūlū/mefā' ilū/mefā' ilū/fe' ūlūn

- 1 Hicriyle beni böylece zār eyledi gitdi
Ol şūh ki baña guşşa-i yār eyledi gitdi
- 2 Āzāde iken mürğ-i dilim yār-ı cefā-kār
Şehbāz-ı nigāh ile şikār eyledi gitdi
- 3 Yārün eşer-i hicr degül külbe-i hüznün
Dünyâyı benüm başuma tār eyledi gitdi
- 4 Ne ğamze ne kākül ne de ebrū-yı dilārā
N' itdüyse baña çeşm-i humār eyledi gitdi
- 5 Birisin degül envā' -ı cefāsı baña ey dil
Yārün sitemin şanki hezār eyledi gitdi

²⁴² hāl: derd(F.D.)

²⁴³ tarrar: destār (F.D.)

²⁴⁴ Ben giriftār-ı kem vü fitneden olmam āzād: Tā giriftarım āzād olabilmen gamdan (F.D.)

²⁴⁵ kimse: kim (F.D.)

²⁴⁶ kılmadı: eyledi (F.D.)

- 6 Bir özge şaf üzre iken Vaḥdī ne çāre
Bu dağdağa-yı cāḥı ḥasār eyledi gitdi²⁴⁷

24b Boş yaprak

-97-

25a **Ġazel-i Pertev Taḥmīs-i Vāşif**
Fe' ilātün (Fā' ilātün)/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)

- 1 Şevḳ-i bezmi büt-i rāmişgere şor şorma baņa
Cünbüş-i zevḳüm o simīn-bere şor şorma baņa
Ġayr-ı keyfiyeti dilbere şor şorma baņa
Ne 'şelendün mi şarāb-āvere şor şorma baņa
Dest-i sākīde dönen sāğara şor şorma baņa
- 2 Reh-i aşḳda fedā olmış iken mā-meleküm²⁴⁸
Geçmedi bunca zamāndan berü hiçbir dilegüm
Olamaz ehl-i maḥabbetde ferāgat belküm²⁴⁹
Terk-i ' aşḳ eyleme mümkin midür ' aşıḳ a begüm
Anı var āḫere sor dīgere şor şorma baņa
- 3 Böyle şoḫbetleri insan işitmek ne belā
Diñledüğüm süḫanuñ ketmi güc izḫārı fenā
Ben lisāna alamam öyle kelāmı ammā
Beni āvāre-i bezm ideli ey dil-i ruḳabā
Neler itmiş o peri peykere şor şorma baņa

²⁴⁷ Vaḥdī ile ilgili bilgilerin yer aldığı Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü'nde (İpekten VS.D., 1988) iki şair , Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü ve Tuhfe-i Nāilī'de de ise üç şair bulunmaktadır. Fakat bu üç şairinde Divān'ı mevcut değildir.

²⁴⁸ reh-i aşḳda: rāh-ı aşḳda; fedā: telef (VS.D.)

²⁴⁹ belküm: bileyüm (VS.D.)

4 Nedür öpmekle seni zīb-i cemālūñ mi gider²⁵⁰
Cūy-ı eşkümle ‘ izārındaki ħālūñ mi gider
Yoğsa dilden heves-i fikr-i vişālūñ mi gider
Dīdeden girye ile nağş-i ħayālūñ mi gider
Çoğ yaşarmışdur o çeşm-i tere şor şorma baña

5 Fesūñ ğonce-i zībā gibi bir yana dü-rev
Boylu boyınca yat āğuşuma gel cüz‘ ice sev
Vāşifi eyleme reftāruña dil-beste velev
Serv pā-māl-i ħırāmuñ bilürüm çün Pertev
Sen inanmazsan eger ‘ ar‘ ara şor şorma baña

-98-

25b

Nābī

Mef‘ ülü/mefā‘ ilü/mefā‘ ilü/fe‘ ülün

1 Dāğum nemek-i ālāy-ı ħasān eyleme yā Rab
Bağum sipeh-ārā-yı ħazān eyleme yā Rab

3 Tağşilini her mağlab-ı nādīde-ħusūlūñ²⁵¹
Vābeste-i feryād ü fiğān eyleme yā Rab

4 Dilbend-i ümīd olduğum evğāt-ı neşātı
Hem-reng-i şabāh-ı ramazān eyleme yā Rab

5 Ol tāze nihāl-i ufuk-efrüz-ı cemāle
Ĥasretle uzağdan nigerān eyleme yā Rab

6 Yek loğma-i rūħānī ile nefsümi sīr it
Ĥasret-keş-i būs-ı leb [ü] nān eyleme yā Rab

²⁵⁰ nedür: n‘ olur (VS.D.)

²⁵¹ NB.D.’de yer alan bu gazelin 2. beyti mecmūada yoktur. Bu beyit şöyledir:

2 Tīrān-ı keman-zād-ı leb-i ‘ acz u niyāzum
Mağrūm-ı mülakat-ı nişān eyleme yā Rāb (NB.D.)

- 7 Gencîne-i luṭfuñ var iken Nâbî-i zârî
Muhtâc-ı ‘aṭâ-yı dîgerân eyleme yâ Rab

-99-

Ve lehû

Fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün

- 1 Va‘ de-i ḥâtır-firîbüñ düzd-i ḥ‘âb itdün bu şeb
Târ [u] bûd-ı câme-ḥ‘âbum sûz-tâb itdün bu şeb

- 2 Oldı târîkî-i şeb âhumla firḳat lîk sen²⁵²
Ben günâh eylerdüm ammâ sen şevâb itdün bu şeb²⁵³

Tetimme 3 Nâz u istiğnâ degüldür mâni‘ -i teşrîf-i bezm
Ġâlibâ ey mâh-rû bizden ḥicâb itdün bu şeb

- 4 Ben ḥayâlünle şabâḥ olınca itdüm güft-gû
Sen kimi şâyeste-i luṭf-ı ḥitâb itdün bu şeb

- 5 Tâ cigerden ğarka-i eşk oldı tâb-ı hicr ile²⁵⁴
Nâbîyi hem-ḥâlet-i rûz-ı ḥisâb itdün bu şeb

-100-

Pertev Paşa

Mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün

- 1 Zuhûr-ı naḳş-ı maṭlab perde-i esbâbdandur hep
Verâ-yı perdede esbâb ise bir bâbdandur hep

²⁵² firḳat: ḳat kat (NB.D.)

²⁵³ Bu beytin 2. mısra NB.D.’de 3. beytin ikinci mısra olarak yer almaktadır. Dîvânda beytin 2. mısra şu şekildedir:

Ṭal’atünle ḳangı bezmi mâh-tâb itdün bu şeb (NB.D.)

Dîvânda yer alan 3.beytin ilk mısrası mecmûada farklı şekildedir. 3. beytin ilk mısrası ise şöyledir:
Belki eylerdüm saña şâyeste hıdmetde ḳuşûr (NB.D.)

²⁵⁴ tâ cigerden: tâbe-gerden (NB.D.)

- 2 Vuķū´ -1 nef´ u ẓar bīgāneden de muħtemel ammā
Ziyānuḡ ekşerisi keşret-i aħbābdandur hep
- 3 Te´ennī māye-i ikbāl-i ehl-i istiķāmetdür
Ĥuṭuṭuḡ i´ vicācı hāmeyi ittiābdandur hep
- 4 Be-ħükm-i devrdür bu mācerālar bāġ-ı´ ālemde
Cedāvil bī-ħad ammā āb pür-dolabdandur hep
- 5 Ne söylersem sebeb şevķe leb-i dildārdur Pertev
Bu pür-gülük baḡa keyf-i şarāb-ı nābdandur hep

-101-

26a

Raħmī

Mefā´ ilün/fe´ ilātün/mefā´ ilün/fe´ ilün

- 1 Ne dimege olup şirīn ider su´āl u cevāb
Virür ħalāvet-i şir ü şekker su´āl u cevāb
- 2 Raķīb ħaķķuma çok ķil ü ķāl ider ol şuḡ
Benümle yekser mū eylese eger su´āl u cevāb²⁵⁵
- 3 ´ Aceb mi nāṭıķamı bahre itseler teşbīh
Ki cezr ü med gibidür anda her su´āl u cevāb
- 4 Tekellüm eylese ebrūsı pīç ü tāb iderek
Kişide ħançer ü tīġe döner su´āl u cevāb
- 5 Ĥiṭāb-ı tāze bizi nā-sezā şanur Raħmī
Ki ġayr ile ider ol´ işve-ger su´āl u cevāb

²⁵⁵ Bu beytin ikinci mısrasında vezin hatası vardır.

-102-

Râgıb

Fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün

- 1 Halka-i zühhâda da olsa n' ola şahbâ ğarīb²⁵⁶
Bezm-i a' mâle olur şem' -i ziyâ-bahşâ ğarīb²⁵⁷
- 2 Luţf idüp ol şeh bizi düşünâm ile yâr eylemiş²⁵⁸
Hâtır-ı cânâna gelmek ' aşık-ı şeydâ ğarīb
- 3 Zîb ancak eylemiş fânüs-ı şem' üñ enveri²⁵⁹
Rûzgâr itdi bu şeb pervâne-i hayfâ ğarīb²⁶⁰
- 4 Gelmedün hatt-ı ruḥı cây itdi binâgüş-ı gönül
Bulamaz aḥşâma kalsa menzil ü me'vâ ğarīb²⁶¹
- Tetimme** 5 Sîne-i aġyârda biġâne yatar dilrubâ
Hâr-zâr içre mişâl gonce-i ra' nâ ğarīb²⁶²
- 6 Râġıbâ ol eglenür fikr-i hayâl-i yâr ile²⁶³
Merdüm-i ġam-dide olmaz kalsa da tenhâ ğarīb²⁶⁴

²⁵⁶ halka-i zühhâda da: halka-i rehâ da (RA.D.)

²⁵⁷ bezm-i a' mâle: bezm-i i' mâda (RA.D.)

²⁵⁸ düşünâm: düşrâm (RA.D.)

²⁵⁹ zîb ancak eylemiş: zîb ü âgüş eyleyüb (RA.D.)

²⁶⁰ bu şeb: gece (RA.D.)

²⁶¹ me'vâ: mâi (RA.D.)

²⁶² Bu şiir Râġıb Dîvân'ında (Yorulmaz, 1989) bulunamamıştır.

²⁶³ ol: dil (RA.D.)

²⁶⁴ merdüm: ' aşık (RA.D.)

-103-

Vecdî²⁶⁵

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Nīm-nigāhuḡdan cihān ser-tā-ķadem mestāne hep
Beste-i zencīr-i ' aşķa mübtelā dīvāne hep
- 2 Ol ḡayāl-i gerden-i sīmüñle zülf ü kākülüñ
ḡayretümden düşdi diller şeb-i siḡr efgāne hep
- 3 Şām-ı ġamda şem' -i ḡüsnüñ şevķine pervāne-veş
ḡāk-i pāye geldi ' ālem olmaya ķurbāne hep
- 4 Sāḡa-i sīnende zir-i pīrehende ser viren
Devr-i cevr ḡasretüñden döndi dil-i büryāne hep
- 5 Māverāünnehr'den Vecdī zemīn ü āsumān
Şaldı ķaddüñ ḡāke düşdi her dürr-i yekdāne hep

-104-

Nef' i

Fe' ilātün (Fā' ilātün)/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)

- 1 Bildirürdüm derdümi bir āh ile cānāne hep
Ķorķarum süz-ı derünümle felekler yāna hep²⁶⁶
- 26b 2 Gün ġibi bilmem kimüñ ġam-ḡānesin pür şevķ ider
Tetimme ḡalk-ı ' ālem mübtelā bir āfet-i devrāna hep
- 3 Dāne virmez ḡırmenüñden merdümi-i dānāya çerḡ
Bezli ider vārını ammā bulsa bir nādāna hep

²⁶⁵ Bulabildiğimiz AB.V.D.'de V.E.D.'de ve F.V.D.'de bu şiir bulunamamıştır. Ancak bu şiirin Vecdî mahlaslı başka bir şairin dīvānında yer alması muhtemeldir.

²⁶⁶ derunümle: derünümdan (ND)

- 4 Cenk iderler d̄ideler her ŧeb hayāl-i yār ile²⁶⁷
Girseler m̄üjgānlaruŧ n' ola bu nice k̄āna hep
- 5 Olmaz ey Nef' ī bu vād̄ide benümle hem-^ç inān
Gelsün esb-i ṭab' ina mağrūr olan meydāna hep

-105-

Fıṭnat

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Bağda güller seyr-i ḥaddüŋle gülistān oldu hep²⁶⁸
Kākülün reŧkiyle sünbüller periŧān oldu hep
- 2 Bir nigāh-ı yāre ŧāyān olduŧ ammā neyleyim²⁶⁹
Sīnemüz amaçgān-ı tīr-i m̄üjgān oldu hep²⁷⁰
- 3 ' Ārız-ı ālün senün ey gonce-leb kıldum hayāl
Ḥāne-i ḥātırına reŧk-i gülistān oldu hep
- 4 Çaçni baḥŧ olduŧda ol kān-ı melāḥat bezme çün²⁷¹
Sāğar-ı mey ' aks-i la' lünle nemekdān oldu hep²⁷²
- 5 Fıṭnat ol ŧīrīn-dehen nuṭka gelünce nāz ile
Feyz-i güftār oldu ' ālem ŧekkeristān oldu hep

²⁶⁷ ile: için (ND)

²⁶⁸ seyr-i ḥaddinle gülistān: seyriyle ḥayrān oldu (FT.D.)

²⁶⁹ yāre: nāza (FT.D.)

²⁷⁰ amaçgān: amaçgāh (FT.D.)

²⁷¹ olduŧda ol: olduŧ ol (FT.D.)

²⁷² la' lünle: la' liyle (FT.D.)

-106-

Nedim

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 ʿAşka düşdüm cān ü dil naqd-i cüvānān oldı hep²⁷³
Şabr u tākāt maşraf-ı çāk-i girībān oldı hep
- 2 Açmış oldum sīnesin bir kerre ārām [u] sükūt²⁷⁴
Sīneden bilmem ne hāletdür girizān oldı hep
- 3 Gerdeninden sīnesinden būseler itmişdi va' d
Cümlesinden neyleyem kāfir peşimān oldı hep
- 5 Bir nezāketle açup fes gūşesinden kākülün
Şöyle göstermiş gören şevk ile hayrān oldı hep²⁷⁵
- 6 Hāl kāfir zülf kāfir çeşm kāfir el-amān
Ser-te-ser iklīm-i hüsñüñ kâfiristān oldı hep²⁷⁶
- 7 Şīve-i güftarı hemşiren mi öğretti saña
Her sözün şirīn-zebānum cānuma cān oldı hep²⁷⁷
- 8 Sen dimişsün ki kimün derdiyle giryāndur Nedim²⁷⁸
Ey mürüvvetsüz senün derdünle giryān oldı hep²⁷⁹

²⁷³ naqd: müft (NED.D.)

²⁷⁴ sükūt: sükün (NED.D.)

²⁷⁵ gören şevk ile: ki kim gördüyse (NED.D.)

²⁷⁶ ser-te-ser: ser-be-ser (NED.D.)

²⁷⁷ NED.D.'de 3., 5., 6. ve 7. beyitlerin yeri mecmüada değişmiştir.

²⁷⁸ ki: kim (NED.D.)

²⁷⁹ NED.D.'de yer alan bu gazelin 4. beyti mecmüada yer almamaktadır. Bu beyit şöyledir:

4 Olmadı tenhāca bir işret çemende yār ile
Üstüme göz dikdi nergisler nigezbān oldu hep (NED.D.)

-107-

Ḥayālī

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Ey şabā benden nigāruñ küyunuñ meydānuñ öp
Devlet el virse nişan-ı maqdem-i derbānuñ öp
- 2 Nāgehān ' arz-ı cemāl eylerse ol sultān-ı hüsn
Sür ayağı tozına ruhsārını dāmānuñ öp
- 27a 3 Nāfe gibi bağrumı hūn eyleyüpdür intizār
Tetimme ' Arz iderken hālümü kākül-i mişk-efşānuñ öp²⁸⁰
- 4 Gülşenünde h̄āba varsa baġbān-ı ġamzesi
Devlet-i bīdāda āyin-i ġonce-i ġandānuñ öp²⁸¹
- 5 Ey şabā itsen Ḥayālī bendeden ' arz-ı niyāz
Aña bu devlet yeter dergāh-ı ' ālişānuñ öp

-108-

' Azmī

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Rind-i ' aşqam āh u zārumdan gelür bŷy-ı şarāb
Arzŷy-ı taḡl-ı bārumdan gelür bŷy-ı şarāb
- 2 Sāġar-ı efrŷz-ı mihnet ' āşıq-ı dildāreyüm²⁸²
Çeşm-i dil-sŷz-ı nigārumdan gelür bŷy-ı şarāb

²⁸⁰ kākül-i mişk-efşānuñ öp: zŷlf ŷ ' abīr-efşānuñ öp (Ḥayālī Dīvānı)

²⁸¹ Devlet-i bīdāda āyin-i ġonce-i ġandānuñ öp: Devlet-i bīdāra erdŷn ġonce-i ġandānuñ öp (Ḥayālī Dīvān)

²⁸² miḡnet: maḡabbet (' Azmī Dīvānçesi)

- 3 Haşret-i la' l-i lebüñle ağladıķca ey perī
Āb-ı çeşm-i dūr-nişārumdan gelür bŷy-ı şarāb
- 4 Mest-i bī-pāk olursam sākīyā terk it beni²⁸³
Ārifem cism-i nizārumdan gelür bŷy-ı şarāb
- 5 Görseler tanzīrŷmī Āgāh olur mest-pesend²⁸⁴
Āzmī kilk-i āb u dārumdan gelür bŷy-ı şarāb

-109-

Āgāh

Fā' ilātŷn/ fā' ilātŷn/ fā' ilātŷn/ fā' ilŷn

- Tetimme**
- 1 Tŷrf[e] Manşŷrum ki dārumdan gelür bŷy-ı şarāb
Naħl-i tākem berg ŷ bārumdan gelür bŷy-ı şarāb
 - 2 Arzŷ-yı la' l-i mey-gŷnuñ helāk eyler beni²⁸⁵
Tā-ebed ħāk-i nigārumdan gelür bŷy-ı şarāb²⁸⁶
 - 3 “Len terānī” na' rasun mestānedŷr gŷş-ı dile²⁸⁷
Tŷr-ı āşķam kŷhsārumdan gelür bŷy-ı şarāb
 - 4 Rind-i āşķ-meşrebŷm şeyħ-i ķalender-mezhebŷm²⁸⁸
Naħl-i pŷr-naķş-ı nigārumdan gelür bŷy-ı şarāb²⁸⁹
 - 5 Şi' r-i pŷr-keyfiyetŷm Āgāh taħrīr eylesem
Ĥāme-i gevher-nişārumdan gelür bŷy-ı şarāb²⁹⁰

²⁸³ olursam: elestŷm (Āzmī Dīvāñesi)

²⁸⁴ görseler: görse ger (Āzmī Dīvāñesi)

²⁸⁵ eyler: itse (AG.D.)

²⁸⁶ ħāk-i nigārumdan: ħāk-i mezārumdan (AG.D.)

²⁸⁷ Len terānī: “Beni (asla) göremezsın.” (A' raf 7/143)

na' rasın mestānedŷr: na' re-i mestānedŷr (AG.D.)

²⁸⁸ Rind-i āşķ-meşrebim şeyħ-i ķalender-mezhebem: Rind-i sŷfi-mezheb ŷ şeyħ-i ķalender-meşrebŷm (AG.D.)

²⁸⁹ Naħl-i pŷr-naķş-ı nigārumdan: Delk-i Naħl-i pŷr-naķş u nigārumdan (AG.D.)

²⁹⁰ AG.D.'de yer alan 2., 3. ve 4. beyitlerin yerleri mecmŷada değişmiştir.

-110-

Bekrî²⁹¹

Fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün

- 1 Țal' atünle ¼adr-i h¼übân ey meh erzân oldu hep
Necm-veş şeydâlanup saña nigejbân oldu hep
- 2 Ȃfitâb-ı h¼üsn¼n eyâ sîr iç¼n her g¼nde bir
H¼'âb-ı râhat dîde-i dilden girîzân oldu hep
- 3 Ol ¼adar na¼d-i sirişk itd¼m metâ' -ı vaşl iç¼n
Na¼d-i eşk¼m ¼almadı dîdemde rîzân oldu hep
- 4 Raħm it ey zâlim yeter hicr¼nle ya¼duğ bağrumı
Ȃh cân-s¼zum gören giryân ü nâlân oldu hep
- 5 Yele virmiş perçem¼n dağınık görünce 'ağlumı
Kâkül¼n tek hâl-i 'uşşâkın perîşân oldu hep

- 27b 6 D¼n 'alev-i ğayz u ğazab Bekrî görünce çekd¼ğ¼n
Tetimme Sîne s¼zân dil perîşân dîde giryân oldu hep

-111-

Ħalîm

Mef' ul¼/fâ' ilât¼/mefâ' il¼/fâ' ilün

- 1 Ol şâh-ı hoş h¼sâl ne 'âlemeddür 'aceb
Göndersem 'arz-ı hâl ne 'âlemeddür 'aceb

gevher: 'anber (AG.D.)

²⁹¹ Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü'nde Bekrî mahlaslı iki şair vardır. Bununla birlikte Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü'ndeki “ Şevket Beysanoğlu Bekrî'nin mürettep bir Divân'ı olmadığını, ancak muhtelif mecmûalarda bulunan şiirlerinin bir Divânçe teşkil edebilecek bir yekûn tuttuğunu belirtir.” ifadesinden hareketle bu şiirin Divânçe sahibi olan Hacı Bekir Bey adındaki şaire ait olması muhtemeldir.

- 2 Ben gördüğümde haste-i nâz idi çeşm-i yâr
Şimdi ol bî-mecâl ne ' âlemeddür ' aceb²⁹²
- 3 Bir kerre dir misün bu kadar ğamla ' âşıka
Gelmiş mi bir kelâl ne ' âlemeddür ' aceb
- 4 Ölsün bu derd ü ğamla dimez ol tabîb-i nâz
' Uşşâk-ı haste-ğâl ne ' âlemeddür ' aceb
- 5 Yâd eyleyüp faķiri Ğalîmâ o şeh dimiş
Hiç itmedüm su 'âl ne ' âlemeddür ' aceb

-112-

Lutfî²⁹³

Fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün

- 1 Şubha dek küyuğ gözetdüm âh u zâr itdüm bu şeb
Çeşümüi kândîl-i bâb-ı intizâr itdüm bu şeb
- 2 Va' d-i kizb-i dil-firîbüğ sevdüğüm şıdķ anlayup
Câme-ğ'âb-ı bî-karârîde karar itdüm bu şeb
- 3 Dergehünde dökerek encüm kadar naķd-i sirişk
Hâle-veş aķir o mâhı der-kenâr itdüm bu şeb
- 4 Sūzişün ni' met bilüp pervâneler şükr itdiler
Dâğ-ı pinhânım ki açdım âşikâr itdüm bu şeb
- 5 Görmedüm deyyârdan bir özge nesne dârda
Şem'lerle cüst ü cüy-ı şahñ-dâr itdüm bu şeb

²⁹² ol: o (H.GD.)

²⁹³ Bulabildiğimiz Mevlânâ Lutfî Dîvânı'nda (Karaağaç, 1997) ve Lutfî Dîvânı'nda (Millî Kütüphane Yazınlar Koleksiyonu) bu şiir bulunamamıştır. Ancak bu şiirin Lutfî mahlaslı başka bir şairin dîvânında yer alması muhtemeldir.

- 6 Nazm-ı vālā-yı refī' a Luṭfiyā peyrevlüge
Himmet-i fāyıkla kesb-i iḳtidār itdüm bu şeb

-113-

Nazīf²⁹⁴

Mef' ülü/mefā' ilü/mefā' ilü/fe' ülün

- 1 Gīsü-yı müselseli ruḥ-ı dildāre münāsib
Zencir-i elem gerden-i aḡyāre münāsib
- 2 Pister-gede-i āteş-i hicrān baḡa layıḳ
Gül-ferş-i gülistān-ı şafā yāre münāsib
- 3 Ḥübāna ḥıramānī reviş cilve-sezādur
Bī-cünbüşi hep şüret-i dīvāre münāsib
- 4 Mümkün mi bu vādide feres rān ola herkes
Bu tāze edā kilik-i gevher-bāra münāsib
- 5 Gāhice Nazīf'e lebün emdür ki devādur
Gül şerbeti renc-i dil-i bīmāre münāsib

-114-

Ve lehū²⁹⁵

Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilün

- 1 Ḥaşretünle eşk-i ḥünunum ki rızān oldı hep
Sū-be-sū baḡr-i ḡamuḡ emvācı ṭūfān oldı hep

²⁹⁴ Bulabildiğimiz M.NAZ.D.'de, NAZ.D.'de ve MEV.N.D.'de bu şiir bulunamamıştır. Ancak bu şiirin Nazif mahlaslı başka bir şairin divânında yer alması muhtemeldir.

²⁹⁵ Bulabildiğimiz M.NAZ.D.'de NAZ.D.'de ve MEV.N.D.'de bu şiir bulunamamıştır. Ancak bu şiirin Nazif mahlaslı başka bir şairin divânında yer alması muhtemeldir.

- 28a 2 Çeşm-i merdümkeş-i nigāh-ı hānümān sūz hıred
Reh-zenān-ı hūsn ü ānī āfet-i cān oldı hep
- 3 Ğamzesi tiğ-i cefā ebrūsı şemşir-i kazā
Āyet-i seyf-i hudā hūsnüñ nıgehbān oldı hep
- 4 Düşdi dām-ı vuşlata kincer ü maşlab deyü
Pertev-i hūsnüñle mülk-i dil çeragān oldı hep
- 5 Gūş idelden nağme-i pür-söz ü sāz-ı hāmemi
Bülbülān-ı yek-ser Nazif-āsā ğazel-ğān oldı hep

-115-

Ve lehū²⁹⁶

Fe' ilātün (Fā' ilātün)/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)

- 1 Yārdan geldi bize nāme-i hūb
Hattı hoş sözleri rengin-üslü[b]
- 2 Kışver-i cāna bırağduñ şāhum
Leşker-i ' aşk ile ceng ü āşüb
- 3 Faşl-ı gülde yārī al git çemene
Ni' me' l-eyyām u ni' me' l-matlüb
- 4 Şuhuf-ı hūsnüñde kalem-i kâş ile
İt ahsen-i şüret mektüb
- 5 Hâtıra şaldı Nazifā hāme
Böyle bir şi' r-i selis u mergüb

²⁹⁶ Bulabildiğimiz M.NAZ.D.'de NAZ.D.'de ve MEV.N.D.'de bu şiir bulunamamıştır. Ancak bu şiirin Nazif mahlaslı başka bir şairin divânında yer alması muhtemeldir.

-116-

Bākī

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Şöyle olmuş cām-ı 'aşk-ı yārdan mest ü ħarāb
Kendüsün dīvārdan dīvāra urmuş āfitāb
- 2 Nāfe kıldı zūlf-i müşkīnün görüp ser-ber-zemīn
Ayağın toprağına miskinlik itdi müşk-i nāb
- 3 Tokunupdur bāde-i gülgūna çeşm-i rūzgār
Sāğar üzre sanmağuz peydā olur yir yir ħabāb
- 4 Şahne-i devrān n' ola çekse çevirse dem-be-dem
İki kanlıdur ağılmış bāde-i nāb ü kebāb
- 5 Derd-i 'aşkuñ 'aşıq-ı miskini āğır öldürür
Mestlik pāyāne irse irişür elbet de h'āb
- 6 Bākī'ye senden ferāgat virdi ey gerdün-i dūn
Südde-i devlet-me' āb-ı pādīşāh-ı kām-yāb

-117-

Nā' ilī

Mef' ülü/mefā' ilü/mefā' ilü/fe' ülün

- 1 Āşüfte idüp dilleri nezzārelerün hep
Bir bir duyar esrārın o bī-çārelerün hep
- 2 Bir şubḥ tavāf eyleseler Ka' be-i kūyuñ²⁹⁷
Bir yere gelür 'aşık-ı āvārelerün hep

²⁹⁷ bir: her; eyleseler: eyleyerek (N.D)

- 3 La' lün ki olur meclis-i ervāhda mezkūr
Bir renge girer neşvesi hārelerün hep
- 28b 4 Yād itse gönül būs-i leb-i tīg-i nigāhuñ²⁹⁸
Tetimme Hāmyāze çeker sinedeki yārelerün hep
- 5 Bir āh görür kārını ey Nā' ilī-zār
Ferhād'a hırāş-ı dil olan hārelerün hep

-118-

Vesīm

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Şubha dek devr eyledi cānā dil ü cānum bu şeb
Doğmaduñ nā-mihribānum māh-ı tābānum bu şeb
- 2 Ceyş-i ğam mülk-i dile kaçd-ı şebihün eyledi
Oldı hep güm-kerde ' aqlum şabr u sāmānum bu şeb
- 3 Koymaduñ gūş-ı kabūle ey gül-i hār-āşinā
Bülbül-i şūrīde-veş feryād ü efgānum bu şeb
- 4 Hāvfum oldur nice dār olmaz yine tā rüz-ı haşr²⁹⁹
Çāk çāk itdüm ğamuñla ceyb ü dāmānum bu şeb³⁰⁰
- 5 Görünen şanma şafağdur ey Vesīm āfāğda
Hırmen-i eflākı yağdı āh-ı sūzānum bu şeb

²⁹⁸ itse gönül : eylese dil (N.D)

²⁹⁹ nice dār: bāhyedār (VES.D.)

³⁰⁰ ceyb ü damānum: ceyb-i dāmānum (VES.D.)

-119-

Ve lehū

Fe' ilātūn (fā' iltūn)/ fe' ilātūn/ fe' ilātūn/ fe' ilūn (fa' lūn)

- 1 Tābiş-i meyle ruḥuḡ gül gül olursa ne 'aceb
Gülşen-i ḥüsnüñe dil bülbül olursa ne 'aceb
- 2 Gül şem' -i ruḥuḡı gülşen-i ḥüsn içre görüp
Nār-ı reşk ile yanup kül kül olursa ne 'aceb

Tetimme

- 3 Şevk-i la' lūñle ciger-pāreleri çeşmümden
Rū-yı zerdine aḡup mül mül olursa ne 'aceb
- 4 Yine şahbā-yı sirişkin aḡıdup çün mīnā
Şavt-ı 'uşşāk şehā ḡul ḡul olursa ne 'aceb
- 5 Sāḡa-i rezm-i ma' āñide 'Alī-eṡvārum
Ey Vesīm esb-i ḡalem Düldül olursa ne 'aceb

-120-

Ve lehū

Mefā' ilūn/mefā' ilūn/mefā' ilūn/mefā' ilūn

- 1 Dilūñ feryādı dilberden degül aḡyārdandur hep
Hezāruḡ nālesi ḡulden degüldür ḡārdāndur hep
- 2 Egerçi nāle döndi çeşm-i zārum intizāruḡla
Degül senden şikāyet baḡt-ı nā-hem-vārdandur hep
- 3 Ezel bezminde çeşmüñ sāḡar-ı Lebrīz nūş itmiş
Bu mestāne niḡeh ol sāḡar-ı ser-şārdandur hep

- 4 İder Cibrîl'i de zencîr-i zülfün bend ü aşüfte
Baña dîvânelük ol turre-i tarrârdandur hep
- 5 Şikâyet kıлма mehcür oldugundan vaşl-ı dilberden
Vesîmâ bu cüdâluk gerdiş-i devvârdandur hep³⁰¹

-121-

Ĥâzık

Fe' ilâtün (Fâ' ilâtün)/ fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün (fa' lün)

- 29a 1 Ĥânemüzde te[n]g ü tenhâ uyur o yâr bu şeb
Dîde-i bahtımız oldu hele bî-dâr bu şeb
- Tetimme** 2 Ĥalb-i 'ârif gibi ĥâliydi derun-ı ĥâne
Bezmümüzde yoğidi sıklet-i ağıyâr bu şeb
- 3 Leyle-i Ĥadr idügi gün gibi rüşen-ter idi
Oldı bu dîde-i ter ġarġa-i envâr bu şeb
- 4 İtdüm ahvâl-i dil-i zârumı bir bir taġrîr
Âşikâr oldu nihânî olan esrâr bu şeb
- 5 Biri minâ bir Ĥâzık birisi duġter-i rez
Bezmümüzde o peri oldu ġadeġkâr bu şeb

-122-

Vâlî

Mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün

- 1 Olinca cilve-i nevle nümâyân çün zer-i maġbûb
Yeniden nâs itdi ser-be-ser hep çâker-i maġbûb³⁰²

³⁰¹ cüdâluk: cüdâ (VES.D.)

³⁰² Yeniden nâs itdi ser-be-ser hep çâker-i maġbûb: Yeniden itdi dünyayı ser-â-ser hep çâker-i maġbûb (V.D.)

- 2 Hezārı olsa ‘ālem vechi vardur bu letāfetle
Gül-i şad-berg-i zerd-i bāğ-ı devletdür zer-i maḥbūb
- 3 Zer-i meskūk-i sâbık gibi itdi mihri nâ-rāyic
Tecellî eyleyince çehre-i rengîn-ter-i maḥbūb³⁰³
- 4 İki yüzli bir āfetdür şaḫın mekrine aldanma
Netice eksik olmaz fitne vü şūr-ı şer-i maḥbūb
- 5 Baḫır eyler nice altun adı sevdā-yı taḥsîli
Meger āsân girer mi deste zeyl-i zer-ger-i maḥbūb
- Tetimme** 6 Civân eyler girerse ḫoynuna bir pîr-i fertûtun
Bu ḫüsn ü ān ile ger āfet-i ḫoş-manzar-ı maḥbūb³⁰⁴
- 7 Cedîd itmiş ḫabâsın şanki bir İrânî āfetdür³⁰⁵
Giyince ḫāme-i zer-beft-i zerdin dilber-i maḥbūb³⁰⁶
- 8 Yüze çıkmış açıḫdan geşt ider her yirde bî-pervā³⁰⁷
İdüp bizden mu‘ ayyen ol büt-i sîmîn-ber-i maḥbūb³⁰⁸
- 9 Eşer ḫoymaz ‘ ilelden ihtilaḫı kimsede hergiz
‘ Aceb iksîr-i a‘ zamdur hele hāk-i der-i maḥbūb
- 10 Ḳulaḫdan mâ’ıl oldum vaşfını gūş idicek Vālî
Nic‘ olur ḫāl-i zārum ger görünse peyker-i maḥbūb³⁰⁹

³⁰³ V.D.’de yer alan bu gazelin 2. beytinden sonraki beyitlerin yerleri mecmûada deĝişmiştir.

³⁰⁴ Vālî Dîvânı’nda bu beyit şu şekilde yer almaktadır:

Girerse ḫoynına bir pîr-i fertûtun eĝer bir şeb

Cûvan ü taze eyler āfet-i ḫoş manzar-ı maḥbūb (g. 22, s. 291)

³⁰⁵ İrânî: Efrencî (V.D.)

³⁰⁶ Giyince ḫāme-i zer-beft-i zerdin dilber-i maḥbūb: Ḳabā-yı zerd-i zer- beftin giyince dilber-i maḥbūb (V.D.)

³⁰⁷ çıkmış:çıktdı (V.D.)

³⁰⁸ bizden: müzdin (V.D.)

³⁰⁹ nic‘ olurdu:n‘ olurdu; peyker: sükker (V.D.)

-123-

Ve lehū

Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün

- 1 Teferrüd kaçd itme olma çok da ħod-nümā-meşreb³¹⁰
Çekilmez vaz' -1 nā-hem-vār-1 ṭab' -1 kibriyā meşreb³¹¹
- 2 Hemān sen fikr-i fehmi-ü ħüsn ü ħubhun it degül māni'
Mümāşāt itse de ħavlünge yārān-1 riyā-meşreb
- 3 Fedā eyler mi zevk -i būriyā-yı faḫrı dīhime
Olnca menzilet düşmen gedā-yı pādişāh-meşreb
- 4 Şafā eyler kaçan bir berg [ü] kāha celbe vaḫt olsa
Görinür şimdi ebnā-yı zamāna ħehrubā-meşreb
- 29b 5 Sadāsı küçe-i gülzārı dutmış mest-i ħanzildür
Tetimme İder feryād bihūde hezār-1 eşḫıyā-meşreb
- 6 Tekellüfsüz bulur 'uşşāḫını her ħande gūş itse
Der ü revzen arar mı şimdi ħübān-1 şabā-meşreb
- 7 Ġarāz ger intişāb ise sa' ādet-ħāne-i pīre
Girilmez baḫş-i mezheble gerekdir Vāliyā meşreb

-124-

Ve lehū

Mef' ülü/fa' ilātü/mefā' ilü/fa' ilün

- 1 Tahtunḡa pīr-i mey-gede şāhāne rūz u şeb
İḫsān-1 ḫāş itmede rindāne rūz u şeb

³¹⁰ kaçd: kaçdın (V.D.)

³¹¹ nā-hemvar-1 ṭab' : nā-hemvare ṭab' (V.D.)

- 2 Ben çāk çāk hasret olam yā revā mıdur
Būs-ı ‘ izāra nā’ il ola şāne rūz u şeb
- 3 Yanmağda dil hayāl-i ruḥ-ı āteşin ile
Mānende-i ḳanādīl-i büthāne rūz u şeb
- 4 Farḳ idemem mezākını sermest-i hayretim³¹²
Zīb-i kinārum olsa da cānāna rūz u şeb
- 5 İmdād-ı feyz-i Hāḳ ile itmeḳdedür nüzūl
Vālī dile me‘ ānī-i bīgāne rūz u şeb

-125-

Ve lehū

Mefā‘ ilün/fe‘ ilātün/mefā‘ ilün/fe‘ ilün

- 1 Müşerref itdi o meh-rū bizi bu şeb ne ‘ aceb
‘ Aceb ki ḫāṭıra düşdük ‘ aceb ‘ aceb ne ‘ aceb
- Tetimme** 2 O şūḥ-ı tāze vü ḫod-rūy u mest-i nevresden³¹³
Zuhūr-ı şerm ü ḫicāb u edeb ne ‘ aceb³¹⁴
- 3 Görülmemişdi bu da çeşm-i bī-amānuḡdan
Niğāh-ı luṭfuna yārūḡ nedür sebep ne ‘ aceb
- 4 Cünūnum itdi füzūn āşinā nigehterle
Bugüne baḫş-ı kerem çeşm-i pür-ğazab ne ‘ aceb
- 5 Ta‘ accübūḡ yeri yok çok da şun‘ -i Bārī’de
İderse bir ḳula i‘ tā cihānı hep ne ‘ aceb

³¹² farḳ: fehm (V.D.)

³¹³ o: ol (V.D.)

³¹⁴ hicāb edeb: hicāb ḫayā edeb (V.D.)

Mecmūadaki bu beytin ikinci mısrasında vezin hatası vardır.

- 6 Taraşşud üzre iken Һarf-i şetm ü düşnāma
Bedihī luţf ile ihsān-ı būs-i leb ne ʿ aceb
- 7 Olınca luţf-ı Һudā-dād bir kese Vālī
Teveccüh eylese iķbāl-i bī-taʿ ab ne ʿ aceb

-126-

Ve lehū

Feʿ ilātün/ feʿ ilātün/ feʿ ilātün/ feʿ ilün

- 1 İrdi eyyām-ı bahār oldı cihān cāy-ı Һarab
Ben ü şimden girü cām-ı mey ü sahrā-yı Һarab
- 2 Pür-Һumāram baņa göster mey ü cām-ı zer ile
Sākīyā şun elime bir gül-i raʿ nā-yı Һarab
- 3 Himmet-i pīr-i muġān eyle demādem yā Rab
Mey-i gül-fām ile ser-şār ola minā-yı Һarab
- 4 Dil ü cān yanmaġa pervāneye nevbet mi virür
Olalı şemʿ -i ruġuġ encümen-ārā-yı Һarab

- 30a
Tetimme
- 5 Mest-i peymāne-keş zehr-i ġam olsun Vālī
Sākī-i dehrden eylerse temennā-yı Һarab

-127-

Ve lehū

Mefʿ ülü/fāʿ ilātü/mefāʿ ilü/fāʿ ilün

- 1 Cemʿ oldı yine bezmime cānāneler bu şeb
Yüz sürdi āsitāneme meyġāneler bu şeb
- 2 Nūr-ı ruġ-ı bütān ile Һoldı o deġlü kim
Ĥasret-keş oldı ġāneme bütġāneler bu şeb

- 3 Raqqās-ı şūh u şeng şıfat-ı raqşa girdiler³¹⁵
Devr-i şafada sāgar u peymāneler bu şeb
- 4 Germ oldı söz ü sāz ile meclis o güne kim³¹⁶
Eflākī tıtdı na' ra-i mestāneler bu şeb
- 5 Qurb-i çerāga Vālī zihām-ı sürürdan
Reh-yāb-ı vuşlat olmadı pervāneler bu şeb

-128-

Ve lehū

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Çeşm ü ebrū dilrubā pāy-ı muhannā dil-firīb
Ol semenber bir içim şudur serāpā dil-firīb
- 2 Şūh-meşreb bī-bedel rengin-edā vü nüktedān
Gelmemişdür 'āleme bir böyle yektā dil-firīb
- 3 Hāme yādıyla hırām itdükçe rü-yı şafhada
Hod-be-hod zāhır olur elfāz u ma' nā dil-firīb
- 4 Meşrebümce halk olunmuş bir ser-i mū yok kusūr
Qadd-i bālā hoş-nümā vü rü-yı zībā dil-firīb
- Tetimme** 5 Tesliyetle zā'il olmaz sūziş-i kalb-i hazin
Mübtelā-yı derd olsun mı tesellā dil-firīb³¹⁷
- 6 Günde biş genc-i hafī fetḥ olsa Vālī rüyuna
'Ārif-i āgāha olmaz ḥubb-i dünyā dil-firīb

³¹⁵ şıfat: meh (V.D.)

³¹⁶ güne: deḡlü (V.D.)

³¹⁷ derd: derde (V.D.)

-129-

Ve lehū

Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün

- 1 Cihānı bāde-i güftār ile meyḥāne itdüm hep
Mey-āşāmān-ı dehri düşmen-i peymāne itdüm hep
- 2 'Uluvv-i himmetümden ser-fürü göstermedüm dehre
Ne vādiler ki itdüm vādī-i şāhāne itdüm hep
- 3 Görince meşrebüm ḥazḥ itdi ḥübān iḥtilāṭumdan
Zamāne dilberānuḡ şem' üme pervāne itdüm hep
- 4 Taḡitdüm zümre-i aḡyārı bezm-i yārdan yek-ser
O bezmüḡ maḥremānın siḥr ile bīḡāne itdüm hep
- 5 Dili pür-āteş itdi bir Mecūsī-zādenüḡ mihri
Cihānı āteş-i āhumla āteş-ḡāne itdüm hep³¹⁸
- 6 Kemāhī züll-i sevdā-yı mecāzī eyleyüp tefhīm
Gürūh-ı ehl-i 'aşkı nuşḡ ile ferzāne itdüm hep
- 7 Aḡıbbāya reh-āverd ü hedāyā olmaya Vālī
'İzām-ı mürḡ-i ma' nāyı ḡilāl ü şāne itdüm hep

-130-

30b

Muḡliş

Fe' ilātün (Fā' ilātün)/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)

- 1 Zāde-i Nūh'a şeref virmeyecek ḡazret-i eb
Āḡerüḡ oḡluna bilmem ne virür 'izzet-i eb

³¹⁸ cihānı āteş-i āhumla: cihānı ser-te-ser āteş-i āhumla (V.D.)

- 2 Sebeb-i kesb-i şeref zātīde ehliyyetdür
Yoħsa degmez veledde irş ile ehliyyet-i eb
- 3 Nām-ı hayru'l-ħalef ' unvānına şāyān olamaz
Olmayan mültezem tavr-ı edeb-i sīret-i eb
- 4 İtmeyen ħurta-i gūş-ı dil ü cān pend-i ebi
Ėutb-ı vaħt olsa da bī-fā'idedür himmet-i eb
- 5 Ėıymet-i ħadr-i hayāt-ı pederün bilmeyen
Bildürür şonra zamāne ne imiş ħıymet-i eb
- 6 Kim ħalur pūr-ı pederden bu fenā dünyāda
Veled-i ' āħla ' ibret mi degül rıhlet-i eb
- 7 Muħlişā Ėazret-i Ėaħ' dan budur aħşā niyāz
Veled-i nā-ħalefe dūşmeye hiç ħācet-i eb

-131-

Ve lehū

Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün

- 1 Raħībe luħf idersün her zamān cevvrün baħadur hep
Gel inşāf eyle cānā böyle şeyler nā-becādur hep
- Tetimme** 3 Felek mahv itmiş āşār-ı vefāyı tāb' -ı ' ālemden
Güzeller ħaħķına bīhūde dirler bī-vefādur hep
- 4 Ėıħar at sen de zāhid bu riyāyı ħāne-i dilden
Seni maħrūd-ı bezm i' tibār iden riyādur hep³¹⁹

³¹⁹Bu beyit MUH.D.'de 6. beyit olarak yer almaktadır.

- 5 İnanmam kim diye bir mihrībān var dilrubālarda
Nice hūbāna dil virdüm ki kāfir mācerādur hep
- 6 Bilürken ittiḥād-ı ḥüsn ü ‘aşkı ğayretün yoğ mı
Baña itdükleri ağyāruñ ey āfet sañadur hep
- 7 Hezār-ı efsūs kim ‘ömrümde ey meh görmedüm luṭfuñ
Ne miñnetler emekler çekdüm ‘aşkuñdan hebādur hep
- 8 Geçen ol şūḫ gözetmiş his idüp Muḫliş su’āl itdüm³²⁰
Cevābuñ ğamze-i pür-ġudan aldum mā-mezādur hep³²¹

-132-

Fuzūli

Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün

- 1 Benüm tek hiç kim zār u perişān olmasun yā Rab
Esir-i derd-i ‘aşk u dāğ-ı ḥicrān olmasun yā Rab
- 31a 2 Demādem cevri̇ler çekdüm ki ol bī-raḥm bütlerden³²²
Tetimme Bu kāfirler esir bir Müselmān olmasun yā Rab³²³
- 3 Görüp endişe-i kaṭlümde ol māhı budur derdüm
Ki bu endişeden ol meh peşimān olmasun yā Rab
- 4 Çıkarmak istese tenden çeküp peykanuñ ol servüñ
Çıkan olsun dil-i mecrūh peykān olmasun yā Rab

³²⁰ Geçen ol şūḫ gözetmiş his idüp Muḫliş: Varup ol şūḫa Muḫliş infi‘ālinden (MUH.D.)

³²¹ MUH.D.’de yer alan bu gazelin 2. beytine mecmūada yer verilmemiştir. Bu beyit şöyledir:

2 İnanmam kim dişe ben mihrībān var dil-rubālarda
Nice hūbāna dil virdüm ki kāfir mācerādur hep (MUH.D.)

³²² cevri̇ler çekdüm ki: cevri̇ler çekdiğim (F.D.)

³²³ esir: esiri (F.D.)

- 5 Cefā vü cevr ile mu‘ tādum anlarsız n‘ olur hālüm
Cefāsına hadd u cevrüğe pāyān olmasun yā Rab
- 6 Dimek kim zülmi çok yā ‘ adlī yok her hāl ile olsa³²⁴
Gönül tahtına andan ğayrı sulţān olmasun yā Rab
- 7 Fuzūlī buldı genc-i ‘ āfiyet meyhāne küncünde
Mübārek mülkdür ol mülk vīrān olmasun yā Rab

-133-

Ve lehū

Fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün

- Tetimme**
- 1 Ol ki her sâ‘ at gülerdi çeşm-i giryānum görüp
Ağlar oldı hālüme bī-rahm cānānum görüp
- 2 Eyleyen ta‘ yīn eczā-yı müdāvā der[dü]me
Terk idüp cem‘ itmedi hāl-i perişānum görüü
- 3 Ol ruğlar gögsümün çäkine kılmazlar nazar³²⁵
Hiçbir rahm eylemezler dāğ-ı pinhānum görüp³²⁶
- 4 Dut gözün ey derd-i dil çerhün ki devrin terk idüp³²⁷
Çalmasun hayretde çeşm-i gevher-efşānum görüp
- 5 Pertev-i hurşīdi şanman yerde kim devr-i felek³²⁸
Yire urmuş āfitābuğ mäh-ı tābānum görüp
- 6 Şuda ‘ aks-i serv şanmağ kim kıparup bāğbān
Şuya şalmış servini serv-i hīrāmānum görüp

³²⁴ dimek kim zülmi çok yā ‘ adlī yok: demen kim ‘adlī yok yā zülmü çok (F.D.)

³²⁵ ol: lale (F.D.)

³²⁶ pinhānum: hicrānum (F.D.)

³²⁷ derd-i dil: dūd-i dil (F.D.)

³²⁸ hurşīdi: hurşīd (F.D.)

- 7 Ey Fuzūlī bil ki ol gül-^ç arızı görmüş degül
Kim ki ^ç n eyler benüm çāk-ı girībānum görüp³²⁹

-134-

Ve lehū

Fā^ç ilātün/ fā^ç ilātün/ fā^ç ilātün/ fā^ç ilün

- 31b
Tetimme
- 1 Pāy-bend oldum ser-i zülf-i perīşānuḡ görüp
Nuḡḡdan düşdüm leb-i la^ç l-i dūr-efşānuḡ görüp
- 2 Oda yaḡdum şem^ç -veş cānum baḡup ruḡsāruḡa
Çerḡe çekdüm dūd-ı dil-i serv-i ḡirāmānum görüp³³⁰
- 3 Gezdürür her yan gözüm eşk üzre baḡrım pāresin
ḡil^ç āt-i gülgün ile raḡş üzre cevlānuḡ görüp
- 4 Bir zamān olmaz ki dil tīḡinden olmaz çāk çāk³³¹
Açılır her dem dutulmuş göḡlüm iḡsānuḡ görüp
- 5 Göḡlümi tenhālıḡ eylerdi perīşān sīnede
Olmasaydı cem^ç her yanında peykānuḡ görüp
- 6 Bend ü zindān-ı ḡam u miḡnetden olmuşdum ḡalāş
Āḡ kim düşdüm yine zülf ü zenaḡdānuḡ görüp
- 7 Ey Fuzūlī bunca kim dutduḡ nihān-ı ḡāl-i dilüḡ
^ç Āḡıbet fehmi itdi dil çāk-ı girībānuḡ görüp³³²

³²⁹ ^ç n: ayb (F.D.)

³³⁰ ḡirāmānum: ḡirāmānuḡ (F.D.)

³³¹ olmaz: geçmez (F.D.)

³³² dil: el (F.D.)

-135-

Ve lehū

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

1 Derd-i 'aşkam def' ine zahmet çeker da'im tabīb
Şükür kim olmuş aña zahmet baña şihhat naşīb

Tetimme 2 Bir zebāndur şehr-i gam taqririne her berg-i gül
Eylemez bihūde gül gördükde efgān 'andelīb

3 Bilse zevküm vaşdan firkatde efzūn olduğun
Vaşdan men' em revā görmezdi reşkinden raķīb

4 Ta' n-ı gafletdür ol tal' ätlere izhār-ı hāl
Şanma kim aħbāb hālünden olur gāfil ḥabīb

5 Āh bilmem neyleyem kurtulmaķ olmaz kayddan³³³
Ben herif-i sāde-dil hūblar cemāli dil-firīb

6 Şem' -i kuruş ile tefāhur kılma ey pervāne kim³³⁴
Hırmen-i 'ömrün köyer berķ-ı fenādan 'an-ķarīb

7 N' ola ağlarsa Fuzūlī ravza-i kūyün görüp³³⁵
Lā-cerem giryān olur kılğac vaţan yādın ğarīb

32a Boş yaprak

³³³ bilmem: bilmen (F.D.)

³³⁴ kuruş: kurb (F.D.)

³³⁵ görüp: anup (F.D.)

1 Kimlerün çeşmüñe ol sine bu şeb nūr oldı
Nereye gitdi o hercāyī o meh-pāre ' aceb
Kimlerün yārasına merhem-i kāfūr oldı
Kandadur kanda o zālīm o sitem-kāre ' aceb

2 Meclis-i Cem kurulaldan ola gelmiş elbet
Cāmdan sonra birer buse virilmek ' ādet
Bārī sen ey nıgeh-i ḥasret idüp bir cūr 'et
Şunı bir söylesen olmaz mı kadeh-kāre ' aceb

3 Tār olur görmez isem çeşmüm sensüz ' ālem
Gice tā şubḥa dek ağlatdı beni derd ü elem
Fıkr u gām cānuma kār eyledi bilsem bilsem³³⁶
Āh hercāyī koculdun mı ki ağıyāre ' aceb

4 Nağme-i çenge bedel diñler iken nāle vü āh
Hicr-i sāķī yetişürken baña derd-i cān-gāh
Bir taraftan daḥī ey seng-dil ey baḥt-ı siyāh
Sen mi urduñ bu gice şışemi dīvāre ' aceb

5 Varup ol derd-şinās-ı dil ü cānı görsem
Ḥāk-i pāyīne Nedīmā yine yüzler sürsem
Gizlice arasam ağızın lebin emsem şorsam
Pīç bir çāre bulur mı dil-i bīmāre ' aceb³³⁷

³³⁶ bilsem bilsem: bilmem bilmem (NED.D.)

³³⁷ pīç:hiç; bulur mu: bilür mi (NED.D.)

-137-

Ve lehū Nedīm

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Māh-ı ıyd-āsā gelüp ey āşaf-ı ı āli-cenāb
Pertev-i luţfuñla şevk-abādı kılduñ şevk-yāb
Çaşırlar oldı neşāt ile burüc-ı āfitāb
Pertev-i luţfuñla şevk-abādı kılduñ şevk-yāb
- 2 Yüz sürüp dāmānuña buldı çemenler maţlabuñ
Yümn-i pā-būsuñ müşerref eyledi havz-ı lebün³³⁸
Kevkebeñ mes'ūd-ı iķbāl ide kāsruñ kevkebün
Pertev-i luţfuñla şevk-abādı kılduñ şevk-yāb
- 3 Germ olup şām ü seher şevk u țarab hengāmesi
Bülbül olsun gülistānında Nedīmüñ hāmesi
Destüñe her gün şunulsun bir meserret nāmesi
Pertev-i luţfuñla şevk-abādı kılduñ şevk-yāb

-138-

33b

Nābī

Mef' ulü/mefā' ilü/mefā' ilü/fe' ulün

- 1 Ne dāde-i maħlūķa ne sīm ü zere minnet
Dīvān-ı ezelde yazılan deftere minnet
- 2 Çat' itmişüz ümmīd ı aţāyā-yı felekden
İhsān-ı ħudāvend-i cihān-pervere minnet
- 3 Pāyuñda bilür şaydını ı Anķā-yı tevekkül
İtmez heves-i şayd ile bāl ü pere minnet

³³⁸ havz:ħavzın (NED.D.)

- 4 Ümmîd-i nevâl aşıldan it fer^ç den itme
Âteş var iken eyleme hâkistere minnet
- 5 Âyînedeki ^ç aksine nâz eyleyen âfet
Her haftada iki kez ider berbere minnet³³⁹
- 6 Ol bî-ser ü bî-pāya-ḥased ki seferinde
Ne pāye ider pāyeye ne pā-sere minnet³⁴⁰
- 7 Mestāñ-ı ser-endāz ḳomaz itmege Nābî³⁴¹
Zevḳüñ ile bu faḳr u fena-efsere minnet³⁴²

-139-

Fehîm

Mef^ç ülü/mefā^ç ilü/mefā^ç ilü/fe^ç ülün

- 1 Bir kerre gelüp ḥüsnüñe bî-tāb nigāh it³⁴³
Ey bülbül-i cān ḥālünî var şonra tebāh it
- 2 Âteş ruḥunı şu^ç le-fürüz-ı ğazab itdün
Ey dil saña kim didi baḳup rüyına āh it³⁴⁴

Tetimme 3 Ey şāh-ı teğāfül-sipeh mülket-i fitne
Peyk-i nigeñüñ gāhi dile rüy-be-rāh it

- 4 Gör girye ile çāk-i girîbān u fiğanuñ
Mecnūnuña da bir nigeñ-i ḥavşala-gāh it³⁴⁵

³³⁹ her: bir (NB.D.)

³⁴⁰ pāyeye ne pā-sere: lābe ne eyler sere (NB.D.)

³⁴¹ endāz: endāzı (NB.D.)

³⁴² zevḳin ile bu: zevḳ -i külehi (NB.D.)

³⁴³ gelüp ḥüsnüñe: gelüp gül-i ḥüsnüñe (FK.D.)

³⁴⁴ didi: derdi (FK.D.)

³⁴⁵ nigeñ: naḳar (FK.D.)

- 5 Hāk itse maḥabbet ğam-ı ḥüsniyle o māhuᅇ
Yā Rabb bu ten-i sebzümi hep mihr-i giyāh it
- 6 Ma‘ şük ile yek-hāl ol ey ᅇalib-i Yūsuf
Beytü’l-ḥüzni ᅇo yüri cāyuᅇ bin cāh it
- 7 Hālūᅇ görüp eyler saᅇa ol şāh teraᅇᅇum
Bī-çāre Fehīmā ser-i kūyını penāh it

-140-

Ve lehū

Mef’ ūlū/mefā’ ilū/mefā’ ilū/fe’ ūlūn

- 1 Ey ᅇurraları sūnbül-i şahrā-yı ᅇiyāmet
ᅇaᅇᅇunᅇa ‘ ayān sırr-ı temāşā-yı ᅇiyāmet
- 2 Cevr eylesesüᅇ kāfir-i zūlfüᅇ o ᅇadar kim
‘ İsiᅇ duta dāmānuᅇı ferdā-yı ᅇiyāmet
- 3 ᅇaᅇᅇunᅇ ki olur zūlfüne maᅇşer-geh-i āşüb³⁴⁶
Dünyāyı dutar şüriş-i ğavĝā-yı ᅇiyāmet³⁴⁷
- 4 Nergislerüᅇ it zīb-dih-i ğülşen-i fitne
Ey cilve-i serv-i çemen-ārā-yı ᅇiyāmet

-141-

34a

Ve lehū³⁴⁸

Mef’ ūlū/mefā’ ilū/mefā’ ilū/fe’ ūlūn

- 5 Öldürdi anı hasret-i ümīd-i ᅇarābuᅇ
‘ Ayb itme Fehīm itse temennā-yı ᅇiyāmet

³⁴⁶ olur: ola (FK.D.)

³⁴⁷ FK.D.’de yer alan 2. ve 3. beyitlerin yerleri mecmūada deĝişmiştir.

³⁴⁸ “Ve lehū” başlıĝı altında yer alan bu beyit Fehīm-i Kadīm’in 140 numaralı şiirinin son beytidir.

-142-

Raḥmī

Mef' ūlū/mefā' ilū/mefā' ilū/fe' ūlūn

- 1 Pūşide gerek ey göñül esrār-ı maḥabbet
Bilmezlık ile eyleme izḥār-ı maḥabbet³⁴⁹
- 2 Eyley cebel-i Ṭūr ile hem Ṭūr-ı tecellī
Bir sīnede kim cāy ola envār-ı maḥabbet
- 3 Yabānī şükūfe gibi her yerde açılma³⁵⁰
Dāğ-ı dil-i uşşāḳdur izḥār-ı maḥabbet
- 4 Bir demde hezār āh ile sūzī ider ey dil
Mümkin mi ki pinḥān ola āsār-ı maḥabbet
- 5 Raḥmī yine bir āfete üftāde mi olduḡ
Bihūde midür yoḡsa bu güftār-ı maḥabbet

-143-

Āgāh

Mef' ūlū/mefā' ilū/mefā' ilū/fe' ūlūn

- 1 Ey ḥāk-i ruḡun māye-i sevdā-yı maḥabbet³⁵¹
Gülzār-ı ' izāruḡ çemen-ārā-yı maḥabbet
- 2 Sen her ne kadar ḡüsn ile mümtāz-ı cihānsın
Ben ol kadar āşüfte-i sevdā-yı maḥabbet³⁵²

³⁴⁹ izḥār-ı maḥabbet: zār-ı maḥabbet (RAH.D.)

³⁵⁰ açılma: açılmaz (RAH.D.)

³⁵¹ ḥāk: ḡāl (RAH.D.)

³⁵² āşüfte-i sevdā: āşüfte vü rüsvā (AG.D.)

- 3 Hün-ābe-i eşkümi yā hūd cūşış-i dilden³⁵³
Çıkdı yüzine cür^c a-i minā-yı maḥabbet³⁵⁴

- Tetimme** 4 Oldı meh-i Ken^c āna sezā dīde-i Ya^c k̄üb
Erzende güherdür kef-i deryā-yı maḥabbet
- 5 Āgāh içerüz şubḥ-ı kıyāmetde olursa
Ol şūḥ ise ger sākī-i şaḥba-yı maḥabbet

-144-

Rāsiḥ

Mefā^c ilün/mefā^c ilün/mefā^c ilün/mefā^c ilün

- 1 Şehā tā sende vardur bu müje bu ebrūvān at t̄ut
Bulunmaz her zamānda böyle bir t̄ir-i kemān at t̄ut³⁵⁵
- 2 Meded sergeşte-i ğam olmaduḡ ey t̄ıfl-ı āzāde
Ganīmet bil zer-i kūy-ı dilārā-yı bevān at t̄ut³⁵⁶
- 3 Bize geldükde ruḡuḡ ditredürmiş ol gül-i āfet³⁵⁷
Raḡībā yār imiş baḡtın yūri var bir zamān at t̄ut³⁵⁸
- 4 Kemend-i zūlfün ol hāletde naḡc̄ir-i dil-i bī-tāb³⁵⁹
Ḥalāş olmaz şikārın elden ey şūḡ-ı cihān at t̄ut
- 5 Bir elde cām-ı mey t̄ut bir elin at gerden-i yāre
Eger mümkinse ey Rāsiḥ bu gūne bir zamān at t̄ut

³⁵³ hün-ābe-i eşkümi: hün-ābe-i eşküm mü (AG.D.)

³⁵⁴ Çıkdı yüzine cür^c a-i minā-yı maḥabbet: Çıkdı yüze teh cür^c a-i minā-yı maḥabbet (AG.D.)

³⁵⁵ her zamānda böyle bir t̄ir-i kemān: her zamānı böyle bir t̄ir ü kemān (R.D.)

³⁵⁶ zer-i kūy-ı dilārā-yı bevān: der-i kūy ü bāzū-yı bevān (R.D.)

³⁵⁷ geldükde ruḡuḡ ditredürmiş ol gül-i āfet: gedükçe ruḡuḡın t̄utdururmuş saḡa ol āfet (R.D.)

³⁵⁸ yūri var bir zamān: dem-ā-dem var hemān (R.D.)

³⁵⁹ hāletde naḡc̄ir-i dil-i bī-tāb: hālinde vü naḡc̄ir-i dil bī-tāb (R.D.)

-145-

Ḥamīd³⁶⁰

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Cām-ı ' aşkuñ nüş için naql-i lebün meydāna at
Ya' nī sebeb ğabğabuñdan herkese bir dāne at
- 2 Atma ğamzeden oğlaruñı her nişāngāhe begim
Nāvek ü tır-i müjen bu sīne-i sūzāna at
- 34b 3 Şāne-i dest ile tezeyyün-i cemāl ü ğüsn için
Tetimme Tarayup ğisūleruñ her birini bir yāna at
- 4 Ger murāduñ ' ağlum almağ ise başdan sākīyā
Kāse-i Lebrīzi nüş it cür' a-i fīncāna at
- 5 Ey Ḥamīdī şī' r-i gevher rāğıbı tanzīr için
Ḥāme-i mu' cizle şimdi bir ğazel meydāna at

-146-

Lebīb

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Nīze-i nāzuñ begüm meydana çık merdāne at
Şerm it ğaldur ğicāb-ı cām çek mestāne at³⁶¹
- 2 Hep piyāde ğalmağa ğübān niğābuñdur kefil
Ēül ruğuñ açmazdan ey şāhum ğopar ferzāne at

³⁶⁰ Enderunlu Ḥamīd Dīvānı'nda (Tuğluk, 2010) ve Ḥamīd Dīvānı'nda (Ḥamīd Seyyid Ahmed Efendi Eskicumalı, 1843) bu şiir bulunamamıştır.

³⁶¹ it: at (L.D.)

3 oyma terkeş-bend-i zülfün alma şaydındaş şehâ³⁶²
Atma atma nâvek-i amzen tîr-i müjgâna at³⁶³

6 Ol nedür hem astedür hem zülf-i yâre bestedür
Bir lügaz yap kendün ey dil al için meydâna at

10 Şayma erbâb-ı ma‘ ârifden beni ey çerh amân
Atdıu naşı benimçün niyyet it yabâna at³⁶⁴

11 Tufe-i Hind-i süveydâdur Lebîbâ bu azel³⁶⁵
Şafa-i tanzîre yaz şandûa-i ‘ irfâna at³⁶⁶

-147-

‘Azmi

Fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün

1 Şeh-levendüm nâvek-i amzeden dil-i süzâna at
Dem-be-dem tîr-i nigâhu sîne-i bî-câna at³⁶⁷

³⁶² zülfün: çeşmün (L.D.)

³⁶³ tîr-i müjgâna: ten-i ‘üryana (L.D.)

³⁶⁴ niyyet it yabâne: niyyet-i nâ-dâna (L.D.)

³⁶⁵ L.D.’de yer alan 4., 5., 7., 8. ve 9. beyitlere mecmûada yer verilmemiştir. Bu beyitler şöyledir:

4 Harbidür sâkî habâb-ı mey gelü-yı şîşede
Al tûfeng-i ‘ayşı her mahmûrına bir dâne at

5 Merdümân-ı dîde-i ‘aşka kılâdendür senün
Kim dedi dür-dâne-i eşkin gönül yabana at

7 Hep hevâyî bir ‘ameldür rahne vermez nahsine
Top-ı âhî tâ kıyâmet kulle-i keyvâna at

8 Dest-i gavvâsân-ı insâfa gelir bir gün çıkar
Bu meseldür kim sen insâniyyeti ‘ummâna at

9 Çarh ider bir pulluk âhir kim dedi ey dil saa
Ka‘ beteyn-i ‘akl u fikri şeş-der-i ‘irfâna at (L.D.)

³⁶⁶ ‘irfâna: divâna (L.D.)

³⁶⁷ sîne-i bî-câna: sîne-i ‘uryâna (‘Azmi Dîvânçesi)

- 2 Dil esîri olduğum cānāne ‘ arz it ey nesîm³⁶⁸
Bende-i mücrîmdir anı dergeh-i şāhāna at
- 3 Fırşat-ı vuşlatda yār-ı bî-vefādan kāmuy al
Bağma zinhār itdüğün ‘ ahd ile peymāna at
- 4 Bulmağ istersen ħalāş ey dil ġam-ı eyyāmdan³⁶⁹
Sen seni dārü’l-amān bir meclis-i rindāna at
- 5 Nevbetümde cām-ı la‘ lün şun didümse sākīyā
‘ Afv kıl mestānelikdür cürmümi yabāna at
- 6 Bil ki nāz-ı ħaste hep birden şalādur ‘ āleme³⁷⁰
Şehsüvārum nāz ile sürmiş bugün meydāna at
- 7 ‘ Azmî erbāb-ı sūħandansın nedür bu iħtirāz
Al sinān-ı ħāme şadr-ı ‘ arşa-i ‘ uryāna at³⁷¹

-148-

Şıdkî

Fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün

- 1 Dāne-i ħāl ü ruħundan ‘ aşıka bir dāne at
Bezm-i ‘ ayşa dilberā şeftālū hem kestāne at
- 2 ‘ Ayş iderken ġülşen-i ħüsniñde dilersen anı
Şāne-veş ġisūye yāħud kākül-i reyħāne at
- 35a 3 Tiğ çeker çeşmün meger ġamzende kaçdı ‘ aşıka
Tetimme Nün-ı çeşmün kânı ey şūħum hemān merdāne at

³⁶⁸ oldığum: oldığun (‘ Azmî Dīvānçesi)

³⁶⁹ eyyāmdan: hicrāndan (‘ Azmî Dīvānçesi)

³⁷⁰ bil ki nāz-ı ħaste: yekke-tāz-ı ħüsne; ‘ āleme: seyr eden (‘ Azmî Dīvānçesi)

³⁷¹ sinān-ı ħāme şadr-ı ‘ arşa-i ‘ uryāna: Al sinān-ı cāmei sür ‘ arşa-i meydāna (‘ Azmî Dīvānçesi)

- 4 Şun adeh-veş hoa-i la[ ] l-i leb n dil-i teşneye
S kiy  h m -y1   aşa bir olu peym ne at
- 5 abgab-1 c h-1 zenaħd n1 olaş var Őıdkiy 
B -tekell f kendini ol Őivel  gerd ne at³⁷²

-149-

Fıtnat

Mef  ilün/mef  ilün/mef  ilün/mef  ilün

- 1 Virür y re id -y1 revna ھا -1 m şkb r elbet³⁷³
Mel met-baħş olur  lz ra ebr-i nev-bah r elbet³⁷⁴
- 2 Hil l- s  hem n  g ş1 a y ri der  g ş ³⁷⁵
Olur ol  fit b evc-i naħvet der-ken r elbet
- 3 Tevekkül b db nuğ ıl k ş de f lk-i iħl sa
Eşer baħr-i emelde bir m s [ ] id r zg r elbet
- 4 Dem-i ھا tuğda b s-1 la[ ] l ne fethi var c n ³⁷⁶
Olur n ş-1 mey-i n ba sebep faşl-1 bah r elbet
- 5 Sez  Fıtnat ne değl  cevruğ efv n eylese c n 
Dimiş var mı saņa derd-i der nuğ söyle var elbet

³⁷² Bu Şiir Sıdk  D v n1'nda (Sezen, 2010) bulunamamıştır.

³⁷³ y re id -y1 revna:   iz r-1 yara (FT.D.)

³⁷⁴ mel met-baħş: taravet-baħş (FT.D.)

³⁷⁵  g ş1:  g şun (FT.D.)

³⁷⁶ fethi: minnet mi (FT.D.)

-150-

Fehîm

Mef' ulü/mefâ' ilü/mefâ' ilü/fe' ülün

- 1 Şūfî yeter efkâr-ı gamı bûd nebûd it
Ḳurbân-ı gam-ı dilber ol işbât-ı vücûd it³⁷⁷

Tetimme 2 Bir meh-veş elinden kim alup bâde-i şâfi³⁷⁸
Cân u dilüñi maṭla' -ı envâr-ı şuhûd it³⁷⁹

- 3 Fikr-i ḥaṭṭ-ı la' [l] ile ğubâr eyle vücûduñ
Ervâḥ-şifat ' âlem-i ' ulvîye şu' ud it

- 4 Gör sen nic' olurmuş niş-i envâr-ı tecellî³⁸⁰
Dûd-ı dilüñi sürme-keş-i çeşm-i ḥasûd it

- 5 Elvân-neĝam ol bâĝ-ı tecrîde Fehîmâ³⁸¹
Bülbül gibi her perdede âheng-i sürûd it³⁸²

-151-

Nâbî

Mef' ulü/mefâ' ilü/mefâ' ilü/fe' ülün

- 1 Pîşânî-i şevḳin ḳadem-i râh-ı necât it
Müjgânî-i cârûb-ı ğubâr-ı ' Arafât it³⁸³

- 2 Ṭayy-ı cebînüñle eyle reh-i beyt-i Ḥudâ'yı³⁸⁴
Ebrûlaruñ âmâde-i feyz-i ḥuṭuvât it

³⁷⁷ ḳurbân-ı gam-ı dilber: ḳurbân-ı dilber (FK.D.)

³⁷⁸ Bir meh-veş elinden kim alup: Bir şâki-i meh-veşden kim içüp (FK.D.)

³⁷⁹ cân u dilüñi: câm-ı dilüñi (FK.D.)

³⁸⁰ nic' olurmuş niş: nic' olur biniş (FK.D.)

³⁸¹ bâĝ-ı tecrîde: bâĝ-ı tecerrüde (FK.D.)

³⁸² perdede: perdeden (FK.D.)

³⁸³ müjgânî:müjgânıñı (NB.D.)

³⁸⁴ beyt: küy (NB.D.)

- 3 Dīvān-ı ilāhīde döküp naqd-i sirişkūn
Ma' müre-i İslām'ına tecdīd-i berāt it
- 4 Vīrsün saña 'ömr-i ebedī girye-i hasret
Hün-ı dili hem-ḥāşiyet-i āb-ı hayāt it
- 5 Nābī neye geldün ne tırursun bu mekāna³⁸⁵
Var bargeh-i Hālik'a ref' -i derecāt it³⁸⁶

-152-

35b

Rif at

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Tīr-i müjgānı şehīd-i 'aşka kâne kâne at
Ḥançer-i ğamzen çeküp luṭf it қоçum қurbāna at
- 2 Çok tehī şunduñ bize şahbāyı sākī luṭf idüp
Ḥamr-ı la' lüñ hürmetiyçün bir tolu peymāna at
- 3 Şehsüvārum ol rikābunca piyāde yürisün
Sen de rūḥum sūr bāz [m]eyḥānede ferzāne at³⁸⁷
- 4 Ğonce-veş ser-beste tırma gül açılsın sevdüğim
Bülbül-āsā zār-ı hicrānı dil-i nālāna at
- 5 Şem'-i ruḥsāruñda yansun cān u dil pervāne-veş
Dāğ-ı dilsüz-ı şerārı sīne-i sūzāna at
- 6 Giriyeden ağarmasun çeşmüñ disen Ya' küb-veş
Ol meh-i Ken' ān'ı ey dil külbe-i aḫzāna at

³⁸⁵ mekānā:makama (NB.D.)

³⁸⁶ ref' :kesb (NB.D.)

³⁸⁷ bāz [m]eyḥānede: bu bāzī ḥānede (Rif'at Dīvānı)

7 Seng-i dil olmaya tek k̄āşī kemānum suhte-rev
Seng-i nāzī sīneye tīr-i nigāhı cāna at

8 H̄āne-i dil şöyle vīrān cān-ı sūzān h̄āl-i h̄arāb
Sehm-i gāmzeñ ki h̄arābī gāhī gel vīrāna at

9 Genc-i vaḥdetde şeh olmağ istesen ey dil eger
Māsivāyı terk idüp dūnyā gāmın yabāna at

Tetimme 10 Müşterī olsun³⁸⁸
Elde ol meh-tal'ati Keyvān'e at³⁸⁹

11 Sür tolu dizgin semend-i ṭab'ı bī-yegāne sen
'Arşā-i tanzīre Rif' at bir gāzel meydāna at

-153-

Sa' id³⁹⁰

Fe' ilātün (Fā' ilātün)/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)

1 Seheri muntaẓırum görmüş a' dā gel git
Güzel Allāh'ı seversen bize tenhā gel git

2 Gelmem dirsən eger ben yalnız sultānum
Mütemādī saña kıl sāyeñi hem-pā gel git

3 Eşer-i buse ile aṭlas-ı ḥüsnün cānā
Begenülmek için it ziver [ü] tamğa gel git

³⁸⁸:bir at bāzara var vir kol kola (Rif'at Dīvānı)

³⁸⁹: t̄ac-ı sırırñ (Rif'at Dīvānı)

³⁹⁰ Bulabildiğimiz Sa' id Giray Dīvānı'nda (Karaköse, 2017), Hızır Ağazāde Sa' id Bey Dīvānı'nda (Pekuz, 2018) ve Diyarbakırlı Sa' id Paşa Dīvānı'nda (Erdoğan, 2004) bu şiir bulunamamıştır. Ancak bu şiirin Sa' id mahlaşlı başka bir şairin dīvānında yer alması muhtemeldir.

- 4 Ne gerek ʿāşık-ı dil-ḥasteye derd artırmak
Maraz-ı ʿaşka ʿilac ile ṭabībā gel git
- 5 Ne görür gözlerün ol mecmaʿ -ı ḥübān içre
Hele meyḥāneye bir kerre Saʿidā gel git

- 154-

Nazif³⁹¹

Mefʿülü/mefāʿ ilü/mefāʿ ilü/feʿülün

- 1 Rāz-ı dili ol āfete izḥāra ne ḥacet
Maʿlüm olan aḥvālümü ikrāra ne ḥacet
- 2 Ağyār ile düşünē de mey nūşuḡı cānā
Çeşmün baḡa imā ider inkāra ne ḥacet
- 36a 3 Ümīd-i şifā ḥātıra gelmezdi ḡamuḡda
Tetimme Zehrāb-ı sitem virmeḡe bīmāra ne ḥacet
- 4 Gül-rūyuḡu gördükce ʿarak-rīz ne demdür
Meşşāṭa-i gülgüne o ruḡsāra ne ḥacet
- 5 Dilbend-i ḡam-ı yār olalı şimdi Nazifā
Düşmen ṭaleb-i zevḡ ile efkāra ne ḥacet

³⁹¹Bulabildiğimiz M.NAZ.D.'de ve MEV.N.D.'de bu şiir bulunamamıştır.Ancak bu şiirin Nazif mahlaslı başka bir şairin divânında yer alması muhtemeldir.

-155-

Ve lehü³⁹²

Mef' ülü/fā' ilätü/mefā' ilü/fā' ilün

- 1 Ne kimseden temennî vü ne āh u nāle it
Ġaddār-ı bî-mürüvveti Hakk'a havāle it
- 2 İtme seh'āb-ı şermde ruḥşāruḡı nihān
Bedr-i temām-ı ḡüsniḡe 'uşşākı hāle it
- 3 Te'şir-i meyle gül gül açılsun lebün yine
'Aks-i ruḡuḡla sīnemi hem-reng-i lāle it
- 4 'Arz-ı cemālün ile olup encümen-fürüz
Üftādeni şarāb-ı vişālünle vāle it
- 5 Tefhīm-i mācerā katı düşvārdur Nazīf
Şevk-i derūnu ol şeh-i ḡüsne vişāle it

-156-

Ḥalīm

Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün

- 1 Göñül hem muḡterizdür vuşlatuḡdan hem çekerek ḡasret
Bu derd-i bî-devādan ölmege her dem çekerek ḡasret
- Tetimme** 2 Ezelden başuḡa düşmüş meger zıll-i cenāḡ-ı 'aşk
Anıḡcündür ḡümā-yı vaşlına o hem çekerek ḡasret³⁹³
- 3 Dirīḡā fevt olursam derd-i firḡatden şeb ḡamda
Şabāḡ-ı ḡaşre dek 'ālem idüp mātem çekerek ḡasret

³⁹² Bulabildiğimiz M.NAZ.D.'de ve MEV.N.D.'de bu şiir bulunamamıştır. Ancak bu şiirin Nazīf mahlashı başka bir şairin dīvānında yer alması muhtemeldir.

³⁹³ vaşlına: vuslata (H.G.D.)

- 4 İder dest-i nigāhum bil ki azürde budur havfum
Ruḡ-ı mir'āt-i yāre baḡmaga dīdem çeker ḡasret
- 5 Ḥalīmā yār ile aḡyār hem-bezm olalı nāçār
Gönül sākī-i firḡatle olup hem-dem çeker ḡasret

-157-

Pertev

Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün

- 1 Olursa cilve-gāh ol māh-rūya ḡāne-i mir'āt
Virür reşk-i āsumāna revnaḡ kāḡāne-i mir'āt
- 2 Olur mürḡ-i nigāh-ı arzu şayd-ı temāşası
Olinca 'aks-i zülf ü ḡālī dām ü dāne-i mir'āt
- 3 Seni bed-mest-i naḡvet eylemiş ey ḡamze-i ḡodbīn
Meger şāfī 'araḡdur māye-i peymāne-i mir'āt
- 4 Şanurlar kendü kendün çekmiş almış pençe-i şayda
Gören şebbāz-ı çeşmün çāy-gīr-i lāne-i mir'āt
- 5 Bu sözde şāhidüm kilik-i şekker-ḡüftārdur Pertev
Degül tūḡī cemādı söyledür efsāne-i mir'āt

-158-

Pertev

Mef' ülü/mefā' ilü/mefā' ilü/fe' ülün

- 1 Kılımsdı tecellī ezeli nūr-ı maḡabbet
Her zerresi olmuş idi bir Tūr-ı maḡabbet

36b

- 2 Her kıatresi şab‘ -1 kedere māye-i ne ‘şe
Eşküm gibidür māye-i engür-1 mařabbet³⁹⁴
- 3 Ey ĥātır-1 mecrūĥ kefendür sađa merhem
Tā ĥaře sürer māye-i nāsür-1 mařabbet³⁹⁵
- 4 Kimdür şutacağ bezm-i tecellide ayağın
Şağı devirür ne ‘şe-i pür-zür-1 maşabbet
- 5 Pertev yaraşır ĥāl-i siyeh gerden-i yāre
‘İndümde odur fülful-i kāfür-i maşabbet

-159-

Nā‘ ilī³⁹⁶

Mef‘ ülü/mefā‘ ilü/mefā‘ ilü/fe‘ ülün

- 1 ‘Uřřāka sezādur ki ide ĥ‘āĥiř-i vuşlat
Mü ‘minlere olmaz belī imān gibi ni‘ met
- 2 Vā‘ iz bağa nağl eyleme evřāf-1 behişti
Kim cilve-geh-i yār durur ‘āřıka cennet
- 3 İtdüğ sanemā nān u nemek ĥađđın nisyān
Ey āfet-i cān ĥađ bu ki yoğ sende ĥađıřat
- 4 Kālā-yı dil ü cān ĥurūcumla cümle senüñdür³⁹⁷
Ey řūĥ-1 cefā-piře teķāzāya ne ĥācet
- Tetimme** 5 Tır-i müjeler her biri bir tiğ-i řazādur
Sen tiğ çeküp virme begüm destüğe zaĥmet

³⁹⁴ māye: bāde (P.P.D.)

³⁹⁵ māye: yāre (P.P.D.)

³⁹⁶ Bu gazel Abbas Vesim Dīvānı’nda yer almaktadır. G. 23, s. 568 (Tuğluk, 2007)

³⁹⁷ ĥurūcumla: ĥired (VES.D.)

Bu beytin ilk mısrasında vezin hatası vardır.

- 6 Taḥsīn-i bŭy-ı kılkünē ṣad-pāre Vesīmā³⁹⁸
Sŭkkerde bulunmaz hele bu luṭf-ı ḥalāvet

-160-

Nā' ilī

Mef' ūlŭ/mefā' ilŭ/mefā' ilŭ/fe' ūlŭn

- 1 Olmazdı ğamuṇ māye-i icād-ı maḥabbet
Ḥŭsn-i ezeli olmasa hem-zād-ı maḥabbet
- 2 Ruhsāruṇ iden ğulšen-i ḥŭsne ğŭl-i ṣādāb
İtmiş dili mŭrg-i çemen ābād-ı maḥabbet
- 3 Mŭrg-i dile āṣāyişi bir dām-ı belādur
Mādām ki derkār ola ṣayyad-ı maḥabbet
- 4 Olur ṣeb-i tārik-ı belāda ṣecer-i Ṭŭr
Erbāb-ı ğama ṣevk-ı Ḥudā dād-ı maḥabbet
- 5 Bilmez ḥarem-i ṣevk-ı dili Nā' ilī-i zār
Luṭf itmeyicek k̄ābil-i irṣād-ı maḥabbet

-161-

Ve lehŭ

Fe' ilātŭn (Fā' ilātŭn)/ fe' ilātŭn/ fe' ilātŭn/ fe' ilŭn (fa' lŭn)

- 1 Eylemiş ḥ'āb-ı teġāfŭl nigeḥ-i ṣŭḥuṇı mest
Çeṣmŭṇ āṣŭb-ı naẓar ğamzelerŭṇ bāde-perest

³⁹⁸ bŭy-ı kılkinē: bu ney-i kılkinē (VES.D.)

- 2 Şakın ey şūh şakın sūziş-i dilden ki ider
Dāmen-i nāzuñı bir cūnbüş-i āh ile şikest³⁹⁹
- 37a 3 Cān virür yanmağa dil neylesün ammā görelüm⁴⁰⁰
Tetimme Bulamaz düzağ-ı hicrūnde de bir cāy-ı nişest
- 4 Hāsed ol ʿāşıkā kim sen büt-i nāzından ile⁴⁰¹
İde gül-geşt-i hıyābān-ı çemen dest-be-dest
- 5 Rifʿ at el virse yine Nāʿ ilī-i zār gibi
Yüz sürüp pāyüğe olsak ser-i zūlfūñ gibi mest⁴⁰²

-162-

Ve lehū

Mefʿ ūlū/mefāʿ ilū/mefāʿ ilū/feʿ ūlūn

- 1 ʿAşkuñla ilāhī beni āşüfte-dimāğ it
Şeb-tā-be-seher hem-nefesüm dūd-ı çerāğ it
- 2 Mecrūh ciger teşnedür ey sākī-i müşfik⁴⁰³
Geldükçe elūnden bize teklif-i ayāğ it
- 3 Zūhhāda da ey şemʿ -i riyā-sūz eşer kıl
Bir şuʿ le ile biñ dili efsürde çerāğ it
- 4 Raħm eyle hezār-ı dile ey nāmiye-i derd
Zīb-i kafes-i cismümi yer yer gül-i dāğ it
- 5 Bir rengī-i hūsnūñle virüp güllere haclet
Meşşātañı gülgüne tırāz-ı ruħ-ı bāğ it

³⁹⁹ āh ile: ahıyla (N.D)

⁴⁰⁰ görelüm: güzelüm (N.D)

⁴⁰¹ nāzından: nazende ((N.D)

⁴⁰² mest: pest (N.D)

⁴⁰³ mecrūh: maħrūr; teşnedür: teşneyüz (N.D)

- 6 Kām al mey ü maḥbūb idūñ ey Nā‘ ilī-i zār⁴⁰⁴
Taḥşil-i neşāt-ı dili tertīb-i dimāğ it

-163-

Fuzūlī

Fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün

- 1 Baḥr-i ‘aşka düşdün ey dil lezzet-i cānı unut
Bālīg olduñ gel rahimde içdügün kāmı unut
- 2 Virdi rıhletden ḥaber mūy-i sefid ü rū-yi zerd
Çehre-i ḥandānı vü zülf-i perīşanı unut
- 3 Çek nedāmetden göge dūd-u dil vü tök kanlu yaşın⁴⁰⁵
Serv-i nāzı terk kıll gül-berg-i ḥandānı unut
- 4 Gör ḡanīmet faqr mülkünđe gedāluk şivesin
İ‘ tibār-ı mañşıb u dergāh-ı sulṭānı unut
- 5 Levḥ-i ḥātır şüret-i cānāna kıll āyīne-dār
Anı yād it her ne kim yādındadır anı unut
- 7 Çekme ‘ālem kaydını ey ser-bülend-i faqr olan
Salṭanat taḥtına indün bend ü zindānı unut⁴⁰⁶
- 8 Ey Fuzūlī çek nedāmet reh-güzārıñdan ḳadem
Laḥza laḥza çekdigün biḥūde efḡānı unut⁴⁰⁷

⁴⁰⁴ maḥbūb idūñ: maḥbūbdan (N.D)

Bu beytin ilk mısrasında vezin hatası vardır.

⁴⁰⁵ yaşın: yaş (F.D.)

Bu beytin ilk mısrasında vezin hatası vardır.

⁴⁰⁶ indün: erdün (F.D.)

⁴⁰⁷ F.D.’de 8 beyit olan bu gazelin 6. beyti mecmūada yer almamaktadır. Bu beyit şöyledir:

6 Ma’siyet dersin yeter tekrār kıll dönder varak
Özge harfün meşkin et evvelki ünvanı unut (F.D.)

37b -164-

Fuzûlî

Mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün

- 1 Şabâ ağıyardan pinhân ğamum dildāra izhār it⁴⁰⁸
Ḥabersüz yārūmi ḥāl-i ḥarābumdan ḥaberdār it
- 2 Getür yādum anuḡ yanuḡda ger görsen ki ḳaḥr eyler
Ḥamūş olma yine düšnām taḳrībiyle tekrār it
- 3 Göñül ğam günlerūḡ tenhā geḫürme isteriz hem-dem⁴⁰⁹
Ecel ḥ'ābindan efġānlar çeküp Mecnūn-ı bī-dār it
- 4 Çü yok 'aşḳ āteşi bir şu' le çekse tāḳaḫūḡ ey ney
Baş aġrutma dem-i 'aşḳ urma ancak nāle vü zār it
- 5 Beni reşḳ oduna pervāne tek ey şem' yandurma
Yeter ḥurşīd-i ruḥsāruḡ çerāġ-ı bezm-i aġyār it
- 6 Giriiftār-ı ğam-ı 'aşḳ olalı āzāde-i derdüm⁴¹⁰
Ĝam-ı 'aşḳam benüm bundan beter yā Rab giriftār it⁴¹¹
- 7 Fuzūlî baḳmaḳ olur ol güneş yādıyla ḥurşīde
Ne vech ile kim olur gün geḫer fikr-i şeb-i tār it⁴¹²

⁴⁰⁸ ğamum: ğamını (F.D.)

⁴⁰⁹ isterüz: iste bir (F.D.)

⁴¹⁰ derdüm: dehrüm (F.D.)

⁴¹¹ 'aşḳam: 'aşḳa (F.D.)

⁴¹² olur: olsa (NB.D.)

-165-

Muḥliş

Mef' ūlü/fā' ilātü/mefā' ilü/fā' ilün

- 1 Olsun da bezmimizde o sākī-i nāz mest
Çayd itmezüz dökülse mey olsa çadeḥ şikest
- 2 Yegdür ayağı meygdeden çekmek ' aşıkça
Görmekden ise yāri raḳīb ile dest-be-dest
- 5 Rif' atdedür derecesi ehl-i tevāzu' uḡ
Olmaz zemīne düşmekle ḳadr-i mihr pest
- 6 Vūs' atdedür ma' āşī yine luṭf-i Ḥaḳ ile
Erbāb-ı cevr her ne ḳadar olsa teng-dest
- 7 İnkār-ı cām-ı ' aşka ḳalur mıydı tāḳati
Zāhid olaydı Muḥliş'e meclis-i elest⁴¹³

-166-

Ve lehū

Mef' ūlü/mefā' ilü/mefā' ilü/fe' ūlün

- 1 Ḥurşid-i ruḡuḡdan duḡā ref' -i ḥicāb it
Mihr u felegi şerm ile mestūr-ı niḳāb it⁴¹⁴
- 38a 2 Dil mürdesi muḥtāc-ı Mesīhā dimekdür
Tetimme Bir luṭf-ı ḥiṭāb ile de esīr ten ' itāb it

⁴¹³ MUH.D.'de yer alan gazelin 3. ve 4. beytine mecmüada yer verilmemiştir. Bu beyitler şöyledir:

3 Zülfine çekdi çāh-ı zenāḡdandan dili
Māi-i ḡavzın itdi o meh mübtelā-yı dest

4 Ey ser-tırāş o meh-veşe gösterme āyīne
Bir müselmāni eyleme göz göre büt pür-dest (MUH.D.)

⁴¹⁴ niḳāb: ḥicāb (MUH.D.)

- 3 Aç sîne-i sîmînüñi mir'âte muqâbil
Hâcletde kavî âyîne-i pür jeng hicâb it
- 4 Tenhâ oturup ğam yime dünyâ içün ey şüh
Cem' iyyet-i rindâne buyur nüş-ı şarâb it
- 5 Üftâdelerün haqqına söyletme raķibi
Luţf it anı küsdür ne su'âl it ne cevâb it
- 6 Muħliş eyü baķ defter-i elţâf-ı Hudâ'ya
Ne maşrafı kayd eyle ne irâdı hesâb it

-167-

Fuzûlî

Fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün

- 1 Ey esîr-i dâm-ı ğam bir ğuşe-i meyħâne dut⁴¹⁵
Dutma zühhâduñ muħâlif pendüñi yâbâne dut⁴¹⁶

- 2 Dişledümse la' lüñ ey kânım dökem kaħr eyleme
Dut ki kân itdüm ' adâlet eyle kânı kâne dut

Tetimme

- 3 Çizginürken başına şem' -i ruħuñdan cânımı
Men' kılma anı hem ol şem' e bir pervâne dut
- 4 Ger saña efgânımı bihûde dutsa müdde' i⁴¹⁷
Ol söze dutma kulak ben çekdigüm efgâne dut
- 5 İtmezem zencîr-i zülfi terkin ey nâşiħ beni⁴¹⁸
H'âh bir ' âķil ħayâl it h'âh bir dîvâne dut

⁴¹⁵ dâm: dâ'im (F.D.)

⁴¹⁶ yâbâne: peymâne (F.D.)

⁴¹⁷ dutsa: dirse (F.D.)

⁴¹⁸ itmezem: kılmazam (F.D.)

- 6 Ey olup sultān diyen dünyāda benden ğayr yok⁴¹⁹
Sen seni bir cife bil dünyāyı bir vīrāne dut⁴²⁰
- 7 Ey Fuzūlī dehr Zālinūñ firibünden şakın
Olma ğāfil er gibi tepren işūñ merdāne dut

-168-

38b

Müstezād-1 Pertev

Mef' ūlū/mefā' ilū/mefā' ilū/fe' ūlūn

Mef' ūlū/fe' ūlūn

- 1 Bu āb u havā hiç degül bir yere maşşūş
Bā-farṭ-ı leṭāfet
Ey dil yalnız ḥāk-i der-i dilbere maşşūş
Mānende-i cennet
- 2 Feyz-i seherūñ rūzdan efzūnluĝu rūşen
Elbetde ne şübhe
Hep cāzibe vü ān daḥī esmere maşşūş⁴²¹
Bilmem ki ne ḥikmet
- 3 Her çeşm-i füsūngerde ben ol ḥāleti görmem
Biñ kerre de baksam
Bu fitnelü efsūnlar ol gözlere maşşūş
Ta' rife ne ḥācet
- 4 Şemm itmedi mi bŷy-ı dil-āvizūñji zŷlfūñ
Gül-ruḥları dursun
Kim der ki bu ḥoş bŷy hemān ' anbere maşşūş
Kim dirse ḥamāḳat

⁴¹⁹ ğayr: ğayrı (F.D.)

⁴²⁰ cife: cuĝd; dünyāyı: dünyānı (F.D.)

⁴²¹ hep: bu (P.D.)

- 5 Gör bāde-i ‘aşk-ı ferah efzāyı ki Pertev
Bu bezm-i fenada
Var başkaca bir ne’şeciği her sere maḥşūş
Lāzım buña diḳḳat

-169-

39a

Müstezād-ı Nūr⁴²²

Mef’ ūlū/mefā’ ilū/mefā’ ilū/fe’ ūlūn

Mef’ ūlū/fe’ ūlūn

- 1 Bir bŭse didŭm başuḡ iŭn eyle ‘ināyet
Ey ūḡ-ı leḳāfet
Bir in-i ġazab baḳdı didi bu nice ūhbet
Ey rind-i melāmet
- 2 urbānuḡ olam yaḳma beni āteş-i ġamla
Endŭh u elemle
Kār eylemesŭn cānumıza rişte-i firḳat
Hem nāvek-i ḡasret
- 3 Deryŭze-i ger kŭy-i ḡarabāt fenā yŭz
Sulṫan-ı safayuz
Rumŭz-ı zamān olsa ola kişver-i ‘uzlet
İḳlīm-i ḳanā’ at
- 4 Şabr eyle eger şādıḳ isen seng-i melāmet
Gŭsterme nedāmet
‘Āşık olanuḡ meskenidŭr kŭnc-i mezellet
Peygŭle-i ḡasret

⁴²² Bulabildiğimiz D.N.D’de M.N.D’de, İ.Z.N.D.’de, P.N.D.’de A.N.D.’de, H.N.D.’de ve N.H.D’de bu şiir bulunamamıştır. Ancak bu şiirin Nūrī mahlaslı başka bir şairin dīvānında yer alması muhtemeldir.

- 5 Nürî gice bilmez heves-i hâl ü hattundan
Gülgün-ı lebünden
Hâkinde çoķar olsa daħî bûy-ı maħabbet
Tâ rûz-ı kıyâmet

-170-

39b

Ėazel-i Muṭarref-i Yahyâ Tahmîs-i ᖂalîm Girây
Mef' ulü/mefâ' ilü/mefâ' ilü/fe' ulün

- 1 Ey zülf-i ĥam ender-ĥam kullâb-ı maħabbet
Çâh-ı zekanuĥ olmada girdâb-ı maħabbet
Sergeşte-i ' aşkuĥ senüĥ aşâb-ı maħabbet
Cem' olmadadur bezmüĥe aħbâb-ı maħabbet
Hep saĥa çekildi dil-i erbâb-ı maħabbet
- 2 Dilberse güzel dilse nihâyetde hevâyî
Sâķî de yürütmekde hemân câm-ı şafâyı
Meclisde ne ĥam var ne riyâ var ne mürâyî
Cem' itdi felek meclise hep ehl-i vefâyı
Ėaşıl bu ki âmâdedür esbâb-ı maħabbet
- 3 Bir baħır imiş ey ' aşık-ı şeydâ dil-i zârüĥ
Bir cevheri yoķ ķân imiş ammâ dil-i zârüĥ⁴²³
Lebrîz imiş ekdâr ile ĥayfâ dil-i zârüĥ
Gencîne imiş ĥâsılı ĥâlâ dil-i zârüĥ
Anda bulunurmuş dil-i nâyâb-ı maħabbet
- 4 Yan âteşe pervâne-veş itme yine eĖĥân
Sûz-ı dilüĥi eyleme ' âlemlere i' lân
Ketm eyle muķayyed olagör var ise imķân
Naķl eyle su 'âl eyler ise ĥâlüĥi cânân
Ey ' aşık-ı miskîn budur âdâb-ı maħabbet

⁴²³ yoķ: çoķ (H.G.D.)

- 5 Yaḥyā ḥarem-i ‘aşka girerse n‘ ola bî-bāk
Gel sen de Ḥalīm itme girîbānuḡı şad çāk
İtmek gerek aḡrāzdan ammā dilüḡi pāk
Bu bābda olmaz hele hiç kimse elem-nāk
Meftūḡdur erbāb-ı dile bāb-ı maḡabbet

-171-

40a

Taḡmîs-i Şūḡi⁴²⁴

Mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün

- 1 Hezār aḡdām ile merbūḡ iken şîrāze-i ülfet
Bozup her birini bir cāneye itdi yed-i ḡikmet
Görindü mevsim-i ḡicrānın bir başkaca ḡālet
Öpüp dāmān-ı pāküḡ rāḡ-ı ḡüzne düşdigüm sâ‘ at
Eger şu serpmeseydi dem-be-dem endîşe-i vuşlat
Ne ten ḡordı ne cān bir yaḡmaduk sūz-i ḡam-ı firḡat
- 2 Vücūdum zîr-i ḡāk olursa ḡicrān-ı nigārumdan
‘Ubūr-ı ehl-i firḡat tütîyā itsüḡ ḡubārumdan
Gelür tā ḡaşre dek āvāze-i ḡasret mezārumdan
Geçenler ḡüş ider bu nazm-i pākî reh-ḡüzārumdan
Eger şu serpmeseydi dem-be-dem endîşe-i vuslat
Ne ten ḡordı ne cān bir yaḡmaduk sūz-i ḡam-ı firḡat
- 3 Göḡül sevdā-zede ḡālî‘ -i muḡālîf yār nā-peydā
Felek erbāb-ı ḡab‘ a müdde‘ î devrān bî-pervā
Cefā peyveste ḡāḡır beste dil mecrūḡ ben rüsvā
Yürekden bir ḡutuşmuş āteşe yanmaḡdayum ammā
Eger şu serpmeseydi dem-be-dem endîşe-i vuşlat
Ne ten ḡordu ne cān bir yaḡmaduk sūz-ı ḡam-ı firḡat

⁴²⁴ Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü ve Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü’nde yer alan bilgilere göre Şūḡi mahlaslı bir şair tespit edilmiştir. Ancak Bengîzāde Hacı Osman Şūḡi Efendi Dîvanı’nda (İstanbul Millet Kütüphanesi Ali Emîri Efendi Manzum Eserler 882) bu şiir bulunamamıştır.

4 Nedür bu dehr-i dünüñ 'ārifāna cevr ü bīdādı
Kırılısun geçer dolāb maḥabbet kalmasun adāyı
Dil-i āteş-feşānuñ bu midur āsar-ı feryādı
Sirişki-i çeşm-i himmet inṭifāya olmayup bādī
Eger şu serpmeseydi dem-be-dem endīşe-i vuşlat
Ne ten kordı ne cān bir yaqmaduk sūz-ı ğam-ı firqat

5 Ğamuñla aĝlayup dūnyāyı görmem gezdüğüm yerde
Bu derd-i cān-güdāzı virmesün Allāh bir ferde
Çeker derd-i firākuñ dīde-i nālānuma perde
Yaqar Şūhī kuluñ çoqdan berü illā bu günlerde
Eger şu serpmeseydi dem-be-dem endīşe-i vuşlat
Ne ten kordı ne cān bir yaqmaduk sūz-ı ğam-ı firqat

-172-

Nef'î

Mef' ulü/mefā' ilü/mefā' ilü/fe' ulün

- 1 Ğamzen ne qadar olsa niyāz itmege bā' iş
Āhum olur ol mertebe nāz itmege bā' iş
- 2 Allāh için ey āh tolaş zülfüne turma
Ol silsile-i ' aşkı dirāz itmege bā' iş
- 3 Bir zevki budur ' ālem-i ' aşkuñ ki hevāsı⁴²⁵
Olur dil-i pür-süz güzād itmege bā' iş⁴²⁶
- 4 Rind itse eger ' ālemi vaḥdet gibi olmaz⁴²⁷
Def' -i ğam-ı taḥkīk u dirāz itmege bā' iş⁴²⁸

⁴²⁵ bir zevki budur: zevki budur (ND)

⁴²⁶ dil-i pür-süz güzād itmege bā' iş: dili pür-süz u güdāz itmege bā' iş (ND)

⁴²⁷ itse: isen; ' ālemi vahdet: ' ālem-i vahdet (ND)

⁴²⁸ dirāz: mecāz (ND)

- 5 Nef̄ ī gibi ğamzen de saña cān ile ʿ aşıķ
Derd-i dili hep maħrem-i rāz itmege bāʿ iṣ⁴²⁹

-173-

Bāķī

Mefāʿ īlün/ mefāʿ īlün/ mefāʿ īlün/ mefāʿ īlün

- 1 Gözüm yaşına ol laʿ l-i leb-i ʿ annāb olur bāʿ iṣ⁴³⁰
Demādem k̄āna ey sākī ṣarāb-ı nāb olur bāʿ iṣ

- 2 Semāʿ a girse nʿ ola cām-ı meyden zāhid-i hüṣyār
Ki raķs-ı zerreye ħurṣīd-i ʿ ālem-tāb olur bāʿ iṣ

- 3 Ṣurāhī nālesin artursa nʿ ola cām-ı ṣaħbādan
Fiġān-ı ʿ andelīb ile çün gül-i sīr-āb olur bāʿ iṣ⁴³¹

Tetimme

- 4 Firāķ-ı dürr-i dendānuġla cārī gözlerim yaşı
Bu bahr-i bī-kerāna ol dürr-i nā-yāb olur bāʿ iṣ

- 5 Vücūdum ħānesin seyle virüp Bāķī gözüm yaşı
Fenā-yı dār-ı bī-bünyāduma bu āb olur bāʿ iṣ

-174-

Bāķī

Mefāʿ īlün/mefāʿ īlün/mefāʿ īlün/mefāʿ īlün

- 1 Ğubār-ı ħaṭṭuġ olmaz çünki ħayrān olmaga bāʿ iṣ
Nedür laʿ l-i lebün çok böyle ħandān olmaga bāʿ iṣ

⁴²⁹ derd-i dili: budur dili (ND)

⁴³⁰ ʿ annāb: sīr-āb (B.D.)

⁴³¹ ʿ andelīb ile: ʿ andelībe (B.D.)

- 2 Hevā-yı zülfü kılmışdur seni ey ebr u āvāre⁴³²
Gözün yaşı budur seyl-i firāvān olmaga bā' iş
- 3 Olurken rüz u şeb hem-sāye ol ruhsār-ı zībāya
Nedür zülf-i dil-āvīzūñ perīşān olmağa bā' iş
- 4 Yaka[r]lar hep fetīl-i dāğ olur destār ile cāme
Budur abdāllar 'aşkında 'uryān olmağa bā' iş
- 5 Meger başuñ ser-i kūyuñda tūp olmağ hevāsıdur
Demādem Bākīyā kōlunda çevgān olmaga bā' iş

-175-

Vesīm

Mefā' ilün/fe' ilātün/mefā' ilün/fe' ilün

- 1 Sırışk-i çeşmüme hep āh u zārdur bā' iş
Hürüş-ı peçe belī rūzgārdur bā' iş

41a

Tetimme

- 2 Görünce haññuñı yārūñ dil oldı āşüfte
Cününuna kişinūñ ney-bahārdur bā' iş
- 3 Hāyāl-i neşve-i la' lūñle mahv olur 'aqlum
Sipāh-ı mest mey-i hoş-güvārdur bā' iş⁴³³
- 4 ' Aceb mi reşhā-i kil küm olursa āb-ı hayāt
Bu şı' r-i dil-keşe ol şīve-kārdur bā' iş
- 5 Revāna eylemeden cūy-ı eşk-i çeşmi Vesīm
O serv-i serkeşi būs u kenārdur bā' iş

⁴³² ebr u āvāre: ebr āvāre (B.D.)

⁴³³ mest: meste (VES.D.)

-176-

Ḥalīm

Mefā' ilün/fe' ilātün/mefā' ilün/fe' ilün

- 1 Alākadur sitem-i şīve-kāruma bā' is
Maḥabbetümdür olan i' tizāruma bā' is
- 2 Ayagına kişinüñ devleti gelür dirler
Ḳudüm-i yāre budur intizāruma bā' is
- 3 Cünün-ı ' aşkı ağıyāre eyleyüp teşhīr
Ol āfet oldı benim iştiḥāruma bā' is
- 4 Ḳırıldı yār ile ser-rişte-i maḥabbetümüz
Şikestelükdür olan inkisāruma bā' is
- 5 Ḥalīm ayırdı felek yār-ı nev-civānumdan
Odur bu genc-i ğam ihtiyāruma bā' is

-177-

Pertev⁴³⁴

Fe' ilātün (Fā' ilātün)/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)

- 1 Derd-nāk olmamuza çeşm-i siyehdür bā' is
Sīne-çāk olduḡ ise tiġ-i niġehdür bā' is
- 2 Rū-nümādur cihet-i cāmi' a-i ḥaṭṭ u külf
Māh dirler güzele vech-i şebehdür bā' is
- 3 Ṭāb-ı ' aşkı çürüdüp baġrumı mānend-i ketān
Çāk çāk olduġuma āh o mehdür bā' is

⁴³⁴ Pertev Dīvānı'nda (Bektaş, 2017) ve Pertev Paşa Dīvānı'nda (Pertev Paşa, 1840) bulunmamıştır.

- 4 Hem-ser ammā nazar-ı Hāk'da be-çeşm-i zāhir
Ayrılıp bāy u gedā tāt ü külehdür bā' iş
- 5 Eşheb-nāzına dizgin giremez ehl-i niyāz
Pāy-māl olsa da dinmez o şehdür bā' iş
- 6 Münkeşif olması ezdād iledür eşyānuḡ
Şīve-i mağfirete cürm ü günehdür bā' iş
- 7 Sā'il-i merḡamet-i ḡazret-i pīriz Pertev
Böyledür yūzemize ḡāl-i tebehdür bā' iş

-178-

Sa' id⁴³⁵

Fe' ilātün (Fā' ilātün)/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)

- 1 Şübhesiz cennet-i a' lāya biz iken vāriş
Zāhidā sen de nedür bunca telāşa bā' iş
- 2 Ebr-i feyz olmaya tā mezrā' a-i dünyāda
Zerine şūfi-i şāfi güvenür mi ḡariş
- 41b 3 Bildüḡün söyle hemān fırsatuḡı fevt itme
Tetimme Rūzuḡ oldu vā' iz girdi şuhūr-ı sālīş
- 4 Gelmedi sencileyün Yūsuf-ı ḡurşid-i cihān
Olalı padişahum ḡubbe-i 'ālem-i ḡadiş
- 5 Yok şalāḡiyeti taḡvāya Sa' id'üḡ terk it
Zāhidā sende nedür bunca telāşa bā' iş

⁴³⁵ Bulabildiğimiz S.G.D'de H.A.S.D.'de ve D.S.D'de bu şiir bulunamamıştır. Ancak bu şiirin Sa' id mahlashı başka bir şairin dīvānında yer alması muhtemeldir.

42a Boş yaprak

-179-

42b

Fehīm

Fā^ˆ ilātün/ fā^ˆ ilātün/ fā^ˆ ilātün/ fā^ˆ ilün

- 1 Şem^ˆ -i bahtum pertev-i nūr ile itmez imtizāc
Belki nūr-ı şu^ˆ le-i Ṭūr ile itmez imtizāc
- 2 Ben o nāzük-meşrebüm kim sāğar-ı mir 'āt-i dil
Bāde-i ^ˆ aks-i leb-i cevr ile itmez imtizāc⁴³⁶
- 3 Sāde-rū olsa baña dilber ki ṭab^ˆ -ı meşrebem⁴³⁷
Tiregī-i ḥaṭṭ-ı ruḥ-ı şūr itmez imtizāc
- 4 Ol kadar nāzük-mizāc olmışdurur mestāne kim
Çeşm-i dilber olsa maḥmūr ile itmez imtizāc
- 5 Hiç Fehīmī ^ˆ ākıla ḥāl-i dilinden şormanuz
Öyle bir bed-mest-i meşhūr ile itmez imtizāc

-180-

Bākī

Mefā^ˆ ilün/mefā^ˆ ilün/mefā^ˆ ilün/mefā^ˆ ilün

- 1 Gel ey dil ḥalka-i müşkīn-i zülf-i pür-şikenden geç
Düşersün dām-ı tezvire reh-i mekr ü zeķāndan geç
- 2 Saña cāy-ı ḥırām ey naḥl-i bālā gülşen-i cāndur
Nesīm-i nev-bahārī gibi gel şahn-ı çemenden geç

⁴³⁶ cevr: ḥūr (FK.D.)

⁴³⁷ meşrebem: rüşenem (FK.D.)

3 Nedir bu menzil-i hākīde ārām ihtiyār itmek⁴³⁸
Senüñ cāndur yerüñ ey tīr-i dilber gel bedenden geç

Tetimme 4 Bu bāzar içre düşmez dāne-i eşküm gibi gevher
Sen ey cān riştesi şimden girü var dürr-i ‘Aden’den geç⁴³⁹

5 Kemend-i zülfi ey Bākī saña çok bend geçmişdür
Velī sen gamze-i hūn-rīzi cevruñ gör geçenden geç

-181-

Şābit⁴⁴⁰

Fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün

- 1 Rāh-ı vaşl-ı yāre ey dil pāyidār olduñ mı hiç
Bāy-ı ‘uşşāk ile cānā hāksār olduñ mı hiç
- 2 Tākaṭüm yokdur gönül yārüñ nigāh-ı cevruñe
Tīr-i müjgānıyla cānum zaḥm-dār olduñ mı hiç
- 3 Lezzet-i didār zevk-i yāri bilmezdi cüdā
Hem esīr-i hāl u ḥaṭṭ-ı müşkbār olduñ mı hiç
- 4 Kim saña ‘āşık olursa bī-vefā dirsün aña
Ey güzel sen kimseye ‘ālemde yār olduñ mı hiç
- 5 Şābitā gördüñ bu ‘ālem ehlinüñ aḥvālını
İtdügin işlerden āyā tevbe-kār olduñ mı hiç

⁴³⁸ nedür: neden (B.D.)

⁴³⁹ sen: gel (B.D.)

⁴⁴⁰ Bosnalı Alaeddin Sābit Divanı’nda (Karacan, 1991) bu şiir bulunamamıştır.

-182-

Raḥmī

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Terk-i müşkil yāri ammā ihtiyār itmek de güç
Yārsüz bir laḥza ' uşşāka karar itmek de güç
- 43a 2 Bir belādur ' uşşāka esrār-ı ' aşk-ı yār kim
Tetimme Şaklamak da müşkil ammā āşikār itmek de güç
- 3 Bir gül için bülbül-i nā-şāde her dem bağda
Dāmen-i şad-pāre-i çengāl-i yār itmek de güç⁴⁴¹
- 4 Mümtenedür āteş-i ' aşka taḥammül yār kim⁴⁴²
Yārdan mehcūr olup terk-i diyār itmek de güç
- 5 Neylesün bī-çāre meftün olduğuyçün Raḥmīyā
Terk-i müşkil yāri ammā ihtiyār itmek de güç

-183-

Nev' i

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Yār işi ey dil kolay ammā gam-ı agyār güç
Vaşl-ı gül āsān velī şabr-ı cefā-yı hār güç
- 2 Bī-sebeb güftār-ı müşkil āşināluḡ mümteni'
Böyle istiḡnā şatan dildār ile bāzār güç
- 3 Bir onulmaz yaradur ' aşk u maḥabbet yarası
Hāşılı şarılmayınca çāre yoḡ tımār güç

⁴⁴¹ dāmen-i şad-pāre-i çengāl-i yār: dāmen-i şad-pāre-i çengāl-i hār (RA.D.)

⁴⁴² yār: gerçi (RA.D.)

4 ʿ Arz-ı hāle yođ meded kūyuna ĥod varmađ muĥāl
Mest-i ʿ aşkam şöyle kim güftār güç reftār güç

Tetimme 5 Nevʿiyā esrār-ı ʿ aşkı şağlamağ mümkin degül⁴⁴³
Mey içüp keyfiyetüñi itmek izhār güç

-184-

Şemʿî

Fāʿ ilātün/ fāʿ ilātün/ fāʿ ilātün/ fāʿ ilün

- 1 Taĥt-ı Fırüz-ı felek olursa mihr altunlu tāc
Var iken ĥāk derk kılunmaz bu göñlüm iĥtiyāc
- 2 Āh idüp göz yaşlarıñ dökme buluğdan nem çeker
Tāzedür gül yaprağından dilber-i nāzik-mizāc
- 3 Doymadı göñlüm gözün ĥüsnün temāřa itmeden
Yemedek cennet taʿ āmuñ ĥiç doyar mı gözi aç
- 4 Ey řabīb-i cān ü dil olmazsa vařluñ merhemi
İdemek kimse firāķuñ dāđına hergiz ʿ ilāc
- 5 Tāc-ı zerrīn-i saʿ ādet ister isen Şemʿiyā
Dut gözün nergis gibi kendine dāʿim gözün aç⁴⁴⁴

⁴⁴³ mümkin: āsān (Nevʿî Dīvānı)

⁴⁴⁴Bu şiir ř.D.'de bulunamamıştır.

-185-

Selīm⁴⁴⁵

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Āsumān-ı dilde her kevkeb qarār eyler mi hiç
Meh gören üftāde baḡş-ı i' tibār eyler mi hiç
- 2 Gerdeninde dāne-i ḡālün görince mürğ-i dil
Āşiyān-ı sīnede şabr u qarār eyler mi hiç
- 43b 3 Ġamze-i ġammāzuḡ eyler 'āleme rüsvā beni
Tetimme Sırr-ı 'aşkı merd-i dānā āşikār eyler mi hiç
- 4 Cān u dilden böyle bir meh-pāre dilber sevmeye
Ḥāne-bāyuḡ üstüne cānuḡ nişār eyler mi hiç
- 5 Ger bu yed-i ṭālī' helāk itse Selīmī bir daḡī
Merḡadüñden maḡdem-i dilber güzār eyler mi hiç

-186-

Vālī

Meḡ' ulü/fā' ilātü/mefā' ilü/fā' ilün

- 1 Her dilde nūr u ne'şe-i 'irfān olur mı hiç
Her bir şerāre aḡter-i tābān olur mı hiç
- 2 Terbiyye ile sifle bulur mu 'ulüvv-i cāh
Her na' l-pāre ḡançer-i bürrān olur mı hiç
- 3 Cüz'î nemā bulursa de nekbet qarāñdür
Zālīm hemīşe şāhib-i sāmān olur mı hiç

⁴⁴⁵ Selim-i Tehranī Dīvānı'nda (Süleymaniye Kütüphanesi Yazmalar), Yavuz Sultan Selīm Dīvānı'nda (Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu) ve Selimī (II. Selim) Dīvānçesi'nde (Kesik, 2012) bulunamamıştır.

- 4 Cinsiyet ile belki müsāvāt iderse de
Her tīre ḥāk kuhl-i Sifāmān olur mı hiç
- 5 Vālī bizüz rağīb gerek ʿizz ile vücūd⁴⁴⁶
Pindār-ı kizb ile kişi zīṣān olur mı hiç

-187-

Nūrī⁴⁴⁷

Fāʿ ilātün/ fāʿ ilātün/ fāʿ ilātün/ fāʿ ilün

- 1 Ol nigār-ı nāzenīni vaşla rām itmek de güç
Böyle şāʿ ir dilbere ʿarz-ı müdām itmek de güç
- 2 Terk-i kām arzū itmek de müşkil ḥod-be-ḥod
İltimās-ı vaşl ile taḥşīl-i kām itmek de güç
- 3 Dil tokundursam turunc ḡabḡaba virmez rızā
Bī-meze laʿl-i lebünden nūş-ı cām itmek de güç
- 4 Maḥrem-i rāz-ı leb nūşun cānān olmadan
Derk-i ḥālāt-ı şafā-baḥş-ı merām itmek de güç
- 5 Cāme ḥāba girmeden āḡūş açup ibrām ile
Gösterüp nā-baḥtelik teklīf-i ḥām itmek de güç
- 6 ʿArz-ı dīdār eylemek ʿuşşāka dūneʿl-ḡayr saʿb
Ḥān-ı yaḡma-yı cemāl-i ḥās u ʿām itmek de güç
- 7 Tırmayup berķinde biḡ dil çāk ider her laḡzada
Zülfikār-ı ebruvānı der-niyām itmek de güç

⁴⁴⁶ bizüz: biraz (V.D.)

⁴⁴⁷ Bulabildiğimiz D.N.D.'de, M.N.D.'de, İ.Z.N.D.'de, P.N.D.'de, A.N.D.'de, H.N.D.'de ve N.H.D.'de bu şiir bulunamamıştır. Ancak bu şiirin Nūrī mahlaslı başka bir şairin dīvānında yer alması muhtemeldir.

- 8 Zülf-i müşkînün degüldür naħline sâ-yı meşâm
Micmer-i endîşede bûy-ı meşâm itmek de güç
- 9 Nûrî döndüğ gerçi riyâ üstüne tanzîr ile
Böyle tenk kâfiye de eş'âr-ı tām itmek de güç

44a Boş yaprak

-188-

44b

Nâbî

Fe' ilātün (Fâ' ilātün)/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)

- 1 Dehrden oldu meger tay-şude eyyâm-ı feraħ
Gerdişe geldiği yok hayli zamân cām-ı feraħ
- 2 Yok vücūdı arasan meclis-i devrānda meger
Çonula ba'zı perestârlara nām-ı feraħ
- 3 Öyle cā'iz oluyor ki ola āsānca şikār⁴⁴⁸
Çurmuşuz biz dutalum dāne döküp dām-ı feraħ
- 4 Görmedik neydüğünü oldığını güş itdük
Bir zamân faşl-ı bahāruñ adı hengām-ı feraħ
- 5 Var mı görmüş 'acabā olduğunu ey Nâbî
Māye-i şubħ-ı keder hāttime-i şām-ı feraħ

⁴⁴⁸ cā'iz oluyor ki: tã'ir midür ol kim (NB.D.)

-190-

Bākī

Fe' ilātün (Fā' ilātün)/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)

- 1 Pür olur devr idicek meclis-i rindānı adeh⁴⁴⁹
Çerh olur halka-i rindān meh-i tībānı adeh
- 2 Felek-i ' işretde bir aħter-i ferħunde iken
Yine Mirriħ-şifat urma doker kanı adeh
- 3 Meclis-i mey ki bedenlerle hişar olmişdur
şehir-i ' işretde anuğ fet-i devranı adeh⁴⁵⁰
- 4 Devr-i meclis ki şaf cmi' inuğ enberidr
b-ı rengi ile andil-i frznı adeh⁴⁵¹
- 5 Yaraşur halka-i rindna disem ey Bki
Htem-i Cem'dr anuğ la' l-i Bedaħřn'ı adeh

Tetimme

-191-

gh

Fe' ilātün (Fā' ilātün)/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)

- 1 Alsa ski eline nz ile tbende adeh
İder ehl-i dili pyne ser-efgende adeh
- 2 Ayağuğ pmege nevbet mi dşer rindna⁴⁵²
řaħn-ı meyħnede olduğa hrmende adeh

⁴⁴⁹ olur: olup (B.D.)

⁴⁵⁰ işretde: işretdr (B.D.)

⁴⁵¹ rengi: rengn (B.D.)

⁴⁵² dşer: deger (AG.D.)

- 3 Ref' olur āyīne-i dilde olan z̄ulmet-i ğam
Tā ki böyle t̄ulū' eylese her kande kadeh
- 4 Būs idüp leblerüñi h̄atırūñ alurlar ele
Veche vardur dir isem kevkeb-i ferhunde kadeh⁴⁵³
- 5 Ben ü şimden girü sākī-i h̄ün ğam çekmedeyüz⁴⁵⁴
Olsun Āgāh saña bākī [vü] pāyende kadeh

-192-

Fehīm

Fe' ilātün (Fā' ilātün)/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)

- 1 Luṭf idüp virmeñüz ol ğamze-i ğammāza kadeh
Belki vākıf ola la' lünde olan rāza kadeh
- 45a 2 Eşer-i ne'şe-i güftār-ı lebinde sākī⁴⁵⁵
Tetimme Şunamaz mest olup ol dilber-i mümtāza kadeh
- 3 Nice bir ḥasret-i la' liyle mişāl-i maḥmūr
Ola Lebriz-i şarāb çekmege ḥamyāze kadeh⁴⁵⁶
- 4 Dem-be-dem buse-i cām-ı leb-i mey-günü ile
Eyleye ne'şe zevk u devletini tāze kadeh⁴⁵⁷
- 5 Meclis-i 'işveyi k̄ursa nıgeh-i çeşm Fehīm⁴⁵⁸
Dil-i şūḥum şunar ol mest-i mey-i nāza kadeh

⁴⁵³ veche: vechi; kevkeb: kevkebi (AG.D.)

⁴⁵⁴ sākī-i h̄ün ğam çekmedeyiz: sākī-i gam u h̄ün-ı cıger (AG.D.)

⁴⁵⁵ ne'şe-i güftār-ı lebinde: neşve-i güftār-ı lebinden (FK.D.)

⁴⁵⁶ şarāb çekmege: şarab u çeke (FK.D.)

⁴⁵⁷ ne'şe zevk u devletini: neşve-i zevk-ı dilini (FK.D.)

⁴⁵⁸ çeşm: çeşmi (FK.D.)

-193-

Hāzık

Mef' ūlü/mefā' ilü/mefā' ilü/fe' ūlün

- 1 Viridi elüme dün gice gīsū-yı müferraḥ
Bir deste-i sünbül iki şebbū-yı müferraḥ
- 2 Zannum bu ki gīsūlarına şāne-zen oldu
Kām-ı dile geldi yine bir bŷy-ı müferraḥ
- 3 Nergis gözedür sāğar-ı gül elde kudümün
Āmāde saña gülşen-i dil-cŷy-ı müferraḥ
- 4 Rāzı olur ālüfteleri çān-i cebāne
Göstermese ağıyāra daḥī rŷy-ı müferraḥ
- 5 Mest eyledüñ erbāb-ı dili bir süḥanuñla
Gŷyā dehenüñ ḥoḳḳa-i dārŷy-ı müferraḥ⁴⁵⁹

- Tetimme**
- 6 Şaḥnuñda küşāyiş bulur erbāb-ı maḥabbet
Yoḳ kŷy-ı dilārā gibi bir kŷy-ı müferraḥ
 - 7 Dest-i ḳalem endiše-i dendān ile Hāzık
Nazm eyledi bir rişte-i lŷ' lŷ' -yi müferraḥ

-194-

Hālīm

Mef' ūlü/fā' ilātü/mefā' ilü/fā' ilün

- 1 Olmazsa benümle o meh hem-dem-i şabāḥ⁴⁶⁰
Hem-reng-i şām-ı ğuret olur 'ālem-i şabāḥ

⁴⁵⁹ dehenüñ: dehen (H.D.)

⁴⁶⁰ olmazsa: olmaz ise (H.G.D.)

- 2 Eşk-i seher dökersem o şuğuñ yüzi güler
Şād-āb olur düşünce güle şebnem şabāh
- 3 Şandum tūlū^ç -ı fecrde gün toğmadı hāneme
Geldi o āfitābum olup tev^çem-i şabāh
- 4 Def^ç -i hūmār-ı gāflet için ^çāleme şunar
Her gün birer piyāle-i rezīn Cem-i şabāh
- 5 Bir dem hāyāl-i mest şabūh-ı maḥabbete
Ne ^çişret şebāne gelür ne ğam-ı şabāh
- 6 Yār istemiş seni gözün aydın ^çale's-seher
Olduñ Ḥalīm-i zār bugün hurrem-i şabāh
- 45b 7 Āheng idüp sarīr dü-kilki mişāl-i ney
Tetimme ^çAynı senünle gel idelüm bir dem-i şabāh

-195-

Ve lehū

Mefā^ç ilün/fe^ç ilātün/mefā^ç ilün/fe^ç ilün

- 1 İrüşdi cānib-i dildārīden berīd-i ferah⁴⁶¹
Getürdi hātır-ı nā-şādıma nüvīd-i ferah
- 2 Bu şehri rūze-i firķāt tamām olup eyā
Bizüm diyāra da bir gün gelür mi ^çıyd-i ferah
- 3 Siyāh-ı ğam gideyor ey gönül gözün aydın
Zuḥūra başladı zīrā dem-i sefid-i ferah

⁴⁶¹ dildārīden: dildārdan (H.G.D.)

- 4 Şarāb-ı la' lūñi senūñ nūş eylesem ey sākī⁴⁶²
Dil-i ḥazīne gelürdi ' aceb mezīd-i feraḥ
- 5 Te' āḳub eyledüğün-den ğamı feraḥ dā'im
Keder gelünce dile getürdi ümīd-i feraḥ⁴⁶³
- 6 Ḥalīm köhne kabā-yı ğamı idüp iḥrāc
Telebbüs eyledi bir hırḳa-i cedīd-i feraḥ

46a Boş yaprak

-196-

46b

Nābī

Mef' ūlū/mefā' ilū/mefā' ilū/fe' ūlūn

- 1 Dil-ḥ'āha muvāfiḳ nice mümkin kerem-i çerḥ
Kāmil görünür bir gice ancak direm-i çerḥ
- 3 Mīzān-ı ḥaḳīḳatle eger vezn olırsa⁴⁶⁴
Hem-seng olamaz luḥfuna cevri sitem-i çerḥ
- 5 Āteş-vāre beñzer gibi zīr-i ḳademünde
Bir yirde ḳarār itdügi yoḳdur ḳadem-i çerḥ

⁴⁶² ey: senūñ (H.G.D.)

⁴⁶³ dile getürdi: getürdi dile (H.G.D.)

⁴⁶⁴ NB.D.'de yer alan bu gazelin 2., 4., 7. ve 8. beyti bu mecmüada yer almamaktadır. Bu beyitler şöyledir:

2 Bir zerre penāh eyleyecek sayesi yoḳdur
Farz eyleyelüm zerden imiş zer ' alem-i çerḥ (NB.D.)

4 Remmāl-şıfat bir nice nīlī varak üzre
Çoḳ noḳtası amā ki görünmez rakam-ı çerḥ (NB.D.)

7 Bir daḡdaḡa-i mihneti tertibe sebebdür
Mesmū' degül bī-ğaraḳa ni' am-ı çerḥ (NB.D.)

8 Perverde idüp soñra nigün itmeden özge
Bir ğayrı görülmüş mi ' aceb mültezim-i çerḥ (NB.D.)

- 6 Ref' -i ser-peyvend-i heves çokça hünerdür
Dil- düzd iken ārayış-i beytü's-şanem-i çerh
- 9 Nābī kime eyler ' aceb ihsānuḡı itmām
Māhuḡda nümāyan-ter iken pīş ü kem-i çerh

-197-

Ve lehū

Fe' ilātūn (Fā' ilātūn)/ fe' ilātūn/ fe' ilātūn/ fe' ilūn (fa' lūn)

- 1 ' Aks-i āyīne baḡar yāre demādem küstāh
Bu ḡadar görmemişüz oldıḡun ādem küstāh
- 2 Fikr-i yār ile ben āmiḡte-i şoḡbet iken
Başladı girmeye ol ḡalvete de ḡam-ı küstāh
- 3 Ne 'şe-i sāḡar-ı cemdür sebep-i terk-i edeb
ḡalkı böyle niçün öğretti ' aceb cem-i küstāh

- Tetimme** 4 Yār ile ḡüft-i şenīd içre hirāsānum kim
Gele mābeynde gire dīdeḡi nem küstāh⁴⁶⁵
- 5 Yine vāreste degüldür girih-i ḡātırdan
Pāyīne düşse bile perçem-i pür-ḡam küstāh
- 6 Zaḡm-ı bātında yine bātın olur zaḡm-pezir⁴⁶⁶
Giremez ḡāne-i zaḡm-ı dile merhem küstāh
- 7 Nābīyā olmasa maḡrūr ḡafadārī-i mihr
Güllerüḡ düşmez idi üstüne şebnem-i küstāh

⁴⁶⁵ mabeynde:mabeyne (NB.D.)

⁴⁶⁶ bātında yine bātın:bātın yine bātından; zaḡm:vāye (NB.D.)

-198-

Ḥāzık

Fe' ilātün (Fā' ilātün)/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)

- 1 Şundi mestāne bu şeb destüme peymāne o şūḥ
Nigeh-i mest ile itdi beni mestāne o şūḥ
- 2 Gösterüp silsile-i kākül-i ḥam-der-ḥamını
İtdi ben şifteyi vālih ü dīvāne o şūḥ
- 3 Hele gör 'arşa-i maḥşerde ne seyrānlar olur
Cilve vü nāz ile çıkmış yine seyrāne o şūḥ
- 4 Çehre-i enveri ḥurşid-i ciḥān-tāb gibi
Toğuvir yā toğarum dir meh-tābāne o şūḥ
- 47a 5 Devr ider başuḡa pervāne mişāli gerdün
Tetimme Olsa ruḥsārı nümā halka-i devrāne o şūḥ⁴⁶⁷
- 6 Zirā perverde-nigeh itdi beni mest ü ḥarāb
Eylemiş gūşe-i miḥrābı da meyḥāne o şūḥ⁴⁶⁸
- 7 Çeşm-i ḥünrīzi yine mest-i mey-i nahvet nāz
Ne sitemler idecek Ḥāzık-ı nālāne o şūḥ

47b Boş yaprak

48a Boş yaprak

⁴⁶⁷ ruḥsārı nümā: ruḥsār nümā (H.D.)

⁴⁶⁸ miḥrābı da: miḥrāb da (H.D.)

-199-

Bākī**Fe' ilātün (Fā' ilātün)/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)**

- 1 Eylesün vaşluñı dermān dil-i bīmāre meded⁴⁶⁹
Dostlar işte ben öldüm baña bir çāre meded
- 2 Zaḥm-ı sīnemden oñuñ pārelerüñ hep alma
Tursun Allāh'ı seversen hele bir pāre meded
- 3 Gühere cāmı itdürdük bizi ğam öldürüyor
Sākīyā gel buluvir kande ise ara meded
- 4 İhtirāz eylemedük aldılar elden cāmı⁴⁷⁰
Vāqıf itmen şaķınuñ kimseyi esrāra meded
- 5 Gice tenhā ışıgı ḥākine yüzler sürelüm
Şaķınuñ kimse ḥaber virmesün aġyāra meded
- 6 Mededüm qalması feryād ü fiġān eylemege⁴⁷¹
Saña kimden ire ey Bākī-i bī-çāre meded

-200-

Nef' ī**Fe' ilātün (Fā' ilātün)/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)**

- 1 Çekemem derd-i firāķuñ meded ey māh meded
Görmedüm buncılayın bir ğam-ı cān-gāh meded

⁴⁶⁹ vaşlunı: la' lüñi (B.D.)

⁴⁷⁰ eylemedük: itmedüñüz (B.D.)

⁴⁷¹ eylemege: eyleyecek (B.D.)

2 Ğarazuñ cān ise ger ğamzeye fermān eyle⁴⁷²
Eylesün nāz ile bir şīve-i dil-ḥāh meded

Tetimme 3 Zābt-ı āh eylemedür ‘ aşıkā evvel çāre
Ben ise āhsız ārām idemem āh meded

4 Dağlar lāle gibi tāzelenür miydi ‘ aceb⁴⁷³
Āteş-i sīneme āh itmese her ğāh meded

5 Çīn-i zūlfūñde giriftār ḳalurdı dil-i zār
İrişüp bād-ı şabā itmese nāğāh meded

6 Hāl pek müşkil eger itmez ise ey Nef‘ ī
Himmet-i āşaf-ı şāhib dil-i āğāh meded⁴⁷⁴

-201-

‘Alī

Fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün

1 Kākülün şeb-ḥūn idüp dil ḳaşruña atdı kemend
Naḳd-i eşküm cem‘ -i tārāc itdi çekdi baña bend⁴⁷⁵

2 La‘l-i şīrīnün n‘ ola düşmezse dilden serverā⁴⁷⁶
Tūṭī-i ğūya olanuñ yaraşur ağzında ḳand

⁴⁷² ğamzeye: gamzeñe (ND)

⁴⁷³ aceb: eĝer (ND)

⁴⁷⁴ ND’de bu şīirin 7., 8. ve 9. beyitlerine mecmūada yer verilmemiştir. Bu beyitler şöyledir:

7 Hāfız-ı genc-i kerem hazret-i Ahmed Paşa
Ki ider ehl-i recāya geh ü bīĝāh meded

8 Ḳaldum ayakda perişān u mükedder ahvāl
Dest-ĝir ol bana ey Āşaf-ı Cemĝāh meded

9 Böyle dermāndelerin derdine dermān it ki
Her işinde saña da eyleye Allāh meded (ND)

⁴⁷⁵ çekdi: geçdi (A.D.)

⁴⁷⁶ serverā: ḥusrevā (A.D.)

3 Fikr-i zülf-i yâr terkin dime ey zâhid başa⁴⁷⁷
Bunca zencîrli olan dîvâneye ister mi pend⁴⁷⁸

4 Ey meh-ğad yâ nedir ben hâke bu cevri ü cefâ
Çünkü dirler mîvedâr olmaz ebed serv-i bülend

49a 5 Mülk-i hüsnî hağ itdi yârüñ ‘ Alîyâ⁴⁷⁹
Tetimme Şanasın dil kişverin oda bırağdı bir levend⁴⁸⁰

-202-

Vecdî⁴⁸¹

Fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün

1 Çeşm-i mestüm süzme çeşmüñ olma ‘ aşıkdan ba‘ id
Bağma ğill noğsânına kıl luğf u iğsânüñ mezid

2 Heyl-i rağmı şalma elden âh-ı mazlûmdan şağın
Hâk ile yeksân olursan olma zıll ü câr ‘ anid

3 Yalnız birin degül cevriñ çeküp kan ağlayan
Âsitân-ı devletüñde niceler yatur şehid

4 Nice yüz biğ haste diller Ka‘ be-i küyunda hep
Ser koyup kapunda olmağı eyler ümid

5 Bahr-i ğamdan ço yine âzâd it dil nâlendeyi
Bâb-ı luğfuñ bekler olmış zecr-i cevriñden ferid

⁴⁷⁷ terkin dime ey zâhid başa: terk eyle dime nâşih başa (A.D.)

⁴⁷⁸ Fikr-i zülf-i yâr bunca zencîrli olan ister mi pend: Fikr-i zülf-i yarı boynı der-zencir olan divane hiç esler mi pend (A.D.)

⁴⁷⁹ hağ itdi yârüñ: hağtı ðâlân itdi yârüñ (A.D.)

⁴⁸⁰ kişverin oda bırağdı: kişverine od bırağdı (A.D.)

⁴⁸¹ Bulabildiğimiz AB.V.D.’de V.E.D.’de ve F.V.D.’de bu şiir bulunamamıştır. Ancak bu şiirin Vecdî mahlaslı başka bir şairin dîvânında yer alması muhtemeldir.

- 6 Çok kamer-ṭal' at meh-tābānları seyr eyledüm
Görmedüm 'ālemde Vecdī böyle bir bağırī ḥadīd

-203-

Vehbī

Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün

- 1 Ümīd-i zevrakuḡ çekdüm kenāra herçi bād-āsā
Temelluḡ eylemem ŧu rüzgāra her-çi bād-ā-bā

Tetimme 2 Hebā itdüm ten-i ḥākī nihād-gird-i bād-ā-bād⁴⁸²
Hevā-yı ' aŧḡ ile döndüm ğubāra her-çi bād-ā-bād

- 3 Yine ümīd-i ābādı ile düşdüm ḥarabāta
Eger berbād olursam da ne çāre her-çi bād-ā-bād

- 4 Miŧāl-i genc-i bād-āver getürsün müjde-yi vaŧlı
Nesīm-i āhı gönder küy-i yāre her-çi bād-ā-bād

- 5 Ḥumār- ālüde-yi ye's oldığun bir ḥoŧca iŧrāb it
Mübārek bāda geldükçe kibāra her-çi bād-ā-bād

- 6 Bize ey bād bādī-yi perīŧānī olursaḡ da
Ṭokun gāhī o zülf-i tārumāra her-çi bād-ā-bād

- 7 Senüḡdir ŧimdi meydān bād-ı pāy-ı ḥāmeḡi Vehbī
Çıkar meydāna ŧaḡn-ı iftiḥāra her-çi bād-ā-bād

⁴⁸² nihād: nihādı (S.V.D.)

-204-

Bākī

Fe‘ulün/fe‘ulün/fe‘ulün/fe‘ulün

- 1 Ne devrān muvāfiḳ ne ṭālī‘ müsā‘id
Çolun boynuma şalmaz ol sīm-sā‘id
- 2 Zamīrūñ şikest itme erbāb-ı ‘aşḳuñ
Yine saña rāci‘ yine saña ‘āyid
- 3 Būker peklerüm kūy-ı ‘aşḳında cārūb⁴⁸³
Üzulsün kesilsün hemān rīş-i zāhid
- 49b 4 Ferāğat güzel sevmeden ve tevbe meyden
Tetimme Zihī re ‘y-i bāṭıl zehī fikr-i fāşid
- 5 Sözüñden ne ğam Bākīyā müdde‘iniñ
Saña mā‘il olunca ‘ālemde şāhid

-205-

Pertev

Fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilün

- 1 Āh çekdüm ḥaṭṭ-ı yāre gāh germ u gāh serd
Beñzedi bād-ı bahāra gāh germ u gāh serd
- 2 ‘İllet-i sürḥ u sefid-i çeşmini şordum didi
Ḥastenüñ hālī ne çāre gāh germ u gāh serd
- 3 Ḥüzn ü şādī oldıgundan māye-i ḥumā-yıaşḳ
Döndi eşkim çeşme-sāre gāh germ u gāh serd

⁴⁸³ bükler peklerüm: yiter kirpügüm (B.D.)

4 Olmadı vāreste berf ü berkden kūh-bülend
Kıyd-ı tev`emdir kibāra gāh germ u gāh serd

5 Pertevā şayf u şitā olduqça bāğ-ı dehrde
Lāzım ehl-i berç ü bāra gāh germ u gāh serd

-206-

Vesīm

Fe' ilātün (Fā' ilātün)/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)

1 Eyledüm gerçi bu gülşende tekā-pū-yı ümīd
Bülbül-i cāna veli irmedi gül-büy-yı ümīd

2 Ğam-ı dehr eyledi āyīne-i bahtum pür-jeng
Baña göstermedi mir`āt-i felek rū-yı ümīd

3 Telh-kām-ı ğam olup bādiye-i miḥnetde
Sır-āb eylemedi bāğ-ı dili cūy-yı ümīd

4 Dāğ-dār-ı elem-i şevk-i ruḥ-ı cānānum
Zaḥm-ı nāsūra devā olmadı dārū-yı ümīd

5 Şeb-i zulmetde Vesīmā n' ola güm-geşte isem
Doğmadı ṭālī' -i iḳbālūme meh-rū-yı ümīd

-207-

Ākif⁴⁸⁴

Mefā' ilün/ mefā' ilün/ mefā' ilün/ mefā' ilün

- 1 Degül cevr-i felekden şekve-i devrāndan feryād
Ki vahşet-hānede nābūde-i yārāndan feryād
 - 2 Nesīb-i cāh-ı gurbetde 'ulüvv-i mezellet maḥfī
Dil-i bī- hem-re'y-i iḥvān-ı rū-gerdāndan feryād
 - 3 Maḥabbet bir ʔarafdan ḥasret-i cānān bir yandan
'Aceb mi 'aşıq-ı bī-çāre itse cāndan feryād
 - 4 Atılmış bir kemān ebrū-mehiḡ āgūş-ı vaşluḡdan
Sezādur uca çıkısa nāvek-i berdāndan feryād
 - 5 Yazarken derd-i cān-gāh-ı derūnum leyl-i ḡamda
İrer dāmāne çerḡ-i ḡāme-i giryāndan feryād
 - 6 Açılmış ḡayra ben būy-ı vefā şem eyledüm andan
N'ola bülbül-veş itsem ol gül-i ḡandāndan feryād
- 50a 7 Ne cem' -i servet-i dünyā ne kesb-i rāḡat-ı 'uqbā
Tetimme Bu bāzar-ı fenāda 'Ākif ḡusrāndan feryād

⁴⁸⁴ Bu şiir Amasyalı 'Ākif Divanı'nda (Ocak, 2019), Lutfullah 'Ākif Efendi'nin Nedīm'in gazeline yaptığı bir tahmisi ve 26 gazelinin bulunduğu Tezkire-i Şu'arā-yı Şefkat-i Bagdādi'de (Kılıç, 2017), Antakyalı 'Ākif'in 1 mütezād, 33 gazel, 2 taştir, 6 tahmīs, 1 sākī-nāme, 1 terhib-bendinin yer aldığı şiirlerde, Mufassal Hatay Tarihi 3. Cilt Hatay Şairleri adlı eserde, 'Ākif Divanı'nda (Hasan Ākif Efendi) (Admış, 2007) ve Münşeāt-ı El-Hāc Ākif Efendi ve Dīvānçesi'nde (İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi) bu şiir bulunamamıştır.

-208-

Şehrî

Mef' ülü/mefâ' ilü/mefâ' ilü/fe' ülün

- 1 Çeşm-i siyehün ħün-ı ħalâl dile mu' tād
Cân ħasret-i germ-i tabiş-i [b]ismile mu' tād
- 2 Ārām idemez sîne-i ' İsi de olursa
Bir dil ki ol ğamze gibi kātla mu' tād⁴⁸⁵
- 3 Ben mevc-i nemek-perver-i girdāb-ı belāyam
Ey bād-ı selāmet olamam sāĥile mu' tād
- 4 ' Aşķ itdi dil-i zārımı bir rehbera teslīm
K' olmaz eşer-i pāy daĥi menzile mu' tād⁴⁸⁶
- 5 Merdūd-ı der-i bāş olayum Şehrî olursam⁴⁸⁷
Mağsad talebān-veş heves-i bāṭla mu' tād

50b

Boş yaprak

-209-

51a

Vesīm

Mef' ülü/fâ' ilätü/mefâ' ilü/fâ' ilün

- 1 Sensüz gelür mi kām-ı dile cām-ı cem lezîz
Ammā gelür senünle helāhil-i sem lezîz⁴⁸⁸

⁴⁸⁵ kātla: kāt ile (ŞD)

⁴⁸⁶ pāy: payı (ŞH.D.)

⁴⁸⁷ der-i bāş: der-i ye's (ŞH.D.)

⁴⁸⁸ helāhil: helāhille (VES.D.)

- 2 Minnet-pezîr-i cām-ı leb-i sākî olmazam
Hûn-ı derûn baña gelür mi dem-be-dem lezîz⁴⁸⁹
- 3 Şîrîn-i kelâmı cân virür gedälara⁴⁹⁰
La^ç l lezîz vü büse lezîz vü fem lezîz⁴⁹¹
- 4 Ğāyetle baña ʔatlu gelür şîve-i ʔaddüñ
Hāḫḫā ki oldı mîve-i bâğ-ı dem lezîz⁴⁹²
- 5 Cevriñ Vesîm-i bî-dile şāyeste ʔıl müdām
Zîrā ki oldı ʔ āşıḫa derd-i elem lezîz⁴⁹³

-210-

Pertev

Fā^ç ilātün/ fā^ç ilātün/ fā^ç ilātün/ fā^ç ilün

- 1 Bûse-i şîrin-dehen bûs-ı ruḫ-ı terden lezîz
Leblerüñ emmek mezāk-ı cānā her yerden lezîz⁴⁹⁴
- 2 Oldığundan sîr-âb-ı çeşme-i âbü'l-hayāt
Tiğ-i düşnām-ı zebānuñ zaḫm-ı ḫançerden lezîz⁴⁹⁵
- 3 Bûse-i gerdānı terciḫ idemem bûs-ı lebe
Rāḫatü'l-ḫulḫüm olur mı gül-be-şekkerden lezîz

- Tetimme** 4 Dāğuma oldı nemek-pāş-ı tesellî ğanzeler
Tāze tāze ḫûn-çegāndur eski demlerden lezîz⁴⁹⁶

⁴⁸⁹ gelür mi: gelür (VES.D.)

⁴⁹⁰ şîrîn-i kelâmı cân virür: şîrîni-i kelâmı virür cân (VES.D.)

⁴⁹¹ la^ç l: la^ç li (VES.D.)

⁴⁹² dem: irem (VES.D.)

⁴⁹³ derd-i elem: derd ü elem (VES.D.)

⁴⁹⁴ leblerüñ emmek: gerdeni amma (P.D.)

⁴⁹⁵ P.D.'de bu beyit şu şekildedir:

Oldı lezzet-yâb-ı şekker baḫş-ı la^ç l-i leb ne var

Tiğ-i düşnāmıñ olursa ʔand-ı ḫançerden leziz

⁴⁹⁶ P.D.'de bu beyit şu şekildedir:

Dağ yaḫdı cāna bir merhem-tırāş-ı zahm-ı dil

- 5 Vaşla dā'ir bir şekkercik çignemişsün Pertev'e
Va' d-i vuşlat ana der āğūş-ı vuşlatdan lezīz

-211-

Fuzūlī

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Ey mezāk-ı cāna cevruñ şehd ü şekker tek lezīz
Dem-be-dem remz-i gamuñ kand-i mükerrer tek lezīz⁴⁹⁷
- 2 Āteş-i berķ-ı firākuñ nār-ı düzaḥ tek elīm
Cür' a-i cām-ı vişālūñ āb-ı Kevşer tek lezīz
- 3 Şerḥ-i aḥvālüm saña meste naşihat gibi telh⁴⁹⁸
Telh güftārum baña maḥmūra sāğar tek lezīz⁴⁹⁹
- 4 Dāğ-ı ' aşkuñ derdi zevķ -i saltanat tek dil-pezir
Ḥāk-i küyuñ seyri fetḥ-i heft şūr tek lezīz⁵⁰⁰
- 5 N' ola bulsam zevķ köpürdükçe gögsüm üzre dāğ⁵⁰¹
Ehl-i derde dāğ olur bī-derde ziver tek lezīz
- 7 Ey Fuzūlī ' ālemūñ gördüm ḵāmū ni' metlerin
Hiç dilber görmedüm dīdār-ı dilber tek lezīz⁵⁰²

51b

Boş yaprak

Yana yana ağlaram Kan eski demlerden lezīz

⁴⁹⁷ remz: zehr (F.D.)

⁴⁹⁸ gibi: kimi (F.D.)

⁴⁹⁹ güftārum: güftāruñ (F.D.)

⁵⁰⁰ şūr: kişver (F.D.)

⁵⁰¹ köpürdükçe: köydürdükçe (F.D.)

⁵⁰² F.D.'de yer alan bu gazelin 6. beyti mecmüada yer almamaktadır. Bu beyit şöyledir:

6 Tāze tāze dāğ-ı derdüñdür dil-i sūzānıma

Fi'l-mesel hırs ehline cem' iyyet-i zer tek leziz (F.D.)

Müstezād-ı Pertev

Mef' ülü/mefā' ilü/mefā' ilü/fe' ülün

Mef' ülü/feülün

- 1 Ey baht uyan haṭṭ-ı siyeh-tār senüñdür⁵⁰³
Hem-reng olasun tā
Gencine senüñ olmaz ise mār senüñdür
Var eyleme şekvā
- 2 Bir büseçe bin cān virür 'āşık-ı nā-kām
Göñli alur almaz
Ey şāh-ı sitem-pişe bu eş'ār senüñdür
Yok söz buña aslā
- 3 Bir düzd-i nigh kim ḥarem-i sinede tutdum
Ḥançer teber elde
Ben bileydüm o bī-merḥamet 'ayyār senüñdür⁵⁰⁴
Sen bilmemisün yā
- 4 Gör dīde-i giryānda 'aks-ı ruḥ-ı 'ālün
Ġāyetle yakışmış⁵⁰⁵
Ey şūḥ leb-i cūda bu gülzār senüñdür
Gel eyle temāşā
- 5 Nezzāreye lerze dile ḥayret virür ancak
Pertev yine ḥoşnūd
Ey serv-i ḥirāmum yūri reftār senüñdür
Çün fitne-i ber-pā

⁵⁰³ haṭṭ-ı siyeh-tār: zūlf-i siyeh-tār (P.D.)

⁵⁰⁴ bileydüm: bildüm (P.D.)

⁵⁰⁵ Ġāyetle yakışmış: olmuş nice rengin (P.D.)

-213-

Nābī

Fe' ilātün (Fā' ilātün)/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)

- 1 Hişşeme kanda ki bir dilber-i meh-pāre çıkar
Tāli' ümdür yā sitemkār yā āvāre çıkar⁵⁰⁶
- 2 Gice kimlerle şarāb içdigün ol mest-i gurūr
Evvel inkār ider amma şonı ikrāra çıkar
- 3 Kanda bir fitne-i düzdide zuhur eyler ise
Yine baḡsan bir ucı ḡamze-i mekkāra çıkar⁵⁰⁷
- 4 Gelse mizān-ı cemāl ortaya ey Yūsuf-ḡüsn
Katī çok kimselerün ipligi pazara çıkar
- 5 Olma meftün-ı riyākārī-i ehl-i tezvīre⁵⁰⁸
Pederinün neseb ü riştesi zünnāra çıkar
- 6 Çāre-ḡāhuḡı kime derdümü açsam Nābī
Benden efzün o da ser-geşte vü bī-çāre çıkar

-214-

Ve lehū

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Dil giriftār-ı şafā-yı sine-i simīnidür
Tūḡinün āyīnecilük eskiden āyīnidür

⁵⁰⁶ sitem-kār ya āvāre: sitem-kār ü ya āvāre (NB.D.)

⁵⁰⁷NB.D.'de yer alan bu gazelin 2. ve 3. beyitlerin yerleri mecmūada deḡişmiştir.

⁵⁰⁸ tezvīre: tezvīr (NB.D.)

2 Andan itsünler şikāyet tāze ‘aybı var ise
Yoğsa feryād ehl-i derdün ‘ādet-i dīrīnidür

Tetimme 3 Taht-ı gülbind[e] yatup mestāne diller bülbüli
Güllerün zīr-i bağalde gonceler bālīnidür

4 İltizām-ı girye bāqīdür zemīnde yoğsa eşk
Hıdmet-i maqtū‘-ı tākın nağra-i pīşīnidür

5 İtmeñ iblīs-i kabā ‘ifrītlerden siz kıyās
Reh-nümā-yı zevkīdür ol fırқанın nārīnidür⁵⁰⁹

6 Ugradur mı gayr ‘uşşākı meger etrāfuña
Cümleye nezdik zülfi ‘āşık-ı müşkīnidür⁵¹⁰

7 Eylemez āyīneden gayra nezzāre Nābīyā
Ol nigār-ı kem nigh dilberlerün hod-bīnidür

-215-

Ve lehū

Mef‘ ulü/fā‘ ilātü/mefā‘ ilü/fā‘ ilün

1 Sīmīn-kemer ki zīver-i müy-ı miyānidur
Çengellü belde şanki gümüş-i kārbanıdur

2 Olmış ğarīk-i devlet-i būs-i kenārına⁵¹¹
Güyā hilāl yār hemān üstüh‘ānidur⁵¹²

⁵⁰⁹ zevkīdür: zevkdür (NB.D.)

⁵¹⁰ cümleye: cümleden (NB.D.)

⁵¹¹ kenārına:dehānına (NB.D.)

⁵¹² hemān:hümā (NB.D.)

4 Āhum ki olur halka halka çerha muttaşıl⁵¹³
Süz-ı dilün şikâyet zamânıdır⁵¹⁴

53a 5 Hicrânını vişâle müreccaḥ ol âfetün⁵¹⁵
Tetimme Ağyârınun müsamâhada imtinânıdır

10 Bî-dest-gîr eyleyemem hâmeveş kıyâm⁵¹⁶
Nâbî-i nâtuvâna ' inâyet zamânıdır⁵¹⁷

-216-

Ve lehû

Fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün

- 1 Nâme yazsam yâre destümde qalem nâ-bûd olur
Ḥarf âteş hâme ḥâkister mürekkeb dūd olur⁵¹⁸
- 2 Kâr-gâh-ı tıynetümde işlenür kâlâ kerem⁵¹⁹
Perde-i çeşm-i hicâb-ı şâhid-i maqsûd olur⁵²⁰

⁵¹³ olur halka halka:halka halka olur (NB.D.)

⁵¹⁴ Dîvânda bu mısra şöyledir: Süz-i dilin şikâyet için nerdübânıdır (NB.D.)

⁵¹⁵ ol: o (NB.D.)

⁵¹⁶ bî-dest-gû:bî-dest-gir; eyleyemem:eyleyemez (NB.D.)

⁵¹⁷ NB.D.'de 10 beyit olan bu gazelin 3., 6., 7., 8. ve 9. beyitleri mecmûada yer almamaktadır. Bu beyitler şu şekildedir:

3 Çıkmağla mîl-i sürme gözinden ol âfetün
Zindân-nişîn-i tengçe-i sürmedânıdır

6 Virân-sarây-ı ye'sdür ol dâr-ı emn kim
Ḥ'ab-ı ferâğ meşgale-i pasbânıdır

7 Kimdür ki olmaya leked-i çerḥe pay-mâl
Güyâ bu kâr-ḥâne nemedger dükkânıdır

8 Bî- şişe vü pişe vü piyale görünmezdi bu neşât
Ol iki kevkebün eşser-i iktirânıdır

9 Tefhîm için zeban-ı şürâhiyi mey-keşe
Peymâne-i şarâb arada tercümânıdır (NB.D.)

⁵¹⁸ hâme: nâme (NB.D.)

⁵¹⁹ kâlâ-yı kerem: kâlâ-yı şerm (NB.D.)

⁵²⁰ çeşm: çeşmüm (NB.D.)

3 Eylesem dāğ-ı derūnum ŧerhine vaz^ç -ı kalem⁵²¹
Sine-i harf ūzre dāğ nokta hūn-ālūd olur

6 Necm-i hālūñ virdi germiyyet dil-i sūzānuma⁵²²
Micmer-i endişeme kāfūr döksem ^çūd olur

7 İ^ç timād itmem vefā-yı yāre ^ç ahd eylerse de
İltizām-ı va^ç zına ma^ç hūd iken ma^ç hūd olur

8 Sāha-i endişedür sūk-ı teşāvīr-i behişt
Her ne giçse hātırundan Nābīyā mevcūd olur

-217-

Ve lehū

Mef^ç ūlū/mefā^ç ilū/mefā^ç ilū/fe^ç ūlūn

1 Giryān iseñ ey dil n^ç ola cānāne bizümdür
Baħr-i ğamuz ol gevher-i yek-dāne bizümdür

2 Şūfī senūñ olsun yūri var gerdiş-i tesbīh
Biz rindlerüz gerdiş-i peymāne bizümdür

3 Huccetle senüñdür bilirüz şavma^ç a zāhid
Fermān-ı ŧeh-i ^ç aşk ile meyhāne bizümdür

5 Kimdür bizi men^ç eyleyecek bāğ-ı cināndan
Mevrūş-ı pederdür gireriz hāne bizümdür

⁵²¹ NB.D.'de 8 beyit olan bu gazelin 4. ve 5. beyitleri mecmuūda yer almamaktadır. Bu beyitle ŧu ŧekildedir:

4 Olsa pīr-i deyrden yek-dem sebağ-h^çān-ı reşād
Buħl-ı nādān h^çace-i ta^ç limgāh-ı cūd olur

5 Düşmen-i mağruruñ olma ŧařvetinden ternāk
Peşşe vīrān-sāz-ı mağz-ı naşvet-i Nemrūd olur (NB.D.)

NB.D.'de 2. ve 3. beytin yerleri mecmuūda deĝiřmiřtir.

⁵²² necm: reng (NB.D.)

- 7 ‘ Aql olsa şafā re ’y-i huşümet bize Nābī⁵²³
Ġam çekmezüz andan dil-i dīvāne bizümdür⁵²⁴

-218-

Ve lehū

Mefā’ ilün/mefā’ ilün/mefā’ ilün/mefā’ ilün

- 1 Serüm üstünde kat kat dūd-ı āh eflāke dönmişdür
Ġubār-ı ğam gönülde tūde tūde hāke dönmişdür
- 2 Kırutdı tāb ğam cism nem-i eşk oldı ser-gerdān⁵²⁵
Tenüm gird-āb içinde devr ider hāşāke dönmişdür
- 3 Dile resm itmeden nakş-ı hayālün gördigü māhuñ
Dil-i pür-arzū mecmū’ a-i hākkāke dönmişdür

-219-

53b

Ve lehū⁵²⁶

Mefā’ ilün/mefā’ ilün/mefā’ ilün/mefā’ ilün

- 4 Revāc-ı zühdi gör şavīr iderken meclis-i ‘ işret
Muşavvirler elinde kıl kalem misvāke dönmişdür
- 5 Hāķīkat üzre ağlar iñler Nābī ‘ aceb nā-yāb
Sirişk-i ‘ aşķ şimdi gevher-i idrāke dönmişdür

⁵²³ re ’y: ārā (NB.D.)

⁵²⁴ NB.D.’de yer alan bu gazelin 4. ve 6. beyitleri mecmūada yer almamaktadır. Bu beyitler şu şekildedir:

4 Peymāne şümār olmağ içün lazım olursa
Senden çekerüz sübħa-i şad-dāne bizümdür

6 Hārbā ko tolaşsun serine mihr-i münirün
Biz şem’ a-i bezmüz per-i pervāne bizümdür

⁵²⁵ cism: cismüm; nem: yem; oldı: itdi (NB.D.)

⁵²⁶ “Ve lehū” başlığı altında yer alan bu şiir 219 numarada yer alan Nābī’ nin şiirinin devamıdır.

-220-

Ve lehū

Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün

- 1 Hevā-yı dilberān hūy-ı dil-i bī-ihtiyārumdur
Çapılmış pençe-i hūrşide şebnem gibi kārumdur⁵²⁷
- 2 Kemān-ı kısmet olursa müsā' id bāzū-yı bahta
Ne deŋlü kaçsa da ol āhū-yı vaḥş şikārumdur
- 3 Şeb-i dūr u dırāz eşk-i tār-ı ye's ḥicrānda⁵²⁸
Bağa viren tesellī ḥātır-ı ümīd-vārumdur
- 4 Ne mümkindür nice bād-ı bahāra pāydār olmak⁵²⁹
Benim pirāhen-i gül perde-i nāmūs-ı 'ārumdur
- 5 Çarā[r] itmēm dıraht-ı bīhdār olsam da ey Nābī
Benim ebrū-yı hūbān tīşe-i kūh-i vaḳārumdur

-221-

Ve lehū

Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün

- 1 Çemende cūy-[v]eş bu cüst ü cūlar hep seniḡçündür
Miyān-ı bülbülānda güft ü gūlar hep seniḡçündür
- 3 Ne var bir kerre meyl itsen kenāra ey dürr-i yektā
Hūrūş-ı mevc mevc-i arzūlār hep seniḡçündür⁵³⁰

⁵²⁷ çapılmış: çapılmak (NB.D.)

⁵²⁸ eşk-i tār-ı ye's ḥicrānda: teng ü tār-ı ye's ḥicrānda (NB.D.)

⁵²⁹ mümkindür nice: mümkün pençe (NB.D.)

⁵³⁰ NB.D.'de yer alan bu gazelin 2. beyti mecmūada yer almamaktadır. Bu beyit şu şekildedir:

2 Sen ey kişt-i emel neş ü nemadan dursun amma
Şehābāsā dökülmek āb-rūlar hep seniḡçündür (NB.D.)

- Tetimme** 4 Gel ey mest-i teğāfūl bir nigh it hāl-i mestāna
Reh-i meyḥānede bu hāy u hūylar hep senüñçündür
- 5 Sezādur sâc id-i sîmîn itsem heykel-i gerden⁵³¹
Baḡa pür-ḥıṣm ü kîn itmek c adūlar hep senüñçündür⁵³²
- 6 Reg-i tāk-ı ḥafādan cūṣa gel ey bāde-i taḥkīk⁵³³
Ḳadeḥler şıṣeler ḥumlar sebūlar hep senüñçündür
- 7 Niçün ey nazm-ı Nābî tāze tāze cilve itmezsün
Kalemde şafḥaya bu ser-fürūlar hep senüñçündür

-222-

Ve lehū

Mefāc ilün/mefāc ilün/mefāc ilün/mefāc ilün

- 1 Seniñçün ḥāb-ı rāḥat çeşm-i giryānumla düşmendür
Bisāt-ı istirāḥat cism-i sūzānumla düşmendür
- 2 Gidelden sūzen-i müjgānda kāküllerüñ elden⁵³⁴
Rüfü-yı c atıfet çāk-i girībānumla düşmendür
- 3 Ten-i sîmînüñe ḥamyāze-rîz olmakla āğūşum
Sirişk-i dil-nişiñ āğūş-ı müjgānumla düşmendür
- 4 Zen-i gerdūndan olduḡça dāmen-çîn-i istiğnā
Benüm dest-i Züleyḥā gibi dāmānumla düşmendür
- 5 Benüm Nābî ḡanı ḥūy-gerde-i vaşl olduḡum demler
O vuşlat şimdi firḡat-i derd-i dil ü cānumla düşmendür⁵³⁵

⁵³¹sîmîn: sîmînüñ (NB.D.)

⁵³²itmek: olmak (NB.D.)

⁵³³ḥafādan: ḥatādan (NB.D.)

⁵³⁴müjgānda kāküllerüñ: müjgānu tār u kākülün (NB.D.)

⁵³⁵firḡat-i derd-i dil: firḡatdūr dil (NB.D.)

-223-

54a

Ve lehū

Fe' ilātūn (Fā' ilātūn)/ fe' ilātūn/ fe' ilātūn/ fe' ilūn (fa' lūn)

- 1 Niyyetūn eyledūgūn va' deye icāze midür⁵³⁶
Yoħsa kaçduñ dil-i zāre sitem-i tāze midür
- 2 İki per gibi zuhūr eyledi ħaṭṭ-ı rüyūñ⁵³⁷
Mürğ-i ħüsñüñ ' acabā niyyeti pervāze midür
- 3 Var mıdur sūziş-i ġam sende de [per]vāne gibi
Yoħsa ey mürğ-i çemen bir ħurı āvāze midür⁵³⁸
- 4 Tīre-veş sen düşicek sīnesine aġyāruñ⁵³⁹
' Āşık-ı ħavs-sıfaṭ çekdüġi ħamyāze midür⁵⁴⁰
- 5 Āhdan perde çeker baġa hezār Nābī⁵⁴¹
Bu tedārük o gül-i perde ber-endāze midür

-224-

Ve lehū

Mefā' ilūn/mefā' ilūn/mefā' ilūn/mefā' ilūn

- 1 Ne sendendür ne bendendür ne çerh-i kīne-verdendür
Bu derd-i ser-i ħumārum ne 'şe-i cām-ı ħaderdendür⁵⁴²
- 2 Dehān-ālūde olmaz ni' met elvān-ı 'ālemlle
Dimāġ-ı dilde lezzet ħ'ān-ı yaġmā-yı seherdendür

⁵³⁶ icāze midür: incāza mıdur (NB.D.)

⁵³⁷ ħaṭṭ-ı rüyūñ: ħaṭ rüyūñda (NB.D.)

⁵³⁸ NB.D.'de 2. ve 3. beytin yerleri mecmūada deġişmiştir.

⁵³⁹ tīre-veş: tīr-veş (NB.D.)

⁵⁴⁰ ' āşık: ' āşıkūñ (NB.D.)

⁵⁴¹ hezār Nābī: hezār ey Nābī (NB.D.)

⁵⁴² ħumārum: ħumār (NB.D.)

- 3 Düşen saña teğāfüldür baña āh-ı teğāfül-süz
Degül senden şikāyet şekve āh-ı bī-eşerdendür
- 4 Saña işbāt-ı taqşīr eylemek bī-vehdür ey dil
Bu taqşīr-i eşer senden degüldür bī-eşerdendür

Tetimme 5 Bu taqşīrāt vaz'ında degüldür kuvvet-i tab'ın⁵⁴³
Bu feyz-i ma'nevī Nābī'ye mecrā-yı kederdendür⁵⁴⁴

-225-

Ve lehū

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Serv-қaddüm sāye şalsa bağa 'ar' ar hāk olur
Reng-i ruşsarūḡ görüp güller girībān-çāk olur
- 2 Dilde bir sūz-ı maḡabbet var ki taqrīr eylesem
Şevқden eczā-yı 'ālem ser-be-ser hāşāk olur
- 3 Ḥānümān-ı tāқati vīrān iderken mürğ-i dil⁵⁴⁵
Bülbül-i nāçize dil bīhūde āteş-nāk olur
- 4 Dehr bir nezzāre-i ye's itmeyünce bilmedüm⁵⁴⁶
Ārzü jeng-āver-i āyīneye idrāk olur⁵⁴⁷
- 5 Perveriş-yāb olduğıçün düdmān-ı 'aşқda
Āh-ı Nābī yerde қalmaz zīnet-i eflāk olur

⁵⁴³ taqşīrāt: tā' birāt; vaz'ında: vüs'inde (NB.D.)

⁵⁴⁴ kederdendür: dıgerdendür (NB.D.)

⁵⁴⁵ mürğ: rüy: (NB.D.)

⁵⁴⁶ itmeyünce: itmedükçe (NB.D.)

⁵⁴⁷ ārzü: k' ārzü; āyīneye: āyīne (NB.D.)

-226-

Ve lehū

Mef' ūlū/mefā' ilū/mefā' ilū/fe' ūlūn

- 1 Yoğ Şem' -i nümāyānı bu pervāne kimüñdür
Gencīnesi nā-būd bu vīrāne kimüñdür
- 2 Gör zūlf-i rağamda dökülen noğa-i hālūñ⁵⁴⁸
' İrfān ile bağ dām kimüñ dāne kimüñdür
- 54b 3 Bu emrī-i müvellā-yı ħıred-fazla-i ħādir⁵⁴⁹
Tetimme Yoğ ' aŐıħuñ ġāyeti cānāne kimüñdür⁵⁵⁰
- 5 Zencīr-i ħayālāt ile ārāmı ancağ
Dil nāmına nādīde bu dīvāne kimüñdür
- 6 Peymāneye ta' zīmde terk-i edeb itme
Bildüñse ħaħıħatde bu meyhāne kimüñdür⁵⁵¹
- 7 Çoğ kimseyi gördüm bu çerā-gāhda Nābī
Bilmez ki kimüñ yaşını bir ħāne kimüñdür⁵⁵²

-227-

Fuzūlī⁵⁵³

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Öyle sermestem ki idrāk itmezem dünyā nedür
Ben kimüm sāħı olan kimdür mey-i Őaħbā nedür

⁵⁴⁸ dökülen: görinen (NB.D.)

⁵⁴⁹ fazla: faŐla (NB.D.)

⁵⁵⁰ ' aŐıħın: ' aŐıħınuñ (NB.D.)

⁵⁵¹ NB.D.'de yer alan bu gazelin 4. beytine mecmūada yer verilmemiŐtir. Bu beyit Őöyledir:

4 Turmaz meh-i yek-hefte tarar turra-i Őāmı

MeŐŐatası kimdür ' acabā Őāne kimüñdür (NB.D.)

⁵⁵² yaşını: nānını (NB.D.)

⁵⁵³ Bu gazel Fuzūlī Dīvānı'nda (Akyüz, Beken vd., 1990) bu gazel bulunamamıŐtır.

- 2 Gerçi cānāndan dil-i şeydā için kām isterüm
Şorsa cānān bilmezem kām-ı dil-i şeydā nedür
- 3 Hıket-i dünya vü māfihā bilen ‘ārif degül
‘Ārif oldur bilmeye dünyā vü mā-fihā nedür
- 4 ‘Āşıkı ma‘ şūkdan müstağnī eyler bir hayāl
‘Āşıka ma‘ şūkdan her dem bu istignā nedür

Tetimme 5 Āh u feryāduş Fuzūlī incidüpdür ‘ālemi
Ger belā-yı ‘aşk ile hoşnūd isen gavgā nedür

-228-

Ve lehū

Fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün

- 1 Ey kılan şeydā beni benden bu istignā nedür
Nişe şormazsuş ki aḥvāl-i dil-i şeydā nedür
- 2 Ger baña ḥalk içre pervā kılmaduş ma‘ zürsun
Bu ne tenhāluḡda kılmazsın baña pervā nedür
- 3 Sehldür ger bilmeyüp ḥālüm teraḥḥum kılmasun
Ḥālümü bilmek tegāfül eylemek ‘amden nedür
- 4 Gül temennāsında dirler bülbülüş gavgālaruş
Çün güli gördükde kılmaz meyl bu gavgā nedür
- 5 Ol perī muṭlak beni rüsvāya kılmaz iltifāt
Ey Fuzūlī bilmezem cürmüm beni rüsvā nedür

-229-

Ve lehū⁵⁵⁴

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Güşe-i ebrūlaruḡda çeşm-i cādūlar mıdur
Yoḡsa girmiş yaya tır-endāz-ı hindūlar mıdur
- 2 ' İḡd-i şebnemdür gül-i ter üzre yāḡud her taraf
Kaṡre kaṡre terden ol ruḡsārda sular mıdur
- 55a 3 İki ejderdür ki bir genc üzre baş ḡomış yatar
Tetimme Yā müselsel ' arızuḡ devrinde gīsūlar mıdur
- 4 Eşḡ-i çeşümümi ser-i zülfüḡ ḡayāliyle müdām
Yā düzilmüş rişte-i müşkīne lü 'lü 'ler midür
- 5 Sen misün ancaḡ Fuzūlī böyle ḡūblar mā 'ili
Yoḡsa ' aşḡ ehli ḡamū sen tek belā-cūlar mıdur

-230-

Ve lehū

Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün

- 1 Şifā-yı vaşl ḡadrüḡ hicr ile bīmār olandan şor
Zülāl-i şevk-i zevḡküḡ teşne-i dīdār olandan şor
- 2 Lebüḡ sırrın gelüp ḡüftāra benden özgeden şorma
Bu esrār-ı nihānı vāḡıf-ı esrār olandan şor⁵⁵⁵
- 3 Gözi nemlülerüḡ ḡālüḡ ne bilsün merdüm-i ḡāfil⁵⁵⁶
Kevākib seyrini şeb-tā-seher bī-dār olandan şor

⁵⁵⁴ Bu gazel F.D.'de bu gazel bulunamamıştır.

⁵⁵⁵ Bu esrār-ı nihānı vāḡıf-ı esrār: Bu pīnhān nükteni bir vāḡıf-ı esrār (F.D.)

⁵⁵⁶ nemlülerüḡ: yaşlularuḡ (F.D.)

4 Ğamuñdan ŧem‘ tek yandum ŧabādan ŧorma aĥvālüm
Bu aĥvāli ŧeb-i hicrān benümle yār olandan ŧor

5 Ğarāb-ı cām-ı ‘ aŧħ nergis-i mestün bilür ħālüm⁵⁵⁷
Ğarābāt ehlinün ħālün perī ħammār olandan ŧor⁵⁵⁸

Tetimme 6 Ğabersüz olma fettān gözlerün cevruñ çekenlerden
Ğabersiz mestiler bī-dār ü hüŧyār olandan ŧor

7 Maĥabbet lezzetününden bī-ĥaberdür zāhid-i ğāfil
Fužülī ‘ aŧħ zevħin zevħ -i ‘ aŧħuñ var olandan ŧor⁵⁵⁹

-231-

Ve lehū

Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün

1 Ğam açıldıħça zülfünden belā vü miĥnetüm artar
Bi-hamdillāh ki ğam uzanur cem‘ iyyetüm artar⁵⁶⁰

2 Duta gör gözlerün ey eŧk kim temkīnüm eksikdür⁵⁶¹
Bu ŧürethānenün ğördükçe naħŧuñ ħayretüm artar

3 Marīz-i derd-i ‘ aŧħam terk-i ‘ ālemdür murādum kim
Bu nā-ĥoŧ mülkde eglendigümce zaĥmetüm artar

4 Büküldi kāmētüm ĥasret yükünden veh ki ‘ ālemde
Ümīdüm eksilüp her laĥza yüz biñ ĥasretüm artar

⁵⁵⁷ aŧħ: ‘aŧħum (F.D.)

⁵⁵⁸ ħālün perī ħammār: aĥvālini hammār (F.D.)

⁵⁵⁹ ‘aŧħuñ: ‘aŧħı (F.D.)

⁵⁶⁰ ğam: ömrüm (F.D.)

⁵⁶¹ gözlerün: göz yoluñ (F.D.)

- 5 Ne ŧerbetdür ğamuñ kim içdigümce eksilür ŧabrum
Ne sihr eyler ruñun kim bağdıgumca rağbetüm artar
- 6 Çok olduğa ğam [u] derdüm reh-i   aşk içre hoş-ğālüm
Fuzūlī ŧād olup ŧükr eyledikçe ni  metüm artar⁵⁶²

-232-

55b

Ve lehū

Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün

- 1 Perīŧān ħalk-ı   ālem āh u efgān itdigümdendür
Perīŧān olduğum ħalkı perīŧān itdigümdendür
- 2 Ten-i zārumda dūd-ı   aşkı gün günden füzün olmak⁵⁶³
Yeten bī-derde tedbīr ile dermān itdigümdendür
- 3 Gözüm kim bağrımuñ ħanın döken pergāle pergāle⁵⁶⁴
Demādem arzū-yı la  l-i cānān itdigümdendür
- 4 Kaçan rüsvā olurum ħan yutup ŧabr idebilseydüm
Melāmet çekdigüm bīhūde efgān itdigümdendür
- 5 Ħaħā senden degül çeŧmüm oğından bī-naŧīb olmak⁵⁶⁵
Ħabāb-ı eŧk-i gülgün içre pinhān itdigümdendür
- 6 Fuzūlī iħtilāf-ı merdüm-i   ālemden ikrāhum⁵⁶⁶
Perī-pūŧlar ħayālün mūnis-i cān itdigümdendür

⁵⁶² eyledükçe: etmeyem mi (F.D.)

⁵⁶³ dūd-ı   aşkı: derd-i   aşkı (F.D.)

⁵⁶⁴ döken: döker (F.D.)

⁵⁶⁵ çeŧmüm: cismüm (F.D.)

⁵⁶⁶ iħtilāf: ihtilat (F.D.)

-233-

Ve lehū

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Āşiyān-ı mürğ-i dil zülf-i perīşānındadır
Çande olsam ey perī göñlüm senüñ yanındadır⁵⁶⁷
- 2 ' Aşğ derdiyle hoşum el çek ' ilācından ṭabīb
Göklere açılmasun eller ki dāmānındadır⁵⁶⁸
- 3 Gözlerüm yaşın görüb şūr itme nefret kim bu nem⁵⁶⁹
Ol nemekdendür ki la' l-i şekker-efşānuñdadur
- Tetimme** 4 Çekme dāmen nāz idüp üftādelerden vehm kııl
Göklere açılmasun eller ki damānımdadır
- 5 Mest-i ḥ'āb-ı nāz iken cem' -i dil-i şad-pāreyi⁵⁷⁰
Kim anuñ şad-pāresi bir nevk-i müjgānuñdadur
- 6 Belki hicrānuñdadur ḥāşiyet-i kaṭ' -ı ḥayāt⁵⁷¹
Ol ḥayāt ehline ḥayrānum ki hicrānındadır
- 7 Ey Fuzūlī şem' tek muṭlağ açulmaz yanmadan
Tāblar kim sünbülünden rişte-i cānuñdadur

⁵⁶⁷ çande: handa (F.D.)

⁵⁶⁸ Göklere açılmasun eller ki dāmānındadır: Úılma dermān kim helākim zehri dermānuñdadır (F.D.)

⁵⁶⁹ nem: hem (F.D.)

⁵⁷⁰ nāz iken cem' -i dil-i şad-pāreyi: nāz ol cem' et dil-i sad-pāremi (F.D.)

⁵⁷¹ belki: bes ki (F.D.)

-234-

Ve lehū

Mef' ūlū/mefā' ilū/mefā' ilū/fe' ūlūn

- 1 Āh eyledügüm serv-i ħırāmānuḡ içündür
Ḳan ağladugum ġonce-i ħandānuḡ içündür
- 2 Sergeştelügüm kākül-i müşķinūḡ ucından
Āşüftelügüm zülf-i perīşānuḡ içündür
- 3 Bīmār tenüm nergis-i mestānuḡ elinden⁵⁷²
Ḥūn-ı cigerüm la' l-i dūr-efşānuḡ içündür⁵⁷³
- 4 Yağdum tenümi vaşl ġüni şem' tek ammā
Bil kim bu tedārük şeb-i hicrānuḡ içündür
- 5 Ḳurtarmaġa yağmā-yı ġamuḡdan dil ü cānı
Sa' yum nazār-ı nergis-i mestānuḡ içündür⁵⁷⁴

56a

Tetimme

- 6 Cān vir ġöñül ol ġamzeye ki bunca zamānlar
Cān ile seni besledigüm anuḡ içündür
- 7 Vā' iğ bize dün düzaḡı vaşf itdi Fuzūlī
Ol vaşf senūḡ külbe-i aḡzānuḡ içündür

⁵⁷² mestānuḡ: mestūḡ (F.D.)

⁵⁷³ Ḥūn-ı cigerüm: Ḥūnīn cigerüm (F.D.)

⁵⁷⁴ mestānuḡ: fettānuḡ (F.D.)

-235-

Fehim

Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün

- 1 Zā' ifem gerçi kaşr-ı ' arşa gāyet rāh kütēhdür
Derūnumdan lebe yetmez kemend-i āh kütēhdür
- 2 Bürehne-ḥūrīdür ḳadd-i bülend-i şāhid-i fakrum⁵⁷⁵
Keserdüm çerḫ-i atlaşdan ḳabā-yı cāh kütēhdür
- 3 Şabāḫa ḳalma şem' üz Yūsuf-āsā olma dāmen-keş⁵⁷⁶
Bizüm engüştümüzden destümüz ey māh kütēhdür
- 4 Nigāh itmekde zer-dīde o mahā şu' le-eṭvāruz
Şu' ā' -ı çeşmümüz gāh dırāz gāh kütēhdür⁵⁷⁷
- 5 Ḳadd-i yāre ḳıyāmetden münāsib mi didüm cāme
Fehimā didi ey endişesi kütāh kütēhdür

-236-

Ve lehū

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Tābiş-i mey kim ' izāruḫ sürḫ-reng-āmiz ider
' Aks-i rüyüḫ sāğar-ı derya-yı āteş-ḫīz ider⁵⁷⁸
- Tetimme** 2 Çeşmüni ḫ'āb-ı teğāfül şöyle bīmār eylemiş⁵⁷⁹
Kim nigāh ü ' işve-i nāz itmeden perḫīz ider⁵⁸⁰

⁵⁷⁵ Bürehne-ḥūrīdür ḳadd-i bülend-i şāhid-i fakrum: Mu' arra ḥūbdur ḳadd-i bülend-i şāhid-i ḳasrum (F.K.D.)

⁵⁷⁶ şem' üz Yūsuf-āsā: şem' -i Yūsuf-āsā (FK.D.)

⁵⁷⁷ gāh dırāz gāh: gāhī dırāz u gāh (FK.D.)

⁵⁷⁸ sāğar-ı deryā: sāğarı derya (FK.D.)

⁵⁷⁹ şöyle: ṭurfa (FK.D.)

⁵⁸⁰ nigāh ü ' işve-i nāz: nigāh -ı ' işve vü nāz (FK.D.)

- 3 Her ne dem gelse *każā-yı nāgehānī* dehrden
Zaḥm-ı *şemşīr-i nigāhuñ cāna deşt-āvīz* ider
- 4 *Yād-ı müjgānuñla āh* eylerse diller *rūzgār*
Ḥırmen-i cān üzre anı ebr-i ḥançer-rīz ider
- 5 Eylese bir dem *ḥırām-ı kāmētüñ fikrüñ Fehīm*
Nālesi dünyāyı pür-ğavgā-yı rustā-ḥīz ider

-237-

Ve lehū

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 *Ḥāl-i müşgīni ki yāruñ gūşe-i ebrūdadür*
Bir hümādur ki kenār-ı ebrde āsüdedür
- 2 *Tengnā-yı kal' a-i 'aql içre olmaz şehir-bend*
Dil ki bir dīvāne-i deşt-i cünün-peymüdedür
- 3 *Dil-i şikestem ol kadar kim şişe-i sâ' at-mişâl*
Zaḥmum içre sūde-i elmās tūde tūdedür
- 4 *Şimdi itsün cilve-i naḥcīr-i 'arş üzre kim*
*Tīr-i āh u nāle tā sūḳāl-i dil fersüdedür*⁵⁸¹
- 56b **Tetimme** 5 *Zīr-i zülfinden nigāh eyler dil-i zāra dirīğ*
*Zaḥm-ı bīhūde olur ki ḥançer-i ālūdedür*⁵⁸²
- 6 *Rūy-māl itsem dir imiş tūde-i tesyīrūñe*⁵⁸³
*Diñleme şāhum Fehīm 'üñ sözleri bīhūdedür*⁵⁸⁴

⁵⁸¹ sūḳāl: sūfār (FK.D.)

⁵⁸² Zaḥm-ı bīhūde olur ki ḥançer-i ālūdedür: Zaḥmumı bīhbūd olur ḥançer ki müşg-ālūdedür (FK.D.)

⁵⁸³ tesyīrūñe: nesrīnūñe (FK.D.)

⁵⁸⁴ FK.D.'de yer alan bu gazelin 6. beyti mecmüada yer almamaktadır. Bu beyit şöyledir:

6 ' Aks kıldı āteş üzre zer zer üzre ' anberī

-238-

Ve lehū

Mef' ūlū/mefā' ilū/mefā' ilū/fe' ūlūn

- 1 Her kākūl-i şad-pāre göñül şānelük eyler⁵⁸⁵
Her silsile-i turraya dīvānelük eyler
- 2 Sevdā-yı ğam-ı zülfi cünūn itdi serāpā⁵⁸⁶
Bī-çāre göñül gör yine ferzānelük eyler⁵⁸⁷
- 3 Te 'şīr-i hayāl-i nigeħ-i çeşm-i tābuñdur⁵⁸⁸
Tab' um dil-i sermestūme meyħānelük eyler
- 4 Mir 'āt-i tecellī olalı sīne-i zamīrūm
' Aks-i mey dīdār ile peymānelük eyler⁵⁸⁹
- 5 Dil ğuşe-i çeşmūñde mekān ideli yārūñ
Maħmūr da olursa yine pervānelük eyler⁵⁹⁰
- 6 Āĝūş-ı hayālūñde iken meskeni her şeb
Gördün de Fehīm' i yine bīĝānelük eyler

-239-

Pertev

Mefā' ilūn/mefā' ilūn/mefā' ilūn/mefā' ilūn

- 1 Ne tezvīre ne tedbīre ne ħācet dāma ħalmışdur
Ġuşād-ı sīne-bendi cüz' i bir ibrāma ħalmışdur

Ĥāl-i rüy-ı āline kim rüy-ızerdüm südedür

⁵⁸⁵ kākūl: kāküle (FK.D.)

⁵⁸⁶ zülfi cünūn: zülf ü cünūn (FK.D.)

⁵⁸⁷ göñül: dili (FK.D.)

⁵⁸⁸ tābuñdur: bütāñdur (FK.D.)

⁵⁸⁹ peymānelük: mestānelük (FK.D.)

⁵⁹⁰ olursa: olsa (FK.D.)

- Tetimme** 2 Tezevvür kebk ü tāvūs-ı çemen yanında bir şey mi
Hırām u nāz u şive ol peri endāma kalmışdur
- 3 Bu şeb dest-i hayālüm ile soydum şöyle ol mähı
Ki üstünde ne pīrāhen ne hod bir cāme kalmışdur⁵⁹¹
- 4 Bütün şarf eyledüm vārum faķaķ mevcūd koynumda⁵⁹²
O şūha yazdığım üç beş satır bir nāme kalmışdur
- 5 Büyükler seyr idüp Pertev o hercāyiden el çekmiş
Na' im-i vuşlatuñ son sofrası huddāma kalmışdur

-240-

Ve lehū

Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün

- 1 N' ola dirsem şehā zūlm ü sitemle şöhetde yokdur
Yā ben bilmez miyüm üftādene kem niyyetüñ yokdur
- 2 Niçün ey dürr-i eşküm rīg-i deryā-yı muhīķ olduñ
Anıçündür der-i cānānda ķadr u kıymetüñ yokdur⁵⁹³
- 3 Bu leble bu tebessüm ey gül-i handān ki var sende
Benüm gibi hezārān bulmaga hiç minnetüñ yokdur
- 4 Ne ķanlar nūş idüp ğamlar yedim eyyām-ı hūsnünde
Dimem ey bī-vefā kim haķķ-ı nān ü ni' metüñ yokdur
- 5 Cefākār ol sitemkār ol da tek terk itme ğam-ı h'ārı⁵⁹⁴
Benümle ey vefā-düşmen senüñ az ülfetin yokdur

⁵⁹¹ hod: hiç (P.D.)

⁵⁹² koynumda: yanumda (P.D.)

⁵⁹³ der-i cānānda: dergeh-i cānānda (P.D.)

⁵⁹⁴ ğam-h'ārı: ğam-h'ārın (P.D.)

57a 6 Hünerle gün gibi meşhür olursan da yine Pertev
Tetimme O meh-rūnuş yanında zerrece māhiyyetin yokdur

-241-

Ve lehū

Fe' ilātün (Fā' ilātün)/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)

- 1 Nigehün sihr u füsün itmede cādū gibidür
Çeşm-i mestün daḥī ' ayniyle āhū gibidür
- 2 Kākülün müşk ruḥuḥ ' itr ḥūyuḥ bŷ-ı gül-āb
Bedenün ḥāsılı ḥoş-bū ile tenzū gibidür
- 3 Nāzır-ı baġ-ı cinān-ı ruḥuḥ oldı dīdem
Dūzden-i ḥāne-i dil cennete qarşū gibidür
- 4 Mu' teberdür anuḥ ' indinde raḳīb-i bed-ḥ' āh
' Āşık-ı şādık-ı cān-dādesi suçlu gibidiür
- 5 Pertev dilünđe bir serv-i ḥırāmānı görüp
Dimiş oldum beni ūftāde iden şu gibidür⁵⁹⁵

-242-

Ve lehū

Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün

- 1 Niġāhuḥ her ne dem bāzū-yı şāḥ-ı verd neşterler⁵⁹⁶
Ser-ā-ser gül-nihāl-i gülistān ḥavf ile cān derler⁵⁹⁷

⁵⁹⁵ Bu şiir P.D.'de bulunamamıştır.

⁵⁹⁶ verd: verdi (P.D.)

⁵⁹⁷ gül-nihāl-i gülistan: gül-nihālān-ı çemen; cān: çan (P.D.)

2 Senüñ sîmîn ebrûñ levh-i du^ç â nevrûzdur cānā⁵⁹⁸
Nizār u zār sînem anı āgūşuyla mıştarlar

Tetimme 3 Beni bir ehl-i zevk āgāh kılmışdı bir miskîn⁵⁹⁹
Şarāb-ı naḥl sākînin leb-i şîrîni şekkerler⁶⁰⁰

4 Ḥayālûñ ile evrāk-ı dil olsa meclis-i taşvîr
Sirişk u ḥûn-ı dil ḥal-kerde eyler sîmler zerler

5 Buyur kim cilve-gāhuñdur çemen-zār-ı dil-i Pertev
^ç Acāyib nüzhet-ārāyı vü feraḥ-baḥşādur ol yerler⁶⁰¹

-243-

Ve lehū

Mefā^ç ilün/mefā^ç ilün/mefā^ç ilün/mefā^ç ilün

1 O zālîm ḥālî zālîm şanma istifsāra gelmişdür⁶⁰²
Yine tekrār bîmār itmege āzāra gelmişdür

2 Hemen ḥāşāk-ı seylāb-ı sirişk olur tenüm cānā⁶⁰³
Ḥayālûñ her ne dem kim dîde-i ḥûn-bāra gelmişdür

3 Senüñ zertār bend-i küfr-i zülfüñ olalı ey büt⁶⁰⁴
Şanemler ^ç aşkuma îmān idüp güftāra gelmişdür

4 Ne vech ile diyem ben beg o ḥāl-i rû-yı tābāna⁶⁰⁵
O bir pervānedür kim şu^ç le-i dîdāra gelmişdür

⁵⁹⁸ ebrûñ levh-i du^ç â nevrûzdur: berûñ levh-i du^ç â-yı nurdur (P.D.)

⁵⁹⁹ bir: ey; miskîn: mey-keş (P.D.)

⁶⁰⁰ şarāb-ı naḥl: şarāb-ı telhi (P.D.)

⁶⁰¹ nüzhet-ārāyı: nüzhet-efzā (P.D.)

⁶⁰² ḥālî: ḥāl (P.D.)

⁶⁰³ hemen: begüm (P.D.)

⁶⁰⁴ zertār: zünnār (P.D.)

⁶⁰⁵ diyem: disünler (P.D.)

- 5 Şikest-i şîşe-i dil idi kaşdı ol mehüñ Pertev⁶⁰⁶
Şanurduñ nüş-ı cām-ı bāde-i ser-şāra gelmişdür

-244-

57b

Ve lehū

Fe' ilātün (Fā' ilātün)/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)

- 1 Gerçi bī-hüş nıgeh hüsñüñe menfūruñdur⁶⁰⁷
Beni bu hāle koyan dīde-i mahmūruñdur
- 2 Şāh-ı iklīm-i hüsñsün ki sipāhuñ fitne⁶⁰⁸
‘ Aşķ pīşinde tūran ğamze silāh-şūruñdur⁶⁰⁹
- 3 Nıgehüñ dāğ [u] müjen zaħm açar cāna velī⁶¹⁰
Yaraya merhem olan sīne-i kāfūruñdur
- 4 Döndüren sāğar-ı elmāsı şarāb-ı la' le⁶¹¹
Sākīyā ‘ aks-i leb sāğar-ı billūruñdur⁶¹²
- 5 Dil-i vīrān güher-i ‘ aşķın ile pūr-maħzen⁶¹³
Pertev-i dil-i şude ol gencde gencūruñdur

-245-

Rāmī

Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün

- 1 Hāyāl-i la' l-i nābuñ cām-ı çeşm-i terde kalmışdur
Humār-ı bezm-i nüşānüş-ı vaşluñ serde kalmışdur

⁶⁰⁶ ol mehüñ Pertev: Pertev ol māhuñ (P.D.)

⁶⁰⁷ bī-hüş: hayretle (P.D.)

⁶⁰⁸ şāh: şeh (P.D.)

⁶⁰⁹ ‘ aşķ pīşinde tūran ğamze: ‘ işve pīşünde ħadem nāz (P.D.)

⁶¹⁰ açar; urur (P.D.)

⁶¹¹ şarāb-ı la' le: şarābı la' le (P.D.)

⁶¹² sāğar: sā' id (P.D.)

⁶¹³ pūr-maħzen: māl-ā-māl (P.D.)

2 Degüldür bende dil-i ser-germî-i fikr-i nigâhuñla
O bî-hüş-ı maḥabbetdür düşüb bir yerde qalmışdur⁶¹⁴

3 Mükedderdür serâser meşreb-i eczâ-yı ‘ âlem hep
Şafâ-yı ḥâtır ancak badede sâğarda qalmışdur

Tetimme 4 Bu remzi keşf ider müşkil-güşâ-yı cüd gelmez mi⁶¹⁵
Kerem bir luṭf-ı bî-ma‘ ni gibi dillerde qalmışdur⁶¹⁶

5 Bu cevher tâc-ı devlet kimseye sūd itmez ey Râmî⁶¹⁷
Nice şâh-ı cihānuñ çeşmi ol efserde qalmışdur

-246-

Em[i]rî

Fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün

1 Ey kemân-ebürü dimem ki tîr-i müjgānuñ düşer
Zaḥma bir yer qalmadı sînemde peykānuñ düşer

2 Sen temennâ-yı vişâl itmekde ey dil muḥaddem ol
Geh girîbānuñ o servüñ gâh dāmānuñ düşer

3 Öyle derd yoḫ bende kim şâyeste-i tebdîr ola
Çekme zaḥmet ey ḥekîm eczâ-yı dermānuñ düşer⁶¹⁸

5 Nice demdür ḥün-feşānlık eyledüñ ey çeşm-i ter⁶¹⁹
Bir zamân da dāne-i eşk-i firāvānuñ düşer

⁶¹⁴ bî-hüş: sermest (Râmî Dîvânı)

⁶¹⁵ Bu remzi keşf ider: Bu sırr-ı ‘ aşka bir (Râmî Dîvânı)

⁶¹⁶ luṭf-ı bî-ma‘ ni: lafz-ı bî-ma‘ ni (Râmî Dîvânı)

⁶¹⁷ bu cevher: mücevher (Râmî Dîvânı)

⁶¹⁸ ḥekîm: ṭabîb (E.D.)

E.D.’de alan 2. ve 3. beytin yerleri mecmûada deĝişmiştir.

⁶¹⁹ nice demdür: çoḫ zamandır (E.D.)

- 6 Rū-be-rū yāre niyāz idüp Emīrī söyledüm
Māni⁶²⁰ -i nezzāredür zülf-i perişānuḡ düşer⁶²⁰

-247-

Rāḡīb

Mefā⁶ ilün/mefā⁶ ilün/mefā⁶ ilün/mefā⁶ ilün

- 1 Mesīhā sūz-ı şevk-i merḡ olan cellād-ı ḡamzendür
Ḥayātı mevt ile tasvīr iden bihzād-ı ḡamzendür
- 58a 2 Giriiftār olmayup ḡalmıssa bir dil dām-ı zülfünde
Tetimme Olup gerd her çeşmin o da āzād-ı ḡamzeḡdür⁶²¹
- 3 ⁶ Aceb āsūdedür azürd[e] ḡān-ı ḡūşe-i çeşmüḡ
Cihāna fitnede rāḡat meḡer icād-ı ḡamzeḡdür
- 4 Olur çün ḡanedān-ı zālīmān zulmet-sezā bir gün⁶²²
Siyeh-i rüzī bir gün bā⁶ iş-i bihzād-ı ḡamzeḡdür⁶²³
- 5 Hirāsān olmaḡı Rāḡīb-ı şikeste bāl āḡer⁶²⁴
Dil-i Cibrīl hemdem-ḡ⁶ār-ı ḡayāl-i ḡamzeḡdür⁶²⁵

⁶²⁰ E.D.'de yer alan bu şiirin 4. beytine mecmūada yer verilmemiştir. Bu beyit şöyledir:

4 Zikr-i ⁶āmali ḡör dād-ı sitedden fariḡ ol
Vaktidür ey dilber aḡşam oldı dükkānuḡ düşer (E.D.)

⁶²¹ her: ser (RA.D.)

Mecmūadaki bu mısradā vezin hatası vardır.

⁶²² sezā: serā (RA.D.)

⁶²³ bihzād: bidād (RA.D.)

⁶²⁴ şikeste: işkeste (RA.D.)

⁶²⁵ hemdem-ḡ⁶ār-ı ḡayāl-i ḡamzeḡdür: hem remhorde-i şayyād-ı ḡamzeḡdür (RA.D.)

-248-

Āgāh

Fe' ilātün (Fā' ilātün)/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)

- 1 Dil hayālünle hayālün dil-i pür-tābdadur⁶²⁶
Gāh mey şışede gāh şışe mey-i nābdadur⁶²⁷
- 2 Çekilür nāzı meger ol meh-i çār-ebrünün
Hüsnün arkaşı şimdi iki mihrābdadur
- 3 Oldı ümīdlerün hāşılı ser-gerdānluk
Sanki naḥl-i emelün rişesi girdābdadur⁶²⁸
- 4 Yine ğafletle dil-i pür-heves olur teskīn
Tıflun āsāyişi ger var ise dil ḥābdadur
- Tetimme** 5 Çerḥün evzā' -ı ğalaṭ-baḥşını seyr it Āgāh
Bizi bir meş' ale yād itse de meh-tābdadur⁶²⁹

-249-

Ve lehū

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Mest-i ḥüsnün bir dil-i dīvānemüz vardur yeter
Şem' üne ey şūḥ bir pervānemüz vardur yeter
- 2 Āşinā itme hayālün bezm-i her-nā-maḥreme
Dil gibi bir gūşe-i vīrānemüz vardur yeter

⁶²⁶ hayālünle: hayālünle; dil-i pür-tābdadır: dil-i bī-tābdadır (AG.D.)

RA.D.'de yer alan bu gazelin 5. beytine mecmūada yer verilmemiştir. Bu beyit şöyledir:

5 Şaf-ı çin-i cebine böyle táb-āver midür diller

Cesāretler tekellūf-ber-ṭarāf imdād-ı gamzeḥdür (RA.D.)

⁶²⁷ gāh: geh (AG.D.)

⁶²⁸ rişesi: rīşesi (AG.D.)

⁶²⁹ meş' ale: şem' ile (AG.D.)

- 3 Āsumānuḡ sāġar-ı hurşīd olmaz ise bizüm⁶³⁰
Bezm-i cāndan ḡalma bir peymānemüz vardur yeter⁶³¹
- 4 Şeyh-i şehriñ ḡānḡāh-ı ḡuşkuña ḡasret miyüz
Bāġ-ı cennet gibi bir meyḡānemüz vardur yeter
- 5 Sālik-i rāh-ı ḡaleb Āġāh hem-rāh istemez
ḡızr-rehber himmet-i merdānemüz vardur yeter

-250-

Ve lehū

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Āteş-i cān-süz-ı dil peymāne-i şahbā yeter
Merhem-i dāġ-ı maḡabbet penbe-i mīnā yeter
- 2 Dām u dāne ḡācet olmaz mürġ-i dil teshīrūne
ḡuşe-i ebrū ile ey şūḡ bir imā yeter⁶³²

58b 3 Kūşte-i tiġ-i tegāfūl oldı hep ehl-i niyāz
Tetimme Ey şeh-i ḡüsn ü melāḡat nāz u istiġnā yeter

- 4 Ey ḡül-i nevreste olma hem-dem-i her bü'l-heves
Müdde' ā ger şöhret-i ḡüsn ise bir şeydā yeter⁶³³
- 5 Dildür Āġāh öġredür dildāra bu dürlü cefā⁶³⁴
Çeşm-i mest-i ḡamzesinden şekve-i peymā yeter⁶³⁵

⁶³⁰ sāġar-ı hurşīd olmaz ise: sāġar-ı hurşīdi var ise (AG.D.)

⁶³¹ bezm-i cāndan: bezm-i Cem'den (AG.D.)

⁶³² Bu beyit AG.D.'de 3. beyit olarak yer almaktadır.

⁶³³ Bu beyit AG.D.'de 2. beyit olarak yer almaktadır.

⁶³⁴ öġredür: öġreden; bu dürlü cefā: dildāra āyin-i cefa (AG.D.)

⁶³⁵ Çeşm-i mest-i ḡamzesinden şekve-i peymā yeter: Çeşm-i mest ü ḡamzesinden şekve-i bī-cā yeter (AG.D.)

-251-

Fıḫnat

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Her gönülde tāb-ı rü-yı yār kendin gösterür
Ḳanda varsan mihr-i pür-envār kendin gösterür
- 2 Arzū-yı la' l-i yār olsun mı hiç dilde nihān
Cām-ı mīnādan mey-i ser-şār kendin gösterür
- 3 Būseye minnet mi vār geldükde ḫaṭṭ-ı sebz-i yār
Nev-bahār eyyāmı elbet yār kendin gösterür
- 4 Ğurre olma ḫüsne kim bir gün zuhūr-ı ḫaṭṭ ide⁶³⁶
Dūd-ı āh-ı āşıḳ-ı ḡam-ḫ'ār kendin gösterür
- 5 Söyler elbet ḫālūḡi Fıḫnat meseldür ehl-i derd
'Aşḳ ola bir sīnede eş'ār kendin gösterür

-252-

Ve lehū

Fe' ilātün (Fā' ilātün)/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)

- 1 Neşve-i cām-ı maḫabbetle gönül nūş eyler
Çekilen derd ü ḡamı cümle ferāmūş eyler
- 2 Bir nigezle ḳomadı derdümü taḳrīre mecāl
Çeşm-i mestūḡ nice ḡüyāları ḫāmūş eyler
- 3 Ḳıl ḫazer alma şaḳın 'āşıḳ-ı zāruḡ āhın
Seni bir şūḡ-ı sitemkāra felek tūş eyler

⁶³⁶ ide: ile (FT.D.)

- 4 Hāle-i māh gibi sīneye çekmiş mihri
Bezm-i vuşlatda o kim yārı der-āğūş eyler
- 5 Sen hemān gülşen-i hūsniñde figān it çü hezār
Fıtnatā derd-i dilin belki o gül gūş eyler

-253-

Emīrī

Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün

- 1 Benüm ol pehlüvānum kim Vesīmā zülf-i dil-cūdur⁶³⁷
Sütün-ı āh-ı şeb-gīrüm elümde bir terāzūdūr
- 2 Gören hāl-i siyāh-ı 'arız-ı yārı kıyās eyler
Harīmūñde mücāvır Ka' be'nüñ bir dāne Hindūdūr
- 3 Hazer ey dil ki yek kār eylemek her dem o hūn-rizūñ
Yanuñda hañçer-i leb-i teşnesinüñ bir içim şudur
- 4 Hāyāl-i zülf-i 'anber-fāmı gitmez çeşm-i pür-nemden
Kenār-ı āba gūyā vaz' olunmuş tāze şebbūdūr

- 59a 5 Yeter her lāle had miqdār-ı hūsñünde dil-i pür-dāğ⁶³⁸
Tetimme Emīrī dāğ-ı ber-bālā-yı dāğ iden beni budūr

-254-

Ve lehū

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Mey-perest ol sāğar-ı 'ālem-nümādan çok ne var
'Aşka isti' dāduñ olsun dilrubādan çok ne var

⁶³⁷ kim Vesīmā: Vesīmā'num (E.D.)

⁶³⁸ yeter: yakar; hūsñünde: hūsñünce; dil: dile (E.D.)

- 2 Cān virüp derd-i alam her dem metā^c -ı vaşlın⁶³⁹
Beynimüzde yār ile bey u şirādan çok ne var
- 3 Mülk-i istiğnāda sen şāh-ı sehāvet-meşreb ol
Yoḥsa terk-i mā-sivā itmiş gedādan çok ne var⁶⁴⁰
- 4 Başka ‘ālemdür ḥaḳīkat-ı şohbet-i yār-i ḳadim
Bī-vefā bīgāne-meşreb āşinādan çok ne var
- 5 Sen misün ancaḳ Emīrī peyrev-i āgāh olan
Şehrimüzde şā^c ir ü nāzik-edādan çok ne var⁶⁴¹

-255-

‘Ulvī

Mefā^c ilün/mefā^c ilün/mefā^c ilün/mefā^c ilün

- 1 Ne zārüm açmaga mahrem ne bir ḡam-ḥ̣ār-ı hem-dem var
Belā küncünde aḡlar baḡa ancaḳ çeşm-i pür-nem var⁶⁴²
- 2 Gözüm merdümleridür saḡa her dem aḡlayan ḡālī
Baḡa incinme sulṫānum ara yerde benüm nem var

-256-

Ve lehū⁶⁴³

Mefā^c ilün/mefā^c ilün/mefā^c ilün/mefā^c ilün

- 3 Aḡulmaz meclis-i ‘irfānda sāḳī cām-ı Cem hergiz
Maḡabbet bezmidür bunda niçe cām u niçe cem var

⁶³⁹ derd alam: almaḳdayuz (E.D.)

⁶⁴⁰ yoḥsa: yoḳsa (E.D.)

⁶⁴¹ şā^c ir ü nāzik-edādan: şā^c ir-i nāzik-edādan (E.D.)

⁶⁴² Derzī-zāde Ulvī Dīvānı’nda 4 beyit olan şiirde bu beyit yoktur.

⁶⁴³ “Ve lehū” başlığı altında yer alan bu şiir 256 numarada yer alan ‘Ulvī’nin şiirinin devamıdır.

- 4 Temāşā eyleyenler on sekiz biñ ‘ālemi dirler
Bu çeşm ü kāmēt ü zülf ü deheñde özge bir dem var⁶⁴⁴
- 5 Felek cevrünj ‘adū ta‘ nuñ güzel hicrünj çeker göñlüm⁶⁴⁵
Nice mesrūr olam ‘Ulvī bu denlū ğussa vū ğam var

-257-

‘Alī

Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün

- 1 Şabā sen bŷy-ı zŷlf-i yāri bize iştīmām itdŷr
Şafālar vir dil-i ‘uşşāka maķşŷdun temām itdŷr
- 2 Eşersin şab‘ -ı ağyāra muvāfiķ rŷz u şeb ammā
Ricāmuz rŷyunı dŷndŷr bize de iltiyām itdŷr
- 3 Necl eylersen ey sākī mey nŷş itmeden geçdŷk
‘Aceb def‘ -i ğumār olmaz mı gel bir seyr-i cām itdŷr
- 4 Terağğum eyleyŷp ol yār vişālin va‘ deler itdi
İlāhī aña inşāf vir bu sŷzde ihtimām itdŷr
- 5 Sefīl olma ser-i kŷy-ı gŷzelde ‘Aliyā cehd it
Raķībsŷn řabī‘ ī sŷrda ta‘ zīm-i ķıyām itdŷr⁶⁴⁶

⁶⁴⁴ bir dem: ‘ālem (Ulvī Dīvānı)

⁶⁴⁵ hicrŷnj: derdŷnj (Ulvī Dīvānı)

⁶⁴⁶ A.D.’de bu şiir bulunamamıştır.

-258-

59b

Hafid⁶⁴⁷

Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün

- 1 Hāyāl-i la' lūñ ey meh hātır-ı nā-şāde gelmişdür
Mezāk-ı arzū elbet anı bir yāde gelmişdür
- 2 ' Aceb mi bend-i zūlf-i perçeminden dil hālāş olsa
Şeh-i iklīm-i çine hüsniñe feryāde gelmişdür
- 3 Hārāb olduñuñı bildükde cānān şeh-i ' aşkuñ
Nigāh-ı iltifātıyla dili ābāde gelmişdür
- 4 Bu şeb tuymış meger duht-i rezi rindāna vermişler
Şarāb-ı şūfiyle şūfi mübārek-bāde gelmişdür
- 5 Taşavvur eylemek taşvīr-i hāl-i haṭṭ-ı hūbānı
Hafidā tab' -ı pākünle hemān bihzāde gelmişdür

-259-

Nedim

Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün

- 1 Süzülmüş çeşm-i hūn-rizūñ müjen müjgāna girmişdür⁶⁴⁸
Yine cellād-ı gānzen var ise bir kāna girmişdür
- 2 Çeşmler şeh-i nāz-ābād içinde ' işve şevkinden⁶⁴⁹
O tācir beççe bir dükkān-ı istiğnāya girmişdür

⁶⁴⁷ Hafid Divānı'nda (Acar, 2006) bu şiir bulunamamıştır.

⁶⁴⁸ Nedim Divānı'nda bu beyit şöyledir:

İşitdim dūr sadeñ pīrāhenin çāk eyleyüp çıkmış
Meğer ol dilber-i sīmin-beden deryaya girmişdir

⁶⁴⁹ çeşmler: dediler; şevkinden; sükūnda (NED.D.)

- Tetimme** 3 Temāṣā eyleyüp āyīne içre ‘ aks-i ruḥsāruḡ
Kıyās itdüm perīdür sıhr ile mīnāya girmiṣdūr
- 4 Furūḡu kühsār āheni āb eylemek mümkin
O āteṣ kim ḡayālīüñle dil-i pūr-tāba girmiṣdūr⁶⁵⁰
- 5 Bugün pek ser-firāz u ṣādümān gördüm Nedīmā’yı
Meger kim meclis-i maḡtüm-ı nev-himtāya girmiṣdūr

-260-

Remzī⁶⁵¹

Fā’ ilātün/ fā’ ilātün/ fā’ ilātün/ fā’ ilün

- 1 Vech-i pākūñ seyr iden ‘ aşıkların ḡayrān olur
Ġamze-i ḡün-rīz elinden günde yüz bin ḡān olur
- 2 Ġayrilere sīnesin bī-minnet ol ‘ uryān ider
Baḡa geldükde ṣanursuḡ daḡme-i leylān olur
- 3 Ben naṣīḡat eyledükçe yāre pendüm diñlemez
Uyma aḡyāra dedigüm çün baḡa düṣmān olur
- 4 Belki dönmez kām-ı vaḡf üzre murādumuz deyü
Baḡrumuz endīṣe-i devr-i felekde ḡān olur
- 60a 5 Çok da Remzī ḡam yeme yārūñ ele girmez deyü
Tetimme Belki ḡoynunda senüñ bir gün o meh ‘ uryān olur

⁶⁵⁰ o: ol; pūr-tāba; şeydāya (NED.D.)

⁶⁵¹ Bulabildiğimiz Remzī Dīvānı’nda (Aydemir, 2016) ve Remzī Dīvañesi’de (Kayserili Mehmed Remzī Efendi) (Güven, 2005) bu şiir bulunamamıştır. Ancak bu şiirin Remzī mahlaslı başka bir şairin dīvānında yer alması muhtemeldir

-261-

‘Ākīb⁶⁵²

Fe‘ ilātün (Fā‘ ilātün)/ fe‘ ilātün/ fe‘ ilātün/ fe‘ ilün (fa‘ lün)

- 1 Yine raqş-āver olub nāz ile āheste nigār
Gördi bezm-i mey teşrîfine şayeste nigār
- 2 Ne qadar muhkem ise qor temel-i tevbeye şu
İdicek meclise sâqîlik o pür-ḥaste nigār
- 3 Ḥāl-i üftadesin idrāke budur ancak ‘ ilāc
Ola bir kendi gibi āfete dil-ḥaste nigār
- 4 Perde-birün olub efgān-ı bülend eyleyelüm
Belki raḥm eyler ola āh dil-beste-i nigār
- 5 Yalnız muṭriba ‘ uşşāq degüldür mā’il
Oldı āgāzesine ‘ Ākīb anuḡ beste nigār

-262-

Ve lehū⁶⁵³

Mef‘ ülü/mefā‘ ilü/mefā‘ ilü/fe‘ ülün

- 1 Dil-i tıfl sehî-ḡadd hele āfet olacaḡdur
Bu ḥüsn ile varduḡça kıyāmet olacaḡdur
- 2 Dünyāda ‘ ibādet dedüḡi zāhid-i ḥuşküḡ
Bilmez aḡa ‘ uqbāda kıyāmet olacaḡdur

⁶⁵² Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü’nde (İptekten vd., 1988) ‘Ākīb mahlaslı bir şair bulunamamıştır. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü’nde ‘Ākīb mahlaslı bir şair bulunmaktadır. Fakat şair hakkında tezkirelerde ve biyografik kaynaklarda herhangi bir bilgi bulunmadığı ve şairin varlığından Erzurum Atatürk Üniversitesi Seyfettin Özege Yazma Eser Kütüphanesi’ndeki ASL 568, Mec 26 numarada kayıtlı mecmûadaki şiirler vasıtasıyla haberdar olunduḡu yazılmaktadır.

Daha ayrıntılı bilgi için bakınız:

<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=7821>

⁶⁵³ ‘Ākīb mahlaslı şair hakkında bilgi bulunamamıştır. 261 numaralı şiirin dip notundaki açıklamada şair hakkında daha detaylı bilgi yer almaktadır.

- 3 Şem^ç eylemedüñ bÿy-ı vefâsuñ hiç o şühıñ
Bağ verd-i ter bâğ-ı leñâfet olacağdur
- 4 Pek tuzlı yâ pek tuzsuz olur ni^ç met-i dehrüñ
Ey hâñ-ı tama^ç aña ne lezzet olacağdur
- 5 Bu şive-i peymâları çerhüñ bize ^ç Ākıb
Külliyet ile bâ^ç iş-i ^ç uzlet olacağdur

-263-

Bākī

Mefâ^ç ilün/mefâ^ç ilün/mefâ^ç ilün/mefâ^ç ilün

- 1 Nihâl-i kâmetüñ hağğâ ^ç aceb nağl-i dilârâdur
Egerçi kaddüñ a^ç lâ kâkülüñ a^ç lâdan a^ç lâdur
- 2 Çerâğ-ı hüsnüñ nÿr-ı fÿrÿğü şem^ç -i kâfÿr⁶⁵⁴
Nihâl-i ^ç anberüñ gisÿ-nihâl-i sîm-sîmâdur⁶⁵⁵
- 3 Beyâz şafha-i ruhsârıñ üzre zÿlf-i pÿr-çinüñ
Mişâlüñ görmemiş kimse bir tuğrâ-yı ġarrâur
- 60b 4 Gedâ-yı bî-ser ü pâyı semend-i nâza çekdÿn mi
Tetimme İñende hÿsne mağrÿr olma sulñânım bu dÿnyâdur
- 5 Kenâr-ı bağr-i nazma yine dÿrrler dizmiş ey Bākī
Sÿtÿr-ı defter-i hicrÿñ meger emvâc-ı deryâdur⁶⁵⁶

⁶⁵⁴ hüsnüñ: hüsnÿñüñ (B.D.)

⁶⁵⁵ nihâl: nigâr (B.D.)

⁶⁵⁶ hicrÿñ: şî^ç rÿñ (B.D.)

-264-

Ve lehū

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Cāmuñ eṭrāfın kaçan kim devr ider āvāreler
Çerḥ-i mīnā-fāmı gūyā seyr ider seyyareler
- 2 Yazamaz ebrūlaruñ rāsına beñzer bir hilāl
Māh-ı tābān bunca yıllardur mişālūñ ḳāralar
- 3 Sen meh-i bedrūñ ziyāsın virmek olmaz ' āleme
İttifākı bir yere cem' olsalar meh-pāreler
- 4 Bir kul oğlı āfetūñ kūyunda ḳalmıñ cān u dil⁶⁵⁷
Ḳapuya çıkmaz görünmez neylesün bī-çāreler
- 5 Sāḳīyā gülgüne-i cām-ı mey-i gülgünü şun⁶⁵⁸
Lāle-renk olsun ḳızarsun ol iki ruḥsāreler

- Tetimme**
- 6 Derdine dil zaḥmınuñ ' aşḳuñla dermān eyledüm
Şimdi ' aşḳuñ derdine düşdüm bulunmaz çareler
 - 7 Şāhbāz-ı ṭab' umun pervāzuñ urmaz kimseler
Çāre ey Bāḳī hemān oldur öñüñce varalar

-265-

Ve lehū

Fe' ilātün (Fā' ilātün)/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)

- 1 Dem-i şubḥ irdi getür bādeyi şoḥbet demidür
Mey-i nāb ile pür it sāğarı ' işret demidür

⁶⁵⁷ ḳaldı: ḳalmıñ (B.D.)

⁶⁵⁸ gülgüne-i cām-ı mey-i gülgünü şun: gülgüne-veş gel bāde-i gülgünü şür (B.D.)

- 2 Yār ise maḥrem-i aġyār gönül hem-dem-i zār
Gözlerüm kan aķıdursa n' ola ġayret demidür
- 3 Çok belā çekdi senünġ ceng-i ġamuņda dil-i zār
Nāy-veş nāleler eylerse şikāyet demidür
- 4 ' Aşķuņı saķlar idüm sīnede ammā şimdi
Āh idersem beni ' ayb eyleme firķat demidür
- 5 Miḥneti dil ser-i zülfünde çeker ey Bāķī
Kāfiristāna düşen kimseye miḥnet demidür⁶⁵⁹

-266-

61a

Ve lehū

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Ḥār-ı ġamdan ' andelīb eyler fiġān ü zārlar⁶⁶⁰
Ġoncelerle şalınur şahn-ı çemende ḥārlar
- 2 Bende-i fermān olup ġisū-yı kāfir-kīşine
Ḥıdmete bel baġlayupdur ey şanem zünnārlar
- 3 Ġonce-āsā kan ile ile ıolmış gönüller açmaġı
Leblerünġden öğrenür vār ise şirīn-kārlar
- 4 Sünbül-i ter zülfününġ hind ġulāmıdur senünġ
Ḥāk-sārıdur ġül-i ruḥsārınunġ ġülzārlar
- 5 Firķatünde tan mı şeftāli dilerse cān u dil
Mīve-i bī-vaķt iderler arzū bīmārlar

⁶⁵⁹ kimseye: kimsede (B.D.)

⁶⁶⁰ ġamdan: ġamda (B.D.)

- 6 Hāl-i yārūñ müşk-i bir hūnuñ kefen maktūlūdūr
Āl vālāya şarupdur şanmañuz ‘ atţārlar
- 7 Hağ budur Bākī nazīr olmaz bu mu‘ ciz nazmuña
Şi‘ re āğāz itseler şimden girü sehhārlar

-267-

Ve lehū

Mefā‘ ilūn/mefā‘ ilūn/mefā‘ ilūn/mefā‘ ilūn

- 1 Açıl bāğın gül ü nesrini ol ruhsārı görsünler
Şalın serv ü şanevber şive-i reftārı görsünler
- 2 Kāpuñda hāşıl itdi bu devāsız derdi hep göñlüm
Ne derde mübtelā oldı dil-i bīmārı görsünler
- 3 Ten-i zarumda pehlüm üstühāmı şayılır bir bir
Beni seyr itmeyen ahhāb mūsīkārı görsünler
- 4 Açıldı dāğlar sīnemde çāk itdim girībānım
Mağabbet gülşeninde açılan gül-nārı görsünler
- 5 Güzeller mihrībān olmaz dimek yanlışdur ey Bākī
Olur vallāhī billāhī hemān yalvarı görsünler

-268-

Ve lehū

Fā‘ ilātūn/ fā‘ ilātūn/ fā‘ ilātūn/ fā‘ ilūn

- 1 Künc-i ebrūsūñ hayāl it gūşe-i gülzārı gör
Halkā-i zūlfūñ kıyās it tabla-i ‘ atţārı gör

- 2 Tırralar egnindeki müşkîn ziriğler seyrin it
Ğamzeler tağındugı şemşîr-i cevher-dârı gör
- 61b 3 Bağma çerğ-i serkeşin ol miğfer-i pülâdına
Tetimme Dilden āhum çekdügi şemşîr-i āteş-bârı gör
- 4 Cām içüp hem-vāre hoş olduğum ma' zūr dut
Çerğ peydā itdügi evzā' -ı nā-hem-vārı gör
- 5 Görme ey zāhid günāhım çoklugun şu 'ālemi⁶⁶¹
Mağfîret deryāsına ğarğ eyleyen Ğaffār'ı gör
- 6 Giceler 'ayş u şafā-yı ceng ü nāy olmaz 'aceb
Şubğ-dem Bākî derûn-i dilden istiğfârı gör

-269-

Ve lehû

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Şalınan kûyunda ol serv-i sîmîn-sîmā mıdur
Gülşen-i cennetde şāh-ı şidre [vü] Tübā mıdur
- 2 Zağm-ı sînem içre cānā kanlu peygānuğ senüğ
Ğoncede pinhān olan berg-i gül-i ra' nā mıdur
- 3 Mürde-i derd-i ğama cānlar bağışlar cür' ası
Sākîyā billāh mey-i ğamrā dem-i 'īsā mıdur
- Tetimme 4 Ağzuğ içre diğ midür yā ğonce içre jāle mi
Kevkeb-i dürrî midür yā lü'lü'-i lālā mıdur

⁶⁶¹ şu: şol (B.D.)

- 5 Bākī-i dil-ḥasteye cevr-i firāvān itmeden
Kaşduḡ öldürmek mi yoḥsa nāz ü istiḡnā mıdur

-270-

Ve lehū

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Şāh-ı gülde jāle düşmüş ḡonce-i ra' nā mıdur
Şāh elinde ya muraşşa' sāḡar-ı şahbā mıdur
- 2 Zīnet-i bāḡ u bahār olmuş nihāl-i erguvān
'Iyd-gehde şalınur maḥbūb-ı müstesnā mıdur
- 3 Mevc urur bād-ı seherden sebze-i ter mi 'aceb
Yā bişāt-ı bezm-i 'ayş olmuş yeşil ḥārā mıdur
- 4 Şu gibi zencīrler tutmaz dil-i dīvāneyi
Ḥāşılı āvārelik vaḡti bahār eyyāmıdur
- 5 Dehre meftūn olma ey Bākī felek rām oldı tut
Bī-vefā dünyā hele ben bildüḡüm dünyā mıdur

-271-

62a

Ve lehū

Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün

- 1 Ruḡuḡ 'aksiyle şahn-ı dīde bāḡ [u] gülistānumdur
Nihāl ser-bülendüḡ ḥaylīden ḥātır-ı nişanumdur
- 2 Göñül inler ḡamından dem-be-dem rūḡ u revān aḡlar
Bu baḡuḡ çeşme-sārı hep benim eşk-i revānumdur

- 3 Temāsā-yı gül ü gülşende ārām eylemez cānum
Ser-i kūyuᅇda cānānuᅇ ğaraz ārām-ı cānumdur
- 4 Şerār-ı nār-ı āhımla sipihr-i ᅇās-ı pūlādı⁶⁶²
Döner her şeb belā bezmüᅇde cām-ı zer-nişānumdur
- 5 Yaşum deryādur ey Bākī içinde şāh-ı mercānı
ᅇayāl-i naᅇl-i bālā-yı nihāl-i erguvānumdur

-272-

Ve lehū

Fā^ˆ ilātün/ fā^ˆ ilātün/ fā^ˆ ilātün/ fā^ˆ ilün

- 1 ᅇalkā ᅇalkā zūlf kim ol ᅇaᅇᅇ u ᅇāl üstündedür
Şekl-i ğarrādur mişāl-i bī-mişāl üstündedür⁶⁶³
- 2 ^ˆ Ārız-ı gülgūnuᅇ üzre ᅇāl-i fettānuᅇ senüᅇ
Fitneden ᅇālī degül her laᅇza āl üstündedür

Tetimme

- 3 Sā^ˆ id-i sākī ile cām-ı mey-i gülgūᅇa bak
Bir gül-i sīr-ābdur gūyā nihāl üstündedür
- 4 Naᅇş-ı ᅇadd-i lāle-reng ol ^ˆ ārız-ı pākīzede
Berg-i güldür gūyiyā āb-ı zülāl üstündedür
- 5 ^ˆ Āşık-ı bī-çāreler bār-ı helāk altındadır⁶⁶⁴
Derd-mend üftādelەر görseᅇ ne ᅇāl üstündedür
- 6 Mīmdür gūyā dehānın şafᅇa-i māᅇ üzredür
Sīne beᅇzer şāne-i zūlfüᅇ ki sāl üstündedür

⁶⁶² sipihr: sipihrüᅇ (B.D.)

⁶⁶³ ğarrādur: tuğrādur (B.D.)

⁶⁶⁴ helāk: belān (B.D.)

7 Rū-yı bahtı bedr olur burc-i şerefde ‘ākıbet
Şol ki māh-ı nev gibi kesb-i kemāl üstündedir⁶⁶⁵

8 Çerh yüz döndürmedin gülşende ‘ayş it Bākīyā
Sebzeler zībā hevālar i‘tidāl üstündedir

-273-

Ve lehū

Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün

1 Kıpıñda sâ’ıl olmağ ğayra mihmān olmadan yegdür
Gedā-yı kūyuñ olmağ Mışra sulţān olmadan yegdür⁶⁶⁶

62b

Tetimme

2 Kıpıñ ħuddāmunuñ bir bende-i fermān-beri olmak
Der-i devlet-me’āb-ı şehde derbān olmadan yegdür

3 Kilāb-ı kūyuñ ile hem-sifāl olup ħırıldeşmağ
Varup bezmünde Tahmas’uñ ğazel-ħ’ān olmadan yegdür

4 Ħarābāt erleriyle kāse kāse bāde nüş itmek
Nedīm-i meclis-i fağfūr-ı ħākān olmadan yegdür

5 Belā küncünde her şeb girye vü āh itmek ey Bākī
Ümīd-i vuşlat-ı yār ile şādān olmadan yegdür⁶⁶⁷

⁶⁶⁵ şol: her (B.D.)

⁶⁶⁶ Bu beyit B.D.’de yoktur.

⁶⁶⁷ Bākī Dīvānı’nda (Küçük, tarihsiz) bu şiir yer almamaktadır. Bununla birlikte Günay Kut’un “Bir Şairi Değerlendirmedeki Yöntem: Ortak Malzemenin Kullanılışı ve İfade Şekli” adlı makalesinde yer alan bu şiire pek çok nazire yazıldığını ifade etmiştir. Ancak bu şiirin Bākī Dīvānı’nın hangi nüshasına ait olduğunu tespit edilememiştir. Makalede yer alan bu şiirle mecmûadaki şiir arasındaki farklar şunlardır:

2. beyitte yer alan “kilāb-ı kūyuñ: segān-ı kuyuñ” şeklinde ve 4. beyitte yer alan “girye: nāle” şeklindedir.

Daha ayrıntılı bilgi için bakınız: Günay Kut, "Bir Şairi Değerlendirmedeki Yöntem: Ortak Malzemenin Kullanılışı ve İfade Şekli", *İlmî Araştırmalar* 10, 2014., s.169-176.

-274-

Halim

Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün

- 1 Hızān-ālūdedür reşk-i bahārān gördigün yerler
Mağarr-ı zāğdur şimdi gülistān gördigün yerler
- 2 Efendüm eyledi mi' mār-ı luḫfuḫ ser-be-ser ta' mīr
Muḫaddem tīşe-i ğamzeḫle vīrān gördigün yerler
- 3 Neşāt-ābād vü şevḫ-ābād olmış her biri cānā
Ġamuḫla 'āşīḫānı zār u giryān gördigün yerler
- 5 Felek hep cāy-ġāh-ı germ-şitāb itdi ey meh-rū
Muḫaddem şevḫ-i ḫüsnüḫle çerāgan gördigün yerler
- 2 Ḥalīmā aġladur ḫasret ile billāh baḫduça
Beni cānān ile evvelki ḫandān gördüġin yerler

Tetimme

-275-

Ve lehū

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Sīnede ol dāġlar kim bende vardur kimde var
Nār-ı 'aşḫuḫdan eşer kim bende vardur kimde var
- 2 Yār teşrif itmege va' d eylemiş ġam-ḫānemi
Bu neşāt-efzā ḫaber kim bende vardur kimde var
- 3 Ḥayli itlāf eyledüm şermāye-i eşḫ-i teri
Maldan bunca zarar kim bende vardur kimde var

- 4 Hamdü lillāh mālīk oldum āh-ı āteş-bāra ben
Düşmeni berbād ider kim bende vardur kimde var
- 5 İftihārumdur Ḥalīmā ‘āşık olmağ ol şehe
Dilber-i ‘ālī-güher kim bende vardur kimde var

-276-

63a

Ve lehū

Mef’ülü/mefā’ilü/mefā’ilü/fe’ülün

- 1 Seyr eyle o tıflı ki ne āfet olacağdur
‘Ālemlere sermāye-i ḥayret olacağdur
- 2 Ol maḥşer-i nāzı ḳadd-i bālā ile gördüm
Çoğdan dirlerdi ḳıyāmet olacağdur⁶⁶⁸
- 3 Ḥün-āb-ı sirişküme kebāb-ı cigerümle⁶⁶⁹
Ey dil bu gice yār ile ‘işret olacağdur
- 4 Çıksun ḥarem-i sīnede var ise meserret
Sultān-ı gamuğla dile ḥalvet olacağdur
- 5 ‘İzzet Beg’e ‘arz eyle Ḥalīmā sūḥanuğ kim
Tanzīrūne andan yine himmet olacağdur
- 6 Vaḳti ile ol mīr-i kelāmuğ şu‘arādan
Rāğıb kadar āşārına rağbet olacağdur

⁶⁶⁸ çoğdan dirlerdi: çoğdan beri dirlerdi (H.G.D.)

Bu beytin ikinci mısrasında vezin hatası vardır.

⁶⁶⁹ sirişküme: sirişkümlle (H.G.D.)

-277-

Ve lehū

Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün

- 1 Bizi ol şeh nigāh-ı luṭfa şāyān eylemişlerdür
Bihamdillāh hele mümtāz-ı aḳrān eylemişlerdür

Tetimme

- 2 İderken sehmüñi ' uşşāḳa taḳsīm ol kemān-ebrū
Bizi bir tīr ile memnūn-ı iḥsān eylemişlerdür
- 3 Temāşā eyleyüp ' uşşāḳ-ı zāruḡ şu' le-i āhın
Bu şeb meh-pāre-i bezm-i çerāgan eylemişlerdür
- 4 Güzeller nāme tahrīr eyledükde ey şeh-i ḥübān
Saḡa maḥsūd-ı Yūsuf vaşfuḡ ' unvān eylemişlerdür
- 5 İçürdi āb-ı şemşīrūḡ faḳīre cāmın aḡyār⁶⁷⁰
Bu dem sākī Ḳanzel bir ' aceb ḳān eylemişlerdir
- 6 Ezelden rütbe-i vālā-yı ' uşşāḳı iden tertīb⁶⁷¹
Ḥalīmī taḡt-gāh-ı ' aşḳa sultān eylemişlerdür

-278-

Ve lehū

Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün

- 1 Gelür mi yādına luṭfuḡla dilşād olduḡum günler
Anlamaz mı ' aceb ' aşḳuḡla mu' tād olduḡum günler
- 2 Yine bir zālīmüñ oldum esīr-i pençe-i ' aşḳı
Senüñ zülf-i siyeh-kāruḡdan āzād olduḡum günler

⁶⁷⁰ ab: āh; aḡyar: aḡyara (H.G.D.)

⁶⁷¹ iden: idüp (H.G.D.)

63b 3 Kaṭī mest-i ḥayāl-ābāde-i la' lūḡ olup ey meh
Tetimme Neḡam-perdāz-ı bezm-i āh u feryād olduḡum gūnler

4 İrişdi ey meh-i nā-miḥribānum ' āķıbet seyr it
Senūḡ vīrāne-i ḥūsniḡle ābād olduḡum gūnler⁶⁷²

5 Ḥalīmā tāb-ı ḡam te'şīr kılmış cān-ı ḥussāda
Benüm sāye-nişīn-i ķadd-i şimşād olduḡum gūnler

-279-

Ve lehū

Mef' ūlū/mefā' ilū/mefā' ilū/fe' ūlūn

1 Ol yār dimiş ' āşık-ı ḡamḡ'ār kimūndür
Elbette bilür ' āşık-ı dildār kimūndür

2 ' Aķlı gözine gelmiş içüp bāde-i ḡamrā
Yā Rab o delikanlı o ḡūnḡ'ār kimūndür

3 Ḡaddāre çeküp ' āşıkı ķatl itmeye geldi
Bilmem ' aceb ol zālīm-i ḡaddār kimūndür

4 Dil-ḡaste görünce beni ol şūḡ ṭabībüm
Raḡm itdi didi ḡayf bu bīmār kimūndür

Tetimme 5 Lāl oldı ḡasedden bütūn aḡbāb Ḥalīmā
Luṭf eyle meded söyle bu ḡūftār kimūndür⁶⁷³

⁶⁷² vīrāne: vīrānī (H.G.D.)

⁶⁷³ luṭf eyle: ketm etme (H.G.D.)

-280-

Ve lehū

Mefā' ilūn/mefā' ilūn/mefā' ilūn/mefā' ilūn

- 1 Göñül bir tıfl-ı gül-i ruhsār-ı müsteşnāya hasretdür
O bülbüldür ki güyā ğonce-i ra' nāya hasretdür
- 2 Hūmār-ālūde-i ye's olduğuñ bir hoşca işrāb it⁶⁷⁴
Bu nūş-ā-nūş-ı ğamda sāğar-ı şahbāya hasretdür
- 3 Degül 'aynumda mürĝ-i ħ'āb-ı rāhat uçduğı gözden
Ħayālünle göñül şeb-tā-seher rü'yāya hasretdür
- 4 Sūk-i köhnede sevdāgerān-ı cins-i 'irfānuñ⁶⁷⁵
Bütün dād u sited itdikleri sermāye hasretdür
- 5 Ser-i rāhında hāk olsa Ħalīm ol kıadd-i şimşāduñ
Yine dāmānuña yüz sürmege çün sāye hasretdür⁶⁷⁶

-281-

Ve lehū

Mef' ulū/mefā' ilū/mefā' ilū/fe' ulūn

- 1 Rūchānı anuñ sūre-i ħaṭṭında celīdür
Seyr it geliyor işte güzeller güzelidür
- 64a 2 Peyğamber-i ħüsnüñ biri inkār iderse
Tetimme Gör mu' cize-i ħaṭṭuñı kıāfir dimelidür

⁶⁷⁴olduğuñ bir hoşca işrāb it: oldu dil sākī firākınla (H.G.D.)

⁶⁷⁵sūk-i köhnede: bu sūk-i köhnede (H.G.D.)

Bu beytin ilk mısrasında vezin hatası vardır.

⁶⁷⁶dāmānuña:dermāñuna (H.G.D.)

- 3 Ey dil ne diyāruñ gülidür dirdüñ o şūhı
Ol ğonce-femüm serv-ğaddüm Edrinelidür
- 4 Endīşe ider zülfüñi her şeb senüñ ‘ aşık
Düşmüş ğara sevdāya o bī-çāre delidür
- 5 ‘ Arz eyleyüp aħbāba didüm sādece şı‘ rüm
Ma‘ zūr ol dervīş Hālim’in ğazelidür⁶⁷⁷

-282-

Ve lehū

Fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün

- 1 Hālimi ‘ ālemde cānānum bilür bilmezlenür
Ol tecāhül-pīşe sulţānum bilür bilmezlenür⁶⁷⁸
- 2 Söylemez farţ-ı teġāfülden o şūh-ı nāzenīn
Yoħsa ey dil sırr-ı pinħānum bilür bilmezlenür
- 3 Āşinā-yı ‘ aşğ olup bīġāne oldum ‘ āleme
Şimdi ħālüm görse yārānım bilür bilmezlenür
- Tetimme** 4 Görmedüm bir kimse aħvālüm sāña ‘ arz eylesün
Kimi bilmez kimi sulţānum bilür bilmezlenür
- 5 Şı‘ rimüñ ta‘ rīfe ħācet mi Hālimā nüktesin
Ol tecāhül-pīşe fettānum bilür bilmezlenür

⁶⁷⁷ ol: olsa (H.G.D.)

⁶⁷⁸ sulţānum: fettanum (H.G.D.)

-283-

Ve lehū

Fā^ˆ ilātūn/ fā^ˆ ilātūn/ fā^ˆ ilātūn/ fā^ˆ ilūn

- 1 Dil o leylī zülfe mecnūn olduĝun bilmez mi var⁶⁷⁹
ˆ Aşkla ħālūm diger-gūn olduĝun bilmez mi var⁶⁸⁰
- 2 Rū-yı yāre nev-bahārı ŝimdi teŝbīh itmeden
Maşadum bir tāze mazmūn olduĝun bilmez mi var
- 3 Sen yine ketm ideĝör bizden raķībin ħālını
ˆ Ālem iře saña meftūn olduĝun bilmez mi var
- 4 ˆ İde ta^ˆ līķ eylemiŝ būs-ı ruĥuñ ol gül-ˆ izār
Her iŝin bir vaķte merhūn idüĝun bilmez mi var⁶⁸¹
- 5 Hicr-i la^ˆ lūñle ŝu rütbe mest ü rüsvādur Ĥalīm
Mübtelā-yı cām-ı gülgūn olduĝun bilmez mi var

-284-

64b

Raĥmī

Mefā^ˆ ilūn/mefā^ˆ ilūn/mefā^ˆ ilūn/mefā^ˆ ilūn

- 1 Beni sanmañ cefā-yı yārdan āzürde-ĥātırdur
Yanumda farkı yoķ hiç cevri ile mihr u vefā birdür⁶⁸²
- 2 O kātib-i dilberüñ dil ħaldı ŝaferü'l yed viŝālinden
Kelāmum hep hisāb-ı defter-i hicrāna dā'irdür
- 3 Raķīb senüñ nihāde zād yoķdur ĥān-ı vaşlından
O kebk-ˆ işve zīrā loķma-i ĥayl aña birdür

⁶⁷⁹ leylī: leylā (H.G.D.)

⁶⁸⁰ ˆ aşkla: ˆ aşk ile (H.G.D.)

⁶⁸¹ idüĝun: olduĝun (H.G.D.)

⁶⁸² yoķ hiç: yoķdur (RAH.D.)

- 4 ‘ Aceb mi ehl-i ʿab‘ a meyli efzūn olsa hūbānuḡ
Bütān-ı hūсне şöhret-baḡş olan ‘ ālemde şā‘ irdür
- 5 Uzatma kām̄eti tatvīl-i güftār itme ey Raḡmī
Ḳālem ol serv-ḡaddūḡ vaşf-ı reftārında ḡāşırdur

-285-

Ve lehū

Mefā‘ ilūn/mefā‘ ilūn/mefā‘ ilūn/mefā‘ ilūn

- 1 Zamān-ı ‘ ıyd geldi yār iḡsān eylemez neyler
Beni gül-būselerle şād ü ḡandān eylemez neyler
- 2 Fesāne fitnede ser-tīz idüp ‘ ıydiye şemşīrūḡ
Bu dem ḡoç başına ‘ uşşāḡı ḡurbān eylemez neyler
- Tetimme** 3 Senūḡ ben ḡuluḡum ḡurbānuḡım dirmiş raḡīb yāre
Bu söz ‘ āşıḡı bir küşte-i sāmān eylemez neyler⁶⁸³
- 4 Nigāh-ı çeşm-i şūḡı tīzdür ḡurbān bıçāḡından
Bu demde ḡamze-i ḡūnḡāra ḡan eylemez neyler
- 5 Bu nażm-ı dīl-kūşāyı ḡūş idüp ol ḡonce-fem Raḡmī
Kemāl-i şevḡle çāk-i girībān eylemez neyler

-286-

Vesīm

Fā‘ ilātūn/ fā‘ ilātūn/ fā‘ ilātūn/ fā‘ ilūn

- 1 Ruḡlaruḡ mir‘āt-i İskender midür bilmem nedür
Leblerūḡ cām-ı mey-i Keḡşer midür bilmem nedür

⁶⁸³ söz: sözler (RAH.D.)

- 2 Zülf-i müşkînün nesîm-i sünbül-i cennet midür⁶⁸⁴
Nāfe-i āhū midur ‘ anber midür bilmem nedür
- 3 Her regüm cismümde bir fevvāre-i bercestedür
Fıkr-i müjgānuş ser-i neşter midür bilmem nedür
- 4 Çeşm-i şūhuş kühl-i nāz ile siyeh-tāb eyledün
Her nigāhuş tīg mi hañcer midür bilmem nedür

65a 5 Dāmen-i kühsār-ı ğamda lāle-i hamrā midur
Tetimme Dilde dāğ-ı āteşin aħker midür bilmem nedür

- 6 Reh-güzāruş hep pür olmış küşteġān-ı ‘ aşk ile
Sāha-i kūyuş ‘ aceb maħşer midür bilmem nedür
- 7 Lü’lü’-i ma’ nā-yı silk-i lafza nazm itdün Vesîm
Reşha-i kilik-i terün gevhher midür bilmem nedür

-287-

Ve lehū

Fā’ ilātün/ fā’ ilātün/ fā’ ilātün/ fā’ ilün

- 1 Mihrüm ol māh-ı cihān-ārā bilür bilmezlenür
Āfitābum zerresin a’ lā bilür bilmezlenür
- 2 Külbe-i aħzānda Ya’ kūb-veş giryānlıġum
Hağ bu kim ol Yūsuf-ı zībā bilür bilmezlenür
- 3 Rūz u şeb āşüfte vü şeydālıġum Mecnūn gibi
Dest-i ğamla ol şacı Leylā bilür bilmezlenür

⁶⁸⁴ nesîm-i sünbül-i cennet midür: nesîm-i sünbül-i cennet mi yā (VES.D.)

4 Gülşen-i kūyuᅇda her dem nāle vü feryādumu
Bülbül-āsā ol gül-i ra' nā bilür bilmezlenür

Tetimme 5 Ger tegāfül eylese ğam çekme ol büt kim seni
Ey Vesīm zār-ı bī-pervā bilür bilmezlenür

-288-

Şehrī

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Dil-sitānum tıfl-ı ' ismet-dāye bir maᅇbūbdur
Sāyesinden eyler istiᅇyā ' aceb maᅇcūbdur
- 2 Rişte-i enzārı pā-bend oldı ' aks-i Yūsuf'a
Şanma nā-bīnāyı ᅇufl dīde-i Ya' ᅇüb'dur
- 3 Ümmetān-ı ' aşᅇın ey dil rütbesüᅇ seyr eyle kim⁶⁸⁵
Dāĝ-ı ᅇasret ᅇa' ne-i rāᅇat-zen-i Eyyüb'dür
- 4 ᅇā'il olmaz ' arz-ı ᅇāle perde-i men' i-i ğayr
Āteşin ᅇumāra ' āşıᅇāne bir mektūbdur⁶⁸⁶
- 5 Ūlfet-i Şehrī'den ey ' işret-ĝüzīnān el-ᅇazer
' Aşᅇ-ı rāᅇat düşmen-āsā ' āfiyet-āşūbdur

-289-

Ve lehū

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Dilberān seyr-i ᅇülistān eylesün nevrūzdur
' Aşıᅇān sūz ile eᅇĝān eylesün nevrūzdur

⁶⁸⁵ rütbesiᅇ seyr eyle kim: rütbesiᅇ eyle kim (ŞH.D.)

⁶⁸⁶ ᅇumāra ' āşıᅇāne: ᅇumār-ı ' āşıᅇān (ŞH.D.)

- 65b 2 Söylen ol nev-ğonce-i nāza edeb vaḳti degül
Tetimme Gül gibi çāk-i girībān eylesün nevrūzdu
- 3 Sen de ey dil ṭurma taḫrīk it nesīm-i nālede⁶⁸⁷
Sünbül-i zülfün perīṣān eylesün nevrūzdu
- 4 Virme ruḫsat nāza ey ‘āşık hemān eyle niyāz⁶⁸⁸
Arzū-yı dil de ṭugyān eylesün nevrūzdu
- 5 Ḥāzret-i Paşā-yı ‘ālī-rütbe de Şehrī’süne
Tāze tāze luṭf u iḫsān eylesün nevrūzdu

-290-

Ḥāzık

Fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün

- 1 Dilrubāluḫ kāmrānluḫ tāze perverlūkdedür⁶⁸⁹
‘İşvegerlūk dilsitānluḫ tāzelūk terlūkdedür
- 2 Geçmedükçe ḳadrūñi bilmez ḡurūr-ı ḫüsn ile
Saltanat didükleri dünyāda dilberlūkdedür⁶⁹⁰
- 3 Gülistānuḫ revnaḳı ol bahār eyyāmıdur
Dilrubānuḫ ḫüsni hengām-ı ḫāṭṭ-āverlūkdedür
- Tetimme** 4 Merd lāzım nāza maẓmūna taşarruf itmege⁶⁹¹
Bikr-i ma‘ nā çoḫ gezer dest-i hezārlukdadur⁶⁹²

⁶⁸⁷ nālede: nāleni (Ş.H.D.)

⁶⁸⁸ ruḫsat: fırsat (Ş.H.D.)

⁶⁸⁹ nāza: nāz (H.D.)

⁶⁹⁰ H.D.’de yer alan gazelde bu beyit bulunamamıştır.

⁶⁹¹ maẓmūna: maẓmūnda (H.D.)

⁶⁹² gezer: görür (H.D.)

- 5 Ser-firāzān zīr-destāna mürüvvetkār olur
Bīd-i hemvāre zemīne sāye-güsterlükdedür⁶⁹³
- 6 Gülşen-i hüsnüñ hevāsı i' tidāl üzre gerek
Cevr-i nāzuñ luṭf-ı dilberde berāberlükdedür
- 7 Maḥzen-i sırr-ı ilāhīdür derūn-ı sīnesi
İftihārı Hāzıķ'ın şānma süḥan-verlükdedür

-291-

Hāmī

Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün

- 1 Açar zaḥm-ı derūnum girye-i mādāmdür demdür⁶⁹⁴
Beni rüsvā kılan bu dīde-i bed-nāmdur nemdür
- 2 Buyur luṭf it diyü karşıñda yer göstermedüñ kaşduñ
Meger ey āhū-yı vaḥşī bize ikrāmdür kemdür⁶⁹⁵
- 3 Mümeyyiz ḳul zü'l-vecheyne besdür meşreb-i ḳāyil
Eger meddāḥ ise medḥ itmedür zemmāmdur zemdür
- 66a **Tetimme** 4 Ruḥuñ gülgün-i sāğar şānma ey mest-i mey-i vuşlat⁶⁹⁶
Meger cām-ı gül-ter ḳābil-i āşāmdur şemdür
- 5 Zuhūr-ı ḥaṭ-ı dil dildārı nerm itmiş saña müjde
Degül Hāmī nüvīd-i dil-güşā peygāmdur ğamdur

⁶⁹³ H.D.'de yer alan gazelde bu beyit bulunamamıştır.

⁶⁹⁴ mādāmdur: bādāmdur (H.D)

⁶⁹⁵ kemdür: nemdür (H.D)

⁶⁹⁶ ruḥuñ gülgün-i sāğar: ruḥ-ı gülgün-i sāğar ; vuşlat: vaşluñ (H.D)

-292-

Nā' ilī

Mef' ūlū/mefā' ilū/mefā' ilū/fe' ūlūn

- 1 Ey hūn-ı ciger şīşe-i çeşm-i teri ıoldur⁶⁹⁷
Ārāyiş-i bezm-i ğam olan sāġarı ıoldur
- 2 ' Aksūn dūşürüp lücce-i hūn-āb-ı sipihrūn⁶⁹⁸
Ol meyle bu nūh cām-ı ziyā-güsteri ıoldur
- 3 Göster felege pençe-i hırşidde māhı
Sāķi yine destūnde cām-ı zeri ıoldur⁶⁹⁹
- 4 Ey rind-i tehī-kīse ķo da' vā-yı hūlūsı
Meh-pārelerūn ceybine sīm ü zeri ıoldur
- 5 Ol Nā' iliyā rābiṭa-perdāz-ı ma' ānī
Naķd-i sūhen-ı pākūn ile defteri ıoldur

-293-

Ve lehū

Mefā' ilūn/mefā' ilūn/mefā' ilūn/mefā' ilūn

- 1 ' İzāruñ ğül ğül olmış būsede dil dāġ dāġuñdur
Ĥased ol bāġbān-ı ' aşķa kim ğül-ĉin-i bāġuñdur
- 2 Göñül sen ' andelīb-i bāġ-ı ġamsuñ ṭurma feryād it
Ki būy-ı dāġ-ı ġayret nefḥa-pirā-yı dimāġuñdur

⁶⁹⁷ çeşm: cām (N.D)

⁶⁹⁸ hūn-āb-ı sipihrūn: hūn-āba seherūn (N.D)

⁶⁹⁹ zeri: teri (N.D)

- 3 ‘İyāndur Re’fet-i hayret ki sākī mest-i la’ lüñdür⁷⁰⁰
O dil kim büse-gāhı geh elüñ gāhı ayagūñdur
- 4 Nümāyān olmaduğça şubh-ı vuşlat sönmesün yansun
Fitil-i dāğ-ı firqat sinede ey gam çerāğūñdur
- 5 Bu hengām-ı sa[g]abda Nā’ ilī maḥbūb ile meyden
Çemenler cūyda āyīne-i naqş-ı ferāğūñdur⁷⁰¹

-294-

Ve lehū

Mefā’ ilün/mefā’ ilün/mefā’ ilün/mefā’ ilün

- 1 Kimüñ kurbündesin şeb-zinde-dār-ı vuşlatuñ kimdür⁷⁰²
‘Azīmet h’ān-ı Bercīs iktidār-ı da’ vetüñ kimdür
- 2 Kimüñle tāze tarḥ-endāz-ı vefk-ı āşināyīsün
Kühen taqvim-i dirin-sāl-i resm-i ülfetüñ kimdür

- 66b
Tetimme
- 3 Ne deyrüñ büt-nigār-ı āfitāb-efrüzıdur ḥüsnüñ
Ne burcuñ māhısun pertev perest-i tal’ atüñ kimdür
- 4 Siyeh dil mihr-düşmen bī-vefāsun ḥayf bilmezsün
Çerāğ-efrüz-ı māh-ı āsumān-ı behçetüñ kimdür
- 5 Dü çeşmüñ Nā’ ilī’nüñ şimdi dāmānuñ tutar ammā
Giribān-ı gīri maḥşerde ol iki āfetin kimdür

⁷⁰⁰ Re’fet-i hayret: üft ü hīzinden (N.D.)

⁷⁰¹ cuyda: cuylar (N.D.)

⁷⁰² kurbündesin: koyındasun (N.D.)

-295-

Ve lehū

Fe' ilātūn (Fā' ilātūn)/ fe' ilātūn/ fe' ilātūn/ fe' ilūn (fa' lūn)

- 1 Sīneden rahtuñı ey ğam götür āfet yeridür
Giryē tūfān-gehidür āteş-i ḥasret yeridür
- 2 Sīnedür cilve-gehi bāde kūsār ey ğamuñ⁷⁰³
Dil-i pūr-ḥūn gibi bir cām-ı maḥabbet yeridür
- 3 Çerḥūñ idbārı degüldür yalnız rūh-gezā
Cāy-ı āsāyiş-i iḳbāli de ḥayret yeridür
- 4 Çerḥ kār itmedi āh-ı dil polad-güdāz⁷⁰⁴
Nice ḳan ağlamasun dīde ki riḳḳat yeridür
- Tetimme** 5 Sōz daḳīḳ olmasa raġbet mi bulur Nā' ilīyā
Nazm-ı pākūñ budur insāf ki diḳḳat yeridür

-296-

Nazīf⁷⁰⁵

Fā' ilātūn/ fā' ilātūn/ fā' ilātūn/ fā' ilūn

- 1 Ḥalk o māhuñ cevriñe eyler fiġān benden bilür
Kendi ḥüsnüñ şāyi' itmişdür cihān benden bilür
- 2 Tel ḳararsın pek uzatma ḳāmeti mest olmada
Degme ey dil zūlf-i yāre el-emān benden bilür

⁷⁰³ kūsār ey ğamuñ; gūsārān-ı ğamuñ (N.D.)

⁷⁰⁴ çerḥ: çerḥe; polad: fülād (N.D.)

⁷⁰⁵ Bulabildiğimiz M.NAZ.D.'de ve MEV.N.D.'de bu şiir bulunamamıştır. Ancak bu şiirin Nazif mahlaslı başka bir şairin divânında yer alması muhtemeldir.

- 3 Pür-fürûğ hüsn ile ol âfitâb-ı ʿizz ü nâz
ʿÂleme olsa müşârü'l-bi'l-benân benden bilür
- 4 Böyle bālâ-kāmet ile ol nihâl-i behçetün
Nāmına her kim dise serv-i çemân benden bilür
- 5 Vaşf-ı laʿl-i kıand-i yârinde Nazîfîn haqqına
Dirse ʿâlem tûṭî-i şeker-feşân benden bilür

-297-

Ve lehû⁷⁰⁶

Fâʿ ilâtün/ fâʿ ilâtün/ fâʿ ilâtün/ fâʿ ilün

- 1 Ol mehün diller giriftâr-ı kemend-i müsıdur
Şayd-gâh-ı şîvede deşt-i fiten âhūsıdur
- 67a 2 Būy-ı zūlf-i sünbülü sâlmış serm sevdâlara
Tetimme Var ise ʿaqlum perişân eyleyen gīsūsıdur
- 3 Bir nigâh-ı sihr ile lâl itdi ol âfet beni
Şübhesiz iqlim-i nâz u cilvenin cādūsıdur
- 4 Hastegân-ı ʿaşkınuñ hiç hâlünî yâd eylemez
Dil-şikenlük eskiden ol meh-cebînün hūsıdur
- 5 Nâzdan bilmem Nazîfâ kâmetüm tāk eyleyen
Ol nigâh-ı kec midür yoḥsa ḥam-ebürsıdur⁷⁰⁷

⁷⁰⁶ Bulabildiğimiz M.NAZ.D.'de ve MEV.N.D.'de bu şiir bulunamamıştır.Ancak bu şiirin Nazif mahlaslı başka bir şairin divânında yer alması muhtemeldir.

⁷⁰⁷ Bulabildiğimiz M.NAZ.D.'de ve MEV.N.D.'de bu şiir bulunamamıştır.Ancak bu şiirin Nazif mahlaslı başka bir şairin divânında yer alması muhtemeldir.

-298-

Ve lehū⁷⁰⁸

Mef' ūlū/mefā' ilū/mefā' ilū/fe' ūlūn

- 1 Em la' lini gör k̄ān-ı melāhat neye dirler
Ruḥsārını seyr eyle gör āfet neye dirler
- 2 Tā görmeyicek k̄āmet-i ṭūbā-yı hırāmuḡ
Her bü'l-heves anlar mı kıyāmet neye dirler
- 3 Fehm eylemeyen nūkte-i esrār-ı dehānuḡ
Bilsün mü fesāḥatda belāgat neye dirler
- Tetimme** 4 Bī-cā iden esbāb-ı emānetle te' āzum
Aḡlar dem-i ' uzletde necābet neye dirler
- 5 Maḡrūn-ı kerem eyle Nazīfi kerem ile
Bilmez misün ey meh ki ' ināyet neye dirler⁷⁰⁹

-299-

Ve lehū⁷¹⁰

Fe' ilātūn (Fā' ilātūn)/ fe' ilātūn/ fe' ilātūn/ fe' ilūn (fa' lūn)

- 1 Yār ile seyr-i gülistān idecek günlerdür
Dil-i pejmürdeyi ḡandān idecek günlerdür
- 2 ' Āşıkūḡ cevır ü cefā cānına kār itdi yeter
Dil-i ḡam dīdeyi şādān idecek günlerdür

⁷⁰⁸ Bulabildiğimiz M.NAZ.D.'de ve MEV.N.D.'de bu şiir bulunamamıştır.Ancak bu şiirin Nazif mahlaslı başka bir şairin divânında yer alması muhtemeldir.

⁷⁰⁹ Bulabildiğimiz M.NAZ.D.'de ve MEV.N.D.'de bu şiir bulunamamıştır.Ancak bu şiirin Nazif mahlaslı başka bir şairin divânında yer alması muhtemeldir.

⁷¹⁰ Bulabildiğimiz M.NAZ.D.'de ve MEV.N.D.'de bu şiir bulunamamıştır.Ancak bu şiirin Nazif mahlaslı başka bir şairin divânında yer alması muhtemeldir.

- 3 Nāf ü pistānı hayāliyle o sīb-zekānuḡ
Sāğar-ı vuşlatı gerdān idecek günlerdür
- 4 Dem-i būs-ı lebin ey ğonce dehenden şordum
Didi ʿ uşşāka ihsān idecek günlerdür
- 5 Hoḡka-i laʿ lüñi emdür ki Nazīf--i zāruḡ
Dil-i bīmārına dermān idecek günlerdür

-300-

67b

Ve lehū⁷¹¹

Mefāʿ ilün/mefāʿ ilün/mefāʿ ilün/mefāʿ ilün

- 1 Baña bu ḡār ḡār-ı aġyārdandur şanma sendendür
Şikāyet sevdiğüm gülden degüldür hep dikendendür
- 2 Mezāyā-yı lebüñ şordum ʿ aceb dürc-i dehendendür
Didi ʿ aynüʿl-hayātuñ menbaʿ ı çāh-ı zeḡāndandur
- 3 Nʿ ola olsa perī eşkāl-ı cismāniyeden ʿ ārī
Nümāyān olduġı ʿ uşşāka ġāhī pür-hetdendür
- 4 O şūḡuñ hālī sevdāsıyla ser-gerdānum şimdi
Sipih-r-i bī-mürüvvet itdüġi hep baña bendendür
- 5 Riyā-kārān-ı ʿ ālem ʿ āşıka ḡaʿ n itmesün ser-tā
Rumüz-ı ʿ aşkı nādān fehm ider mi ḡanġı fendendür
- 6 Vişālin nüş-ı dārūdur Nazīfi zāra sultānum
Marīz-i pister-i ʿ aşka devā dürc-i vatandandur

⁷¹¹ Bulabildiğimiz M.NAZ.D.'de ve MEV.N.D.'de bu şiir bulunamamıştır. Ancak bu şiirin Nazif mahlaslı başka bir şairin divânında yer alması muhtemeldir.

-301-

Muḥliş

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Bih-i naḥl-i ' aşk-ı ḥāk-i pāk-i idrākimdedür
Sırr-ı şahbā-yı maḥabbet tāk-i idrākimdedür

Tetimme 2 ' Āleme pertev-nişār-ı himmet olsam çok degül
Mihr ü mäh-ı feyz çün eflāk-ı idrākimdedür

- 3 Gūş-ı mäh-i hüner deryā-yı endişemdedür
Dürr-i ' irfān baḥr-ı gevher nāk-ı idrākimdedür

- 4 Ṭab' umuḡ şayyādına naḥcīr-gehdür deşt-i nuḡat
Şayd-ı ma' nā her zamān fitrāk-ı idrākimdedür

- 6 ' Arz-ı dīdār itme artık ey zen mekārih-i çerḡ
Kuḥl-i ' ibret dīde-i irāk-ı idrākimdedür

- 7 Muḥlişā medhūş-ı ' aşkam ben de bu meyhānede
Sırr-ı şahbā-yı maḥabbet tāk-i idrākimdedür⁷¹²

-302-

Ve lehū⁷¹³

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Derd-i ' aşkuḡ merd-i şāḥib-i zūr şeklin gösterür
Geh Hülāgū gāhice Timūr şeklin gösterür

⁷¹² MUH.D.'de yer alan bu gazelin 5. beytine mecmüada yer verilmemiştir. Bu beyit şöyledir:

5 Kays u Ferḥād' uḡ feraḡından geçürdüm zabıtıma
Mülk-i ḡam kim defter-i emlak-ı idrākimdedür (MUH.D.)

⁷¹³ Muḥlis Dīvānçesi'nde (Milli Kütüphaneye Yazmalar Koleksiyonu) bu gazel bulunamamıştır.

- 2 Yanmağa mecbūr iden bilmem nedür pervāneyi
Var ise nār ehl-i ‘aşka nūr şeklin gösterür
- 68a 3 Dilde āteş serde dūd-ı eşk-i yem dü yerde çerh
Tetimme Çeşm-i ‘āşık şüretā vapur şeklin gösterür
- 4 Ne’şe-i zātī midür hüsñünde cānānın ‘aceb
Her nigeħde ‘āşıkā maħmūr şeklin gösterür
- 5 Ğayret-i erbāb-ı ‘aşka āferīn şad āferīn
Dā’imā maħzūn iken mesrūr şeklin gösterür
- 6 Böyle dūrler mülk-i maħviyyetde resm-i devleti
Kim Süleymān cāh olursa mūr şeklin gösterür
- 7 Beñzer erbāb-ı dilūñ ahvāli ol gül şāneye
İç yüzi vīrāne tış ma’ mūr şeklin gösterür
- 8 Bir perī-ruhsāra çarpıldum ki Muħliş el-amān
Şüretā insāndur ammā hūr şeklin gösterür

-303-

Lutfi⁷¹⁴

Mefā’ ilün/mefā’ ilün/mefā’ ilün/mefā’ ilün

- 1 Ruħuñ nāzende-i verd-i ter-i bāğ-ı leṭāfetdūr
Lebūñ reşk-āver қand-ı neyistān-ı zarāfetdūr
- Tetimme** 2 O şūħuñ gevher-i pākīze-i қān-ı melāħatdūr
Serāpā bī-kuşūr endāmı bir şirīn-қıyāfetdūr

⁷¹⁴ Bulabildiğimiz M.L.D.’de ve LUT.D.’de bu şiir bulunamamıştır. Ancak bu şiirin Lutfi mahlashı başka bir şairin divânında yer alması muhtemeldir.

- 3 Nazîrûñ yok cihānda hüsñ ü ānda şöhretin çoğdur
Nazardan kııl hāzer kim ‘ ayn-ı hākdur şöhret āfetdür
- 4 Mey ile fıtrat-ı aşliyyede yoğ nisbetüñ zāhid
Anuñ cismi laţif ammā senüñ ‘ ayn-ı kesāfetdür
- 5 Kemāl ehlin idüp tenkîz nağs ehliñ ider tekmîl
Bu evzā‘ sipihr-i pîrin āşār-ı hāzāğatdür

-304-

Ve lehū⁷¹⁵

Fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün

- 1 Şehrîdür ol tıfl-ı şöhret-gîr şehr-i āşūbdur
Hūbdur mağbūbdur mergūbdur mağlūbdur
- 2 Tarz u endāmuñ serāpā şuğ-ı hoş-üslūbdur
Cezbe-i hüsñüñle ‘ akl-ı kül saña meczūbdur
- 3 Āyet-i “Nūrun ‘ alā nūr” andan muğtebes⁷¹⁶
Cebhe-i pāküñde hüsñ ü ān kim mektūbdur

- 68b 4 Mumyā-yı fikr ile ma‘ dūm olmazdı vücud
Tetimme Cām-ı la‘ lüñle hıred medhūş vü dil mağlūbdur
- 5 Kuvve-i te’şîr-i hüsñüñden o ğonce leblerüñ
Tab‘-ı şîrîn nazm-ı rengîn Luţfi’ye mevğūbdur

⁷¹⁵ Bulabildiğimiz M.L.D.’de ve LUT.D.’de bu şiir bulunamamıştır. Ancak bu şiirin Lutfi mahlashı başka bir şairin divânında yer alması muhtemeldir.

⁷¹⁶ Nūrun ‘ alā nūr: Çok üstün fevkâlade (Nūr/ 35)

-305-

Ve lehū⁷¹⁷

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Hasetiünle çeşmüm oldu büsbütün aqtār-ı tār
Eylerüm her dem mekānum olsa da gülzār-ı zār
- 2 Herkesi bir kār ile meşgūl kılmış çerh-i dūn
Baña da ğam-keşligi itmişdür ol mekkār-ı kār
- 3 Bī-şu' ūrum nāṭuvānum böyle ḥayretle beni
Her gün bī-rūḥ anlar şüret-i dīvār var
- 4 Luṭfiyā kadr u kemāl ol rütbe ma' dūm oldu kim
Halk arasında görünür söylemek eş'ār-ı'ār

-306-

Muḥliş

Fe' ilātün (Fā' ilātün)/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)

- 1 Söyleme ḥālını aḥbāba yalandur dirler
Yüri var aldayacak bul da inandur dirler

Tetimme

- 2 Ehl-i hācāta 'ināyāt-ı kibār-ı 'aşruḡ
Var fülānı şu tārīḡ ile ṭolandur dirler
- 3 Bir tesellī arayup her kime açsan derdüḡ
Muḡtezā-yı felek vü devr-i zamāndur dirler
- 4 Dinlemez şoḥbet-i bī-fā'ideyi halk-ı cihān
Nuşḡ u pend olsa da ma' lüm-ı fülāndur dirler

⁷¹⁷ Bulabildiğimiz M.L.D.'de ve LUT.D.'debu şiir bulunamamıştır. Ancak bu şiirin Lutfi mahlashı başka bir şairin Dīvānında yer alması muhtemeldir.

- 5 H̄ar suvāran cehd-i server-i iḳbāl olur
Fāris ʿ arsa-i ʿ irfāna yayandur dirler
- 6 Ser-güzešt-i ğam-pīrāyı didüm cānāna⁷¹⁸
Çünkü oşmanlıĝın sonı uzandur dirler
- 7 Muḥlişā ʿ ādet-i ḥübān-ı Yemen bilmezler
Yüri var aldayacaḳ bul da inandur dirler

-307-

Nevʿi

Mefāʿ ilün/mefāʿ ilün/mefāʿ ilün/mefāʿ ilün

- 1 Senüĝ maḥzūnuĝ olmaḳ baḅa şādān olmadan yegdür
Ğamuñla ağlayup illerle ḅandān olmadan yegdür⁷¹⁹
- 69a 2 Cihānuĝ ʿ izz ü cāhuĝ şöyle izʿ ān eyledüm ben kim
Tetimme Eşiginde ḳul olmaḳ dehre sultān olmadan yegdür
- 3 Düşüp kūy-i ḅarābāt içre şūfi ḳāse-i sāĝar⁷²⁰
Serīr-i devlete fagfur u ḅāḳān olmadan yegdür
- 4 Cihān-ı bī-şebātın raĝmına devr itdirüp cāmı
İçüp lā-yaʿ ḳıl olmaḳ şāh-ı devrān olmadan yegdür
- 5 Şarāb-ı ʿ aşḳ ile Nevʿi gibi mest ü müdām olmaḳ⁷²¹
Bütün bu lemʿ a-i dünyāya ḅayrān olmadan yegdür⁷²²

⁷¹⁸ pīrāyı: pīrāne (MUH.D.)

⁷¹⁹ ağlayup: ağlamak (Nevʿi Dīvānı)

⁷²⁰ ḳāse-i sāĝar: ḳāse-lis olmaḳ (Nevʿi Dīvānı)

⁷²¹ mest ü müdām: mest-i müdām (Nevʿi Dīvānı)

⁷²² lemʿ a-i dünyāya: niʿ met-i dünyāya (Nevʿi Dīvānı)

-308-

‘Abdī

Fe‘ ilātün (Fā‘ ilātün)/ fe‘ ilātün/ fe‘ ilātün/ fe‘ ilün (fa‘ lün)

- 1 Mürg-i dil uçdı yine bir konacak lâne arar
Hāl-i cānānı hayāle getürüp dāne arar
- 2 Var mı bir dem ki raķibi burada bulmayalım
Ser-kūyuᅇda sefihūᅇ işi yoķ yā ne arar⁷²³
- 5 Zül midür ‘āşıķa yārūᅇ aramak ‘ālemde
Güli bülbül gözedür āteşi pervāne arar⁷²⁴
- Tetimme** 6 Geşt-i afāk-ı firāk eyleyerek leyl ü nehār
Dem-i vuşlatdaki zevķi dil-i dīvāne arar⁷²⁵
- 7 Cū-yı müşķini tanzīm için ol āfet-i cān⁷²⁶
Müje-i dīde ‘āşıķ gibi bir şāne arar⁷²⁷
- 8 Ke’s-i Lebrīzi şunar sākī-i devrān ğayra
‘Āşıķ-ı zāra gelince tehī peymāne arar⁷²⁸
- 9 ‘Abdīyā sen ne ararsun ‘acabā ‘ālemde
Zāhidān şavma‘ a ‘uşşāķıda meyᅇhāne arar

⁷²³ AB.D.’de yer alan gazelin 3. ve 4. beyitleri mecmūada bulunmamaktadır. Bu beyitler şöyledir:

3 Āşiyān ten yetürüp hep bülbül şürīde mizāc
Dār-ı ğarbında benüm gibi olan ᅇhāne arar

4 Kays-ı dil düşdi yine deşt-i hevā vü hevese
Süz-ı ᅇasret ile Leylā’sını her yāne arar (AB.D.)

⁷²⁴ gözedür āteşi: ‘alev-i ateşi (AB.D.)

⁷²⁵ AB.D.’de bu beyit bulunmamaktadır. Dīvānda yer alan 3. beyit şu şekildedir:

Düşeli vādī-i hicrān u firāk yāre
Dem-i vuşlatdaki zevķi dil-i dīvāne arar (AB.D.)

⁷²⁶ Cū-yı müşķini tanzīm için ol āfet-i cān: ‘Acaba zülf-i dilāvīzine mi kullanacak (AB.D.)

⁷²⁷ Müje-i dīde ‘āşıķ gibi: Müje-i çeşm-i terümden şıķı (AB.D.)

⁷²⁸ Abdī Dīvānı’nda bu beyit yoktur. Dīvānda bu beyit şöyledir:

O perī sunmak her nā-kese cām-ı ser-şār
‘Āşıķ-ı zāra gelince tehī peymāne arar (AB.D.)

-309-

Nürî⁷²⁹

Fe' ilātün (Fā' ilātün)/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)

- 1 Sākīyā geldi şitā bāde-i gül-fāmı getür
Luṭf idüp meclise ol şūḥ-ı mey-āşāmı getür
- 2 Nāz ile gelmeden eylerse eger ḥaberin bul
Dut elinden o perī-çehre gül-endāmı getür
- 3 Şevḳ-i la' lünle senün ḥaylice fındıḳ kırdıḳ
Naḳl için sen daḥī ol dīde-i bādāmı getür
- 4 Nīm-mestüm beni boş geçme kerem kıl sākī
Gehī peymāne gehī rıḫl vü gehī cāmı getür
- 5 Telḥ idüp meclis-i firḳat-zedelükle Nürî
Kim didi kim saña bu ' aşıḳı nā-ḳāmı getür

69b

Tetimme

-310-

Ve lehū⁷³⁰

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Her ne dem el ḥaççere ol āfet-i ḥoş-ḥū koyar
Sıneme bir bergüzar-ı ğamze-i dil-cū koyar
- 2 Tāzeler dāğı derūnum hem virür tāze ḥayāt
Zaḥmuma merhem meger ol ğamze-i cādū koyar

⁷²⁹ Bulabildiğimiz D.N.D'de M.N.D'de İ.Z.N.D.'de P.N.D.'de, A.N.D.'de H.N.D.'de ve N.H.D'de bu şiir bulunamamıştır. Ancak bu şiirin Nürî mahlaslı başka bir şairin divânında yer alması muhtemeldir.

⁷³⁰ Bulabildiğimiz D.N.D'de, M.N.D'de, İ.Z.N.D.'de, P.N.D.'de, A.N.D.'de, H.N.D. ve N.H.D'de bu şiir bulunamamıştır. Ancak bu şiirin Nürî mahlaslı başka bir şairin divânında yer alması muhtemeldir.

- 3 Cür' ası mestāneyi hüşyār ider hüşyārı mest
Hem nemek-efşān olur hem yāreye dārū koyar
- 4 Günde biñ dil şayd ider her ʔārına bend eyleyüp
Gerdene bihūde sanma halka-i gīsū koyar
- 5 Sīne-i Nūrī' durur amāc-ı peykān-ı sitem
Tīr-i müjgānuñ ne dem yāya o meh-ebrū koyar

-311-

Lebīb

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Şehr-i hūsne kelle pūşeñ ġālibā sünbülcidür
Līk la' l-i hāl-dāruñ şormışum fülfulcidür
- 2 Sensün ey āfet hemān maqsūda zīb-i ' izz ü nāz
Gerçi kim ' aşkuñda gül bülbülcü bülbül gülcüdür⁷³¹
- 3 Ehl-i dil her biri bir sevdāya olmışdur esīr
Kimi haṭṭ kimi hāle kimisi kākülcidür⁷³²
- 4 Kāse kāse virmede yārān nazma pür neşāṭ⁷³³
Ṭab' umuz meyhāne-i ma' nāya gūyā mülçidür⁷³⁴
- 5 Hāme rumḥu's-sebk-ı mızmār-ı belāğatdür Lebīb
Ṭab' -ı çālākuñ anı iḥrāz iden öndülcidür⁷³⁵

⁷³¹ gerçi kim ' aşkuñda: kūçe-i ' aşkuñda (L.D.)

⁷³² Kimi haṭṭ kimi hāle kimisi kākülcidür: Kimi haṭṭ u kimi hāle ü kimisi kākülcidür (L.D.)

⁷³³ nazma: nazmı (L.D.)

⁷³⁴ Lebīb Dīvānı'nda yer alan 3. ve 4. beyitler mecmūada yer deġiştirmiştir.

⁷³⁵ çālākuñ: çālākum (L.D.)

-312-

Luṭfî⁷³⁶

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Perçemün cānā cebīn-i meh-mişāl üstündedür
Sünbül-i ter şafha-i bāğ-ı cemāl üstündedür
- 2 Bülbül-i ḥasret-keşüm bilmem gel āmālūmi
Kaṅğı berg üzre 'aceb kaṅğı nihāl üstündedür
- 3 Nāzenīnüm rif' at-i ḥüsn ile mağrūr olma kim
Āfitāb-ı 'arızuḡ ḥaṭṭ-ı zevāl üstündedür
- 70a 4 Olsa kim nām-ı kemāl ey çerḡ 'aceb mi dehrden
Tetimme Tiğ-i cevriḡ kim müdām ehl-i kemāl üstündedür
- 5 Luṭfiyā dārū-yı sıḥḥat ḥaste-i hicrānuḡna
Nüş-ı cān-baḡş meyi la' l-i zülāl üstündedür

-313-

Muḥliş

Mef' ūlü/mefā' ilün/mef' ūlü/mefāilün

- 1 Her cāh-ı sa' ādetde bir başka şafā vardur
Her ' izzet ü devletde bir başka şafā vardur
- 2 Ğurbetde vaṭan yādı ḡalbe getürür şādı
Geçmiş günü şoḡbetde bir başka şafā vardur

⁷³⁶ Bulabildiğimiz M.L.D.'de ve LUT.D.'de bu şiir bulunamamıştır. Ancak bu şiirin Lutfi mahlashı başka bir şairin divânında yer alması muhtemeldir.

- 3 Ağyāra gücenmiş yār ʿafvına çaliş yalvar
Aʿdāya mürüvvetde bir başka şafā vardur
- 4 Mey dāfiʿ-i ğam dirler ʿālem bunı söylerler
Cānān ile ʿişretde bir başka şafā vardur
- 5 Vuşlatda şafādur kār kimse idemez inkār
Firqatle maḥabbetde bir başka şafā vardur
- 6 Hisset menişün ḫāli ğamdan olamaz ḫāli
Aşḫāb-ı seḫāvetde bir başka şafā vardur
- 7 Teba ʿiyyet şehvetde nefsi olsa da lezzetde
Tevbe ile nedāmetde bir başka şafā vardur
- 8 Cāh ile olan memnūn ʿazl ile olur maḫzūn
Erbāb-ı ferāġatde bir başka şafā vardur
- 9 Muḫliş vaṭanınıñ şevki dilden giderür zevki
Ammā yine ğurbetde bir başka şafā vardur

Tetimme

-314-

Ve lehū

Mefʿ ūlü/fāʿ ilātü/mefāʿ ilü/fāʿ ilün

- 1 Bir hoş tekellüm eyler o āfet çıtır pıtır
Pek tatlu söyler itse de lüknet çıtır pıtır
- 2 Fındıklı zevkin itmişe beñzer o mest-i nāz
Aġzında tarz-ı şöḫbet-i ʿişret çıtır pıtır
- 3 Her ṭavr u cünbüşi o mehün nāzikānedür
Reftār u ʿişvesi de be-ġāyet çıtır pıtır

4 Cānlar deger daķıķa-i vaşlım dir idi yār
 oynuma gice girdigi sā' at ıtır pıtır

5 Muħliş sipend-i āteş-i ' aşķ olmasa dilün
 Nazmuńda olmaz idi bu hālet ıtır pıtır

-315-

70b

Nedīm

Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün

1 Taħammül mülküńi yıķduń Hülāgü Hān mısun kāfir
 Amān dünyāyı yaķduń āteş-i sūzān mısun kāfir

2 ız oğlan nāzı nāzuń şeh-levend āvāzı āvāzın
 Belāsın bende bilmem kız mısun oğlan mısın kāfir

3 Ne ma' nī gösterür dūşuńdaki ol āteşin ađlas
 Ki ya' nī şu' le-i cān-sūz-ı hūsn ü ān mısun kāfir

4 Nedür bu gizli gizli āhlar āk-ı girībānlar
 ' Aceb bir şūha sen de ' āşık-ı nālān mısun kāfir

5 Saņa kimisi cānum kimi cānānum deyü söyler
 Nesün sen ogrı söyle cān mısun cānān mısun kāfir

6 Şarāb-ı āteşinüń keyfi rüyüń şu' lelendürmiş
 Bu hāletle erāđ-ı meclis-i mestān mısun kāfir

7 Niçün şık şık baķarsun böyle mir 'āt-i mücellāya
 Meger sen dađı kendi hūsnüńe hayrān mısun kāfir

- 8 Nedīmī zārı bir kāfir esİR itmiş iřitmiřdüm⁷³⁷
Sen ol cellād-ı dİN ol dÜşmen-i İmān mısun kāfir

-316-

Müstezād-ı Nedīm

Mef' ūlū/mefā' ilū/mefā' ilū/fe' ūlūn

Mef' ūlū/feülūn

- 1 Ey řuĥ-ı kerem-pİşe dil-i zār senüñdür
Yoĥ minnetüñ aslā
Ey kĀn-ı kerem anda ne kim var senüñdür⁷³⁸
Pinhān u hüveydā
- 2 Sen kim gelesün meclise bir yer mi bulunmaz
Bař ūzre yerüñ var
Gül ğoncessisün ğuşe-i destār senüñdür
Gel ey gül-i ra' nā
- 3 Neylersün idüp bir iki ğün bār cefāya
şabr eyle de soĥra
Peymāne senüñ ĥāne senüñ yār senüñdür
Ey dil-i tek u tenĥā
- 4 Çeřmānı siyeh mest-i sitem kākūli pür-ĥamum
Ebrūları pürçĥn
Beĥzer ki bu dildār-ı cefā-kār senüñdür
Bİ-çāre Nedīmā
- 5 Bir būse-i cān-baĥřına vir naĥd-i ĥayātı
Ger ' āĥıl olursa⁷³⁹

⁷³⁷ Nedīmī zārı: Nedīm-i zārı (NED.D.)

⁷³⁸ ey: v'ey; kerem: ğuher (NED.D.)

⁷³⁹ ' āĥıl: kā'il (NED.D.)

Senden yanadur söz yine bāzār senüñdür
Ey ‘ aşık-ı şeydā⁷⁴⁰

-317-

71a

Tahmīs-i Mihri⁷⁴¹

Mef’ ulü/mefā’ ilü/mefā’ ilü/fe’ ulün

- 1 Ey aşaf-ı dānā saña aḥvāüim ‘ ayāndur
Bī-reyb ü gümāndur
Teşrīfüñi özler seni gözler ne zamāndur
Elbetde bu cāndur
Nār-ı şerer-i ḥasrete yanmağdan usanduk
- 2 Gel meclise artık
Püfkerde-i şem‘ -i emeli şevk ile yandur
Ġafletden uyandur
Tennür-ı taḥassür tenimi nāra bırakdı
Pek cānumı yakdı
- 3 Beytü’l-ḥüzn-i ğamda dilüm nāle-künāndur
Çeşmüm tolu kıandur
Mehcür olaldan berü bezmünden efendüm
Ġarkābe-i derdüm
Şeb tā-seher eyledigüm āh u figāndur
- 4 Hicrüngle yamandur
Ḥazm eylese de ḥasretüñi Mihrī-i nāçār
Mānend-i dil-i zār
Teşrīfüñi özler seni gözler ne zamandur

⁷⁴⁰ NED.D.’de yer alan 4.ve 5. bentlerin yerleri mecmūada deĝişmiştir.

⁷⁴¹ Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü’nde (İpekten vd., 1988) iki tane, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü’nde ise üç tane Mihrī mahlaslı şair mevcuttur. Bu şairlerden Dīvan’ı olan tek şair ise Mihrī Hatun’dur. Ancak Mihrī Hatun Dīvānı’nda bu şiir bulunamamıştır.

Elbetde bu cāndur

-318-

71b

Ġazel-i Nābī Tahmīs-i Nūrī⁷⁴²

Mef' ūlū/mefā' ilū/mefā' ilū/fe' ūlūn

- 1 Sākisi ' aceb nerede bu kāşāne kimüñdür
Bī-maştāba vü bāde bu peymāne kimüñdür
Bī-şāhid ü mey na' ra-i meştāne kimüñdür
Yoş sem' -i nümāyān bu pervāne kimüñdür
Gencīnesi nā-būd bu vīrāne kimüñdür
- 2 Çıkmaz ucı kāküldeki bu başs-i vecd-ālūñ
Tekessür sevād eylemedür zımnī maşālūñ
Bir noқта imiş ' ilm ü kemālīñle me'ālūñ
Gör zülf-i ħamında konulan noқта-i ħālūñ
' İrfān ile baş dāme kimiñ dāne kimüñdür
- 3 La' lūñ heves-i ' aşıķa n' itdi hele bir baş
Ne bāde ider zabt ider ne cāme mürevvaş
Mecnūn da bu vādīde ķadem başmadı el-haş
Zencīr-i ħayālāt ile arām ider ancak
Dil nāmına nādīde bu dīvāne kimüñdür
- 4 Sālūs-i riyākāruñ amān ķavlūñ işitme
Zāhid-i sebük-mağz eyleme çıkmaz yola gitme
Vā' iz gibi nādānluķ idüp cāme taş atma
Peymāneye ta' zīmde terk-i edeb itme
Bildüñse ħaķīķatde bu meyhāne kimüñdür

⁷⁴² Bulabildiğimiz D.N.D'de, M.N.D'de, İ.Z.N.D.'de, P.N.D.'de A.N.D.'de, H.N.D.'de ve N.H.D'de bu şiir bulunamamıştır. Ancak bu şiirin Nūrī mahlaslı başka bir şairin dīvānında yer alması muhtemeldir.

- 5 Gör Nūrī bu gülzāra gelen mest ü ħarābı
Āvāze-i zünbūr şanur kınc u rebābı
Farķ eylemez alsa ele cām ü ħabābı
Çok kimseyi gördüğ bu çerāgāhda Nābī
Bilmez ki kimüğ nānını berĥāne kimüğdür

-319-

72a

Taĥmīs-i Sultān Maĥmūd-ı ‘Adlī⁷⁴³

Fe‘ ilātün (Fā‘ ilātün)/ fe‘ ilātün/ fe‘ ilātün/ fe‘ ilün (fa‘ lün)

- 1 Söylesem derd-i derūnum baņa dermān ağlar
Eylese rāzumı gūş bülbül-i ħandān ağlar
Bāğ-ı cennetde olan ĥūr ile ğılmān ağlar
Rūz u şeb idelerüm derdüğ ile kām ağlar
Vāķıf olan benim esrāruma her ān ağlar
- 2 Oldı çün rāĥ-ı dile baĥt-ı siyeh mes‘ üdum
Kimse fehmi itmedi ĥayfā ki nedür maķşūdum
‘Āķıbet cānuma ķaşd itdi benim maĥsūdum
Kemligüm yoğidi bir şaĥşın bilür ma‘būdum
Gice gündüz ne içün dīde-i giryān ağlar
- 3 İşte ben gitdüm hele terk ideyün cān ü teni
Eyledüm Ĥaķķ’a ĥavāle baņa kemlük ideni
İntikāmum ķomaya Ĥazret-i Allāh u Ġanī
Dāğ-ı sīnem göricek ĥūn ile ālūde beni
Raĥm idüp ĥālūme ezhār-ı gülistān ağlar
- 4 Vaĥdet-i ğamda fiğān eyler iken zār u ğarīb
Sanki ķopdı başuma rūz-ı kıyāmetle muşīb
Nice ĥakduğ sīne gerdeni ey dest-i raķīb

⁷⁴³ Adlī Sultan Mahmud Han-ı Sanī Dīvānı’nda (Zeytinoğlu İlçe Halk Kütüphanesi) bu şiir bulunamamıştır.

Gördi çün derd-i dilüm hâlüme raḥm itdi ṭabīb
Didi ey ḥaste-i hicrān saḡa dermān aḡlar

5 Felegün çerḥi bu dem ʿ aksine devr itdi hemān
Cāna kaşd itdi o kim itmişdüm şad iḥsān
Cān ü dil derdüñi kim itdüm ise aḡa beyān
Yine raḥm itmedi aslā baḡa ol āfet-i cān
Böyle bīmār görüp hālümü yārān aḡlar

6 Ḥaḡ bilür istemezem kimseye bir renc ü ḥazān
Saʿ yum ancak bu idi kim ola maʿ mūr-ı cihān
Ben ne cürm itmiş idüm kıydı baḡa aḡyārān
Ġam degül bilmez ise hāl-i derūnum yārān
Fehm idüp niyyetümi şāḥib-i ʿ irfān aḡlar

7 ʿ Adliyā āh ide gör geldi firāḡ eyyāmı
Ḳalması aḡlamadan gūş iden ol ālāmı
Şerbet-i cām-ı şehādetden içüp gül-fāmı
Derd ile rüyuḡa baḡdukça senüñ ilḥāmı
Gerçi ḥandān olur ammā cigeri ḡān aḡlar

-320-

72b

Ġazel-i ʿ Ākif Tahmīs-i Muḥliş⁷⁴⁴

Mefāʿ ilün/mefāʿ ilün/mefāʿ ilün/mefāʿ ilün

1 Teseddür-i bütān erteng-i dilde hep münakkaşdur
Nice diḡḡatle baḡdum içlerinde dilber üç beşdür
Dimem ḥāşā ki anlardan biri dildāruma eşdür
Gönül her dilberüñ meftūnı olmaḡ ḡayli serkeşdür
Ve lākin ḡamze-i fettānı bilmezsün ne dil-keşdür

⁷⁴⁴ Bu şiir MUH.D.'de bulunamamıştır.

- 2 Nejad-ı pāk olan yārin degül ağıyaruñ incitmez
Kerīmü'l-halk olan a' dā-yı bed-kirdaruñ incitmez
Zararsız görse ' āqıl hānesinde māruñ incitmez
Ne denlü āfet olsa merdüm olan cāruñ incitmez
Yağar mı penbe-i mināyı bağ şahbā ki āteşdür
- 3 Muqaddem zār-i fesden gizlenürken zülf-i cānāne
Ne püsküllü belā olduğı çıkdı şimdi meydāne
Felāṭun-ı zamān olsa gören olmaz mı dīvāne
Perišan eylemez gīsū-yi yārī pençe-i şāne
Anuñ çün ' āşıq-ı şūrīdenüñ h'ābı müşevveşdür
- 4 Görüldi günde noqsāniyeti bedr-i müniründen
Topladı mihre muhtāciyeti bedr-i müniründen
Nümāyān oldu her keyfiyeti bedr-i müniründen
Bilüdü rütbe-i māhiyeti bedr-i müniründen
Ḥatādur her kim ol ḥurşid-i ḥüsne dirse meh-veşdür
- 5 Yeterken Muḥliş endüh-ı cevr ü nāz-ı cānāna
Felek bir miḥnet-i gurbet de taḥmīl eyledi cāna
' Aceb mi çākī-i cejb-i taḥammül itse dāmāna
Ġam-ı hicran ciger-i büryāne baḥt yeter bir yāna
Girībān-ı ḥayālüm ' Ākifā vaqf-ı keşākeşdür

-321-

73a

Murabba' -ı Fuzūlī

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Ḥāşilum berq-i ḥavādisden melāmet dāğıdur
Mesnedüm kūy-i melāmetde fenā toprağıdur
Zār gönülüm tende rindān-ı bilād ü sāğıdur⁷⁴⁵
Raḥm kıll devletlü sulṭānum mürüvvet çāğıdur

⁷⁴⁵ rindān-ı bilād ü sāğıdur: zindān-i belā tutsağıdur (F.D.)

- 2 Devr cevruñden ten ü cānumda rāhat qalması
Şüret-i āşār-ı hālümde ferāgat qalması⁷⁴⁶
Miñnet ü derd çekmege min-ba‘ d tākāt qalması⁷⁴⁷
Raħm kıł şevketlü hünkārum mürüvvet çāğıdur
- 3 Göñlümün mülküñ cefā seylān vīrān eyledi⁷⁴⁸
Baħtumı ħāllüñ hücüm-ı ğam perīşān eyledi
Derdümüñ endīşe-i devr-i felek kıān eyledi⁷⁴⁹
Raħm kıł ‘ izzetlü cānānum mürüvvet çāğıdur
- 4 İntihāsız cevr ile odlara yandurdı beni
Acı sözler tatlı cānumdan uşandurdı beni
Ĥalkdan bīhūde efġānum utandurdı beni
Raħm kıł devletlü sulţānum mürüvvet çāğıdur
- 5 İsteyüp bir çāre çok yeldüm yügürdüm her yana
Raħm idüp bir kimse imdād itmedi muţlaķ baġa
Çāresiz qaldum mürüvvet isteyü geldüm saġa
Raħm kıł şevketlü hünkārum mürüvvet çāğıdur
- 7 Dāde geldüm ‘ adl dīvānına feryādum işit
Sen ki ‘ ādilsüñ gör efġānum nedür bir ğurre it
Şerħ-i ħālüm şor murādum vir elüm dut fikrüm it
Raħm kıł ‘ izzetlü cānānum mürüvvet çāğıdur
- 8 Gör Fuzūlī’nün ruħ-ı zerdüñde eşk-i ālini
Perde-i idbāra çekmiş şüret-i iķbālini⁷⁵⁰
Derd-mendüñdür ‘ ināyetler idüp şor ħālini
Raħm kıł şevketlü hünkārum mürüvvet çāğıdur

⁷⁴⁶şüret-i āşār-ı hālümde feragat: şüret-i hālümde āşār-i feragat (F.D.)

⁷⁴⁷derd: ğam; min-ba‘ d:bin bā‘ d (F.D.)

⁷⁴⁸seylān: seyl-ābı (F.D.)

⁷⁴⁹derdimüñ: baġrumu (F.D.)

⁷⁵⁰idbāra: idbār (F.D.)

Ġazel-i ‘İzzet Tahmīs-i Sa‘īd⁷⁵¹

Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün

- 1 Raķīb ol āfetūñ luḫfiyla kesb-i ihtizāz eyler
Beni ol bī-vefā gördükçe ḫayfā ihtirāz eyler
Bu günler serde bir şūḫuñ hevāsı teng-nāz eyler
Yine bir dilberüñ ‘aşkıyla dil-süz u güdāz eyler
Ḥaķīķatdür murād ammā ki izḫār-ı mecāz eyler
- 2 Reh-i ‘aşķ iḫre ey dil ķābil-i te’līf vü tesķin ol
Cefā vü cevri-yāre baķmayup şabr eyle miskīn ol
Gerek vuşlatla mesrūr ol gerek firķatle ğamġin ol
Fiġān itme şakın bülbül gibi pervāne temķin ol
Odur ‘aşķ ki hem cānuñ yaķar hem ketm-i rāz eyler
- 3 Niġāh ü naḫveti aġyāra şefkatden kināyetdür
Gelince ‘aşķ-ı şūrīdeye cevri ‘alāmetdür
Taḫazzür itdüġi taḫzīr-i ‘aşķdur ‘ibādetdür
İnanma her zamān aġyār ile hem-bezm-i ülfetdür
O meh-rūlar ki ‘iffet gösterüp ‘uşşāķa nāz eyler
- 4 Göñül me’nūs iken gül-ġonce-i ümīd-i āmāle
Ġam-ı firķatle āḫir bülbül-āsā döndi belbāle
N‘ola ol demleri yād eyleyüp eyler isem nāle
‘Aceb maġrūr itdüm ben mevsim-i vuşlatda iķbāle
Baņa şimdi o āfet her ne cevri eylerse az eyler
- 5 Tefavuķ eyler elbetde kemāl erbāb-ı nādānı
Çerāġ-ı mürde ile şanma yekşān mihr-i raḫşānı
Hele mengüş-ı ġüş it nazm-ı destūr-ı felek-şānı

⁷⁵¹ Bulabildiġimiz S.G.D’de, H.A.S.D.’de ve D.S.D’de bu şiir bulunamamıştır. Ancak bu şiirin Sa‘īd mahlaslı başka bir şairin dīvānında yer alması muhtemeldir.

Ne kâdir ehl-i çin icrâ ide ef'âl-i merdânı
Ne mümkün zâğ u zenbûr eyleye ânı ki bâz eyler

- 6 Sa'îdâ esb-i kilki 'arşa-i vaşfinda bûyân it
Du'â-yı devletün ref' -i icâbetgâh-ı Yezdân it
Veliyyü'n-ni' metin şu emrini merhûn-ı iz'ân it
Hevâya şarf-ı evkât eyleme taḥsîl-i 'irfân it
Hüner erbâbını 'âlemde 'İzzet ser-firâz eyler

-323-

74a

Muhammes-i Pertev Paşa

Fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün

- 1 Ey gül-i ra' nâ senün çün zâr zâr oldum yeter
Ḥâr-ı cevrunle cigerden zaḥm-dâr oldum yeter
Ḥasretünle bülbül-i şürîdekâr oldum yeter
Şebnem-âsâ eşk-bâr-ı intizâr oldum yeter
Âh-ı şubhumla şabâ-veş bî-ḳarâr oldum yeter
- 2 Mest-i nâzım meclis-i aḥbâbı maḥzûn itme gel
Hicr-i la' lünle mey-i gülfâmı dilḥûn itme gel
Derd-i çeşmünle humâr-ı hicri efzûn itme gel
Şebnem-âsâ eşk-bâr-ı intizâr oldum yeter
Âh-ı şubhumla şabâ-veş bî-ḳarâr oldum yeter
- 3 Ṭab' -ı nâzik incinür şekvâ-yı hâ itmem saḡa
Mâcerâ-yı meclisi gerçi su'âl itmem saḡa
Ġayrilerle itdügün zevki ḥalâl itmem saḡa
Şebnem âsâ eşk-bâr-ı intizâr oldum yeter
Âh-ı şubhumla şabâ-veş bî-ḳarâr oldum yeter
- 4 Âh idüp oldum teslîm deşt-gerd-i arzû
Ağlayup şebnem gibi gülzârı gezdüm sũ-be-sũ

Çağlayup cūlar gibi itdim cihānı cüst ü cū
Şebnem-āsā eşk-bār-ı intizār oldum yeter
Āh-ı şubhumla şabā-veş bî-ķarār oldum yeter

-324-

74b

Pertev Paşa

Mef' ūlū/mefā' ilū/mefā' ilū/fe' ūlūn

- 1 Ey şāh-ı felek-i kevkebe devrān senüñdür
Ey mihr-i mülk-i dā 'ire meydān senüñdür
Eyvān-ı dil ü dīdede dīvān senüñdür
Vābeste cihān emrūñe fermān senüñdür
Fermān senüñ ķul senüñ ihsān senüñdür
- 2 Sāyeñde cihān beñzedi gülzār-ı bahāra
Reşk oldu şaff-ı ' askerüñ izhār-ı bahara
Şevķüñ getirür bülbül güftār-ı bahāra⁷⁵²
Vābeste cihān emrūñe fermān senüñdür
Fermān senüñ ķul senin ihsān senüñdür
- 3 Bülbül bulunur gülleri güldürmege mecbūr
Güller göz açar gül yüzünü görmege mecbūr
Cūlar sürünür pāyīñe yüz sürmege mecbūr
Vābeste cihān emrūñe fermān seniñdür
Fermān senüñ ķul seniñ ihsān seniñdür
- 4 Hūrşid-i zafer nāşiye-i nūr feşānuñ
Āfāka resā şenşene-i şevket ü şānuñ
Şān oldu ķuluñ Pertev'e ihsān-ı nişānuñ
Vābeste cihān emrūñe fermān senüñdür
Fermān senüñ ķul seniñ ihsān senüñdür

⁷⁵² bülbül: bülbüli (P.D.)

Ġazel-i Pertev Tahmīs-i Vāşif

Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün

- 1 O zālīm kim beni zülfi gibi pür-piç ü táb ister
Dilüm sīm-āb-ı bī-ārām-veş bir ıztırāb ister
Gehī bezmünde talṭif itmeden bezm-i şarāb ister⁷⁵³
Gözüm yaşın o mest-^ç işve hem-reng-i şarāb ister
Göñül mülkün ħarāb derd-i ġam baġrum kebāb ister
- 3 Bu rütbe bād pūyān oldı cānā cüst ü cūyında
Nihāyet nāfe-i Çin ü Ĥoten mi buldı būyında
Nedür bu nā-küşādī ^ç uqde-i mū gibi ħoyında
Şabā zülfün ^ç aceb mi tār-mār eylerse rüyında
Tılısm-ı daġme [ü] ħüsnün bu yüzden fetḥ-i bāb ister
- 4 Fenā-i rāh-ı ^ç aşk oldum vücūdum eyledüm ifnā⁷⁵⁴
Hevāya ħalb olup cevvi-hevāda eyledüm me^çvā
Maġabbet şöyle te^çşir eylemiş kim ġitmedi aşlā
Göñül gerçi felekden ħāke düşmiş zerrece ammā
Yine mihr-āşinā bir meh-veş-i ^ç ālī-cenāb ister
- 5 Bu vīrān-ġāne-i dil çekdi Pertev bunca germ ü serd
Sirişk-i āteşinler gördi bunca āh-ı serd ü berd
Yine bilmez hele vīrān ü ma^ç mūr olduğın bir ferd
Yapılmazsa n^ç ola Vāşif dil-i vīrān-ı ehl-i derd
Felek ehl-i düñ kāşāne-i ħalbün ħarāb ister⁷⁵⁵

⁷⁵³ bezm-i şarāb: şanma şevāb (VS.D.)

⁷⁵⁴ Fenā-i rāh-ı ^ç aşk oldum vücūdum: Ġubār-ı rāh-ı ^ç aşk oldum vücūdı (VS.D.)

⁷⁵⁵ VS.D.'de yer alan bu şiirin 2. bendine mecmūada yer verilmemiştir. Bu bent şöyledir:

- 2 Ne mā^ç nī var gehī ħātır-ı ^ç uşşāķı incitse
Ma^ç iyyet ma^ç razında āteşilük ġāhice ġitse
N^ç olur ħoy-kerde-rüy-ı yardan buse ümid itse
Bu ħāletle derunum ^ç ālemin yıkıp ħarāb itse
Göñül bir özge mecnundur yanar āteşden āb ister (VS.D.)

-326-

75b

Nabî

Fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün

- 1 Bâğ-ı dehrin hem bahāruñ hem hazānuñ görmüşüz⁷⁵⁶
Biz neşātın da ğamın da inkisāruñ görmüşüz⁷⁵⁷
- 2 Çok da mağrūr olma kim meyḥāne-i iḳbālde
Biz hezārān mest-i maḥmūrun ḥumāruñ görmüşüz⁷⁵⁸
- 4 Bir ḥadeng-i cān-güzār-ı amādedür sermāyesi⁷⁵⁹
Biz bu meydānuñ nice çapük-süvāruñ görmüşüz
- 5 Bir ḥurūṣiyle ider biñ ḥāne-i iḳbāli mest⁷⁶⁰
Ehl-i derdün seyl-i eşk-i inkisāruñ görmüşüz⁷⁶¹
- 6 Kāse-i deryūzeye tebdil olur cām-ı murād
Biz bu bezmün Nabîyā çok bāde-ḥāruñ görmüşüz

-327-

Ve lehū

Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün

- 1 Çeh-i tārîk-i firḳatde ḥalāşa fırsat el virmez
Miyān-ı lücce-i hicrāna düşdük vuşlat el virmez

⁷⁵⁶ hem bahāruñ hem hazānuñ: hem hazānuñ hem bahāruñ (NB.D.)

⁷⁵⁷ inkisāruñ: rüzgāruñ (NB.D.)

⁷⁵⁸ NB.D.'de yer alan bu gazelin 3. beytine mecmūada yer verilmemiştir. Bu beyit şöyledir:

3 Tūb-ı āh-ı inkisara pay-dār olmaz yine

Kişver-i cāhuñ nice sengin-hisārın görmüşüz (NB.D.)

Nabî Divān'ında yer alan 4. ve 5. beyitler mecmūada yer değiştirmiştir.

⁷⁵⁹ cān-güzār-ı amādedür: cān-güdāz-ı āhdur (NB.D.)

⁷⁶⁰ mest: pest (NB.D.)

⁷⁶¹ NB.D.'de yer alan 4. ve 5. beyitlerin yeri mecmūada değişmiştir.

- 2 Tıtuşmak küştg̃ir-i ğamla h̃atırdan geçer ammā
Budur vehmüm ki f̃alı' himmet itmez kuvvet el virmez

Tetimme 3 Göñül çek dest-i üm̃idüñ daħı eyyām-ı 'ıyd olsa⁷⁶²
Bizümle merħabāya nāzdan ol āfet el virmez

- 4 Murād üzre olur zevk m̃ive-i çin naħl-i k̃ām ammā⁷⁶³
İrişmez k̃āmet-i kütāh-himmet ol devlet el virmez

- 6 O istiğnā-fürüş çarsū-yı h̃üsnüñ ey Nābī⁷⁶⁴
Metā' -ı vaşlına cān naħd̃in itsen kıymet el virmez⁷⁶⁵

-328-

Ve lehū

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 İtmesün mi h̃āhişin merhem dil-i bī-çāremüz
Merheme ħamyāze-i ħasret çekerken yāremüz

- 5 'Aşka istiğnā yaķışmazken 'aceb ħāletdeyüz
Varmāğa kūyuna 'ār eyler dil-i āvāremüz

- 7 Mest-i şahbā-yı vefāyuz eylesek farzā ferāğ
Bir nice maħmūrı s̃ir-āb itmedür keffāremüz

- 8 Āb-ı şerm ile sirişte ħāk-i faķr-ı zātumuz⁷⁶⁶
Cānib-i evce teveccüh eylemez fevvāreyüz⁷⁶⁷

⁷⁶² üm̃idüñ daħı: üm̃idüñ ki biñ (NB.D.)

⁷⁶³ olur: olurduk (NB.D.)

⁷⁶⁴ Bu mısradā vezin hatası vardır.

⁷⁶⁵ NB.D.'de bu gazelin 5. beytine yer verilmemiştir. Bu beyit şöyledir:

5 Bulunmaz ħalka-i tevħid-veş bir bezm-i rühānī

Bize bu ħānekāh-ı ğamda her ce' miyyet el virmez (NB.D.)

⁷⁶⁶ faķr: kıasr (NB.D.)

⁷⁶⁷ fevvāreyüz: fevvāremüz (NB.D.)

- 9 Mezheb-i ğayretde Nābī giryeye yoğdur yasāğ⁷⁶⁸
Çerĝ-i temkīnüz ŧevābitdür bizüm seyyaremüz⁷⁶⁹

-329-

76a

Ve lehū

Mef' ūlū/mefā' ilū/mefā' ilū/fe' ūlūn

- 1 Evŧāf-ı maĝabbet dehen-i ħāmeve ŧıĝmaz
Ta' bīr-i mezāyā-yı nihān nāmeve ŧıĝmaz
- 2 Ol āfetūĝ evzā' ı degül kābil-i taĝrīr
Taŧvīr-i ğam-ı ' aŧĝ bu ŧeh-nāmeve ŧıĝmaz
- 3 Zevĝ ile temāŧāsına aĝ çeŧm-i tevekkül
Bāzīçe-i endīŧe bu hengāmeve ŧıĝmaz
- 4 Erbāb-ı fenā pirāĝen-i çerĝi ider ħāk⁷⁷⁰
Mecnūn-ı melāmet-zededür cāmeve ŧıĝmaz
- 5 Bir ğayri murāda ŧolanur himmet-i Nābī
Her kām derūn-ı dil-i ħod-kāmiye ŧıĝmaz

⁷⁶⁸ yasāğ: mesāğ (NB.D.)

⁷⁶⁹ NBD.'de yer alan bu gazelin 2., 3., 4., ve 6. beyitlerine mecmūada yer verilmemiŧtir. Bu beyitler ŧöyledir:

2 Olsa da dest-i ' inadında sipīhrūĝ çāremüz
Eylemez bīh-būddan ħaĝ' -ı ta' alluĝ yāremüz

3 Tıfl iken gelmezdi fikr-i kāmetiyle çeŧme ħ' ab
Olmasa sev ü ŧanavberden eger gehvāremüz

4 Ĥarf-i nermīden ' ibāretdür bizüm terkībümüz
Eyler iŧbāt-ı huŧunet muma seng-i hāremüz

6 Dest-bürd-i ħar-zār-ı reh-güzār-ı yārdan
Hev dehān-ı ŧekvedür dāmān-ı pare pāremüz (NB.D.)

⁷⁷⁰ ħāk: çak (NB.D.)

-330-

Ve lehū

Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün

- 1 Hāyālünden gelür ğam hātırā cānāneden gelmez
Sitem hep āşınālardan gelür bīġāneden gelmez
- 2 Hāsed evġātına ol 'ārif-i 'ālem-şināsiġ kim
Elinden cām düşmez gūşe-i meyġāneden gelmez

- Tetimme**
- 3 Umarsaġ bir nevāziş açdıġı bir zaġm için ammā⁷⁷¹
Bu insāniyyet ey dil ġamze-i cānāneden gelmez
 - 4 Mişāl-i ħalkā dutdum gūşumu erbāb-ı āfāġa⁷⁷²
Şadā-yı naġme-i 'ayş u tarab her ħāneden gelmez
 - 5 N'ola küstāġ olursa pīşen gülde bülbül ey Nābī⁷⁷³
Mürā'āt-ı edeb dest-i dil-i mestāneden gelmez

-331-

Fuzūlī

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 'Ālem oldı şād senden ben esīr-i ġam henüz
'Ālem itdi terk-i ġam bende ġam-ı 'ālem henüz
- 3 Secdegāh itmişdi 'aşk ehli ġaşın miġrābını
ġılmadaġ hayli melā'ik secde-i Ādem henüz
- 5 Eşġ sarf eyler felekden kām ħāşıl kılmaġa
Bu gevher ġadrini bilmez dīde-i pūr-nem henüz

⁷⁷¹ bir: bu; bir:biġ (NB.D.)

⁷⁷² erbāb: ebvāb (NB.D.)

⁷⁷³ pīşin: pīş (NB.D.)

- 6 Perde-i çeşmi maḳām itmışdi bir tersā-beçe⁷⁷⁴
Olmadı mehdī Mesīhā dāmen-i Meryem henüz⁷⁷⁵

- 76b 7 Ey Fuzūlī eyledi her derde dermān ol tabīb
Tetimme Bu benüm zaḥmumdur ancaḳ bulmadı merhem henüz⁷⁷⁶

-332-

Ve lehū

Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün

- 1 Fiḡān kim baḡrumuḡ ol lāle-ruh ḳān oldıḡun bilmez
Ciger pergālesinde dāḡ-ı pinhān oldıḡun bilmez
- 2 Ḥabībüm gönjlümü cem' eylemez ruḡsārı devründe
Meger zülfi gibi ḥālüm perīşān oldıḡun bilmez
- 4 Kılur taḳşır idüp bir luṭf her dem gönjlüm almaḳda⁷⁷⁷
Vefā resmin şanur düşvār āsān oldıḡun bilmez
- 5 Dil-i şad-pāreden kesmez derd ol ḡamze-i mestün⁷⁷⁸
Ne ḡāfil pādīşāhdur mülk-i vīrān oldıḡun bilmez

⁷⁷⁴ çeşmi: çeşmüm (F.D.)

⁷⁷⁵ olmadı: olmadan (F.D.)

⁷⁷⁶ F.D.'de yer alan bu gazelin 2. ve 4. beyitlerine mecmūada yer verilmemiştir. Bu beyitler şöyledir:

2 Can baḡuşlardı lebün izhār-i güftār eyleyüp
Urmaduḡ isī lebi can-baḡşluḡdan dem henüz

4 Cana derdün cisme peykānuḡ revān itmışdi hükm
Cism ile cān irtibātı olmadan muḡkem henüz (F.D.)

⁷⁷⁷ kılur: kılar (F.D.)

⁷⁷⁸ kesmez derd ol: bī-dādı kesmez (F.D.)

- 6 Şanur zāhid özün hālī hayālinden ğalatdur bu
Bu hayrān oldığundur ki hayrān oldığun bilmez⁷⁷⁹

-333-

Ve lehū

Mefā' ilūn/mefā' ilūn/mefā' ilūn/mefā' ilūn

- 1 Baĝa bād-ı şabā ol serv-i gül-ruĝdan ğaber virmez
Açılmaz ğonce-i baĝtum ümīdum naĝlı ber virmez

Tetimme 2 Töküp gözyaşını sırr-ı helāke isterüm ammā⁷⁸⁰
Ecel peykine seyl-i eşk girdāb-ı güzer virmez

- 3 Gözümde mesken it ğār-ı meşrebden iĝtirāz itme⁷⁸¹
Gül-i ğandān sırr-ı dem ğāra yār olmaĝ zarar virmez⁷⁸²

- 4 Eger cān almak istersen tenümden tıĝını kesme
Ki pejmürde nihān virmeyünce su şemer virmez

- 5 Fuzūlī dehrden kām almaĝ olmaz olmayan giryān⁷⁸³
Şadef şu almayınca ebr-i nīsāndan keder virmez

⁷⁷⁹ F.D.'de yer alan bu gazelin 4. ve 7. beyitlerine mecmūada yer verilmemiştir. Bu beyitler şöyledir:

4 Güzeller devlet-i vaslın bulup maĝrur olan āşık
Neşāt-i vaslda endüh-i hicrān oldığun bilmez

7 Fuzūlī hasteye düşmen sözüyle dost cevri eyler
Zihī sāde mu'arız kavli bühtān oldığun bilmez (F.D.)

⁷⁸⁰ gözyaşını: gözyaşum (F.D.)

⁷⁸¹ meşrebden: müjemden (F.D.)

⁷⁸² sırr-ı dem-i ğāra: her dem ğār (F.D.)

⁷⁸³ olmayan: olmadan (F.D.)

-334-

Fehîm

Fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün

- 1 Fâriğüz kayd-ı cihânda ' aşık-ı dîvâne-yüz
Âşinâya âşinâ bigâne-ye bigâne-yüz
- 2 ' Aşk-ı sâkî gamze-i mest u harâb itsek n' ola
Câmı âteş bâdesi âteş ' aceb meyhâne-yüz
- 3 Hâvfimizdan çeşm-i fettân gamzeyi eyler penâh⁷⁸⁴
Küçe-i ' aşk içre biz pervâne-yüz mestâne-yüz⁷⁸⁵
- 77a 4 Şem' -i pür-süz-ı güzâr itse ' aceb mi şevküne⁷⁸⁶
Tetimme Tâb-ı dilden şu' le-i âb eyleyen pervâne-yüz
- 5 Sâhir-i mu' ciz kelâmuz şâ' ir-i şühuz Fehîm
Ne füsûna mâ ' ilüz ne râğıba efsâne-yüz⁷⁸⁷

-335-

Pertev

Mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün

- 1 Diyen var mı ' aceb ol gamze-ye mekkârluk bilmez
Yâ ol çok başlı zülf-i kâfire gaddârluk bilmez
- 2 Ne eyler eylemez bu ser ü şâmânuma şorsunlar
Tevâzu' -pîşedür gerçi o zâlim varluk bilmez

⁷⁸⁴ fettân: dilber (FK.D.)

⁷⁸⁵ pervâne-yüz: bî-pervâ yürür (FK.D.)

⁷⁸⁶ pür-süz-ı güzâr: pür-süz u güdâz; şevküne: şevkumuz (FK.D.)

⁷⁸⁷ mâ ' ilüz ne râğıba efsâne-yüz: râğıbuz ne mâ ' il-i efsâne-yüz (FK.D.)

- 4 omış yek tahtadan meydāna vāruŋ bir fedākāre
‘Acāyibdür dil-i dīvāne hi pazarlu bilmez
- 5 Esirin oldı ammā bama tařırātına řāhum
Göŋül sulţāndur hi tarz-ı hıdmetkāruluk bilmez
- 6 Gücenmem hātırırum rencide olmaz Pertev ol řūha
Daħi pek tıfl-ı endek-sāldır dildāruluk bilmez⁷⁸⁸

-336-

Pertev

Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün

- 1 Gül-i dāğ ile serāpā gülistān olsam eglenmez
Gülerken güldürürken belki giryān olsam eğlenmez
- 2 Degülse āřinā ger perde-i gūřı fiğānumla⁷⁸⁹
Ney-āsā nice dem bezmünde nālān olsam eğlenmez
- 4 Firāuŋla benüm külbemde hālüm başka hāletdür
Begüm hānende ger şad sāl mihmān olsam eglenmez⁷⁹⁰
- 5 Benüm de ‘aş-ı hüsnüŋ ile ğayrı tarz u tavrı var⁷⁹¹
Ser-ā-pā saŋa mir ‘āt-āsā hayrān olsam eglenmez⁷⁹²
- 6 Niün sen gizli gizli āh idersün böyle Pertev ben⁷⁹³
Eger āk-efgen ser-i ceyb [ü] efgān olsam eglenmez

⁷⁸⁸ Bu şiir P.D.’de bulunamamıştır.

⁷⁸⁹ perde-i gūřı: perde-i gūřum (P.D.)

⁷⁹⁰ P.D.’de yer alan bu gazelin 3. beytine mecmūada yer verilmemiřtir. Bu beyit řöyledir:

3 Yanup yakıldığı ğāhice āğyāruŋ nümāyiřdür

Ki ben sūz-ı dil-i zārumla büryān olsam eğlenmez (P.D.)

⁷⁹¹ ğayrı: başka (P.D.)

⁷⁹² saŋa mir ‘āt-āsā: saŋa ün mir ‘āt-āsā (P.D.)

⁷⁹³ āh idersün böyle Pertev ben: eylemezsün āhi Pertev ben (P.d.)

-337-

Sıdkî

Mef' ülü/mefâ' ilü/mefâ' ilü/fe' ülün

- 1 Yārüm gibi bir dilber-i mümtāz ele girmez
‘Ādāt ger-i imāne-i ṭannāz ele girmez⁷⁹⁴
- 2 Çeşm-i sitem-ikizi tek ol şūḥ-ı belānuḡ
Mürğ-i dili şayd itmege şebbāz ele girmez

77b

Tetimme

- 3 Ger bāğ-ı cihānı arasaḡ ser-te-ser ey dil
Bir böyle ḡadd-i serv-i ser-efrāz ele girmez⁷⁹⁵
- 4 Ben ‘āşık-ı tābum o perī-çehre cefā-cū⁷⁹⁶
Ḥāl-i dil şerh itmege hem-rāz ele girmez⁷⁹⁷
- 5 ‘Āşık çok olur dehrde ey ḡonce-fem ammā
Sıdkî gibi bir ‘āşık-ı şebbāz ele girmez⁷⁹⁸

-338-

Emirî

Mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün

- 1 Göḡül her leyl-i ḡüsnuḡ zülfüne ülfet-nümün olmaz⁷⁹⁹
Felāṭün-ı ḡired ser-geşte-i rāh-ı zebün olmaz
- 2 Müdām olsa dile bezm-i cihānda bāde-i ‘işret
Yine minnetkeş-i peymāne-i gerdün-ı dūn olmaz

⁷⁹⁴ ‘ādāt-ı ger imāne-i: ḡaret-ger-i ‘imān büt-i ṭannāz (Sıdkî Dīvānı)

⁷⁹⁵ ḡadd: ḡaddı (Sıdkî Dīvānı)

⁷⁹⁶ ‘āşık-ı tābum: ‘āşık-ı bī-tāb (Sıdkî Dīvānı)

⁷⁹⁷ dil: dilī(Sıdkî Dīvānı)

⁷⁹⁸ ‘āşık-ı şebbāz: ‘āşık-ı ser-bāz (Sıdkî Dīvānı)

⁷⁹⁹ leyl: leylī (E.D.)

- 3 HıŖşül-i kāmumuz mümkin degül bir vaŖl iün sīnem
Harāb-ı āk āk haner-i hicran-ı hūn olmaz
- 4 Felekde her meh lāle  izāruŖ āteŖ-i mihr
Ŗabā-endāz sūz-ı sīne [vü] dāĖ-ı derūn olmaz

Tetimme 5 Emīr[ī] mū-Ŗikāf-ı ma rifet olmaĖ gerek yoĖsa⁸⁰⁰
KiŖi taĖlīd-i eŖkāl-miŖāl zū-fünūn olmaz⁸⁰¹

-339-

Nābī

Mef l/mefā l/mefā l/fe ln

- 1 ālā-yı cihān germ-nigāh itmege degmez
El virmedi dnyāyı dīvān itmege degmez⁸⁰²
- 2 Yā bāde-i gl-fām ola yā ŖūĖ-ı gl-endām
Ādem dağı bir Ėayrı gnāh itmege degmez
- 3 Ma lm iken encām-ı cihān  ömr-i  azīzi
Tazyī  -i heves-kārī-i cāh itmege degmez
- 4 Erbāb-ı fenānın nazarında gl-i ĖurŖīd
ĀrāyiŖ-i eṭrāf-ı külāh itmege degmez
- 5 MıŖra meh-i Ken  ān'ı  azīz eylemek āĖir
Evvel ānı Ŗftāde-i āh itmege degmez⁸⁰³
- 6 Nābī o perī itmeyicek nāmeye rağbet
RuĖsāre-i evrāĖ-ı siyāh itmege değmez

⁸⁰⁰ yoğsa: yoksa (E.D.)

⁸⁰¹ taĖlīd-i eŖkāl-miŖāl: taĖlīd-i eŖ r eylemekle (E.D.)

⁸⁰² virmedi: irmedi; dnyayı: hayfa; dīvān: diyü ah (NB.D.)

⁸⁰³ NB.D.'de yer alan 5. ve 6. beyitlerin yeri mecmada deĖiŖmiŖtir.

-340-

78a

Sa'îd⁸⁰⁴

Fe' ilâtün (Fâ' ilâtün)/ fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün (fa' lün)

- 1 Reh-i 'aşka düşerüz 'azm-i beyābān iderüz
'Ākıbet Kays gibi çāk-i girībān iderüz
- 2 Bize ta' n eyleyeni ağladuruz hālīmūze
Anı da bizcūleyin böyle perişān iderüz
- 3 Cān virür 'āşık-ı dil-ḥastelere nağme-i ney
Şanma bīhūde beteri nāle vü efgān iderüz
- 4 Söyle ey bād-ı seher āḥere meyl eylesesün
Ugruna ol şanemin biz nice biğ kān iderüz
- 5 Oluruz silsile-i 'aşkına gerden-beste
Nefs-i emmāremizi bende-i fermān iderüz
- 6 Vasla tālīb ideriz tālīb-i vuşlat biz iken
Bize itdüklerine yāri peşimān iderüz
- 7 Ka' be-i kūyuḡa yārin varırız 'ıyd iderüz
Sa' idā cismimūzi yoluna ḡurbān iderüz

-341-

Nazîf⁸⁰⁵

Mef' ūlü/mefā' ilü/mefā' ilü/fe' ūlün

- 1 'Aşkı gibi bir āteş-i seyyāle bulunmaz
Ḥüsnüḡ gibi bir şu' le-i cevvalē bulunmaz

⁸⁰⁴ Bulabildiğimiz S.G.D.'de, H.A.S.D.'de ve D.S.D.'de bu şiir bulunamamıştır. Ancak bu şiirin Sa' id mahlaslı başka bir şairin divânında yer alması muhtemeldir.

⁸⁰⁵ Bulabildiğimiz M.NAZ.D.'de ve MEV.N.D.'de bu şiir bulunamamıştır. Ancak bu şiirin Nazîf mahlaslı başka bir şairin divânında yer alması muhtemeldir.

- 2 Dāğum gibi kühsārda bir lāle bulunmaz
Āhum gibi bir sīnede hiç nāle bulunmaz
- 3 Herkes göremez ğurre-i ʿıyd-ı Ramazān'ı
Her ʿāşığa bir dilber-i nev-sāle bulunmaz
- 4 Hıaçdan nʿ ola āzāde ise rūyı o şūhūn
Nev-ṭālīʿ olan māhda hiç hāle bulunmaz
- 5 Mākū-yı kalem tāze perend eyledi izhār
Bāzar-ı maʿ ānīde bu nev-kāle bulunmaz
- 6 Dem-gerdedür ol deñlü o ahū-yı demi de
Bağduqça Nazīfā yine imāle bulunmaz

-342-

Vālī

Feʿ ilātün (Fāʿ ilātün)/ feʿ ilātün/ feʿ ilātün/ feʿ ilün (faʿ lün)

- 1 Her zamān hicr ile nā-şād ki dirler o bizüz
Nāle vü āhda üstād ki dirler o bizüz
- 78b
Tetimme
- 2 İderüz şemʿ-i şıfa[t] cismimizi ħākister
Şuʿle-i āh ile berbād ki dirler o bizüz
 - 3 Çeşm bir fitne vü seħħār ki dirler sensin
Küşte-i ğamze-i cellād ki dirler o bizüz
 - 4 Ne gülün vaşlına irdik ne gülistān gördük
Bülbül-i bīhūde-feryādla dirler o bizüz

- 5 Vālīyā zemzeme-i şî' r ile peyrevlikde
Şā' ir-i mu' cize-îcād ki dirler o bizüz

-343-

Ve lehū

Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün

- 1 O çeşm-i bî-amān hayfā nigāh-ı āşinā bilmez
Hızākat iddi' āsın eyler ammā bir devā bilmez
- 2 Aşıl da merd-i ' ārif bir nazarla günü seyr eyle
Müsāvidür yanuşda rütbe-i şāh u gedā bilmez
- 3 ' Acebdür cezb-gehde hiddet-i şab' -ı cibillisi
Ne hālet olduğuş zātında ammā kehribā bilmez
- Tetimme** 4 Meger temyîz ider mi kader hār ü bülbül-i zārı
Yazık ol ğonce-i nev-res-sezā vü nā-sezā bilmez

- 5 Şaşın incinme cev r ü nāz-ı bî-hengāmuşa Vālī
Daĥi bir āfet-i nevrestedür resm-i vefā bilmez

-344-

Ve lehū

Mef' ūlū/mefā' ilū/mefā' ilū/fe' ūlūn

- 1 urbiyet-i gūl būlbūle de hāra da almaz
Hengām-ı şarab meste de hūşyāra da almaz
- 2 Elbetde olur pā-zede-i ceşş-i zemistān
Bu revna u fer bāğada ezhāra da almaz

- 3 Mev'ūd-i fenādur o da pāyende degüldür
Edvār-ı ğalat çerḫ-i nigün-sāra da almaz
- 4 Lā-büdd eseri zāhir olur bīhüde Şanma
Te'Şir gider yāre de ağyāra de almaz
- 5 'Ahdüñde ne ise olan oldu dile ammā
Aḫkām-ı cefā o Şeh-i ğaddāra da almaz⁸⁰⁶

- 79a 6 Vālī nice bir girye vü āh u gile tā çend
Tetimme 'Ālem didüğün Őaḫa da dildāra da almaz

-345-

Nā' ilī

Mefā' ilün/fe' ilātün/mefā' ilün/fe' ilün(fā' lün)

- 1 Nesīm-i Őubḫa refikız bahāra dek giderüz
Hevā-yı 'aŐqa uyup kūy-ı yāre dek giderüz⁸⁰⁷
- 2 Virüp tezelzül-i ManŐūr sāk-ı 'arŐa temām⁸⁰⁸
Ḫudā Ḫudā diyerek pāy-ı dāra dek giderüz
- 3 Ṭarīḫ-i 'aczīde hem-pā olup Senā' iye⁸⁰⁹
Cenāb-ı Ḫülḫanī-i Layḫ'ār'a dek giderüz
- 4 Yem-i maḫabbete Őalduk ten-i Őikestemizi
Bu taḫta-pāre ile bir diyāra dek giderüz⁸¹⁰

⁸⁰⁶ ol: o (V.D.)

⁸⁰⁷ N.D'de bu beytin mısraları mecmūada birbiriyle yer değiŐirmiŐtir.

⁸⁰⁸ sākī' arŐa: sāk-ı' arŐa; ManŐūr: ManŐūri (N.D)

⁸⁰⁹ 'aczīde hem-pā olub: fāḫada hem-keşf olup (N.D)

⁸¹⁰ N.D'de 6 beyit olan gazelde bu beyit yoktur.

- 5 Palās-pāre-i rind be-dūş u kāse be-kef
Zekāt-ı mey virilür bir diyāra dek giderüz⁸¹¹
- 6 İderse kıand-ı lebün ħātır-ı mezāka ħuṭūr
Diyār-ı Mışra degül Kıandehāra dek giderüz

Tetimme 7 Felek girerse kef-i Nā' ilī'ye dāmānuḡ
Senünle maḡkeme-i Girdgār'a dek giderüz

-346-

Ve lehū

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Ṭurra-i dilber gibi pür-tābdur endişemüz
Bā' iş-i cem' iyyet-i aḡbābdur endişemüz
- 2 Lübb-i ma' nī maḡz-ı ħikmet maḡz-ı esrār almadan⁸¹²
Bü'l' -aceb mecmū' a-i yek-yābdur endişemüz⁸¹³
- 3 İrtifā' -ı āfitāb-ı āsumān-ı vaḡdete
' Aḡlı ḡayrān iden uşṭurlābdur endişemüz
- 4 Māverā-yı mantıḡ u hey' et-i hisāb ü hendese
Pāy-ta-ser ħikmet ü edebdür endişemüz⁸¹⁴
- 5 Ma' nī-i rengin ile bāḡ-ı süḡanda Nā' ilī
Bu şüküfte bir gül-i sīr-ābdur endişemüz⁸¹⁵

⁸¹¹ N.D.'de 2., 3., 4. ve 5. beyitlerin yerleri mecmūada deḡişmiştir.

⁸¹² almadan: nihan (N.D)

⁸¹³ yek: kem (N.D)

⁸¹⁴ edebdür: ādābdur (N.D)

⁸¹⁵ bu: nev (N.D)

-347-

Ḥāzık

Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün

- 1 Ḥayāl-i ḥāl-i ruḥsāruḡ dil-i pür-tābdan çıkmaz
O hindü der ki āteş-gāh pür ilḡābdan çıkmaz
- 79b 2 Giriḡgirān-ı gīsüye tesellī virmesün çeşmüḡ
Nevāzişle bu 'uḡde ḡātır-ı aḡbābdan çıkmaz
- Tetimme**
- 3 'Aceb mest-i siyehlikdür o ḡünin ḡanzeler meyden
Ḥarāb ender-ḡarāb olsa yine miḡrābdan çıkmaz
- 4 Ḥırām-ı ḡāmetüḡ yaḡmış derünüḡ süz-ı ḡasretle
Kenār-ı cüyda servüḡ ayaḡı ābdan çıkmaz
- 5 Züleyḡā'yı ḡöḡül düşünde görse Yūsuf-ı ḡüsni
Şabāḡ-ı ḡaşre dek bī-çāre cān ḡābdan çıkmaz
- 6 'Azāb olmazsa Ḥāzık püte-i dāḡ-ı derünümde
Zer-i ḡālis-'ayyār eşkimüz tizābdan çıkmaz

-348-

Şehrī

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 ḡamze-i bed-mest-i nāza söz atar ālüfteyüz⁸¹⁶
Zülf-i pür-tāba perīşānlık şatan āşüfteyüz⁸¹⁷
- 2 Şöyle fehm itdük rumüz-ı çeşm-i pinḡān-küyı kim
ḡamze-i mazmün-baḡş-ı nükte-i nā-ḡüfteyüz⁸¹⁸

⁸¹⁶ nāza söz: yāre söz (Ş.H.D.)

⁸¹⁷ şatan: satar (Ş.H.D.)

⁸¹⁸ ḡamze: ḡamzeye (Ş.H.D.)

- Tetimme** 3 Bāğ-ı nā-dīde bahār-ı ʿālem-i hırmānda
Hūn-ı ḥasretle leb-ā-leb ḡonce-i neşğüfteyüz
- 4 Olmaduğ devrinde dīdār-ı safādan sīr-çeşm
Hūāb-ı ḡamla rūz u şeb ey çerḡ anuñçün hufteyüz
- 5 Nʿ ola Şehrī eylemezse zehri çeşminden ḥazer⁸¹⁹
Ġamze-i bed-mest-i nāza ḥarf atar ālūfteyüz

-349-

Ve lehū

Mefāʿ ilūn/mefāʿ ilūn/mefāʿ ilūn/mefāʿ ilūn

- 1 Derūn-ı dāğ-dāğum ḡadr-i ḡül-berg-i semen bilmez
Ne çāre bāğbān-ı rāğ olan seyr-i çemen bilmez
- 2 Ḥamūş ey āh-ı derd sen eyleme nāmūs-ı derdüm fāş⁸²⁰
Bu aḥvāl-i belādur olmayan Eyyūb fen bilmez
- 3 Ben ol Yaʿ ḡūb-ı maḥrūm-ı naşīb-i rūzgārūm kim⁸²¹
Meşām-ı iştīyāḡum cezb-i būy-ı pīrehen bilmez
- 4 Dilūm pervāne istiʿ dād idelden sūz-ı tāb-ı ʿaşḡ⁸²²
Olur sūziş gedā-yı ʿaksi şemʿ -i encūmen bilmez
- 5 Dil-i Şehrī vū Şehrī bu cihān-ı bī-ḡarārīde
Misāfirdür mişāl-i rūz u şeb zevḡ -i vaṭan bilmez

⁸¹⁹ eylemezse: eylemezseñ (ŞH.D.)

⁸²⁰ derd: bī-derd (ŞH.D.)

⁸²¹ maḥrūm: maḥrūmī (ŞH.D.)

⁸²² tāb-ı ʿaşḡ: tām-ı ʿaşḡ (ŞH.D.)

-350-

Vesīm

Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün

- 1 O mihrün rüz u şeb hüsni-i edāsı artar eksülmez
Ki bedr olduğça meh elbet ziyāsı artar eksülmez
- 2 Nice leb-teşne-i sahbā-yı la' lün olmayam sāķi
Dilin āb-ı beķāya iştiķāsı artar eksülmez
- 3 Kõonulsun o ĥatķ-ı behcet-firaz-ı bāğ-ı ruķsāruņ
Bahār olsa çemen-zārın şafāsı artar eksülmez
- 4 N' ola şevk-i lebünle dīdeden eşküm revān olsa
Bu çeşme-sār-ı ' aşķuņ mācerāsı artar eksülmez
- 5 Metā' -ı vuşlatuņ oldum yine cāndan ĥarīdāri
O Yūsuf-ķal' atuņ zirā bahāsı artar eksülmez
- 6 N' ola bişyār ise kūyuņda feryād-ı cefā-dīdān⁸²³
Bu gülzār içre bülbüller nevāsı artar eksilmez⁸²⁴
- 7 Şaķın büy-ı vefā olmaz Vesīmā lāle-ruĥlarda
Büt-i nevreslerüņ cevri ü cefāsı artar eksilmez

-351-

Ve lehū

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Şāf-meşreb ' aşıķuz bir yāra düşdi gönlümüz
Şebnem-āsā bir yüzi gülzāra düşdi gönlümüz

⁸²³ dīdān: keşān (VES.D.)

⁸²⁴ Vesīm Dīvānı'nda 4., 5. ve 6. beyitlerin yerleri mecmūada birbiriyle yer deđiştirmiştir.

- 2 Şüh-ı şîrîn-kâr u şeh̄r-âşüb ü yâr-ı nüktedân
Kadr-i ‘aşîk fehm ider dildâra düşdi göñlümüz
- 3 Rûz u şeb der-yûze-i nûr itmede mihr-i münîr
Zerre-veş bir mihr-i pür-envâra düşdi göñlümüz
- 4 Kākül-i ham-der-hamında şâne-kârî itmege
Ġayret ile çāk olup şad-pâre düşdi göñlümüz
- 5 Āteş-i ‘aşk u maḥabbetle semender-veş Vesîm
Bü’l-‘aceb pervāneyüz kim nâra düşdi göñlümüz

-352-

Bākî

Mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün

- 1 Dilâ bezm-i cihānda kimse āḫîr pâydar olmaz
Müdām elden ayağı kıoma fırsat ber-ķarâr olmaz
- 2 Şaḫın Mecnûn’u şanman ehl-i ‘aşkuñ ihtiyâridur
Güzel sevmekde zîrâ kimseye hiç ihtiyâr olmaz

80b

Tetimme

- 3 Kenâr itsem diyen ol gevheri ka‘ r-ı yem-i gamdan
Kenâra çıķmasun hergiz ki gevher der-kenâr olmaz⁸²⁵
- 4 Ne kıanlar ağlarun hicründe yârin derd-i firķatden
‘ Aceb bir dem mi vardur çeşm-i pür-ḫûn eşk-bâr olmaz
- 5 Ol āḫûyı saña şayd ola şanma iltiyâmından
Öñünce kaçâr ammâ Bākîyâ āhir şikâr olmaz

⁸²⁵ kenâra:kenâr (B.D.)

-353-

Ve lehū

Fe' ilātūn (Fā' ilātūn)/ fe' ilātūn/ fe' ilātūn/ fe' ilūn (fa' lūn)

- 1 Derd ü ğam bezmine kıaddüm gibi bir çeng olmaz
Nāylar nālelerüm sāzına āheng olmaz
- 2 Kıağı gündür ki senüñ seng-i ğamuñ cevrenden
Günbed-i çerħ-i felek başumuza teng olmaz
- 3 Olamaz meşreb-i rindāna muvāfiķ şol kim
Cām-veş bāde-i gülgün ile hem-reng olmaz
- 4 İçeyin 'āleme rüsvāy olayın n' olsa gerek
'Āşıkam 'āşık-ı bed-nāma ğam-ı neng olmaz
- 5 Āl ile ruħlaruñ alsun dil-i Bāķi'yi hemān
Aña ey şūħ-ı cihān böyle güzel reng olmaz

Tetimme

-354-

Ve lehū

Fe' ilātūn (Fā' ilātūn)/ fe' ilātūn/ fe' ilātūn/ fe' ilūn (fa' lūn)

- 1 Kızarur bādeden ol nergis-i mestāne biraz
Mey-i nāb içse göze mā'il olur kıana biraz
- 2 Çekemez kimse ayağım deyü laf urma iñen
Sāķiyā elleşelüm gel berü meydāne biraz
- 3 Cānā kār eylesesün dārū-yı kıattāl-i ğamı
Mey-i gülgün içelüm bāri ħakimāne biraz

- 4 Behremend eyler idi būs-ı lebünnden cānı
Devirmese ʔursa eger ʕ ahdüñe peymāne biraz
- 5 Nice bir dağdağa-i baḥs ü cedel ey Bākī⁸²⁶
Varalım ʕ ayş idelüm meclis-i rindāne biraz

-355-

Ḥalīm

Fāʕ ilātün/ fāʕ ilātün/ fāʕ ilātün/ fāʕ ilün

- 1 Ol şeh ağıyārdan taḥlişe fırsat beklerüz
Ġayret-i ḥaḫ tā zuḥūr idünce elbet beklerüz
- 81a 2 Ḥaḫ gelüp irdi ğurūba āfitāb-ḫalʕ atün
Tetimme Niʕ met-i vaşluñ ile iftāra sāʕ at beklerüz
- 3 Ben gedāsın ḥānesinde beklesün demiş o şāh
Ḥasret ile fevt olunca cāna minnet beklerüz
- 4 Bāde-i gül-fām ile teşḫire niyyet eyleyüp
Ol perī-ruḥsarı itdük bezme daʕ vet beklerüz
- 5 Bir cevābum var suʕāl-i vaşla dāʕir neyleyem
Söylenülmez ḥod be-ḥod ğüftāra ruḥsat beklerüz
- 6 Leyle-i zulmetde ḫalduḫ āh kim zār u zebün
Tā irünce ey göñül şubḥ-ı saʕ ādet beklerüz
- 7 Rüz u şeb dervāze-i ʕ aşkı Ḥalīmā hıfz için
ʕ Ömrümüz olduḫça hep çeksek de zahmet beklerüz

⁸²⁶ cedel:cidāl (B.D.)

- 8 Terbiyet kesb eyleyünce Һazret-i üstāddan
Biz debsitān-ı sūҺanda hayli müddet beklerüz

-356-

Ve lehū

Fe' ilātün (Fā' ilātün)/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)

- 1 Rūyuęı seyr ideni vālih ü Һayrān buluruz
Zülfüne dūş olanı özge perişān buluruz
- 2 Giceler Һātıra geldükçe Һayāl-i vaşlı
Ҳāme-i dilde o meh-pāreyi miҺmān buluruz
- 3 Būyı gül-pīreһeni gelse meşām-ı cāna
Beytü'l-aҺzānımızu reşk-i gülistān buluruz
- 4 Ey cefā-pīşe nedür sende bu naҺvetle bu nāz
' Āşıkın girye iderken seni Һandān buluruz
- 5 Şeyh uğratmaz ise dā'ire-i ülfetine
Bezm-i meyhānede eglenmege yārān buluruz
- 6 Kilki aldukça Ҳalīmī gibi her dem deste
Eşheb Һab'umuz oynatmağa meydān buluruz

-357-

Pertev

Mef' ulü/fā' ilātü/mefā' ilü/fā' ilün

- 1 Va' d-i vişāli yār hem eyler hem eylemez
Bir sözle Һalbi şād hem eyler hem eylemez

81b 2 Kaçmaz sevgümden çekinür ağıza düşmişdür⁸²⁷

Tetimme Öpsem disem ‘ inād hem eyler hem eylemez

3 Hatt-ı siyeh haftada bir artar eksilür⁸²⁸
Sevdāmızı ziyād hem eyler hem eylemez

4 Āgūşa çekseler tayanur hançere ol şūh
‘Uşşāka i‘ timād hem eyler hem eylemez

5 Gāhī sever seni geh ider iştikā gönül
Pertev’le ittiḥād hem eyler hem eylemez⁸²⁹

82a Boş yaprak

82b Boş yaprak

83a Boş yaprak

-358-

83b **Ġazel-i Lutfi Tahmīs-i Rızā⁸³⁰**

Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün

1 Dil-i sūzānuma ‘ aşkından özge kār u bār olmaz
Kudümün naqd-i cāndan ğayrı bir lāyık-ı nişār olmaz
Bu çār-ı ebrūvāndan hoşca bir naqş-ı nigār olmaz
Hatt-ı ‘ ānber-feşānuḡ māni‘ -i būs-ı ‘ izār olmaz

⁸²⁷ sevgümden: sevülmeden; düşmişdür: düşmeden (P.P.D.)

⁸²⁸ siyeh haftada: siyeh geh haftada (P.P.D.)

Bu beytin ilk mısrasında vezin hatası vardır.

⁸²⁹ Pertev’le: Pertevā (P.P.D.)

⁸³⁰ Bulabildiğimiz Hasan Rızā Dīvānı’nda (Telli, 2010), Neccar-zāde Şeyh Rızā Dīvānı’nda (Danacı, 1988) bulunamamıştır. Ancak bu şiirin Rızā mahlaslı başka bir şairin dīvānında yer alması muhtemeldir.

Müsellemdür bu da‘vā kim huṭūṭa i‘tibār olmaz

- 2 Görünce nāgehānī mest-i çeşm-i hayret-efrūzı
İrişdi cism ü cāna zahm-ı tīr-i tīz-i dil-dūzı
Şeb-i deycūra döndi rüşenā-yı rüz-ı firūzı
Gören ruḥsār-ı tābuḡda ol ḥāl-i cihān-sūzı
‘Aceb kimdür ğam-ı ‘aşkuḡla cānā dāğdār olmaz
- 3 Bu āb u tāb u ḥüsn ü ān ile şehvārı gördükde
Merāyā-yı gönülde ‘arız-ı dildārı gördükde
Ḥayāl-i ḥ‘ābda teşrīf-i nāz-ı yāri gördükde
Niyāz-ı vaşlı mümkün mi o meh-ruḥsārı gördükde
Hücüm-ı şevkden güftāre tāb u iktidār olmaz
- 4 Nigāh-ı iltifātıḡ bāz iderse sihr-i perverle
Ḳoparur bir āşüb sūziş-i çeşm-i füsünkerle
Mey-i gül-fāmı nūş-ā-nūşa ‘azm itse keremlerle
Ne ḥācet def‘a āşār-ı şudā‘ın cām-ı dīgerle
O şūḡuḡ bāde-i ‘aşkuḡ için dilde ḡumār olmaz
- 5 Vücūdum ta‘ne-i aġyārdan zār u nizār olmuş
Derūnum āh vāh-ı firḡat-i yār ile tār olmuş
Rızā-veş ḡātırım maḡzūn-ı çeşm-i eşk-bār olmuş
Şikest-i tīşe-i tīz-i cefā vü cevr-i yār olmuş
Nihāl-i maḡsaduḡ min-ba‘d Luṭfı mīvedār olmaz

Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün

- 1 Gidüp peyk-i nesīm eglendi mürğ-i nāme-ber gelmez
Dimāğ-ı hātıra bŷy-ı peyāmından eŷer gelmez
Reh-i ' aŷk u belāda nice hiç kalbe keder gelmez
Bu iklīm-i belāya biñde bir ehl-i sefer gelmez
' Aceb yād illere düŷdüm ki aŷlā bir haber gelmez
- 2 Gehī seng-i sitem eksük degül geh durpāŷ-ı ğam
ŷikest eyler züccāc-ı hātırum hayfā benü m her dem
Giriftār-ı firāk olan olur lā-büdd ğama maħrem
Taħammül kıl göñül cevr u cefāya olma hiç dirhem
Ġarībün başına ğurbet diyārında neler gelmez
- 3 Gice tā ŷubħ olunca hicr ile encüm-ŷümārum ben
Visālün ŷevkine ey meh habībüm intizārum ben
Felekde māh-veŷ mihr-i rŷyunda lem' a-dārum ben
Ġam-ı zŷlfünle düŷdüm ıstırāba bī-ķarārum ben
Hayāl-i h' āb-ı rāħat dīdeme ŷeb- tā-seħer gelmez
- 4 Pey-ā-pey cām-ı ŷabr u ihtiyārım da o sevdāda
Peyām-ı vaŷl için oldu berīd-i dilde āmāde
Yatur bī-tāb u tākāt hātırum kūyunda üftāde
Yeter ey āfet-i devrān raħm eyle bu nā-ŷāde
Benüm ķorķum budur ki ol daħī cānā gider gelmez
- 5 Ġam u endŷh u firķat hep gider bir cām-ı vuŷlatla
Taħammül kıl nedür bu āh vāh envā' -ı zaħmetle
Periŷān-ı hātır olma ŷabr kıl çend rŷz-ı miħnetle

⁸³¹ Bulabildiğimiz H.R.D'de, N.ŷ.R.D.'de bulunamamıştır. Ancak bu ŷiirin Rızā mahlaslı başka bir ŷairin dīvānında yer alması muhtemeldir.

Giçer eyyām-ı fırkat göz yumup açmak kadar gelmez

-360-

84b

Ġazel-i Ġālib Tahmīs-i Pertev

Mef' ūlū/mefā' ilū/mefā' ilū/fe' ūlūn

- 1 Zerrīn kadehi neyleyem ol sīm-bedensüz
Ansız içemem bādeyi ol içse de bensüz
Çapük bozışur sāz u sözü ya' nī düzensüz
Her vech ile ol şūh güzel gerdeni bensüz
Hulķunda da hūsnūnde de gūyā ki dehensüz
- 2 Maḥviyet ile hūsnūñi vār eylemiş Allāh
Olmaz tūruşu söyleyişi kābil-i eşbāh
Bī-nuṭķ u şuhūd oldum anuñ sırrına āgāh
Yok yire ben isnād idemem ol pūte efvāh
Hoş-ṭavr u rūşenligi biraz meşrebī dinsüz
- 3 Gülzār-ı ruḥuñda göricek başka nümāyiş
Būlbūl gibi gülūñ oldu terennüm-zen ḥ'āhiş
Ḥandān olalum ya' nī degül mevsim-i nāliş
Bu beyt-i dilārā getirür ṭab' ına küşāyiş
Zirā olamaz bār tehī gül de dikensüz
- 4 İnşād-ı bahāriye idüp saña ey āfet
Yazmış varak gel de işit ḥāme-i kudret
Söyler anı bir būlbūl-i hoş-gūy-i zarāfet
Ruḥsārına ol sebze-i ḥat virdi letāfet
Yok revnaķı baġuñ eger olursa çemensüz
- 5 Ol acısın çek ki biraz lezzet-i dehrūñ
Çok ne'şe virür telh-i mey ' işret-i dehrūñ
Çapük dime teşrīfine ol āfet-i dehrūñ

Tîz gelse devâmı olamaz devlet-i dehrün
Yok lezzeti vaşluñ olıcak hicr u miñensüz

6 Çok ehl-i dilün dest-i hevâ ‘ aqlını çaldı
Bihüde getirüp hem-çü şabâ-veş yere yeldi
Şıkdum dişimi hâr-ı elem bağrumı deldi
Faşl oldu bahâr şayf ile hem köhnesi geldi
Dil istemedi ‘ azm-i reh-i gülşeni sensüz

7 Erbâb-ı sühân vaşfına sahbân olayum ben
Pertev gibi müstagrak-ı ihsân olayum ben
Bir feyz-i mehâsın hele hasân olayum ben
Ġâlib çalışur pîr u ‘ irfân olayum ben
De ’b-i şu‘ arâ şöyle ki tırmazdı sühansuz⁸³²

-361-

85a

Fuzûlî

Fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün

1 Mesken ey bülbül saña geh şâh-ı güldür geh kafes
Nice ‘ aşışsın ki âhından tutuşmaz hâr u has

2 Yâr küyunda müselmânlar ger olsaydı yerüm
Kâfirüm ger ravza-i rıdvâna eylersem heves

4 Nâka leyli maħmilin çekmiş beyâbân seyrine
Eyle Mecnûn’ı bu hâletden haber-dâr ey ceres⁸³³

5 Bir nefes kalmış hayâtumdan habîbüm şubh tek
N’ ola ger bir mihr göstersen baña âhir nefes

⁸³² Bu şiir P.D. ve P.P.D’de bulunamamıştır.

⁸³³ hâletden: halelden (F.D.)

- 6 Hālī itmiş dil hevā-yı ihtilāt-ı halkdan⁸³⁴
Bezm-i ğamda ney gibi her dem baña feryād-res⁸³⁵
- 7 Ey Fuzūlī ger saña cem‘ iyyet-i dildür müdām⁸³⁶
Bağla bir dildāra gönlün ğayriden peyvend kes⁸³⁷

-362-

Bākī

Fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün

- 1 Bir hevādur ney gibi ‘ aşkunla ṭab‘ -ı pür-heves
Derd-i dilden bā-haber ‘ ālemde yok bir hem-nefes
- Tetimme** 2 Çāk çāk itsün beni şemşīr-i ğamzeñ şāne-veş
Zülfüne tek ‘ āķıbet olsun müyesser dest-res
- 3 Hüsünün ğeryāsına nisbet vücūd-ı kâ ‘ ināt⁸³⁸
Mevc-i baħr-ı bī-kerān üzre bir avuç ħār u ħas
- 4 ‘ Ākīl oldur gelmeye dünyā metā‘ indan gurūr
Müddet-i devr-i felek bir demdür ādem bir nefes
- 5 Devr elinden Bākīyā ğam çekme ‘ ālem böyledür
Gül naşīb-i ħār u ħas bülbül giriftār-ı kafes

⁸³⁴ itmiş: ittüm (F.D.)

⁸³⁵ gibi: kimi; feryād-res: feryād bes (F.D.)

⁸³⁶ müdām: murād (F.D.)

⁸³⁷ F.D.’de yer alan bu gazelin 3. beyti mecmūada yer almamaktadır. Bu beyit şöyledir:

3 Kūh feryādı sadāsın verdi Ferhādun demeñ
Naķş-i Şirin’dür virüp āvāz olur feryād-res (F.D.)

⁸³⁸ hüsünün: ‘ aşkınun (B.D.)

-363-

Vāşıf

Fe' ilātün (Fā' ilātün)/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)

- 1 Kırup ol mehle bu şeb ülfete bir bezm-i nefis
Eyledük cilvegeh-i 'aşkı yeniden te'sis
- 2 Her til zülfüne dil-beste senün bir Leylî
Şağa 'aşığ olanuñ 'aşkı degül Kays'a muķis
- 3 Buldı bā-geştî-i iķbāle şuyun 'ālemde⁸³⁹
Kullanur zevrak-ı iķbālını mānend-i re'is
- 85b 4 'Ālemi ezdüren ol muğ-beçe-i bāde-fürüş
Tetimme Nāsı şimden girü izlāle ne hācet iblīs⁸⁴⁰
- 5 Cabā bir qahve-i taḥsîn aña benden Vāşıf
Kim uyup keyfe bu biş beytüm iderse tahmis

-364-

Luṭfî⁸⁴¹

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Başına giymiş bugün gördüm o āfet sāde fes
Başka güne ḥüsnüne virmiş ṭarāvet sāde fes
- 2 Cebhe-i ḥüsnün görüp destār-ı sitār oldıgun
Ref' -i destāra anuñ çün verdi himmet sāde fes

⁸³⁹ buldı bā-geştî-i iķbāle: bulduran keştî-i iķbāle(B.D.)

⁸⁴⁰ nāsı: nāmı (VS.D.)

⁸⁴¹ Bulabildiğimiz M.L.D.'de ve LUT.D.'de bu şiir bulunamamıştır. Ancak bu şiirin Lutfi mahlashı başka bir şairin divânında yer alması muhtemeldir.

- 3 Lāle-zār içre yetüşmiş sünbül-i tırrasıdur
Yoğsa virmiş kākülü ızhāra ruhsat sāde fes
- 4 Mest ü hayrān eylemiş rūḥ u şarāb ğayreti
Būy-ı zülfünle degül mebhūt hayreti sāde fes
- 5 Sāde dildür ‘āşıkān n’ itsün nice şabr eylesün
Eylemiş ol sāde-rūyı maḥz-ı hayret sāde fes

86a Boş yaprak

86b Boş yaprak

-365-

87a

Ḥāmī

Mefā’ ilün/mefā’ ilün/mefā’ ilün/mefā’ ilün

- 1 İşıtdük bezme teşrif itmeden ol meh hirās itmiş
Bizi ağıyar-veş ālūde bed-meşreb kıyās itmiş⁸⁴²
- 2 Kibāruḥ nazresi iksirdür dirlerdi ḳalb olmuş⁸⁴³
Zer-i iḥsānuḥ altun adını bunlar nüḥās itmiş
- 3 Nedür dildāra ki zālīm bu ḥūn-rizāne cünbüşler
Günahkār olmamış bir buse senden iltimās itmiş
- 4 Ruhundan buse-çin ol sāye-i zülfünde ārām it
Ma’ āş itmiş nehāri Ḥaḳ bize leyli libās itmiş

⁸⁴² H.D.’de yer alan bu beytin mısraları mecmûada birbiriyle yer deġiştirmiştir.

⁸⁴³ iksirdür dirlerdi ḳalb olmuş: iksir dirler şimdi ḳalb olmuş (H.D)

- 5 Miyān-ı h̄'āb-ı bī-dārīde tiryākī sıfat şimdi
Bizi süzdürmiş afyon-ı ğam ırāş intı'ās itmiş⁸⁴⁴
- 6 Mey āşāmāna virmiş lebleründen būseler sākī
Yakışdurmuş o rümmān-ı meyüñ nuḳlün kirās itmiş
- 9 Ne mümkindür iḳāmet mezra' -ı 'ālemde ey Ḥāmī
Hilālün çerh-i diḳkān keşt-zār -ı 'ömre dās itmiş⁸⁴⁵

-366-

Nābī

Mef' ūlū/mefā' ilū/mefā' ilū/fe' ūlūn

- 1 Çerhün baña dil-cūluğı zār itmek içinmiş
Merhem görinen vaz' -ı şikār itmek içinmiş⁸⁴⁶
- 2 Evvel nazar-ı 'izzet ile merḥamet itmek⁸⁴⁷
Sonra nazar-ı ḥalḳda ḥār itmek içinmiş
- 3 Mānend-i hūmā itdüği dest-āver-i rağbet
Zağān-ı siyeh-bāli şikār itmek içinmiş
- 4 Zīb-i cem luṭf itdüği sahbā-yı nevāziş⁸⁴⁸
Ālūde-i endūh ḥumār itmek içinmiş

⁸⁴⁴ süzdürmiş: sızdırmış; ırāş intı'ās: ırāş-ı nü'as (H.D)

⁸⁴⁵ H.D.'de yer alan bu şiirin 7. ve 8. beyitleri mecmūada yoktur. Bu beyitler şöyledir:

7 Delīl-i rāh olup ān-est nāra nūr-ı 'irfānı
Kelīm-i ḥāme gelmiş Ṭūr-ı dilden iḳtibās itmiş

8 Maḥall-i feyz idi fevvāre-i kilik-i hüner evvel
Dirīğā seyl-i ğam taḥrīb-i mecrā-yı ḥavās itmiş (H.D.)

⁸⁴⁶ şikār: figār (NB.D.)

⁸⁴⁷ merḥamet: muḥterem (NB.D.)

⁸⁴⁸ cem: keff (NB.D.)

- 5 Hāsiyetümi bildügi mānende-i tiryāk
Endāhte-i nuķbe-i mār itmek içinmüş⁸⁴⁹
- 6 Ceybinde sırr-ı mihri gibi perveriş itmek
Āhır ser-i a' dāya nişār itmek içinmüş
- 7 ' Anber diyerek dest-i hoş-' ātıfet itmek
Furşat düşicek tu' me-i nār itmek içinmüş
- 8 Mānend-i seh'āb eylediği çerħa berāber
Āb-ı ruħumı hāke nişār itmek içinmüş⁸⁵⁰
- 87b 9 Virmek gevher-i ṭab' uma gül gibi küşāyış⁸⁵¹
Tetimme Sonra hedef-i nāveki hār itmek içinmiş
- 10 Kadrün bilerek gevherün eylemek ikrām
Üftāde-i peygüle-i ğār itmek içinmiş
- 11 Mir 'āt-i Sikender deyü vaşf-ı itdügi halka
Nābī beni pā-māl-i ğubār itmek içinmiş

-367-

Fuzūlī

Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün

- 1 Ey hoş ol mest ki bilmez ğam-ı ' ālem ne imiş
Ne çeker ' ālem için ğam ne bilür ğam ne imiş
- 2 Bir perī silsilesi ' aşkına düşdüm nā-geh
Şimdi bildüm sebep hilķat-i Ādem ne imiş

⁸⁴⁹ nuķbe: şakbe (NB.D.)

⁸⁵⁰ nişār: feşār (NB.D.)

⁸⁵¹ gevher: girih (NB.D.)

- 3 Vā' iz evşāf-ı cehennem oğur ey ehl-i vera'
Var anuñ meclisine gör ki cehennem ne imiş
- 4 Oğı gögsümde atup kalmış imiş peykānı
Āh bildüm sebab-i āh-ı demādem ne imiş
- Tetimme** 5 Ey Fuzūlī meze-i sākī [vü] sahbā bildüñ
Tevbe kıl tā bilesün zerğ u riyā hem ne imiş

-368-

Ve lehū

Mefā' ilün/ mefā' ilün/ mefā' ilün/ mefā' ilün

- 1 Hābāb-ı eşk-i hūnīn cismümi ilden nihān itmiş
Belā-yı 'aşk bī-rüsvā-yı bī-nām ü nişān itmiş⁸⁵²
- 2 Götürmiş hārdan tuğyān-ı eşküm hār u hāşākı
Başum üzre melāmet kuşları çün āşiyān itmiş⁸⁵³
- 3 Büküp miñnet yükünden kaddümi çıkmış tenümden cān
Ṭavāf-ı kūyuñ itmek kaşdına ṭayy-ı mekān itmiş
- 4 Senüñle itdigiyçün da' vī-i taqđim-i hūsn içre
Felek taqđim idüp leylī-i rüsvā-yı cihān itmiş⁸⁵⁴
- 7 Fuzūlī' den mizācın münharif gördüm bugün yarın
Meğer fırsat bulup bir şemme hāl-i dil beyān itmiş⁸⁵⁵

⁸⁵² belā-yı 'aşk bī-rüsvā: ğam-ı 'aşkın men-i rüsvā (F.D.)

⁸⁵³ kuşları çün : kuşlarıyçün (F.D.)

⁸⁵⁴ taqđim: ta'zīr; Leylī: Leylī'ni (F.D.)

⁸⁵⁵ F.D.'de yer alan bu gazelin 5. ve 6. beyitlerine mecmūada yer verilmemiştir. Bu beyitler şöyledir:

5 Meğer terkīb-i isī gerd-i hāk-i der-gehindendür
Ki durmuş hākten kadr ile azm-i ās-mān itmiş

6 Gezen peykānlaruñdur tende yā can bāğına aşkuñ
Belā ser-çeşmesinden her taraf sular revān itmüş (F.D.)

-369-

Ve lehū

Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün

- 1 Bugün tīgūñ çeküp çıkmışdur ol nā-mihribān ser-hoş
Şağın ey raħm iden cān ile kim ömr amān ser-hoş⁸⁵⁶
- 88a 2 Ona hūşkār iken derd-i dil isterdüm diyem sāķī⁸⁵⁷
Tetimme Peyāmı şunma cāmı kılma ol serv-i revān ser-hoş⁸⁵⁸
- 3 Degül taķvādan itsem yār terkin vehmüm andandur
Ki izhār eyleyem ħalk içre ' aşķ nāgehān ser-hoş
- 4 Meger kån içmek ile eşrimışdür nergis-i çeşmün
Besı mey nūş idenler gördüm olmaz böyle kån ser-hoş
- 5 Mey-i ' aşķuñla ser-mest olduğum ilden nihān kalmaz
Muħāl-i ' aķlıdür kim saħlaya rāzın nihān ser-hoş
- 7 Fuzūlı ğayr ile ħalvet meger bezm itmiş ol gül-ruħ
Raķīb-i kec-revi gördüm bugün bārī yaman ser-hoş⁸⁵⁹

-370-

Pertev

Fe' ilātün (Fā' ilātün)/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)

- 1 Çeşm-i şāhānesine ğamze silāħdar olmuş
Dürc-i dürdānesine la' l mühürdār olmuş⁸⁶⁰

⁸⁵⁶ cān ile kim ömr amān: cānıña kim bilmez amān (F.D.)

⁸⁵⁷ ona: aña: hūşkār: hūşyār (F.D.)

⁸⁵⁸ peyāmı: pey-ā-pey; cāmı kılma: cām ü kılma; ol serv: servi (F.D.)

⁸⁵⁹ F.D.'de yer alan bu gazelin 6. beytine mecmūada yer verilmemiştir. Bu beyit şöyledir:

6 Göñül tā oldı bī-hod aldı ğamzeñ cānumı tenden
Virür yağmaya nakd-i gencin olğaç pās-bān ser-hoş (F.D.)

⁸⁶⁰ dürc-i dürdānesine la' l: dürc-i dendānesine la' li (P.D.)

- 2 İnkisâr-ı dil-i zârûm mı eşer itdi ‘aceb
Sâgar-i la‘l-i leb-i muğ-beçe müdâr olmuş

Tetimme 3 Hâş ber-âver olalı şîhâte yüz dutmuş idi
Dîde-i mestini gördüm dahî bîmâr olmuş

- 4 O mürüvvetsize ‘arz eyledüğüm nâmelerüm
Yapışup birbirine bir nice tûmâr olmuş⁸⁶¹

- 5 Pertev’in bu gâzelin hayli beğenmiş cânân
Meclisinde bu gice şoşbet-i eş‘âr olmuş

-371-

Ve lehû

Mefâ‘îlün/mefâ‘îlün/mefâ‘îlün/mefâ‘îlün

- 1 Dil-i bî-çâre bilmezlikle luţfuş ilticâ itmiş
Amân ey gânze-i hûnh‘âr ‘afv eyle hâşâ itmiş⁸⁶²

- 2 Göñül şimdi ferâgat eylemiş sevdâ-yı hâlinden
Çekilmiş gûşe-i çâh-ı zeķânda inzivâ itmiş

- 3 Ferâmüş itdi zan itdümdi bu refârdan ammâ
Tegâfûl-güne bir vâdicik itmek iķtizâ itmiş

- 4 Dil-i hâşret-keş [ü] mehcûrı hayli demdür aņmazdı
Sitekler gönderüp dildâr luţf itmiş ‘aķâ itmiş

88b 5 Der-i cânâna Pertev hâl-i zâr-ı iftirâķından
Tetimme Teşekkî itmege gitmişdi varmış da şenâ itmiş⁸⁶³

⁸⁶¹ birbirine bir nice: birbirine nice (P.D.)

⁸⁶² hûnh‘âr: hûnh‘âre (P.D.)

⁸⁶³ teşekkî: şikâyet (P.D.)

-372-

Ve lehū

Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün

- 1 O gül-ruhsār bir mu' ciz-eşer göstermek istemiş
Leb-i huşkümdе şeftālū-yı ter göstermek istemiş
- 2 Mışırılı hārcı olmuş anlamışdum gerçi ' azminden⁸⁶⁴
Leb-i hatt-āverūñ Mışra şeker göstermek istemiş
- 4 Degülmüş şerhalar şadrında hāl-i ' aşık-ı zārın
Meger ol zālime dāğ-ı ciger göstermek istemiş⁸⁶⁵
- 5 O āşüb-ı cihān ālāy-ı ' uşşāk ile gezmekden⁸⁶⁶
Maḥābīb-i zamāna kerr u fer göstermek istemiş
- 6 Maḥal taḥşiş kılmaz gelse bezme Pertev ol şūḥa
Meger kim sīnesi şadrında yer göstermek istemiş⁸⁶⁷

-373-

Emīrī

Mef' ulü/mefā' ilü/mefā' ilü/fe' ulün

- 1 Zülfünle sırr-ı dillere sevdā ola gelmiş
' Uşşāk-ı melāmet-zede rüsvā ola gelmiş
- Tetimme** 2 Ey serv-i dilārā ḳo bu serkeşligi elden
Üftādelere vaşl temennā ola gelmiş

⁸⁶⁴ olmuş: olduñ (P.D.)

⁸⁶⁵ P.D.'de yer alan bu şiirin 3. beytine mecmūada yer verilmemiştir. Bu beyit şöyledir:

3 Ölüp bin kez dirilse haste-i çeşmān-ı bīmārı

O şeh dirmiş huzūrumda hüner göstermek istemiş (P.D.)

⁸⁶⁶ O āşüb-ı cihān ālāy-ı ' uşşāk ile gezmekden: Meger ḳasdı düğün alayına binmekden ol şūḥuñ (P.D.)

⁸⁶⁷ sīnesi: sīne (P.D.)

- 3 Hālvēt-gede-i ʿāşıkā gül kim iki ḥasret
Hem-şoḥbet olup bir yere tenhā ola gelmiş
- 4 ʿĀlemde göñül birliği güç yār ile yoksa⁸⁶⁸
Ağyār-ı sitemkāra medārā ola gelmiş
- 5 Biz derd u ğam u şād bu fenā içre Emīrī⁸⁶⁹
Geh girye vü geh ḥande-i vü bī-cā ola gelmiş⁸⁷⁰

-374-

Kātib⁸⁷¹

Mefāʿ ilün/mefāʿ ilün/mefāʿ ilün/mefāʿ ilün

- 1 Ne ḥoş çeşm-i ḥumāruñ inkılab-ı cāma uydurmuş
Leb-i laʿl-i cemāluñ ol şarāb-ı fāma uydurmuş
- 2 Şunar destiyle mey ʿuşşāka ol şūḥ-ı vefā şanma
Dil-i bīmār-ı sūzān itmeye ol hengāma uydurmuş
- 3 Çü cellād-ı felek Mirriḥ-şekl-i kaşd-ı ʿuşşāka
O tığ-i ğamze-i ḥūn-rīzi şaff-ı şāma uydurmuş
- 89a 4 Virüp bir ḥʿāb mürğ-i çeşmüñüz vaʿd eylemiş vaşluñ
Tetimme Dil-i bī-çāreyi gör kim ḥayāl-i ḥāma uydurmuş
- 5 Perişān ḥālünji dildārına bildürmeye Kātib
Sirişk-i çeşm-i ḥūn ile yazub bir nāme uydurmuş

⁸⁶⁸ yoksa: yoḥsa (E.D.)

⁸⁶⁹ biz derd u ğam: bir der[d]-i ğam (E.D.)

⁸⁷⁰ ḥande-i vü bī-cā: ḥande-i bī-cā (E.D.)

⁸⁷¹ Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü'nde ve Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü'nde Kātib mahlash şairlerin hiçbirinin divanı yoktur. Bu şiirin hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

-375-

Fıtnat

Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün

- 1 Kenār-ı haṭdan ol āfet ruḥ-ı pür-tāb göstermiş
Seher-gāh-ı ḥüsnünde mihr-i 'ālem-tāb göstermiş
- 2 Göñül dildāra esrār-ı dehānından ḥaber şormış
Tebessüm eyleyüp bir gevher-i nā-yāb göstermiş
- 3 Görüp meylün bahāra sīnesin çāk eyleyüp 'āşık⁸⁷²
Kül itmiş dāğ ehl-i sünbül sīr-āb göstermiş⁸⁷³
- 4 Çemende sünbülün ḥālün perīşān eylemiş zülfün
Felekde mihr-i reşk 'ārızın bī-tāb göstermiş
- 5 Ḥaṭṭuñla 'ārızuñ gülgünüñü vaşf eyleyüp Fıtnat⁸⁷⁴
Bahāristān-ı ma' nīde güli şād-āb göstermiş

-376-

Nābī

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Bilmemişdüm vaşl mevķūf ğam-ı hicrān imiş
Ġonce-i maksūd zīb-i gülşen-i ḥırmān imiş
- 2 Şāhid-i ümīdden nev-mīd idüm gördüm meger
Perveriş-yāb-ı verā-yı pür-ḥar-ı nisyān imiş⁸⁷⁵

⁸⁷² sīnesin çāk eyleyüp: sīne-çāk-i şevk olup (FT.D.)

⁸⁷³ ehl: ahın (FT.D.)

⁸⁷⁴ 'ārızıñ: arız (FT.D.)

⁸⁷⁵ perde: pür-ḥar (NB.D.)

- 3 Nağd-i cān ile harīdār oldıgum kālā-yı ğam⁸⁷⁶
Çarsū-yı dilde zīb-i gūşe-i dükkān imiş
- 4 Dil ararken gevher-i enfāsa pazār-ı revāc
Ġavṭa-i efkār ile buldum ‘aceb ‘ummān imiş
- 5 Z̄ulmet içre Nābīyā ben Hıẓr’dan aldum haber
Āb-ı çeşme-i nā-ümīd çeşme-i hayvān imiş⁸⁷⁷

-377-

Ve lehū

Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün

- 1 Açulmuş gül gül olmuş şafha-i rüyı semenlenmiş
Letāfet kat kat olmuş ‘arızında şeb-terlenmiş⁸⁷⁸
- 2 Degüldür pūr-ı hatt gird-i leb-i şekker-fürüşunda
Kenār-ı çeşmüme sār- āb-ı hayvānuḡ çemenlenmiş
- 89b 3 Fenāsın alınmış nergisi qadr yok bāĝ-ı devrānuḡ⁸⁷⁹
Tetimme Daḡı ḡāb-ı ‘ademden açmadan çeşmüḡ kefenlenmiş
- 4 İştüdüm girdüĝün ḡammāma cān atdum temāşāya
Yetişdüm ol zamān ki hem çıkup hem pīrehenlenmiş
- 5 Kimüḡ āĝüş-ı küstāḡında pīç ü tāba düşmüş kim
Yine destār derhem dām-ı ĝisüyı şikenlenmiş⁸⁸⁰
- 6 Saḡa beḡzer daḡı bir āftābı idemez peydā
Vilā[de]tden ‘arūs-ı çerḡ qalmış pīrezenlenmiş

⁸⁷⁶ ğam: qam (NB.D.)

⁸⁷⁷ nā-ümīd: nā-ümīdi (NB.D.)

⁸⁷⁸ şeb-terlenmiş: nesterenlenmiş (NB.D.)

⁸⁷⁹ alınmış: anlamış; qadr: kadri (NB.D.)

⁸⁸⁰ destār:destarı (NB.D.)

- 7 ʿ Aceb mi k̄amet-i maʿ nāya Nābī olsa nā-çesbān
Ġubār-ālūde olmuş cāme-i ħāṭır köhenlenmiş

-378-

Sāmī

Mefʿ ūlū/mefāʿ ilū/mefāʿ ilū/feʿ ūlūn

- Tetimme**
- 1 Zūlf-i siyehi gerden-i billūra şarulmuş
Bir perdedür ol āyīne-i nūra şarulmuş
- 2 Mirʿ at-i bināgūş-ı kenār-ı ħaṭṭ-ı nevde⁸⁸¹
San şubḥ-ı ħafādur şeb-i deycūra şarılmış
- 3 Ġam melhemi kim rīze-i elmāsla meshūķ⁸⁸²
Feryād ki zaḥm-ı dil-i mahrūra şarılmış
- 4 Ĥāl-i siyehi ʿ arız-ı ħūrşid-ziyāda
Pervāne gibi şemʿ a-ı kāfūra şarulmuş
- 5 Sāmī o meh itdükde nigāh-ı ġazāb-ālūd
Kaşşāb-ı ecel kabza-ı sātūra şarulmuş

-379-

Reʿfet⁸⁸³

Mefāʿ ilūn/mefāʿ ilūn/mefāʿ ilūn/mefāʿ ilūn

- 1 Dil āteş dīde āteş sine āteş vaşl-ı yār āteş
Gül āteş bülbül āteş gülşen āteş cüy-bār āteş

⁸⁸¹ bināgūş: bināgūşı (Sāmī Dīvānı)

⁸⁸² melhemi: merhemi (Sāmī Dīvānı)

⁸⁸³ Bu şiir DVÇ.R.'de M.E.R'de, D.R.İ'de, D.R.'de, Reʿfet Mehmed ʿAzīz'in Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve Dīvānı'nın Tenkitli Metni adlı çalışmada, S.İ.R.D'de bulunamamıştır.

- 2 Rehā bulmaḡ ne mümkin sūziş-i miḡnetden ʿuşşāḡa
Fırāḡ āteş vişāl āteş belā-yı intizār āteş
- 3 Şurāḡī elde ḡançer beline ḡaḡmış ḡaḡırdurmuş
Ol āfet şuʿle-i cevvăle-veş geldi yanar āteş
- 4 Nesīm āsā ııḡardı ḡonce-i çeşm-āmizümden
Bırāḡdı ḡülşen-i āmālüme berk-i bahār āteş

- 90a 5 Nʿola yansam yaḡılsam Reʾfetā bezm-i maḡabbetde
Tetimme Ki ʿaşḡ āteş mey āteş vaşl-ı yār-i ḡülzār āteş

-380-

Rāḡıb

Mefāʿ ilün/mefāʿ ilün/mefāʿ ilün/mefāʿ ilün

- 1 İdüp piçide zülfüḡ ḡāl-i ʿanber-fāma uydurmuş
Sevād-ı mülk-i ḡüsnüḡ māḡ-rüyum şama uydurmuş
- 2 Tekellüf ber-ḡaraf bir başḡa vādī eylemiş peydā
Ḳabā-yı sebzın ol serv-i revan endāma uydurmuş
- 3 Ne minnetler idüp bād-ı şabādan nāzlar çekmiş
Perişānluḡda zülfüḡ tā dil-i nā-kāma uydurmuş
- 4 Degül tedbīr ile bir kimse kādir-i mahv u işbāta⁸⁸⁴
Süḡur-ı nüşḡa-i takdire kimdür hāme uydurmuş
- 5 ʿAceb mi peyrev-i ebnā-yı ʿaşr olmuş ise Rāḡıb⁸⁸⁵
O da vādī [vü] refḡaruḡ baḡup eyyāma uydurmuş

⁸⁸⁴ kimse: ferd (RA.D.)

⁸⁸⁵ aşr: dehr (RA.D.)

-381-

‘Abdî Efendi

Mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün

- 1 Gezend-i âh-ı sînem ‘arız-ı dildârı incitmiş
‘Aceb bād-ı muḥālif sebze-i gülzârı incitmiş
- Tetimme** 2 Yine ‘aks-i kazāya devr ider efvāh-ı ‘ālemde
Gül-i nāzik-edā gülşende gūyā ḥârı incitmiş
- 3 Dimişdüm yoluḡa dînümden özge hep fedā-vārum
Girān gelmiş bu söz ḥayfā mizāc-ı yārî incitmiş
- 4 Sîpîhrün cevri-i bîdādından olmuş var mı āzāde⁸⁸⁶
Degül ebnā demdür cümlece mūr u mārı incitmiş
- 5 İşitdüm yār olmuş ta‘n-ı aḡyār ile āzürde
Felek püşt ü penāh idindügüm dîvârı incitmiş
- 6 Bu gülzār-ı fenāda inciniksiz var mı bir nesne
Severken bülbül berg-i gülü minkārı incitmiş
- 7 Heves-kārî-i icād-ı süḡanla ‘Abdîyā şimdi
Elimde nevk-ḥāme kāḡıd-ı eş‘ârı incitmiş

-382-

Ḥalîm

Mef‘ ülü/mefâ‘ ilü/mefâ‘ ilü/fe‘ ülün

- 1 Dürdâne gibi dürleri ruḡsāra dökülmüş
Şebnem midür ol mey kim gül-i gülzāre dökülmüş

⁸⁸⁶ Sîpîhrün cevri-i bîdādından olmuş var mı āzāde: Kim olsa cevri-i bîdād-ı felekden hayf-ı āzāde (AB.D.)

- 90b 2 Gūyā o kuyumcī beçenin alīb-ı hūsne
Tetimme Sīmin-ten-i pākizesi yek-pāre dökölmiş
- 3 Cem' iyyet-i 'uřřāını seyr eyle a zālīm
řekvācılaruñ dergeh-i hūnkāra dökölmiř
- 4 Sevdā-yı ha-ı sebzūñ ile ey add-i řimřād
Üftādeleruñ seyr-i çemenzāra dökölmiş
- 5 Hicrān mı var ā sende Hālimā yine bilmem⁸⁸⁷
Pür-dāğ vücūduñ yine hep yāre dökölmiř

-383-

Hāzık

Fe' ilātūn (Fā' ilātūn)/ fe' ilātūn/ fe' ilātūn/ fe' ilūn (fa' lūn)

- 1 Var mıdur ğayrı güzellerde o mestāne baış
Öyle pākīze reviş öyle levendāne baıř⁸⁸⁸
- 2 Bir ğazādur ğaraz-ı ğamze degöldür hāli⁸⁸⁹
Gehī 'uřřāa gehī hañçer-i perrāna baıř⁸⁹⁰
- 3 Genc-i bād-āver şabrumda omaz gerd-i niřān
Devirden bīm-i rakīb ile o rindāne baış
- Tetimme** 4 Dil-i dīvānemi Mecnūn gibi řahrāya řalır
Nāz ile ğāh baa ğāh beyābāna baış
- 5 Dil-i demgerde-i Hāzık mı hałās olsa gerek
Ehvānı dūřürür dām-ı ğazālāna baıř

⁸⁸⁷ var ā sende: var sende (H.G.D.)

⁸⁸⁸ öyle: böyle (H.D.)

⁸⁸⁹ ğaraz: ğarazı (H.D.)

⁸⁹⁰H.D.'de yer alan 2. ve 3. beyitlerin yerleri mecmūada deĝiřmiřtir.

-384-

Vali

Mef' ülü/mefā' ilü/mefā' ilü/fe' ülün

- 1 Var mı feleğin luṭf-i firāvānını görmüş
Dil-h'āha muvāfıḳ olan iḥsānını görmüş
- 2 Ey sāde-dil aldanma görüp ḥande-i nāzik⁸⁹¹
Ol ḡonce senüḡ gibi hezārānını görmüş
- 3 Söylet dil-i pīrāneye aḥvāl-i sipihri
Evzā' -ı mugayir beḫe devrānını görmüş
- 4 Olıncaya dek vaşlına nā' il dil o şūḫuḡ
Çoḫ derdini çekmiş nice hicrānını görmüş
- 5 Vālī' de bugün yine beşāşetden eşer var
Beḡzer ki bu şeb ḫ'ābda cānānını görmüş

91a Boş yaprak

91b Boş yaprak

-385-

92a Müstezād-ı Pertev

Mef' ülü/mefā' ilü/mefā' ilü/fe' ülün

Mef' ülü/fe' ülün

- 1 Ḥayret-zede-i ḫüsn iken zülfe ṭolandum⁸⁹²
Ruḫsāruḡı andum

⁸⁹¹ ḥande: cezbe (V.D.)

⁸⁹² ḫüsn: ḫüsnüḡ (P.D.)

Gencīnede bir māh-ı siyehle oyalandum⁸⁹³

Kākülleri şandum

2 Dil-teşne-i āb-ı leb-i cā[n]-bahş iken eyvāh

Her şubḥ u şebān-gā[h]

Sad ḥayf ki hicrān ile göz yaşına kıandum

Ḥūn-ı dile bandum

3 Geldi gülerek külbe-i aḥzānıma cānān

O mihr-i dıraḥşān

Gördüm meh-i ruḥsarını uyurdum uyandum

Eṭrāfum arandum

4 Bāzār-ı maḥabbetde ziyān görmedüm ammā

İtmem belī şekvā

Çok derd ü belā miḥnet ü endūh kıazandum

Ammā ki kıayandum

5 ‘Aşkuḅla göḅül her ne didiyse baḅa dutdum

Ĝayrısın unuttum

Rüsvāy olup şimdiki her renge boyandum

Pertev’den utandum

-386-

92b

Müstezād-ı Pertev

Mef’ ūlü/mefā’ ilü/mefā’ ilü/fe’ ūlün

Mef’ ūlü/feülün

1 Ser tā-be-ḅadem şu’ le-i ‘aşḅam şererüm yok

Ammā nelerüm var

Yandı dil ü cānum ḅam ile eşḅ-i terüm yok

Daḅī beterüm var

⁸⁹³ māh: mār (P.D.)

2 Şordukda didüm hâl-i dili ol leb-i ' İsi⁸⁹⁴
Ey cān enīsi
Bīmār-ı ğam-ı ' aşkuñ olaldan haberüm yoğ
Gerçi ke[de]rim var

3 Ben mu' tekif-i külbe-i aĥzān-ı firāķum
Bezmünđen ırağum
Kim şāh-reh-i vaşla çıkar reh-güzerüm yoğ
Gizli seferüm var

4 Sūdāgere çok fā'ide olmaz mı bu sözden
Kaçmazsa ucuzdan
Erzān ideli cevher-i cānım zararum yoğ
Feth u zaferüm var

5 Ālāyiş-i dünyādan ibā ideli ey dil
V' ey Pertev-i bī-dil
Dünyā-yı zer-ender-zer-i mihre nazarum yoğ
Üstünde yerüm var

-387-

93a

Emīrī

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

1 Olmadı dil kayd-ı ğisū-yı dilārādan ĥalāş
Bulmadı dīvānemüz zencīr-i sevdādan ĥalāş
2 Bir gün evvel çāk çāk olsa ğirībān-ı ĥayāt
Biz de olsağ dest-i nā-hemvār-ı dünyādan ĥalāş⁸⁹⁵

⁸⁹⁴ ol: o (P.D.)

⁸⁹⁵ E.D.'de yer alan 2. ve 3. beyitlerin yerleri mecmüada değişmiştir.

- 3 Zā' il olsun mı gönülden ne 'şe-i fikr-i leb
Bāde-i gül-reng olur mı cām-ı mīnādan ḥalāş⁸⁹⁶
- 5 'İşmet ararsañ hele ey Yūsuf-ı gül-pīreheñ
Eyledüñ dāmānuñı dest-i Züleyḥā'dan ḥalāş
- 6 Gör irād-ı vaşlını hem maşraf-ı hicrānını
Al Emīr[ī] destüñe ol şūḥ-ı ra' nādan ḥalāş⁸⁹⁷

-388-

Fıḥnat

Mef' ulü/mefā' ilü/mefā' ilü/fe' ulün

- 1 İcrā-yı fūnūñ çeşm-i siyeh-fāmına maḥşūş⁸⁹⁸
İ' cāz-ı Mesīḥā leb-i gül-fāmına maḥşūş
- 2 Seyr it hele kālā-yı leḫāfetden ol āfet
Bir cāme biçünmiş hemāñ endāmına maḥşūş

Tetimme

- 3 Luḫf u keremi zümre-i aḡyāra o şūḥuñ
Hep cevr u cefā' āşık-ı nā-kāmına maḥşūş
- 4 Yoḫ lezzet güftārına söz dilberüñ ammā
Bir başḫa şafā var hele düşnāmına maḥşūş
- 5 Fıḥnat cem-i devrāñdur alan destine şanma
Keyfiyet-i şahbāyı cemüñ cāmına maḥşūş

93b

Boş yaprak

⁸⁹⁶ reng: fām (E.D.)

⁸⁹⁷ E.D.'de yer alan bu mecmūanın 4. beytine mecmūada yer verilmemiştir. Bu beyit şöyledir:

4 Söz şemenden saḫladı ruḫsār-ı āşinā beni
Eyledi pervānesi şem' -i şeb aradın ḥalāş (E.D.)

⁸⁹⁸ fūnūñ: fusūñ (FT.D.)

-389-

94a

Fuzûlî

Fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün

- 1 Kıl şabâ gönlüm perîşân olduĝuna cânâna ' arz
Süret-i hâlin bu vîrân mülkün it sulţâna ' arz
- 2 Derhem olmuş sünbülün ĝüyâ ki kılmışdur aĝa
Mû-be-mû hâl-i dilüm diller uzadup şâna ' arz
- 3 Tende cânum bir perînüdüdür emânet saklarum
Ol zamândan kim emânet kıldılar insâna ' arz
- 4 Halk küfr ehline îmân ' arz ider ben dem-be-dem
Küfr-i zülfün eylerüm göĝümdeki îmâna ' arz
- 5 Şüret-i bî-cân ile cennet dolar büthâne tek
Kılsalar cennetde taşvîrin çeküp ĝilmâna ' arz
- 7 Ey Fuzûlî böyle pinhân dutma eşk-i âlüñi
Her reng ile eyle o gül-i ĝandâna ' arz⁸⁹⁹

-390-

Bâkî

Fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün

- 1 Âsitânuĝ ĝâkidür firdevs-i a' lâdan ĝaraż
ĝâmetüñdür ravza-i cennetde Tûbâ'dan ĝaraż

⁸⁹⁹ F.D.'de yer alan bu gazelin 6. beytine mecmûada yer verilmemiştir. Bu beyit şöyledir:

6 Mün'imün arz-i tecemmüldür işi fakr ehline
N'ola ger dil kılsa her dem derd-i aşkuñ cânâ arz (F.D.)

- Tetimme**
- 2 Mürdeler ihyā ider enfās-ı müşkīnūñ senūñ
Nutq-ı cān-baḥşuñdur i‘ cāz-ı Mesīhā’dan ğaraż
 - 3 Sīm-i eşkūñ yoluna harc eylemekden ağlama
Yā nedür ey ‘ aşık-ı şūrīde dünyādan ğaraż
 - 4 Arzū-yı cilve-i naḥl-i revānuñdur senūñ
Bāğda seyr-i ḥırām-ı serv-i balādan ğaraż
 - 5 Bāķiyā dil mülküñi dilber niçün tārāc ider
Pādişāh olan nedür şehrini yağmadan ğaraż

94b

Boş yaprak

95a

-391-

Nābī

Fā’ ilātün/ fā’ ilātün/ fā’ ilātün/ fā’ ilün

- 1 Terk-i ḥ‘āb-ı ‘ āfiyetdür ‘ aşık-ı bīmāra şart
Ġayriden kat‘ -ı nazardur dīde-i nā-çāra şart⁹⁰⁰
- 2 Bağlamağdur şaff-ı müjgān birbiriyle dest-i ‘ ıyd
Āsitān-ı dīde-i ḥ‘āhişger dīdāra şart
- 3 Virmedūñ nağd-i dili girmez ele kālā-yı vaşl
Çünkü teslīm-i büyü‘ itmekledür pazāra şart⁹⁰¹
- 4 Ķangısının irtikābuñda gönül ḥayrāndur⁹⁰²
Hem güneḥ hem girye-i ḥacletdür istiĝfāra şart

⁹⁰⁰ nā-çāra: bī-dāra (NB.D.)

⁹⁰¹ büyü‘: mebi‘ (NB.D.)

⁹⁰² ḥayrāndur: ḥayrettedür (NB.D.)

5 Hâm-ı hengâm-ı güneh olsa 'aceb mi ser-ber-pîş⁹⁰³
Oldıgun anlar mürâ'ât [ed]eb-i güftâra şart

6 Zühr-ı fermânda olur Nâbî düm-i îfâsı râst
Her cihetden istikâmet oldı defterdâra şart

-392-

Şehrî

Fâ' ilâtün/ fa' ilâtün/ fa' ilâtün/ fa' ilün

Tetimme

1 Sâķî-i dehrün şu' urı nâ-kes ikrâmı ğalať
Bezmi hoş-tertib ammâ gerdiş-i câmı ğalať

2 Ser-be-ser itdüm teselli-nâme-i hûbânı seyr
Va' de-i vaşlı şaķîhu'r-resm ârâmı ğalať⁹⁰⁴

3 Çeşmün îmâ-yı vişâl eyler huzûr-ı ğayride⁹⁰⁵
Luťf u ta' bîri taleb-engîz ü ibhâmı ğalať⁹⁰⁶

4 Meclis-i pür-verd ü dâĝ-ı 'aşķ ola ma' mür-ter
Zühd-i nem nüş şavâb u râhat-âsâmı ğalať⁹⁰⁷

5 İtmesün mü Şehrî hamyâze-keşân teslim-i rûh
Sâķî-i dehrün şu' urı nâ-kes ikrâmı ğalať⁹⁰⁸

⁹⁰³ ser-ber-pîş: ser be-pîş (NB.D.)

⁹⁰⁴ şaķîhu'r-resm ârâmı: şaķîh resm ü ârâmı (ŞH.D.)

⁹⁰⁵ ğayride: ğayrda (ŞH.D.)

⁹⁰⁶ luťf u ta' bîri: luťf-ı ta' bîri (ŞH.D.)

⁹⁰⁷ zühd-i nem nüş şavâb ü râhat-ı âsâmı: zehr-i ğam nüşı şavâb u râhat-âşâmı (ŞH.D.)

⁹⁰⁸ şu' urı: şu'ür (ŞH.D.)

-393-

Bākī

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Şahn-ı gülşen mülk-i Bağdād oldı āb-ı cūy Şaṭ
Yāsemenler şu yüzinde seyr ider mānend-i baṭ
- 2 Şahn-ı bağı tıtdı encüm gibi nergis şöyle kim
Mestler fark eylemez yerden gögi eyler ğalaṭ
- 3 Bir gülistān yazdı bir ay içre faşl-ı nev-bahār
Lāle yer yer sürḥ olupdur sebze ḥaṭ şebnem nuḳaṭ
- 95b 4 Aldılar ol şem' -i bezm-ārāyı aġyār ortaya
Tetimme Zāhir oldı nükte-i “lā ḥayra illā fi'l-vaṣaṭ”⁹⁰⁹
- 5 Ḥaṭṭ-ı la' lüḡ Bākīyā ol ğonce-i nevrestenüḡ
Seyr idenler didiler ḥandānın olmakdur bu ḥaṭ

-394-

96a

Nābī

Mef' ūlü/mefā' ilü/mefā' ilü/fe' ūlün

- 1 Li' llāh ise va' zında eger niyyet-i vā' iz
Kürsī-i semāvāta çıkar şöhret-i vā' iz
- 2 Cem' iyyetinüḡ kesretidür vāṣıta-i şevk
Dem-beste ḳalır olmasa cem' iyyet-i vā' iz

⁹⁰⁹ Lā ḥayra illā fi'l-vaṣaṭ: Hayır ancak ortadadır.

3 Söz bu kadar destine maḥşerde girerse⁹¹⁰

Bālā-yı maḥāfilde olan rif^ʿ at-i vā^ʿ iz

4 Aşḥāb-ı faẓīlet aḡa muḥtāc degüldür

Cāhillere nādānlaradur ḥıdmet-i vā^ʿ iz

5 Nāfi^ʿ görünür ʿ ālem-i hāmūşdan el-ḥak

İcrā-yı riyā olmaz ise himmet-i vā^ʿ iz

6 Satmazsa eger halka va[zī]feyle naşihat

Nābī o zamānlar bilinür kıymet-i vā^ʿ iz

-395-

Vesīm

Fe^ʿ ilātün (Fā^ʿ ilātün)/ fe^ʿ ilātün/ fe^ʿ ilātün/ fe^ʿ ilün (fa^ʿ lün)

1 Cānımuḡ cevheri sulṭānum efendüm Ḥāfız

ʿ Ömrümüḡ mā-ḡaşalı rūḡ-ı pesenüim Ḥāfız

Tetimme

2 Dil ü cān oldı senüḡ şimdi ḡuluḡ ḡurbānuḡ

Mīr-i ḡübān-ı cihān şāh-levendüm Ḥāfız

3 Rūşen it külbe-i aḡzānumı dīdāruḡla

Meh-cebīnüm ruḡı hurşīd menendüm Ḥāfız

4 Eyledüḡ silsile-i zülfüḡe dilbeste beni

Kākülü gerden-i cān üzre kemendüm Ḥāfız

⁹¹⁰ bu kadar: yokdur eḡer (NB.D.)

Bu beytin ilk mısrasında vezin hatası vardır.

- 5 Şerbet-i luḡ ile dil-teşneḡi sîr-âb eyle⁹¹¹
Nûş-ḡand-ı lebi reşk-âver-i ḡandum Ḥâfız
- 6 Cû gibi oldu revân pâyüḡe rû-mâla Vesîm
Verd-i ter ḡadd-i kavî serv-i bülendüm Ḥâfız

96b Boş yaprak

-396-

97a

Nâbî

Mef' ülü/mefâ' ilü/mefâ' ilü/fe' ülün

- 1 ' Āşıkūḡa olur bûse-i ruḡsâr ile ḡânî'
Dilber daḡî ol veche rızâ virse ne mâni'
- 2 Çeşm olmasa ol düşmez idi miḡnet-i ' aşḡa
Şâridür efendisine ḡavḡâ-yı tevâbi'
- 3 ' Ālemde eger ḡûşe-i âsâyiş olaydı
Miḡrâb-ı çâk olmaz idi sîne-i câmi'
- 4 Her ḡarfe ser-efgendelük itse n' ola ḡâme
Erbâb-ı sūḡan ekşer olurlar mütevâzi'
- 5 Ümidüḡi pâ-beste-i ye's eyleme Nâbî⁹¹²
İḡsân-ı Ḥudâ bir ḡün ider def' -i mevâni'

⁹¹¹ teşneḡi: teşne kesi (VES.D.)

⁹¹² eyleme: eyler (NB.D.)

-397-

Fuzûlî

Fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün

- 1 Yâr vaşluñ isteyen kesmek gerek cāndan ʔama^ç
Her kişi ki vaşl-i yâr ister keser andan ʔama^ç 913
- 2 Arzû-yı vaşl-ı cānān cāna āfetdür göñül
Yā ta^ç alluğ-ı cāndan üz yā vaşl-ı cānāndan ʔama^ç

Tetimme

- 3 Çün baña bir zerre yoğ tāb-ı temāşā-yı cemāl
Ben kim vaşl itmek ol hurşid-i rağşāndan ʔama^ç 914
- 4 ^ç Āşık oldur ki temennā-yı belā-yı hier ide⁹¹⁵
Yoğsa çoğdur mihr iden ol māh-ı tābāndan ʔama^ç 916
- 5 İster ol seng-i tağassür-i dā'im-i hırāmāna düşsün⁹¹⁷
Kes Fuzûlî dehrden ümmid [ü] devrāndan ʔama^ç

-398-

Şehrî

Fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün

- 1 Ayru düşdüm ol şeh-i hūbāna itdüm elvedā^ç
Kāfir oldum gūyîya imāna itdüm elvedā^ç
- 2 İktizā-yı hasretünle dā'imā Ya^ç kûb-veş⁹¹⁸
Ağlamağdan dide-i giryāna itdüm elvedā^ç

⁹¹³ ki: kim; keser: kesim (F.D.)

⁹¹⁴ kim: kimüm (F.D.)

⁹¹⁵ ki: kim (F.D.)

⁹¹⁶ yoğsa: yoksa (F.D.)

⁹¹⁷ ol seng-i tağassür-i dā'im-i hırāmāna düşsün: olsan hasret ü hirmāna her dem düşmemek (F.D.)

⁹¹⁸ dā'imā: ^ç ākıbet (ŞH.D.)

- 3   Aczi var gördüm fir knla yanub yaulmadan
Meramet itdüm dil-i s z na itdüm elved  
- 4 Batum olmıdı m s  id neyleyem amm  yine
N -mur d oldum ser   s m na itdüm elved  
- 97b 5 anmayu ehr  am-ı firatle ölmekden aar⁹¹⁹
Tetimme C n nedür ben göz göre c n na itdüm elved  

-399-

Ves m

Fe  il t n (F  il t n)/ fe  il t n/ fe  il t n/ fe  ilün (fa  l n)

- 1  tme ey dil o a u zülf-i siyeh-f ma ama 
Eyleme m rg gibi d ne ile d ma ama 
- 2 Arz -mend-i leb-i la  l n olursam ne   aceb
Mest   mahm r olan elbetde ider c ma ama 
- 3 Gördüler na-ı a u  l n  rus run da
Z hid n eylediler   at-ı an ma ama 
- 4 asret-i la  l   leb   nergis-i mey-g nula
S iy  bezmde itdüm mey   b d ma ama 
- 5 Aldanup alma akin na-ı nig n-i era
add n  itme am ender-am id p n ma ama 
- 6  ki gün mihrine aldanma ki efs n eyler
azer it eyleme bu gerdi-i eyy ma ama 

⁹¹⁹ aar : aan (H.D.)

7 Mā'il-i şayd olur elbetde Vesīmā şayyād
Şeh-süvārum n'ola itsem dil-i nā-kāma ʔama'

98a Boş yaprak

-400-

98b

Fuzūlī

Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün

- 1 Gel ey rāḫat saḡan eşbāb-ı Cem' in ʔılma nādānlıġ
Tarīḫ-i faḫrı dut kim faḫr imiş 'ālemde sulṫanlıġ⁹²⁰
- 2 Murād-ı salṫanatdan kām-ı dilden nefse tābi' sen⁹²¹
Ne ḫāşıl salṫanat adıyla ʔılmaḫ bende fermānlıġ
- 3 Perişānluḫdan ey men cihān siz cem' iden ḫāṫır⁹²²
Ki men cem' eyledim her ʔanda vardur bir perişānlıġ⁹²³
- 4 Ne ṫālī' dūr bu kim 'ālemde āġāz itmedüm bir iş
Kim ol işden ser-encām itmedüm āḫir peşimanlıġ
- 5 Baġa zūlm-i şarīḫ ol kāfir eyler kimse men' itmez
Fuzūlī küfr olur mı ger disem yoḫdur müselmanlıġ

⁹²⁰ faḫrı: faḫr (F.D.)

⁹²¹ Murād-ı salṫanatdan kām-ı dilden: Murād er salṫanattan kām-ı dildür (F.D.)

⁹²² ey men: ey ehl (F.D.)

⁹²³ men: ben (F.D.)

-401-

99a

Fehîm

Fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün

- 1 Oldı dilden mezheb [ü] ' akl-ı taşarruf ber-ıaraf
Ba'dezîn dīvâne-i ' aşkam tekellüf ber-ıaraf
- 2 ' Aşk-bāzuñ ey peri Cibril ise maħrūmdur
Ehl-i dilden olsun efsūs [u] taşarruf ber-ıaraf⁹²⁴
- 3 Tā ki gördüm eylemiş āyine ħüsnüñ der-kenār
Oldı mir 'āt-i dilümden ħüsn-i Yūsuf ber-ıaraf⁹²⁵
- 4 Çekmeyünce sîne-i mestāna ārām eylemez⁹²⁶
Ĥ 'āhiş-i vaşluñda küstāñ-ı taşarruf ber-ıaraf⁹²⁷
- 5 Dā 'imā leb-be-leb ol gül Fehîm küstāñ ile⁹²⁸
Ey gül-i bāğ-ı ziyā luţf it tekellüf ber-ıaraf

-402-

Rūhî

Fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün

- 1 Çünkü çıkdı ħaħķımızda söylenen sözler ħilāf⁹²⁹
Lāyık oldur ki ola ol meh bizümle sîne-şāf
- 2 Ğamzesi yüz ħışm ile çekdükte şemşîr üstüme
Nāz ile eyler işārāt lebleri kim lā-taĥāf⁹³⁰

⁹²⁴ taşarruf: te 'essüf (FK.D.)

⁹²⁵ ħüsn: ' aħs (FK.D.)

⁹²⁶ sîne-i mestāna: sînome mestāna (FK.D.)

⁹²⁷ küstāñ-ı taşarruf: küstāñam tevaħķuf (FK.D.)

⁹²⁸ Dā 'imā leb-be-leb ol gül Fehîm küstāñ ile: Gel Fehîm küstāñ ile sen da 'ima leb-ber-leb ol (FKD.)

⁹²⁹ söylenen: dinilen (B. R.D.)

⁹³⁰ işārāt: işaret (B.R.D.)

- Tetimme** 3 ʿ Āşık isen rāh-ı ğamdan olmadan el çekme kim⁹³¹
Cān u bāş oynayacak yerdür ki olmaz bunda lāf⁹³²
- 4 ʿ Āşık-ı sādık degül ol kimse kim teslīm olup
Kılmaya cürmüne cānānı yanında iʿ tirāf
- 5 Ola şeh-i hūsne ğamz eyleyüp geçdikleri⁹³³
Var da şād ol Rūhī çıktdı haķ ki cümle hılāf⁹³⁴

-403-

Yahyā

Feʿ ilātün (Fāʿ ilātün)/ feʿ ilātün/ feʿ ilātün/ feʿ ilün (faʿ lün)

- 1 ʿ Ārız-ı zībāna virmiş haṭṭ-ı müşkīnün şeref
ʿ Āşık-ı müşkīnün ʿ arāmı oldu ber-ṭaraf⁹³⁵
- 2 Olmadı peydā melāḥat bahr-ı emvāc olalı⁹³⁶
Dürr-i dendān gibi bir lüʾlüʾ-i laʿ lin şadef
- 3 Bulmadı bir [f]üls-i aḥmerce yanuḡda iʿ tibār
Naķd-i hūn-ı eşk-i çeşmüm yoķ yire kıldım telef⁹³⁷
- 4 Sille-i āh-ı dilümden ey raķīb eyle hazer
Dāmirün bil vü göġsi yanında gezme iki def⁹³⁸

⁹³¹ ğamdan: ğamda (B.R.D.)

⁹³² oynayacak yerdür ki olmaz bunda lāf: oynadacak yerdür bu şıġmaz bunda lāf (B.R.D.)

⁹³³ hūsne ğamz: hūsne seni ğamz (B.R.D.)

Bu beytin ilk mısrasında vezin hatası vardır.

⁹³⁴ var da şād ol Rūhī: şād ol Rūhī (B.R.D.)

⁹³⁵ müşkīnün: miskīnün (Yahyā Dīvānı)

⁹³⁶ bahr-ı emvāc: bahri mevvāc (Yahyā Dīvānı)

⁹³⁷ kıldım: itdüm (Yahyā Dīvānı)

⁹³⁸ Dāmirün bil ve göġsi yanında gezme iki def: Dāʿ ireñ bil göġsünü germe inen māñend-i def (Yahyā Dīvānı)

- 5 Güşvār edinmese dürr-i nazmuḡı Yahyā o şāh⁹³⁹
Ḳadr u kıymet bulmaya ʿālemde mānend-i ḡazef

-404-

99b

Vesīm

Mef ʿülü/fāʿ ilātü/mefāʿ ilü/feülün

- 1 Püşide itdi zülf ile rüyün o māh ḡayf⁹⁴⁰
Āḡüşa aldı ol mehi ebr-i siyāh ḡayf
- 2 Bīm-i raḡīb-i kec-nazar ef ʿî-nigāhından⁹⁴¹
Ruḡsār-ı yāra idemedüm bir nigāh ḡayf
- 3 Ümīd-i rüy-mālī-i pāy-ı nigār ile
Bīhūde cismüm oldu hemān hāk-rāh ḡayf
- 4 Vuşlat-ḡaleb firāḡa şābır gerek demiş
Ben beni şekīb şabr idemem āh āh ḡayf⁹⁴²
- 5 Güm-geşte dil o nā-beledi bahr-i ʿaşḡda
Nā-būd ü nā-nişān oldu tebāh ḡayf⁹⁴³
- 6 Nāz eyler oldu sūz-ı niyāzum deyü o şūḡ⁹⁴⁴
Olmış dirīḡ mihr ü maḡabbet-i kiyāh ḡayf
- 7 Zūlm eyleme Vesīm-i dil-fiḡāra ey perī
Lāyık degül gedāya ide pādīşāh ḡayf

⁹³⁹ idünmese: itmezse (Yahyā Divānı)

⁹⁴⁰ zülf ile: zülfle (VES.D.)

⁹⁴¹ ef ʿî-nigāhından: ef ʿî-nigāhdan (VES.D.)

⁹⁴² beni şekīb: bī-şekib (VES.D.)

Bu beytin ilk mısrasında vezin hatası vardır.

⁹⁴³ nā-nişān: bī-nişān (VES.D.)

⁹⁴⁴ deyü: duyup (VES.D.)

-405-

100a

Nabî

Mef' ülü/mefā' ilü/mefā' ilü/fe' ülün

- 1 Bir devlet için çerhe temennādan uşanduk
Bir vaşl için ağıyāra müdürādan uşanduk
- 2 Hicrān çekerek zevk -i mülākātı unutduk
Maħmūr olarak lezzet-i şahbādan uşanduk
- 3 Düşdük katî çoğdan heves-i devlete ammā⁹⁴⁵
Ol dā' iye-i dağdağa-fersādan uşanduk⁹⁴⁶
- 4 Dil ğamla daħî dest ü girībāndan uşanmaz
Biz yār için ağıyār ile ğavġādan uşanduk
- 5 Nabî ile ol āfetüñ aħvālını naql it
Efsāne-i Mecnūn ile Leylā'dan uşanduk

-406-

Ve lehū

Fe' ilātün (Fā' ilātün)/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)

- 1 Neyleyem sāğar-ı zīb-i kefi yār olmayıcağ
Kim bağar āyineye āyinedār olmayıcağ
- 2 Geçmedi hāne-i dildārı tolaşmağdan dil
Hıağ gelüp dāmen endişe-i hār olmayıcağ⁹⁴⁷

⁹⁴⁵ devlete: vuşlāta (NB.D.)

⁹⁴⁶ fersādan: fermādan (NB.D.)

⁹⁴⁷ endişe-i hār: endişeye hār (NB.D.)

- Tetimme** 3 ʿAyş mümkün mi bu miḥnet-gede-i ʿālemde
Ḳadeḥ vü bāde gibi elde müdār olmayıcaḳ⁹⁴⁸
- 4 Ne çıkar günü geşt eylemeden şām ü seher⁹⁴⁹
O ḳamer-ṭalʿ at ile yolda düçār olmayıcaḳ
- 5 İstemez cennet-i rindānı ḳadeḥ-keş Nābī
Cilve-i keştī ile seyr-i ḥiṣār olmayıcaḳ

-407-

Nefʿī

Feʿ ilātün (Fāʿ ilātün)/ feʿ ilātün/ feʿ ilātün/ feʿ ilün (faʿ lün)

- 1 Yāre derdüm diyemem bezm-i şarāb olmayıcaḳ
Cürmüm iḳrār idemem mest ü ḥarāb olmayıcaḳ⁹⁵⁰
- 2 Āfitāb ol ruḥ-ı pür-tāba nazīr olsun mı
Bu yaḳar ʿālemi bir laḫza niḳāb olmayıcaḳ
- 3 Cezbe-i ḥüsni gönül ḥatṭuḡa taʿ liḳ eyler
Nice ḫal itmek olur anı kitāb olmayıcaḳ
- 4 Dutalum rüz-ı şümār olsa kim eyler daʿ vā
İtdiḡin zulme senüḡ ḫadd u ḥisāb olmayıcaḳ
- 5 Sen bu rüsvālıḡı ey Nefʿī ḳomazsın elden
Yārdan saḡa yine ḫiṣm u ʿ itāb olmayıcaḳ

⁹⁴⁸ ḳadeḥ vü bāde: ḳadeḥ-i bāde (NB.D.)

⁹⁴⁹ günü: kūyını (NB.D.)

⁹⁵⁰ mest ü ḥarāb: mest-i ḥarāb (ND)

-408-

100b

Pertev

Fe' ilātün (Fā' ilātün)/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)

- 1 Eşk-i çeşmüm Kızılı Irmağı geçer kân olarak
Āb-ı Ceyhün başār hūn-ı dil 'ummān olarak⁹⁵¹
- 2 Yaralar gönlümi tekrār sirişk-i çeşmüm
Āb-ı tīg-i nigeḥ dīde-i cānān olarak
- 3 Āb-ı çeşmüm beni maḥv itse de olsam vāşıl
Jāle-i gülşen-i mihr-i ruḥ-ı raḥşān olarak
- 4 O cefā-cūnuḡ elinden nice kân ağlamayum
Eylemez 'aşıka cevrinde firāvān olarak
- 5 Gelmiyor peyk-i şabā elde sitem-nāme-i yār⁹⁵²
Ḳandedür ḡāne-i Pertev deyü pürsān olarak

-409-

Sāmī

Mef' ulü/mefā' ilü/mefā' ilü/fe' ulün

- 1 Ol bülbül-i 'aşkam ki gül ü yāsemenüm yoḡ
Ol tūtī-i güyā-yı firāḡam çemenüm yoḡ
- 2 Ben tekye-i 'aşḡunḡa o pinhān-ı ḡamum kim⁹⁵³
Pinhān-ı beden itmege bir pīreḡenüm yoḡ

⁹⁵¹ āb-ı Ceyhün: āb-ı ḡayvan (P.D.)

⁹⁵² gelmiyor: geleyor (P.D.)

⁹⁵³ pinhān: 'uryān (Sāmī Dīvānı)

- Tetimme** 3 Ol hâne harābum ğam-ı hicrānuḡ ile āh
Feryād ü fiġān itmege beytü'l-ḡazenüm yoġ
- 4 Bihūde hemān micmere-i dil olur āteş
Āh itmege bir ṡurra-i 'anber šikenüm yoġ
- 5 Pervāne ṡabī' at göñül ey Sāmī-i šeydā
Sūzān olacaġ meş'ale-i encümenüm yoġ

-410-

Nābī

Mef'ülü/mefā' ilü/mefā' ilü/fe'ülün

- 1 Bilmem ki bu bāzār-ı cihānuḡ nesin alduġ
Hep bundadır esbāb-ı fenānuḡ nesin alduġ
- 2 Dolāb gibi aldığımız virmedeyüz hep
Bu bāġiçe-i rüz-ı cezānuḡ nesin alduġ
- 3 Aldanmadayuz mülk šanup dār-ı fenāyı
Pes-mānde bu vīrān tebānuḡ nesin alduġ
- 4 Enfās bile 'āriyetdür bize ġalmaz
Defterli bu ma' dūd hevānun nesin alduġ
- 101a 5 Çün ġā'idedür aşlına rāci' olur eşyā
Tetimme Bu nīst ü hestīde hevānuḡ nesin alduġ
- 6 Bir müddet idüp perdede bāzī-i mecāzı
Bu šu'bede-i hevesin ve riyānuḡ nesin alduġ
- 7 Sermāye-i cān oldu revān küncüne Nābī
Bilsem arada sūd ü ziyānuḡ nesin alduġ

-411-

Nā' ilī

Fe' ilātün (Fā' ilātün)/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)

- 1 Baķamaz rūyuņa dil zūlf-i siyāh olmayıcaķ
Tāb-ı hūсне virmez perdede āh olmayıcaķ⁹⁵⁴
- 2 Kişver-i nāz u leṭāfet bulamaz hūsn-i nizām
Bir senüñ gibi şeh-i nāz penāh olmayıcaķ
- 3 Beklerüz küyuñı olmazsa şikāyet mümkün
Bendeye da' vet-i ḥalvet-geh-i şāh olmayıcaķ
- 4 Her teğāfül dile ey ğamze mühim-sāz olmaz⁹⁵⁵
Lāyık-ı terbiyet-i feyz-i nigāh olmayıcaķ
- 5 Nā' ilī mu' terif olsa n' ola cürm-i ' aşķa
Yār cevri itmez o bī-dilde günāh olmayıcaķ

-412-

Vālī

Mef' ülü/mefā' ilü/mefā' ilü/fe' ülün

- 1 Bir söz diyemem la' l-i mühennāsına lāyık⁹⁵⁶
Zirā ki gerek lafz ola ma' nāsına layık
- 2 Gāhice ne var yoķlasa bir nīm-nigehle⁹⁵⁷
Farzā degülüz şoḥbet-i tenhāsına lāyık

⁹⁵⁴ virmez perdede āh: dōyemez perde-i āh (N.D)

⁹⁵⁵ olmaz: olamaz (N.D)

⁹⁵⁶ mühennāsına: musaffāsına (V.D.)

⁹⁵⁷ yoķlasa: yoķ ola (V.D.)

- 3 Nāmı ḥāsen ü zātı ḥāsen dirler o şūḥı
Ammā ne güzel ismi müsemmasına lāyık
- 4 Çok çevre taḥammül idemez ḥāṭır-ı rencūr
Sille urulur herkese sīmāsına lāyık
- 5 Her sifleye düşmez saḡa da' vā-yı maḥabbet⁹⁵⁸
Dil-dāde gerek dilber-i a' lāsına lāyık
- 6 Kūteh-naẓarāndan da degülsem yine ammā
Yoḡdur naẓarum kāmēt-i bālāsına lāyık
- 7 Bu nev-ġazelüm Vālī olur ḥucceṭ-i da' vī
Agāḥ'ı olursa eger imzāsına lāyık

101b

Boş yaprak

-413-

102a

Müstezād-ı Pertev

Mef' ūlü/mefā' ilü/mefā' ilü/fe' ūlün

Mef' ūlü/feülün

- 1 Ḥasretle bu şeb gāḥ uyudum gāḥ uyandum
Hep ol mehi andum
Eglence idüp ḡāb u ḡayālün oyalandum
Tā şubḡa ṭayandum
- 2 Kān ağladum içdikce mey-i bezm-i firāḡı
Bī-minnet-i sākī
Peymāne gibi gāḥ ṭolup gāḥ boşandum

⁹⁵⁸ saḡa da: baḡa da (V.D.)

Her renge boyandum

3 Virdüm bu gice şem^ç ile pervāneye hayret
Pür-sūziş-i hasret
Yanup yakılup gāh turub gāh tolandum
Āteşlere yandum

4 Derd-i elemün çekmege yok tāb u tuvānum
Ey rūḥ u revānum
Dil virdüm ise ben seni inşāf ide şandum
Cānumdan uşandum

5 Naḫdīne-i cān elde gezüp dehri tolaşdum
Çok şūḥa şataşdum
Pertev dil-i bī-çāreye bir çāre arandum
Biñ derd kazandum

-414-

Pertev / Şarkı

Mef' ulü/mefā' ilü/mefā' ilü/fe' ulün

1 Gülşende yine meclis-i rindān donansun
Gül devridür elde mey gülgūna to lansun
Bir zevk idelüm cām-ı cemün ağzı şulansun
Ol gonce-i sermest sabāḥ oldı uyansun
Āyine-i mül gül yüzünü görsün uşansun

102b

2 Nergis nigeḥ-i çeşm-i siyeh mestüñe hayrān
Sünbül-şiken perçem-i serbestüñe hayrān
Şāḥ-ı gül-ter sāğar-ı der-destine hayrān
Ol gonce-i sermest şabāḥ oldı uyansun
Āyine-i mül gül yüzünü görsün uşansun

- 3 Āşüfte edā perçemi çıqdça fesinden
Şürîdelerüñ âhı çıkar her nefesinden
Cân bülbülü feryâda gelür ten kafesinden
Ol gonce-i sermest şabâh oldu uyansun
Āyîne-i mül gül yüzünü görsün uşansun
- 4 Olduğ bu gice biz bize ney-i mey ile dem-sâz
Mey derdüme maħrem idi ney āhuma hem-râz
Pertev idelüm bülbül ile nağmeye āğâz
Ol gonce-i sermest şabâh oldu uyansun
Āyîne-i mül gül yüzünü görsün uşansun

-415-

Ve lehū Pertev

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Sevdi gönlüm ey melek-simā seni
Ben qadar var mı seven eyā seni
İsterüm bir laħzacuk tenhā seni
Qaç gün oldu görmedüm zīrā seni
- 2 Ĥasretüñle oldu kārüm āh u zār
Qalması cevri u qarāra iktidār⁹⁵⁹
Pek güç oldu intizār āh intizār
Qaç gün oldu görmedüm zīrā seni
- 3 Bendeki derd-i dile tüş eyledüñ
Zevq idüp ellerle mey nüş eyledüñ
İtdigüñ va' di ferāmüş eyledüñ
Qaç gün oldu görmedüm zīrā seni

⁹⁵⁹ cevri: şabr (P.P.D.)

- 4 ʿ Āşık-ı zāruḡ sezādur ḡat-be-ḡat
Ġayriler lāyık mı olmak mültefet
Gel efendüm merḡamet ḡıl merḡamet
Ḳaç gün oldu görmedüm zīrā seni

-416-

103a

Fuzūlī

Fe' ilātün (Fā' ilātün)/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)

- 1 Cān virür rāyiḡa-i türbet-i pākün ey tāk
Nevverallāhu bike'l-arz seḡallāhu şerāk⁹⁶⁰
- 2 Hurmet itdün meye ta' zīm ile dutduḡ sāḡī
ʿ Azzamellāhu leke'l-ecrü ʿ alellāhi cezāk⁹⁶¹
- 3 Ser-i kūyuḡda garībüz bize bir mūnis yoḡ
Ḳāle mā-ānesene'l-ḡalbu ca'alnāḡu fidāk⁹⁶²
- 4 Şafha-i dilde bulunmaz eşer-i şüret-i ḡayr
Hīnemā halle nefe'l-ḡayru ʿ ani'l-ḡalbi hevāk⁹⁶³
- 5 Reh-i ʿ aşḡında götür ḡayrīden ey dil raḡbet⁹⁶⁴
Fe-izā şī'te refīḡan elemü'l'-aşḡı kefāk⁹⁶⁵

⁹⁶⁰ bike'l-arz: leke'larzu (F.D.)

Nevverallāhu bike'l-arz seḡallāhu şerāk: Seninle (senin vesilenle) Allah yeryüzünü nurlandırın, topraḡını sulasın.

⁹⁶¹ ʿ Azzemellāhu leke'l-ecra ʿ alellāhi cezāk: Allah senin ecrini (müfākātını) artırsın, müfākātın da Allah'a aittir.

⁹⁶² ḡāle: tāle (F.D.)

Ḳāle mā-ānesene'l-ḡalbü ce'alnāḡu fidāk: Kalp bize ünsiyet kurduḡunda (dost olduḡunda) onu saḡa feda ederiz.

⁹⁶³ hevāk: hevāk (F.D.)

Hīne mā-halle nefe'l-ḡayra ʿ ani'l-ḡalbi hevāk: Senin sevgin kalbe girince başka şeyleri kalpten uzaklaştırır.

⁹⁶⁴ ḡayrīden: ḡayrdan (F.D.)

⁹⁶⁵ Fe-izā şī'te refīḡan elemü'l'-aşḡı kefāk: Arkadaş istersen aşḡ elemi saḡa yeter.

- 6 H̄āb-ı ğafletde gönül vaşldan olduĝ maħrūm
Fāze ħadd nāle ile'l-mevsili fe-mā ħ̄ābe sivāk⁹⁶⁶
- 7 Ey Fuzūlī ne bilür ehl-i vera^ç mey zevĸūĝ
Enkere'l-ħikmete men lāmeke cehlen vü nehāk⁹⁶⁷

-417-

Ve lehū⁹⁶⁸

Fe^ç ilātün (Fā^ç ilātün)/ fe^ç ilātün/ fe^ç ilātün/ fe^ç ilün (fa^ç lün)

- 1 H̄ilāf-ı rāyüm ile ey felek medār itdün
Beni gül ister iken mübtelā-yı ħār itdün
- 2 İhānetümde nedür bilmezim murādın kim
^ç Azīz-i ^ç ālem iken ħāk-i ħāksār itdün
- 3 Ümīd-vār idi ol ki bir neşāĝ görem
Binā-yı miħnetümi Şimdi üstüvār itdün
- 4 Vefāda virmege cān virmedün baĝa ruħşat
Beni bu ^ç ahde vefāsında Şerm-sār itdün
- 5 Bir özgeni baĝa yār eylemekdesin ĝüyā
Benimle yār olanı özge ile yār itdün
- 6 Mürūr-ı ^ç ömr ile bir dönmedün murādum ile
Döne döne baĝa zılm itmegi Şi^ç ār itdün

⁹⁶⁶Fāze ħadd nāle ile'l-mevsili fe-mā hābe: Fāze men nāle safe'l-vasli ve mā hābe (F.D.)

Fāze ħadd nāle ile'l-mevsili fe-mā hābe sivāk: O hedefe ulaştıĝında senden başkası hüsrana uğramadı.

⁹⁶⁷Enkere'l-ħikmete: Enkere'l-ħikmetü (F.D.)

Enkera'l-ħikmete men lāmeke cehlen vü nehāk: Cahilce seni kınayıp saĝa yasak koyan hikmeti inkār etmiştir.

⁹⁶⁸Fuzūlī Dīvānı'nda (Akyüz vd., 1990) bu gazel bulunamamıştır.

7 H̄ayāl eliyle kıilup çāk perde-i şabrum
Nihān olan ğamımı halka āşikār itdün

8 Meger bilindi Fuzūlī saña felek h̄ali
Ki vārını bu cihānın yok i‘tibār itdün

-418-

103b

Ve lehū

Fā’ ilātün/ fā’ ilātün/ fā’ ilātün/ fā’ ilün

1 Kıldı zūlfün tek perīşān h̄ālūmi h̄ālün senün
Bir gün ol bī-derd sormazsın nedür hāüiñ senün

2 Gitdi başumdan gönül ol serv kıaddün şānesi⁹⁶⁹
Ağla ki idbāra tebdīl oldı iqbālün senün⁹⁷⁰

3 Zīnet için cism dīvārında itmezdüm yerin
Çekmeseyd[i] ‘aşk levh-i cāna timsālün senün

4 Ğarķ-ı h̄ün-āb-ı ciger kılmış gözüm merdümleür
Arzū-yı h̄āl-i müşkīn ü ruķ-ı ālün senün

5 Dāmġāh-ı ‘aşkıdan dut bir kenār ey mürġ-i dil
Şatmaduñ seng-i melāmetden per ü baluñ senün

6 Tiz çekmezsen cefā tigin beni öldürmege
Öldürür āhır beni bir gün bu ihmālün senün

7 Sāye-veş çoķdan Fuzūlī h̄āk-i kūyuñ salaşur⁹⁷¹
Ol ümīd ile ki bir gün ola pā-mālün senün⁹⁷²

⁹⁶⁹ şānesi: sāyesi (F.D.)

⁹⁷⁰ ki: kim (F.D.)

⁹⁷¹ salaşur: yasadnur (F.D.)

⁹⁷² F.D.’de 3. ve 6. beyitlerin yeri mecmūada deġişmiştir.

-419-

Ve lehū

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Öyle ra' nādur gülüm serv-i hırāmānuş senüş
Kim gören bir kez olur elbetde hayrānuş senüş
- 2 Kākülüş tek başına çizgünmek ister hāşırum
Ey ben ü yüz ben gibi sergeşte şurbānuş senüş
- 3 ' Ārızuş devrinde cem' iyyetden olsun nā-ümīd
Elemīn āşüfte-i zülf-i perīşānuş senüş
- 4 Çün ' ācebdür la' le gūyāluş ne mümkindür bu kim⁹⁷³
Eyler izhār-ı sūhan la' l-i dür-efşānuş senüş
- 5 Çerş yayından atıldı şasduma tīr-i ecel
Līk andan tīzerek deprendi müjgānuş senüş
- 6 Dāğ-ı hicrānuş senüş beşzetmek olmaz düzaşa⁹⁷⁴
Olmasun kāfir esīr-i dāğ-ı hicrānuş senüş
- 7 Ey Fuzūlī eyle kim bīmār-ı derd-i ' aşşsan⁹⁷⁵
Yoşdur ölmekden özge hiç dermānuş senüş⁹⁷⁶

⁹⁷³ mümkindür: mu' cizdür (F.D.)

⁹⁷⁴ senüş: odun (F.D.)

⁹⁷⁵ eyle: öyle (F.D.)

⁹⁷⁶ yoşdur: yoşdurur (F.D.)

- 1 Ne hoşdur 'arızuñ devrinde zülf-i 'anber-efşānuñ
Bu devrānda ne hoş cem'iyeti var ol perīşānuñ
- 2 Ruḥun devrinde bi dīvānedür sevdālu zülfün kim
Perīşānluḡdan olmuş ben gibi meşhur-ı devrānuñ⁹⁷⁷
- 3 Hevādan kākülündür teprenen yā rişte-i cānum
Ki her dem çizginüp başına ister ola ḡurbānuñ
- 4 Müselsel zülf-i müşkinünḡden arturmuş ruḡuñ revnaḡ
Zihī sünbül kim olmuş zīver-i gül-berg-i ḡandānuñ
- 5 Ḳaralupdur tütün tek rüzḡarum ol zamāndan kim⁹⁷⁸
Tenüm ḡaşākine odlar urupdur berḡ-i hicrānuñ
- 6 İşümdür sāye tek yerden yere öz urmaḡ ol günden⁹⁷⁹
Ki başumdan gidüpdür sāye-i serv-i ḡurāmānuñ
- 7 Fuzūli'yi ayaḡdan şaldı bār-ı miḡnet-i 'aşḡuñ⁹⁸⁰
Niḡün dutmazsun ey kāfir elini bir müselmānuñ

⁹⁷⁷ gibi meşhur-ı devrānuñ: kimi meşhuru devrānuñ (F.D.)

⁹⁷⁸ ḡaralupdur: ḡararıpdur (F.D.)

⁹⁷⁹ öz: yüz (F.D.)

⁹⁸⁰ Fuzuli'yi: Fuzūli'ni (F.D.)

-421-

Şehrî

Fe' ilâtün (Fâ' ilâtün)/ fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün (fa' lün)

- 1 Müjde ey girye hürüş eyledi 'ummân-ı sirişk
Eyle tûfân-ı ciger ne'şemi mihmân-ı sirişk⁹⁸¹
- 2 Ey ğarîk-ı nazâr-ı arzû-mend-i Ya' kûb
Çeşm-i rûşen yine cûş eyledi tûfân-ı sirişk
- 3 Âh-ı âteş eşer [ü] girye-i hûnînümden
Oldı dil şu' le-feşân dîde gülistân-ı sirişk
- 4 Eyledüm şevk-i ciger-kāvî-i müjgânunla⁹⁸²
Girye-i teşne-lebi ğarka-i ihsân-ı sirişk
- 5 Hâşed ol hâşretî-i la' line kim ğayretten
Ola bî-feyż ciger-çeşmi gül-efşân-ı sirişk
- 6 Feyż-i ğandânı olur mâye-i giryânî-i ğam
Cârî ber-mertebe mülk-i dile fermân-ı sirişk
- 7 Eyledi ğayret tavşiye dil-i zâra hücüm⁹⁸³
Şehrî şimden girü dosta men ü dâmân-ı sirişk⁹⁸⁴

⁹⁸¹ neş'emi: teşneyi (ŞH.D.)

⁹⁸² müjgânınla: müjgânın ile (ŞH.D.)

⁹⁸³ tavşiye: Nuşiyeye (ŞH.D.)

⁹⁸⁴ dosta: dest (ŞH.D.)

-422-

Nābī

Mef' ūlū/mefā' ilū/mefā' ilū/fe' ūlūn

- 1 Cismūñ gibi mest olmak için hāme mi düşdün⁹⁸⁵
 ' Aksūñ gibi cām-ı mey-i gül-fāma mi düşdün
- 2 Girmem dir idün halka-i peymāne keşāna
 Bir bezme mi varduñ yine ibrāma mı düşdün
- 3 Būs itme dilersen kef-i sīmīnini yārūñ⁹⁸⁶
 Bilmem yine ey dil tama' -ı hāme mi düşdün
- 4 Ey sākī-i kismet dīvān-ı ezelde⁹⁸⁷
 Sen hişşe-i rindān mey āşāme mi düşdün
- 5 Ey ğam yine mi hātır-ı Nābī'de bulunduñ
 Kāfir yine sen kişver-i İslām'a mı düşdün

-423-

Ve lehū

Fe' ilātūn (Fā' ilātūn)/ fe' ilātūn/ fe' ilātūn/ fe' ilūn (fa' lūn)

- 1 Bir zamān biz dañi hem-sohbet-i cānāne idük
 Gülüne bülbül idük şem' ine pervāne idük
- 2 Şimdi ber-^ç aksdür ahvāl-i visal [ü] cānān
 Vaşlına maħrem idük hicrine bīgāne idük

⁹⁸⁵ cismūñ: çeşmūñ (NB.D.)

⁹⁸⁶ itme: itmek; dilersen: umarsın (NB.D.)

⁹⁸⁷ sākī: saġar-ı ğam (NB.D.)

- Tetimme** 3 Şimdi hamyāze-i hicrāna giriftār olduĝ
Bir zamān mey-gede-i vaşlda mestāne idük⁹⁸⁸
- 4 İtdi hüşyār bizi neşve-i ma' cūn-ı firāk
Nev-bahār-ı nıgeh-i luţfuna dīvāne idük⁹⁸⁹
- 5 Nābīyā sākī-i ĝam eyledi kām-ı dil-i telh⁹⁹⁰
Bir zamān gerçi leb-ber-leb-i peymāne idük

-424-

Ve lehū

Fe' ilātün (Fā' ilātün)/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)

- 1 'Aşĝ-ı cān-sūz benüm hūsn-i cihān-tāb senüĝ
Gülhanum şu' le benüm kaşın şād-āb senüĝ
- 2 Görelüm birbirini ĝanĝısı bī-zār eyler
Āh u feryād benüm çeşm-i girān-ĝāb senüĝ
- 3 Gel senüĝle idelüm 'ālem sev bī- taĝsīm⁹⁹¹
Künc-i meyhāne benüm ĝüşe-i mihrāb senüĝ
- 4 İtme bu ĝākden iĝsānıĝı ey sākī dirīĝ
Derd-i nāĝız benüm cām-ı mey-i nāb senüĝ
- 5 Hāk-i cismüm didi gerd-i reh-i yāre Nābī
Dīde-i ĝasm benüm ĝātır-ı aĝbāb senüĝ

⁹⁸⁸ vaşlda: ĝurbda (NB.D.)

⁹⁸⁹ luţfuna:lutf ile (NB.D.)

⁹⁹⁰ ĝam:çerh (NB.D.)

⁹⁹¹ sev bī-taĝsīm: sūfī taĝsīm (NB.D.)

-425-

Āgāh

Mef' ūlū/mefā' ilū/mefā' ilū/fe' ūlūn

- 1 Gülşende hāmūş ey gül-i handān kimi gördün
Bu bağda bī-nāle vü efġān kimi gördün
- 3 Ma' cūn-ı feraħda bile şimdi feraħı yok⁹⁹²
Miħnetgede-i dehrde şādān kimi gördün
- 5 Uydurmuşuz ālüfteliġi zūlfüne cānā⁹⁹³
Ben gibi murād üzre perīşān kimi gördün
- 6 Girmem daħı meyħāneye destārum atılsa
İtdüklerine böyle peşimān kimi gördün
- 7 Ĥayret-zede-i miħr-i ruħuġ gerçi ki çokdur
Āgāh gibi bir vāle vü ġayrān kimi gördün⁹⁹⁴

-426-

Ve lehū

Fā' ilātūn/ fā' ilātūn/ fā' ilātūn/ fā' ilūn

- 1 Kimse bilmez ben kadar zevġ u temāşā kıymetūn
Lāle-i pür-ħūn bilür dāmen-i sahrā kıymetūn⁹⁹⁵

⁹⁹² feraħda: müferriħde; feraħı: ferah (AG.D.)

⁹⁹³ Uydurmuşuz ālüfteliġi zūlfüne cānā: Uydurmuşuz āşüfteliġi zūlfüne cānā (AG.D.)

⁹⁹⁴ AG.D.'de yer alan bu şiirin 2. ve 4. beyitleri mecmūada yer almamaktadır. Bu beyitler şöyledir:

2 Ĝam-ħ̄ārī-i aħbāb hele mey kadar olsa
Def'-i ġam ider şoħbeti yārān kimi gördün

4 Girmem daħı meyħāneye destārum atılsa
İtdüklerine böyle peşimān kimi gördün (AG.D.)

⁹⁹⁵ pür-ħūn: dil-ħūn (AG.D.)

2 Ğark-1 baħr-1 hicrden Şor lezzet-i dīdaruđı
Sākin-i sāħil ne bilsün dürr-i yektā kıymetüñ⁹⁹⁶

Tetimme 3 Pençe-i küstāħ-1 ˆ iŐmetdür ki dāmen-gīr olur⁹⁹⁷
Yoħsa Yūsuf Őanma bilmezdi Züleyhā kıymetüñ⁹⁹⁸

4 Ehl-i tecrīd olduğum çün iˆ tibārum ħalmadı
Ĥayfā bilmezler o kāfirler Mesīhā kıymetüñ⁹⁹⁹

5 Ťavf iderken Kaˆ be küyuñ didi Āgāħ ey Őanem¹⁰⁰⁰
Kaˆ be ħadrin bilmeyen bilmez kenīsā kıymetüñ¹⁰⁰¹

-427-

Rāmiz

Mefˆ ülü/mefāˆ ilü/mefāˆ ilü/feˆ ülün

1 Cānā beni sen gūŐe-i firħatde bıraħduñ
Ĥayfā dil-i sūzunda mı āteŐlere yaħduñ

2 Ey dil heves-i sünbül-i-gīsü ile bu Őeb¹⁰⁰²
Ol serv-i gül-endāmuñ ayağına mı aħduñ

3 Ťaˆ n itme bizi küy-ı dilārāda görürsen
Zāhid orada sen de bir eski oturaħduñ¹⁰⁰³

⁹⁹⁶ Bu beyit Āgāħ Dīvānı'nda 3. beyit olarak yer almaktadır.

⁹⁹⁷ ˆ iŐmetdir ki dāmen-gīr olur: ˆ iŐmetdür girībān-gīr olan (AG.D.)

⁹⁹⁸ yoħsa: yoksa (AG.D.)

Bu beyit Āgāħ Dīvānı'nda bu Şiirde 4. beyit olarak yer almaktadır.

⁹⁹⁹ ħayfā: ħayf; o: ol (AG.D.)

Bu beyit Āgāħ Dīvānı'nda 2. beyit olarak yer almaktadır.

¹⁰⁰⁰ Kaˆ be küyuñ: gird-i küyuñ; ey: ol (AG.D.)

¹⁰⁰¹ kenīsā: kilisā (AG.D.)

¹⁰⁰² heves-i sünbül: bu ser-i sünbül-i gīsü; Şeb: dem(Rāmiz Dīvānı)

¹⁰⁰³ zāhid: ey dil (Rāmiz Dīvānı)

- 4 Yār açdı sīnem yārelerin sīnede gördüm
Yār eller ile yāre şarar bāde bıraķduñ¹⁰⁰⁴
- 105b 5 Kıyduñ baña ey kāşı kemān ğamzene uyduñ¹⁰⁰⁵
- Tetimme** 6 Hāyfā ki sitem oķlarını sīneme kakduñ
- 7 Cām almış ele lāleleri bāğ-ı bahāruñ
Gülşende güzel güller ile bāde çakduñ¹⁰⁰⁶
- 8 Aldum ğaberi bād-ı seher peyk-i şabādan¹⁰⁰⁷
Rāmiz gibi ey dil hele sen bizden uzakduñ¹⁰⁰⁸

-428-

Yahyā

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Eğlenür seyr-i ruĥuñ fikriyle dil bayrama dek
Yoĥsa eylerdi sefer zülfüñ ğamıyla Şām'a dek
- 2 Şubĥa tek kūyuñ tolanduk ğün yüzün göstermedüñ
Çıķmaduñ ey māh-ı tībān bekledük aķşāma dek
- 3 El vireydi ni' met-i vaşlın eger bayramda
Ğam yemezdi şā'im-i hicrānuñ ol bayrama dek¹⁰⁰⁹
- 4 Māl içün nādān olup pāyīne rü-māl ĥayfdur¹⁰¹⁰
Hırş-ı dāne mürĝi bī-idrāk eyler dāma dek¹⁰¹¹

¹⁰⁰⁴ yār: yād; bāde: yāre; bıraķdın: baķdın (Rāmiz Dīvānı)

¹⁰⁰⁵ uyduñ: uydun (Rāmiz Dīvānı)

¹⁰⁰⁶ gülşende güzel güller ile: gülşende ğezüp seddüme güzel bāde mi (Rāmiz Dīvānı)

¹⁰⁰⁷ ğaberi: ğaber; bād-ı seher: yāri seher (Rāmiz Dīvānı)

¹⁰⁰⁸ ey dil hele sen: şürīde-i ğoñül (Rāmiz Dīvānı)

¹⁰⁰⁹ bayrama: eyyāma (Yahyā Dīvānı)

¹⁰¹⁰ pāyīne rü-māl ĥayfdır: pā-beste-i dām-ı bela (Yahyā Dīvānı)

¹⁰¹¹ mürĝi bī-idrāk eyler: mürĝ-i bī-idrāki ilter (Yahyā Dīvānı)

Tetimme 5 Mācerāyı hāk-i pā-yı yāre tahrīr eyleme¹⁰¹²
Gitsün ey Yahyā pesīn ol serv-i sīm endāma tek¹⁰¹³

-429-

Ḥāmī

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Mest-i ' aşk itdi bizi ruhsāresi bir kimsenüñ
Bādeye olmuş bedel nezzāresi bir kimsenüñ
- 2 Sormağa hācet mi var ḥāl-i dil-i āvāresüñ
Hem-devā hem olduğum ğam-ḥ'āresi bir kimsenüñ¹⁰¹⁴
- 3 Rüyuna ḥaṭ geldi ḳaldı dest-i derhemden tehi¹⁰¹⁵
Oldı kesbi el kiri yüz ḳārası bir kimsenüñ
- 4 Tīr-i ğamzen zülf-i müşkinünle bend itdi meger¹⁰¹⁶
Kim oñulmaz ḥayli demdür yāresi bir kimsenüñ
- 5 Ḥāl-i ruhsār-ı ' araḳ-rīzinden anla tāli' üm
Nicedür gör sābit ü seyyāresi bir kimsenüñ
- 6 Yoluna sarf itdigüm hep naḳd-i eşk-i dīdedür
Var mıdur ey meh içinde pāresi bir kimsenüñ

106a 7 Göñlümi aldı topuzla Ḥāmīyā bir şeh-süvār
Tetimme Zaḥm-dār itdi dili ğaddāresi bir kimsenüñ¹⁰¹⁷

¹⁰¹² eyleme: itmeğe (Yahyā Dīvānı)

¹⁰¹³ pesīn: yaşum (Yahyā Dīvānı)

¹⁰¹⁴ hem-devā: hem-demī (H.D)

¹⁰¹⁵ derhemden: derhemsin (H.D)

¹⁰¹⁶ zülf-i müşkinünle bend itdi: zülf-i müşg-bank ile bend itdün (H.D)

¹⁰¹⁷ dili: beni (H.D)

-430-

Bahāī

Mef' ūlū/mefā' ilū/mefā' ilū/fe' ūlūn

- 1 Geh baḡa geh ol ḡaṇcer-i bürrāne baḡarsuḡ
Maḡsūduḡ eger cān ise cānā ne baḡarsuḡ
- 2 Her va' di idersüḡ nice biḡ ' ahd ile muḡkem
Ammā yine ne ' ahde ne peymāne bakarsın
- 3 Ḥūn itmek kim alıḡa vaḡşla çeşmüḡ¹⁰¹⁸
Vaḡşī-şifat ol denlü ki yābāna baḡarsuḡ
- 4 Şad ḡayf ü şad efsūs kim ol çeşm-i siyehle¹⁰¹⁹
Dānāyı ḡoyup merdüm-i nādāna baḡarsuḡ
- 5 Ābād ola dırsen olur ol daḡī perişān
Ol çeşm ile kim bu dil-i vīrāne baḡarsuḡ
- 6 Ey ḡamze-i cellād nedür çāk bu kadar nāz
İş görmede sende mi ki fermāna baḡarsuḡ¹⁰²⁰
- 7 Söyleşmek olurdu ḡam-ı miḡnetle Bahāī
Ammā yine sen ḡāḡır-ı yārāna baḡarsuḡ

-431-

Sāmī

Mefā' ilūn/mefā' ilūn/mefā' ilūn/mefā' ilūn

- 1 Nedür sūdı bu bazār-ı fenāda celb-i emvālūḡ
Ġinā virmez metā' -ı müste' arı dūş-ı delālūḡ

¹⁰¹⁸ ḡūn itmek: ḡavf itme misūḡ; vaḡşla:vaḡş ile (Bahāī Dīvānı)

¹⁰¹⁹ kim: ki (BD.)

¹⁰²⁰ sende mi ki: çün sen daḡī (Bahāī Dīvānı)

- 2 Hābāb-āsā girībān-ı sımāh-ı zühdi çāk itdi
Şikest-i tevbeden āvāz-ı nūş-ā-nūşı şevvālūñ
- 3 Girān-cānān-ı zühd a' māliyle uçmağ murād eyler¹⁰²¹
Olur mı mākīyāna luṭf-ı pervāz per ü bālūñ
- 4 Ser-i yem ebre irse kaçtre-i bārān zuhūr eyler
Olur idbār elbet mā-verāsı farṭ-ı iķbālūñ
- 5 İder hār-ı müjem āzürde pāy-ı nāzikūñ elbet¹⁰²²
Dikülsem ey gül-i nevreste ma' dūd ola pā-mālūñ¹⁰²³
- 6 Çekülmez vaz' -ı nā-sāzı sükūt eylerse de nādān
İşārātı bedeldür güft ü gūya merdüm-i lālūñ
- 7 Temīz nīk ü bed ' ayn-ı zarar dur ḥurde-bīnāna
Bu diķķat mağzını sürāh sürāh itdi ğırbālūñ
- 106b 8 Taḥammül miḥnete sermāye-i emr-i ta' ayyüşdür
Tetimme Olur nef' i füzün bār-ı girān olduķça ḥammālūñ
- 9 Ne mümkin peyrev olmağ Nābī-i üstāda ey Sāmī
Sevād-ı nā-becādur meşķ-i şū-yı kil-k-i etfālūñ¹⁰²⁴

¹⁰²¹ murād: ümīd (Sāmī Dīvānı)

¹⁰²² elbet: şāyed (Sāmī Dīvānı)

¹⁰²³ ma' dūd: ma'zur (Sāmī Dīvānı)

¹⁰²⁴ şū: şı' ri (Sāmī Dīvānı)

-432-

Ve lehū

Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün

- 1 Bu sūziş girmedeñ yār ile bārī ülfet itseydük
O şem' -i hūsn ile pervane-veş germiyet itseydük
- 2 İderseñ de ketān-veş çāk-ı ceyb-i şırt itseydük
Tek ü tenhā gice ol mähla tek şoşbet itseydük
- 3 Ne cürm itdün nedendür kesr-i hātır cām-ı mīnāda
Şikeste tevbe-i şahbāya zāhid niyyet itseydük
- 4 ' Aceb irşād idi ey bir sāhib-i feyz-i meyhāne
Bir iki cāmı def' -i humāra himmet itseydük
- 5 Düşüp ayağına mestāne şākī-i gül endāmuñ
O naḥl-^c işve-perver sāyesinde rāhat itseydük
- 6 İderdük tāze tāze böyle nazm-ı dil-pesend inşā
Kūhen vādī-i şı' re biz de Sāmī rağbet itseydük

-433-

Nūrī¹⁰²⁵

Mef' ülü/mefā' ilü/mefā' ilü/fe' ülün

- 1 Maḥbūb-ı mey naḥl-i fevākihle tonansuñ
Cām-ı felegin bezmümüze ağı şulansuñ
- 2 Sākī tarab-ı ' işret ile başladı rakşa
Bu zevk -i tarab-nāk ile rāmişger uyansuñ

¹⁰²⁵ Bulabildiğimiz D.N.D'de, M.N.D'de, İ.Z.N.D.'de, P.N.D.'de, A.N.D.'de, H.N.D.'de ve N.H.D'de bu şiir bulunamamıştır. Ancak bu şiirin Nūrī mahlaslı başka bir şairin dīvānında yer alması muhtemeldir.

- 3 Āteş gibi bülbül çıkararak gülşene geldi
Şu sūzişe şimden girü güller de tayansuñ
- 4 Tek tırma girişmeyle nigāh eyle ki diller
Tāğ-ı sitem-i ʿ işve ile āteşe yansuñ
- 5 Āğüş-ı vişāle çek o meh-pāre-i Nūrī
Agyar işidüp reşk ile kâne boyansuñ

-434-

Ve lehū¹⁰²⁶

Fāʿ ilātün/ fāʿ ilātün/ fāʿ ilātün/ fāʿ ilün

- 1 Güllere virdi tārāvet jalesi bir kimsenüñ
Bülbüli feryāda şaldı nālesi bir kimsenüñ
- 2 Eyledi ğarkāb-ı hayret h̄āhiş-i yek būsese
Zīr-i lebde şīve-i tebħālesi bir kimsenüñ

- 107a 3 Kıymeti bālā-ter oldı tüveyc-i haṭṭ ile
Tetimme Yūze çıkdı k̄āle-i Bengālesi bir kimsenüñ
- 4 Eyledi dil-h̄ūn-ı ḥasret dāğ-dār-ı iştiyāk
Ġonce-i ruḥsār u ḥande-lālesi bir kimsenüñ
- 5 Düşdigüm sevdā irüşmez Nūrī şimdi tāzeden
Aldı ʿ aqlum tıfl-ı endek-sālesi bir kimsenüñ

¹⁰²⁶ Bulabildiğimiz D.N.D'de, M.N.D'de, İ.Z.N.D.'de, P.N.D.'de, A.N.D.'de, H.N.D.'de ve N.H.D'de bu şiir bulunamamıştır. Ancak bu şiirin Nūrī mahlaslı başka bir şairin dīvānında yer alması muhtemeldir.

-435-

Ve lehū¹⁰²⁷

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Gerdenin şubḥ-ı sa' ādet-i şāmdur gīsülerüñ
Mihr-rūya perde-i ahşāmdur gīsülerüñ
- 2 Ḥayli ' uşşākı perīşān eyledi fesden çıķup
Milket-i ḥüsnüñde sāhib-i nāmdur gīsülerüñ
- 3 Günde biñ bī-çāre dil şayd eyleyüp bend itmede
Dāne-i ḥālinle özge dāmdur gīsülerüñ
- 4 Perçemüñ Rüstem begüm kāküllerüñ Behrām'dur
Ḥusrev-i Şīrīn zülfüñ sāmduñ gīsülerüñ

-436-

Ve lehū¹⁰²⁸

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 5 Şāne-āsā çāk çāk eyler dil-i ' uşşākıñı
Böyle bir ğaddār nā-fer-i cāmdur gīsülerüñ
- 6 Pīç pīç ḥam-be-ḥamduñ her zamān zan itme kim
Zīnet-i meşşāta-yı bayramduñ gīsülerüñ
- 7 Sırrı Paşa ' uķde-i esrārını ḥal itmesi
Nūrī'ye ḥayret de evhāmdur gīsülerüñ

¹⁰²⁷ Bulabildiğimiz D.N.D'de, M.N.D'de, İ.Z.N.D.'de, P.N.D.'de, A.N.D.'de, H.N.D.'de ve N.H.D'de bu şiir bulunamamıştır. Ancak bu şiirin Nūrī mahlaslı başka bir şairin dīvānında yer alması muhtemeldir.

¹⁰²⁸ Bulabildiğimiz D.N.D'de, M.N.D'de, İ.Z.N.D.'de, P.N.D.'de, A.N.D.'de, H.N.D.'de ve N.H.D'de bu şiir bulunamamıştır. Ancak bu şiirin Nūrī mahlaslı başka bir şairin dīvānında yer alması muhtemeldir.

-437-

Sa' id¹⁰²⁹

Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün

- 1 Senüñ ey necm-i Mirrîh bî-amândır çeşm-i cellâduñ
Reh-i 'aşk içre cānā reh-i zenāndır çeşm-i cellâduñ
- 2 Nigāh-ı mest ile süzme dil-i pür-ğastemi üzme
Amān ey āhū-yı vahşî yamāndır çeşm-i cellâduñ
- 3 Nigāh-ı çeşm-i hūn-rīzuñ cihān teşhīrine mā' il
Zuhūr itmiş hülāgū-yı zamāndur çeşm-i cellâduñ
- 4 Esīr-i bend kahr-ı kahrāmānidur dil-i 'uşşāķ
Çıķılmaz başa bir sāhib-ķırāndur çeşm-i cellâduñ

-438-

107b

Ve lehū¹⁰³⁰

Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün

- 5 Sa' id-i nāţuvānı yek nazarda eylemiş meftūn
Belā-yı nā-gehān-ı 'āşıkāndur çeşm-i cellâduñ

-439-

Bāķī

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Ğonceler içre nihān eyleme gül-i büse-terüñ
Ya' nī seyr eyleyelüm sīneni çöz dügmelerüñ

¹⁰²⁹ Bulabildiğimiz S.G.D.'de, H.A.S.D.'de ve D.S.D.'de bu şiir bulunamamıştır. Ancak bu şiirin Sa' id mahlaslı başka bir şairin dīvānında yer alması muhtemeldir.

¹⁰³⁰ "Ve lehū" başlığının altında yer alan beyit 437 numaralı şiirin devamıdır.

- 2 Revnağ-ı hüsne hâlel virmez o hâtt-ı müşkiñ
Arturur belki şeb-i târ şu'â'ın kamerün
- 3 Qandasın biz de gel ey âfet-i devrân görelüm
Nice bir öpe kuca görışe tavq-ı kemerün
- 4 'Āşığa kühl-i ziyâ yârin ayağı tozundur¹⁰³¹
Hâşılı bendesiyüz 'ârif-i şahib-i nazarun
- 5 Zâhidâ rind-i harâbâta inen ta'n itme
Var ise zerre kadar sırr-ı kazâdan ha[be]rün
- 6 Cümle tedbiri pes-i perdeden üstâduñdur
İhtiyârî mi şanursın harekâtın şuverün
- 7 Şi'r-i Bâkî'ye kulağ tutmasa zâhid ne 'aceb
Söz güherdür ne bilür kadrini nâdân gevherün

-440-

Ve lehû

Fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün

- 1 Şubh-ı vaşl-ı yârdur bezm-i şarâb itmek gerek
Sâğar-ı zerrîni reşk-i âfitâb itmek gerek
- 2 Çok direng itmez bize bu şîşe-i pîrûze reng
Sâkîyâ la' l-i müzâbı şun şitâb itmek gerek
- 3 Devlet-i dünyâ hayâl-i h'âba beñzer nesnedür
Baht-ı bî-dâr isteyenler terk-i h'âb itmek gerek

¹⁰³¹ ziyâ: cilâ (B.D.)

- 4 Gün gibi rif' atde olmak isteyen gerdün-şifat
Bir mu' allā bārgāha intişāb itmek gerek
- 5 Bākīyā maḥsūl-i 'ömrün vaḳtidür şimden girü
Aḳçe döküp dīdeden bir bir ḥisāb itmek gerek

-441-

Ve lehū

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 108a
Tetimme
- 1 Çeşm-i pür-ḥünüm yolunda eşk-bār itsem gerek
Ayağın tozuḡa gevhler nişār itsem gerek
 - 3 Gül gibi pīrāhen-i nāmusı şad çāk eyleyüp
Lāle-veş dāğ-ı nihānum āşikār itsem gerek
 - 4 Kırma yazıyla 'adūnūḡ dişleri vaşfin yazup¹⁰³²
Nüşā-i çeşm-i sevāduḡ bir pür ḡubār itsem gerek
 - 5 Eyleyüp zūhdūḡ binā-yı süst bünyāduḡ ḡarāb
Ḥāne-i 'aşḡın esāsın üstüv'ār itsem gerek
 - 6 Bezm-i kesretten çekildi cā-veş Bākī ḡöḡül
Tekye-i vaḡdetde 'uzlet iḡtiyār itsem gerek

-442-

Ve lehū

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 'Āşık-ı bī-dillere cevı-i firāvān eyledüḡ
Müstedām ol dostum luḡf itdüḡ iḡsān eyledüḡ¹⁰³³

¹⁰³² 'adūnūḡ: rākībuḡ (B.D.)

¹⁰³³ B.D.'de bu gazelin 2. beyti mecmūada yoktur. Bu beyit şöyledir:

2 Āsmān-ı mihrūne āhum şirāıdur nücüm

3 Ğamzen oĞun eşm-i fettānuĞ yine almış ele
şöyle beņzer dostum kāfir Múselmān eyledüĞ

4 ıkımaz aĝzından haber sırr-ı nihān-ı vaşlıĞa
‘ ĀřıĞın rāzuĞ derūn-ı cānda pinhān eyledüĞ

Tetimme 5 Baĝrumı Ğūn eyledĞ řemřir-i istiĝnā ile
NeyledüĞ hey āfet-i devrān yine Ğān eyledüĞ

6 BāĞı-i ĝül gibi Ğandān itdüĞ ol luřfla¹⁰³⁴
şonra döndüĞ mübtelā-yı Ğār-ı hicrān eyledüĞ

-443-

Nā‘ ilī

Mef‘ ūlū/mefā‘ ilū/mefā‘ ilū/fe‘ ūlūn

1 ĞöĞlüm gibi ey nāme ĝidüp yārda kalduĞ
Baş üzre yerüĞ var Ğam-ı destārda kalduĞ

2 Mest eyledi sākı seni dil Ğaldı ĝamında¹⁰³⁵
Bī-āre ĝöĞül sen de kadeĞkārda ĞalduĞ

3 Bend oldu ridā pāyüĞe řūfi ĞaberüĞ yoĞ
Dāme şutulup Ğalkā-i ezkārda ĞalduĞ

4 Arturdu cününüĞ heves-i zülf-i siyeh-tār
Bir Ğasteye ey dil ki şeb-i tārda ĞalduĞ¹⁰³⁶

5 Biz itdüĞiĞe Ğalmayalum geri işitdük
Mestāne varup Ğāne-i aĝyārda ĞalduĞ

řu‘ le-i dāĝ-ı derūnum māh-ı tābān eyledüĞ (B.D.)

¹⁰³⁴ BāĞı: BāĞı‘yi; luşfla: luşf ile (B.D.)

¹⁰³⁵ Dil Ğaldı ĝamında: mey Ğaldı ĞadeĞde (N.D.)

¹⁰³⁶ Ğasteye: ĞastesüĞ (N.D.)

108b 6 Gitdün harem-i kūyuna deryūzeye ey āh¹⁰³⁷
Tetimme Sen de haber-i Nā' ilī-i zārda aldun

-444-

Vesīm

Mefā' ilūn/mefā' ilūn/mefā' ilūn/mefā' ilūn

- 1 Yine ben hākī teqrīf eyledūn cānum şafā geldūn¹⁰³⁸
Vişāle eyledūn şāyeste cānānum şafā geldūn
- 2 Seni cūlar gibi eylerdi cüst ü cū gönül her dem
Hele meyl eyledūn serv-i hırāmānum şafā geldūn
- 3 Hilāl-i 'ıyd gibi rūze-dār-ı künc-i hicrāna
Tecellī eyledūn mihr-i dıraḫşānum şafā geldūn
- 4 Dil-i bīmāruma olduḡ kudūmünle şifā-baḫşā
Ṭabīb-i cān-rāzım derde dermānum şafā geldūn
- 5 Vesīm-āsā metā' -ı cānı pāy-endāza hācet ne
Tekellūf ber-ṭaraf sultān-ı zī-şānım şafā geldūn

-445-

Nevres¹⁰³⁹

Fe' ilātūn (Fā' ilātūn)/ fe' ilātūn/ fe' ilātūn/ fe' ilūn (fa' lūn)

- 1 Silmeden göz yaşını ' aşkun ile ağlayanun
Vāy aḫvāline zālīm saḡa bil baḡlayanun

¹⁰³⁷ āh: dil (N.D)

¹⁰³⁸ hākī: hake (VES.D.)

¹⁰³⁹ Bulabildiğimiz Nevres-i Kadīm Dīvānı'nda (Karadere, 2000), Osman Nevres Dīvānı'nda (1290) bu şiir bulunamamıştır. Ancak bu şiirin Nevres mahlaslı başka bir şairin dīvānında yer alması muhtemeldir.

- Tetimme** 2 Öyle zaḥm açdı nigāhıñ kılıca sīneme kim
Pārelendi cigeri yārelerüm bağlayanuñ
- 3 Giceler nāle-i cān-sūzuna ṭākat mi gelür
Eşk-i ḥasretle aḳup seyl gibi çağlayanuñ
- 4 Şem‘ -i pervāneyi yandırdığıñ yanmadadur
Yüregi tağlanur elbetde yürek tağlayanuñ
- 5 Vā‘ izüñ ḳavl-i riyāsı eşer itmez Nevres
Rast gitmez işi ‘ālemde cevrin sağlayanuñ

109a

-446-

Ḥammām-nāme¹⁰⁴⁰

Fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün

- 1 Cāme ḥābından çü ḳalkdı bir seher ol māh-tāb
Bindi bir şabā reftāra depretdi rikāb
- 2 ‘Azm-i ḥammām eyledi ol dilber-i ‘alī-cenāb
Geldigi sā‘ at der-i ḥammāma oldı fetḥ-i bāb
- 3 Dest-ber-sīne durup üftādegānı bī-ḥisāb
Cümleye virdi selām ol pādişāh-ı kām-yāb
- 4 Çün kemer bendini çözdü belden ol ḥulkı ḥasen
Çeḳdi ḥaftānın anuñ bir dilān-ı sīm-ten
- 5 Ol ten-i nāzik-terinden ref‘ olinca pīrehen
Şandılar çıḳdı şadefden pāk bir dürr-i ‘Aden

¹⁰⁴⁰ Bu şiir Sā‘ib-i Tebrīzī Dīvānı’nda (Yakut, 2008), Mīrzā Muhamed b. Mīrzā Abd er-Rahmān Sa‘ib Dīvānı’nda (Milli Kütüphane Yazmalar) ve Osmān Sā‘ib b. Abd er-Rahim Dīvānı’nda (Milli Kütüphane Yazmalar) bulunamamıştır.

- 6 Peştemāl örtdi vücūd-ı pākini mişl-i şehāb
Eyledi gīsülerini rüyı üstüne nikāb
- 7 Girdi hālvēt-i eymere buldı kıdrete başında zemīn
Sürdi ayağına su yüz taş elin öpdı hemīn
- 8 Çözdi serden dökdi gerdān üzre ol kāküller
Didi dellākāne ol şeh depredüp ğonce-femin
- 9 Kise vü şabun-ı miski eyleñüz hāzır gül-āb
Micmer içre ‘ūd-ı hindī hem döşensün cāme-ḥ’āb
- 10 Yundı arundı büründi sırma hāvlı ol perī
Güyyā ebr-i sefide girdi necm-i Müşterī
- 11 Çıkdı ve mīzāna dökdi bī-ḳadr sīm ü zeri
Güşe-i dāmānını būs itdi Şā’ib-i kemteri
- 12 Bir tebessümle niğāh itdi o rüyı āfitāb
‘Āzim oldı cāmi’ e Allāhu a’ lem bi’s-savāb

Sā’ib

109b Boş yaprak

-447-

110a

Nābī

Mef’ülü/mefā’ ilü/mefā’ ilü/fe’ülün

- 1 Hūn-ı dilümi ğonce-i cām eyledi bülbül
Bezm-i güli nāleyle tamām eyledi bülbül

- 2 Her nālede bir naḥl-i güle ḳondu şafādan
Her nağmede tebdīl-i maḳām eyledi bülbül
- 3 Gehvāresini gerçi nesīm eyledi taḥrīk
Ammā ki güle ḥ̣āb-ı ḥarām eyledi bülbül
- 4 Sözüḡ iderek amiḥte-i şekve-i hicrān¹⁰⁴¹
Mest olmaḳ ile ḥaḫ-ı kelām eyledi bülbül
- 5 Mestūruz ki hem-dem-i sultān-ı cihān kim¹⁰⁴²
Vaş ile çemen mülküḡi rām eyledi bülbül
- 6 Dün geldi şabā sahn-ı çemenden didi Nābī
Ḥāk-i reh-i destūra selām eyledi bülbül¹⁰⁴³

-448-

Ve lehū

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Gāh olur emvāc-ı çerḫ ḡarḳdan yemdür göḡül¹⁰⁴⁴
Gāh olur bir ḳatre-i nāçizden kemdür göḡül
- Tetimme** 3 Dil-nişin-i 'ālem olmışken yine merdūd olur
Derd-i bī-dermān-ı eyyām ile tev'emdür göḡül
- 4 Naş-ı nām-ı yārdan ḥālī ger elmās olsa da
Sīnede bī-ḳıymet ü bī-ḳadr u ḥātemdür göḡül
- 5 Zīver-i kālā-yı 'ayş naş-ı tamḡā-yı keşād
Resm-i āyīn diger-gün başḳa 'ālemdür göḡül¹⁰⁴⁵

¹⁰⁴¹ sözüḡ iderek: itdi sözüḡ (N. D.)

¹⁰⁴² mestūruz ki: destūr-ı zeki (NB.D.)

¹⁰⁴³ NB.D.'de yer alan 5.ve 6. beyitlerin yerleri mecmūada deḡişmiştir.

¹⁰⁴⁴ çerḫ: çerḫī; ḡarḳdan: ḡarḳ ider (NB.D.)

¹⁰⁴⁵ āyīn:āyīni (NB.D.)

- 6 Gūşe-i ebrūsınun aǵyāra imāsın görüp
Nābiyā bār-ı gīrān-ı reşk ile ḥamdur göñül¹⁰⁴⁶

-449-

Fehīm

Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün

- 1 Bahār irdi yine nevrüz eylesün bülbül¹⁰⁴⁷
Nevā-yı germüñe ' uşşākı pür-süz eylesün bülbül¹⁰⁴⁸
- 2 Cemālin şāhid-i gül nāz ider mihr ü mehe şimdi
Sürüd-ı şükr-i nevrüz-ı şeb ü rüz eylesün bülbül¹⁰⁴⁹
- 3 Şerer gibi yine ḥārādan oldı lāleler zāhir
Yağup her gonceyi şem' -i şeb-efrüz eylesün bülbül
- 110b 4 ' Ayān itsün demidür her biri bir gülşen-i şu' le¹⁰⁵⁰
Tetimme Yeter süz-ı derūnūñ dilde mengüş eylesün bülbül¹⁰⁵¹
- 5 Nesīm-i gülşen-i ṭab' uñ Fehīmā'dan alup vāye¹⁰⁵²
Zebānūñ nagme-senc-i vaşf-ı nevrüz eylesün bülbül

¹⁰⁴⁶ NB.D.'de yer alan 2. beyit mecmuada yoktur. Bu beyit şöyledir:

2 Teng-nā-yı sineye güncidelikden teng iken
Vüs'atından şāhib-i ' arşa nişimendür göñül (NB.D.)

¹⁰⁴⁷ Bahār irdi yine nevrüz: Bahār oldı yine āheng-i nevrüz (FK.D.)
Mecmüadaki bu beytin ilk mısrasında vezin hatası vardır.

¹⁰⁴⁸ germüñe: germ ile (FK.D.)

¹⁰⁴⁹ nevrüz-ı şeb: nevrüzi şeb (FK.D.)

¹⁰⁵⁰ gülşen: gülbün (FK.D.)

¹⁰⁵¹ mengüş: meknuz (FK.D.)

¹⁰⁵² ṭab' uñ: ṭab' ı; vāye: māye (FK.D.)

-450-

Hāzık

Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün

- 1 Gülistānı ser-ā-ser kapladı āvāzuñ ey bülbül
Nedendür oldı nāle rüz u şeb dem-sāzuñ ey bülbül
- 2 Reg-i cāna geçerken hār-ı cevri verd-i gülşenden¹⁰⁵³
Yine rencide olmaz hātır-ı nā-sāzuñ ey bülbül
- 3 Gül bir jāle gibi sende yoğdur ' uğde-i hātır
Muşaffādur kederden meşreb-i mümtāzuñ ey bülbül
- 4 Hemīşe gerdişin berg-i kiyāh-ı sebzedü ammā
Ne derdüñ var derūnda kimse bilmez rāzuñ ey bülbül
- 5 Ne kıabil eylemek h'ānendelükle yāre istiğnā
Niyāzı kıoyma elden yoğsa geçmez nāzuñ ey bülbül
- 6 Sarır hāme-i Hāzık gibi āfāk-gır oldı
Ne hāletdür şadā-yı nağme-i şeh-nāzuñ ey bülbül

-451-

Nedim

Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün

- 1 Hücüm-ı nāle-i şebgirden zālīm haberdār ol
Beni bīmār-ı hicrān eyledüñ sen dağı bīmār ol
- 2 Çözülmiş dügmeler çāk-i girībān nāfa dek inmiş
Buña şabr olunur mu zāhidā sen ' āşık-ı zār ol

¹⁰⁵³ cevri: cevri (H.D.)

- 3 Hemān sen meclis-i rindāna gelmeñdür baña maḫsūd¹⁰⁵⁴
Gel bigāne meşreb bāde içmezsen ḫadeḫkār ol¹⁰⁵⁵
- 4 Varup bir derd-mendi aldayup mekr itme ey zālīm¹⁰⁵⁶
Dilersen ādem öldür baş kes ḫan iç ciger-ḫār ol¹⁰⁵⁷
- 5 Nedīmā'nun budur maḫsūdı senden ey şeh-i ḫübān¹⁰⁵⁸
Beni bīmār-ı hicrān eyledüñ sen dahī bīmār ol¹⁰⁵⁹

-452-

Fuzūlī

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Hiç sünbül sünbül-i zülfün gibi müşkin degül
Nāfe-i çinī saçın tek dirler ammā çin degül
- 2 Var gül-berginde hem el-haḫ nezāket-birle reng
Līk cān-perver leb-i la' lin gibi şirīn degül

- 111a 3 Mihribān dirler seni aḡyāra līkī ben aña
Tetimme Bāver itmen kim saña mihr eylemek āyīn degül
- 4 Ḥūblar miḫrāb-ı ebrūsına ḫılmazsañ sücūd
Dīnüñi döndergil ey zāhid ki yaḫşı dīn degül
- 5 Tā Fuzūlī ḫāmet [ü] ruḫsārına virmiş göñül
Mā'il-i serv ü hevāḫ'āh-ı gül ü nesrīn degül

¹⁰⁵⁴ sen: ser; baña: senün; maḫsūd:maḫlub (NED.D.)

¹⁰⁵⁵ gel bigāne: gel ey bigāne (NED.D.)

Bu beytin ikinci mısrasında vezin hatası vardır.

¹⁰⁵⁶ ey zālīm: tek kāfir (NED.D.)

¹⁰⁵⁷ baş: yara (NED.D.)

¹⁰⁵⁸ budur maḫsūdı: sözü ancak budur; şeh-i ḫübān: āfet-i devrān (NED.D.)

¹⁰⁵⁹ Beni bīmār-ı hicrān eyledüñ sen dahī bīmār ol: Gözün gibi beni bīmār kılduñ sen de bīmār ol (NED.D.)

-453-

Rahmi¹⁰⁶⁰

Mefā' ilün/fe' ilātün/mefā' ilün/fe' ilün

- 1 Gel ey belā-yı dil-i zār-ı müstemendüm gel
Beni esir-i firāk eyleyen efendüm gel
- 2 Göñül ki hayret-i 'aşkuñla döndü mir 'āta
Gel anda 'aksini seyr eyle ħod-pesendüm gel
- 3 Süm-i semendine yüz sürmek ister üftādeñ
Vefāya toğrı bugün şüh-ı şeh-levendüm gel
- 4 Bu ħāne işte bizimdür deyü bilā-da' vet
Kemīne-ħāneyi teşrīfüñi begendüm gel
- 5 Ĥalīmī sāye-i ħaddünđe ser-firāz eyle
Riyāz-ı behçete ey serv-i ser-bülendüm gel

-454-

Ve lehū

Fe' ilātün (Fā' ilātün)/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)

- 1 Derd-i 'aşk ile beni eyledi bī-çāre güzel
Raħm ider mi 'acabā bu dil-i bīmāra güzel
- 2 Bezm-i şahbāda mekr-i fitne ayaklandı meger¹⁰⁶¹
Geldi cām-ı mey-i gülgün ile reftāra güzel
- 3 Cilve-i ħāmetine serv-i sehī ħasretdür
Çık şalun şahn-ı çemende yüri gülzāra güzel

¹⁰⁶⁰ Bu gazel Ĥalīm Giray Dīvānı'nda yer almaktadır. G. 52, s. 64 (Toparlı, Çögenli, 1992)

¹⁰⁶¹ mekr: yine (H.G.D.)

- 4 Halka ğavġā düşürür nāz ile olduġça ħamūş
Lāl ider ʿāşıkını başlasa güftāra güzel
- 5 Vaşf-ı ħübān ile bir tāze ġazel söyle Ħalīm
Gūş idüp nazmuñı meyl eylesün eş ʿāra güzel

-455-

Ħāmī

Mef ʿülü/mefā ʿilü/mefā ʿilü/fe ʿülün

- 1 Ger olduysa ʿāşık ruġuña al ħaranfil¹⁰⁶²
ʿArz itmez idi dāġını her şāl ħaranfil
- 2 Gül ħasret-i ruġsāruñ ile rū-yı pür-āteş
Ħāk-i ħademün şevġine pür-bāl ħaranfil¹⁰⁶³
- 3 Uçmaġ diyerek cennete kūyuñ hevesiyle¹⁰⁶⁴
Pervāza gelüp açdı per ü bāl ħaranfil

111b

Tetimme

- 4 Serv-i ħadd-i mevzūnuña serdāra sanavber¹⁰⁶⁵
Ruġsār-ı cihān-tābuña meyyāl ħaranfil
- 5 Ħāmī şeref-i ħidmete feyz isteyü geldi
Destinde yeter tuġfesi beş dal ħaranfil

¹⁰⁶² olduysa: olmasa (H.D)

¹⁰⁶³ pür-bāl: pā-māl (H.D)

¹⁰⁶⁴ diyerek: dileyüp (H.D)

¹⁰⁶⁵ serv: servi (H.D)

-456-

Nā' ilī

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Āha ruḥṣat virmesen āzürde olmazduḡ göñül
Dönmesen hākistere efsürde olmazduḡ göñül
- 2 Pür gül-i dāğ-ı cünün olsa serāpā gülşenünḡ
Nev-bahār-ı ḥaṣre dek pejmürde olmazduḡ göñül
- 3 Ayağı tozuyla teṣrīf itse dilber ḥāneni
Reṣk-sāz-ı genc-i bād-āverde olmazduḡ göñül
- 4 Bir zamān müstağnī-i gencīne-i iḡbāl idünḡ
Daḡme-i Kāvūs'da pey-bürde olmazduḡ göñül¹⁰⁶⁶
- 5 Nā' ilī-veṣ olmasan āb-ı ḥayat-ı ḡussa-nūṣ
Zinde-i cāvīd olurduḡ mürde olmazduḡ gönül

-457-

Nūrī¹⁰⁶⁷

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Şu' lelendir bezmi sāḡī cām eyle devrāna gel
Ey büt-i tersā yeter nāz eyledünḡ meydāna gel
- Tetimme**
- 2 Bir tebessümle ṭaḡıtduḡ ' aḡlumı zülfün gibi
Eyledi başdan ḡara çeşmünḡ beni dīvāna gel

¹⁰⁶⁶ Kāvūs'da: Kāvūsa'da (N.D)

¹⁰⁶⁷ Bulabildiğimiz D.N.D'de, M.N.D'de, İ.Z.N.D.'de, P.N.D.'de, A.N.D.'de, H.N.D.'de ve N.H.D'de bu şiir bulunamamıştır. Ancak bu şiirin Nūrī mahlaslı başka bir şairin dīvānında yer alması muhtemeldir.

- 3 Şabra tākāt kalmadı çāk-i girībān eyledüm
Rişte-i hasret irüşdi üstüh'an-ı cāna gel
- 4 Ğonce-i leb-beste toğmaz bülbülün efgānına
Sen daḥī ey ğonce-leb raḥm it dil-i giryāna gel
- 5 La' l-i nābuḡ ta' biye eyle nigīn-i bādeye
Nūrī'ye ey muğ-beçe şun bir iki peymāna gel

-458-

Nābī

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Firķatün derdinden ey cān yüregim k̄ān oldu gel
Gözlerüm yaşı cihānı dutdu tūfān oldu gel
- 2 Cānımuḡ vaşlunla ḥaḳdan ittişāli var iken
Devletün vaşlundan ayru düşdi hicrān oldu gel
- 3 Çekdi müşkīn-i zūlfüni aldı elümden rūzgār
Şol sebebden göñlümün ḥālī perişān oldu gel
- 4 Senden ayru düşeli āğūlar oldu içdigüm
Vuşlatuḡ tiryāķı ḥān-ı vaḳt-i iḥsān oldu gel¹⁰⁶⁸
- 112a 5 Gerçi benden şüretün gā'ibdür ey ḥūrī-cemāl
Tetimme Şanma kim gözden ḥayālün naḳşı pinhān oldu gel
- 6 Gerçi ḥandāndur ferahdan aḡzı açulmuş gülün
Andelībün gözlerün gör kim ne giryān oldu gel¹⁰⁶⁹

¹⁰⁶⁸ Bu şiir Nabī Dīvānı'nda (Bilkan, 1993) bulunamamıştır.

¹⁰⁶⁹ Bu şiir NB.D.'de bulunamamıştır.

-459-

Vāşıf¹⁰⁷⁰

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Vaqt-i hicrūñ ile cānā gözlerüm kân oldı gel
Cilve-i naqş-ı hayālūñ dilde pinhān oldı gel
- 2 Āh u zār vü nāle-i ḥasretle deldüm bağrumı
Ol sebebden dilberā ḥālüm perīşān oldı gel
- 3 Rūz u şeb nāz ü ' itābından göñül yanmağdadur
Vuşlat-ı la' l-i lebüñ çün derde dermān oldı gel
- 4 Zūlf-i zencirūñe bend itdüñ dil-i dīvāneyi
Kurtuluş mümkin degül ser-mest ü ḥayrān oldı gel
- 5 Ey kadd-i ra' nā nice Vāşıf seni vaşf itmesün
Nār-ı ' aşkuñla ser-ā-ser cism-i büryān oldı gel

112b

Boş yaprak

-460-

113a

Nābī

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 E's-selām ey server-i evlād-ı ādem e's-selām
E's-selām ey bādī-i icād-ı ' ālem e's-selām
- 2 E's-selām ey gevher-i yektā-yı zāt-ı aqdesin
Ziver-i bālā-yı tāk-ı ' arş-ı a' zam e's-selām

¹⁰⁷⁰ Bu şiir Enderunlu Vāsıf Dīvānı'nda (Gürel, 1987) bulunamamıştır.

- 3 E's-selām ey k̄ufl-ı genc-i raḥmet-i Ḥaḳ tā-ezel
Dest-i isti' dāduḡa olmiş müsellem e's-selām
- 4 E's-selām ey intisāb-ı zāt-ı pākünle senün
Oldı böyle nev'-i insānī mükerrerem e's-selām
- 5 E's-selām ey ceddün olmaḡla Halīl'e itdi Ḥaḳ
Āteş-i Nemrūd'u bir gülzār-ı ḡurrem e's-selām
- 6 E's-selām ey k̄urb-ı cahdün feyzinün te'sşiridür
Geldi ihyā-yı mevāt-ı İbn-i Meryem e's-selām¹⁰⁷¹
- 7 İşte geldi Nābī-i dil-ḡaste ḡāk-i pāyīne
Eyle zaḡm-ı cürmüne luḡfuḡla merhem e's-selām

- 461 -

Ve lehū

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Bülbül-āsā bāḡ-ı kūy-ı yāri seyrān eyledüm
Görmedüm ol ḡonceyi çāk-i girībān eyledüm¹⁰⁷²
- 2 Mā-ḡazar-ı ḡün-ı ciger ' arz eyledüm ol āfete
Çeşm-i ser-mest-i ḡayālün dilde miḡmān eyledüm
- 3 Ḳaḡl-i ' āma arzū-yi ḡamzesin taḡrīr ile
Rūzgāruḡ tīḡ-i pākünji bed-amān eyledüm¹⁰⁷³
- 4 Müjde-i teşrīfün aldum ' aşḡla derd ü ḡamın¹⁰⁷⁴
Şevḡ ile kāşāne-i ārāyiş-i cān eyledüm¹⁰⁷⁵

Tetimme

¹⁰⁷¹ geldi: k'eyledi; mevāt: emvāt (NB.D.)

¹⁰⁷² görmedüm: görmeden (NB.D.)

¹⁰⁷³ pākini bed-amān: kinin pā-be-damān (NB.D.)

¹⁰⁷⁴ ' aşḡla: ' aşḡdan (NB.D.)

¹⁰⁷⁵ kāşāne-i ārāyiş-i cān: ārāyiş-i kāşāne-i cān (NB.D.)

- 5 Gülşen-i tab‘ın yine bir gönce-i nevrestesin¹⁰⁷⁶
Nābiyā pīrāye-i destār-ı ‘irfān eyledüm

-462-

Ve lehū

Fe‘ ilātün/ fe‘ ilātün/ fe‘ ilātün/ fe‘ ilün

- 1 Gelün ey bāde-keşān ‘azm-i ḥarābāt idelüm
Cāyumuz dergeh-i Cemşid’e de işbāt idelüm
- 2 Olalum reşḥa-gedā-yı der-i meyhāne-i feyz
Destümüz kāse-i deryūze-i ḥacāt idelüm
- 3 Tā ki maḥmūre-ı hicrāna ola çāre-resān¹⁰⁷⁷
Lebümüz sāgar-ı sahbā-yı münacāt idelüm
- 4 ‘Ālemüñ nīk ü bedinden olalım āsūde
‘Afv-ı iklīm-i mükāfāt idelüm¹⁰⁷⁸

113b

Tetimme

- 5 Derdimüz ḥavşala-i ḥāmeve şıgmaz Nābī¹⁰⁷⁹
Anı vābeste-i hengām-ı mülākāt idelüm

-463-

Ve lehū

Mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün

- 1 Metā‘ -ı vaşluña naqd-i dil-i şeydāyı ben virdüm
Ġurūr-ı ḥüsni bilmezken saña her cāyı ben virdüm
- 2 Maḥaldür çāk çāk itsem dil-i mecrūhumı zīrā
En evvel destüñe şemşir-i istignāyı ben virdüm

¹⁰⁷⁶ nevrestesün: nevrüstesün (NB.D.)

¹⁰⁷⁷ maḥmure: maḥmurī (NB.D.)

¹⁰⁷⁸: fermān (NB.D.)

¹⁰⁷⁹ derdimüz: şevkümüz (NB.D.)

- 3 Dehānın pārelendi eyledüm tavsif-i dendānuñ
Bilünmezken o beyt-i mübheme ma‘ nāyı ben virdüm
- 4 Esir oldum kemend-i zülf-i yāre ihtiyārumla
Dil-i dīvāneye sermāye-i sevdāyı ben virdüm
- 5 Cemin cem‘ iyyetün dildāra yād itdüm didi Nābī
O bezm erbābına hem sāgar-ı şahbāyı ben virdüm¹⁰⁸⁰

-464-

Rāğīb¹⁰⁸¹

Fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün

- 1 Mihr-ḥüsnün ğayrına dil-bend ü ḥayrān olmayam
Bir de her bir şüret-i āyine raḥşān olmayam
- 2 Sen ṭururken naḳd-i cān şarf itmeyem bir dilbere
Ğayr için sevdālara kālā-yı erzān olmayam

Tetimme

- 3 Bir imiş şāhluk gedāluk kişver-i ma‘ nāda hep
Pādişāh-ı ‘ aşk olursam dehre sultān olmayam
- 4 ‘ Ahdum olsun yār ile hem-dem olursam rū-be-rū
Ḥālūmi ‘ arz itmege bīhūde-gūyān olmayam
- 5 Tevbeler olsun ayağum çekmeyem meyḥāneden
Vār iken mestānelük erbāb-ı iz ‘ān olmayam
- 6 Şem‘ -i ḥüsn-i dilrubādan olmayınca şu‘ le-tāb
Rāğībā pervāne-veş sūzān u giryān olmayam

¹⁰⁸⁰ Bu şiir NB.D.’de bulunamamıştır.

¹⁰⁸¹ Bu şiir RA.D.’de bulunamamıştır.

-465-

Ve lehū¹⁰⁸²

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Ol kemān-ebrū ' acerbilmez mi nalān olduğum
Nīm-bismil nāvek-i ser-tīz-i müjgān olduğum
- 2 ' Azm-i reftāruḡ senüḡ küy-ı dilārādur yūri
Yāre ' arz it ey şabā ḡāḡır perīşān olduğum
- 3 Zerre bilmez merḡameḡ bābın o kāfir ḡamzeler
Rūz-ı maḡşerde görür çāk-i girībān olduğum
- 4 Tīḡ-i ḡamzen zehr-i cevrenden görürdü çāresin
Bilmemiş şāyeste-i tedbīr-i dermān olduğum
- 5 Çāre bilmez derd-i dil olmaz müyesser vuşlata
Çoḡ zamāndur Rāḡībā bīmār-ı hicrān olduğum

114a

Tetimme

-466-

Şem' i

Fe' ilātün (Fā' ilātün) / fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)

- 1 Rāzıyum her ne kılsa baḡa serv-semenüm¹⁰⁸³
Tīḡ-i cevri ile de şad pāre iderse kefenüm¹⁰⁸⁴
- 2 ' Ār idermiş beni öldürmeḡe o sīm-tenüm¹⁰⁸⁵
Varuben yalvarayum boynuma ḡakup kefenüm¹⁰⁸⁶

¹⁰⁸² Bu şiir RA.D.'da bulunamamıştır.

¹⁰⁸³ kılsa: iderseḡ (Ş.D.)

¹⁰⁸⁴ cevri ile de: cevriyle; iderse: kılsa; kefenüm: bedenüm (Ş.D.)

¹⁰⁸⁵ ' Ār idermiş beni öldürmeḡe o sīm-tenüm: Beni öldürmeḡe ' ar eyler imiş sīm ü tenüm (Ş.D.)

¹⁰⁸⁶ varuben: varayum (Ş.D.)

- 3 Tek beni zülf-i dilāvizüğe berdār eyle¹⁰⁸⁷
Pādişāhum çekeyüm kendi elümle resenüm¹⁰⁸⁸
- 4 Hulle-i cennet olursa çekeyüm çāk ideyüm
Dem-i vuşlatda baña hā 'il olur pîrehenüm¹⁰⁸⁹
- 5 Ger girersem tanımaz şadr-ı za^c ifüñ gözine¹⁰⁹⁰
Ey Süleymān zamān şöyle hayāl oldı tenüm¹⁰⁹¹
- 6 Gözlerüm yaşı gibi çıkdı gözümnden dünyā¹⁰⁹²
Yārdan gayrı görünmez gözüme kimse benüm¹⁰⁹³
- 7 Şem^c i'm gūşe-i meyḥāneyi virmem felege
Gūşe-i bāğ-ı cināndan baña yegdür vaṭanum¹⁰⁹⁴

-467-

Nedīm

Mefā^c ilün/ mefā^c ilün/ mefā^c ilün/ mefā^c ilün

- 1 O düzd-i gamze dutdı işte şad çāk itdi dāmānum
Amān ey çeşm-i giryān bārī sen koyver girībānum¹⁰⁹⁵
- 2 Ne ḥālet var o şūḥuñ naḥl-i ḳadd-i cān fezāsında
Ki refṭaruñ görüp yoldañ döner 'ömr-i şitābānum
- 3 Ḥayāl itdükçe rüyüñ tā seher ol dāmen-i zülfe
Şarıldı rişte-i reyḥān gibi ḥ'āb-ı perişānum¹⁰⁹⁶

¹⁰⁸⁷ tek: tağ ; dilāvizüğe: dilāviriğe (Ş.D.)

¹⁰⁸⁸ padişahum çekeyüm: çekeyüm padişahum (Ş.D.)

¹⁰⁸⁹ vuslatda: vusluñda; pîrehenüm: pîrūhenüm (Ş.D.)

¹⁰⁹⁰ Ger girersem tanımaz şadr-ı za^c ifüñ gözine: Göremez girsem eğer mür-ı za^c ifiñ gözine (Ş.D.)

¹⁰⁹¹ şöyle: böyle (Ş.D.)

¹⁰⁹² gözlerüm: gözümün (Ş.D.)

¹⁰⁹³ Ş.D.'de yer alan 4., 5. ve 6. beyitlerin yerleri değışmiştir.

¹⁰⁹⁴ gūşe: gülşen (Ş.D.)

¹⁰⁹⁵ giryān: girā (NED.D.)

¹⁰⁹⁶ rişte: rişe (NED.D.)

- 4 Görüp illerle mey nūş itdigün layık mıdur zālīm
Ola sīh-i kebāb-ı miḥnetin her nevk-i müjgānum¹⁰⁹⁷
- 5 Nedīmā şı‘ rimi tertīb iderdüm neyleyem ammā¹⁰⁹⁸
Yaka nazmumdaki sūz u güdāz evrāk-ı dīvānum

-468-

Ve lehū

Mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün

- 1 Yine bālīn-i ḥ‘āb-ı ‘ işve-zīr-i ser midür bilmem
Henüz ol tıfl-ı nāzım naqş-ı gül-bister midür bilmem
- 2 Perişān oldı gitdi nağmeler gördükçe gīsūsuñ
Meger muṭrıb da ol zencīre der-çenber midür bilmem
- 3 Meded ey dil-i mücerrede bür‘üs-sā‘ adur ancak¹⁰⁹⁹
Zülāl-i la‘ l-i ḥaṭ-āverd neyl ü fer midür bilmem

114b

Tetimme

- 4 Hemān ben meclis-i meyde senüñ ḥayrānınum sākī
Ḥazef mi gördigüm āyīne-i sāğar mıdur bilmem
- 5 Dimāğ-ı cānı reşk-i bender-i çin eyledi cānā
Şemīm-i gīsūvānuñ genc-i bād-āver midür bilmem
- 6 Nedīm ancak ‘ aceb şīrīn-edāsın vaşf-ı la‘ linde¹¹⁰⁰
Elinde ḥāme-i ma‘ nā mı ya sükker midür bilmem¹¹⁰¹

¹⁰⁹⁷ miḥnetin: laḥt-ı dil (NED.D.)

¹⁰⁹⁸ neyleyem: korkarım (NED.D.)

¹⁰⁹⁹ Meded ey dil-i mücerrede: Müdāvā-yı dil-i mecrūḥa (NED.D.)

¹¹⁰⁰ ancak: el-ḥaḳ (NED.D.)

¹¹⁰¹ yā: ney (NED.D.)

-469-

Ve lehū

Mefā' ilün/ mefā' ilün/ mefā' ilün/ mefā' ilün

- 1 Neden āzürde olduḡ nāzenīnüm bī-sebeb bilmem
Beni öldürme ki lāyık mı tā böyle ḡazab bilmem
- 2 Baḡa zehr-i sitemdür ḡasretüḡle bāde-i ' iṣret
Ben o mestüm ki sensün fitne-i cām-ı tarab bilmem
- 3 Degül pür-ıztırab ḡayret ammā mest-i nāz ile
Bu demde cām-ı ṣaḡbā gibi kimdür leb-be-leb bilmem
- 4 Benüm ol nev müselmān maḡabbet-i zülf-i kāfir-kīṣ
Esir itmek beni sitemidür yā müsteḡhab bilmem
- 5 Siyeh mest-i cünün-ı ' aşḡ olan rüsvā Nedīm'üm ben
Eger küstāh isem ma' zür dut resm-i edeb bilmem¹¹⁰²

-470-

Vesīm

Fe' ilātün (fā' ilātün)/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)

- 1 Söyle ey bād ne ' ālemde ' aceb sulṡānum¹¹⁰³
' Ömrümüḡ mā-ḡaşalı rūh u revānum cānum
- 2 Gülṣen-i kūyuna bülbul-veṣ uḡardum bulsam
Ḳafes-i sīnede ṣan ḡuşça ḡalubdur cānum¹¹⁰⁴

¹¹⁰² Bu şiir Nedīm Dīvānı'nda (Macit, 2017) bulunamamıştır.

¹¹⁰³ sulṡānum: canānum (VES.D.)

¹¹⁰⁴ ṣan: hemān (VES.D.)

3 Baña ney gibi fiġān eyleme şabr it derler¹¹⁰⁵
Nice şabr eyleyeyem āh benim sultānum

4 Ney gibi nāleler itmek baña k̄anūn oldu
İñledür kāse-i gerdūnumı ser-efġānum

5 H̄ār-ı mihnet bir iken ḥasret ile oldu hezār
Ey lebi ġonce ruḥı berg-i gül-i ḥandānum

6 İştıyāk-ı leb-i la' lüñle bisāt-ı ġamda
Dem-be-dem kan aqıdur dīde-i ḥūn-efşānum

7 Çerḥa peyveste olup berġ-i şerār-ı āhum¹¹⁰⁶
Hırmen-i nūh felegi yaqdı dil-i sūzānum

8 Āh şad āh ki ser-pençe-i firġatla Vesīm
Çāk çāk oldu ġirībānum ile dāmānum

-471-

115a

Hafid

Mef' ūlū/mefā' ilū/mefā' ilū/fe' ūlūn

1 Mürġ-i dil ol zūlf-i siyeh-fāma düşürdüm
Ḥāl-i ruḥunı dāne bilüp dāma düşürdüm

2 Māh-ı ruḥı ḥurşīd-i cihān-tābı tırurken
Ben ṭālī' -i bed-aḥterüm aḥşāma düşürdüm

3 Ahvālūmi ' arz eylemege ol şeh-i ḥüsne¹¹⁰⁷
Dutmadı yüzüm bezmine bir nāme düşürdüm

¹¹⁰⁵ şabr it: şabrlar it (VES.D.)

¹¹⁰⁶ şerār: şerer (VES.D.)

¹¹⁰⁷ eylemeġe: eylemeye (Hafid Divānı)

4 Mest eylememiş vâlidesi rüyuñı belki
Ben öpdüm anı dünki gün ibrâma düşürdüm

5 Kâbil mi Hafidâ o mehin bûsesin almak
İşler yakışık düşdi de bayrama düşürdüm¹¹⁰⁸

-472-

Hâmî

Fe' ilâtün (Fâ' ilâtün) / fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün (fa' lün)

1 Zâhidâ ben de senüñ gibi rezâlet idemem
Meyyit ü hayye veşâyetle vekâlet idemem

2 Bûseye vâşıtadur gûşuna esrâr ammâ
Bir sözüñ var dimege yâre cesâret idemem¹¹⁰⁹

3 Himmeti hâzır olan mürşid-i kâmil nâ-yâb
Ben de bî-himmet olan şeyhe inâbet idemem

Tetimme 4 Cânib-i yârdan olsam da eger ruhsat-yâb
Bî-edeb bûsesün itlâf ü izâ' at idemem

5 Hâr-ı pîrâmen-i dildür baña sensiz baqsam¹¹¹⁰
Bir nefes görmesem ey gül seni râhat idemem

6 Kûh-ı temkînümü reftâruñ ider zelzele-nâk
Cilve-i kıddüñi görmekte metânet idemem

7 Hâmîyâ itdi felek bâl ü perüm işkeste
Hedef-i matlaba ben şimdi işâbet idemem

¹¹⁰⁸ düşdi de: düşdi ki (Hafid Dîvânı)

¹¹⁰⁹ dimege: dimeye (H.D)

¹¹¹⁰ pîrâmen: pîrâhen; baqsam: nefesüm (H.D)

-473-

Nazîf¹¹¹¹

Mef' ülü/mefā' ilü/mefā' ilü/fe' ülün

- 1 Gülzâr-ı ruḥuḡ ravza-i a' lâya deġişmem
Bâlâ-yı ḡaddüḡ ' ar' ar u Tübâ'ya deġişmem
- 2 La' lünđeki keyfiyet-i bî-hüşunu yâ cānâ
Yâḡuta degül bâde-i ḡamrâya deġişmem
- 3 Sîb-zenâhuḡ tuḡfe-i Rüm'a olsa sezâdur
Ḥâl-i zekānuḡ Belḡ u Buḡârâ'ya deġişmem
- 4 Bir sîb-zenahdür o perî misli bulunmaz
Âl ruḡuḡı ben kızıl elmâya deġişmem
- 115b 5 Ben cānı Nazîfâ iderüm çeşmine ḡurbân
Tetimme Ebrûlarını ḡurre-i ḡarrâra deġişmem

-474-

Fuzûlî

Fe' ilâtün (Fâ' ilâtün) / fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün (fa' lün)

- 1 Yâr ḡâl-i dilümi zâr bilüpdür bilübem
Dil-i zârumda ne kim var bilüpdür bilübem
- 2 Yâri aḡyâr bilüpdür ki baḡa yâr olmaz
Ben daḡı anı ki aḡyâr bilüpdür bilübem

¹¹¹¹ Bulabildiğimiz M.NAZ.D.'de ve MEV.N.D.'de bu şiir bulunamamıştır. Ancak bu şiirin Nazîf mahlaslı başka bir şairin dîvânında yer alması muhtemeldir.

- 3 Zülfünü ehl-i vefâ şaydına dām eyleyeli
Beni ol dāma giriftār bilüpdür bilübem
- 4 Ben hācet ki kılam derd-i dilim yāre ʿ ayān¹¹¹²
Çamu derd-i dilümi yār bilüpdür bilübem
- 5 Yār hem-şoḥbetüm olmazsa Fuzūlî ne ʿ aceb
Özine şoḥbetümi ʿ ār bilüpdür bilübem

-475-

Ve lehū

Fāʿ ilātün/ fāʿ ilātün/ fāʿ ilātün/ fāʿ ilün

- 1 Yandı cānum hicr ile vaşl-ı ruḥ-ı yār isterüm
Derd-mend-i firḳatüm dermān-ı dīdār isterüm
- 2 Bülbül-i zārum degül bīhūde feryād itdigüm
Çalmışum nālān ḳafes ḳaydında gülzār isterim

- Tetimme** 3 Dehr pazarında kāsiddür metāʿ -ı himmetüm
Bu metāʿ ı şatmaga bir özge pazar isterüm
- 4 Fānî olmak isterüm yaʿ nî belā-yı dehrden
Rāḫat-ı cism-i zaʿ if ü cān-ı bīmār isterüm
- 5 Nʿ ola ger ḳılsam şeb-i hicrān temennāsın ecel
Neyleyem çoḳdur ğamum defʿ ine dermān isterüm
- 6 Çün beḳā bezmündeür devrān ben hem durmazam
Bu fenā deyrinde bezm-i vaşl-ı cānān isterüm

¹¹¹² ben hācet: ben ne hācet (F.D.)

- 7 Ey Fuzûlî istemez kimse rızâsıyla fenâ
Ben ki bundan ğayrı bilmeyen çâr nâ-çâr isterüm¹¹¹³

-476-

Ḥalīm

Mefâ' ilün/ mefâ' ilün/ mefâ' ilün/ mefâ' ilün

- 1 Baña ruḥşat olurmıŝ yârdan güftâre bilmezdüm
Görince lâl olurduñ 'aşk ile yalvara bilmezdüm
- 2 Raķib ile cidâl itdükçe yârümden cüdâ oldum
Müdârâ eylemek lâzım imiş aĝyâre bilmezdüm
- 3 Saña ben âfitâbum mâhtâbum dir idüm ammâ
Efendüm nâmını billâh ben mehpâre bilmezdüm
- 116a **Tetimme** 4 Emerdüñ la' lüñi kendüñ gibi bir âfetüñ gördüm
Amân ey mest-i nâzım ben seni mey-ḥ'âre bilmezdüm
- 5 Bu mısra' la Ḥalīmâ eyledi Nuşret beni irşâd
'Alâķam bâ' iş-i tekdîr imiş dildâra bilmezdüm

-477-

Ve lehû

Fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün

- 1 Fâriğ oldı şimdi dil-i 'aşk-ı bütândan sâdeyüm
Ḥamdü lillâh kim kuyûd-ı ŝirkîden âzâdeyüm¹¹¹⁴
- 2 Öyle 'âlîdür benüm aŝlum ki Ruḥüllâh'dur
Ehl-i hikmet fark ider kim ben 'İsâ-zâdeyüm¹¹¹⁵

¹¹¹³ Bu şiir F.D.'de bulunamamıştır.

¹¹¹⁴ ŝirkîden: ŝirkden (H.G.D.)

¹¹¹⁵ ben 'İsâ-zâdeyüm: ben ne ben 'İsâ-zâdeyüm (H.G.D.)

- 3 Dest-gİR ol bir kadeh meyle ayağlandur beni
Sākİyā çünküm senün ‘ aşkuñ ile üftādeyüm
- 4 Ne ‘şe-yāb-ı keyf-i esrār-ı dü-‘ ālem olmışum
Yoğsa ne afyona mā ‘il ne esİR-i bādeyüm
- 5 Ba ‘dezİN bİ-dil disün baña Ħalīmā ehl-i ‘ aşk
Bir perİ-veş aldı göñlüm āhı kim dildādeyüm

-478-

Nā ‘ilİ

Fe ‘ilātün/ fe ‘ilātün/ fe ‘ilātün/ fe ‘ilün

- Tetimme**
- 1 Neşve-i ĥüsnüñi Yūsuf ‘da kemāhİ göremem
Rütbe-i mihr-i cihān-tābda māhı göremem
 - 2 Ħübdur cünbüş-i ġamzeñ şafā müjġānuđda¹¹¹⁶
Ol kadar çapük [ü] çālāk sipāhı göremem
 - 3 Nazār itdükçe o müjġānlara baġrum delinür
Kızarur gözleüim ol çeşm-i siyāhı göremem¹¹¹⁷
 - 4 Mihrün eczā-yı reg vü rişte-i cān u dil iken
Ħayretümden seni bir vech ile ġāhİ göremem
 - 5 Nā ‘ilİ-veş seni gördükçe perİşān oların¹¹¹⁸
Ħam-ı zülfünde dil-i ĥāl-i tebāhı göremem

¹¹¹⁶ şafā müjġānında: şaf-ı müjġānındur (N.D)

¹¹¹⁷ kızarur: çararur (N.D)

¹¹¹⁸ olarun: olurum (N.D)

-479-

‘Abdî

Fe‘ ilâtün (Fā‘ ilâtün) fe‘ ilâtün/ fe‘ ilâtün/ fe‘ ilün (fa‘ lün)

- 1 Kūy-ı cānāna bugün olsa idi bir gidenüm
Acıyup söyler idi yandıgumu böyle benüm
- 2 Rū-yı māl olsam eger ağlayarak dergehine
Raḥm ider mi ‘acabā ḥālūme ol şūḥ-ı şenüm
- 3 Dest-i yağmāya dūçār olsa n‘ola şehr-i vücūd
Dāne-i top-ı sitem ile yıķıldı bedenim
- 4 Bulamam derdüme dermān idecek merd-i ṭabīb
Āh bileydüm yoğimiş baḡa i‘āne idenüm
- 5 Döndi āteş-gede-i çine derün-i sīnem
‘Alev-efşān ḥarāret gibi cevfi dehenüm¹¹¹⁹
- 6 Reh-i ‘aşkuḡda senüḡ şöyle fedākār oldum
Giyerüm olsa da āteşden eger pīrehenüm
- 7 Seng-i ḥārā mı yā āhın mı dili cānānuḡ
Āteş olsa eşer itmez ana ‘Abdî sūḡanum

116b

Tetimme

-480-

117a

Nedīm

Fe‘ ilâtün (Fā‘ ilâtün) fe‘ ilâtün/ fe‘ ilâtün/ fe‘ ilün (fa‘ lün)

- 1 Yeniden eski maḡabbetleri tecdid idelüm
Gel benüm ḡaşı hilālüm bize bir ‘ıyd idelüm
Seni bir cām-ı muşaffā ile ḡurşid idelüm

¹¹¹⁹ ‘alev-efşān ḥarāret: oldı fa‘ide āteş (AB.D.)

Gel benüm aşı hilālüm bize bir ıyd idelüm

2 İşte hūn oldu dilüm amze-i ayyāşın için
İşte hançerlere düşdüm senüñ ol aşın için
Pek ricā eylerüm unutma güzel başın için
Gel benüm aşı hilālüm bize bir ıyd idelüm

3 Yeter alatdı firāın bu dil-i bīmārı
Yeter itdürdi hayālin baa āh u zarı
Kām-kār it bizi bir görmek ile gel bārı¹¹²⁰
Gel benüm aşı hilālüm bize bir ıyd idelüm

4 Dil senüñ şöhetine tālīb ü rāıbdur pek
Şevümüz tal' at-i pür-nūruna tālībdür pek
Hele Topħāne günü olsa münāsībdür pek
Gel benüm aşı hilālüm bize bir ıyd idelüm

5 Bezmimüz rüyun ile reşk-i gülistān olsun
Haste diller leb-i la' l-i şekker-efşān olsun¹¹²¹
İ' tizār itme Nedīmā saa urbān olsun
Gel benüm aşı hilālüm bize bir ıyd idelüm

-481-

117b

ālib

Fe' ilātün (Fā' ilātün) fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)

1 Bir zaman görmedi hiç rü-yı şafā dīdelerüm
Geçdi eyvāh bütün āh ile şām u seherüm
Oldı āteş-gede-i derd ü belā şimdi yerüm
almadı āh ciger-süz ile tenden eşerüm
Nice āh eylemeyem āh yanıdır cigerüm

¹¹²⁰ görmek ile gel: gün de efendim (NED.D.)

¹¹²¹ haste diller: hāndelerle(NED.D.)

- 2 Başıımı aşdı çıķup göklere derd ü ālām
Eydemem kimseye bir vech ile hālüm ifhām
Gözime oldı benim iki cihān şimdi harām
Komadıñ āh felek zerre göñülde ārām
Nice āh eylemeyem āh yanıkđur cigerüm
- 3 Cigerüm cān u dilüm cism ü nizārum yandı¹¹²²
Yüregüm eşk-i terüm dīde-i zārum yandı
Tutuşup eşk-i şerer-bār ile tāuım yandı
Eşerüm kalmadı hep āteşe vārum yandı
Nice āh eylemeyem āh yanıkđur cigerüm
- 4 Saña üftāde olan göñlümü bir dem bulamam
Tīr-i çeşmüñ harem-i sīneye maħrem bulamam
Derd ü miħnet gibi hiç kendüme hem-dem bulamam
Cigerüm dāğına bir vech ile merhem bulamam
Nice āh eylemeyem āh yanıkđur cigerüm
- 5 Baña düşmen olanın düşmeni Allāh olsun
İşi ‘ ālemde bütün nāle vü cāngāh olsun¹¹²³
Cānı yansun düzaħīler ile hem-rāh olsun¹¹²⁴
Ey göñül hānesinin yıķımı bir āh olsun
Nice āh eylemeyem āh yanıkđur cigerüm

¹¹²² cism ü nizārum: cism -i nizārum (L.G.D.)

¹¹²³ nāle vü cāngāh: nale-i cāngāh (L.G.D.)

¹¹²⁴ Leskofçalı Gālib Dīvānı'nda yer alan bu bentte 2. ve 3. mısralar mecmüada birbiriyle yer değışmiştir.

-482-

118a

Nabî

Mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün

- 1 Esîr-i hicr bezm-i vuşlatuñ yâd itmesün n^c itsün
Ĥayâlünle dil-i vîrânı âbâd itmesin n^c itsün¹¹²⁵
- 2 Bu ĥüsn-i ĥânümân-endâzân ile zâlim sen inşâf it¹¹²⁶
Seni gördükde ^câşık âh u feryâd itmesün n^c itsün¹¹²⁷
- 3 Bu denlü nâleden sonra dil-i zârı o mekr-engîz¹¹²⁸
Dürüg-âmîz bir va^c de ile şâd itmesün n^c itsün¹¹²⁹
- 4 Olurken ebr-i feyz-i ĥâkî âgûşa çeken nemden¹¹³⁰
Yine ĥâcet-verân-ı ĥâke imdâd itmesün n^c itsün
- 5 Senünğ nâ-kerde-i nâdîde nâzuñ şevkine Nabî¹¹³¹
Bu güne ma^c nî-i nâ-güfte icâd itmesün n^c itsün

-483-

Ve lehû

Fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün

- 1 Yâre varsun peyk-i nâlem âh u zârum söylesün
Âh-ı çeşm-i girye-i bî-intizârum söylesün¹¹³²
- 2 Çâk çâk-ı sîne versün mevce-i ģamdan haber
Zaĥm-ı ĥûn-pâş-ı derûnum inkisârum söylesün

¹¹²⁵ vîrâneyi: virânededen (NB.D.)

¹¹²⁶ endâzan: endâz (NB.D.)

¹¹²⁷ gördükde: gördükçe (NB.D.)

¹¹²⁸ nâleden: lânededen (NB.D.)

¹¹²⁹ va^c de ile: va^c deyle de (NB.D.)

¹¹³⁰ olurken: alurken; nemden: yemden (NB.D.)

¹¹³¹ nâ-kerde:nâ-dîde (NB.D.)

¹¹³² bî-intizârum: bî-ihtiyârum (NB.D.)

- 3 Ğonce ğülsün ğül açılısun cüy feryād eylesün
Sen ıur ey bülbül biraz ğülşende yārüm söylesün

Tetimme

- 4 Arzū-yı vaşl ile şeb zinde-dār olduğlarum
Ğirye-i ıasretle çeşm-i intizārım söylesün
- 5 Bende yok ğudret edāya harf-ı şevği Nābīyā
Ğāme-i rengīn-i şarīr-i bī-ıarārım söylesün

-484-

Ve lehū

Fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün

- 1 Beni şād eylemedün sen daĥī nā-şād olasun
Şu' le-i āh-ı ğarībān gibi berbād olasun
- 2 Künc-i hicrāne olub sen de benüm gibi esīr
Rüz u şeb dest-zen-i dāmen-i feryād olasun
- 3 Vire naĥl-ı emelün mīve-i eşk-i ĥırmān
Bir sitemkāra niyāz itmege mu' tād olasun
- 4 Rüzğār eylesün efkäre ğubāruğ peyvend
Ğöreyüm pā-zede-i leşker-i bī-dād olasun
- 5 Telh-kām-ı sitemin ğör ne çekermiş bilesün
Sen de zehrābe-i ĥān-ı kāse-i ĥussād olasun¹¹³³
- 6 Eyledün Nābī-i bī-ıāreye çok cevı ü sitem
Yok ümīdüm ki mükāfātđan āzād olasun

¹¹³³ ĥān: çeşm (NB.D.)

-485-

118b

Ve lehū

Mef' ūlū/mefā' ilū/mefā' ilū/fe' ūlūn

- 1 Ey dil sitem-i dehrden āzād olamazsın¹¹³⁴
Mādem ki saña dil dinülür şād olamazsın¹¹³⁵
- 2 Dergāhına yüz sürmeyecek pīr-i muğānın
Şāyeste-i keyfiyyet-i irşād olamazsın
- 3 İtdüñ yerini reh-güzer-i seyr-i mülākāt¹¹³⁶
Ey hāne-i sāmān dañī ābād olamazsın
- 4 Hem-reng isen ey baht-ı siyeh zülf-i bütāna¹¹³⁷
Ammā n' ideyüm eylece berbād olamazsın¹¹³⁸
- 5 Elbetde olursun yine bir āfete meftūn
Hālūñ budur ey Nābī-i şād olamazsun

-486-

Ve lehū

Mef' ūlū/mefā' ilū/mefā' ilū/fe' ūlūn

- 1 Yārūñ revîş-i hoş-rübāsın ne bilürsün
Sen mey-gedenūñ ' işve-nümāsın ne bilürsün¹¹³⁹
- 2 Yok vardığıñ eṭrāfına ma' müre-i ' aşkın
Ol memleketūñ āb u hevāsuñ ne bilürsün

¹¹³⁴ dehrden: yārdan (NB.D.)

¹¹³⁵ mādem ki :mādām ki (NB.D.)

¹¹³⁶ reh-güzer: reh-güzār (NB.D.)

¹¹³⁷ hem-reng isen: hem-rengsen (NB.D.)

¹¹³⁸ eylece: öylece (NB.D.)

¹¹³⁹ mey-gedenūñ: tābe-ser (NB.D.)

3 Zāhid yūri var şavma‘ada çille-nişin ol
Sen mey-gedenin zevk u şafāsın ne bilürsün

Tetimme 4 Çok keştī-i ‘isyānı çeker sāhil-i ‘afve
Baħr-ı keremin mevc-i ‘atāsın ne bilürsün

5 Olduğ dutalum müştērī-i gevher-i maḫsūd¹¹⁴⁰
Ey müflis-i peymāne bahāsuğ ne bilürsün¹¹⁴¹

7 Hāl-i dil-i bīmāruğı ‘arz eyle hekīme
Sen derdüñi gör yoħsa devāsın ne bilürsün¹¹⁴²

8 Daħl eyleme hiç kimsenüñ ahvāline Nābī
Ol Hālik’in esrār-ı kazasın ne bilürsün¹¹⁴³

-487-

Ve lehū

Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün

1 Ne dem ol şūğ idüp geşt-i gülistān gösterür kendin¹¹⁴⁴
Çemende gül de bülbül gibi nālān gösterür kendin

2 Te‘ālallāh ne hūsn-i hoş-berdür kim gören ‘āşık
Mişāl-i şūret-i dīvār hayrān gösterür kendin

3 Ne denlü zaħm-dār ise göñül bu bāğ-ı ‘ālemde¹¹⁴⁵
Yine mānend-i dāğ-ı sīne ħandān gösterür kendin

¹¹⁴⁰ gevher: cevher (NB.D.)

¹¹⁴¹ peymāne:bi-māye (NB.D.)

¹¹⁴² NB.D.’de yer alan bu gazelin 6. beyti mecmūada yer almamaktadır. Bu beyit şöyledir:

6 Ol şū‘bedenüñ zāhir-i āsārına nāzır
Bu perdenüñ esrār-ı verāsın ne bilürsün (NB.D.)

¹¹⁴³ ol Hālik’in: Hāllağın (NB.D.)

¹¹⁴⁴ ol: o (NB.D.)

¹¹⁴⁵ zaħm-dār ise: zaħm-dār-ı hār ise; göñül bu: gül (NB.D.)

- 4 Zer-i ebnā-yı ʿālem eyleyüb pinhān seḥʿāb-āsā
Yine āh-ı şerer-nāk ile giryān gösterür kendin
- 119a 5 Meger būy-ı dilāvīzūḡ dirīḡ eyler gedālardan
Tetimme Ki geldükde şabā zūlfün perīşān gösterür kendin
- 6 Ne ʿāşık düstdur gör şemʿ -i şām-efrüz kim dāʿim¹¹⁴⁶
Berā-yı ḡāḡır-ı pervāne sūzān gösterür kendin
- 7 Şabāḡ āsā yüzi açık derūnu pāk olan Nābī
Yine gerdün gibi ālūde-dāmān gösterür kendin

-488-

Nedīm

Mefāʿ ilün/mefāʿ ilün/mefāʿ ilün/mefāʿ ilün

- 1 Dirīḡ āyīne-āsā bulmadum yüz ser tırāşumdan
Ḥurūş-ı āb-ı şemşīr-i teḡāfūl aşdı başumdan
- 2 Girībān-çāk olup ḡayretle şundum destūḡe nā-gāḡ
Dil-i şad-pāremi ben şāne zannetdüm telāşumdan¹¹⁴⁷
- 3 Sūvār ol ey perī gerdişler it gülgūn-ı ḡışm ile¹¹⁴⁸
Ki ebrū-yı zīn āmāde itdüm ana kāşumdan¹¹⁴⁹
- 4 Daḡī gelmez kelāl ol neşter-i ser-tīz-i müjgāna
Felekler şīşe-i ḡaccāma döndi kānlu yaşumdan
- 5 Nedīmā daḡī cūnbüş gelmedi ol ḡāk-ı ebrūya
Nīḡünşār oldı yek kūḡ taḡammül-i irtiʿ āşumdan

¹¹⁴⁶ efrüz: efrüzı (NB.D.)

¹¹⁴⁷ pāremi: pāreyi (NB.D.)

¹¹⁴⁸ ḡışm: çeşm (NB.D.)

¹¹⁴⁹ ana: ona (NED.D.)

-489-

Ve lehū

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 ' Āķıbet göñlüm esİR itdüñ o ġİsÜlerle sen
Ey ne cādūsun ki āteş baġladuñ mŭlarla sen¹¹⁵⁰
- 2 Ğamze-i fettānını ķoydun ki yıķdı ' ālemi
Baħşe talmışken ķeh-i Bābil'de cādŭlarla sen
- 3 Ben mi sākī olayum bezme tŭrurken sevdüġüm
Böyle sİmin saķlar billŭr bāzŭlarla sen
- 4 Böyle çabuk geldüñ ey haţţ-ı siyeh ruşşārına
Vār ise pervāz-ı meşķ itdüñ piristŭlarla sen¹¹⁵¹
- 5 Görmedenñ mecnŭnlaruñ şaħrādaki cem' iyyetin
Sevdüġüm meşķ-i nigāh eylerdüñ āhŭlarla sen
- 6 Serv-i dil-cŭyumdan ayrı ķİş-i ġŭlşen istemem¹¹⁵²
Var yŭri istersen ey eşķ-i revān cŭlarla sen
- 7 Nāzeden hāmŭşsun sen yoħsa zebānuñ tŭymadan
İstesen biñ dāsītān sŭylersŭn ebrŭlarla sen
- 8 Şŭħdur tā böyle reftāruñla fark itmez misŭn¹¹⁵³
Şöyle gitsen serv-i āzādum aķan şularla sen¹¹⁵⁴

¹¹⁵⁰ ey:hey (NED.D.)

¹¹⁵¹ pervāza meşķ : pervāz-ı meşķ (NED.D.)

NED.D.'de yer alan 3. ve 4. beyitlerin yerleri mecmŭada deġişmiştir.

¹¹⁵² ķİş: geşt (NED.D.)

¹¹⁵³ böyle reftāruñla fark itmez misin: şöyle gitsen serv-i āzādum (NED.D.)

¹¹⁵⁴ aķar: aķan (NED.D.)

- 9 Bū'l -'aceb 'ayyār imiŝsün gelsün ey kil-k-i Nedīm¹¹⁵⁵
Çok tabî' at ser-hoş eylersün bu dārūlarla sen

-490-

119b

Ve lehū

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 La' l-i nābuḡ çāšnī-senc-i 'itāb itmez misün
Luḡf idüp kahr ile olsun bir ḡitāb itmez misün
- 2 Gāh engüşt-i muḡannāsın gehī la' lüḡ emüp
Dāne-i 'ināb ile nūŝ-ı ŝarāb itmez misin
- 3 Ḳāmetin seyr eyle inŝāf it o bālā mısra'ı
Zāhidā sen ŝā' ir olsan intih'āb itmez misün
- 4 İşte ŝubḡ oldı amān mestānesin kāfir yeter
Ba'dezīn bir laḡza meyl-i cām ḡ'āb itmez misün¹¹⁵⁶
- 5 Perde-pūŝ olduḡda ḡaḡḡ-ı ruḡŝārına fikr it hele
İtdüḡin iŝlerden ey meh-rū hicāb itmez misün
- 6 Var mı bir luḡfuḡ Nedīmī zārına 'ıyd üstidür¹¹⁵⁷
Defter-i hicrānı sulḡānum hisāb itmez misün

¹¹⁵⁵ imiŝsüḡ gelsin: efsüngersin (NED.D.)

¹¹⁵⁶ NED.D.'de yer alan 2., 3., 4., ve 5. beyitlerin yerleri mecmūada deḡiŝmiştir.

¹¹⁵⁷ var mı:yok mı (NED.D.)

-491-

Fuzûlî

Fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün

1 N' ola zâhid bilse küfr-i zülfün îmân olduğun
Şimdi görmüşler midür kâfir Müselmân olduğun

2 Ben eger 'aşık olup dîn virmeseydüm Ėärete
Kim bilürdi 'aşq mülki kâfiristân olduğun

Tetimme 3 Kıl sevâb ey göz töküp cân vâkıf it Ėâfilleri
Meyl idenler 'aşka bilsünler ciger kıân olduğun

4 Taşa beñzer kıanlı her perĖäle kim gözden çıkâr
Andan itdüm fehm göñlüm şehri vîrân olduğun

5 Va' de-i vaşlına ol günler ki virdüm göñlümü
Ben anuğ bilmez miydüm âhir peşimân olduğun

6 'Aşkıını âsân görüp oldum esîri tıfl iken
Bilmedüm geldükçe bir âşüb-ı devrân olduğun

7 Ey Fuzûlî hūblar vaşlına eylersen heves
Gūiyâ bilmez misün vaşl içre hicrân olduĖun

-492-

Ve lehū

Mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün

1 Kerem kııl kesme sâķi iltifâtuñ bî-nevâlardan
Elinden geldiği hayrı dirîğ itme gedâlardan

- 2 Esîr-i ğurbetüz biz senden özge âşinâmuz yok¹¹⁵⁸
Ayağın kesme bâşınçün bezm-i miñnet-serâlardan
- 3 Şabâ kûyunda dildârın nedür üftâdeler hâlî
Bizüm yerden gelürsen bir haber vir aşinâlardan

120a

Tetimme

- 6 Tâbîbâ hâk-i kûy-ı yârdandur eşk teskîni
Baña arturma zahmet göz yaşarur tûñiyâlardan¹¹⁵⁹

- 9 Fuzûlî nâzeninler görsen izhâr-ı niyâz eyle
Teraññum umsa ‘ ayb olmaz gedâlar pâdişâhlardan¹¹⁶⁰

-493-

Ve lehû

Fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün

- 1 Görmesem her göz açanda ol gül-i ra‘ nâ yüzün
Göz yumınca eşk-i gülgünüm dutar dünyâ yüzün
- 2 Gerçi kâfirsün saña ey büt yeter ol ecr-i kim¹¹⁶¹
Rağbetün meyhâneden döndürdi ol tersâ yüzün¹¹⁶²

¹¹⁵⁸ biz: bir (F.D.)

¹¹⁵⁹ baña: bize (F.D.)

¹¹⁶⁰ F.D.’de yer alan bu gazelin 4., 5., 7. ve 8. beyitler mecmûada yer almamaktadır. Bu beyitler şöyledir:

- 4 Deme zâhid ki terk et sîm-ber bütler temâşâsın
Beni kim kurtarur Tanrı sataştırmış belâlardan
- 5 Girip mescidlere ger muktedâlar peyrevi olman
Budur vechi ki herġiz görmedim yüz muktedâlardan
- 7 Felekde mihr zâil yâr gâfil ömr müsta‘cil
Nedür tedbîr bilmen câna yetdüm bî-vefâlardan
- 8 Vücûdum ney kimi sürâh sürâh olsa âh itmen
Mağabbetten dem urdum incimek olmaz cefalardan (F.D.)

¹¹⁶¹ ecr-i kim: ecri kim (F.D.)

¹¹⁶² meyhâneden: büñhaneden; ol: biñ (F.D.)

3 Olma ey şahrâ-nişin gâfil degül her şu serâb
Mevc-i eşk-i germ-i Mecnûn'dur dutân şahrâ yüzün

4 Yâd-ı ruhsarıyla ol mâhın gözüm kân yâş dolar
Her gören sâ' atde hürşid-i cihân-ârâ yüzün

5 Nâz idüp dönderme ey bî-derd yüzün ' uşşâkdan
Bunca kim gösterme faqr ehline istiğnâ yüzün

6 Perde-i çeşmümde naqş-ı cevher-i tîgin senün
Mevce bejzer kim dutar tahrîk ile deryâ yüzün¹¹⁶³

Tetimme 7 Ey Fuzûlî dūd-ı âhum tîre eyler ' âlemi
Görmesem bir lahza ol mâh-ı melek-sîmâ yüzün

-494-

Ve lehū

Fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün

1 Yağma cānum nâle-i bî-ihtiyārumdan şağın
Dökme kânum âb-ı çeşm-i eşk-bārumdan şağın

2 Şu virür her şubh-dem göz yaşı tîg-i âhuma
Çok beni incitme tîg-i âbdārumdan şağın

3 Cevr odı yağıdı beni yanumda durma ey tabîb¹¹⁶⁴
Bir dutuşmuş âteşüm kurb [ü] civārumdan şağın

4 Ten evinden rahtuñı cehd eyle ey cān taşra çek
Âfet-i seyl-i sirişk-i bî-çarārumdan şağın

¹¹⁶³ dutar: tuta (F.D.)

F.D.'de yer alan 3. beyit mecmûada yeri değışmiştir.

¹¹⁶⁴ tabîb: gönül (F.D.)

- 5 Gerçi bir hāk-i rehüm kimse beni almaz göze
Çoğ haqāretle nazār kıılma ğubārumdan şağın
- 6 Gelme qabrüm üzre ey ʿ aşğ içre ben tek ölmeyen
Taʿ ne dāşıdur saña seng-i mezārumdan şağın¹¹⁶⁵
- 7 Şāh-ı mülk-i miḥnetüm hayli sipāhum derd ü ğam
Ḥayl-i bī-ḥadd u sipāh-ı bī-şümārumdan şağın

120b 8 Ey Fuzūlı qaḅı maḥbūbı ki sevsen raḥmi var
Tetimme Kıl ḥazer ancağ benüm bī-raḥm yārumdan şağın

-495-

Fehīm

Fāʿ ilātün/ fāʿ ilātün/ fāʿ ilātün/ fāʿ ilün

- 1 Rehne-i esbāb-ı rindān ol geçme bādeden¹¹⁶⁶
Ol sebeble hem ḥalāş ol şıqlet-i seccadeden
- 2 Qayd-ı teşvīş devvār-ı şübheden bulup rehā¹¹⁶⁷
Himmet-āmüz-ı fūrüg ol bir dil-i āzādeden¹¹⁶⁸
- 3 Arzū-yı kevşer ile geçme meydan zāhidā
ʿ Ārif isen geç ümīd-i baḥşış-i nā-dādeden¹¹⁶⁹
- 4 Sāde-ğalb ol kim qazā-yı tīrün nağş-ı feyż alur¹¹⁷⁰
Her şikeste bāde-i mir ʿāt-i qalb-i sādeden¹¹⁷¹

¹¹⁶⁵ Bu beyit F.D.'de yoktur.

¹¹⁶⁶ Rehne-i esbāb-ı rindān ol geçme bādeden: Rehne ver esbābı rind ol geçme zāhid bādeden (FK.D.)

¹¹⁶⁷ devvār-ı şübheden: ridā vü şübhadan (FK.D.)

¹¹⁶⁸ fūrüg: ferāğ (FK.D.)

¹¹⁶⁹ nā-dādeden: nādāneden (F.K.D.)

¹¹⁷⁰ qazā-yı tīrün nağş-ı feyż alur: yine bī-reng ü nağş-ı feyż ider (FK.D.)

¹¹⁷¹ her: ser (FK.D.)

- 5 İstimâ'ı n'iydügin sāmān-ı rindi sofîyâ¹¹⁷²
Ben Fehîm-i mest-i 'aşk-ı bî-dîl üftâdeden¹¹⁷³

-496-

Ve lehû

Fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün

- 1 Hışm ile çeşmün zebân-ı nâlemi lâl itmesün
Mürğ-i dest-i envâr-ı dildür bî-per ü bâl itmesün¹¹⁷⁴

Tetimme

- 2 Biñ tegâfûl itse gamzeñ naqd-i cāna gam degül
Ġâret-ı esbâb-ı kîn itmekde ihmâl itmesün¹¹⁷⁵

- 3 Şöyle luţf it cāvidān-ı çeşm-i mu' ciz-güyuña
Şerh-i efsun-ı nigāhuñ cāna icmâl itmesün

- 4 Şāha iklîm-i gamındur dil yeter bî-dād kı¹¹⁷⁶
Peyk-i āhın bārgāh-ı 'arşa irsâl itmesün

- 5 Çarh-i dūn yâ Rab Fehîm-i 'aşık-ı üftâde-veş
Hiç mesti şehr-rüsvâyide pā-mâl itmesün

-497-

Rāmî¹¹⁷⁷

Mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün

- 1 Hemān def'-i humār-ı kîne itsün bî-melâl olsun
Şarâb-ı hūn-ı 'aşk çeşmine kat kat hâlâl olsun

¹¹⁷² İstimâ'ı: İstimâ' it (FK.D.)

¹¹⁷³ Ben: gel; mest-i 'aşk-ı bî-dîl üftâdeden: mest-i 'aşk u bî-dîl ü üftâdeden (FK.D.)

¹¹⁷⁴ Mürğ-i dest-i envâr-ı dildür: Mürğ-i dest-amüz-ı dilden (FK.D.)

¹¹⁷⁵ kîn: dîn (FK.D.)

¹¹⁷⁶ şāha: şāh (FK.D.)

¹¹⁷⁷ Rāmî Dīvānı'nda (Kavukçu, 2000) bu şiir bulunamamıştır.

- 2 Revā mı devlet-i ‘aşkıında itmek şān arzū
Ne var kavī sāye zūlfünde dil āsūde-ḥāl olsun
- 3 Gedā-yı kūy-ı hicrūᅇ behremend-i iltifāt eyle
Simāt-ı vaşldan ᅇābż-ı pūr-cevr u nevāl olsun
- 4 Geᅇer ey dil ümīd ᅇalmaz böyle germ-ā-germīden āᅇir
Biraz şabr it o meh-rū ‘ işve-dil-sūz-ı zevāl olsun
- 5 Füsürde oldı ᅇab’-ı Rāmī-i dem-serdi devrāndan
Getür sākī ayağı müntakil-i bezm-i vişāl olsun

-498-

121a

Ve lehū¹¹⁷⁸

Mef’ ülü/mefā’ ilü/mefā’ ilü/fe’ ülün

- 1 Bir laᅇza nihān olsa o meh-rū nazarumdan
Bīzār olurum ᅇāşılı nūr-ı başarumdan
- 2 Anᅇduᅇça o gül rū-yı ‘ arak-rīzini yārūᅇ
ᅇūnābe-i ᅇasret dökerüm ᅇeşm-i terümden
- 3 Ben ᅇā’ir-i evc-i ᅇarem-sūz u güdāzum
Āteş dökülürse ne ‘ aceb bāl ü perümden
- 4 Birden biragur muyduᅇ elüᅇden o ayağı
Sākī ᅇaberüᅇ olsa benüm derd-i sırrumdan
- 5 Rāmī n’ola ‘ arz eyler isem herkese şı’ rüm
Bāzar-ı belāᅇatda utanmam gevherümden

¹¹⁷⁸ RAM.D.’de bu şiir bulunamamıştır.

-499-

Rahmî¹¹⁷⁹

Mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün

- 1 Hemân ol mâh ile bir ruhsat-ı rûz-ı vişâl olsun
Baña ey çerç-i zâlim itdigin kat kat hâlâl olsun
- 2 Ten-i râzumda fikr-i mûmiyânınla dil-i şeydâ
Nice bir ay hilâl-ebrû hayâl ender-hayâl olsun
- 3 Şararsun rû-yı 'âşık eşk-i hûn-âlûd bezl eyler
Dilâ ol verd-i ra' nânûş demâdem alı al olsun
- 4 Bu germ-â-germ bezm-gâhîde tâ-key tehi destî
Kef-i ümîde şun sâkî şikeste-pür-sifâl olsun
- 5 Olur bugün Rahmî zevk-i bahşâ-yı dimâğ-ı dil
Hemân ol nahl-i nâzik bâdeli hüsni kemâl olsun

Tetimme

-500-

Āgāh

Fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün

- 1 Yârüm yâr olsun da a' dâ bildüğinden kalmasun¹¹⁸⁰
İtmezüz terk-i temennâ bildüğinden kalmasun¹¹⁸¹
- 2 Kayd-ı zülfünden dil-i şeydâ atılsa geçmezüz¹¹⁸²
Biz de yokdur gayr-ı sevdâ bildüğinden kalmasun

¹¹⁷⁹ Bu şiir RAH.D.'de bulunamamıştır.

¹¹⁸⁰ yârüm: yâr (AG.D.)

¹¹⁸¹ temennâ : temâşâ (AG.D.)

¹¹⁸² atılsa: aşılta (AG.D.)

- 3 Dilberin s̄ib-zenaḥdānuḡda ḥāmın almıřuz¹¹⁸³
Ġamze-i ġammāz cānā bildüġinden ḡalmasun¹¹⁸⁴
- 4 Efser-i ḡurřıdi virse ser-fürü eyler miyüz
şimdi çerḡ-i süfli ařlā bildiġinden ḡalmasun¹¹⁸⁵
- 5 Didi bilmezlükle řordu ḡālimi Āġāḡ o řūḡ¹¹⁸⁶
Bugün ülfet oldu ferdā bildüġinden ḡalmasun¹¹⁸⁷

-501-

Ḥāmī

Fā^c ilātün/ fā^c ilātün/ fā^c ilātün/ fā^c ilün

- 1 Öyle sūzān ol ki āteřḡāneler reřk eylesün
Āteř olsun şem^c ile pervāneler reşk eylesün¹¹⁸⁸
- 121b **Tetimme** 2 Tüġme-i zertāruḡı çöz sine-i siminüḡ aç
Çāk çāk olsun sadeḡ dürdāneler reşk eylesün
- 3 Nīm-bismil mürġ-veş çık ḡāne-i ḡumārdan
şıve-i reftāruḡa mestāneler reşk eylesün
- 4 Naṡ'-ı ^cirfānuḡ su^c üd it rütbe-i vālāsına
Beydaḡ-ı iḡdāmuḡa ferzāneler reşk eylesün
- 5 Ḥāmīyā bir kākül-i müřkīne ol dil-beste kim
Ḥalkā-i zencirüḡe dīvāneler reşk eylesün

¹¹⁸³ dilberin: sūz ile (AG.D.)

¹¹⁸⁴ ġamze-i ġammāz: ġamze-i nā-puḡte (AG.D.)

¹¹⁸⁵ süfli: sifle (AG.D.)

¹¹⁸⁶ řordu ḡālimi Āġāḡ o řūḡ: řordum ḡālin Āġāḡuḡ o mah (AG.D.)

¹¹⁸⁷ oldu ferdā: oldu luṡfi ferda (AG.D.)

¹¹⁸⁸ şem^c ile: şem^c alar (H.D.)

-502-

Ve lehū

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 ' Ārızuñ ' arz it güle gülşende zībālanmasun
Serve göster kıddüñi nāz ile ra' nālanmasun
- 2 Kıl muqavves kaşlaruñ haṭṭ-ı külāhından ' ayān¹¹⁸⁹
Ġurre-i meh şekl-i ebrūsına ğarrālanmasun
- 3 Zülf-i [çe]vgānındadır ey dilrubā dīvāneler
Ṭāğıdur bād-ı şabā kākül de şeydālānmasun¹¹⁹⁰
- 4 Sür raķībi ravza-i kūyuñdan ey hūrī-likā
Bāğ-ı cennetdür anı kāfir temāşālanmasun
- Tetimme 5 Def kıl [çe]mālūñden niķāb olsun ' ayān¹¹⁹¹
Ay yüzün āyīnesin görsün mücellālanmasun
- 6 Bülbül-i güyā gibi medh itse Ḥāmī kıddüñi¹¹⁹²
Lā[le]ler nāza gelüp güller muṭarrālanmasun

-503-

Ve lehū

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Dil yine pür-şerḥa-i ālām mānend-i nigīn
Muttaşıl dutsam elümde cām mānend-i nigīn

¹¹⁸⁹ haṭṭ-ı külāhından: ṭarf-ı külāhından (H.D)

¹¹⁹⁰ H.D.'de yer alan 2. ve 3. beyitlerin yerleri mecmūada deĝişmiştir.

¹¹⁹¹: cānā (H.D)

¹¹⁹² güyā: güyān; itme: itme (H.D)

- 2 Virmek istersen cihānda nām mānend-i nigīn
Merkezinde göster istiḥkām mānend-i nigīn
- 3 Faşş-ı ḥatem-veş virüp zīnet yakışmışdur tamām
Ḥāne-i zeyne o sīm-endām mānend-i nigīn
- 4 Ālet-i zulm eyleyüp rüyuḡ siyāh iden kese¹¹⁹³
Altuna batırsan olmaz rām mānend-i nigīn¹¹⁹⁴
- 5 Ol büt-i sengīn dili āḡūşa çekmek isteyen
Sīm ü zerden ḡurmak ister dām mānend-i nigīn
- 6 Mālik-i zer-i mu‘ teber şāhib-i gevher hem-nām-ver
Var mıdur dūnyāda almış kām mānend-i nigīn
- 122a **Tetimme** 7 Kec-nümādur zāhiri ammā çıkar āsarı rast¹¹⁹⁵
Levḡ-i dilde naḡş olan erḡām mānend-i nigīn
- 8 Kāviş-i ḡaḡḡā ki şabr itmek gerekdür eyleyen
Sīm ü zer taḡsiline iḡdām mānend-i nigīn
- 9 Gevherüḡ pāk ise āsāruḡ çıkar nāmın yürür
Sen hemān ḡānende ḡıl ārām mānend-i nigīn
- 10 Ber-ḡarār itsün Ḥudā ey merdüm-i dīdem seni
Ḥātem-i çeşmümde şubḡ u şām mānend-i nigīn
- 11 Tā ezelden ser-nüviştümdür bozulmaz zāhidā
‘Aşḡ ile olmaḡ keşide nām mānend-i nigīn

¹¹⁹³ iden kese: itmekdedür (H.D)

¹¹⁹⁴ batırsan: bandursaḡ (H.D)

¹¹⁹⁵ zāhiri: zāhidā (H.D)

- 12 Bî-ḥırāş-ı sîne şâh-ı nâmdar itmiş degül
Taḥt-ı zerrîn üzre vaz'-ı kām mânend-i nigîn
- 13 Hem çıkar naḳşuḡ beyāza hem olur rüyüḡ siyâh
İtme râzın herkese i' lām mânend-i nigîn
- 14 Ḥâtem-i bî-faşsa beḡzer ol ki çekmez sîneye
Bir leb-i la' l ü gözi bādām mânend-i nigîn
- Tetimme** 15 Maḡzen-i sîmin raşad gibi oturma üstüne¹¹⁹⁶
Ḥabl u imsāk ile virme nām mânend-i nigîn
- 16 Ḥâtem-i bî-faş eyle bî-ḡâṭṭ gibi olma ' akîm¹¹⁹⁷
Ḥalka kıl âsar-ı luṭfuḡ ḡam mânend-i nigîn
- 17 El kiri yüz karasıdır Ḥâmîyâ taḡsîlimüz
Olmışuz farzâ ki şâḡib-i nām mânend-i nigîn

-504-

Vâlî

Mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün

- 1 Nesîm-i bü'l-heves ḡisû-yı cânānumdan el çeksün
Çeker bir gün nedâmet âh u efḡānumdan el çeksün
- 2 Yanumda şubḡa dek yârüḡ ḡayâli miḡmānumdur
Bu şeb ḡ'âb-ı ferâḡat çesm-i ḡayrānumdan el çeksün
- 3 Dil-i mecrūḡum âzâd eylesün derd-i keş-â-keşden
Yâ itsün çâre vaşlından yâ dermānumdan el çeksün

¹¹⁹⁶ oturma: oturmuş (H.D)

¹¹⁹⁷ bî-faşş eyle bî-ḡâṭṭ: bî-faşş eyle bî-faşş-ı ḡâṭṭ (H.D)

- 4 Hicāb altında kıorsa böyle sākının ger ibrāmı
Leb-i küstāh-ı ʿ ismet būs-ı dāmānumdan el çeksün
- 5 İştüdüm imiş bād-ı şabāya söyle Vālī'ye
Periřān eylerüm zülf-i periřānumdan el çeksün

-505-

122b

Bākī

Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün

- 1 Ğam-ı haıııyla yārüh nice bir dil pür-melāl olsun
Sür ey sākī ayağı mür-ı ğussa pāy-māl olsun
- 2 Viřālüh bezmüñe tek mahrem eyle cān-ı maıızūnı¹¹⁹⁸
İçerlerse ħarāmī gözlerin kānum halāl olsun
- 3 Yeter şit u řadā-yı cān-ı nālānum bu ğülzāra
Çemen bülbülleri řimden girü ħāmūř u lāl olsun
- 4 Ser-i küyuñda ger ğavġā-yı ʿ uřřāk olmasun sen
Raķīb-i kāfiri öldür ne ceng vü ne cidāl olsun
- 5 Tiġ eyler mi Bākī cānı kıurbān olduġum senden
Fedā yolına vārı tek hemān ʿ ıyd-ı viřāl olsun

-506-

Nā' ilī

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Söyleñ ol āfete dünyāyı ħarāb eylemesün
Sell-i seyf-i nigeħ-i ħıřm-ı ʿ itāb eylemesün¹¹⁹⁹

¹¹⁹⁸ maıızunı: maıırumı (B.D.)

¹¹⁹⁹ ħıřm: çesm (NB.D.)

2 Giceler hem-dem-i agyār idüğü hep bilürüz¹²⁰⁰
Bizden ol āfet-i gül-çehre hicāb eylesesün

3 İttifāk itmiş o ebrū leb-i la' lünle şaķın
Dil-i pür-eşķ miyānın şekker-āb eylesesün

Tetimme 4 Nālemüz var harem-i yāre ki nālen ey dil¹²⁰¹
Men'-i āsāyış-i gül-bister-i h'āb eylesesün

5 Nā' ilī tāb u teb-i nā'ire-i hışm-ı Hudā
Hiçbir ferdi esir-i teb ü tāb eylesesün

-507-

Ve lehū

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

1 Ol hādeng-endāz-ı hüsñüñ geçme yanından şaķın
Tir-i bārān-ı kemān-ı ebrūvānından şaķın

2 Her nigāhı sanki zehr-ālūd bir şemşirdür¹²⁰²
Pādişāh-ı kişver-i hüsñüñ emānından şaķın

3 Kıl hāzer merdümlüğinden ol hārāmī gözlerüñ
Zülfinüñ tāb-ı kemend-i cān-sitānından şaķın

4 Ser-be-ceyb-i intibāh ol h'āb-ı gāfletden uyan
Bu kühen mihmānı sarāyın mizānından şaķın¹²⁰³

5 Nīş-i zehr-ālūd-ı peykān-ı kazādur müdde'ī
Nā' ilī'nin zaķm-ı şemşir-i zebānından şaķın

¹²⁰⁰ idügi: idügin (N.D)

¹²⁰¹ nālemüz: nālesüz (N.D)

¹²⁰² zehr-ālūd: zehr ile ālūde (N.D)

¹²⁰³ sarāyın mizānından: serānın mizbānından (N.D)

-508-

Nürî¹²⁰⁴

Fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün

- 1 Perde-i derd-i derûnum âh çıkmaz aradan
Şağınur mihr-i ruhuñ çeşmim begüm nezzâreden
- 123a 2 Tıfl-ı eşküm dîdeden çıkdı temâşâya vü lîk
Tetimme Çıkmadı şâh-ı hayâlün sine-i şad-pâreden
- 3 Emmeye la' lün şağınmam zağm-ı tîr-i ğamzeden
Kâm-cüyân heves itmez tehâşî yâreden
- 4 Gâh haţ u hâle geh ebrûya tüş eyler beni
Çâk çâk olsam mağal ben bu baht-ı kâradan
- 5 Çeşm-i mest-i hün-çegânuñ cân ile kurbânıdur
Kaçma ey âhû-nigâhum Nürî-i bî-çâreden

-509-

Muhtlîş

Mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün

- 1 Çalış ğamgînler şâd itmege şâd olmağ istersen
Söndür kalb-i nâsı ğamdan âzâd olmağ istersen
- 2 Binâ-yı 'ömri berbâd eyleme tekdîr hâtırla
Gönül yap luţfla ma' mür u âbâd olmağ istersen

¹²⁰⁴ Bulabildiğimiz D.N.D'de, M.N.D'de, İ.Z.N.D.'de, P.N.D.'de, A.N.D.'de, H.N.D.'de ve N.H.D'de bu şiir bulunamamıştır. Ancak bu şiirin Nürî mahlaslı başka bir şairin dîvânında yer alması muhtemeldir.

- 3 Hazer endîşe itme tîşe-i cevri maḥabbetden
Aķif-i bî-sütûn-ı ‘aşka ferhâd olmak istersen
- 4 Mürüvvetkârluga gûşîş kıl a‘ dâ vü aḥbâba
Bu ‘âlemde hemîşe ḥayr ile yâd olmak istersen¹²⁰⁵

Tetimme 5 En evvel Muḥlişâ ğafletde nefsi-dünuḡdan
Vezâret mesnedinde mazḥar-ı dâd olmak istersen

-510-

Bahâi

Mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün

- 1 Dağıtduḡ ḡ‘âb-ı nâz-ı yâri ey feryâd neylersün
İdüp fitneyle dünyâyı ḡarâb âbâd neylersün
- 2 Dil-i mecrûḡuma raḡm eyle ḡalsun dâm-ı zülfünde
Şikeste-bâl olan mürġi idüp âzâd neylersün
- 3 İdersün gerġi her derde ṡabîbim bir devâ ammâ
Cünûn-ı ehl-i ‘aşġ olunca mâder-zâd neylersün
- 4 Varup ġisû-yı zülf-i yâri biri birine ḡatduḡ
Yine bir fitne taḡrîk eyledüḡ ey bâd neylersün
- 5 Şehîd-i tîġ-i ‘aşġ-ı yârdur ser-cümle-i ‘âlem
Urup şemşîre dest ey ġamze-i cellâd neylersün
- 6 Güzel taşvîr idersün ḡaṡṡ u ḡâl-i dilberi ammâ
Füsûn-ı ‘işveye geldükde ey Behzâd neylersün¹²⁰⁶

¹²⁰⁵ Bu şiirde redif olarak kullanılmış olan “istersen” sözcüğü MUH.D.’de “istersen” şeklindedir.

¹²⁰⁶ ‘işveye: fitneye (BD.)

- 7 Bahāi-veş degülsün qābil-i feyz-şafā sen de
Tekellüf ber-ţaraf ey hātır-ı nā-şād neylersün

-511-

123b

Ĥanīf¹²⁰⁷

Fe' ilātün (Fā' ilātün)/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)

- 1 Derd-i dilden o da āgāh u haberdār olsun
İtdigü luţfu qadar sevdicegüm vār olsun
- 2 Dehenüñde 'acabā yoq mu vefā gibi cevāb
Söyle ey şüh-ı meded bārī bir azār olsun
- 3 Ğayrı dil Mışr'ına şāh olma degüldür
Ba'dezīn ister ise şāhid-i pāzar olsun
- 4 Mey-i naĥvetle olup ğonce-i la' li şekker-āb
Sebze-i ĥaţţı daĥī ' ayn-ı çemenzār olsun
- 5 Dā'imā Ĥazret-i Ĥaĥ himmet-i merdān-ı Ĥudā
Her ĥuşuşunda Ĥanīfā'ya vefādār olsun

-512-

Muĥliş¹²⁰⁸

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Dilrubāsın bī-vefāsın ey cefā-cū nev-civān
Bī-vefāsın ey cefā-cū nev-civān ĥālüm yaman
- 2 Ey cefā-cū nev-civān ĥālüm yamān senden amān
Nev-civān ĥālüm yamān senden amān senden amān

¹²⁰⁷ İbrahim Hanīf Dīvānı'nda (Aksu, 1996), Bolulu Mehmed Hanif Dīvānı'nda (Yiğit, 2015) ve Seyyid İbrahim Hānif Dīvānçesi'nde (Millet Kütüphanesi Yazmalar) bu şiir bulunamamıştır.

¹²⁰⁸ Bu şiir MUH.D.'de bulunamamıştır.

- 3 Muḳteżā-yı tālī' ümdür derd-i 'aşḳuḳ zāriyum
Ṭālī' ümdür derd-i 'aşḳuḳ zāriyum bīmāriyum
- 4 Derd-i 'aşḳuḳ zāriyum bīmāriyum gam-ḩ'āriyum
Zāriyim bīmāriyum ğam-ḩ'āriyum kārüm fiġān

Tetimme 5 Tā ezelden mest-i 'aşḳam şunma sāḳī cām cām
Mest-i 'aşḳam şunma sāḳī cām cām nüş eylemem

6 Şunma sāḳī cām cām nüş eylemem ḩayretdeyüm
Cām cām nüş eylemem ḩayretdeyüm dā'im hemān

7 Muhlisā gülistān-ı 'aşḳa geldin çün hezār
Gülistān-ı 'aşḳa geldüḳ çün hezār nāle-kār

8 'Aşḳa geldüḳ çün hezār nāle-kār nev-bahār
Çün hezār nāle-kār-ı nev-bahār her zamān

-513-

Şānī¹²⁰⁹

Fe' ilātün (Fā' ilātün)/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)

- 1 Gösterür mi 'acabā faẓl-ı ḩudā rāh-ı vaṭān
Dili firkat-zede itdi n'idem eyvāh vaṭān
- 2 Yanar odlara düşer bu dili eyvāh meded
Zikr u tesbīhüm olur her nefes āh vaṭān
- 3 Hem-nişīn olması mümkün idi gül-i gülşen ile
Olıcaḳ 'aşıḳ-ı dildādeye dil-ḩ'āh vaṭān

¹²⁰⁹ Bulabildiğimiz Sani ve Türkçe Divanı Ubeydullah Han adlı eserde(Aslan, 2010), Fehim-i Sani Divanı (Çelik, 2012) adlı çalışmada, Divan-ı Sultān Bayāzīd-i Sānī'de (Milli Kütüphane Yazmalar) ve Divan-ı Sānī'de (Sānī, 1875) bulunamamıştır. Ancak bu şiirin Sānī mahlaslı başka bir şairin dīvānında yer alması muhtemeldir.

- 4 Nāvek-i zaḥm-ı sitem oldı kemāndār-ı gönül
Çekilür ‘arşa gider şubḥ u mesā vāh vaṭan
- 124a 5 Dil ki ol yār-ı cefā-cūya nigāh itme diler
Tetimme Gülşen-i bāğ-ı iremdür baṅa vü billāh vaṭan

- 6 Bunca firḳat dil-i pür-nāza taḥammül mi gelür
Düşicek ḥāṭıruma mahv olurum gāh vaṭan
- 7 Şānīyā itmez idüm bunca telāş-ı ğurbet
Varaḳ-ı mihr-i vefā eylese āgāh vaṭan¹²¹⁰

-514-

Rāmī¹²¹¹

Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün

- 1 Olup ‘uzlet-nişin-i firḳat ayrıldum o māhumdan
‘Aceb mi jāle-veş āteş dökülse naḥl-i āhumdan
- 2 Kime şekvā idem bu ṭālī‘ u baḥt-ı siyāhumdan
Beni meḥcūr kıldı āşiyān dād-ḥāhumdan
- 3 Fetil-i müş‘il-i mihr-i cihān-tābı felek her şubḥ
Yaḳar sūz-ı şerār şu‘le-i şem’-i külāhimdan
- 4 Ḥalāş-ı kayd-ı ḥāşākün eylemezse ğonce-i kāmı
Ne ḥāşıl eşk-i çeşmümden fiğān-ı şubḥ-gāhumdan
- 5 Meger imdād-ı bād-ı mağfiret der-kār ola yoḥsa
Necāt ümīdi yoḳdur mevc-i girdāb-ı ğünahumdan

¹²¹⁰ Bulabildiğimiz U.H.S.D.’de, F.S.D.’de adlı çalışmada, D.S.B’de ve D.S.’de bulunamamıştır. Ancak bu şiirin Sānī mahlaslı başka bir şairin dīvānında yer alması muhtemeldir.

¹²¹¹ RAM.D.’de bu şiir bulunamamıştır.

-515-

Luṭfî¹²¹²

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Nāzenīm nāz ile gördüm gelür ḥammāmdan
Dökülen devr mi ' araḫ mıdur ruḫ-ı gül-fāmdan
- 2 Yapışup gīsūsuna öpdüm bir sīmī[n]-teñi
' Āzim oldum beyt-i āmāle tarīḫ-i Şām'dan
- 3 ' Uḫde-i ser-bestedür şalvār bendüñ bendeye
Açsam olmaz tılsımını āh genc-i kāmđan
- 4 Leyle-i vuşlat şeb-i ' ıyd-i sa' id ḫadardur
İdelüm zevḫ ile ihyā yatma gel aḫşāmdan
- 5 Ey ṭabībüm la' lüñ emdür Luṭfî-i dil-ḫasteye
Bāde-i nābı şakınma mest-i mey- āşāmdan

-516-

Ve lehū¹²¹³

Mef' ülü/mefā' ilü/mefā' ilü/fe' ülün

- 1 Ḥavra mısun ey şūḫ perī mi ne gevhersün
Bu ḫüsn ile ḫāşa dimem saña beşersün
- 2 Rūyuñdan alur mihr-i cihān-tāb ziyāsın
Eflāḫ-ı leṭāfetde begüm ṭurfa ḫamersün

¹²¹² Bulabildiğimiz M.L.D.'de ve LUT.D.'de bu şiir bulunamamıştır. Ancak bu şiirin Luṭfî mahlaslı başka bir şairin divânında yer alması muhtemeldir.

¹²¹³ Bulabildiğimiz M.L.D.'de ve LUT.D.'de bu şiir bulunamamıştır. Ancak bu şiirin Luṭfî mahlaslı başka bir şairin divânında yer alması muhtemeldir.

- 3 Teşrîf idecek bezmümi baş çeşmüme pâyın
Başma kâdemün hâke gözüm nûrı başarsun
- 124b 4 Ey bâde irüşmez mi leb-i yâri emersün
Tetimme Nüşîn olasun ğayra niçün baña emersün

- 5 Ebrûya ne hâcet ki ide fitneye imâ
Ey çeşm-i siyeh fitnede dünyâyâ yetersün

- 6 Neşr it güher-i nazm-ı teri Luţfi'ni dehre
Ey hâme çü miftâh-ı dürr-i genc-i hünersün

-517-

Vesîm

Fe' ilâtün (Fâ' ilâtün)/ fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün (fa' lün)

- 1 Tâ-be-key bürka'-ı şerm ile bürünsün yürisün¹²¹⁴
Cilve kılsun o peri-rûy görünsün yürisün
- 2 Telh-kâm-ı ğamuña bezmgeh-i şādide
Sākîyâ sâğar-ı ğam reşk ķo dönsün yürisün¹²¹⁵
- 3 Ne durur nâz ile ebrû-yı kemândârından
Tîr-i ğamzeñ hedef-i câna doķunsun yürisün
- 4 Sûziş-i âhum ile itmez isem ger huşk-âb
Āsiyâ seng-i felek bir dem öğünsün yürisün
- 5 'Azm-i gül-geşt kıl ey şüh-ı sitem-ger-i 'uşşāk
Ser-i zülfün gibi pâyında sürünsün yürisün

¹²¹⁴ Bu şiirin beyitlerinin sonunda yer alan “yürisün” kelimesi Vesîm Divânı'nda “yürüsün” şeklindedir.

¹²¹⁵ ğam: Cem (VES.D.)

- 6 Vaşf-ı la' l-i leb ü kıaddi ile dīvāne Vesīm
Haşre dek şevk ile dillerde okunsun yürisün¹²¹⁶

-518-

Halīm

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 ' Ālemi kırduñ geçürdün tığ-i ebrūlarla sen
Mülk-i hüsne mālİK olduñ zūr-ı bāzūlarla sen
- 2 Māhdan mahīye dek seyr eyledüñ mi dün gice
Gökşu'ya gitmiş idüñ mehtāba mehrūlarla sen
- 3 Āh bilmem n'eyleyem söz dinlemezsün sevdüğüm
Olmaduñ hem-meclis-i şoĥbet süĥan-gūlarla sen
- 4 Bir muşavver hoş nihālistān olur şahn-ı çemen
Seyre gelsen naĥl-i nāzım kıadd-i dil-cūlarla sen
- 5 Çeşm-i dildārın ĥayāliyle gönül me'nūssun
Eyledüñ mecnūn gibi ünsiyet āhūlarla sen
- 6 Hem'-inān olduñ bu vādide Nedīm ü ' İzzet'e
Raĥş-ı tab' ın sür Halīmā esb-i cādūlarla sen

-519-

Ve lehū

Fe' ilātün (Fā' ilātün)/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)

- 1 Ey gönül ben seni rüsvā ideyim ' ahd olsun
Bāde-i ' aşk ile şeydā ideyüm ' ahd olsun

¹²¹⁶ şevk ile: şevkle (VES.D.)

- 2 Fāş-ı esrār-ı maḥabbetse eger ʿ isyānum
Baʿdezin cān gibi ihfā ideyüm ʿ ahd olsun
- 125a 3 Dimedün miydi baḥa resm-i vefā-dārluđı
Tetimme Hep senün ḥaḳḳına icrā ideyüm ʿ ahd olsun
- 4 Durmayup ʿ ahdine itdün bizi ađyāre fedā
Senden Allāhʿuma ŧekvā ideyüm ʿ ahd olsun
- 5 Ben de bu nazm-ı nev-āyini Ḥalīmā yārün
Ḥāk-i dergāhına ihdā ideyüm ʿ ahd olsun

-520-

Nābī

Mefʿ ülü/mefāʿ ilü/mefāʿ ilü/feʿ ülün

- 1 Ey nār-veş ol māh-likādan mı gelürsün¹²¹⁷
Ey hüdhüd-i ümmīd sebādan mı gelürsün
- 2 Ālūde-i ḥündür yine dāmān u girībān
Ey ğamze-i ḥün-ḥār ğazādan mı gelürsün
- 3 Şevḳin vār alup satmaga erbāb-ı niyāzı
Südāgeri-i sūk-ı mīnādan mı gelürsün
- 4 Teşrife bu şeb vaʿ di var ol şemʿ-i ümīdün
Ey ḥāb-ı siyeh-baḥt ʿ işādan mı gelürsün¹²¹⁸
- 5 Bu secde-i bīhūde nedür her ḳademünde
Ey ḥāb-ı bī-mağz likādan mı gelürsün

¹²¹⁷ nār-veş: nāme (NB.D.)

¹²¹⁸ NB.D.'de 4. ve 5. beyitlerin yeri mecmūada deđişmiştir.

- Tetimme** 7 İtmiş saña dil-ḥastelerün ḥāleti te'sīr
Ey çeşm-i siyeh dārū'ş-şifādan mı gelürsün
- 8 Her bir yere müyundan aḳar āb-ı leṭāfet¹²¹⁹
Deryā-yı leṭāfetde şenādan mı gelürsün
- 9 Zāhid bizi taḥvīf ile teşvīşe düşürme¹²²⁰
Sen maḥkeme-i rüz-i cezādan mı gelürsün¹²²¹
- 10 Bilsem ne için varmışduḡ kūyuḡa ey eşk¹²²²
Taḥrīk-i ḡazabdan mı recādan mı gelürsün
- 11 Nābī ḡazeli gibi ḡoş-āyendelük var¹²²³
Ey bād-ı revān-baḡş Ruhā'dan mı gelürsün

125b

Boş yaprak

-521-

126a

Ḡazel-i Fuzūlī Taḥmīs-i Nābī

Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün

- 1 İdüp meyl-i sitem-i eşk ile āh alma gedālardan
Şaḳın ey nev-nihālüm nā-sezā āb u hevālardan
Yazıḳdur duṭunma cām-ı luṭfuḡ mübtelālardan¹²²⁴
Kerem kıl kesme sāḳī iltifātuḡ bī-nevālardan
Elinden geldiḡi ḡayrı dirīḡ itme gedālardan

¹²¹⁹ yere: bün (NB.D.)

¹²²⁰ zāhid: vā' iz (NB.D.)

¹²²¹ NB.D.'de yer alan bu gazelin 6. beyti mecmūada yer almamaktadır. Bu beyit şöyledir:

6 Her bir bün-i müyından aḳar ab-ı leṭāfet

Deryā-yı melāḡatde şinādan mı gelürsün (NB.D.)

¹²²² varmışduḡ:varmış idüḡ (NB.D.)

¹²²³ ḡoş-āyendelük: ḡoş-āyendelüḡün (NB.D.)

¹²²⁴ tutunma: dūr tutma (NB.D.)

- 2 Hele kām-ı sipihr üzre biz olduk ğussa pā-mālī
Çekildük ğurbete olduk vişāl-i yārdan ħālī
‘ Aceb ħāşıl mıdur hem-şoĥbetān-ı ‘ aşkuñ āmālī
Şabā kūyunda dildārın nedür üftādeler ħālī
Bizüm yerden gelürsün bir ħaber ver aşinalardan
- 3 Felek sedd olsa virmez dīde-i ħūn-pāşa temkīni
Ne güne tūṭiyā ko yaş kırtmaz çeşm-i nemġini¹²²⁵
Gel aġlatma ‘ ilāc-ı nā-pesendünle bu ġamġini
Ṭabībā ħāk-i kūy-i yārdandur eşk teskīni
Baña arturma zaĥmet göz yaşarur tūṭiyālardan
- 4 Tehī destān-ı künc-i ġurbetüz berg ü nevāmuz yok
Nevāl-i vaşdan ġayrı ġönülde iştiĥāmuz yok¹²²⁶
Ĥayāl-i ħāl-i müşk-āġininden ġayrı ġidāmuz yok¹²²⁷
Esīr-i ġurbetüz biz senden özge āşināmuz yok
Ayaġın kesme bāşın çün bizüm miĥnet-serālardan
- 5 Derūnuñ Nābīyā āyīne-i ruĥşār-ı rāz eyle
Dilün tenvīr-i āteşĥāne-i sūz u ġüdāz eyle
Lebüñ ibrām-ı ĥarf-i vaşlda tekrār bāz eyle¹²²⁸
Fuzūlī nāzeninler ġörsen izĥār-ı niyāz eyle
Terahĥum umsa ‘ ayb olmaz gedālar pādişā[h]lardan

¹²²⁵ güne:deñlü (NB.D.)

¹²²⁶ ġönülde:nevāle (NB.D.)

¹²²⁷ āġininden: āġinden (NB.D.)

¹²²⁸ ibrām:tekrar; tekrār bāz eyle: ħ‘ahiş-ṭırāz eyle (NB.D.)

Ġazel-i Muħliř Taħmīs-i Nūrī¹²²⁹

Mef' ūlū/mefā' ilū/mefā' ilū/fe' ūlūn

- 1 Ta' n eyleme taṭvīl-i maḳāl eyledüğüm den
Taḫḫīḳ-i mezāyā vü melāl eyledüğüm den
Biñ nükte-i bāruñ ḫayāl eyledüğüm den
Maḳsad sen idüñ medh-i cemāl eyledüğüm den
Ḳadrüm bilinür ' arz-ı kemāl eyledüğüm den
- 2 ' Arz itmege aḫvālümü māni' olur aḡyār
Tenhā bulamam söylemege bir iki güftār
Āh itmedeyüm derd-i dil-i zārımı izmār
Ekser şaḫınuḡ eyleyemem sırrımı izḫār
' Aşḫuñla begüm sīnemi lāl eyledüğüm den
- 3 Ma' lūmu degül zannuma ' aşḫuñ nedür aşlı
Yoḡ zevḳ u maḫabbetden eşer şorma o faşlı
Alsaydı eger ' aḫlumu bir sādece tesellī
Bilseyd[i] şehā şūfi nedür lezzet-i vaşlı
Şormazdı benüm rüz u leyāl eyledüğüm den
- 4 Nuṭḫum ṭutulur noḳta gibi vaşf-ı dehende
Mihrāb-ı devā bir gelicek yāda çemende
Bülbül gibi dil nāliş ider şaḫn-ı bedende
Her laḫza iḳāmet olunur maḫfel-i tende
Ḫāl-i Habeş' üñ dilde bilāl eyledüğüm den
- 5 Başdursa n'ola naḡmesini mürġ-i hezārūñ
Tahsīne sezādur sūḫan-ı dūr-niṣārūñ

¹²²⁹ Bulabildiğimiz D.N.D'de, M.N.D'de, İ.Z.N.D.'de, P.N.D.'de, A.N.D.'de, H.N.D.'de ve N.H.D'de bu şiir bulunamamıştır. Ancak bu şiirin Nūrī mahlaslı başka bir şairin dīvānında yer alması muhtemeldir.

Çandı deheninden gicemüz Nürî nigâruñ
Ağzın şuladur bu ğazelüm Muħlişâ yârũñ
Naẓm-ı sũħanı âb-ı zülâl eyledigũnden

-523-

127a

Fuzũlî

Fâ' ilâtũn/ fâ' ilâtũn/ fâ' ilâtũn/ fâ' ilũn

- 1 Bũlbũl-i dil ğũlşen-i ruħşâruñ eyler arzũ
Tũťi-i cãn la' l-i Őekker-bâruñ eyler arzu
- 2 Nâme vũ kâsid peyâmıyla ğoş olmaz ğâťırũm¹²³⁰
Öz lebũñden lehce-i ğũftâruñ eyler arzũ
- 3 Serv ü ğũl nezzâresin neyler saña ğayrân olan
' Ârızũnla ğadd-i ğoş reftâruñ eyler arzũ¹²³¹
- 4 Arzũ eyler ki ben tek muttaşıl bĩmâr ola
Kim ki vaşl-ı nergis-i bĩmâruñ eyler arzu
- 5 Hicr bimâr-ı tenũm båd-ı şabâdan dem-be-dem
Şiħğat ićũn Őoğbet-i ruħşâruñ eyler arzũ¹²³²
- 6 Zũlmet-i hicrinde yağmaz Őem'e ćeşmũm merdũmi
Pertev-i ruħsâr-ı pũr-envâruñ eyler arzũ
- 7 Arzũ-mend-i vişâlündũr Fuzũlî ğaste-dil
Vaşluñ ister devlet-i didâruñ eyler arzũ

¹²³⁰ nâme vũ kâsid: nâme-i kâsid (F.D.)

¹²³¹ ' ârızınla: ' ârızınlan (F.D.)

¹²³² Őoğbet-i ruħşâruñ: Őiħğat-i ağbârın (F.D.)

-524-

Ve lehū

Fe' ilātūn (Fā' ilātūn)/ fe' ilātūn/ fe' ilātūn/ fe' ilūn (fa' lūn)

- 1 Ramazān oldı çeküp şāhid-i mey perdeye rū
Mey içün çeng tutup ta' ziye açdı gīsū

Tetimme 2 Bildi muṭrıb ki nedür ḥāl götürdü ḳopuzı
Bezmden çekdi ayađını şurāḥī vü sebū

- 3 Bezm kānūnı bozuldı ne içün çeng ile def
Yığılıp itmeyeler ḥākim eşiğinde ğulū

- 4 Ramazān ayı gerek açıla cennet ḳapusı
Ne revā kim ola meyḥāne ḳapusı bağlu

- 5 Feth-i meyḥāne içün okuyalum Fātiḥa'lar
Ola kim yüzümüze açıla bir bağlu ḳapu

- 6 Āfitāb-ı ḳadeḥ itmez Ramazān ayı ṭulū'
Ne belādur bize yā Rab ne ḳara gündür bu

- 7 İntizār-ı zımm-i ğül-reng ile māh-ı 'ıyde¹²³³
Baḳa baḳa inecedür gözümüze ḳara su

- 8 Ramazān oldı budur vehmi Fuzūli'nin kim
Nice ğün içmeye mey zühd ile nāgeh duta hū

¹²³³ zımm: mey; māh: bayram (F.D.)

-525-

Nābī

Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün

- 1 Şağın terk-i edebden kūy-i maḥbūb-i Ḥudā'dur bu
Nazargāh-ı ilāhīdür maḳām-ı Muştafā'dur bu

127b

Tetimme

- 2 Ḥabīb-i Kibriyānuḡ ḡāb-gāhıdur ḡaḳıḳatde
Tefāvvuḡ-gerde-i 'Arş-ı Cenāb-ı Kibriyā'dur bu

- 3 Bu ḡākūn pertevinden oldı deycūr-i 'adem zā'il
'Amādan açdı mevcūdāt çeşmūḡ ḡūḡıyādur bu

- 4 Felekde māh-ı nev bābü's-selāmuḡ sīne-çākidür¹²³⁴
Anuḡ ḡandīlidür ḡod-maḡla'-ı nev-rızādur bu¹²³⁵

- 5 Mürā'āt-ı edeb şartıyla gir Nābī bu dergāha
Meḡāf-ı ḡudsīyāndur buse-gāh-ı evliyādur bu

-526-

Nazīf¹²³⁶

Mef' ulü/mefā' ilü/mefā' ilü/fe' ulün

- 1 Zevḡ-i lebūḡ ey ḡonce-dehen mül mi nedür bu
Reng-i ruḡ-ı ālūḡ 'acabā ḡül mi nedür bu

- 2 Ḥālūḡ vaşat-ı cebhede bir nūr-ı siyeh mi
Yā çehre-i kāfūrda fülful mi nedür bu

¹²³⁴ NB.D.'de yer alan 2., 3. ve 4. beyitlerin mecmūada yerleri deḡişmiştir.

¹²³⁵ anıḡ: bunun; ḡod:ḡūr (NB.D.)

¹²³⁶ Bulabildiḡimiz M.NAZ.D.'de ve MEV.N.D.'de bu şiir bulunamamıştır.Ancak bu şiirin Nazīf mahlashı başka bir şairin dīvānında yer alması muhtemeldir.

- 3 Kākül midür ol gerden-i billūra dökülmüş
Yā şışede bir deste-i sünbül mi nedür bu
- 4 Dil-beste-i kāküller ki haste-i çeşmi
Bu tül-i emel devr-i teselsül mi nedür bu
- 5 Güş eyledi eş' aruñı ol gonce-i ra' nā
Açıldı dedi nağme-i bülbül mi nedür bu

Tetimme 6 Sebķ itmede bu teng zemīn üzre Nazīfā
Kilk-i siyehūñ zāde-i düldül mi nedür bu

-527-

128a

Nābī

Fe' ilātün (Fā' ilātün)/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)

- 1 Kalmadı rāh-ı talebde ḥaṭar inşā'allāh
İderüz kūy-ı murāda sefer inşā'allāh
- 2 Hiçbir 'uğde var mı ki açılmaz ey dil¹²³⁷
Var iken elde niyāz-ı seher inşā'allāh
- 3 Dil-i sengi ne kadar saḥt ise de dildāruñ
Nāvek-i āhum kār-ger inşā'allāh
- 4 Germine serdine şabr eyleyerek dünyānuñ
Aluruz naḥl-i emelden şemer inşā'allāh
- 5 Çerḥūñ olmuş dutalum devr-i ḥilāf-ı me'mül
Dem olur kāmımız üzre döner inşā'allāh

¹²³⁷ var mı ki: vardur ki (NB.D.)

6 Peyk-i āhum gideli hayli zamāndur yāre
Umaruz kim getürür bir haber inşā'allāh

7 Ne kadar saht ise a' dālīgınuñ siperi
Anı şemsīr-i hülüşum keser inşā'allāh

8 Olsa bir kerre vezān-ı bād-ı kerem ey Nābī
Çomaz āyīne-i dilde keder inşā'allāh

-528-

Ve lehū

Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün

1 Beni tefriķe olsa senden ağıyār ittifāk üzre¹²³⁸
Ne bākım var hülüş elbetde ğālibdür nifāk üzre

2 Ser-ā-pā-yı cihān bāzīçe-i dest-i teğāfüldür¹²³⁹
Çarār itmek ne mümkün ğāl-i 'ālem bir siyāk üzre

3 Dil-i hicrān tā hayretle itdi şöyle ülfet kim¹²⁴⁰
Vişālün ğaldı yek zerre hicābı firāk üzre¹²⁴¹

4 Ğubār-ı vahşet olmaz dāmen-i şahrā-yı vahdetde
Selām eyler bu deştün bāza lik iştiyāk üzre¹²⁴²

5 Gören ol ğonce-i āğüş-ı pirānemde ey Nābī
Ğül-i taşvirdür dirler çekülmüş köhne tāk üzre

¹²³⁸ Beni tefriķe olsa senden: Seni tebride benden olsa (NB.D.)

¹²³⁹ teğāfüldür: teğābüldür (NB.D.)

¹²⁴⁰ hicrān tā: hicr azma (NB.D.)

¹²⁴¹ hicābı: rüchānı (NB.D.)

¹²⁴² bāza lik: kebki bāze (NB.D.)

Ve lehū

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Müşg-[s]āy itdi dimāğ-ı bād-ı gīsūlar yine¹²⁴³
Nāfe-riz oldı bu sevdālarla āhūlar yine
- 2 Yār gülşende gül-i cām elde bülbül nālede¹²⁴⁴
Vaḳtidür mestāne reftār eylesün cūlar yine
- 3 Ğamze ḥāmūş-ı teğāfūl dīde Lebriz-i ğazab
Furşat-ı güftār bulmuş gibi bed-gūlar yine¹²⁴⁵
- 128b 4 Ḥāhiş-i vuslat mı his itmiş telāşımdan benim¹²⁴⁶
Tetimme Mevc-ḥiz-i çin-i nāz olmakda ebrūlar yine¹²⁴⁷
- 5 Ol gül-i ter ğān gül-geşte çıkmış ḥāneden¹²⁴⁸
Bülbülün feryādını başdurdı yā hūlar yine¹²⁴⁹
- 7 Ferş-i rāh olmaḳ gibi bir nev-nihāle niyyetün
Nābiyā ḥālī degüldür bu tekāpūlar yine

¹²⁴³ bād-ı gīsūlar: camı gīsūlar (NB.D.)

¹²⁴⁴ gülşende: meclisde (NB.D.)

¹²⁴⁵ NB.D.'de yer alan 3. ve 5. beyitler mecmūada yer deĝişmiştir.

¹²⁴⁶ İtmiş telāşımdan benüm: itdi telāşımdan 'aceb (NB.D.)

¹²⁴⁷ NB.D.'de yer alan bu gazelin 6. beyti mecmūada yer almamaktadır. Bu beyit şöyledir:

6 Ḥalka-i çeşminde nerdüm sanma olmuş lāne-sāz

Zir-i ṭāḳ-ı ebrüvanında perestūlar yine (NB.D.)

¹²⁴⁸ ğan: galiba (NB.D.)

¹²⁴⁹ yā: hū (NB.D.)

-530-

Ve lehū

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Nev-bahār oldı çemen-püş oldı şahrālar yine¹²⁵⁰
Cilve itdi sünbül-āsā serde sevdālar yine
- 2 Şevketin görmüş zemīnin renk renk ezhār ile¹²⁵¹
Dāmen-i şahrāya yüzler sürdi dünyālar yine¹²⁵²
- 3 Bir nigāh itmiş bulundum yāre oldum mevc-ḥīz
Gūşe-i ebrū ile aḡyāra imālar yine
- 4 Dilberānuḡ leblerinden içdigü meydür kerre¹²⁵³
Telḡ-güftār oldılar la' l-i şekker-ḡālar yine
- 5 Nā'il oldum nīm-nigāh-ı iltif[at]a sehv ile¹²⁵⁴
Nābīyā sāde derūnuḡ oldı dünyālar yine¹²⁵⁵

-531-

Ve lehū

Fe' ilātün (Fā' ilātün)/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)

- 1 Faşl-ı güldür idelüm seyr çemenden çemene
Açalum çeşm-i temennāyı semenden semene
- 2 Olma aḡyār ile hem-rāz sözüm diḡle benim
Çoḡdur ey şūḡ cihān fark sūḡandan sūḡana

¹²⁵⁰ sünbül-asā: seylāsā (NB.D.)

¹²⁵¹ ezhār ile: ezhārīla (NB.D.)

¹²⁵² dünyālar: deryālar (NB.D.)

¹²⁵³ Dilberānuḡ leblerinden içdigü meydür kerre: Leblerinden dilberānuḡ açdu zur-ı mey yine (NB.D.)

¹²⁵⁴ Oldum nīm-nigāh-ı iltifāta: Oldu bir nigāh-ı iltifāta (NB.D.)

¹²⁵⁵ Nābīyā sāde: Nābī-i sāde (NB.D.)

- 3 Būse bāzīçesidür lebleri mihribānuḡ
Dolanur tāze sūḡan gibi dehenden dehene
- 4 Keştī-i şāne olup ġarḡ-ı yem-i fazl-ı ilāḡ
Dolaşur mevce-i yem gibi şikenden şikene
- 5 Nābīyā bezmide cānbāzluk eyler muṡrıḡ
Şıçrar āvāze-i sāz ile resenden resene

-532-

Ve lehū

Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün

- 1 Ğamınla ağlamakda çeşm-i pür-nem ḡanda ben ḡanda¹²⁵⁶
Hırāş-ı sīnede pür-pençe-i ġam ḡanda ben ḡanda¹²⁵⁷
- 2 Anın cāmı ṡoldardı bāde-i gül-reng ile ammā
Benim ḡūn ile pürdür sāġar-ı cem ḡanda ben ḡanda
- 3 Çemende güllere şebnem fütāde ben gül-i cāmı¹²⁵⁸
Baġılsa çeşm-i inşāf ile şebnem ḡanda ben ḡanda
- 129a 4 Görüp rüyunḡa zülfün reşkden ḡanlarda ger çeşmüm¹²⁵⁹
Tetimme Şafā-yı ḡāṡır-ı pür-pīç-i ḡam ḡanda ben ḡanda
- 5 Pür olsa ḡoḡḡası eczā ile gerdūnuḡ ey Nābī
Hezārān zaḡm-ı nāsūr ile merhem ḡanda ben ḡanda

¹²⁵⁶ ağlamakda: ağlamakdan (NB.D.)

¹²⁵⁷ pür: ser (NB.D.)

¹²⁵⁸ gül-i cāmı: gül-i cāme (NB.D.)

¹²⁵⁹ ḡanlarda ger: ḡalmaz döker (NB.D.)

-533-

Fuzûlî

Fe' ilâtün (Fâ' ilâtün)/ fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün (fa' lün)

- 1 Yine ol mâh benüm aldı kararum bu gice
Çıkacaktır felege nâle vü zârum bu gice
 - 2 Şem' -veş maḥrem-i bezm eyledi ol mâh beni
Yanacaktır yine hicr odına vârum bu gice
 - 3 Hem vişâli urar od cānuma hem hicrânı
Bir 'aceb şem' ile düşdi ser[ü] kârum bu gice
 - 4 Ne tütündür ki çıkar çerḥa dil-i zâe meger
Hicr dâğını urar lâle' -izârim bu gece
 - 5 Şubḥa şaldı bu gice şem' gibi katlümü hicr
Ola kim şubḥ olunca gele yârim bu gice
 - 6 Pâre pâre cigerüm itlerine nezr olsun
Ol ser-i kûya eger düşse güzârim bu gi
- Tetimme** 7 Vâr idi şubḥ-i vişâline Fuzûlî ümîd
Çıkmasa ḥasret ile cân-ı figârum bu gice

-534-

Ve lehû

Mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün

- 1 Hâzer kıl âh odundan cevruḅni 'uşşâka az eyle
Ḥâs u ḥâşâkı yakma şu' lesinden ihtirâz eyle

- 2 Şanemler secdesidür bizde ʿādet Tengri' çün zāhid¹²⁶⁰
Kimi görsen sen öz dīninde teklīf-i namāz eyle
- 3 Hākīkat hārfini yazmaḡ dilersen levh-i zātuḡda¹²⁶¹
Hattūḡ gül-ruḡların manzūr dut meşk-i mecāz eyle
- 4 Şanemler seng-dillerdür işitmezler söz ey zāhid¹²⁶²
Yeter bīhūde ben tek anlara ʿarz-ı niyāz eyle
- 5 Senüḡ nāzuḡ görende ʿaḡıl ḡalmaz ḡasbeten-li'llāh
Amān vir ʿḡālib-i dīdāra her dem terk-i nāz eyle¹²⁶³
- 6 Yolūnda intizār-ı maḡdemūḡle ḡāk olan çoḡdur
Hırām it bir ḡadem ben ḡāk-sārı ser-firāz eyle
- 7 Fuḡulī cāna tapşurduḡ ḡayālūḡ şimdi rüsvāsın
Saḡa kim der ki her nā-maḡreme ifşā-yı rāz eyle

-535-

129b

Ve lehū

Fe' ilātūn (Fā' ilātūn)/ fe' ilātūn/ fe' ilātūn/ fe' ilūn (fa' lūn)

- 1 Yār raḡm itdi meḡer nāle vū efḡānımuza
Ki ḡadem başdı bugūn külbe-i aḡzānımuza
- 2 ʿAşḡ bārānı eşer ḡıldı meḡer kim nā-geḡ
Yetdi bir şāh-ı gül-i tāze ḡülistānımuza
- 3 Bizi āh āteşi yandurduḡ andan bilürüz
Ki çerāḡ eyledi rüşen şeb-i hicrānımuza

¹²⁶⁰ ʿādet: tā' at(F.D.)

¹²⁶¹ hārfini: ḡattını (F.D.)

¹²⁶² zahid: rahib (F.D.)

¹²⁶³ ḡālib: āşık; bir: hem (F.D.)

- 4 Bu vişāle yuku aḥvāli dimek mümkin idi
Eger olsaydı yuku dīde-i giryānımuza
- 5 Bir ḥayāl ola meger gördigümüz yohsa nigār
Mutlaқа ḥātırā gelmez ki gele yānımuza
- 6 Yār mihmānımız oldu gülin ey cān ü gönül
Kılalum şarf nemüz vār ise mihmānımuza
- 7 Dilberün cāna imiş qaşdı Fuzūlī gel kim
Cān virüp dilbere minnet qoyalum cānımuza¹²⁶⁴

-536-

Ve lehū

Fe' ilātün (Fā' ilātün)/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)

- 1 Küfr-i zülfün şalalı raḥneler imānımuza
Kāfir ağlar bu bizüm ḥal-i perişānımuza

- Tetimme**
- 2 Seni görmek müte' azzir görünür böyle ki eşk
Şaḥa baқduқda dolar dīde-i giryānımuza
 - 3 Cevri çok eyleme ki olmaya nāgeh tükene
Az idüp cevri ü cefālar idesin cānımuza
 - 4 Eksük olmaz ğamımız her kişi bizden ğam alır
Her gelen ğamlu gider şād gelen yānımuza
 - 5 Var her ḥalkā-i zencīri-i müjen bir ağzı
Muttaşıl kılmağa ifşā ğam-ı pinhanımıza

¹²⁶⁴ F.D.'de bu şiir bulunamamıştır.

- 6 Ğam-ı eyyām Fuzūlī bize bī-dār itdi
Gelmişüz ‘ acz ile dād itmege sultānımıza¹²⁶⁵

-537-

Ve lehū

Fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün

- 1 ‘ Āşık oldur kim kılur cānın fedā cānānına
Meyl-i cānān itmesün her kim ki kıymaz cānına
- 2 Cānını cānāna vermekdür kemāl-i‘ āşıkun
Virmeyen cān i‘ tirāf itmek gerek noķşānına
- 3 Vaşl eyyāmı viren cānāna cān rāhat bulan
Yegdür andan kim şalur cānın ğam-ı hicranına
- 130a 4 ‘ Aşık resmin ‘ āşık öğrenmek gerek pervāneden
Tetimme Ki köyer gördükçe şem‘ ün āteş-i sūzānına
- 5 Fānī ol ‘ aşık içre kim yegdür fenāsı ‘ āşıkun
Feyz-i cāvīd ile Hızr’ un çeşme-i hayvānına
- 6 ‘ Aşık derdinün devāsı terk-i cān itmekdedür
Terk-i cān dirler bu derdin mu‘ teber dermānına
- 7 Hiç kim cānān için cān virmege lāf itmesün
Kim gelüpdür bu şıfat ancak Fuzūlī şānına¹²⁶⁶

¹²⁶⁵ F.D.’de bu şiir bulunamamıştır.

¹²⁶⁶ F.D.’de bu şiir bulunamamıştır.

-538-

Ve lehū

Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün

- 1 Göñül tā var elinde cām-ı mey tesbīhe el urma
Namāz ehline uyma aņlarıñla durma oturma
- 2 Egilüp secdeye şalma ferāgat tācını başdan
Vuzūdan şu sepüp rāhat yuķusun gözden uķurma¹²⁶⁷
- 3 Müezzin nālesin alma ķulaga dūşme teşvīşe
Cehennem ķapusuñ aķdurma vā' izden ĥaber şorma
- 4 Şaķın pā-māl olursun buriyā tek mescide girme
Ve ger nā-ķār girseñ anda minber gibi çok durma¹²⁶⁸
- Tetimme** 5 Cemā' at izdiĥāmı mescide şalmış kūdūretler
Kūdūret üzre luţf it bir kūdūret sen arturma¹²⁶⁹
- 6 Ĥaķībin şanma şādık mescidin ķavliyle fi' l itme¹²⁷⁰
İmāmın şanma ' āķil iĥtiyārın aña tapşurma
- 7 Fużulī behre virmez tā' at-i nāķıs nedür cehdūñ
Kerem ķıl zerk-i řā' at şūretinde ĥaddin aşurma

¹²⁶⁷ yuķusun: yuķusun (F.D.)

¹²⁶⁸ gibi: kimi; girseñ: girse (F.D.)

¹²⁶⁹ sen arturma: sen hem arturma (F.D.)

¹²⁷⁰ mescidin: vā' izin (F.D.)

-539-

Āgāh

Fe' ilātün (Fā' ilātün)/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)

- 1 Sūzişüm itme füzün hüsniğe zīnet virme
Āteşüm baña yeter sende harāret virme
- 2 Ne bilür lezzet-i didāruñı āyīnesinün
Ni' metin kadrini bilmezlere ni' met virme
- 3 Zühdüñi alana şat istemeziz luţf eyle
Zāhidā bezmimize gelme kudūret virme
- 4 Degme bir zahmete gör zaḥmeti beñzer mi eger¹²⁷¹
Ya' nī gözüm didügin merdüme ruḥşat virme
- 5 Yoğdur ebnbā-yı zamānda reviş-i mihr ü vefā¹²⁷²
Hiç Āgāh yoğ yere kendüğe zaḥmet virme¹²⁷³

-540-

130b

Ve lehū

Mef' ulü/mefā' ilü/mefā' ilü/fe' ulün

- 1 Cānā yeter ağıyār ile hem-ḥānelük itme
Güldürme saña 'ālemi dīvānelük itme
- 2 Ey māh-likā gün gibi her ḥāneye girme
Çeşmün gibi her bezmde mestānelük itme¹²⁷⁴

¹²⁷¹ gör: göz (AG.D.)

¹²⁷² mihr ü vefa: mihr-i vefa (AG.D.)

¹²⁷³ yoğ yere kendüğe zaḥmet virme: saña yoğ yere zaḥmet virme AG.D.)

¹²⁷⁴ çeşmün gibi her bezmde: her bezmde çeşmün gibi (AG.D.)

- 3 Her bir şaneme ey gönül meyl-i perestiş
Puthânelerün şem'ine pervânelük itme
- 4 Ey eşk dökül pâyına ol ğonce açıl sun
Bārān o[la]cak vaktine dürdânelük itme¹²⁷⁵
- 5 Döndürme yüziğ cevri-i dilārādan Āgāh¹²⁷⁶
Kıl yāra fedā cānını cānā[ne]lük itme

-541-

Fehīm

Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün

- 1 Varur zāhid 'i[b]ādet-ḥāneye meyhāneden şoᅇra¹²⁷⁷
Koyar mestāne başuᅇ secdeye ammā neden şoᅇra¹²⁷⁸
- 2 Benem ol ruᅇ-meşreb nuᅇk-ı sākīdür ğıda cāna
Baᅇa lāzım degül şunmak meze peymāneden şoᅇra
- 3 Yürütdi fitne-ĝāh-ı 'aşk içinde ḥāce-i evvel
Perestār każā-yı ĝamze-i cānāneden şoᅇra

- Tetimme**
- 4 Ölürdüm ḥasret-i zencir-i zülfiyle budur ḥavfım
Yetim olur cünün fevt-i dil-i dīvāneden şoᅇra
 - 5 Kalan ḥākisteridür ehl-i sūz-ı māteme mīrāş
Benüm şem'-i mezārumda yanan pervāneden şoᅇra

¹²⁷⁵ vaktine: vaktde (AG.D.)

¹²⁷⁶ yüziğ cevri-i dilārādan: yüzüᅇ cevri ile dildārdan (AG.D.)

¹²⁷⁷ 'i[b]ādet-ḥāneye: 'i[b]ādet-ĝāĝına (FK.D.)

¹²⁷⁸ koyar: gelür; başuᅇ: başı (FK.D.)

- 6 Dürüg-âlüde ahduğ helāk itdi beni āḥir¹²⁷⁹
Olur mağlûb elbet ḥ̣āb-ı çeşm şoḡra¹²⁸⁰
- 7 Şerer-veş tıfl iken ol servüm oldı şu^ç le-i serkeş
Belī lābūd olur ḥāşıl nihāl lāneden şoḡra¹²⁸¹
- 9 Bu bezm-i dehre gelmez bir daḡī mey-nüş-ı feyż-i ^ç aḡl
Fehīm ü şā^ç ir ü mestāne vü ferzāneden şoḡra¹²⁸²

-542-

Rāḡıb¹²⁸³

Fā^ç ilātün/ fā^ç ilātün/ fā^ç ilātün/ fā^ç ilün

- 1 Ṭal^ç at-endāz oldı ol āfet gül-i ra^ç nālara
Āteşinden düşdi gül gülşende dest ü pālara
- 2 Düşüne şivekenmiş bir kebüter cāmelere
Şanki bir māhdur ki girmiş ebr-i istiḡnālara
- 3 ^ç Ārızuḡda fülful-i ḥālūḡ degüldür ya nedür
Micmer-i göḡlüm şalın sevdā-yı ^ç anber-sālara
- 131a 4 Luṭf idersen şol dehān-ı dür-feşānından buyur
Tetimme Gūşe-i ebrū ile şalma bizi imālara
- 5 Nev-tırāz remz ile Rāḡıb gedāyı medh ider
Cilve-nāz oldum bugün ben şāhid-i mīnālara¹²⁸⁴

¹²⁷⁹ ahduğ: ahd ile (FK.D.)

¹²⁸⁰: efsaneden (FK.D.)

¹²⁸¹ lāneden: dāneden (FK.D.)

¹²⁸² Fehīm ü şā^ç ir ü mestāne vü ferzāneden: Fehīm-i şā^ç ir –i mestane-i ferzāneden (FK.D.)

FK.D.'de yer alan 8. beyit mecmūada yoktur. Bu beyit şöyledir:

8 Nedür şimdi bu pinhan aşınāyı bendeḡ olsun dil

O etvār-ı ḡarīb ol vünbiş-i bigāneden şoḡra (FK.D.)

¹²⁸³ Bu şiir RA.D.'de bulunamamıştır.

¹²⁸⁴ Bu şiir RA.D.'de bulunamamıştır.

-543-

Ve lehū

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Kaldı naqş-ı hâtemin la' l-i dil-i ğam rîşede¹²⁸⁵
Sevdüğüm bir tâze sünböldür ço tursun şîşede¹²⁸⁶
- 2 Maḥrem oldu bezm-i ḥāşşu'l-ḥāş ki ḥumârdan
Ḥâṭır-ı mehcür-ı ârâm henüz endîşede¹²⁸⁷
- 3 Eylesem târâc-ı zülfün çîn-i ebrûdan nigâh¹²⁸⁸
İki şîr olmaz meşeldür sevdüğüm bir bîşede
- 4 Olmadum reh-yâb-ı ser-i kâkül-i ḥam-der-ḥamuṅ
Çok kilidi müşkili itdüm küşâd endîşede¹²⁸⁹
- 5 İde Şîrîn-kârıṅı Ferhâd naqş-ı bî-sütün¹²⁹⁰
Ser-nüviştüm kim każâ resm eylemişdi tîşede¹²⁹¹
- 6 Hırқа-puş-ı hânķâh-ı bî-niyâzıdur dilüm
Râġıbâ itmez müdârâ şeyḫe de dervîşe de

-544-

Ve lehū¹²⁹²

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Ser-girânluķ itme luṭf it bu dil-i nâ-şâduma
Ğamze-i nâvek-feşânuḡdur sebeb bir yâduma

¹²⁸⁵ la' l: la' lün; rîşede: pîşede (RA.D.)

¹²⁸⁶ Sevdüğüm bir tâze sünböldür ço tursun şîşede: Gonce-i terdür ço açılısın derun-ı şîşede (RA.D.)

¹²⁸⁷ Bu beyit RA.D.'de yoktur.

¹²⁸⁸ eylesem târâc-ı zülfün çîn-i ebrudan: eylesün târâc-ı dil ki çîn-i ebrûḡa (RA.D.)

¹²⁸⁹ kilidi: kilid (RA.D.)

¹²⁹⁰ ide Şîrîn kârıṅı Ferhâd: itdi Şîrîn-karî-i Ferhâd (RA.D.)

¹²⁹¹ ser-nüviştüm: ser-nüviştin; eylemişdi: eylemişdür (RA.D.)

¹²⁹² Bu şiir RA.D.'de bulunamamıştır.

- 2 Cilve-nāz olunca ne fettān felekden nāleler
Ḥayret-engīz oldu ʿ ālem nāle vü feryāduma
- 3 Sen daḥī giçme naşīb vü intikāmdan raķīb
Ger girībānuḡ geçerse pençe-i polāduma
- 4 Derd ü miḥnet çekdüren bunlar degül midür baḡa
Āh u zārum ḡalmasun izʿ ān ü istiʿ dādıma
- 5 Ḳays u Ferhād'ın ḡodum nāmın kitāb-ı ḡıssadan
Şimdi ʿ aşıkluḡ benüm Rāḡıb oḡunsun adıma

-545-

Lebīb

Fāʿ ilātün/ fāʿ ilātün/ fāʿ ilātün/ fāʿ ilün

- 1 Olma Ferhād ey göñül yārūḡ leb-i şīrīnine¹²⁹³
Ṭāḡ ṭayanmaz ṭişe-i teklif-i cevri āyīnine¹²⁹⁴
- 2 Geçmede eyyām-ı perhīz riyyāzetle müdām
Bu ṭabīʿ at zāhidi döndürdi ʿ İsā dīnine
- 5 Sāḥil-i rāḡat görünen bir hevā altındayuz
Ḥaḡ selāmet vire düşdüḡ baḡr-ı ʿ aşḡ enginine¹²⁹⁵
- 7 Kimse bilmez ben kimüḡ dil-ḡaste-i hicrānyum
Nabz-ı dil gelmez ṭabībın isba'-ı taḡmīnine

131b

Tetimme

¹²⁹³ ey göñül yārūḡ: ey dil ol şūḡun (L.D.)

¹²⁹⁴ ṭişe: şīşe (L.D.)

¹²⁹⁵ L.D.'de yer alan 2., 3., 4. ve 5. beyitlerin yerleri mecmūada deḡişmiştir.

- 8 Gāh zülfün elleyüp gāh ruḥların būs eyledüm¹²⁹⁶
Mā'ıl oldum mülk-i ḥüsnün Çin'ine Māçin'ine¹²⁹⁷
- 9 Mest-i naḥvetsin ā zālīm düşmen-i insāfsın
Bağmadan bir kez Lebīb'ün ḥātır-ı ğam-ginine

-546-

Ve lehū¹²⁹⁸

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Ḥarf atarsun dā'imā çeşm-i süḥan-güyā ile
Pek kıyarsun 'āşıka zālīm bu istiğnā ile
- 2 Bağda sünbülleri şaldun ru' āfa dā'imā¹²⁹⁹
Şalınup gezdün o müşkīn perçem-i büyā ile
- 3 Nem alurduḡ ben şarılsam yārī sarsam sīneme¹³⁰⁰
Bağlasam bāzūma heykel cennetü'l-esmā ile

¹²⁹⁶ gāh: geh (L.D.)

¹²⁹⁷ mā'ıl: nā'ıl (L.D.)

¹²⁹⁸ L.D.'de bu bölüm 73 beyitten oluşan "Tārīh-i Sadāret-i Menkūl Mustafa Paşa" adıyla yer almaktadır. Ayrıca bu bölümde yer alan beyitler divānda yer alan 29. ve 38. beyitlerin arasındaki beyitlerden oluşmaktadır. Ancak Divān'da yer alan 31., 32., 34., 36. ve 37. beyitler mecmûada yer almamaktadır. Bu beyitler şöyledir:

31 Gülleri şerbetleyüp gülşende bī-hüş eyledün
Serv-i nāzum gezme ol gül-şerbeti-dībā ile

32 Mevc mevc oldı ğam-ı hicrin derün-ı sīnede
Dilde da'vā-yı karābet var gibi deryā ile

34 Ey tabīb-i cān u dil hāl-i lebin emdür baña
Kıl devā mecnūn-ı 'aşka habbetü's-sevdün ile

36 Rāḫatım yağmaya verdi nīk ü bed temyīzi āh
Aşınāluk itmeyeydüm dāniş-i dünyā ile

37 Kilk-i nazma nāy-ı çübānı müraccāh oldıġun
Hep bilür nazm-ı fehīmī fehmeden isgā ile (L.D.)

¹²⁹⁹ ru' āfa dā'imā ru' āf-ı dā'imā (L.D.)

¹³⁰⁰ nem: nām (L.D.)

4 Dün raķib ile gezerken āk āk oldum grp
Böyle İblis'i senin gibi melek-simā ile¹³⁰¹

5 Cevr-i 'ālemdede azel-gluk mfid olmaz Lebīb
'Arz-ı hāl it şadr-ı vālāya hemān şekvā ile

-547-

Ve lehū

Fā' ilātūn/ fā' ilātūn/ fā' ilātūn/ fā' ilūn

1 Hulle-ber-dūş-i ğināyum baķma hi noķşānuma
Aţlasın virse felek almam ten-i 'uryānuma

3 Ben o şāh-ı ser-blend-i i' cāz-ı gy-ı hikmetm
Kim Felātūn-ilāhī baş eger fermānuma

5 İstemem hod-bīnligi āyīne-i İskender'i
Virselere āvīze itmeme¹³⁰²

7 Maķsaduĝ cān ise tav' ā eylerim teslim anı
Söyle şāhum girmesn amzen bir avu ķanuma

8 Miħnetm ebnā-yı 'asra hep temennādan gelr¹³⁰³
Ķalmasun āhum cihānda şermme iz' ānuma

9 Oķusun grsn Lebīb ehl-i hner tanzīr iin¹³⁰⁴
Ķayd olunsun bu azel mecm' a-i 'irfānuma¹³⁰⁵

¹³⁰¹ böyle:yle (L.D.)

¹³⁰² : gşe-i eyvānuma (L.D.)

¹³⁰³ temennādan: teħālfden (L.D.)

¹³⁰⁴ grsn: baķsın (L.D.)

¹³⁰⁵ L.D.'de yer alan bu Şiirin 2., 4. ve 6. beyitlerine mecmāada yer verilmemiştir. Bu beyitler Şöyledir:

2 Hire-eşmm pertev-i minnetden ey arh-ı denī
Ger gl-i hurşidin ursun tahte-i tavanuma

4 Āfītāb-ı 'ālem-efrz-ı sipihr-i himmetm

-548-

Fārūḳ¹³⁰⁶

Mef' ūlū/mefā' ilū/mefā' ilū/fe' ūlūn

- 1 Cennet görünür ademe degmen çözülnice
Ḥāl-i nigh sīne-i şāfin öpülnice
- 2 'Anḳā'yı şikār itse n'ola ebed çeşmin
Cām-ı mey-i nāz ile nigāhın süzülnice

132a

Tetimme

- 3 Terk eyleyemem yār sīnemle seni ḳaddüm
Ḳurbānuḡım ey ḳaşı kemānım bükülnice
- 4 Zülf-i siyehüḡ biḡ dili bend itse acem mi
Ḥam-ber-ḡam olup rüyuna cānuḡ dökülnice
- 5 Bezminde ger ol şüḡ-ı gül-endām ise sākī
Fārūḳ iḡer bāde-i gül-fāmuḡ olunca

-549-

Pertev

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Reşk ider ol māh-ı nev her dem hilāl ebrūsuna
Neyleyem dil mā'il olmış dīde-i ahusuna
- 2 Nīm-nigāhla mest ider 'uşşāḳını ol çeşm-i şüḡ
İhtiyāc ḳalmaz bu dehrüḡ mey ile dārūsuna

Hem-ser olmaz sifle kevkeblerüme tābānuma

- 6 Mihnetüm ebnā-yı 'asra hep tehālüfden gelir
Kalmasun āhum cihānda şermüme iz'ānuma (L.D.)

Ayrıca Dīvān'da yer alan 5. ve 6. beyitlerin yeri mecmüada deḡişmiştir.

¹³⁰⁶Fārūḳ mahlaslı şairle ilgili kaynaklarda hiçbir bilgi bulunamadığından Dīvānı'na ulaşılammıştır.

- 3 Kākülüne bend idüp şalmış çeh-i zenahdāna
Yā niçün kılmaz teraḥḥum ol perī maḥpūsuna
- 4 Dürr-i yektā ğarka-i baḥr oldığun ‘ayb itmeyün
Ger ḥacil olur muḳābil olsa ol lü’lü’süne
- 5 Yandurur cism-i za‘ifün ḥātır-ı Pertev-mişāl
Kim baḳam dirsen eger ol sīne-i bī-mūsuna¹³⁰⁷

-550-

Remzī¹³⁰⁸

Fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün

- 1 Dil virelden sen perī-rū kākül-i Leylā’lara
Baş açık Mecnūn olup düşsem n’ola şahrālara
- 2 Ol gözi āhū çeh-i Bābil’den almış dersini
Ey dirīğā çekdigüm ḥāşiyet-i esmālara
- 3 Bildi kim ḥāl ü ruḥuḅ başdan çıkarmış kākülün
Pīç ü tāba düşdi dil girdi yine sevdālara
- 4 Dāne çin vaşluḅ gören mürĝ-i dilārādan senün
Baş eger mi şāhbāzum Ḳāf olan ‘Anḳā’lara
- 5 Dīdelerden eşk-i ḥasret Remzīyā bārān olup
Ra‘ d-i āhım berḳ alınca ḳubbe-i mīnālara

¹³⁰⁷ Bu şiir P.D.’de ve P.P.D.’de bulunamamıştır.

¹³⁰⁸ Bulabildiğimiz R.D.’de ve R.DVÇ.’de bu şiir bulunamamıştır. Ancak bu şiirin Remzī mahlashı başka bir şairin divânında yer alması muhtemeldir

-551-

Ve lehū¹³⁰⁹

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Cām-ı çeşmān-ı siyeh-i mestüñ süzince bādeyi
Tā-be-key k̄ān ağladırısuñ ' aşık-ı üftādeyi
- 2 K̄āmetüñ serv kıyāmetler k̄opardur başuma
Cünbüş-i rak̄şa getürmişdür k̄addüñ şimşādeyi
- 3 Ğamzelerle meh ruḡuñ döndi çiçekli aḡlasa
' Ömr abād eyle gel k̄oḡla bu k̄alb-i sādeyi
- 132b 4 K̄oruyorsa ketfi bilmezdi erāzil egri fes
Tetimme Şāl-veş başdan çıkarmış kākül-i āzādeyi
- 5 Hāl-i ruḡsārı boḡaz kesmekdedür her dem işi
Remziyā gördüm yüze çıkılmış ḡarāmī-zādeyi

-552-

Mülākī¹³¹⁰

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 ' Ahdum olsun sākī-i bezm eyleyem cānāneyi
Ḥasret ile sīneye çeksem gözi mestāneyi
- 2 Ğonce-leb sākī elinden bāde-i gül-reng içüp
Şaḡn-ı gülzāra deḡişmez güşe-i meyḡāneyi

¹³⁰⁹ Bulabildiğimiz R.D.'de ve R.DVÇ.'de bu şiir bulunamamıştır. Ancak bu şiirin Remzī mahlaslı başka bir şairin divânında yer alması muhtemeldir.

¹³¹⁰ Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü'nde, Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü'nde (İpekten vd., 1988) ve Tuhfe-i Nāilī'de (II.cilt) (Kurnaz-Tatçı, 2001) Mülākī ile ilgili hiçbir bilgi bulunmadığını mecmūa ve cönkler üzerine yapılacak çalışmalarla şairle ilgili bazı bilgilerin ortaya çıkacağı belirtilmiştir.

- 3 Bilmiş ol ruhsâr-ı verdüğ meyli yokdur gülşene
‘ Andelîb bî-nevâ terk eyleyüpdür lâneyi
- 4 Düşmen efsûniyle teşhîr eyledüm dirsen seni
Dostum bîhûde söyler diñleme efsâneyi
- 5 İtme ta‘ yîb ol ruḡ-ı âteş-veş için ḡarkınım
Görmemişdür şem‘ a karşı sūziş-i pervâneyi
- 6 Zülfüñe miskîn Mülâķî bendedür meyli disem
Bağla Mecnûn yerine ben ‘ aşık-ı divaneyi

-553-

Şânî¹³¹¹

Fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün

- 1 Ḥâk-i kūyuñ cilve-gâh-ı mihr-i raḡşân eyleme
Tūḡiyâ-yı dîdemi ḡâk ile yeksân eyleme
- 2 Virme ruḡsat âh-ı âteş-bâr-ı ‘ âlem-süzuma
Kūyuñu hem-reng-i kühsâr-ı Şifâḡân eyleme
- 3 Meclis-i aḡyâra olma pertev-endâz-ı vaşl
Şem‘-i ümîd-ı raķîbânı fûrüzân eyleme
- 4 Sîne-i âyîne-nâbuḡ açma bezm-i bâdede
Ehl-i bezmi çeşm-i sâḡar gibi ḡayrân eyleme
- 5 Baḡma mir‘ât-ı dil-i ‘ âlem-nümâ-yı ‘ aşıķa
Ḥâḡır-ı ‘ aşık gibi kendin perîşân eyleme

¹³¹¹ Bulabildiğimiz U.H.S.D.’de, F.S.D.’de, adlı çalışmada, D.S.B’de ve D.S.’de bulunamamıştır. Ancak bu şiirin Sâni mahlaslı başka bir şairin dîvânında yer alması muhtemeldir.

- 6 Buldıgıñ āvāreyi dil-beste itme zülfüne
Her Müselmānı esīr-i kāfiristān eyleme
- 7 Dil-pesend-i ʿālem olmağ istemezsen Şānīyā
Kendüñi ħıdmet-güzār-ı ehl-i ʿirfān eyleme

-554-

Fıtnat

Mefʿ ülü/mefāʿ ilü/mefāʿ ilü/feʿ ülün

- 1 Güller kızarur şerm ile ol ğonce gülince
Sünbül ħam olur reşk ile kākül bükülince
- 133a **Tetimme** 2 ʿAnkā dağı olursa düşer pençe-i ʿaşğa
Şayd-ı dil-i şebbāz-ı nigāhuñ süzülince
- 3 Ol ğonce-i neşküfte olur gül gibi ħandān
Şebnem gibi eşk-i dil-i şeydā dökülince
- 4 Her tār birer mār olur genc-i ħasende¹³¹²
Ruĥsārda ger zülf-i siyāh şāne bulınca¹³¹³
- 5 Cān virmek ise kaçdın eger ʿaşğ ile Fıtnat
Ĥāk-i der-i dildārdan ayrılma ölince

-555-

Bākī

Fāʿ ilātün/ fāʿ ilātün/ fāʿ ilātün/ fāʿ ilün

- 1 Arzū eyler kemend-i kākül-i cānāneyi
Bağlasağ zencīrler tutmaz dil-i dīvāneyi

¹³¹² tār: tarı (FT.D.)

¹³¹³ siyāh: siyāhuñ (FT.D.)

- 2 Gerdiş-i cām-ı meyi görsün şurāhī üstüne¹³¹⁴
Şem'-i bezm devr iderken görmeyen pervāneyi
- 3 Medh iderdüñ lebleri devrinde ey pīr-i muğān
‘Āķıbet imānına döndürdiler peymāneyi
- 4 Tāzeler ol sünbül-i müşkīn beñzer yāsemīn¹³¹⁵
Eylemiş peydā gümüş dendānelü bir şāneyi

Tetimme 5 H‘āb-ı gāflet nice bir ey tālīb-i dünyā-yı dūn
Var ise rāḫat yeri şandın bu miḫnethāneyi

- 6 Zāhidā ‘aşķ içre te’sīr eylemez Bāķī’ye pend
Mest-i lā-ya‘ kil bilürsün diñlemez efsāneyi

-556-

Ve lehū

Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün

- 1 Açılsa ğonce mānend-i leb-i la‘l-i nigār olsa
Şaçılma ħurde-i pīrūze şahrā sebze-zār olsa
- 2 Getürsem bendüñi bir bir yerine vā‘ız-i şehrüñ
Bahār olsa nigār olsa şarāb-ı hoş-güvār olsa
- 3 Elinden sāķi-i dehrüñ ne kanlar yutduğum görsen
Açılsam lāle-veş dāğ-ı nihānum āşikār olsa
- 4 N’olur bī-rahm [u] sengīn-dil cefā-ḫūyunda serkeşden¹³¹⁶
Gönül inlese şūḫ olsa o dilber şīve-kār olsa¹³¹⁷

¹³¹⁴ üstüne: üstünde (B.D.)

¹³¹⁵ müşkin:müşkini (B.D.)

¹³¹⁶ huyunda: hū tünd (B.D.)

¹³¹⁷ gönül:gönüller (B.D.)

- 5 Piyāle dönse ey Bākī yine gül devrini görsen
Kenār-ı cūda ʿ ayş itdükçe dilber der-kenār olsa

-557-

Ve lehū

Fāʿ ilātün/ fāʿ ilātün/ fāʿ ilātün/ fāʿ ilün

- 1 Devr-i gül eyyām-ı ʿ ayş u nūş-ı şahbādur yine
Mevsim-i gül-geşt-i bāğ u seyr-i şahrādur yine

133b

Tetimme

- 2 Turra-i müşkīñi sünbül ʿ arızı bir deste gül¹³¹⁸

Şubḥ-dem ruḥsār-ı ʿ ālem şöyle zībādur yine

- 3 Günbed-i eflāke çıkdı ğulğul-i mürġān-ı bāğ
Dem-be-dem başında servün şūr u ğavġādur yine

- 4 Qayd-ı ʿ ālemden ḥalās ol cām-ı mey nūş eyle kim
Niceler nā-būd olur dünyā bu dünyādur yine

- 5 Leblerün vaşında şekker-riz olup ğüftār ider
Bākī-i şirīn-süḥan tūḫ-i ğüyādur yine

-558-

Saʿ id¹³¹⁹

Fāʿ ilātün/ fāʿ ilātün/ fāʿ ilātün/ fāʿ ilün

- 1 Olmadı dilden ğamuñ n'ittümse zā'il çāre ne
İḫtiyārsuz olmışum sen şūḥa mā'il çāre ne

¹³¹⁸ bir deste: rengini (B.D.)

¹³¹⁹ Bulabildiğimiz S.G.D'de, H.A.S.D.'de ve D.S.D'de bu şiir bulunamamıştır. Ancak bu şiirin Saʿ id mahlaslı başka bir şairin divânında yer alması muhtemeldir.

- 2 Bir mürüvvetsüz giderse bir mürüvvetsüz gelür
Mülk-i hüsne gelmedi sultân-ı ʿādil çāre ne
- 3 Maḥrem-i ḥalvet-sarāy-ı yār iken düşdün cüdā
Ḥazret-i Ḥaḫḫ'ı budur taḫdīri ey dil çāre ne
- 4 Ağladum yandum tıtuşdum sızladum āh eyledüm
Olmadum n'ittümse vaşl-ı yāre nā'il çāre ne

Tetimme 5 Kākül-i ḥam-der-ḥam-ı cānāne dil virmiş Sa'īd
Ḳābil-i ḥal olmadı gitdi bu müşkil çāre ne

-559-

Ve lehū¹³²⁰

Mef'ülü/mefā' ilü/mefā' ilü/fe'ülün

- 1 Çok söz var idi yāre maḫālüm yüze gelse
Söz yok mı o bī-raḥm ü cefāya söze gelse
- 2 Bir beşle degül ey perī giçmem yine senden
Farzā ki ʿidād-ı ğam-ı cevruñ yüze gelse
- 3 Bālā-ter olur vāşıta-yı şevküm o mehle
Aḫşāmki olan dā'iyeler gündüze gelse
- 4 Tīğ-i niğehinden dil ü cāna ne tehāşī
ʿAşık mı olurdum dil ü cānum göze gelse
- 5 Maḫcūbı olur idi Sa'īd'ün o cefā-cū
İḳbāli müsā'id olarak yüz yüze gelse

¹³²⁰ Bulabildiğimiz S.G.D'de, H.A.S.D.'de ve D.S.D'de bu şiir bulunamamıştır. Ancak bu şiirin Sa'īd mahlaslı başka bir şairin dīvānında yer alması muhtemeldir.

-560-

Nazîf¹³²¹

Fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün

- 1 ' Ārıẓı ẓan aġladur dehrün ġül-i ra' nāsına
Çeşmi nāz eyler cihānuġ nergis-i şehlāsına
- 2 Zülfi der-ķayd itdi cānı ġālī sūzān eyledi
Oldı Mecnūn göġlümüz ġüya ' Arab Leylā' sına

134a

Tetimme

- 3 Ġabġabuġ būse mecālüm yoķ ķortuġ ġālden
Destres olmaķ ne mümkindür kıẓıl elmāsına
- 4 Ĥüsni ġülzār-ı ' adn çeşmi mürekkeb nāzdan
Sīne-i şāfı müşābihdür ġümüş deryāsına
- 5 El-amān ey şāh-ı mülk-i şīve raġm it ' āşıķa
Ceys-i nāẓın muntazır iķlīm-i dil yaġmāsına
- 6 Eylemem ümīd raġm ol bī-mürüvvetden Nazîf
Pāy-māl olsa vücūdum esb-i istignasına

-561-

Ve lehū¹³²²

Fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün

- 1 Ebrūvān toġrı çekilmiş ġüsnuġ ' unvānına
Ĥaṭṭ-ı nev ġüyā nişān olmuş bir efşānına

¹³²¹ Bulabildiğimiz M.NAZ.D.'de ve MEV.N.D.'de bu şiir bulunamamıştır.Ancak bu şiirin Nazîf mahlaslı başka bir şairin divânında yer alması muhtemeldir.

¹³²² Bulabildiğimiz M.NAZ.D.'de ve MEV.N.D.'de bu şiir bulunamamıştır.Ancak bu şiirin Nazîf mahlaslı başka bir şairin divânında yer alması muhtemeldir.

- 2 Gāh tīr-i nazradan gāhi ḥadeng-i gamzeden
Döndi sīnem şehriyār-ı ḥüsnüñ oq meydānına
- 2 Ḥatt-ı ḥāl-i kākülün sevdāsına düşmüş gönül
Mālik olmuş milket-i ḥüsnüñ Frengistān'ına
- 3 Bir nigāh-ı nāzına bend eylemiş üftādesin
Cān u dil şabr u ḥıred teslīmdür fermanına

- Tetimme**
- 4 Naqd-i cān nezr eylemiş teşrīfime dırsen raqīb
İ' timād itme amān ol kāfiruñ imānına
 - 5 Kime dūş nāza sulṭānum bu gülgün cāmeyi
Girme qurbānuñ olam girme Nazīf'in qānına

-562-

Vāşif

Mef' ūlū/mefā' ilū/mefā' ilū/fe' ūlūn

- 1 Bu şeb tūtuşur derd-i derūn velvelelerle¹³²³
Şāhenşeh-i ' aşq itdi sefer meş' alelerle
- 2 Sen şarkı da āğāz kııl ey dilber-i muṭrıb¹³²⁴
Mīnā neğama başlamadan gülgulelerle¹³²⁵
- 3 Kendün gibi şehri ile it ūlfet idersen¹³²⁶
Lāyık mıdur şoḥbet saña bu kerselelerle

¹³²³ tūtuşur: tūtuşup (VS.D.)

¹³²⁴ şarkı da: şarkıya (VD.)

¹³²⁵ mīnā: sofi (VS..D.)

¹³²⁶ ūlfet: şoḥbet (VS.D.)

- 4 Hübân-ı Sitanbul'a uyar mı büt-i eṭrāk¹³²⁷
Mıṣrî nice hem-cün[bü]ş olur ol ḥargelelerle
- 5 Taḥrîk ider erbâb-ı ' arz ehl-i fesâdı
Mâruḥ olur eẗzün sem-i kertenkelelerle
- 5 Her şeb çekeyüm sîneme ben yâri de Vâşif
Sen ḳal gine ḥoş şimdiye ṭursun helelerle¹³²⁸

-563-

134b

Muḥliş¹³²⁹

Mef' ülü/fâ' ilâtü/mefâ' ilü/fâ' ilün

- 1 Yâ Rab dūçâr olur muyum ol serv-ḳâmete
Yoḥsa bu ḥasret böyle ḳalur mu ḳıyâmete
- 2 Ṭuyınca görme olmadı ḳismet efendümi / Görmek müyesser olmadı âḥir
efendümi
Düşdüm telâş-ı vaşl ile vâdî-i firḳate
- 3 Ey şubḥ-dem yoluḥ uğrarsa kūyuna
Bârî vekâlet it nigeḥ-i çeşm-i ḥasrete
- 4 Râz-ı nihân-ı şevḳi beyân it yegân yegân
Ya' nî ziyân-ı ḥâl ile söyle o ḥazrete
- 5 İnşâfuḥ olsun ey şeh-i nâ-müsteḥaḳ-ı nevâz
' Adl it biraz istemez dükkân ra' iyyete
- 6 İnsân degül misün biraz ünsiyet it n' olur
Ey şūḥ-ı tünd-ḥū ne mûcib bu vaḥşete

¹³²⁷ eṭrāk: evrāk (VS.D.)

¹³²⁸ gine ḥoş şimdiye: yine ḥoş imdi be (VS.D.)

¹³²⁹ Bu şiir MUH.D.'de bulunamamıştır.

7  Uşşâk-ı dil-figāra açıl r -küşāde ol
Çekme niķāb-ı şerm   hayā r -yı  lfete

8 Reng n ķabā-yı nāz ile mestāne  ık şalın
Göster h rām  avruğı  āv s-ı cennete

Tetimme 9 G gs nde yok mu zerre ķadar merķamet sen ğ
Lāyık mı bunca cevri-ceh r maķabbete

10 Es' ad tecāv z eyleme h rri şudā' olur
Nev' ā ri' āyet ile r s m-ı itā' ate

-564-

Ve leh 

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

1 Gitdi ğam  unki vişāl-i yār geldi h t ra
Neyleyem ğamdan dil-i ağyār geldi h t ra

2  Azm-i gülzār itdüm ammā dil hayāl-i yārda
G lleri gördüm g l-i ruķsār geldi h t ra

3 Seyri şahrā v  cemen ğāyet f z n itdi ğamum
Serv-ķadd m ķāmet-i dildār geldi h t ra

4 Zāhidā bilmem ne dirsen mest iken şu h l me
Gāh tevbe gāh istiğfār geldi h t ra

5 Rağbet iķsās itdigüm  n nazma  ab' -ı yārda
Hep ferāmüş itdigüm eş' ār geldi h t ra

6 Muḥliṣā sen de ṣu'ūr eylerken efkār-ı günāh¹³³⁰

İsm-i pāk-i Ḥāzret-i Ğaffār geldi ḫāṭıra

-565-

135a

Mevlānā Hazretleri'nin¹³³¹

مدلانا حضرتتیر
سرمت کتته جانم بی یادو بیاله
کفتم زمه چه خواله کفنا که سوزناله
ای نخوی خوالی تاجینه جان زید
ای مقنا کسای تا که عم اماله
ایه منطقی بدیده عمر سه بکت ضایع
زهنسه بقول ساجضاطر سوزناله
دیگر حکیم کاف لهنه برحققادسه
کویه که نوهواته رده که کوه حوال
منفول اطمینان در کفکوی قانونه
بجته فقیه دانا بر شکرته و کفاله
مفتی قلمی کوفته کاتبه ضحانه نیابه
قاضی بفرمانه حیره حیره حیره
نایسته راهه انرا پاکرت عبادت
نایسته ساهه انرا باروی حیره لاله
صدیحه وانه ندانم سرمت جانم غنم
حظرب زید نوالی ساق بره بیاله

-566-

Luṭfi¹³³²

Fe' ilātün (Fā' ilātün)/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)

1 Ne keremdür olasun Ḥāzret-i Mevlānā'da

Ne şafā feyz alasun Ḥāzret-i Mevlānā'da

¹³³⁰ sen de ṣu'ūr: selb-i ṣu'ūr (MUH.D.)

¹³³¹ Mevlānā'nın Farsça olarak yazılmış bir şiiridir.

¹³³² Bulabildiğimiz M.L.D.'de ve LUT.D.'de bu şiir bulunmamıştır. Ancak bu şiirin Luṭfi mahlaslı başka bir şairin divânında yer alması muhtemeldir.

- 2 Tek olaydum seg olursam da baña rif’atdür
Der-i devlet-gede-i Hâzret-i Mevlânâ’da
- 3 Feyz-i ihsânun umarlar nice aktâb u evtâd
Döke pâk ü germ tıynet-i Mevlânâ’da
- 4 Cebel-i Kâf kadar olsa kesâfet dilde
Çal’ı lâ-şeydür anuñ himmet-i Mevlânâ’da
- 5 Hâk-i pâyünle müşerref idegör dîdelerim
Çoma yâ Rab bu kuluñ hasret-i Mevlânâ’da
- 6 Kâmet-i vaşfına destün iremez ey Luţfî
‘Acz ü taqşîrünü bil midhat-i Mevlânâ’da

-567-

Ve lehû¹³³³

Fe‘ ilâtün (Fâ‘ ilâtün)/ fe‘ ilâtün/ fe‘ ilâtün/ fe‘ ilün (fa‘ lün)

- 1 Söyle ey kaşı kemân söyle o müjgân oğuna
Böyle her gâh sezâ mı dil-i zâra tokuna
- 2 Gülşen-i ruḥda mekâ dutdı ğubâr-ı haṭṭı
Lâne-i bülbül-i hüsne ne revâ kim oğuna
- 135b **Tetimme** 3 Şimdi “lâ-yüsminün ve lâ-yuġnî” kibârun cüdu¹³³⁴
Ḥ’ân-ı ihsânlarının açları ğâlib tokuna

¹³³³ Bulabildiğimiz M.L.D.’de ve LUT.D.’de bu şiir bulunamamıştır. Ancak bu şiirin Luţfî mahlashı başka bir şairin divânında yer alması muhtemeldir.

¹³³⁴ Lâ-yüsminün ve lâ-yuġnî: “O da ne besler ne de açlığı giderir.” (el-Güşîye 88/7)

- 4 uvvet ü udretini halkına bildürmek için
Viridi Hak “fihi şifa” haşşasın arı bouna¹³³⁵
- 5 Taze-güyan-ı Sitanbul beni hamüş itdi
Yohsa ben alib idüm nazm-ı sühanda ouna

-568-

Ve lehü¹³³⁶

F ilätün/ f ilätün/ f ilätün/ f ilün

- 1 Hun-feşanluda virür mi eşm nevbet hançere
Kimse m il olmasun böyle belalı dilbere
- 2 once-i rü-yı ‘ arak-naku göreydi afitab
Bir daı deryüze-gerlük eylemezdi güllere
- 3 Gerçi oldum beste-i tar-ı hev-yı mumiyn
Nad-i cismüm hep telef itdüm diriga yok yere
- 4 Pay-ml-i serv-add-i mest-i la‘ lüdür göül
Badeye meyl eylemez bamaz nihl-i ‘ ar‘ ara
- 5 Hak-i dergında bir üftade-i dirinedür
Luf u ram itsen n’ola cn bu Lufi akere

¹³³⁵ Fih şifa: “Onda (o balda) şifa vardır.” (Nahl 16/69)

¹³³⁶ Bulabildiğimiz M.L.D.’de ve LUT.D.’de bu şiiir bulunamamıştır. Ancak bu şiiirin Lutfi mahlaslı başka bir şairin divnında yer alması muhtemeldir.

-569-

Rahmî

Mef' ülü/mefā' ilü/mefā' ilü/fe' ülün

- 1 Benzer gül-i şad-berge ruhuñ gâzeledükçe
Destârını ol gonce-i ter tâzeledükçe
- 2 Hep yâda virür ' aqlumı sâķi-i mey-i nâb
Ruhsâr ' arakın yeni yelpâzeledükçe
- 3 Ol tıfl-ı debistân-ı şafâ itdi perîşân
Mecmû' a-i sāmânımı şîrâzeledükçe
- 4 Çok dest-dâr olma yeter sîne-i yâre¹³³⁷
Fersûde olur kâleyi endâzeledükçe
- 5 Gül gibi iĉer hâķır-ı dem-beste mey-i nâbı¹³³⁸
Destârıñı ol gonce-i ter tâzeledükçe

-570-

Ve lehû

Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün

- 1 Gönül virdüm bugün bir serve kim refârı meşrebce
Ki dil-keş lehçe âhû-piĉe her güftârı meşrebce
- 2 Bulunmaz cünbüş-i ' aşıkı-pesendi degme dilberde
Levendâne kıyâfet cümleten eķvârı meşrebce
- 3 Dökülmiş cā-be-cā ol gerden-i kâfûr-gün üzre¹³³⁹
Amân ol âfetüñ ĝisû-yı ' anber-bârı meşrebce

¹³³⁷ dest-dâr: dest ü râz (RAH.D.)

¹³³⁸ mey-i nâbı: mey-i Rahmî (RAH.D.)

¹³³⁹ gün: güne (RAH.D.)

- 136a 4 Virüp bir taze revnağ açmış ol gül gonce-i nâzı
Tetimme Serinde kec-nihâde gûşe-i destârı meşrebce
- 5 Mücevher tiğ-i âteş-tâbına bağ mûmiyânın da
O şûh-ı şâh [le]vendüñ hançer-i zer-kârı meşrebce
- 6 Büküldi nâle-veş kıaddüm neler çekdüm bu ‘ âlemde
Şarınca sîneye Raḥmî o meh-ruhsârı meşrebce

-571-

Ḥalîm

Mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün

- 1 Dübâlâ oldı ‘ aşkam hattı-ı ‘ anber-fâmdan şoñra
Mücerredür cünün efzün olur aḥşâmdan şoñra
- 2 Baña bir büse iḥsân eyledi yâr oldu şermende
Ḥicâb eyler aña bir itdüği ikrâmdan şoñra¹³⁴⁰
- 3 Giderken ugramazsun bârî ḥalvet-ḥâneme ey şûḥ
Teneffüs itsen olmaz mı dönüp ḥammâmdan şoñra
- 4 Dimâğ eyler mi ‘ aşık sünbül ü reyhâna gülşende
O şûḥuñ zülf-i ‘ anber-bâruñ istişmâmdan şoñra
- 5 Şürâḥî gibi serkeşlükler itdi evvel ol âfet
Güç ile çekdüm âgûşa bir iki câmdan şoñra
- Tetimme** 6 Zihâm-ı ‘ aşıkândan şimdi nevbet bulmuşum yârin
Öpüp ‘ıyd üstüne ‘ıyd eylerim bayramdan şoñra

¹³⁴⁰ ikrâmdan: ihsândan (H.G.D.)

- 7 Hālimā Rāşid-i ‘ālī-cenāba nazmuñı ‘arz it
Du‘ ā-yı devlet ü iqbālını itmāmdan sonra

-572-

Ve lehū

Fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün

- 1 Kaşid iderken leşker-i ğam bu dil-i āzāduma¹³⁴¹
Tiz yetişdi sāġar u sahbā hele imdāduma
- 2 Bir şehūñ zencir-i zülfünde esir olmuş faķir
Hiç düşürmezdüm bu kaydı ben dil-i āzāduma
- 3 Tiġ-i āhı katl-i aġyāra müheyyā eyledüm
Eşki çeşm ile şu [v]irdim ben bugün pūlāduma
- 4 Mālik oldum serbesiyyet üzre ğam sancāġına
Mālikāne ola benden sonra hep evlāduma
- 5 Şimdiki eţfāl çıkmazsa Hālimā bī-vefā
Söhşün ebnā-yı zamān cümle benüm evlāduma

-573-

Ve lehū

Fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün

- 1 Gördüğüm gün kaşını bayram geldi hātıra
Ol hilāle döndigüm eyyām geldi hātıra
- 136b **Tetimme** 2 Şubh-dem mihr-i ruħ-ı dildarı itmişdüm hayāl
Fikr-i şebgün-ı haţtı aħşām geldi hātıra

¹³⁴¹ āzāduma: nāşāduma (H.G.D.)

- 3 Şem'-i kâfûrî görince gûşe-i mihrâbda
Def' aten ol şûh-ı sîm-endâm geldi hâtıra
- 4 Sen gidelden ey hayâl-i yâr çeşmünden benüm
Hâtıra gelmez nice ârâm geldi hâtıra¹³⁴²
- 5 Fikrûme gelmez idi bir ân karar itmek Halîm
Meclis-i cânânede ârâm geldi hâtıra

-574-

Ve lehû

Fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün

- 1 Câm-ı gam-fersâ-yı gör kim tâb gelsün çeşmüğe
Çağ biraz keyfiyyet-vişnâb gelsün çeşmüğe
- 2 Tâ-be-key nûş-ı şarâb ey mest-i bî-pervâ-yı nâz
Eyle âgûşumda râhat h'âb gelsün çeşmine
- 3 Ağlayup kâna boyan ey 'âşık-ı gam-dîde-kim
Hicr-i la' l-i yâr ile hûn-âb gelsün çeşmüğe
- 4 'Ârif ol gayriyyeti zâhid derûnuñdan çıkar
Şekl-i ebrû-yı bütân-ı mihrâb gelsün çeşmüğe

Tetimme 5 Tûñiyâdur çeşm-i ümmîde Halîmâ aç gözün
Gerd-i pâ-yı dilber-i nâ-yâb gelsün çeşmün

¹³⁴² ârâm: âlâm (H.G.D.)

-575-

Vali

Mef' ulü/mefā' ilü/mefā' ilü/fe' ülün

- 1 Şermende-i luṭf itdi beni yār gelince
Bin nāz ile ol şūḥ-ı sitem-kār gelince
- 2 Setr eyledi nūr-ı ruḥuṅı zulmet-i ḥaṭṭı
Ḳalmaz eṣer-i mihr şeb-i tār gelince
- 3 Tīḡ-i ḳadere türş-i ḥazer kār-ger olmaz
Eyler mi ḳazā merdī haber-dār gelince
- 4 Müşkilce olur tevbede şābit-ḳadem olmaḳ
Hengām-ı çemen mevsim-i gülzār gelince
- 5 Hep zāhir olur dildeki esrār-ı nihānı
Bir ḥāl bilür vāḳıf-ı esrār gelince
- 6 Geldi dil-i ma' mūrı ḥarāb eyledi gitdi
Ḥayfā ki budur ' ādeti her bār gelince
- 7 Ḥasret çekerem şoḥbetine gerçi o şūḥuṅ
Göñlüm bulanur ḥāṭıra aḡyār gelince
- 8 Ḳavsī-i ' Acem lehçesidür Vālī bu mışra'
Şabr eyle gözüm nevbet-i dīdār gelince

-576-

Şehrî

Fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün

- 1 Dem o demdür kim şabâh-ı ıyd-ı hoş-eyyâm ola
 ı Ayşâ ruḥsat cāna ı izzet sâķiye ikrām ola
- 2 Dem o demdür kim bu ruḥsat-gāhda şām u seher¹³⁴³
 Bir elünđe zülf-i sâķi bir elinde cām ola
- 3 Dem o demdür kim bütān ser-mestî-i inşāf olup
 ı Āşıkān gül-büse-çin-i ı arız-ı gül-fām ola
- 4 Dem o demdür kim kamer-i-rüyān-ı ı aşık-arzū
 Hāle-i āgūş-ı maḥkümide bî-ārām ola
- 5 Dem o demdür kim bu ı aşk-ābād ü nebbāra hemān¹³⁴⁴
 Mey ola dilber ola Şehrî ola ibrām ola

-577-

Pertev

Mef' ulü/fâ' ilätü/mefâ' ilü/fâ' ilün

- 1 Ḥaṭṭ çekdi mülk-i hüsne sipāh āh āh āh
 Kaldı ğubār içinde o māh āh āh āh
- 2 Şad dād-ı dest-i terbiyet-i bāğbāndan
 Başmış şu lālezārı kiyāh āh āh āh
- 3 Ḥaṭṭ-ı nev ile māh-ı ruḥı hāledār iken
 Eṭrāfuḡ aldı ebr-i siyāh āh āh āh

¹³⁴³ ruḥsat-gāhda: nüzhet-gāhda (ŞH.D.)¹³⁴⁴ ı aşk-ābād ü nebbāra: ı aş-ābād-ı dünyāda (ŞH.D.)

Tetimme 4 Hıyr eylemez rehā daḡı bulursa dīdeye
Pīçide oldu ḡaṡıda nigāh āh āh āh¹³⁴⁵

5 Pertev de baḡa eyleme çok āh u [v]āh dir
Āh itmeyeyüm de ne'yileyem āh āh āh āh

-578-

Vāşıf

Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün

1 Bize bir meclis olsa sāḡıyā maḡfı kedersüzce¹³⁴⁶
Ne devletdür kişinün sevdigi gelse ḡabersüzce

2 Eger vār ise meylin ḡāneye gel bezmi rindān it¹³⁴⁷
Ḳudümünle müşerref kııl buyur lākin pedersüzce

3 Şaḡın ḡafv eyleme rāh-ı 'adūdan iḡtirāz itme¹³⁴⁸
Buyur bāde şebi yaḡ bī-keder gelsün fenersüzce

4 Hıfifçe bāde-nüş olduḡça zāhid mest olur da¹³⁴⁹
Bize teslim-i vuşlat olsa cānı sīm-i zersiüce¹³⁵⁰

5 Soyunup cāme-ḡāb içre felekde saye-veş Vā[sıf]
Der-āḡüş eylesem evvel māh-ı tābānı kemersüzce

137b

Boş yaprak

¹³⁴⁵ ḡaṡıda nigāh: ḡaṡı-ı nigāh (P.D.)

¹³⁴⁶ maḡfı: maḡfin (VS.D.)

¹³⁴⁷ ḡāneye gel bezmi rindān it: ḡankah-ı bezm-i rindāna (VS.D.)

¹³⁴⁸ ḡafv eyleme: vehm eyleyüp (VS.D.)

¹³⁴⁹ olur da: olup yatsa (VS.D.)

¹³⁵⁰ cānı: dilber (VS.D.)

138a

Müstezād-ı Hâlet

Mef'ülü/mefâ' ilü/mefâ' ilü/fe'ülün

Mef'ülü/feülün

- 1 Açduqça o gül-ğonce-i çün lāle piyāle
Şundukça nevāle
Bülbül gibi eyler dili pür-nāle piyāle
Başduqça o hāle
- 2 Südd renge koyup ruğlar o gülbün-i nāzuğ
Baş itdi niyāzuğ
‘Arz eyledi pergāle-i bengāle piyāle
Ol tāze nihāle
- 3 ‘Aks-āver olup āyīne-i cāme cemāli
Ya‘nī ruğ-ı āli
Ol bedr-i temāme ola çün hāle piyāle
İrseydi kemāle
- 4 Vuşlat-ı sūzun açsam varağ diger iderdi
Söz başqa giderdi
Oldı hele bu bābda vişāle piyāle
Söz virdi visale
- 5 Sākī-i sebük-rūğ giyüp āteş- hāre
İtdükçe āvāre
‘Aşğ ile olur şu‘le-i cevvēle piyāle
Şevğ eyler isāe
- 6 Bir dāğ-ı kühendür heves-i la‘li dilümde
Terki yok elümde
Virmekle baña bāde-i yek-sāle piyāle

Eyler mi izāle

- 7 ʿİşretle gelür ruḥlarına tāb u ʿarāvet
Bir başkaca Ḥālet
Eyler çemen-i ḥüsnüñi pür-jāle piyāle
ʿAks itse cemāle

Temmem

-580-

138b

Muḥliş

Fāʿ ilātün/ fāʿ ilātün/ fāʿ ilātün/ fāʿ ilün

- 1 Leşker-i ğam geldi Bağdād-ı dil-i āzāruma
Bir pür-āteş urdı bünyād-ı sürüş-ı şaduma
Görse raḥm eyler Hülāgū nāle vü feryaduma
Kimseden ümīd ü istimdād gelmez yāduma¹³⁵¹
Ey benüm feryād-res Rabbim yeriş imdāduma¹³⁵²
- 2 Şehr-i dil etrāfına ordu qurup serdār-ı ğam
Burc u bārūsuna ol ḥamelde dökdi ʿalem
Ḍarb-ı top qahr ile yaqmaqda ammā dem-be-dem
Kimseden ümīd ü istimdād gelmez yāduma
Ey benüm feryād-res Rabbim yeriş imdāduma
- 3 Her ʿarafdan çend-i miḥnet ḥaşr idüp ḥışn-ı tenüm
Yegdür Allāh yek çağırmaqdur hemişe şīvenüm
Bir ʿarafdan qalmanı imdāda meʿmūlum benüm

¹³⁵¹ Her bendin vasıta beytinin ilk mısrasında yer alan “ümīd ü istimdād” Muḥliş Dīvānçesi’nde “ümīd-i istimdād” şeklindedir.

¹³⁵² Her bendin son mısrasında yer alan “yeriş” kelimesi MUH.D.’de “yetiş” şeklindedir.

Kimseden ümîd ü istimdâd gelmez yāduma
Ey benüm feryād-res Rabbim yeriş imdāduma

- 4 Nuşret hāş itdi zāt-ı pākine Rabb-i Kādîr
Kuluña her hâlde oldur mu‘în-i dest-gîr
Oldur ancak melce-i şāh u geda bāy u fakîr

Kimseden ümîd ü istimdâd gelmez yāduma
Ey benüm feryād-res Rabbim yeriş imdāduma

- 5 Her umûrunda idüp ‘avn-ı Hudâ’ya rabt-ı yāl
Yād idüp bu maṭla’-ı ğarrāyı bir şāhib-i kemāl
Maṭla‘ ammā haşbiḥāl-i Muḥliş-i şūrîde hāl

Kimseden ümîd ü istimdâd gelmez yāduma
Ey benüm feryād-res Rabbim yeriş imdāduma

-581-

139a

Nabî

Fe‘ ilātün (Fā‘ ilātün)/ fe‘ ilātün/ fe‘ ilātün/ fe‘ ilün (fa‘ lün)

- 1 Beni dil-haste görüp çeşmüñe nem gelmez mi
Yā peşimānî-i evzâ’-ı sitem gelmez mi
- 2 Sen de inşâf idegör âfet-i bigâne-nevâz
Ġayr ile şöḥbetin insāna elem gelmez mi
- 3 Tāleb-i kām ile yeter bunca şitābān olduĝ¹³⁵³
O daḥî bizlere bir iki ḳadem gelmez mi¹³⁵⁴

¹³⁵³ yeter: bunca (NB.D.)

¹³⁵⁴ o daḥî bizlere: o da āyā bize (NB.D.)

4 Ey düşen dā' iye-i vaşf-ı dehen-i yāre¹³⁵⁵

‘Acabā ḥāṭırına rāh-ı ‘adem gelmez mi

5 Rayegān olmaya mı yine metā’-ı maḫsūd

Nābīyā ḳāfile-i luṭf u kerem gelmez mi

-582-

Ve lehū

Mefā’ ilün/mefā’ ilün/mefā’ ilün/mefā’ ilün

1 Ḥayāl-i zūlf idermiş ‘āşık-ı mehcūrı gördüğ mi¹³⁵⁶

Mahabbetde bu denlü fikr-i gūnā-gūnu gördüğ mi¹³⁵⁷

2 Hezārān dil gezersin ey hayāl-i yār insāf it

Bu seyrān itdīgūn yerlerde bir ma’ mūru gördüğ mi¹³⁵⁸

3 Fedā eyle göñül fikr-i ḥumārı zevḳ -i şahbāya

Bu ‘işretgāhda bir zevḳ-i bī-maḫzūrı gördüğ mi¹³⁵⁹

Tetimme

4 Mişāl āb-ḥūn-ı ‘āşıkı bī-bāḳ nūş eyler

Ne bī-rahm oldıgūn ol dīde-i maḫmūrı gördüğ mi¹³⁶⁰

5 Hezār-āsā hemān elden ḳoma feryāduñ ey Nābī

Bu gülşende açılmaz bir gül-i mestūrı gördüğ mi

¹³⁵⁵ dehen: dehān (NB.D.)

¹³⁵⁶ mehcūrı: mehcūr (NB.D.)

¹³⁵⁷ gūnā-gūnu: dūr-ā-dūr (NB.D.)

¹³⁵⁸ ma’ mūrı: ma’ mūr (NB.D.)

¹³⁵⁹ bī-maḫzūrı: bī-maḫrūr (NB.D.)

¹³⁶⁰ maḫmūrı: maḫmūr (NB.D.)

-583-

Ve lehū

Mef' ūlū/fā' ilātū/mefā' ilū/fā' ilūn

- 1 Rām eyledüm nāz ile ol şīve-kārumı¹³⁶¹
Şehbāz-ı himmetüm aldum yine şikārumı¹³⁶²
- 2 Dilden kesilmez hele ser-rişte-i ümīd¹³⁶³
Virmem şafā-yı vuşlata ben intizārumı
- 3 Evvel ğubār-ı dilden iderüm şikāyeti¹³⁶⁴
Görsem eger müsā' ade-i rūzgārumı
- 4 İtsün mü berg-i gül getüren bāda iltifāt
Püşt-i tekāve[r]inde gören şehsüvārumı
- 5 Zerrīn қalemle yazsa sezā mihr Nābīyā
Ṭāq-ı sipihre bu ğazel-i ābdārumı¹³⁶⁵

-584-

Ve lehū

Fā' ilātūn/ fā' ilātūn/ fā' ilātūn/ fā' ilūn

- 1 Oldı bir naḥvet-perestūñ dil yine dīvānesi
Kim niyāz olmuş şehīd-i ğamze-i mestānesi
- 139b 2 Kāse nūşudur göñül öz bezmgāhuñ eylemiş¹³⁶⁶
Tetimme Sāğar-ı ḥurşīd-i gerdūn-ı ğayret peymānesi¹³⁶⁷

¹³⁶¹ nāz: niyāz (NB.D.)

¹³⁶² Şehbāz-ı himmetüm aldum yine şikārumı: Şehbāz-ı dest-i himmetüm aldum şikārumı (NB.D.)

¹³⁶³ kesülmez: kesülmeze (NB.D.)

¹³⁶⁴ iderüm: iderdüm (NB.D.)

¹³⁶⁵ NB.D.'de yer alan 2., 3., 4. ve 5. beyitlerin yerleri mecmūada deĝişmiştir.

¹³⁶⁶ nūşıdur: nuş ider; eylemiş: eyleyen (NB.D.)

¹³⁶⁷ ḥurşīd: ḥurşīdi(NB.D.)

- 3 Dil çerāğ-ı encümen pîrâyî-i bî-hûş olup¹³⁶⁸
Seng-i dest-i küdekândur her taraf pervānesi
- 4 Dil o şahbānuñ harāb-ı ser-gîrānıdur ki olur¹³⁶⁹
Mihr-i ʿālem-gîr serpuş-ı hum-ı meyhānesi
- 5 Devlet-i tarîkî-i hırmānda Nābî eylemez
Şemʻ-i pür nūr-ı ümîd zînet-i kâşanesi¹³⁷⁰

-585-

Ve lehū

Fāʿ ilātün/ fāʿ ilātün/ fāʿ ilātün/ fāʿ ilün

- 1 Girmedî āğūş-ı vaşla dilrubālardan biri
Düşmedi dil-ḥaste-i ʿaşka devālardan biri
 - 2 Tursa dil-ḥāh üzre ruḥsārın temāşā eylesek
Yolda bārî ʿarz-ı ḥāl itse gedālardan biri
 - 3 Böyle güstāhāne çok bakma deyü āzārdur
Meclisinde gördigüm zevk u şafālardan biri
 - 4 Farq müşkil zümre-i ehl-i ḥasedden ʿāşıkı¹³⁷¹
Olmayınca cāy-gāh dārüʻş-şifālardan biri
- Tetimme** 5 İtmesün rind-i kâbaḥat fehme düzaḥ meclisi
Gelmesün bezme Ḥudāyā reh-nümālārdan biri¹³⁷²

¹³⁶⁸ encümen pîrâyî-i bî-hûş: encümen pîrây-ı bî-hûşı (NB.D.)

¹³⁶⁹ ki olur: kʻolur (NB.D.)

¹³⁷⁰ ümîd: ümidî (NB.D.)

¹³⁷¹ ḥasedden: hevesden (NB.D.)

¹³⁷² reh-nümālārdan: ḥod-nümālārdan (NB.D.)

- 6 Nābīyā memnūn olurdum bu zemīn-i tāze¹³⁷³
Olsa peyrev şā⁶ ire zarifelerden biri¹³⁷⁴

-586-

Ve lehū

Mefā⁶ ilūn/mefā⁶ ilūn/mefā⁶ ilūn/mefā⁶ ilūn

- 1 Peyām-ı luṭf kim cāna leb-i dildārdan geldi
Nesīm-i cān-fezādur cānib-i gülzārdan geldi
- 2 Şikest itdi revācın nāfe-i āhū-yı Tatar'ı
O bū-yı dil-güşā kim zūlf-i 'anber-bārdan geldi
- 3 Dehān-ı yāre gūş itdim dehānuḡ eylemiş teşbīh
Şorınca ğonce ağzın bāz idüp inkārdan geldi
- 4 İşitdüm ḡārlar ol ğoncenin dāmānuḡ almışlar
Baḡa tāze ḡaberler 'andelīb-i zārdan geldi
- 5 N'ola bāḡ-ı sūḡanda bülbül-i şevḡ olsam ey Nābī¹³⁷⁵
Ki teklīf-i ğazel ağā-yı nikū-kārdan geldi

¹³⁷³ NB.D.'de 11 beyitten oluşan bu gazelin 8., 9., 10. ve 11. beyitleri mecmūada yer almamaktadır.
Bu beyitler şöyledir:

- 8 El-ḡazer zūhḡad-ı nā-binānuḡ olma peyrevi
Başuḡa ṭoḡanmasun zaḡm-ı 'aşālardan biri
- 9 Zūlf-i ma⁶ nādan bu ğüne eyleme ḡall-i girih
Ġörmesün divane-i zencir-ḡalardan biri
- 10 Şūḡ-ı hicranda mezād olmaḡda beytü'l-mal-i ğām
Var ise vareste olmuş mübtelālardan biri
- 11 Kūnc-i 'uzlet gülşen-i cennet ḡadar cān-baḡş olur
Dār-ı ğurbetde bulunsa aşinalardan biri (NB.D.)

¹³⁷⁴ şā⁶ ire zarifelerden: şā⁶ ir-i siḡr-āzmālardan (NB.D.)

¹³⁷⁵ şevḡ olsam: şevk ile olsam (NB.D.)

-587-

Ve lehū¹³⁷⁶

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Cāy idünsem itme istib'ād deyr-i miḥneti
'Āşıkam bir kāfire ḥüsne Muḥammed ümmeti
- 140a 2 Giceler 'azm itdigüm ol mäh-sāyem ḥavfidur
Tetimme Bir tarīḫ ile ḫabül itmez maḥabbet şirketi
- 3 Biz kim ceyb-i ḫırḫayı çekdük sere şimden girü
Başına çalsun felek zıll-i hümāyün devleti
- 4 Cām şandı mey dökülde ehl-i 'irfān cümle mest
Tolu dökmüş tarlaya döndürdi devrān şoḫbeti
- 5 Şimdi dehrün tāzesi kimseyle itmez iltifāt
Ehl-i diller Nābīyā kimlerle itsün ülfeti

-588-

Fuzūlī

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Ey tegafül birle her sā' at kılan şeydā beni
Vāḫıf ol kim öldürür bir gün bu istiḡnā beni
- 2 Ža' füm elden yaşuran aḫvālūmi şaklar velī
Nāle-i bī-iḫtiyārumdan kılan rüsvā beni¹³⁷⁷
- 3 Vālih-i zevḫ-i leb-i mey-gün ü çeşm-i mestinüm
Sāḫīyā şanma ḫarāb itmiş mey-i şahbā beni

¹³⁷⁶ NB.D.'de bu şiir bulunamamıştır.

¹³⁷⁷ bī-iḫtiyārumdan: bī-iḫtiyārumdur (F.D.)

- 4 Hâli itmişdür beni benden maḥabbet dostlar
‘Ayb kıľman görseñüz ‘âlemde bî-pervâ beni

Tetimme 5 Gūşe-i miḥrâb dutmışdum reh-i zühd ü şalâḥ
Çoymadı öz ḥâlime şol nergis-i şehlä beni¹³⁷⁸

- 6 Ger beni ḥün-âbe-i eşkim nihân eyler ne sūd
Çanda olsam miḥnet-i ‘aşķuñ kıľur peydâ beni¹³⁷⁹

- 7 Ey Fuzūli bir şanem zülfüne göñlüm bağladum
Çekdi zencir-i cünûna ‘âķıbet sevdâ beni

-589-

Ve lehū

Fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün

- 1 Āh kim bir dem felek rāyumca devrân itmedi
Vasl-ı dermân ile def‘ -i derd-i hicrân itmedi
- 2 Yârdan biñ derd-i dil çekdüm bu hem bir derd kim
Bildi ol derd-i dilüm bir derde dermân itmedi
- 3 Vâdî-i ğayretde cân virdüm ben ol şâh-ı ḥüsn
Bir gece ḥân-ı vişâli üzre mihmân itmedi
- 4 Dostlar çāk-ı girîbānum görüp ‘ayb eylemen
Ol güli kim gördi kim çāk-i girîbân itmedi
- 5 Faķr mülkün dut ger istersen kemâl-i salţanat
Kim bu mülküñ fethini fağfūr u ḥākân itmedi

¹³⁷⁸ şol: ol (F.D.)

¹³⁷⁹ miḥnet-i ‘aşķuñ kıľur: nâle vü zârüm kıľar (F.D.)

F.D.’de yer alan 3., 4., 5. ve 6. beyitlerin yerleri mecmûada değıştirmiştir.

140b 6 Tîğ-i bîdâd ile her dem anımı tkme nedür
Tetimme Ey felek her kim dem urdı aşdan ân itmedi

7 Ahd ü peymân itdi yârüm ki saa yârüm velî
Yârlu vatı şanursun ahd ü peymân itmedi

8 Al meydânını zindân-ı belâ bilmez henüz
Kim ki bir müddet cünün mülkünü seyrân itmedi

9 Sırr-ı aşı itmedi ancak Fuzûlî âşikâr
Bu mübârek işi her kim itdi pinhân itmedi¹³⁸⁰

-590-

Ve lehû

Fâ ilâtün/ fâ ilâtün/ fâ ilâtün/ fâ ilün

1 Hâyet ey büt şüretün gördükde lâl eyler beni
Şüret-i hâlüm gören şüret hayâl eyler beni

2 Mihr şalmazsan başa ram eylemezsen bunca kim
Sâye tek sevdâ-yı zülfün pây-mâl eyler beni

3 Zâ f-ı âli mâni -i tevfi olur her nice kim
İltifâtu arzû-mend-i vişâl eyler beni

4 Ben gedâ sen şâha yâr olmak yok ammâ neyleyem
Arzû sergeşte-i fikr-i muâl eyler beni

Tetimme 5 Dehr vaf itmiş beni nevres cevânlar aşua
Her yeten meh-veş esîr-i hâtt u hâl eyler beni

¹³⁸⁰ F.D.'de bu şiir yer bulunamamıştır.

- 6 Tîr-i ğamzen ğatma kim bağrum deler ğānum doker
‘ Ağd-i zülfün açma kim aşüfte-ĥāl eyler beni¹³⁸¹
- 7 Ey Fuzûlî kılmazam terk-i tarîk-i ‘ aşğ kim
Bu fazîlet dāĥil-i ehl-i kemāl eyler beni

-591-

Ve lehū

Fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün

- 1 Her ğören ‘ ayb itdi āb-ı dīde-i ğiryānumı
Eyledüm taĥķîĳ ğörmüş kimse yok cānānumı
- 2 Laĥza laĥza ĥūblar ğördüm ki dil ğaşındadır
Pāre pāre eyledüm ben hem dil-i sūzānumı
- 3 Çoğ ğötürme ğöklere eğānumı kāfir ŝaĥın¹³⁸²
İncinür nāĝeh Mesîĥā işidüp eğānumı
- 4 Ķılma her sâ‘ at beni rüsvā-yı ĥalk ey dūd-ı āh¹³⁸³
Eyleme rüşen şeb-i ğam-ı külbe-i aĥzānumı
- 5 Çıĳma ey dīvāne pāzar-ı melāmetden deyü
Muttaşıl çāk-i ğirībānum dutar dāmānumı
- 141a **Tetimme** 6 Ķaĝı bütdür bilmezem imānumı ğarat kılan
Sende imān yok ki sen alduĝ diyem imānumı
- 7 Ey Fuzûlî cāna yetmişdüm ğöñülden şükr kim
Baĝladum bir dilbere ğurtardum andan canımı

¹³⁸¹ F.D.’de yer alan gazelin 6. ve 7.b yerleri mecmūada deĝişmiştir.

¹³⁸² ğötürme: yetürme (F.D.)

¹³⁸³ dūd: berĳ (F.D.)

-592-

Ḥāmī

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Sükker-i la' l-i lebünden behre-yâb itdün beni
Mısr' a sulţân ey şeh-i ' âlî-cenâb itdün beni
- 2 İnkisâr itmem saña yâründen ey meh sen daḥî
Kâm-yâb ol her ne deḡlü kâm-yâb itdün beni
- 3 Gerdiş-i cām-ı mey-i gül-fâma hâcet kıoymaduḡ
Güşe-i çeşmünle ey sâkı ḡarâb itdün beni
- 4 Bir kıadehle kıadim itdün râst ey pîr-i muḡân
' Ömrün efzün ide Ḥaḡ ey şeyḡ şâb itdün beni
- 5 Ey Kıamer-ţal' at vefâ bâbuḡda sen kendün gibi
Nâ-tamâm idrâḡ idüp nâkıs ḡisâb itdün beni
- 6 Görmüşüm reftârını ' ömr-i şitâbânum gibi¹³⁸⁴
Güyyâ göreḡ ediblerle hicâb itdün beni¹³⁸⁵
- 7 Devr-i nâ-sâz-ı felekden süz u tâb-ı giryeden
Söyleme ḡâlün yeter Ḥāmī kebâb itdün beni

-593-

Ve lehū

Mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün

- 1 Göñül reşk-âver-i firdevs iken tûfân-ı ḡam başdı
Ḥarâb itdi sabâ iḡlimini seyl-i ' arem başdı

¹³⁸⁴ görmüşüm: dir gören (H.D)

¹³⁸⁵ göreḡ: gördün (H.D)

- 2 Döküldi düş-ı yāre kākül-i pür-piç ü hum başdı
Sa' ādet burcunı zıll-i hümā-yı muhterem başdı
- 3 Dem-i pīride bir nevres civāna mübtelā olduk
Bizi ğāret-gīrān-ı ceys-i hüsni şubh-dem başdı
- 4 Çıķup gül-i beyābān gibi geldi meclise zāhid
Bizi hengām-ı bī-dārīde kābūs-ı elem başdı
- 5 Hilāl-i hāne-i zeyni ten-i sīmīni bedr eyler
Henüz çeşm-i riķāba ol hilāl-ebrū ķadem başdı
- 6 Meded gel ey ebābīl-i şafā dil Ka' besin ķurtar
Küdūrāt-ı hevā Aşhāb-ı fīl-āsā harem başdı
- 7 Ol āhū-piçe-i mesti yataķda avlayup ğāfīl¹³⁸⁶
Raķīb-i seg-meniş söyletmeyüp lā vü ni' am basdı¹³⁸⁷
- 8 Meded iskencebīn-i bāde eyle sākīyā başdur
Humār-ı meyle çeşmüm hıyredür şafrā-yı ğam başdı
- 9 Metā' ı başmadıkça tuz şatılmaz rāygān dirler
Olur rāic kumāş-ı hüsni hāttı bir direm başdı¹³⁸⁸
- 141b 10 O tıfluñ tahta-i ta' līme döndi levh-i pehlūsu
Tetimme Devāt-ı hoķķa-i sīmīnine herkes ķalem başdı
- 11 Kenār-ı ümīdün itdüm ğark-gāh ğussadan ammā
Telātum-rīz olup dil zevraķuñ emvāc-ı yem başdı

¹³⁸⁶ piçe: beççe (H.D)

¹³⁸⁷ söyletmeyüp: söyletmedi (H.D)

¹³⁸⁸ hāttı: hāt (H.D)

12 Cināyetden emîn olmak gerekdür hāme-i ‘ārif
Lebībā kilk-i ma‘ sūmun nice bilmem harem başdı

13 Döküp eşk-i riya ālūdesin bezl eyledi zāhid¹³⁸⁹
Nuḳūd-ı nāsire ol meh-veşe birkaç derem başdı

14 Gice teşrīfini bezmi raḳībe eyleyüp inkār
Elin ol māh kitāb-ı hüsñüğe itdi kasem başdı¹³⁹⁰

15 Öperken la‘ l-i dildārı raḳīb-i kīne-cū geldi¹³⁹¹
Bizi dār-ı veḡa itdi nūş-ı meyle müttehem başdı

16 Bu şeb dendāna zindān oldı meclis sāḳīyā sensiz
Gözü nem bezmi mātem bādeyi semm ḳalbi hemm başdı

17 Nevā-sencān-ı şehr-i Āmidūñ āvāzesin Ḥāmī
Şarīr-i nāy-ı kilk-i nafiz-i ferḡunde dem başdı

-594-

Ḥafid

Mef‘ ūlū/mefā‘ ilū/mefā‘ ilū/fe‘ ūlūn

1 Ḥurşid görüp hüsñüni itmişdi pesendi
Yoḡdur dir iken çerḡūñ eyā mihr-i menendi

Tetimme 2 Tedrīc ile teskīn iderek çeşm-i sirişki
Aḡyār ile gördi o mehi dil ökelendi

3 Telḡ olmuş iken zā‘ iḡamız keşret-i mülden¹³⁹²
Şordum lebini sāḳī-i bezmūñ mezelendi

¹³⁸⁹ bezl: nerm (H.D)

¹³⁹⁰ māh: meh (H.D)

¹³⁹¹ la‘ l: çeşm (H.D)

¹³⁹² olmuş iken: olmuşken: keşret-i mülden: keşret-i müldür (Hafid Dīvānı)

- 4 Dil mürde-i hicr olmuş iken öldüm ‘İsî
Viridi lebini ağzuma cānum tazelendi¹³⁹³
- 5 Mestānelerün vefreti var vā‘ ize söylen¹³⁹⁴
Hürmetle mey yā agzına alsun di efendi¹³⁹⁵
- 6 Biñ kerre eger kürsîde nuş eylese vā‘ iz¹³⁹⁶
Terk eyleyemez rind-i ezel aldığı pendî
- 7 Sırmalı pūşi başda bilinde gümüş āhve
Gördüm bu kıyāfetle bugün şāh-levendi
- 8 Zülf-i siyehi hālîni cezb itmede her şeb¹³⁹⁷
Fevvāre gibi yıldıza atmağda kemendi
- 9 Lezzetli imiş leblerün ey şūh şekkerden
Nesh eylemiş ol bildüğümüz çeşme-i kandi¹³⁹⁸
- 10 Dil oldı şafā-baḥş gam oldı yine tārāc
Ağyār varup kūy-i nigāra depelendi
- 142a 11 Endām-ı ziyā-perveri kirlendi o şūḥuñ
Tetimme Ḥammām-ı dil-i ‘ aşıka girdi kiselendi
- 12 Gör baḥt-ı siyeh-kārımı kim ‘ işret iderken
Geldi o perî bezmimize bāde dükendi
- 13 Pür-çîn idi dün kaşları ol māh-ı münîrūñ
Gūyā ki Ḥafîdā bugün ol meh yinelendi

¹³⁹³ Bu beyit Hafîd Dîvânî’nda yoktur.

¹³⁹⁴ vefreti var: vefretini (Hafîd Dîvânî)

¹³⁹⁵ mey yā ağzına alsun di efendi: meyi ağzına almasun efendi (Hafîd Dîvânî)

¹³⁹⁶ eğer: ger (Hafîd Dîvânî)

¹³⁹⁷ siyehi: siyeh (Hafîd Dîvânî)

¹³⁹⁸ çeşme: çeşn (Hafîd Dîvânî)

-595-

‘Azmi

Fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün

- 1 Va‘ d idüp teşrîfün ol nevres civānum gelmedi
Yolda koydı gözlerüm serv-i revānum gelmedi
- 2 Halka-veş kaldı kapuda gözlerüm teşrîfini
Eyledi Mecnūn beni Leylî zebānum gelmedi¹³⁹⁹
- 3 Şevk ile ālāt-ı bezmi cümle tertîb eyledüm
Meclisüm telh eyledi ol mihribānum gelmedi
- 5 Bulmadım bir tuhfe-i şâyeste pây-endāz idem
Naqd-i cāndan özge kālāya kümānum gelmedi¹⁴⁰⁰
- 6 ‘Ādet-i dîrînedür ‘uşşāka cevri itmek velî
Sen gibi bir bî-imān ey hūn-feşānum gelmedi¹⁴⁰¹

- Tetimme**
- 7 Bāde-i naḥvetle bulmuş perverîş-nevāz iken¹⁴⁰²
Şîve-i yek dāne çün ‘işve-kemānum gelmedi¹⁴⁰³
 - 8 İşte geldi ‘Azmiyā ol nev-nihāl-i arzū
Söyleme va‘ d itdi ol şîrîn-zebānum gelmedi

¹³⁹⁹ Leylî zebānum: Leylā zamānum (‘Azmi Dîvānçesi)

¹⁴⁰⁰ ‘Azmi Dîvānçesi’nde yer alan 4. beyit mecmûada yoktur. Bu beyit şöyledir:

4 Āh ‘aceb n’ olsun merāmı olmasun kaçdı başa
Nā-becā ol bî-mürüvvet dil-sitānım gelmedi (‘Azmi Dîvānçesi)

¹⁴⁰¹ ey hūn-feşānum: hūn-feşānum (‘Azmi Dîvānçesi)

¹⁴⁰² nevāz: nevsāz (‘Azmi Dîvānçesi)

¹⁴⁰³ şîve: şivede; kemānum: künānum (‘Azmi Dîvānçesi)

-596-

Şevkî¹⁴⁰⁴

Fe' ilātün (Fā' ilātün)/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)

- 1 Gerçi üftāde olup sevdi gönül bir güzeli
Zerre miqdārı vefā itmedi sevdüm seveli
- 2 Raḥne zann itme ruḥ-ı yārda bir kâ' idedür
Sîbüñ a' lāsı olur bāğda ekşer zedeli
- 3 Esir-i ber-i ser-i sāl degül rüyunda
Ādet-i mihr-i cihān-tāb olmak lekeli
- 4 Kātl-i ' uşşāka sebep tîr-i nigāhuñ didiler
Vār imiş anda meger gānze-i cellāduñ eli
- 5 Sūz-ı hicr ile sūḥan tārḥına vaqtüm yok iken
Şevkîyā ḥāṭıra ḥurmetle didi bu gāzeli

-597-

Āgāh

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Şalmış ol meh hāli üzre turre-i zîbāsını
Arturursam n' ola sevdā üstüne sevdasını
- 142b 2 Olmayınca kuvve-i bāzū-yı himmet saḥtdur
Tetimme Çekmişüz yārüñ kemān-ı nāz u istignāsını

¹⁴⁰⁴ Şevkî Dîvānı'nda (Millet Kütüphanesi Ali Emîrî Manzum Eserler) Şevkî Hasan Tahsin İstanbulî Dîvānı'nda (Taşdelen, 2014), Edirneli Şevkî Dîvānı'nda (İşinsu-Canım, 2918), Şevkî İbrahim Efendi Dîvānı'nda (Torun, 2007) bu şiir bulunamamıştır.

- 3 Şad-gül-i bî-çāre-nāzın çekmişüz her hārdan¹⁴⁰⁵
Görmedüñ gülzār-ı dehrüñ bir gül-i ra' nāsın
- 4 Bir müferrihdür leb-i cānān Eflātūn-ı dehr¹⁴⁰⁶
Eylemiş ārayış-i dürc-i ' adem eczāsın
- 5 Zülmet-i ğam dilden olmaz āşikār Āgāh mahv¹⁴⁰⁷
Cüşiş-i deryā gidermez ' anber'in sevdasın

-598-

Rāġıb

Mef' ūlū/fā' ilātū/mefā' ilū/fā' ilün

- 1 Künc-i firāġa gerçi ki himmet kıomaz seni
Sevdā-yı cāha düşme ki rāhat kıomaz seni
- 2 Şāyān-ı kıurb-i hāzret olur bir hūlūşa bak
Yoġsa behište zāhidā ' ibādet kıomaz seni¹⁴⁰⁸
- 3 Zīr-i niķāb-ı şermden ey meh-pāre çık
Vādī-i inzivāda bu şöhet kıomaz seni
- 4 Elbetde bir mehün olur āvāresi felek¹⁴⁰⁹
Hiç kendi hālünje bu tabī' at kıomaz seni
- Tetimme** 5 Düşmenden intikām gibi var mı bir şafā
Rāġıb bu zevķe mürüvvet kıomaz seni

¹⁴⁰⁵ bî-çāre: bî-hār (AG.D.)

¹⁴⁰⁶ leb-i cānān: leb-i cānān ki (AG.D.)

¹⁴⁰⁷ āşikār: eşk ile (AG.D.)

¹⁴⁰⁸ zāhidā: zāhid (RA.D.)

¹⁴⁰⁹ felek: dilün (RA.D.)

-599-

Muḥliş

Fe' ilātün (Fā' ilātün)/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)

- 1 Dem-be-dem yāda gelür zülf-i siyehkārūḡ ucı¹⁴¹⁰
Dile gūyā doḡunur ḡaṅcer-i ḡūn-ḡ'ārūḡ ucı
- 2 Yaḡasın dest-i melāmetde ḡomaz 'āşık-ı zār
Yed imkānda için dāmen-i inkārūḡ ucı
- 3 Kıl tolaşmış ḡaleme döndi zebān-ı vaşfında
Kākül-i yāre toḡunmuş gibi ḡüftārūḡ ucı
- 4 Gül şu ma' nāya gelür bülbül-giryendesine
Derd-mendüḡ yine baḡmış gözüne ḡārūḡ ucı
- 5 İstiḡāmetde gerekdür revîş-i şıdḡ u şebāt
ḡademüḡ merkeze ḡor devrde perkārūḡ ucı
- 6 Bir daḡı murtabıt-ı sūzen-i tedbīr olamaz
Dest-i ifşāya giren rişte-i esrārūḡ ucı
- 7 Yine tıḡ-i nıgehüḡden mi dem urmış Muḡliş
ḡūn-ḡegān olmadadır ḡāme-i eş' arun ucı

-600-

143a

Ve lehū

Fe' ilātün (Fā' ilātün)/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)

- 1 Naḡl iderken bu şeb ol şūḡa ḡikāyāt-ı ḡamı
ḡoş mesellerle uyutdum yine ol ḡonce-femi

¹⁴¹⁰ zülf: çeşm (MUH.D.)

2 Sînesin tarz-ı mîzâc üzre açınca didi yâr
Âh efendüm ne yaparsun acıdursun [me]memi¹⁴¹¹

3 Mest iken va' de-i bûs itdüğün inkâra gelüp
Koymuş el muşhaf-ı ruhsârına eyler kâsemi

4 Mazhar-ı lutfunı kim görmüş o şûhun bilmem
Gördüm agyârı da âzürde vü cevri u sitemi

5 Şabırdan ğayrı nedür 'âşık-ı zâra çâre
Olsa cânânesinin nâz u cefâ mültezemi

6 Gerdiş-i kec-reviş-i dehr ile ser-sâm olduk
Sâkıyâ bezme tolandurma tehî câm-ı cemi

7 Ne kadar bâr-ı gîrân olsa çekerdi âdem
Minnettün degse kerîmân-ı zamânın keremi

8 Nüşha-i derd-i sırra şeyh yazarsa yeri var
Ümmî olsaydı kıl başına olurdu ümmî

Tetimme 9 Bir de dünyâ ğamı gelmiş dile kim gûş eyler¹⁴¹²
Muhlîş-i zâra yetişmez mi o şûhuñ eleme¹⁴¹³

-601-

Şalâhî

Mef' ülü/mefâ' ilü/mefâ' ilü/fe' ülün

1 Ey kâş-ı kemân tîr-i müjen cânuma giçdi
Peykânelerin her biri bir yânuma giçdi¹⁴¹⁴

¹⁴¹¹ MUH.D.'de bu beyit yoktur.

¹⁴¹² gûş: kayd (MUH.D.)

¹⁴¹³ eleme: sitemi (MUH.D.)

¹⁴¹⁴ peykânelerin: peykâneleri (Salâhî Dîvânı)

2 Ol güne cevre şabr u taḥammül nice mümkin¹⁴¹⁵

Evvel naẓarın sîne-i sūzânıma giçdi

3 Būs eyler iken la^c line şarķındılık itdüm

Zülf-i siyehin ḥalka-i gerdânuma giçdi¹⁴¹⁶

4 Kâfir midür ol ḥâl-i siyeh fülful-i Hindî¹⁴¹⁷

Bir baķma ile dînüme imânuma giçdi

5 Beş beyt ile da^c vâ-yı kemâl itme Şalâhî

Biñ böyle ğazel defter-i dîvânuma giçdi

-602-

Luṭfi¹⁴¹⁸

Fâ^c ilâtün/ fâ^c ilâtün/ fâ^c ilâtün/ fâ^c ilün

1 N^c olduĝın bilmez ḥaķîkat içmeyenler bâdeyi

Daḥl-i nâ-becâ iderler mest-i ḥâtır-ı sâdeyi

2 Câm-ı Lebrîzi pey-â-pey şün baña sen şubḥa dek

Gel bu şeb terk itme sâķî meclis-i âmâdeyi

143b

Tetimme

3 Dost vâķıfdur benüm benden ziyâde hâlüme

Var mıdur ^c arz itmege ḥâcet dil-i üftâdeyi

4 ^c Arş-ı Raḥmân'dur tecellî-gâh-ı Sübhân'dur göñül

Anda hâkim eyleme her gördiĝüñ şeh-zâdeyi

5 Ma^c bed-i Ḥaķ itmege lâyık görölmez Luṭfiyâ

Nezd-i ^c aşıkda mey âlüd olmayan üftâdeyi

¹⁴¹⁵ ol güne: bu kec-nigehe (Salâhî Dîvânı)

¹⁴¹⁶ Salâhî Dîvânı'nda yer alan bu gazelin 3. ve 4. beyitlerin yerleri mecmûada deĝişmiştir.

¹⁴¹⁷ ḥâl-i siyeh: zülf-i siyeh (Salâhî Dîvânı)

¹⁴¹⁸ Bulabildiĝimiz M.L.D.'de ve LUT.D.'de bu şiir bulunamamıştır. Ancak bu şiirin Lutfi mahlaslı başka bir şairin dîvânında yer alması muhtemeldir.

-603-

Fehīm

Fe' ilātün (Fā' ilātün)/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)

- 1 Şayd ider mürğ-i dili ğamzesi şayyād gibi¹⁴¹⁹
Tiğ-i çeşmi döküyor qānımı cellād gibi¹⁴²⁰
- 2 Bezm-i meyḥānede evvel var idi cām-ı şafā¹⁴²¹
Şimdi seyl-i ğam ile ol daḡı berbād gibi¹⁴²²
- 3 Vaqt-i māziden ' abeş ḡālī getürme qāle
Hüner-i vālid ile fahr iden evlād gibi¹⁴²³
- 4 Nāle-i bülbül açar qıfl-i der-i ğülzārı
Bāb-ı maqşūda kilid olmadı feryād gibi
- 5 Çün şīrīn sūḡanını itdürdi revān kilik-i Fehīm¹⁴²⁴
Bī-sütün hünere tişe-i Ferḡād gibi¹⁴²⁵

-604-

Ve lehū

Fe' ilātün (Fā' ilātün)/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)

- 1 Tağıdup sünbül-i zülfüḡ giyüp āl fistānı¹⁴²⁶
Şayd ider āl ile şād mürğ-i dil-i nālānı

¹⁴¹⁹ ider: idüp (FH.D.)

¹⁴²⁰ Tiğ-i çeşmi döküyor qānımı: Dökdi tiğ-i nigeḡi qānımı(FH.D.)

¹⁴²¹ bezm: genç (FH.D.)

¹⁴²² ğam ile: ğamla (FH.D.)

¹⁴²³ Bu beyit FH.D.'de yer almamaktadır. Ancak Divānçe'de 5. beyitte yer alan farklı bir beyit bulunmaktadır. Bu beyit şu şekildedir:

Ey veled itme itmedüḡin devlet hüsnī tezkīr

Hüner-i vālid ile fahr iden evlād gibi (FH.D.)

¹⁴²⁴ çün şīrīn sūḡanını itdürdi revan: cūy-ı şīr-hemzī itdi revān (FH.D.)

¹⁴²⁵ hünere: sahne(FH.D.)

¹⁴²⁶ tağıdup: dağıdur (FH.D.)

- 2 Vaşf-ı engüşt-i muhannâsını deryâda yazup
Boyadum reşk ile âl kına kef-i mercânı
- 3 Meclis-i meyde Saķızlı kızı kâfir sâķi
Meze-i duķter-i rez itdi turunc-ı bustânı
- 4 Sîb-ġabġablı kız almaķ hevesiyle zâhid
Kızıl Elmâ'ya kadar gezdi Frengistân'ı
- 5 Muġ-beçe bint-i 'ineble idicek germ-i ülfet
Yâr kızar ne 'şe ile encümen-i rindânı¹⁴²⁷
- 6 Sürmeli çeşm ile gelmiş seni seyre şüfi¹⁴²⁸
Sürmeli cenneti nezzâreden ol şeytânı
- 7 Bıkr-i mażmûnı budur hâme-i merdân-ı hüner
Naķş ideriz varaķ-ı nazma nekkâdistânı¹⁴²⁹
- 8 Yaraşur mı saņa eķvâr-ı nedimâne Fehîm
Boyaduġ reng-i zâbâba varaķ-ı dîvânı

-605-

144a

Vehmî¹⁴³⁰

Fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün

- 1 Defter-i vaşl içre refit itdüġ nişân ü nâmumu
Şâh-râh-ı vâdi-i hicrâna şor peyġâmumu

¹⁴²⁷ Bu beyit FH.D.'de yoktur.

¹⁴²⁸ çeşm ile: çeşmle (FH.D.)

¹⁴²⁹ iderüz: iderken (FH.D.)

¹⁴³⁰Vehmî mahlaslı şairle ilgili kaynaklarda hiçbir bilgi bulunamadığından Dîvânı'na ulaşılamamıştır.

- 2 ‘ İşve-i çeşm-i siyāhuñ itmede her dem firīb
Kıldı tārāc āhiri naqdīne-i ārāmumı
- 3 Kırma tār-ı kākülün kesr itme dīnüm riştesin
Yıkma cānā raħm kıl bu dil-i hūzn-āşāmumı
- 4 Pek müselseldür begüm zencīr-i zülfün mebhāşi
‘ Āķıbet sevdālara şaldı hayāl-i hāmumı
- 5 Neyleyem āh itmeyem ben Vehmī-i şeydā gibi
Şubh u şāmı hāl iderken bulmadum eyyāmumı

-606-

Nūrī¹⁴³¹

Mef’ ulü/mefā’ ilü/mefā’ ilü/fe’ ulün

- 1 Hep ‘ işvelerün ħarf-be-ħarf imānuma giçdi
Hāfız oķuma ğamzelerün cānuma giçdi
- 2 Baķdum yüzine geldi dedi var mı vuzū’ uñ
Dest-i nıgehün Muşħaf-ı ‘ Oşmān ’uma giçdi
- 3 Bir büse-i cān-baħşa deĝişdüm dil-i zārüm
Aldum bir öpüşcük ki meded ķānuma giçdi
- Tetimme** 4 Bülbül gibi nālişle bu şeb uykuya vardum
Ma’ nāda gözüm ğonce-i ħandānuma degdi
- 5 Ben büse hayāl eyler iken Nūrī lebünĝden
Tīr-i müjesi sīne-i sūzānuma degdi

¹⁴³¹ Bulabildiğimiz D.N.D’de, M.N.D’de, İ.Z.N.D.’de, P.N.D.’de, A.N.D.’de, H.N.D.’de ve N.H.D’de bu şiir bulunamamıştır. Ancak bu şiirin Nūrī mahlaslı başka bir şairin dīvānında yer alması muhtemeldir.

-607-

Nazîf¹⁴³²

Fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün

- 1 İtme istiğnâ ile tîre-şeb-i ârāmumı
Aç hicâb-ı sîneni billür-ı şubḥ it şāmumı
- 2 Ser-güzeşt-i Kays'ı tayy itdürdi ' aşkım ba 'dezîn
Dāsītân-hân-ı maḥabbet ezber itsin nāmumı
- 3 Būs-ı ruḥsāruḡ tırāş-ı ḥaṭṭına ta' lîḡ ider
Vaḡt-i hengām-ı şabāḡ eyler ḥusûl kāmumı
- 4 Setr-i âşār-ı maḥabbet eylesem de sînde
Keşf ider āhum o meh-ruḥsāra şevk-i tāmumı
- 5 Ḥasret-i la' l ile nūş-ı mey itsem Nazîf
Sâḡî-i ġam eşk-i çeşmümle pür eyler cāmumı

-608-

Sa' id¹⁴³³

Mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün

- 1 Ḥarām eyler lebün keyfiyet-i esrār-ı şahbâyı
Ḥacil eyler ' izāruḡ âfītâb-ı ' âlem-ārâyı

- 144b 2 Ḥırāmuḡ ġuş idüp serv ü şu bir ḡaldı ḡayretde
Tetimme Bu ḡâmetle hele gel ġülşene seyr it temaşayı

¹⁴³²Bulabildiğimiz M.NAZ.D.'de ve MEV.N.D.'de bu şiir bulunamamıştır.Ancak bu şiirin Nazîf mahlaslı başka bir şairin dîvânında yer alması muhtemeldir.

¹⁴³³ Bulabildiğimiz S.G.D.'de, H.A.S.D.'de ve D.S.D.'de bu şiir bulunamamıştır. Ancak bu şiirin Sa' id mahlaslı başka bir şairin dîvânında yer alması muhtemeldir.

- 3 Kıyās eyler hemān bir şekle girmiş nūr ile zūlmet
Görenler ʿalʿ atūñ devrinde ol zūlf-i dilārāyı
- 4 Ne defʿ -i firḳate ḳudret ne şabra sīnede tākāt
ʿ Aceb mi çāk çāk itsem girībān-ı temennāyı
- 5 Benüm yār ile olan ser-güzeştüm dāsītān itsem
Ferāmūş eyler ʿ ālem ḳıssa-i Mecnūn u Leylā'yı
- 6 Necābet müstakīmü'l-ḥalk̄ olan zāte kerāmetdür
Müsāvī ʿ add ider ehl-i kerem aʿ lā vü ednāyı
- 7 Saʿ id-āsā lebūñ esrārına kesb-i vuḳūf itsün
Cihānda her kim isterse göre feyz-i Mesīḥā'yı

-609-

Ve lehū¹⁴³⁴

Mefʿ ūlü/fāʿ ilātü/mefāʿ ilü/fāʿ ilün

- 1 Bir de görür migözlerüm ol şeh-levendümi
Sulṭānumı efendümi ḳadd-i bülendümi
- 2 Sende şühūd ü cism ile yoḳdur ʿ alāḳamuz
Sevmiş ezelde şıdḳ ile rūḫum efendümi
- Tetimme** 3 Vardur ḫuzūrda söyleyecek çok sözüüm saḡa
Ammā ḫuzūrda bulamam kendi kendümi
- 4 İtdi firāş-ı firḳate āḫir beni esīr
Geldi henüz suʿāle dil-i derd-mendümi

¹⁴³⁴ Bulabildiğimiz S.G.D'de, H.A.S.D.'de ve D.S.D'de bu şiir bulunamamıştır. Ancak bu şiirin Saʿ id mahlaslı başka bir şairin dīvānında yer alması muhtemeldir.

- 5 Şoru degül maḥabbet ü 'aşkam ana Sa' id
Sevdüm ḥaḳīkī ol meh-i 'ālem-pesendümi

- 610-

Nā' ilī

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Oldı eşküm gülşen-ārā-yı heves cūlar gibi
Aḳdı göñlüm bir nihāl-i ' işveye şular gibi
- 2 Tırfa mecnūnum ki pey-der-pey ḥayāl-i çeşm-i yār
Tolaşur eṭrāfumı ser-geşte āhūlar gibi¹⁴³⁵
- 3 Hep siyeh-pūş oldular ḳaşd-ı şeb-ḥün-ı dile¹⁴³⁶
Girdiler müjgānlaruñ bir renge cādūlar gibi¹⁴³⁷
- 4 Ser-nihāl-i āhdur ḳaddüñ hevāsıyla göñül¹⁴³⁸
Şahn-ı gülşende ḥırāmān serv-i dil-cūlar gibi
- 5 Āb ü tāb-ı ṭal' atüñ ebkār-ı nazm Nā' ilī¹⁴³⁹
Ṭa' n ider āyīne-i ḥurşid meh-rūlar gibi¹⁴⁴⁰

-611-

145a

Ve lehū

Fe' ilātün (Fā' ilātün)/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)

- 1 Dilde yoḳ ḥarf-i temennā dehenüñden ḡayrı
Cānda yoḳ zā'ika-i fikr süḥanuñdan ḡayrı

¹⁴³⁵ tolaşur: devr eder (N.D)

¹⁴³⁶ şeb-ḥün: şebihün(N.D)

¹⁴³⁷ renge: cenge (N.D)

¹⁴³⁸ ser: bir (N.D)

¹⁴³⁹ ṭal' atüñ: ṭal' at; nazm: nazmuñ (N.D)

¹⁴⁴⁰ ḥurşid: ḥurşide (N.D)

- 2 Cüst-cü eyleyecek dilleri zülfünde hıttıñ
Fitne yer bulmadı çāh-ı zekānından ğayrı
- 3 Şart-ı ' işmet bu mıdur kim ola benden sonra
Seni pehlüya çeke pıreheninden ğayrı
- 4 Bir semen var mı bu gülzārda tercīh olunur
Gül ü hürşid-i muṭarrā bedenünğden ğayrı¹⁴⁴¹
- 5 Tūṭi-i nātıka-i Nā' ilı'ye kıand olmaz
Güft ü güy-ı leb-i şekker-şikenünğden ğayrı

-612-

Halim

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Kıadr-i ' aşık bilmeyen dildārsın bildüm seni
Fitne-i fen hoş bilür ' ayyārsın bildüm seni
- 2 Vaşfını eylerdi dā'im ' aşık-ı bī-çāreler
Gördiğüm gün şormadan ol yarsın bildüm seni
- 3 Bendeñü sen bilmedün yāḥud tecāhül eyledün
Ben seni ey bī-vefā mekkārsın bildüm seni
- Tetimme** 4 Haste-i hicrānuñ oldum bilmezem hiç kendimi
Lākin ey çeşm-i siyeh bīmārsın bildüm seni
- 5 Ketm idersin güftgü-yı ğamze-i şad-āferin
Ey gönül bir vākıf-ı esrārsın bildüm seni¹⁴⁴²

¹⁴⁴¹ gül ü hürşid: gül-i hürşide (N.D)

¹⁴⁴² vākıf: mahrem (H.G.D.)

- 6 Kendüñi bildürme sevdâsında olma ey Hâlim
‘Ârif-i âgâha midḥat-kârsın bildüm seni

-613-

Ve lehū

Fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün

- 1 Rū-yı şıḥḥat görme kāfir ‘aşıḳ-ı zāruñ gibi
Merdümānı ḥaste kılduñ çeşm-i bīmāruñ gibi
- 2 Sen bugün ğam-ḥānem-i itdüñ yine teşrīfe va‘ d
Şoñra inkār itme zālīm dünkü ikrāruñ gibi
- 3 Zāhidā ma‘ zūr ola ‘uşşāḳ-ı zāruñ nālesi
Şanma te’şīr itmeye evrād ü ezkāruñ gibi
- 4 Ḥaṭṭuñ ‘asker kākülüñ serdār zülfüñ başbūğ
Pādişāhum ğālibā ḳaddüñ ‘alemdāruñ gibi
- 5 Cümleñüñ āsārını gözden geçürdüm ey Halīm
Görmedüm tarz-ı Nedīm’e beñzer eş‘āruñ gibi

-614-

145b

V[ā]lī

Mef‘ ulü/fā‘ ilātü/mefā‘ ilü/fā‘ ilün

- 1 Açmış ḳabā-yı sūseni ey sīm-ten seni
Ebr-i siyehde mihr şanur her gören seni
- 2 Olsañ ‘aceb mi velvele-ārā-yı kā’ināt
İtmiş Ḥudā şehenşeh-i mülk-i fiten seni

- 3 Pervāzı ʿālī mişli bulunmaz perī iken
Lāyık mı böyle rām ide her Ehremen seni
- 4 ʿArz-ı vidād ü ḥubbünü ebnā-yı ʿālemün¹⁴⁴³
Maḫsūduñ imtiḥān ise ger yoḫla sen seni
- 5 Ey ğam ne denlü olsa da mūmted mūfārakat
Ne sen beni ferāmūş idersün ne ben seni
- 6 Taʿlīm-i vaḫşet itmek içün deşt deşt arar
Ey āḫū-yı remīde ğazāl-ı Ḥoten seni
- 7 Cevher gibi ʿazīmet ʿizzetle ol ʿazīz
Tezlīle çekmesün ḫatı ḫayd-ı vaḫtan seni
- 8 Sultān-ı vaḫt olur ne ḫadar olsa da ḫazīn
Şār[d]ıḫça gāḫī sīneye Vālī Ḥasan seni

-615-

Bāḫī

Meʿūlü/mefāʿilü/mefāʿilü/feʿülün

- 1 Ḥoş geldi baḫa mey-gedenün āb u hevāsı
Vallāhi güzel yerde yapılmış yıḫılası
- 2 Men eyler imiş mesʿele-i ʿaşḫı mūderris
Ey ḫāce anın var ise yoḫlaşdı ḫazāsı
- 3 Gıtmez o mehün rā gibi ḫançer kemerinden
Üftādelerün öldürür āḫ işte burası

¹⁴⁴³ ḥubbünü: cinsini (V.D.)

4 Zībā yaraşur ħil^c at-i nāz ol boyı serve¹⁴⁴⁴

İki kolumu kılsam aña bil tılaması

5 Diĸkatler ile seyr ideriz yāri serāpā

Görmez mi idik biz de eger olsa vefāsı

6 Dünyā deger ol māh-likā dilber-i ĸarrā

Yūsuf^c da daĸı yokdur anuĸ hüsn ü bahāsı

7 Meddāĸ olalı çeşm-i ĸazālāneĸe Bāĸı

Öğrendi ĸazel tarzını Rüm^c un şu^c arası

-616-

Pertev

Fā^c ilātün/ fā^c ilātün/ fā^c ilātün/ fā^c ilün

1 Ne fedā ne ĸaçer-i ĸayret helāk eyler beni¹⁴⁴⁵

ĸamdan ölmem ĸorkarum ĸayret helāk eyler beni

146a

Tetimme

2 Öyle bir müstaĸnī-meşreb rind-i bī-bākem ki ben

Arzū-yı ni^c met-i cennet helāl eyler beni

3 Minnet eyler rūĸ-baĸşīde Mesīĸ ile velī¹⁴⁴⁶

^c Azrā^c il-i ĸamze bī-minnet helāl eyler beni

4 Olmuşam bir serd-mihr ^c āşık-küşün pervānesi

Kim ruĸı şem^c iyle germiyet helāk eyler beni

5 Māhī-i deryā-yı eşk-i ĸasret olmuşken yine

Cezbe-i ĸullāb-ı ĸurbiyet helāk eyler beni

¹⁴⁴⁴ ol: o (B.D.)

¹⁴⁴⁵ ĸayret: fūrĸat (P.D.)

¹⁴⁴⁶ Mesīĸ ile velī: Mesīĸ-i leb velī (P.D.)

- 6 Ben ol bî-ķaydem ki Őeyhüm ‘ālem-i tecrīdde
İmtinān-ı Őıķlet-i himmet helāk eyler beni
- 7 Hāzret-i Ne ’Şet’le Ğālib gibi Pertev ben daķī
Ğamdan ölmem ķorkarım ğayret helāk eyler beni

146b Boş yaprak

-617-

147a MüŐebba‘ -ı ‘ İzzet¹⁴⁴⁷

Fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün

- 1 Ğāk Ğāk eyler isem ‘ ayb eyleme pīrāheni
Şanma kim beyhüdedür göñlümde āh u Őīveni
ĞeŐm-i cellāduñ degül mi cism-i zārum düşmeni
ĀteŐ-i ğayretle ifnā eyledük cān ü teni
‘ Āzim-i rāh-ı ‘ adem olmak degül mi ehveni
Sevdüğüm kim ķurtarır zencīr-i zülfünden beni
Görmemek yegdür görüp dīvāne olmaķdan seni
- 2 Başuma sevdā-yı ‘ aŐķuñla neler geldi neler
Derd ü miñnetle Őebābından ağardı mūy-i ser
Eylemez misin ‘ āceb ey Őūķ Mevlā’dan hāzer
Hep senüñ sāyende hāŐıl itdiğim derd ü keder
Tırmayup āh eylerüm bülbül gibi Őām ü seher
Sevdüğüm kim ķurtarır zencīr-i zülfünden beni
Görmemek yegdür görüp dīvāne olmaķdan seni

¹⁴⁴⁷ Bu Şiir Sa’dullah İzzet Dīvānı’nda (Millet Kütüphanesi Yazmalar), İzzet Ali Paşa Dīvānı’nda (Kutlar, 1988), Benlizāde (Beylikçi) Mehmed Bey İzzet Dīvānı’nda (Ően, 1995), YeniŐehir-i Fener Müftüsü İzzet Dīvānı’nda (Tulum, 2014) ve KeĞecizade Mehmed İzzet Dīvānı’nda (Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu) bulunamamıştır.

Tetimme 3 Her gören bir kerre tarz u tavrına meftûn olur
Mâh-rüyun görmeyen tâ haşre dek maḥzûḡ olur
Ḥasret-i la' lûḡle hep seyl-i sirişkûm ḡûn olur
Āteş-i dîdâruḡa yandukça dil memnûn olur
Sen şaçı Leylâ'ya çok ehl-i ḡired Mecnûn olur
Sevdüğüm kim kırtarur zencîr-i zülfünden beni
Görmemek yegdür görüp dîvâne olmakdan seni

4 Giceler tâ şubḡa dek bülbül gibi nâlânuḡum
Ḥançer-i hicrûḡle mecrûḡ eyleme giryânuḡum
'Āķıbet cānâ şehîd-i nâvek-i müjgânuḡum
Dil ḡalâş olmak ne mümkün bende-i fermânuḡum
Hem esîr-i kâkûlûḡ hem mest ü ser-gerdânuḡum
Sevdüğüm kim kırtarır zencîr-i zülfünden beni
Görmemek yegdür görüp dîvâne olmakdan seni

147b **Tetimme** 5 Ol cefâ-cûnun hele baķ incedür ḡâyet beli
Seyr idüp endâmını Leylâ da olmaz mı deli
Ben gibi bend eyledi bin 'âşıkı zülfüḡ teli
Ḥâlûḡi 'arz itmege bir kimsenüḡ degmez eli
'İzzet'üḡ bu beytini yâre meger 'arz itmeli
Sevdüğüm kim kırtarır zencîr-i zülfünden beni
Görmemek yegdür görüp dîvâne olmakdan seni

-618-

Taḡmîs-i Ḥalîm Girây

Fâ' ilâtûn/ fâ' ilâtûn/ fâ' ilâtûn/ fâ' ilûn

1 Bende oldum olmadum âzâd elinden göḡlümüḡ
Olmuşum her laḡzada nâ-şâd elinden göḡlümüḡ
'Aķl u fikrüm dâ'imâ berbâd elinden göḡlümüḡ
Kurtuluş yokdur ilâḡî dâd elinden göḡlümüḡ
Dâd elinden göḡlümüḡ feryâd elinden göḡlümüḡ

- 2 Eyleyüp şadr-ı televvünde temekkün ihtiyār
Gāh ‘ārif gāh zāhid gāh olur dīvāne-vār
Tetimme İstiķāmet emrine geldikçe eyler i‘ tizār
‘Aql ü şer‘in kavline bir dürlü itmez i‘ tibār
Dād elinden gönlümün feryād elinden gönlümün
- 3 Nağd-i ‘ömrü dem-be-dem iṭlāfdan memnūndur
Çarsū-yı pür-ziyān-ı dehrde mağbūndur
Şüretā ‘āqıl-nümā ammā katı mecnūndur
Bir esāfil-perver ü nādān-pesend-i dūndur
Dād elinden gönlümün feryād elinden gönlümün
- 4 Kaşdı maḥzūn itmedür hergiz beni şād itse de
Fikri berbād itmedür zāhirde ābād itse de
Niyyeti zulm ü sitem itmekdür imdād itse de
Ḥufyeten bin mekr ider bir ḥayra irşād itse de
Dād elinden gönlümün feryād elinden gönlümün
- 5 Āh idersem şanmañuz bu çerḥ-i nā-hem-vārdan
Ḥāna gider düşmenim baḥş eylemem ağıyardan
148a Gördüğüm maḥzā ihānetdür dirīgā yārdan
Tetimme Derd-i dildendür şikāyet itmezem dildārdan
Dād elinden gönlümün feryād elinden gönlümün
- 7 Ḥayra taḥvīl ide aḥvālim Ḥudā-yı lā-yezāl
Feyz-i Sübhānī gönülden eylesün ref‘-i melāl
Söylemiş bu mışra’-ı rengīni bir ehl-i kemāl
Güş idince ben daḥī itdim Ḥalimā ḥasbiḥāl
Dād elinden gönlümün feryād elinden gönlümün

Tahmīs-i Ḥalīm Ğazel-i Şābit Efendi

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 ' Āşıkım ' āşık saña ey āfet-i cān bilmiş ol
Eylерüm şimden girü aḥvālim i' lān bilmiş ol
Olmadı ketm itmeye bu sırrı imkān bilmiş ol
Dilde dāğ-ı ḥasretün oldu nümāyān bilmiş ol
Tā-be-key ' āşkın idem sīnemde pinhān bilmiş ol
- 2 Fikr-i zülfünle gönül zünnār-ı bend-i ' aşk olur
Gerden-i imāna her müyuḡ kemend-i ' aşk olur
- Tetimme** Berhemenler daḡi senden behremend-i ' aşk olur
Rūḡ-ı ' ĩsā görse rūyuḡ müstemend-i ' aşk olur
Ey büt-i kāfir-nejād-ı nā-müselmān bilmiş ol
- 3 Bilmedün gitdi ḡulūş-i çāker-i dīrīneyi
Şarf iderken yoluḡa eşkim gibi naḡdīneyi
Seng-i cevri ile şikest itdün dil-i bī-kīneyi
Anda ' aksün görmek için böyle bir āyīneyi
Çok arar bulmazsın ey āşüb-ı devrān bilmiş ol
- 4 Tāze ' āşıklar gibi üftādeler buldunsa sen
Atlar ile var şalın ey serv-i nāzım sāḡ isen
İster isen gerden-i aḡyāre kıl zülfün resen
Naḡd-i cānı şimdi bir şūḡa virüb ḡarz-ı ḡasen
Biz de peydā eyledik bir tāze cānān bilmiş ol
- 5 Her kime mihr ü vefā eylersen it şimden girü
Ḡanḡısın vaşla sezā eylersen it şimden girü
Sen beni hicr-āşinā eylersen it şimden girü
Var Ḥalīmī mübtelā eylersen it şimden girü
Fāriḡ oldu Şābit-i āşüfte [vü] sāmān bilmiş ol

Ġazel-i Fehim Tahmīs-i Halim
Mef' ulü/mefā' ilü/mefā' ilü/fe' ulün

- 1 Olsañ daġı yıllarca eşiğinde mülāzım
Derd-i dilünji söylemek ol şūha ne lāzım
Raġm itmiyor ' uşşāķına ol şu' bede-bāzum
Baķmaz ne diyem ' āşķına olsa nāzım¹⁴⁴⁸
Günden güne artırmadadır sūz u güdāzum
 - 2 Bilmez benim aġvālümü hiç hem-dem ü hem-rāh
Ol şūġ-ı sitem-kār daġı olmadı āgāh
Esrār-ı dil-i zārumı ancak bilür Allāh
Sīnemde nihān kaldı ġamın yāreleri āh
Yā Rab kime keşf eyleyem şimdi bu rāzum¹⁴⁴⁹
 - 3 Ben Tūr-ı tecellī-i cemālinde tūrurdum
Gāhī tutuşup ' aşķı ile āteş olurdu
Endişe idüp ġālümü tedbīr kılurdum
Dildāra niyāz eylemege çāre bulurdum
Āġir beni yaķmasa idi şem' -i niyāzum
- Tetimme**
- 4 Ey çerġ yeter ġüşe-i ġurbetde kül oldum
Gör sūzişümü külhan-ı firķatde kül oldum
Şad bār yanup nār-ı maġabbetde kül oldum
Ben āteş-i ' aşķ ile ġaķīķatde kül oldum
Ķaldı beşeriyetde hemān şekl-i mecāzum
 - 5 Ġam-ġāneme gelseydi ' iyādet için ammā
Dil-ġastesine eylese bir kerrecik imā

¹⁴⁴⁸ olsa: ol şeh

¹⁴⁴⁹ eyleyem: eyleyeyüm (H.G.D.)

Cân virmek anuñ yoluña bir şey mi Hâlimâ
Ölmek ne idi derd-i maḥabbetle Fehimâ
Gelseydi eger kalmağa ol şüh-namâzum

-621-

Ġazel-i Bahâi Tahmîs-i Nâbi

Mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün

- 1 Fiġân itmek midür âyîn-i mâder-zâduñ ey bülbül
Ki yetmez gülşene varsañ bile feryâduñ ey bülbül¹⁴⁵⁰
Müdârâdur gibi aġyâr ile mu' tâduñ ey bülbül
Hirâsân olmasa gülden dil-i nâ-şâduñ ey bülbül
Neler eylerdi hâra âh-ı âteş-zâduñ ey bülbül
- 149a 2 Nevâ-pervâzısın faşl-ı bahâruñ şahn-ı gülzâruñ
Tetimme ' Aceb şürîdedür inkâr olunmaz hüsni-eṭvâruñ
Degül hâlî eşerden âh serd-i çeşm-i bîmâruñ
Dil-i dildârı nerm itmiş iştîdüm nâle vü zâruñ
' Aceb kim taşa te'sîr eylemiş feryâduñ ey bülbül
- 3 Fiġân-ı ehl-i hâlet nerm iderken hâtır-ı yârî
Niyâz erbâbınuñ te'sîr iderken nâle vü zârı
' Aceb bilsem neden süz-i derûnun eylemez kârı
Ne te'sîri itdi gülzâra ne urdı âteşe hârı
Niye ṭurmaz oġursun rûz u şeb evrâduñ ey bülbül
- 4 Sirişk-i ḥasretünle itme ferş-i ' âlemi gülgün
Edâ eyler murâduñ çerḫ ider bir gün seni memnûn
Cefâ-yı hârdan dutma dil-i pür-şevküñi maḥzûn
Güle olur n' olursa yoḥsa âḫir gerdiş-i gerdûn
Gelür bir dem ki alur hâr elinden dâduñ ey bülbül

¹⁴⁵⁰ yetmez: gitmez (NB.D.)

- 5 Āhîr berkde memnûn olmadın cām-ı nedāmetden
Güzêr nā-mümkin oldı saña kûy-i istiķāmetden
Alınmaz dāmenin Nābî gibi dest-i melāmetden
Çekil sen dahî kûy-ı derde gülzār-ı selāmetden
Bahāî-veş çekildi ‘aşk ile çün aduñ ey bülbül

-622-

Tahmîs-i ‘Āzim Ğazel-i Nedîm¹⁴⁵¹

Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün

- 1 Beni āzürde itdin ğayra var hem bezm-i ağyār ol
Şabāh-ı haşr olunca rû-yı rāhat görmeye bî-dār ol
Nedir bu h̄‘āb-ı mestî tā-be-key bir lahza h̄uşyār ol
Hücûm-ı nāle vü şeb-gîrden zālîm haberdār ol
Beni bîmār-ı hicrān eyledüñ sen dahî bîmār ol
- 149b **Tetimme** 2 ‘Araķlar çehresinden tā geldi şāfa dek inmiş
Dökülmiş nāz u şîve dāmen-i şad-bāfa dek inmiş
Perişān tırta çāk-ı sîne-i şeffāfa dek inmiş
Çözülmiş dügmeler çāk-i girîbān nāfa dek inmiş
Buña şabr olunur zāhidā sen ‘āşık-ı zār ol
- 3 Bizi Lebrîz-i haşret eyleme ey çeşm-i hışm-ālūd
Bisāt-ı ‘işret āmāde ahibbā cümleten mevcūd
Saña teklîf-i irām itmezem ey merħamet-nā-būd
Hemān sen meclis-i rindāna gelmeñdir baña maķsūd
Gel ey bigāne-meşreb bāde içmezseñ kadehķār ol
- 4 Helāk itdi bizi elmas pāre riştelere bir bir
‘Aceb ‘āşık-keş oldun bî-amān olduñ yeter āhîr

¹⁴⁵¹ ‘Āzim ile ilgili bilgilerin yer aldığı Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü’nde ve Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü’nde üç şair, Tuhfe-i Nāilî’de ise dört şair yer almaktadır. Bu şairlerden sadece Şa’bānzāde Mehmed Efendi ‘Āzîm adlı şairin Dîvān’ı bulunmaktadır. Ancak Dîvān’da bu şair bulunamamıştır.

Ne cevri eylesen eyle rāzıyım ey dīdesi sāhır
Varup bir derd-mendi aldayup mekr itme ey kāfir
Dilersen ādem öldür baş kes an i ciger-ār ol

5 Felek ibālūne idbārua Őimden girü la‘net
Baa an yudurursun adırırsan cür‘a-i asret
Müzeyyen tāze sāiler müheyyā meclis-i ‘işret
Ol cānāne-i peymānede el virmeye furlŐat
oyup bu cevri ey sipihri-i dūnki nisār ol

6 Zamānlardur firāŐ-ı amdudur bu aste-i hicrān
Diri itme meded bihūde lufu ey abīb-i cān
alup leb-beste-i bālin ‘ademde ‘āŐım-ı giriān
Nedīmā’nu budur masūdı senden ey Őeh-i übān
Beni bīmār-ı hicrān eyledü sen daı bīmār ol

-623-

150a

Tamīs-i Fuzūlı¹⁴⁵²

Fā‘ ilātūn/ fā‘ ilātūn/ fā‘ ilātūn/ fā‘ ilūn

1 Vāy yüz bin vāy kim dildārdan ayrılmışım
Fitne eŐm ü sāhır ü ūn-ārardan ayrılmıŐım
Būlbūl-i Őūrīdeyim ūlzārdan ayrılmıŐım
Kimse bilmez kim ne nisbet yārdan ayrılmışım
Bir addı ŐimŐād-ı ūl rusārdan ayrılmıŐım

2 addi ūbā lā‘li firdevsin Őarāb-ı kevŐeri¹⁴⁵³
ul u ūyıdur melek sīretde timsāl ü peri¹⁴⁵⁴
Burc-ı eflāku sa‘ādetlü Őereflū ater-i
ūsn ārā mecmū‘ ūylarının ser-ā-ser server-i

¹⁴⁵² Dīvānda bu bōlüm “Muhammes” olarak adlandırılmıŐtır.

¹⁴⁵³ ūbā: ūbī (F.D.)

¹⁴⁵⁴ sīretde: sūretde (F.D.)

Bir addi ŐimŐad-ı gül ruhsardan ayrılmıŐum

3 Dostlar ben nle v feryd ılsam  ayb imes
Çerç-i bed-mihrn elinden dd ılsam  ayb imes
Ėam diyruŖ  aŐç-r bd ılsam  ayb imes
Bu bina birle cihnda ad ılsam  ayb imes
Bir addi ŐimŐad-ı gül ruhsardan ayrılmıŐum

4 DŐmŐm Ėam-ĥne-i hicrna zr u derd-nk
Nhın-i ĥasret bile idüb girbnumu çk
Günde yüz kez hicr-i tĞ ile olurum ben helk¹⁴⁵⁵
Gerdiş-i devvr-ı cevrenden ben dil-ĥaste-nk¹⁴⁵⁶
Bir addi ŐimŐad-ı gül ruhsardan ayrılmıŐum

5 İŐtiyk-ı Şevkden cn u tenüm ldedr
Őm-ı Ėam ferzne-i baĥtum benüm uykudadur
AĞlamağdan çŐm cism-i derd-nkm sdedr
Şanma ey hemdem ki ferydm benüm bhdedr
Bir addi ŐimŐad-ı gül-ruhsardan ayrılmıŐum

6 Vaşl umub cev  cefsını çekerken cn henüz
Mihr umub Őevkinde yanarken dil-i szn henüz
Cism-i Ėam-nkmde var iken Ėam-ı hicrn henüz
Yetmeden beyna h u nle v efĖn henüz
Bir addi ŐimŐad-ı gül-ruhsardan ayrılmıŐım¹⁴⁵⁷

150b 7 Mülk-i vaşlı dilbern gönlümde ma mr olmadan
Tetimme  AŐç cmından dil  cn mest  maĥmr olmadan
Derd-i b-dermn-ı hicrndan tenim dr olmadan
Hem Fuzl  aŐç  aŐıqluĖı meŐhr olmadan
Bir addi ŐimŐad-ı gül ruhsardan ayrılmıŐum

¹⁴⁵⁵ hicr-i tĞ ile: hicr tĞiylen (F.D.)

¹⁴⁵⁶ ben: men (F.D.)

¹⁴⁵⁷F.D.'de yer alan 4. 5. ve 6. bentlerin yerleri mecmada değişmiştir.

Muhammes-i Vāşif

Fe' ilātün (Fā' ilātün)/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)

- 1 Ne arar ey gül-i zibinde yanun'da o kedi
Görüb aņunla olan cilven'i yağum eridi¹⁴⁵⁸
Niye ęarışdı benim şoĥbetime o zibidi¹⁴⁵⁹
O merāk ile işitdün mi efendüm ne dedi¹⁴⁶⁰
Va' dünüz büse mi vuşlat mı unuttum ne idi¹⁴⁶¹

- 2 Ƙanı ey mäh geçen şeb Yeņiköy'den beride
Bir ęayıęda iki put var idi bizden giride¹⁴⁶²
O vesileyle söz açdım saņa geldi yeri de
Yazmış idüm o sözi ęalmış öbür ' anteride¹⁴⁶³
Va' dünüz büse mi vuşlat mı unuttum ne idi

- 3 Vād idince baņa bir büseyi ey gülbün-i nāz¹⁴⁶⁴
Geçdi mäh-beynehümādā nice bin nāz u niyāz
Geliyor ĥātıruma gerçi bu günlerde birāz¹⁴⁶⁵
O zamāndan berü geçdi arada bir iki yaz¹⁴⁶⁶
Va' dünüz büse mi vuşlat mı unuttum ne idi

- 4 Ƙakınup bağçede mahfi başına yāsemeni¹⁴⁶⁷
Ĝarazun n' eydi küşād eylemedün pīreheni¹⁴⁶⁸
Ne didündü ęuluę ol ĥāliyle gördükde seni
Aşlı var şordugumuğ söyle ęuzum üzme beni

¹⁴⁵⁸ görüb aņunla olan: görüben aņın ile (VS.D.)

¹⁴⁵⁹ o: ol (VS.D.)

¹⁴⁶⁰ işitdün mi: işitdüm mi (VS.D.)

¹⁴⁶¹ Her bendin son mısrasında yer alan "unuttum" kelimesi Dīvān'da "efendüm" şeklindedir.

¹⁴⁶² put: meh (VS.D.)

¹⁴⁶³ yazmış idüm o sözi: o sözü yazmışdum (VS.D.)

¹⁴⁶⁴ gülbün: gonce (VS.D.)

¹⁴⁶⁵ bu günlerde: bunlarda (VS.D.)

¹⁴⁶⁶ zamāndan: vaķitden (VS.D.)

¹⁴⁶⁷ başına; ruĥına (VS.D.)

¹⁴⁶⁸ pīreheni: gül-bedeni (VS.D.)

Va' düñüz büse mi vuşlat mı unuttum ne idi

151a 5 Dil virüp nāfile derdünle şararup şolamam¹⁴⁶⁹

Tetimme 7oğrusı ben şarı lup yatmadan ' aşık olamam
Olur olmaz sühanı öyle dilüme 7olamam
7olaşur zihnüme dünden berü lākin bulamam
Va' düñüz büse mi vuşlat mı unuttum ne idi

6 Dün baña açdığuş esrār-ı vişāli tenhā¹⁴⁷⁰
7haber almış aradı ağızımı Vāşif hattı¹⁴⁷¹
Bir bilmezlik ile o āver saña eylerse imā¹⁴⁷²
Bir şeker çig[ne]dik ey 7ütī-i hoş-gū ammā
Va' düñüz büse mi vuşlat mı unuttum ne idi

-625-

Tercī' -i Bend-i Nazīf¹⁴⁷³

Fe' ilātün (Fā' ilātün)/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)

1 Baña bu çin çin gayra temennā nice bir
Dil-i sevdāzedeye renciş-i bī-cā nice bir
Çeşm ü ebrü ile ağıyāra bu imā nice bir
Bu sitem ' aşık-ı şūrīdeye cānā nice bir

Nice bir milket-i hūsnünde bu gavgā nice bir
Nice bir şa7vet-i 7ahru7 dili yağma nice bir

2 Tā-be-key cevri firāvān ile dil-hūn olsun
Eşki gülgün ile peymāne-i 7asret 7olsun

¹⁴⁶⁹ derdünle: ' aşku7la (VS.D.)

¹⁴⁷⁰ dñn baña açdığuş: baña dñn açdığuş (VS.D.)

¹⁴⁷¹ hattı: āsā (VS.D.)

¹⁴⁷² Bir bilmezlik ile o āver saña eylerse imā: Bilde bilmezliğe ur saña ederse imā (VS.D.)

¹⁴⁷³ Bulabildiğimiz M.NAZ.D.'de ve MEV.N. D.'de bu şiir bulunamamıştır. Ancak bu şiirin Nazif mahlashı başka bir şairin dīvānında yer alması muhtemeldir.

Āh sūz-ı ğam ile gülşen-i hātır solsun
N' olsun ey āfet-i gül-çehre bu hikmet n' olsun

Nice bir milket-i hüsünüde bu ğavgā nice bir
Nice bir şatvet-i kahrūñ dili yağma nice bir

151b 3 Çeşm-i efsūn-geri ' uşşākını hep lāl itdi
Tetimme Reng-i ruhsārı o şūhuñ baña çok āl itdi
H'āhiş-i la' l-i lebi bādeye meyyāl itdi
Şordum ol şāha ne mūm itdi ne hōd-bāl itdi

Nice bir milket-i hüsünüde bu ğavgā nice bir
Nice bir şatvet-i kahrūñ dili yağma nice bir

4 Rüstem-i ğamzeñe bir zengī neşā vü şāme
Şikeñi turraların dilleri şalmış dāme
Bu baña nañvet ü nāz ise biçülmüş cāme
Kişver-i cānı birağduñ nice yüz hengāme

Nice bir milket-i hüsünüde bu ğavgā nice bir
Nice bir şatvet-i kahrūñ dili yağma nice bir

5 Dest-i bīgāne-i hağdan ruñuñı sāf eyle
Jeng-i ğamdan dil āyīnemi şeffāf eyle
Şehsüvārum nigeñin nāzır-ı etrāf eyle
Bes degül mi hele bir kerre sen insāf eyle

Nice bir milket-i hüsünüde bu ğavgā nice bir
Nice bir şatvet-i kahrūñ dili yağma nice bir

6 Leşker-i hicrūñ elinden saña feryād yeter
Eyle vaşluñla dil-i zāruma imdād yeter
Oldı cevrūñle göñül kişver-i berbād yeter

Yeter ey şūḥ-ı cefā-pīşe bu bīdād yeter

Nice bir milket-i ḥüsnünde bu ğavgā nice bir

Nice bir şaṭvet-i ḳahruḡ dili yağma nice bir

- 7 Eşer-i ḥāme-i dānāyı Felāṭūn-fikret
Viridi bu maṭla‘ -ı pūr-hikmete zīb ü zīnet
Geldi tercī‘ ine ammā ki Naẓīf’e ruḥşat
Bir daḥī eyledüm ol şāha su ’āle cür ’et

Nice bir milket-i ḥüsnünde bu ğavgā nice bir

Nice bir şaṭvet-i ḳahruḡ dili yağma nice bir

152a

Muḳaṭṭa‘ āt

-626-

Muḥliş

Mef’ ūlü/mefā‘ ilü/mefā‘ ilü/fe‘ ūlün

Mef’ ūlü/feülün

- 1 Biz ḳahr u ğam-ı dehr-i sitemkāra alışduḡ
Aḥbāb olun āğāh
Cevr ü sitem-i yār ile ağıyāra alışduḡ
Nā-çār ü nā-h’āh
- 2 Bir ğonce-lebüḡ olalı maḥrūm-ı vişāli
Göñlümde ḥayāli
Bülbül gibi hem nāleye hem zāra alışdıḡ
Her şām u seher-ğāh

-627-

Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/Fā' ilün

- 1 Nār-ı ğamdan yandığım baña yeterken bir de sen
Sūziş izhār eyleyüp ol nārı efrüz eyleme
- 2 Böyle giryān olduğum çün sen daħı giryān olup
Gözlerümünğ yaşını mānend-i Ceyhūn eyleme

-628-

Mefā' ilün/fe' ilātün/mefā' ilün/fe' ilün

- 1 Sirişk-i ğam ile dīdem tolar döner boşanur
Piyāle bezimde her dem dolar döner boşanur
- 2 Tıolupb boşanmada dönmekdedür nizām-ı 'ālem
Bağ āsiyāba dem-ā-dem tolar döner boşanur

-629-

Haşmet¹⁴⁷⁴

Mef' ülü/mefā' ilü/mefā' ilü/fe' ülün

- 1 Aħvāl-i zifāfı dün gice birine görünmiş
Dirmiş ki bu mażmūn ile kızlar gelün iş var
- 2 Bağ tıbya maķasın iki topla dögerler
Kız Kulesi'ne Şu Kıpusu'ndan yürüyüş var

¹⁴⁷⁴ Bulabildiğimiz Haşmet Dīvānı'nda (Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu), Haşmet Külliyyatı'nda (Arslan, Aksoyak, 1994) ve Haşmet Dīvānı'nda (Aslan, 1995) bulunamamıştır. Ancak bu şiirin Haşmet mahlaslı başka bir şairin dīvānında yer alması muhtemeldir.

-630-

Fıtnat

Mef' ūlū/mefā' ilū/mefā' ilū/fe' ūlūn

- 1 Bir puşt ile bir muğlimi dün ' ayn fi' lde
Gördükde didüm dünbe-i şahrāya biniş var
- 2 Başuñ tayayup bir bucağa ardına geçmiş
Şatranc çuğurunda anuñ māt ile kiş var¹⁴⁷⁵

Müfred

-631-

Mefāilūn/fe' ilātūn/mefā' ilūn/fe' ilūn

- 1 Yolında ' aşk sebebdür lisāna gelmemüze
Degül lisāna belki cihāna gelmemüze¹⁴⁷⁶

-632-

Fe' ilātūn(Fā' ilātūn)/Fe' ilātūn/Fe' ilātūn/Fe' ilūn(Fa' lūn)

- 1 N' ola sākīye ḳanum ḳaynasa cānum gibidür
Virdügi bāde ' urūkumdaki ḳanum gibidür

-633-

Fe' ilātūn(Fā' ilātūn)/Fe' ilātūn/Fe' ilātūn/Fe' ilūn(Fa' lūn)

- 1 Bize geldükçe ne bu gitmeye isti' cālūñ
Yā berīn ḥ' ābdadur yā şekerīn abdadur

¹⁴⁷⁵ Fıtnat Dīvānı'nda (Çeçen, 1996) bu beyitler bulunamamıştır.

¹⁴⁷⁶ Mısranın ilk beytinde vezin hatası bulunmaktadır.

-634-

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

152b

- 1 İki şüret hūbdur Hāḡ'dan baḡa ola naşib
Ol mehūḡ yüzini görmek görmemek bŷy-ı raḡib

-635-

Fe' ilātün (Fā' ilātün)/Fe' ilātün/Fe' ilātün/Fe' ilün(Fa' lün)

- 1 Ne 'aceb tiz geḡer zevḡ u sŷrŷr eyyāmı
İrmeden nışf-ı nehārı irişŷr hengāmı

-636-

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 2 Raḡm ḡıl ey efendi ben bendeḡe Allāh iḡŷn
Her ne virsen zāyi' olmaz hasbeten lillāh iḡŷn

-637-

Murabba'¹⁴⁷⁷

Mef' ŷlŷ/mefā' ilŷ/mefā' ilŷ/fe' ŷlŷn

- 1 Ey nāme idŷp dest-i dilārāmuzı taḡbıl
'Arz eyle ḡıl icmāl göḡŷl minneti tafşıl

-638-

Mef' ŷlŷ/mefā' ilŷ/mefā' ilŷ/fe' ŷlŷn

- 1 Bildŷr baḡa her mŷşkil mi ḡalmaya mŷbhem
Noḡsān ḡoma keşf eyle hem esrārımı teknil

¹⁴⁷⁷ Mecmŷada "Murabba'" başlıḡı altında yazılan beyitler mŷfreddir.

-639-

Fe' ilātün (Fā' ilātün)/Fe' ilātün/Fe' ilātün/Fe' ilün(Fa' lün)

- 1 Kuyruğuñ arķalamıř da o ' adū-yı seg-rū
Her varıyla kūy-ı cānānıma gördüm geliyor

-640-

Fe' ilātün (Fā' ilātün)/Fe' ilātün/Fe' ilātün/Fe' ilün(Fa' lün)

- 1 Kendüsi olduğıçün ol şanemün ehl-i edeb
Vezn ile söyledür ' aşıklarına sözleri hep

-641-

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Halkı memnūn-ı ' aṭāyā eylemek mümkün degül
Ziver ile dest-i himmet olsa da řahrā gibi

-642-

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Ey gönül gitdün yārdan biñ nāz ile
Hem-dem itdün ney-civānın āh kim ağıyār ile

-643-

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Gülden ayru her gice bülbül fiğān u zārda
Gülşen içre řubḥ-dem açılmada gül ḥār ile

-644-

Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefa' ilün

- 1 Vefādan ben elem çekdüm cefādañ çek elüñ sen de
Alup ʿ aşkıñı vir ʿ aqlum senüñ sende benüm bende

-645-

Mef' ulü/mefā' ilün/mefā' ilü/fe' ül

- 1 Āh itmege bir bahānedür yoħsa ele
Alur muydum sāķi dehānı ben¹⁴⁷⁸

-646-

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 10 Çeşm-i ümīd çün gül-i nesrīn sefid olur
Eyledüñ gelen ʿ atıyye-i iħsānı bekleyen

-647-

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 11 Sā' ati mecbūr sā' at gösterüp bir fitne-nāz
Sā' at ile va' de-i vaşl eylemiş ol mest-i nāz

153a

Müfred

-648-

Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün

- 1 Cefāsın çekmege ādem gerek sā' atçı dildāruñ
Demirdendür çekilmez bāli ol şūħ-ı cefā-kāruñ

¹⁴⁷⁸ Bu beytin ikinci mısrasında vezin hatası vardır.

-649-

Mef' ülü/mefā' ilü/mefā' ilü/fe' ülün

- 1 İsmi hüsni zātı Hasan diler o şühı
Ammā ne güzel ismi müsemmasına layık

-650-

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Yine şalvāruş çözüp öpsem kes-i bezmi n' ola
Yarma şeftālūsı bāğ-ı vuşlatuñ gāyet lezīz

-651-

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Na' ş-ı Mecnün'ı o dem ki hāke tedfın itdiler
Nağme-i dil-süz-ı yā leyl ile telkīn itdiler

-652-

Fe' ilātün (Fā' ilātün)/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)

- 1 Çıkmadı bir nīm-ten kıdd-i bülend-i himmete
Ağlas-ı gerdünı birkaç kerre taħmīn itdiler

-653-

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Tā-be-key zülfünı medh eylerüm egüp bükerek
Hoş gelür vaşf-ı kıdün bendene söz toğrı gerek

-654-

Fe' ilātün(Fā' ilātün)/Fe' ilātün/Fe' ilün(Fa' lün)

- 1 Sen hemān eyle hūlūş ile rucū'
'Afv-ı yārī bulur elbetde vuķū'

-655-

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Yā murabba' yā müsemmen vaķf ile taşğir idüp
Sīneye bir nevresīde kātib-i māliyye çek

-656-

Fe' ilātün(Fā' ilātün)/Fe' ilātün/Fe' ilātün/Fe' ilün(Fa' lün)

- 1 Mütevellīsi midür göñlümün ey yār didüm
Kimi sevme dir ise işte ben anı severüm

-657-

Mef' ūlü/mefā' ilü/mefā' ilü/fe' ūlün

- 1 Yek cür' a ile şöyle harāb eyle İlähī
Farķ etmeyeyüm haşre kadar menzil ü rāhı

-658-

Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün

- 1 Gel ey nāşih ķo pendi hāl-i dilden bī-ķabersün sen
Beni dīvāne ķılmış ol perī bilmem ne dirsün sen

-659-

Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün

- 1 Gel ey şūfī içüp cām-ı ʔahūrı selb it idrākī
Bu ʔudsīler maʔāmıdur ʔomazlar bunda nā-pāki

-660-

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Aʔçasızlıktan niçün feryād ider mahbūblar
Anların ʔarb-ḥānesi ʔalvārınun bendindedür

-661-

Fe' ilātün(Fā' ilātün)/Fe' ilātün/Fe' ilātün/Fe' ilün(Fa' lün)

- 1 Varsa meyhāneye kim varanı ifsāda virür
Naʔd-i ' ömriḡi alur muḡ-beçeler bāda virür

-662-

Fe' ilātün(Fā' ilātün)/Fe' ilātün/Fe' ilātün/Fe' ilün(Fa' lün)

- 1 Dursun ol duhter-i rez didigün erbābını gö[r]
Bize sāḡi lebüḡ emdür de dilün tābını gör

-663-

Fe' ilātün(Fā' ilātün)/Fe' ilātün/Fe' ilātün/Fe' ilün(Fa' lün)

- 1 Yanar āteşdür o ḡurşid ʔolaşma yūri var
Tārını rişte idüp keşmekeş itme zinhār

153b

Boş yaprak

- 1 Perîşan-ı hâlün oldum şormaduñ hâl-i perîşānum
Ġamuñdan derde düşdüm kılmaduñ tedbîr-i dermānum
Ne dirsün rûzgārūm öyle mi geçsün güzel hānum
Gözüm cānum efendüm sevdüğüm devletlü sulţānum
- 2 Esîr-i derd-i 'aşkın olalı senden vefâ görmen¹⁴⁷⁹
Seni her kıanda görsem ehl-i 'aşka āşinā görmen¹⁴⁸⁰
Vefâ vü āşinālık resmini senden revā görmen
Gözüm cānum efendüm sevdüğüm devletlü sulţānum
- 3 Deger her dem vefāsuz çerğ-i yāyından baña bir oğ
Kime şerğ eyleyem kim miñnet ü endüh [u] derdüm çoğ
Saña kıaldı mürüvvet senden özge hiç kimse yoğ
Gözüm cānum efendüm sevdüğüm devletlü sulţānum
- 4 Gözümden dem-be-dem bağrım üzüp yaşum gibi gitme¹⁴⁸¹
Seni terk itmezem çün ben beni sen dağı terk itme
Yine hem zālīm olma ben gibi mazlūmu incitme¹⁴⁸²
Gözüm cānum efendüm sevdüğüm devletlü sulţānum
- 5 Kıatı göñlün demādem zulm ile bîdāde rāğıbdur¹⁴⁸³
Güzeller sen gibi olmaz cefāsından ne vācibdür¹⁴⁸⁴
Senün tek nāzenîne nāzenîn işler münāsibdür
Gözüm cānum efendüm sevdüğüm devletlü sulţānum

¹⁴⁷⁹ derd: dām (F.D.)

¹⁴⁸⁰ 'aşka: derde (F.D.)

¹⁴⁸¹ gibi: kimi (F.D.)

¹⁴⁸² yine: iyen (F.D.)

¹⁴⁸³ demādem zulm ile: neden bu zulm (F.D.)

¹⁴⁸⁴ gibi: tegi (F.D.)

6 Nazar kılmazsan ehl-i derd gözden ağıdan seyle
Yamānlıkdur işin ‘uşşāk ile yaḥşı mıdur böyle
Gel Allāh’ı seversen bendene cevr itme luḫ eyle
Gözüm cānum efendüm sevdüğüm devletlü sulṫānum

7 Fuzūlī şive-i iḥsanuḫ ister bir gedāyındür
Dir[ildi]kçe ser-i kūyuḫda billāh ḫāk-i pāyındür
Gerek öldür gerek koy hüküm hükmüḫ ra’y ra’yıḫdur
Gözüm cānum efendüm sevdüğüm devletlü sulṫānum

-665-

154b

Murabba‘ -ı Fuzūlī

Fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün

- 1 Ğayr ile her dem nedür seyr-i gülistān itdigün
Bezm idüp ḫalvet kılup yüz luḫ u iḥsān itdigün
‘Ahd ü peymānı mürüvvedür mey vīrān itdigün
Ḳanı ey zālīm bizümle ‘ahd ü peymān itdigün
- 2 Laḫza laḫza müdde‘ī pendini der-güş eyledün
Ḳana ḫana ğayr-ı cāmuḫ şevḫ ile nüş eyledün
Vara vara ‘ahd ü peymānı ferāmüş eyledün
Ḳanı ey zālīm bizümle ‘ahd ü peymān itdigün
- 3 Ğayra şalup mihr ki bizden uşanduḫ ‘ākıbet
Terk-i mihr itdün ṫarīk-i zūlm dutduḫ ‘ākıbet
‘Ahd ü peymānlar itmişdük unuduḫ ‘ākıbet
Ḳanı ey zālīm bizümle ‘ahd ü peymān itdigün
- 4 Cirmimüz n‘oldı ki bizden eyledün bīzārluḫ
Biz ğamuḫ çekdük sen itdün özgeye ğamḫārluḫ
Sizde ‘ādet bu mıdur böyle olur mu yārluḫ
Ḳanı ey zālīm bizümle ‘ahd ü peymān itdigün

- 5 Çerh tek bed-mihrlük resmini bünyād eyledün
Yağşı aduñ var iken döndün yamān ad eyledün
Döne döne bizi ğam-nāk özgeni şād eyledün
Çanı ey zālīm bizümle ‘ ahd ü peymān itdüğün
- 6 Göñlümüz min-ba‘ d zülfin çün perīşān olmasun
Bağrımız la‘ lüh hevāsıyla dağī k̄ān olmasun
Bī-vefāsın çeşmimiz yād-ı güle giryān olmasun
Çanı ey zālīm bizümle ‘ ahd ü peymān itdigün
- 7 Va‘ de-i vaşluğla aldın şabrımız ārāmımız
Olmadı bir gün vişālinden müyesser kāmımız
Geçdi hicr ile Fuzūlī’den beter eyyāmımız
Çanı ey zālīm bizümle ‘ ahd ü peymān itdüğün¹⁴⁸⁵

-666-

155a

Murabba‘ -ı Fuzūlī

Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün

- 1 Girībān oldı rüsvāluğ eliyle çāk-ı dāmen hem
Baña rüsvāluğumdan dost hem ta‘ n itdi düşmen hem
Reh-i ‘ aşk içre cān kıldum giriftār-ı belā-ten hem
Bu yetmez mi ki bir derd arturursun derdüme sen hem
- 2 Eger dutsam ğamum elden nihān şabr u qarārum yoğ
Ve ger şerh-i ğam-ı pinhānum itsem ğam-küsārum yoğ
Esir-i bend-i zindānum elümde ihtiyāum yoğ
Bu yetmez mi ki bir derd arturursun derdüme sen hem
- 3 Olupdur eşk-i hūn-āb ile gülgün çehre-i zerdüm
Yatupdur āteş-i hicrāna cān-ı derd-perverdüm

¹⁴⁸⁵ F.D.’de bu şiir bulunamamıştır.

Cefā-yı çerh geçer futār elün-den var bin derdüm
Bu yetmez mi ki bir derd arturursun derdüme sen hem

4 Gehī şevk-i vişāl ve geh belā-yı hicr ile zārüm
Özüm hem bilmezem derdüm nedür ben nîşe bīmārüm
Ġam-ı ‘aşk içre bir dermānı yok derde giriftārüm
Bu yetmez mi ki bir derd arturursun derdüme sen hem

5 Cüdāsından belā vü derd-i hicrān ile dutdum hū
Kılur her dem baña bīdār derd ayru belā ayru
Belā vü derde düşdüm rūzgārüm bile hālüm bu
Bu yetmez mi ki bir derd arturursun derdüme sen hem

6 Tabīb-i ‘aşka çok izhār kıldum derd-i pinhānı
Ben bīmāra muṭlaḳ itmedi hem şoḥbet imkānı
Ezelden var bin derdüm ki yokdur hiç dermānı
Bu yetmez mi ki bir derd arturursun derdüme sen hem

7 Fuzūlī her zamān bir ta‘n ile baḡrum kılursun ḳan
‘Aceb bilmez misün kim ‘aşkdan geçmek degil āsān
Bilürsün düşmişüm bir derde kim yokdur aña dermān
Bu yetmez mi ki bir derd arturursun derdüme sen hem¹⁴⁸⁶

-667-

155b

Müseddes-i Fıṭnat¹⁴⁸⁷

Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün

1 Şehāb-ı nev-bahār-ı ‘āleme gevher-nişār oldı
İdüp ‘arz-ı cemāl ezhār cümle aşikār oldı
Zamān-ı ‘ayş u ‘işret mevsim-i geşt ü güzār oldı
Nişimen-i dilberāna şimdi naḥl-i sāyedār oldı

¹⁴⁸⁶ F.D.’de bu şiir bulunamamıştır.

¹⁴⁸⁷ FT.’D.’de bu şiir “Müseddes-i Bahāriyye” adında yer almaktadır.

Efendüm seyre çık ʿ âlem ser-â-pâ sebze-zâr oldı
Açıldı lâleler güller yine faşl-ı bahâr oldı

2 Nigâh it güllere beñzer hemân ruhsâr-ı hûbâna
Meşâma misk-i rûmi zülf-i müşkîn-i cevânâna¹⁴⁸⁸
Kenâr-ı cûda bak servi mişâl kıadd-i cânâna
Muhaşşal her taraf bir zevk bahş ider dil ü cânâ¹⁴⁸⁹
Efendüm seyre çık ʿ âlem se-râ-pâ sebze-zâr oldı
Açıldı lâleler güller yine faşl-ı bahâr oldı

3 Olup üşküfte ezhâr-ı çemen hep hâdede güller
Nevâ-pervâzluğda sū-be-sū şūrîde bülbüller
Ne hoş düşmiş kenâr-ı bâğa şebbûlar kıaranfiller
Şarılmış serve yer yer yâsemenler saçlı sünbüller
Efendüm seyre çık ʿ âlem ser-â-pâ sebze-zâr oldı
Açıldı lâleler güller yine faşl-ı bahâr oldı

4 ʿ Acâyib zevki şâhum var buyur şâhn-ı çemenzârı¹⁴⁹⁰
Nevâsuñ istimâʿ it şâh-ı gülde bülbül-i zârıñ
Kızarsuñ hacletinden verd-i ter gördükçe ruhsârıñ
Hıram-ı nâz ile gel bâğa göster serve reftârıñ
Efendüm seyre çık ʿ âlem ser-â-pâ sebze-zâr oldı
Açıldı lâleler güller yine faşl-ı bahâr oldı

5 Yeter cevri itme ʿ uşşâka vefâ eyyâmıdur şimdi
Kenâr-ı cûyda zevk u şafâ eyyâmıdur şimdi
Nihân âl deste câm-ı dil-güşâ eyyâmıdur şimdi¹⁴⁹¹
Oķı bu maţlaʿ ı gel Fıtnatâ eyyâmıdur şimdi
Efendüm seyre çık ʿ âlem ser-â-pâ sebze-zâr oldı
Açıldı lâleler güller yine faşl-ı bahâr oldı

¹⁴⁸⁸ meşâma: müşabih (FT.D.)

¹⁴⁸⁹ ider: eyler (FT.D.)

¹⁴⁹⁰ zevki şâhum var: zevki var şâhum (FT.D.)

¹⁴⁹¹ nihân âl: hemân al (FT.D.)

- 1 Dün vālih eyledi beni bir şūḥ-ı şeh-levend
Kim çeşmi sāḥir idi nigāhı füsün-pesend
Ruḥsarı üzre zülfün idüp deste deste bend
Her tārın itdi cān ü dile ḥalḳa-i kemend
Bağlandı dil görüp ne resendür didüm didi
Zencir-i bend-i şir-i ziyānuḡdurur senüḡ
- 2 Mestāne bezm-i meyde idüp kec külāhını
Süzmiş şarāb-ı nāz ile çeşm-i siyāhını
Gösterdi gāisūvānı dilüḡ dām-gāhını
‘ Arz itdi cān-ı zāra zenahdānı çāhını
Ey şāh-i ḥüsni bu ne zekāḡdur didüm didi
Ārām-gāh-ı rūḥ u revānuḡdurur senüḡ
- 3 Pervāne-veş yaḳup dili ‘ aşkı çerāḡına
Vaḳf oldu sīne āteş-i hicrānı dāḡına
Bir bŷy-ı āşināyı gelüp cān dimāḡına
Baḳdum nihāl-i ḳāmetine ḥüsni bāḡına
Yā nardur ya naḥl-i semendür didüm didi
Cān gülşenüḡde serv-i çemānuḡdurur senüḡ
- 4 Fitne nihāl-i ḳāmetinüḡ pāyidür küllī
‘ İşve-ḥurāmānuḡ dil ü cān ile mā’ili
Divāne eyledi beni şekl ü şemā’ili
İtdi sevād-ı levḥ daḡı tıfl-ı nev-dili
Ḥattıḡ kitāb-ı mekr vaḳtindür didüm didi
Yazdı dilde ḥırz u emānuḡdurur senüḡ

¹⁴⁹² Bulabildiğimiz Yahya Nazım Dīvānı’nda (Nazım Yahya, 1257) bu şiir bulunamamıştır. Anca bu şiirin Nāzım mahlaslı başka bir şairin dīvānında olması muhtemeldir.

- 5 Ol dem ki oldı hıttı-ı ruḥ-ı pāki āşikār
Gülzār-ı ḥüsnüḡ itdi ser-ā-ser benefşe-zār
Tekrār eyledi beni mecnūn o nev-bahār
Āḥir mişāl-i cūy olub zār u bī-karār
Bāġ-ı ruḥuḡda bu ne çemendür didüm didi
Maḥsūl-i çeşm-i eşk-feşānuḡdurur senüḡ
- 6 Virdüm qarār u şabrı leb-i güft ü gūyuna
Düşdi ḥıred hevā-yı ḡadd-i fitne-cūyuna
Cān nāzır oldı āyīne-i ḥüsn-i rūyına
Göz dikdi dil-i dev zülfe girihġir mūyına
Ġisūlarında şāne nedendir didüm didi
Müġġān dīde-i niġerānuḡdurur senüḡ
- 156b 7 Bildüm egerçi rişte-i cāndur miyānını
Bir nesne yoġ ki beḡzedüm ammā dehānını
Çin-i ‘ itābla ġoricek ebrūvānını
Levh-i dilüḡ muḡaddem idüp imtiḡānını
Ebrūlārında bu ne şikendür didüm didi
Meşġ-i cünūnda iki kemānuḡdurur senin
- 8 Ol gül-bün-i melāḡat gül-berg-i pīrehen
‘ Arz eyledi şikāf-ı ḡabādan yine beden
Ḥarf-i vişāle meclis-i meyde açup dehen
Mestāne la‘ l-i nābını būs eyledükde ben
Cennetde şan şarāb lebüḡdür didüm didi
Bu ḡoş-sūḡan sezā-yı dehānuḡdurur senüḡ
- 9 Cādū-yı çeşmi eyleyüp efsūn āv-ı āfetüḡ
Bend itdi tār-ı zülfü dilüḡ ḡ‘āb-ı rāḡatuḡ
Nā-geḡ ḡırām-ı nāz ile ġoşterdi ḡāmetüḡ
‘ Aşġ ehlinüḡ ḡopardı o ḡamet ḡıyāmetüḡ
Maḡşerde baḡş-ı sāye-fiġaḡdur didüm didi

Ṭübā-yı gülistān-ı cinānuḡdurur senüḡ

10 Ol māh ʿ arz idüp yine mihr-cemālini
Zerrāt-ı ʿ aşkuḡ itdi perīṣān ḡālını
Bulmuş temām-ı ḡüsn ü melāḡat kemālini
Seyr eyledükde ḡalka-i zülfüḡde ḡālını
Bu nāfe içre müşk-i ḡoten'dür didüm didi
Dām-ı cünūnda dāne-i cānuḡdurur senüḡ

11 Dem-sāz olup o dilber ḡāzır cū ile
Oldum nedīm-i meclis ṣayd-ı pīç ü tābla
Mestāne bezm-i bādede keyf-i ṣarāb ile
Ol mest ü nāz-pervere ṣerm ü hicābla
ḡarf-i vaṣl ne ḡüne süḡandur didüm didi
Ṣām ü seherde verd-i zebānuḡdurur senüḡ

12 Vaṣf-ı ḡaṡṡ-ı ʿ izāruḡ idüp başka bir kitāb
Her ṣafḡa oldı bir ṣanem-i ʿ anberīn-nikāb
Dendānı midḡatda virüp nazma āb ü tāb
İtdüm niṣār-i laʿ line bir lücce dürr-i nāb
Ṭabʿ ı meḡer ki dürr-i ʿ Aden'dür didüm didi
ḡaḡkā ki Nazīm genc-i nihānuḡdurur senüḡ

-669-

157a

Tercīʿ -Bend-i Saʿ id Efendi Nazīre-i Rūḡi Bağdādi¹⁴⁹³

Mefʿ ülü/mefāʿ ilü/mefāʿ ilü/feʿ ülün

1 Ṣanma bizi mestāne gibi cām-be-destüz
Biz bāde vü ṣahbā yoḡiken mest-i elestüz
Ne maṣṡaki rūḡı ne saḡız raḡısı içdük
Zan itme ḡazinodaki ser-ḡoṣ gibi mestüz

¹⁴⁹³ Bulabildiğimiz S.G.D'de, H.A.S.D.'de ve D.S.D'de bu şiir bulunamamıştır. Ancak bu şiirin Saʿ id mahlaslı başka bir şairin dīvānında yer alması muhtemeldir.

Biz ‘ālem-i ‘ulvīdeki eşrāfa qarīnüz
Alçaq aña dirler ki şanur bizleri pestüz
Ne pīr ü erbāb-ı mūmāşāt-ı cihānuz
Ne pīşrev-i zūmre-i iqbāl-perestüz
Reftārumızı itse de taqlīd-i muqallid
Şanma reh-i taḥkīqde biz pā-yı şikestüz
Dehrūj ki ne şadrında ne qadrinde var ārām
Biz kim severüz ‘uzleti bī-gūle-nişestüz
A‘lā bilürüz dā‘ıye-i būd ü nebūdı
Biz sākīn-i vaḥdet-gede-i nīst ü hestiz

Biz dest-i fenāda eger olduqsa da berbād
Gitmez eşerinden hüner ü şan‘at-ı üstād

- 2 Dīvāne odur būd ü nebūdı esef eyler
‘Aqıl odur endīşe-i mā-ḳadd selef eyler
Her ne olacaḳ olsa olur neylese ādem
Ġaflet seni āvāre-i zıll ü şeref eyler
Ḥaḳ yazdıḳı yüz şuyunı dōkmekle bozulmaz
Yüz şuyunı dīvāne odur kim telef eyler
Ḳabz itdirür āḫer elini ye’s ü nedāmet
Kendi gibi maḥlūḳa o kim başt-ı kef eyler
Ṭogruluḳı terk itme kemān gibi inleme
Şonra seni Ḥaḳ tīr-i belāya hedef eyler
Dünyā ḫazfinden ne şeref-i kāmıla zīrā
Nevreste sabīdūr ona meyl-i ḫazf eyler
Kendüsi ṭururken dimesün kimseye ahmaḳ
Şöhretle o kim rāḫatını ber-ṭaraf eyler

Farz eyleyelüm olsa daḫī dehr sulṭān
Bu dār-ı ‘ināda nice rāḫat ider insān

157b 3 Ğaflet ki çeker âdemün idrâküñe perde
Fark anlayamaz dâ' iye-i nef ' u zârarda
Sen cümle umûrunda başîret gözün aç kim
Dost anladığın düşmen olur rûz-ı hâtırdâ
Şoñra saña bir kimse ' ilâc itmez efendi
Ağyâr için uğratma ' azîz başuñı derde
Men' eyleyemez bir yere cem' olsa selâîñ
Allâh ne yazmışsa saña levh-i kaderde
Bir hâlete sa' y it ki fenâ bulma yoñsa
Dünyâda beķâ yoķ ne feraħda ne kederde
İskender'e ķalur idi bu ' âlem-i fânî
İnsân için olsaydı beķâ seyr ü seferde
Mülküñde hâķîķatde Ğudâ'dur mutaşarrıf
Yoķ vech-i temellük ne melekde ne beşerde

Ne meclis ve ne encümen meşvereti var
Her ne var ise Ğâlîķ'ıdur Vâhid ü Ğahhâr

4 Cismün ne zamân kendine ağyâr görürsün
Kendünñde o dem vuşlat-ı dîdâr görürsün
Yum cism gözünü cân gözünü eyle küşâde
Zâhid o zamân biz de ne kim var görürsün
Sen havz-ı tevekkülden anı itmedün isgâ
Naħl-i emelün üzere naşıl bâr görürsün
Sa' y eyle de eller eline virme umuruñ
Yâr anladığın şoñra soña mâr görürsün
Dâm ile şaķın tesviye-i maşlahat itme
Bir gün seni ol dâma giriftâr görürsün
Bir ' uķdeyi kim vaķtı ile eylemedün Ğal
Sonra sen anuñ Ğâlîni düşvâr görürsün
Bî-câ telef itme bu ķadar naķd-i Ğayâtı
Ğalmaz saña bu germî-i pâzar görürsün

Hırmen-gehidür her ‘amelün çünki bu ‘âlem
Bu mezra‘ada her ne ekerse biçer âdem

158a

5 ‘Ârif gül-i zibende-i gülzâr-ı vefadur
Bî-berg ü nevâ olsa da bir berg ü nevadur
Erbâb-ı ğınâdan ne şeref hâşıl olur kim
‘İrfân ü hüner ‘ârif-i billâha ğınâdur
‘Ârif ne dise ‘âlim olan eylemez inkâr
Bu hüzn ü esef dâğ-ı derûn-ı cühelâdur
Biz câhil ü ‘âlimle nizâ‘ eylemeyüz hiç
Erbâb-ı kemâle bu tekellûf ne revâdur
Külfet virür aşhâb-ı tekellüfdeki aqvâl
Yâ ‘illeti vardur yâ yalandur yâ riyâdur
Âşâr-ı ‘alâyıqla muqayyed olan âdem
Sulţan-ı cihân olsa da ‘âlemde gedâdur
Cân-ı nârıñ endişe-i ârâyış ü dîbâ
Ol dâ‘iye dâr-ı heves-i âl-i ‘abâdur

Devlet başımızda var imişken ‘Âlevîyüz
Evlâd-ı ‘Alî’nin qulıyuz Murtezavîyüz

6 Nâr-ı heves-i ‘aşq dutar mecrimüzden
Âteşle çıkar bûy-ı şafâ ‘anberimüzden
Vaqtı ile câm-ı ceme olmuşidi mâye
Ol cür‘a şimdi diñlenür sâğarımızdan
Eski gibi her kâküle âşüftelük itmem
Sevdâları biz şimdi giderdük sırrımızdan
Seng-i ğam ile qalbimizi kırsa da ‘âlem
Ayrılmayız âyîne gibi cevherimüzden
İtdi bizi dünyâ sebk-âmûz-ı tecârib
Bu mektebe ‘azm eyleyli mazharımızdan
Olsun bütün ahvâlimüz ahbâba nümâyân
Tayy eyledük âsâr-ı ğamı defterimüzden

Biz rind-i şafâyuz kadeh-i âşâm-ı vefâyuz
Ehl-i dil olan ne 'şelenür sözlerimüzden

Tahkik-i mezâyâda idüp diqqati te 'kîd
İtdük giderek nazmını Rûhî'ye taqlîd

158b 7 Bir vech-i sühûlet ider icrâ-yı maķāsıd
Tevfîķ-i Hudâ her kime olursa müsâ' id
Allâh mu'înin olıcaķ çekme şaķın ğam
Olsun ne ķadar olsa da a' dâ müte' addid
Sen hâlûñi işlâh eyle mahsûd-ı cihân ol
Yansun hâsed âteşlerine hâsid-i fâsid
Zinhâr heves eyleme ızrâr-ı 'ibâda
Dünyâda ne işlersen olur nefsine 'â' id
Hâķ sözde şebât eyle saña ehl-i zamâne
İster muta' aşşıb disün ister müte' annid
Her nerede tedennî gelür âşâr-ı şalâha
Elbetde teraķķî bulur ol yerde mefâsıd
Her ķandaki ef' âline bir mâni' a ķalmaz
Hâzırlanur icrâ-yı fesâd itmege müfsid

Eşrâfa zevâl irse bulur raĝbeti zevzek
Bir bâdiye kim hâli ola dülki olur beg

8 Kuldan kul için dâ' iye-i zâ'ide gelmez
Mahlûka tekâpû idene fâ'ide gelmez
Pervânelük itmekde şafâ var mı o şem'a
Kim şevķ u ziyâsı nefsi-bârîde gelmez
Dîvânelüğün şu' besidür 'aşķ-ı mecâzî
Dîvânelük efķarı dil-i râşide gelmez
Yâ 'afvet olur anda yâ envâ' -ı sefâhet
Âşâr-ı hevesden dile bir kâ'ide gelmez
'Âşık ne kadar 'afvet ile olsa da mevsûf

‘ Afvet didigün hâl ise her şâhida gelmez
Müfsid işi erbâb-ı şalâha ne münâsib
Muşliḥ olanuḡ gitdügi yol müfside gelmez
Sen dilber ile mey-gedeye ‘ azm idemezsun
Ol ise saña peyrev olup mescide gelmez

‘ Âlemde ider her kişi hem cinsi ile ülfet
Çapḳındur iden çapḳın olan dilbere raġbet

159a 9 Dünyâ ise kaçduḡ nigeḡ lâzım saña mâye
Qalma girüye pîş-rev ol ehl-i hevâya
Dirler saña bî-çâre ya çok sözli yâ zevzek
‘ İrfânuḡı tefhîme çalışma cühelâya
Göster ucunı şurre-i dînâruḡ uzaḳdan
Şoḡra yanaş ařḡâb-ı ḡükümâta recâya
Yâ vurma kapuya yâ ne dirlerse de hay hay
Ḥaddün var ise söyle yazuḳdur fukaraya
Ḥaḳḳında senüḡ Rūḡı hafıfdür dimedükçe
Maḡrem olamazsın hünerünle küberâya
Şıḳlet virür erbâb-ı edeb bezm-i kibâra
Ḥıffet şıfatı ‘ ayn-ı şerefdir nüdemâya
Yâ curcuna öġrenmeli yâ olmalı kaçmir
‘ İrfân ile hem-dem olamazsun zurefâya

Ḥân-ı küberâdan yemek ister isen ekmek
Meclislerine olmalısın her gice muḡḡek

10 İfrâḡ ile vâ‘ iz yetişür itme nařıḡat
Eyler seni ebnâ-yı zamân şoḡra mezemmet
Medḡ itme kemâli hüner ol ‘ ayba denür kim
Eyler anı gördükde büyükler aḡa raġbet
Şimdi hünerün en güzeli mařaralıḳdur
Üdebâ ne ḡâcet hüner ü ‘ ilme ne ḡâcet

Cāmi‘ de haṭīb itnese ezhār-ı teğannī
Gelmez oraya Cum‘ a-i āhirde cemā‘ at
Ḥacca giderek zemzemi içsün de ne yapılsun
Mestāne ki kestāne şuyunda bula ragbet
Bir memleketün halkı ne var muḫtarib olsa
Kāşānelere virmelidür revnağ u zīnet
Kimse acımaz ḥāline aṣlā fuḫarānuğ
‘ Ālemde ne insāf ḫalubdur ne mürüvvet

Zulm eylemez kimseye dünyāda eşirrā
Ḳul ‘ āsī olur eyler anı terbiye Mevlā

- 159b 11 Ṭaḫsil-i ma‘ išet idemez ‘ ilm ile fāzıl
Dīnārını boş yer bulamaz kim ḫoya cahil
‘ İrfān ü kemāl ile saḡa rütbe virilmez
Bihūde yere eyleme irād-ı delā’ il
Tedrīsi ṭarīḫinde ru’ūs almağa sa‘ y it
Üstāda kitāb açmağa olma mütenezzil
Dünyā ki odur şīğa-i ednāya mü’ennes
Merdāna revişle olur ādeme ḫāşıl
Derhāl anı ‘ ālemde lisāna düşürürler
Her kim ki eşirrā işine olmaya ḫā’ il
Bir beldede kim zābıṭa vü rābıṭa ḫalmaz
Furşat bulur i‘ lān-ı erācife erāzil
Mu‘ ciz olur encāmı fesādāt-ı umūra
Bir memleketün kim ola eşrāfi esāfil

Bir belde ki taḫdīr ile muhtel ola ḫālī
İşlāḫ idemez anı ne devlet ne de vālī

- 12 Bu ‘ ālemün aḫvālī bütün ‘ aḫla muğāyir
İdrākden erbāb-ı feṭānet mü[te]ḫayyir
Fazl [ile] degüldür şeref ü faḫr-ı zamāna

Her şahş birer nisbet idüpdür mütefâhîr
‘Aql ile Felâṭûn ise ehl-i ma‘iyyet
Mādûnunu ahmaḡ bilür eşnâf-ı ekâbir
Hıdmet gerek efkâra muvâfîḡ ola yoḡsa
Me‘mûru ḡaḡâret ile berbâd ider âmir
Te‘vîl-i ḡaṡâ itmese iḡrâr idemez halk
Âlim ne kadar ‘ilm ile olsa mütebahhir
Efkâra göre eylemedükçe işi tesvîd
Elfâz ile dirler mi saḡa kâtib-i mahir
Kim neyer eger olsa da şî‘rinde belâḡat
Güldürmelidür dinleyen âdemleri şâ‘ir

Çingâne çalar Kürd oyun oynar ne düḡündür
Çoḡ gün gelerek geḡdi geḡer bu daḡi gündür

- 160a 13 Mekteble müsâvî olıcaḡ şimdi ḡazino
İster oḡu dersi ister isen oyna bilardo
Gündüz açamaz gözlerini kim işe baḡsun
Görmez çelebi şubḡa ḡadar zevḡden uyḡu
Elden çıḡamaz ḡâce efendinüḡ umûrı
Zîrâ işini tîz görecekdür hoca banḡo
Biḡ ḡâne ḡarâb olmasa bir ḡâne yapılmaz
Şâyeste cihânüḡ işine dinse piyango
Gitdükçe bozulmaz da n‘ olur ḡâli cihânüḡ
Çekme bu niḡün böyle olupdur deyü ḡaygu
Sen ‘aksine sa‘y eyle de icrâ ideyim de
Mecrâsına ṡoḡrı cereyân eyleyecek su
Maḡlûḡı ḡudâ fi‘li ile terbiye eyler
ḡaḡḡ’ın ṡuramaz ḡükmüne devlet bile ḡarşu
‘İşyânumuzuḡ seyyi‘esidür bu belâyâ
Encâmumuzu ḡayr ide Allâḡü Te‘âlâ

14 Hakk'ı bilürüz Hak'la tefahhur iderüz biz
Hak söyleyeni cân ü gönülden severüz biz
Herkes dem urur ' âlemüñ işlâhına karşı
Öz hâlimiz işlâh idemez bî-hünerüz biz
Bir cilvedür envâ' -ı mezâhirdeki hâlet
Ser-tâ-ğadem ol hâlet ile cilvegerüz biz
Bir dergeh iken merci' -i mecmû' -ı hâlâyık
Şaşkınlığa seyr it ki nasıl der-be-deriz biz
Müşkil buna yâr olmaz ise luğf-ı İllâhî
Ġâfil gelürüz ' âleme Ġâfil giderüz biz
Topraklar olur başımıza işte o gün kim
Bu mefsakadan pây-ı hayâtı çekerüz biz
' Afv eyleye ' isyânımızı Hâzret-i Mevlâ
' Âsî vü güneş-kâr u perişân-eşerüz biz

Açdum elümi dergeh-i ihsân-ı Hudâ'ya
Âmîn desün Allâh'ı sevenler bu du' âya

160b 15 Yâr Rab bizi âzâde-i şeh-râh-ı hayâl it
Öz luğfuñ ile vâşıl-ı ser-ğadd-i vişâl it
Ağvâlimüz itdi bizi ter-dâmen-i ' isyân
Vâreste-i çirkâb-ı beliyât-ı mağâl it
Yâ Rab bizi bigâne-i ehl-i hüner itme
Âlüfte-i cem' iyyet-i erbâb-ı kemâl it
Ef âlimüze kâlsa eger müşkil olur iş
Luğf eyle ne söylet ne de irâd-ı su'âl it
Yâ Rab ben eger mazhar isem ism-i Cemâl'e
Tağvîl iderek hâlümü me'lûf-i cemâl it
Şâyeste kıl elâfına şâyeste degülsem
' Afvuñ ile âzâde-i husrân ü melâl it
Hâl ile tevağulden uşan geldi Sa' id
Şimden girü levh-i dilüm âyîne-i hâl it

Ol dem ki hayātumdan olur munḳatı^ʿ -ı ümīd

Eyle bu kemīne ḳuluḡı maḗhar-ı Tevhīd

-670-

161a **Mef^ʿ ūlū/mefā^ʿ ilū/mefā^ʿ ilū/fe^ʿ ūlūn**

1 De^ʿb-i ṣu^ʿ arā ṣöyle ki ṭurmazdı süḡansuz

De^ʿb-i ṣu^ʿ arā ṣöyle ki ṭurmazdı ţetimsüz

Derd-i miḡnet bir iken ḡasret ile oldı hezār¹⁴⁹⁴

¹⁴⁹⁴ Bu dizenin kalıbı üstteki beyitten farklı olarak “fe^ʿ ilātūn(fā^ʿ ilātūn)/ fe^ʿ ilātūn/fe^ʿ ilātūn/fe^ʿ ilūn (fa^ʿ lūn)” şeklindedir.

KAYNAKÇA

- Abdi-i Karahisari (tarihsiz). *Abdî Dîvânı*. İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi.
- Acar, K. G. (2006). *Hafîd Dîvânı (İnceleme- Transkripsiyonlu Metin)*. (Yüksek Lisans Tezi). Cumhuriyet Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü Sivas.
- Ak, C. (2001). *Bağdatlı Rûhî Dîvânı Karşılaştırmalı Metin (C. 2)*. Bursa: Uludağ Üniversitesi Yay.
- Akkuş, M. (2018). *Nefî Divanı*. ISBN: 978- 975-17-4007-6). Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Elektronik Yay.
- Akpınar, Ş. (2006). *Âgâh Dîvânı ve İncelenmesi*. Doktora Tezi. Selçuk Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü Konya.
- Akyüz, K., Beken S., Yüksel, S.ve Cunbur, M. (1990). *Fuzûlî Dîvânı*. Ankara: Akçağ Yay.
- Âşıkferkî, Ü. (2006). *Şem'î Divanı*. Ankara: Balkan Türkoloji Araştırmaları Merkezi Yay.
- Ayan, H. (1981). *Cevrî Hayâtı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Divanının Tenkidli Metni*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Yay.
- Aydemir, Y. (2007). Metin Neşrinde Mecmuaların Rolü ve Karşılaşılan Problemler. *Electronic Turkish Studies*, 2(3).
- Bektaş, E. (2017). *Muvâkkit-zâde Muhammed Pertev Dîvânı*. (ISBN 978-975-173981-0). Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Elektronik Yay.
- Bilkan, A. F. (1993). *Nâbî'nin Türkçe Dîvânı (Karşılaştırmalı Metin)*. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü Ankara.
- Cudî, İ. (1906). *Lugat-ı Cudî*. Trabzon: Kütübhane-i Cedi.
- Çetin, İ. (1993). *Derzî-zâde Ulvî (Hayatı Edebi Şahsiyeti ve Divanının Tenkitli Metni)*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü. Elazığ.
- Duymaz, M. (2010). *Diyarbakırlı Azmî ve Divançesi (İnceleme-Metin-İndeks)*. (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü Ankara.
- Ebubekir Rıf'at. (1254). *Ebubekir Rıf'at Dîvânı*. TBMM Kütüphanesi Açık Erişim Koleksiyonu (erişim tarihi: 18.12.2019)
- Esad Mehmed Muhlis Paşa Ayâşî (1268). *Dîvânçe-i Esad Paşa*. Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu. İstanbul : Takvimhane-i Âmire Matbaası.
- Gıynaş, K. A. (2011). Şiir Mecmuaları Hakkında Yapılan Çalışmalar Bibliyografyası. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 25, 245-260.
- Gürbüz, M. (2012). Mecmûa Tasnifine Dair. *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı*. haz. Hatice Aynur, Müjgân Çakır vd. İstanbul: Turkuaz Yay. s. 97-112.

- Gürel, R. (1987). *Enderunlu Osman Vasıf Gazeller*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü İstanbul.
<http://katalog.marmara.edu.tr/veriler/yordambt/cokluortam/DD150140-D341-FD42-AB6B-FEFC86045E02/700E4D1B-CE06-9544-9E10-CC1AA083E8AE.pdf>
- Gürel, R. (1999). *Enderunlu Vâsıf Divanı*. İstanbul: Kitabevi Yay.
- Güzel, F. (2014) *Arapça sözlük : Arapça-Türkçe, Türkçe-Arapça*. İstanbul: Mercan Okul.
- Hâlet. (tarihsiz). *Hâlet Dîvânı*. <https://oneseach.library.utoronto.ca/> (erişim tarihi: 25.11.2019)
- Hâzık (1318). *Hâzık Dîvânı*. <https://acikerisim.tbmm.gov.tr/> (erişim tarihi: 18. 12. 2019)
- İpekten, H. (1970). *Nâ'îli-i Kadîm Divânı*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- İpekten, H., İsen (1988). M., Toparlı, R., Okçu, N. ve Karabey T. *Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yay.
- Kaplan, M. (2012). Diyarbakırlı Emîrî ve Nasihat-Nâmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi* (C. 5), 22, 73-84.
- Kanar, M. (2011). *Osmanlı Türkçesi Sözlüğü*. İstanbul: Say Yay.
- Kanar, M. (2013). *Farsça Türkçe Sözlük*. İstanbul: Say Yay.
- Kavruk, H. (E-kitap/tarihsiz). *Şeyhülislam Yahyâ Dîvânı*. (ISBN 978-975-17-3354-2). Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Elektronik Yay.
- Kavukçu, F. Z. (2000). *Râmî Dîvânı*. Doktora Tezi. Uludağ Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Kılıç, A. (2012). Mecmûa Tasnifine Dair. *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı*. haz. Hatice Aynur, Müjgân Çakır vd. İstanbul: Turkuaz Yay. s. 75-96.
- Koncu, H. (1998). *Vâlî Divânı*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi/ Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü İstanbul.
<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Koncu, H., Çakır, M. (2012). Şairleri Yetiştiren Bir Kaynak Olarak Mecmûa. *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı*. haz. Hatice Aynur, Müjgân Çakır vd. İstanbul: Turkuaz Yay. s. 117-133.
- Köksal, M. F. (2012). *Şiir Mecmûalarının Önemi ve Mecmûaların Sistematik Tasnifi Projesi (MESTAP)*. *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı*. haz. Hatice Aynur, Müjgân Çakır vd. İstanbul: Turkuaz Yay. s. 409-431.
- Kut, G. (1986). *Mecmua*. Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi Devirler/ İsimler/Eserler/Terimler. (C. 6, s. 170-173). İstanbul: Dergâh Yay.
- Küçük, S. (E-kitap/tarihsiz). *Bakî Dîvânı (İnceleme-Metin)*. (ISBN 978-975-17-3350-4). Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Elektronik Yay.

- Levend, Â. S. L. (2008). *Türk Edebiyatı Tarihi I*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yay. s. 166-167.
- Muallim Naci (1978). *Lûgat-ı Nâci*. İstanbul: Çağrı Yay.
- Oğuz, F. S. K. (2017). *Arpa-emîni-zâde Mustafâ Sâmî Dîvânı*. (ISBN 978-975-17-3984-1). Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Elektronik Yay.
- Öztekin, Ö. (1997). *Rasih Divanı (inceleme-tenkitli metin-özel adlar dizini)*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü Ankara.
<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Paic-Vuic, T. (2012). Mecmûa İncelemelerinin Sınırları ve Olanakları: Bosna Mecmûalarına Bir Yaklaşım. *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı*. haz. Hatice Aynur, Müjgân Çakır vd. İstanbul: Turkuaz Yay. s. 53-71.
- Pertev Paşa. (1840) *Mehmed Pertev Paşa Dîvânı*.
<https://oneresearch.library.utoronto.ca/> (erişim tarihi: 25.11.2019)
- Rahmî Mustafa Vak'a-nüvis (1168). *Dîvân-ı Rahmî*. Süleymaniye Yazma Eser Kütüphanesi. Hacı Selim Ağa Koleksiyonu. Manzum No: 918.
- Râmiz (1262). *Dîvân-ı Râmiz*. Millet Kütüphanesi. Ali Emîrî Efendi Koleksiyonu Manzum No: 163.
- Remzi, H. (1889). *Lugat-i Remzi* (C. 1). İstanbul: Matbaa-i Hüseyin Remzi.
- Quinn, M. M. (2012). Houghton MS Turk 11 ve Kişisel Mecmûaların Söyledikleri ve Söyleyebilecekleri. *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı*. haz. Hatice Aynur, Müjgân Çakır vd. İstanbul: Turkuaz Yay. s. 225-270.
- Sezen, Gülşen (2010). *Mustafa Sıdkî Efendi Dîvânı Transkripsiyonlu Metin-Edebî İnceleme*. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü İstanbul.
- Süleyman Fehîm (1262). *Dîvânçe-i Süleyman Fehîm*. TBMM Kütüphanesi Açık Erişim Koleksiyonu (erişim tarihi: 18.12.2019)
- Şemseddin Sami (2017). *Kâmus-ı Türkî*. haz. Raşit Gündoğdu, Niyazi Adıgüzel ve Ebul Faruk Önal. İstanbul: İdeal Yay.
- Şenödeyici, Ö. ve Akdağ, A. (2016). Mecmualar ve Cönkler. Özer Şenödeyici (ed.). *Osmanlı Edebi Metinlerini Anlama Klavuzu*. İstanbul: Kesit Yay. s. 367-368.
- Tanyıldız, A. (2012). Şiir Mecmûalarının Neşri Hakkında. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi* (C. 5), 21, 224-239.
- Tarlan, A. N. (1945). *Hayâlî Bey Dîvânı*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yay.
- Toparlı, R. ve Çögenli M. (1992). *Divan-ı Halim Giray*. (2. Baskı). Erzurum: Fen Edebiyat Fakültesi Ofset Tesisleri.
- Tulum, M. (1977). *Nev'î Divan*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay.

- Uludağ, E. (1992). *Şeyhülislâm Bahayî Divânı (İnceleme-Karşılaştırmalı Metin)*. (Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü. Erzurum.
- Üzgör, T. (1991). *Fehîm-i Kadîm Hayatı, Sanatı, Divân'ı ve Metnin Bugünkü Türkçesi*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yay.
- Yeni Türkçe Sözlük (1964). İstanbul: İstanbul Maarif Kitaphanesi.
- Yenikale, A. (2017). *Sünbülzâde Vehbî Dîvânı*. (ISBN 978-975-17-3635-2). Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Elektronik Yay.
- Yıldız, A. H. (2003). *Leskofçalı Galip: Hayatı, Dönemi, Sanatı, Divanı ve Metnin Bugünkü Türkçesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Boğaziçi Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü İstanbul.
- Yılmaz, K. H. (2017). *Diyarbakırlı Hâmî Ahmed Divanı*. (ISBN 978-975-17-3985-8). Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Elektronik Yay.
- Yılmaz, M. (1992). *Edebiyatımızda İslâmî Kaynaklı Sözler Ansiklopedik Sözlük*. İstanbul: Enderun Yay.
- Yorulmaz, H. (1989) *Koca Ragıb Paşa Dîvânı*.
<http://acikerisim.istanbul.edu.tr/handle/123456789/11495> (erişim tarihi: 16.12.2019)

İNTERNET KAYNAKLARI

- <http://www.kubbealtilügati.com> (erişim tarihi: 29.10.2019)
- <http://www.vajehyab.com> (erişim tarihi: 25.11.2019)
- <https://oneseach.library.utoronto.ca/> (erişim tarihi:25.11.2019)
- <http://acikerisim.istanbul.edu.tr/handle/123456789/11495> (erişim tarihi: 16.12.2019)
- <https://acikerisim.tbmm.gov.tr/> (erişim tarihi: 18. 12. 2019)
- <http://katalog.marmara.edu.tr> (erişim tarihi: 01.01.2020)

EKLER

Ek 1: Mecmû'a-i Eş'âr ve Fevâid'in MESTAP'a Göre Tasnifi

Yer Nu.: Millî Kütüphane Adnan Ötügen İl Halk Kütüphanesi. Nu. 06 Hk 3976, Mecmû'a-i Eş'âr ve Fevâid							
Yp. nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Makta' beyti / bendi	Nazım şekli / birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
1b-2b	Vâlî	Gele ey dürr-i girân-mâye-i baħr-ı hicret Gele ey ğonce-i nevreste-i bâğ-ı 'iffet Gele ey pâdişah-ı hıttâ-i nâz u naħvet Bu midur şart-ı vefâ böyle olur mı ülfet Biğde birin diyem sen de inşâf eyle Olma ħâmûş-ı ğazab luţf ile bir kez söyle	Ne kadar itmedesen hîle vü mekr u âlî Râhuğa bezl-i ħayât itmede yok ihmâlî Ħâţrı olmasa hergiz elemünden ħâlî Ħâşâillillâh ki ferâmûş ide mihrûğ Vâlî Eskiden bâ' iş-i germiyet-i bâzârûndur Ne kadar kâsid olursan da ħarîdârûndur	Müseddes/ 12 Bent		Fe' ilâtün(Fâ' ilâtün)/fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün (fa' lün)	Divân'da müseddes nazım şekliyle yazılmış olan bu şiirin nazım şekli mecmûada terkib-bend olarak gösterilmiştir. Ayrıca mecmûada şiirin 6. bendinden itibaren devamı tetimme olarak yer almaktadır.
2b-3a	Nâ' ilî	Ķoma pür- ^ç uğde-i ħ'âhiş ser-i müyuğla bizi Âşinâ kıl nigeħ-i nâdire-ğüyuğla bizi Yeter ağlatdı felek ħasret-i rüyuğla bizi Hem-sifâl eyle segân-ı ser-i küyuğla bizi Ħaşre dek yoğsa girîbânuğı elden Ķomazız Belki mahşerde de dâmânuğı elden Ķomazız	Nâ' ilî cân u ğöğülden sağa ^ç âşık mı değül Da' vî-i ^ç aşk u ħulûs ile şâdık mı değül Mazħar-ı luţf-ı ^ç itâb olmağa lâyığ mı değül Devlet ol bî-dile küyuğda ğedâlhğ mı değül Neyledi sağa dil-i derd-penâhî bilsek ^ç Âşğdan özge nedür cürm ü ğünâhî bilsek	Müseddes/ 6 Bent		Fe' ilâtün(Fâ' ilâtün)/fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün (fa' lün)	Divân'da müseddes nazım şekliyle yazılmış olan bu şiirin nazım şekli mecmûada terkib-bend olarak gösterilmiştir. Ayrıca mecmûada şiirin 5. bendinden itibaren devamı tetimme olarak yer almaktadır.

3a-4a	Vesim	<p>Ey tecelli-i pür-ziyâ-pâş-ı ruḥ-ı mâye-i niyâz Cilvesi mâye-i ârâm-ı dil-i ehl-i niyâz Ey ruḥ-ı mu`cize-perdâz-ı cihân-ı i`câz V`ey lebi âb-ı beḳâ-baḫşî-i ser-çeşme-i nâz `Ârızi şem`-i fûrûzende-i pervâne-güdâz Nigehi `arbede-cû ḡamzesi `uşşâk-nevâz Eyledi mürḡ-i dilüm lâne-i tenden pervâz Anı şayd itdi meḡer pençe-i çeşm-i şehbâz</p> <p>Pertev-i ḡüsnüñ ile ḡülşene döndi ḡöñlüm Ateş-i `aşkuñ ile küñhana döndi ḡöñlüm</p>	<p>Ey peyker-i mihr ü meh-i tâbende saḡa Oldı yerde beşer ü gökde melek bende saḡa ḡül gibi saḡa sezâdur leb-i pür-ḡande saḡa Cûşîş-i giryem olur şebnem-i zibende saḡa Mâh-ı Ken`an`i olur ḡüsn ile şermende saḡa Nice teşbîh olur mihr-i dıraḡşende saḡa Şeh-levendüm ezeli oldı bu cân bende saḡa Sâye-asâ ser-i küyunda dil efgende saḡa</p> <p>ḡam-ı zülf-i siyeh u şevḳ-i ruḡuñla zinhâr Bî-karâr itme Vesim ḡam ile leyl ü nehâr</p>	Terkib-Bend/ 7 Bent		Fe` ilâtün(Fâ` ilâtün)/fe` ilâtün/ fe` ilâtün/ fe` ilün (fa` lün)	
4a-5a	Fehim	<p>ḡıẓr-ı `aşkuz âb-ı ḡayvân sâḡar-ı semdür bize Ne`şe-i câm-ı şehâdet bâde-i cemdür bize Cûşîş-i deryâ-yı vuşlat çeşm-i pür-nemdür bize Bî-ḡarâr cilve-i dil şurta-i yemdür bize Ḳulḳul-ı minâ-yı saḡbâ girye-i ḡamdur bize ḡande-i ḡülzâr-ı `işret naḡl-i mâtemdür bize</p> <p>Şu`le-i âvâz-ı bülbüldür nesim-i bâḡımız ḡonce şubḡ-ı kıyâmetdür dil-i şadr-ı âḡımız</p>	<p>Câm-ı nevrüz-ı şafâdir cevher-i âyinemiz `Anber-i deryâ-yı `işretdir şeb-i âzînemiz ḡamze-i sulḡân-ı ḡübân bende-i dîrinemiz Bir ḡümâ-yı lâ-mekâna âşiyândır sînemiz Feyz-i Kimyâ-yı Sa`âdet kânıdır gencinemiz ḡaḡḡ-ı ruḡsâr-ı bütândır ḡırḡa-i peşminemiz</p> <p>Taḡtgâh-ı `aşḡda şimdi Süleymânım Fehim Tâc-ı Cem peymânedir bezmimde ḡusrev-i ḡadim</p>	Terkib-Bend/ 7 Bent		Fâ` ilâtün/fa` ilâtün/fa` ilâtün/fa` ilün	
5a-5b	Pertev	<p>ḡayâl-i sünbülün ey ḡül-beden `ıḡr-meşâm olsun ḡam-ı ḡâlünle `aşḡ miskiyyü`l-ḡitâm olsun ḡözüm hicrûmi la`lünle ister ise câm olsun Nigîn-i la`lünle yâd itmeyem `âlemde nâm olsun Senün isterse vaşluñ rayḡân-ı hâs u âm olsun Dile câm-ı emelde miḡnet-i endüh ḡarâm olsun</p>	<p>ḡiz-i segâhda âşḡ-ı miḡnetün Pertev olup merdî Bu ḡün gördüm ben cân-ḡüzâra derd-i perverdi Gelür ol da birbirine ḡatmış ḡâk ile gerdi Seründe küñ-ı miḡnetḡâha dönmüş çeḡre-i zerdî Nedim kim ḡün-ı dil nüş eyleseydi derd ü ḡam yerdî Zebân çekdikce kânün-ı ciğerden şu`le-i derdî Bu yıllarda inandum ol da geḡmiş germ ile serdî</p>	Mu`aşşer/ 6 Bent		Mefâ`ilün/mefâ`ilün/mefâ`ilün /mefâ`ilün	Mu`aşşer, Nedim'in müseddesine eklenerek yazılmıştır.

		<p>Cemālüh rüzedâr-ı vuşlata mah-ı şıyâm olsun Ġamuñ eksilmesün peymâne-i ‘ömrüm tamâm olsun Beni maħrûm-ı bezm-i vaşl iden mest-i müdâm olsun Dil-i mecrûhumuñ kânuñ içenler şâdkâm olsun</p>	<p>Demâdem âh idüp bu mısra‘ ı ol sözi söylerdi Beni mahrûm-ı bezm-i vaşl iden mest-i müdâm olsun Dil-i mecrûhumuñ kânuñ içenler şâdkâm olsun</p>			
6a-6b	‘Âlî	<p>Yine bir selv[i] bālāya kul oldum ihtiyārumla Görünmez derde düşdüm dîde-i gevher-nişārumla Devirdüm rāz-ı pinhānum cihana âh u zārumla ‘Adū oldum dil-i dīvāne gibi yār-ı ğārumla Müyesser olmadı hem-bezm olam şabr u kararım Göñül bir yāna gitdi cām-ı çeşm-i intizārumla Barışmaz yıldızum hayfā o mihr-i tâbdārumla ‘Aceb hālüm nolur âhir benim bu intizārumla Eğer haşr olmaz isem ol kıyāmetde nigārumla Gezem maħşerde sīnem döğerek seng-i mezārumla</p>	<p>Rüyuy o mâhuñ mā‘il olmaz hür u ğilmāna Rızāsun gözleyen yetmez rızā-yı huld-rıdvāna Eğer dünyāda derd ü firķāti irmezse pāyāna Ziyā virmez ise ger mihr-i vaşl şām-ı hicrana Zebānum bir nefes yād eylemez feryad u efğāna Su ‘âl itsün melekler çekdiğüm âlām-ı mizāna Nice bir zaħm irişsün pür-dem içre cism-i ‘irfāna Benüm bu pendüm ey ‘Âlî irişdi cümle yārāna Eğer haşr olmaz isem ol kıyāmetde nigārumla Gezem maħşerde sīnem döğerek seng-i mezārumla</p>	<p>Mu‘aşşer/ 5 Bent</p>		<p>Mefā‘ilün/mefā‘ilün/mefā‘ilün/ mefā‘ilün</p>
6b-7a	Ĥalīm	<p>Esrār-ı ‘aşka cān u dili maħrem eyledüm Yārüh hayāl ile ğamzesini hem-dem eyledüm ‘İşret müyesser olmadı nüş-ı ğam eyledüm ‘Älemd e kimse eylemedük ‘ālem eyledüm Münkir kıyās eylesesüh pek kem eyledüm Ervāh-ı küştegān-ı ğamı ĥurrem eyledüm Çeşm-i ‘alili ĥasret ile pür-nem eyledüm İl ‘ıyd-ı ekber eyledi ben mātem eyledüm</p>	<p>Yazdum Ĥalīm ĥāl-i dil-i pür-melālümü Serd eyledüm sipihre olan infi‘ālümü Boynuna almasun kerem itsün vebālümü Ol şāh-ı ĥüsne göndereyüm ‘arz-ı ĥālümü Görsün me‘āl-i nazm-ı perişān maķālümü Güş eylesün netice benim ĥasbiĥālümü Çeşm-i ‘alili ĥasret ile pür-nem eyledüm İl ‘ıyd-ı ekber eyledi ben mātem eyledüm</p>	<p>Tercî‘ -Bend/ 5 Bent</p>		<p>Mef‘ülü/fā‘ilatü/mefā‘ilü/fā‘ilün</p>

7a-7b	Fuzûlî	Dün sâye şaldı başuma ol serv-i ser-bülend Kim kıaddı dil-rübâ idi refîarı dil-pesend Güftâre geldi nâ-geh açup la' l-i nûş-ḥand Bir piste gördüm anda töker rîze rîze kıand Şordum meġer bu dürc-i dehendür didim didi Yok yok devâ-yı derd-i nihânuḡdurur senüḡ	Dün şubḥ-dem ki lâle vü nesrîn şalup nikâb Gül çehresinden aldı sabâ perde-i hicâb Gülrâze çıkdı seyr ile ol reşk-i âfîtab Şebnem-nişâruḡ itdi güneş lü'lü'-i ḥoşâb Bunlar nedür ne dürr-i 'Āden' dür didim didi Epsem Fuzûlî eşk-i revânuḡdurur senüḡ	Müseddes/ 7 Bent		Mef'ûlü/fâ'îlatü/mefâ'ilü/fâ' ilün	
7b-8a	'Abdî	Gülrâr-ı ḥüsne şive-nümâdur o gül-beden Bir ḥâlinüḡ bahâsı deġül kişver-i Yemen Ḥayrân-ı rû-yı âli imiş berg-i yâsemen Pejmürde-i ḥayâl-i ruḥı gülşen-i 'Aden Ḥaṭṭuḡ bahâr-ı ḥüsne çemendür didim didi Reyhân-ı bâġ-ı rûh u revânuḡdurur senüḡ	Müjġân-ı çeşmi kâkülîne şâne eyledüm Sînem ḥayâl-i cebhesine ḥâne eyledüm Eşküm o mürġ-i tâze olup dâne eyledüm Dâm-ı vişâle düşmedi ḥâlâ ne eyledüm Zülfüḡ ne özge mişk-i Ḥoten' dür didim didi ' Abdî bu güfte sehv-i lisânuḡdurur senüḡ	Müseddes/ 7 Bent		Mef'ûlü/fâ'îlatü/mefâ'ilü/fâ' ilün	
8b	Ḥalîm	Yaşmaz ġayrı ḥûban giymesün kıâlâ-yı istiġnâ Kıadd-i yâre biçilmiş câmedür dîbâ-yı istiġnâ	Virür şöhret Ḥalîmâ nâmumuz dünyâya ser-tâ-ser Tutınca Kıâf-ı dilde âşiyân 'Anķâ-yı istiġna	Gazel/ 8 Beyit		Mefâ'ilün/mefâ'ilün/mefâ'ilün/ mefâ'ilün	Şiirin 8. bendi mecnûada tetimme olarak yer almaktadır.
8b	Ḥalîm	Bahâristânda ḥaṭṭuḡ vaşfi nev-mazmündür cânâ Nihâlistânda kıaddüḡ mışra'ı mevzündür cânâ	Ḥalîm' üḡ şî're meyli tâzelendi şevķ-i rüyuḡla Bahâristânda ḥaṭṭuḡ vaşfi nev-mazmündür cânâ	Gazel/ 6 Beyit		Mefâ'ilün/mefâ'ilün/mefâ'ilün/ mefâ'ilün	Ve lehü
9a	Nâ' ilî	Yem-i âteş-ḥurûş-ı dilde olduķça sükün peydâ İder her dâġ-ı ḥasret tende bir girdâb-ı ḥün peydâ	Bu lu'bet-gâhda ey Nâ' ilî bilmekdedür ḥikmet Ne zir-i ḥırķadandur heft şas-ı nîk-levn peydâ	Gazel/ 5 Beyit		Mefâ'ilün/mefâ'ilün/mefâ'ilün/ mefâ'ilün	
9a	Nâ' ilî	Sîne gülrâr-ı maḥabbet nâle bülbüldür baḡa Vaķt-i dâġ-efrûzi-i dil mevsim-i güldür baḡa	Nâ' ilî i' câz-ı nutķumdur ki eyler ter-zebân Ḥâme kim şem'-i şebistân-ı taḡayyüldür baḡa	Gazel/ 6 Beyit		Fâ'îlâtün/fâ'îlâtün/fâ'i lâtün/ fâ'ilün	"Ve lehü" başlıġı altında yer almaktadır. Ayrıca mecnûada şiirin 4. beytinden itibaren devamı tetimme

							olarak yer almaktadır.
9a	Nā' ilī	Dād-ḥ'āh-ı vuşlat olsam baht düşmendür baña Deşt-i peymā-yı ğam olsam āh rehzendür baña	Ṭavk-ı zencir-i rızadır gerdenüm ey Nā' ilī Bu kühen dārü'ş-şifā mādām meskendür baña	Gazel/ 5 Beyit		Fā'ilātün/fā'ilātün/fā'i lātün/ fā'ilün	Ve lehü
9b	Nazîf	Üftādegān-ı 'āşkı olurlar nem-āşinā Olur kenār u sāhile elbet nem-āşinā	Evşāf-ı ḥüsni feyz virdi ṭab'ıma Nazîf Bu yā olur cihānda güle şebnem āşinā	Gazel/ 5 Beyit		Mef'ülü/fā'ilātü/ mefā'ilü/ fā'ilün	
9b	Nazîf	Mestî-i la'li virür zevk-i mey-i tāk baña Ḥālet-i 'aşkı kırmaz 'ālemi idrāk baña	İtsem ümîd-i şebātı ser-i zülfünde Nazîf Kor mı arama maḥal-i ğamzesi çālāk bana	Gazel/ 5 Beyit		Mef'ülü/fā'ilātü/ mefā'ilü/ fā'ilün	“Ve lehü” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiirin 4. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
9b	Nazîf	Çünkü bülbülsün gönül bir āşiyān lâzım saña Bir gülün naḥl-i cemālünde mekân lâzım saña	Şimdiden perverde eyle ol nihāl-i tāzeyi Vaqt-i pîrinde Nazîfa bir civān lâzım saña	Gazel/ 6 Beyit		Fā'ilātün/fā'ilātün/fā'i lātün/ fā'ilün	Ve lehü
10a	Nazîf	Ben ki mecrūḥ-ı firākam vaşlı merhemdür baña Sinesi cāna devādūr lebleri emdür baña	Dür olalıdan ravza-i firdevs-i küy-ı yārdan Ey Nazîf sūz-ı ğamı nār-ı cehennemdür baña	Gazel/ 5 Beyit		Fā'ilātün/fā'ilātün/fā'i lātün/ fā'ilün	Ve lehü
10a	Nūrî	Göz dikmeyen didāruña ḥayfā vü dirîgā Āyine-i ruḥsāruña ḥayfā vü dirîgā	Fehm itmeyecek maḥsūdı Nūrî o ḥaṭṭ-āver Müsvedde-i eş'āruña ḥayfā vü dirîgā	Gazel/ 6 Beyit		Mef'ülü/mefā'ilü/mefā'ilü/feülün	Şiirin 4. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
10a	Fehîm	Şubḥ-ı şādık gibi şādık olıcak yār baña Rüz-i rüşen görünür 'ayniyle şeb-i tār baña	Merd-i rindāna ṭab'atda Fehîm 'aşrum Zene meyl eyleme ğāyetle gelür ār baña	Gazel/ 5 Beyit		Fe'ilātün(Fā'ilātün)/fe'ilātün/ fe'ilātün/ fe'ilün (fa'lün)	

10b	Nā' ilī	Şarāb-ı nāz getürdükçe nesīm-i hāb şaḡa Dutar elinde ḡadeḡ māh u āfitāb şaḡa	Nigāh-ı mestūḡ ile bildi āşinā idūḡun Baḡınca Nā' ilī -i ḡanūmān-ḡarāb şaḡa	Gazel/ 5 Beyit		Mefā' ilün/fe' ilātün/mefā' ilün/fe' ilün	
10b	Nā' ilī	Döndürüp her gül bir āḡker-i sūzāne şabā Daḡlar yaḡdı dil-i bülbül-i nālāne şabā	Nā' ilī sāḡa-i pür sünbül-i firdevse döner Būy-ı zülfüḡ getürürse ḡarem-i cāne şabā	Gazel/ 5 Beyit		Mefā' ilün/fe' ilātün/mefā' ilün/fe' ilün	“Ve lehū” başlıḡı altında yer almaktadır. Ayrıca şiiirin 4. beytinden itibaren devamı mecmūada tetimme olarak yer almaktadır.
10b	Nā' ilī	Cihānı itmege bir laḡzada ḡarāb şaḡa Yeter o nergis-i maḡmūr-ı nīm-ḡ'āb şaḡa	Selām-ı Nā' ilī -i zārdan mı incindün Nedendür ey hām-ı ebru bu piç ü tāb şaḡa	Gazel/ 6 Beyit		Mefā' ilün/fe' ilātün/mefā' ilün/fe' ilün	
10b-11a	Nā' ilī	İdeli zevḡ-i taḡayyür-i ḡamı tiryāḡ baḡa Oldı vā-sūhteḡi māye-i idrāk baḡa	Fer virüp bādeden ol çeşm-i siyeh Nā' ilīyā Görinür cāme-i sūrhiyle ḡazab-nāk baḡa	Gazel/ 6 Beyit		Mefā' ilün/fe' ilātün/mefā' ilün/fe' ilün	“Ve lehū” başlıḡı altında yer almaktadır. Ayrıca şiiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmūada tetimme olarak yer almaktadır.
11a	Nā' ilī	Sen virürsün 'āriyet bu cān-ı maḡzūnu baḡa Senden ayrıлмаḡ hemān ölmekdür ey ḡünī baḡa	Nā' ilī dāḡum bu ḡayretten ki āhum gösterür Reng-i ḡākisterde pā-ber-cā bu gerdūnu baḡa	Gazel/ 5 Beyit		Fe' ilātün(Fā' ilātün)/fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)	“Ve lehū” başlıḡı altında yer almaktadır. Ayrıca şiiirin 4. beytinden itibaren devamı mecmūada tetimme olarak yer almaktadır.
11a	Nā' ilī	Bigāne-i maḡabbetūḡ olmaz ḡam-āşinā Ey dāḡ-ı derdin eylemeyen merhem-āşinā	İrmez mi Nā' ilī dem-i şubḡ-ı ḡidāyete Olmaz mı ḡonce-zār-ı emel şebnem-āşinā	Gazel/ 5 Beyit		Mef' ülü/fā' ilātü/mefā' ilü/fā' ilün	Ve lehū

11b	Hāmī	Ne 'şe-i mey-i gāze-i ruhsār-ı al olmuş saña Revġān-ı gül dühn-i qandil-i cemāl olmuş saña	Hāmīyā aldı beni bu tāze nazmuġ ne 'şesi Bu 'aşır-i nev mey-i dirine sāl olmuş saña	Gazel/ 8 Beyit		Fā' ilātün/ fā' ilātün/fā' i lātün/ fā' ilün	
11b	Hāmī	Hıfz eyle daġilek harem-i muhterem-āsā Olma saġın aġbāb ile gürg ü ġanem-āsā	Sıldüm kalemi aġzıma vaşf-ı dehenüġden Hāmī tudaġum çatladı şaġķ-ı kalem-āsā	Gazel/ 8 Beyit		Mef' ülü/fā' ilātü/mefā' ilü/fā' ilün	“Ve lehü” başlıġı altında yer almaktadır. Ayrıca şiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmüada tetimme olarak yer almaktadır.
11b-12a	Hāmī	İqbāl-i dehr-i düna meşel söylerem saña Lebriz-i kāse dest-i ecel söylerem saña	Hāmī ħimāyetünle ne var olsa ser-bülend Her güne iltifāta maġal söylerem saña	Gazel/21 beyit		Mef' ülü/fā' ilātü/mefā' ilü/fā' ilün	“Ve lehü” başlıġı altında yer almaktadır. Ayrıca şiirin 3. beytinden sonra ve 13. beytinden sonra devamı mecmüada tetimme olarak yer almaktadır.
12b	Vālī	Büdd çeşm-i dest-i yāre güzel söylerem saña Maţbū' -ı her güruh-ı naġl söylerem saña	Vālī dehānūġ öpmedüġ öpdürmedüġ baña Şimdi ne dirsene yāre muġāl söylerem saña	Gazel/ 9 Beyit		Mef' ülü/fā' ilātü/mefā' ilü/fā' ilün	
12b	Vālī	Gördüm dehān-ı yāri 'adem söylerim saña Ey nūr-ı dīde şanma ki kem söylerim saña	Eyler gedā-yı ħāk-i rehen Vālīyā refi' Bir böyle zāt-ı 'ālī-himem söylerem saña	Gazel/ 8 Beyit		Mef' ülü/fā' ilātü/mefā' ilü/fā' ilün	“Ve lehü” başlıġı altında yer almaktadır. Ayrıca şiirin 3. beytinden itibaren devamı mecmüada tetimme olarak yer almaktadır.
12b-13a	Vālī	Ĥayfım gelür bu ħüsn ile ey nāzenin saña Aġyār-ı tīre-dil ola her şeb yakın saña	Encāmı Vālī 'azl ü ferāġat deġül midür İtsek cihānı hükm ile zīr-i niġin saña	Gazel/ 7 Beyit		Mef' ülü/fā' ilātü/mefā' ilü/fā' ilün	“Ve lehü” başlıġı altında yer almaktadır. Ayrıca

						şiiirin 4. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
13a	Vālî	Meh şaklamış nûr-ı hüsni bî-mişâl olmuş saña Âbı akmış la‘l-i nâbuñ rû-yı âl olmuş saña	Kilkünj âşârı yâ kâkül yâ hañt-ı müşkîn yâ zülf Mağbere Vālî meğer nâf-ı ğazâl olmuş saña	Gazel/ 9 Beyit		Fâ‘ilâtün/fâ‘ilâtün/fâ‘i lâtüñ/ fâ‘ilün “Ve lehü” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiiirin 5. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
13a-13b	Vālî	Âşâr-ı şun’-i hikmet ol sîm-ten serâpâ Âyine-i le‘âfet vech-i hasen serâpâ	Çıkdı zuhûra cümle dâğ-ı nihânu benim Nağl-i gül oldı güyâ Vālî -beden serâpâ	Gazel/ 7 Beyit		Mef‘ ülü/fâ‘ ilâtün/mef‘ ülü/fâ‘ ilâtün Müstef‘ ilün/fe‘ ülün/müstef‘ ilün/fe‘ ülün “Ve lehü” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiiirin 4. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
13b	Vālî	Sarây-ı bâğı idüp sarsar-ı ğazân tenhâ Hezâr ü gül tağılup ğaldı bâğbân tenhâ	Olma pâre vü ağıyâre ğüşe-i ‘işret Esîr-i bend-i mihen Vālî her zamân tenhâ	Gazel/ 5 Beyit		Mefâ‘ ilün/fe‘ ilâtün/mefâ‘ ilün/fe‘ ilün n Ve lehü
13b	Bâķî	Ezelden şâh-ı ‘aşkuñ bende-i fermânuyuz cânâ Mağabbet mülkünün sultân-ı ‘âlîşânuyuz cânâ	Cihâni câm-ı nażmum şi‘r-i Bâķî gibi devr eyler Bu bezmün şimdi biz de câmî-i devrânuyuz cânâ	Gazel/ 5 Beyit		Mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün/ mefâ‘ ilün
13b	Bâķî	Cevr ü cefâña kâ‘il olurduñ velî şehâ Mağşûş olaydı ol da cihânda hemân baña	Vaşşâfisun o serv-ğaddünj râstî bu kim Ṭab’-ı bülend-ğarzuña ahsent Bâķiyâ	Gazel/ 5 Beyit		Mef‘ ülü/fâ‘ ilâtü/mefâ‘ ilü/fâ‘ ilün “Ve lehü” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiiirin 5. beyti mecmûada tetimme

							olarak yer almaktadır.
14a	Bākī	Gülistān bezm-i şarāb vü cām-ı mey güldür baña Çulkül-i halk-ı şurāhī savt-ı bülbüldür baña	Hayder-i Kerrānyam meydān-ı nazmun Bākīyā Nevk-i hāme Zülfiķār vü tab'-ı Düldül'dür baña	Gazel/ 5 Beyit		Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' i lātün/ fā' ilün	Ve lehü
14a	Bākī	Bilini çoçmadadır ol şanemüñ derd ü belā Yoğsa ' aşıklara şirīn lebi hāzır halvā	Lüle-i hāme ile çeşme-i dilden Bākī Eyledi kâ' ide-i āb-ı hayātı icrā	Gazel/ 7 Beyit		Fe' ilātün(Fā' ilātün)/fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fā' lün)	“Ve lehü” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiiirin 4. beytinden itibaren devamı mecmüada tetimme olarak yer almaktadır.
14a	Fıtnat	' Aşık ümīd-i luṭf ile dildādedir şaņa Ey şüh eyle merḥamet üftādedir şaņa	Fıtnat ne denlü olmasa şāyān-ı vaşluņa Ey şüh eyle merḥamet üftādedir şaņa	Gazel/ 5 Beyit		Mef' ülü/fā' ilātü/mefā' ilü/fā' ilün	
14b	Fıtnat	Nigāh-ı merḥamet kıl ' aşık-ı bīmāra gel cānā Lebünden cān bağışla nāz ile güftāra gel cānā	Teraḥḥum it tabīb-i ' aşıkān bu Fıtnat -ı zāre Dil-i bīmāruņa luṭf eyle kıl bir çāre gel cānā	Gazel/ 6 Beyit		Mefā' ilün/mefā' ilün/ mefā' ilün/ mefā' ilün	Ve lehü
14b	Vesīm	Eyleme bir dem Hūdā cānānumu benden cüdā Bir nefes yā Rab itme cānumu tenden cüdā	Zülfüñe Mañşür-veş berdār-ı ser-gerdān idüp ' Aşıbet kılduñ Vesīmī cān ile tenden cüdā	Gazel/ 5 Beyit		Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/ fā' ilün	“Ve lehü” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiiirin 3. beytinden itibaren devamı mecmüada tetimme olarak yer almaktadır.
14b	Vesīm	Her nigāhum dīde-i şemşirdür sensüz baña Her ser-i müjgānlarum bir tirdür sensüz baña	Ben Vesīm 'üm geşt-i gülşen tab'umu dilgēr ider Mevc-i gül bir āteşin zencirdür sensüz baña	Gazel/ 5 Beyit		Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/ fā' ilün	Ve lehü
14b-15a	Vesīm	Gülşen-i ' ālem şehā zindān olur sensüz baña Gülleri hep āteş-i sūzān olur sensüz baña	İştıyāk-ı serv-i bālāñ ile mānend-i Vesīm Cüy-ı eşkim kulzum-ı cūşān olur sensüz baña	Gazel/ 7 Beyit		Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/ fā' ilün	Şiiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmüada tetimme

							olarak yer almaktadır.
15a	Vesīm	Fikr-i vaşluñ māye-baḡş-ı cāvidānīdür baña Leblerūñ āb-ı ḡayāt-ı zindegānīdür baña	Bī-dimāğ itdūñ Vesīmā terk-i cennetle beni Şimdi cennet var ise yārūñ mekānidur bana	Gazel/ 5 Beyit		Fā' ilātūn/fā' ilātūn/fā' ilātūn/ fā' ilūn	Şiirin 4. beytinden itibaren devamı mecmūada tetimme olarak yer almaktadır.
15a	Vesīm	Şahrā-yı melāmetde gezūp vālih ü şeydā Mecnūn-ı felāketzedeyim ey şacı Leylā	Bu şevk ile ger 'ıyd-ı vişālinde ṭabībim Kurbānuñ olursa n'ola bī-çāre Vesīmā	Gazel/ 6 Beyit		Mef' ūlū/mefā' ilū/mefā' ilū/fe' ūlūn	
15a	Vesīm	Ey mihr-i ruḡuñ tābiş-i mir'āt-ı mücellā V'ey ebrūlaruñ besmele-i nüşā-i dūnyā	Raḡm eyler o şeh ḡāl-i dil-i zāruña bir gün Ḥāk-i der-i dergāhuñı terk itme Vesīmā	Gazel/5 Beyit		Mef' ūlū/mefā' ilū/mefā' ilū/fe' ūlūn	“Ve lehū” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmūada tetimme olarak yer almaktadır.
15b	Vesīm	Şāh-ı 'aşkam miḡnet ü ḡam ḡayli leşkerdür baña Farḡ-ı serde dūd-ı āhum tāt ü efserdür baña	Ḥıẓr elinden āb-ı hayvān olsa nüş itmem Vesīm Bāde-i la' l-i leb-i yār āb-ı Kevşerdür baña	Gazel/ 5 Beyit		Fā' ilātūn/fā' ilātūn/fā' ilātūn/ fā' ilūn	Ve lehū
15b	Vesīm	Olmada 'aşkam sana Ferḡād vū Mecnūn'dan füzūn Ey lebi şirīn şacı Leylā teraḡḡum kıl baña	Ḥālīmī meşrūḡ idūp kıldım Vesīm āsā beyān 'Aşıkım 'aşık şaña cānā teraḡḡum kıl baña	Gazel/ 8 Beyit		Fā' ilātūn/fā' ilātūn/fā' ilātūn/ fā' ilūn	Ve lehū
15b-16a	Vesīm	Her kaçan biñ nāz ile 'azm eyler ol cānān baña Tāzeden kesb-i ḡayāt idūp gelür şan cān baña	Sīr-i ḡān -ı iltifāt eyler kamu 'uşşākını Yā neden kılmaz Vesīm āyā o meh ihsān baña	Gazel/ 5 Beyit		Fā' ilātūn/fā' ilātūn/fā' ilātūn/ fā' ilūn	“Ve lehū” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmūada tetimme olarak yer almaktadır.

16a	Vesīm	Sāha-i kūyuñ ŧehā mānend-i cennetdür baña Ĥāk-i pāyüñ kimyā-yı tāk-ı devletdür baña	Şüretā ağıyāre eyler ey Vesīm ol meh-fesā LİK hep cevır ü cefāsı luřf u ŧeřkatdür baña	Gazel/ 6 Beyit		Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/ fā' ilün	“Ve lehü” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca ŧiirin 6. beyti mecmüada tetimme olarak yer almaktadır.
16a	Şehri	Tā ki feyz oldı ezel nuřk-ı ŧerer-nāk baña Dağ ber-dıldür o demden beri eflāk baña	Şehri şehri sebeb-i mağfiretündür zinhār Sevķ-i cürm eylemede imsāk eyleme baña	Gazel/ 5 Beyit		Fe' ilātün/fe' ilātün/fe' ilātün/ fe' ilün	
16a-16b	Ĥāziķ	Ĥamdü lillāh terk-i maşlab neyl-i kām oldı baña Bİ-merām-ı çerĤiden ancak merām oldı baña	Bİ-mezākān-ı sühandan nevb-ı endişeme Ĥāhiř-i taĤsīn-i Ĥāziķ fikr-i tām oldı baña	Gazel/ 7 Beyit		Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/ fā' ilün	Şiirin 4. beytinden itibaren devamı mecmüada tetimme olarak yer almaktadır.
16b	Ĥāziķ	Ne 'şe-i ŧahbā-yı vařluñ zevķ-i ānıdür baña Fırķatüñ ansız belā-yı nāgehānıdür baña	Ĥāziķ olsun nādire-sencān-ı dehre yādigār Bu ġazel kim ' ālem-i ġayb armağanıdır baña	Gazel/ 7 Beyit		Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/ fā' ilün	“Ve lehü” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca ŧiirin 7. beyti mecmüada tetimme olarak yer almaktadır.
16b-17a	Ĥāziķ	Ĥayfdur ağıyār ile bu rütbe yārānluk ŧaña Böyle refťaruñ virür ŧonra peřimānluk ŧaña	' Andelib-i bİ-nevā beyĤüde efġān itmesün Ĥāziķ eyler bezm-i ġülřende ġazel-Ĥānluk ŧaña	Gazel/11 Beyit		Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/ fā' ilün	“Ve lehü” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca ŧiirin 9. beytinden itibaren devamı mecmüada tetimme olarak yer almaktadır.
17a	Ĥāziķ	Doğunsa řurraña ma' zür dut mestānedür cānā Ĥöñül zencirden vāreste bir dīvānedür cānā	Sözüyle eyledi teshir Ĥāziķ mülk-i ma' nāyı ' Aceb řā' ir midür sāĤir midür āyā nedür cānā	Gazel/ 5 Beyit		Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mef ā' ilün	Ve lehü
17a	'Abdi	' Acz irāř eyledi idrāk-i māĤiyet baña Rü-nümādur ' acz ile her müşkil Ĥikmet baña	Yād-ı ġamuñ yanında şaldı yāre te'şir itmedi Rü-nümādur ' Abdiyā pervāneden ' ibret baña	Gazel/ 7 Beyit		Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/ fā' ilün	Şiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmüada tetimme

							olarak yer almaktadır.
17a-17b	Fehīm	‘İşve işrāb ider ol dilber-i tannāz saña Ey gönül ne’şe virür sākī-i pür-nāz saña	‘Ālem-ı ābı Fehīmā idelüm gel taķsım Leb-i cānān baña bāde-i Şirāz saña	Gazel/ 7 Beyit		Fe‘ ilātün(Fā‘ ilātün)/fe‘ ilātün/ fe‘ ilātün/ fe‘ ilün (fa‘ lün)	Şiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmüada tetimme olarak yer almaktadır.
17b	Fehīm	Cām-ı pür-mey kāse-i taşvirdür sensüz baña Nāy-ı muṭrıb nāle-i şeb-girdür sensüz baña	Peyrev olmuşdur Fehīm ’ün hātife ey gonce-leb Savt-ı bülbül nāle-i şeb-girdür sensüz baña	Gazel/ 7 Beyit		Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	Ve lehü
17b	Nābī	Nedür ey şūh bu bihüde ğazab n‘ oldu saña Meşrebün düşmen-i nādāna ‘aceb n‘ oldu saña	Olduñ ey hāme-i Nābī kaṭı çoķdan hāmūş Bilmem ey zemzeme-pīrā-yı sebeb n‘ oldu saña	Gazel/ 5 Beyit		Fe‘ ilātün(Fā‘ ilātün)/fe‘ ilātün/ fe‘ ilātün/ fe‘ ilün (fa‘ lün)	
17b-18a	Nābī	Terk-i maṭlabdur bu maṭlab-gāhda maṭlab baña Eyle luṭfuñdan müretteb maṭlabum yā Rab baña	Leb midür Nābī olalı gibi Lebrīz-i hevā Hāme-veş gevher-feşān ola olursa leb baña	Gazel/ 7 Beyit		Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	Şiirin 4. beytinden itibaren devamı mecmüada tetimme olarak yer almaktadır.
18a	Nābī	Ruḥuñda bādeden yārūñ ki olur āb ü tāb peydā Derūnumda benim pür ma‘den-i sīm-āb olur peydā	İrāde itse bir emrūñ ta‘ālluķ fethine Nābī Ana eṭrāf-ı nā-me ’müldeñ esbāb olur peydā	Gazel/ 5 Beyit		Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mef ā‘ ilün	Ve lehü
18a	Cevrī	Olmasa ğamzen demādem yāre hemdem çeşmüñe Mülk-i fitne böyle olmazdı müselleme çeşmüñe	Yalnız Cevrī deĝül meftün ü āşüften senüñ Beste dünyā zülfüñe dil-ḥaste ‘ālem çeşmüñe	Gazel/ 5 Beyit		Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	
18a-18b	Fehīm	Bir hayāt için każā bilmem ne nāz eyler baña Ben şehīd-i ğamzeyim ‘İsā niyāz eyler bana	Şāh-ı istiĝnā-sipāhım ben Fehīmā çerḥden Ḥavf ile bin dürlü vaż‘-ı dil-nevāz eyler baña	Gazel/ 5 Beyit		Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	Şiirin 5. beyti mecmüada tetimme olarak yer almaktadır.
18b	Fārūķ	Geh süzer şāhīn çeşmüñ gāh nāz eyler baña	N‘ olduĝuñ bilmezdi minār-ı maḥabbet Fārūķā	Gazel/ 5 Beyit		Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	

		Mürğ-i cān ü dil anuñ-çün ihtirāz eyler baña	Ben niyāz itdükçe ol bī-raḥm nāz eyler baña				
18b	Lebib	Nükte-i ḥātır-şiken ḥāzır-cevāb olmuş saña Nāz-perverdüm teğāfül cāme- ḥāb olmuş saña	Büy-ı sünbül girmiş inbiḳ-i ḥayāl-i ḡonceye Şoñra zülf-i ‘anberiniñçün gül-āb olmuş saña	Gazel/ 7 Beyit		Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	
18b	Lebib	Penbe-i şerm ü edebden eylemişler yāfte Ḥāste-i dülbend-i istihyā niḳāb olmuş saña	Gitmiş ārāmuñ görüp aḡyār ile yār-ı Lebib Veh ki ḡayret māye-baḡş-ı ıztırāb olmuş saña	Gazel/ 7 Beyit		Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	Bu şiir Nedim’in şiirine nazire olarak yazılmıştır.
18b	Vecdî	Şeb sihr-i fikr ü ḥayālim zülf-i yār olmuş baña Seyr-i zülf-i mevsim-i faşl-ı bahār olmuş baña	Ḥayretimden küy-i yārī ḳandedir fark eylemem Şimdi Vecdî meskenim āḫir diyār olmuş baña	Gazel/ 6 Beyit		Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	
19a	Fuzūlî	Ġam diyārında ecel-i peyk ḡüzār itmez baña Yok şanub derdim meḡer kim i‘ tibār itmez baña	Yār la‘ linle Fuzūlî gizleyüp rāh-ı ‘adem Var bir tedbiri ammā āşikār itmez baña	Gazel/ 5 Beyit		Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	
19a	Fuzūlî	Ġamzesin sevdin göñül cānın gerekmez mi saña Tīḡe urdun cism-i ‘uryānuñ gerekmez mi saña	Dutalım kim eşḳ seylābına yokdur i‘ tibār Ey Fuzūlî çeşm-i giryānuñ gerekmez mi saña	Gazel/ 6 Beyit		Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	“Ve lehū” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiirin 6. beyti mecmūada tetimme olarak yer almaktadır.
19a	Fuzūlî	Dostum ‘ālem senüñçün ger olur düşmen baña Ġam deḡül zīrā yetersin dost ancak sen baña	Ey Fuzūlî çıkısa cān çıkıman tarīḳ-i ‘aşḳdan Rehḡüzār -ı ehl-i ‘aşḳ içre felek medfen baña	Gazel/ 7 Beyit		Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	Ve lehū
19a-19b	Raḡmî	‘Āşıḳam sevdā-yı vaşl-ı dilrubā düşmez baña Hulyā-kārî-i vaz‘ -ı nā-sezā düşmez baña	Dīde vü dilde maḡabbetdür hemişe cilve-ger ‘Āşıḳım Raḡmî ḥayāl-i māsivā düşmez baña	Gazel/ 7 Beyit		Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	Şiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmūada tetimme olarak yer almaktadır.

19b	Rahmî	Çünkü ‘âşıkşuñ göñül bir dil-sitân lâzım saña Eski derdün tâzeler bir tâze cân lâzım saña	Rahmiyâ müşkil-pesend hüsñ ü endâr meşrebün Dilrubâ ğâyet laîf vü nüktedân lâzım saña	Gazel/5 Beyit		Fâ‘ ilâtün/fâ‘ ilâtün/fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	“Ve lehü” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiirin 6. beyti mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
19b	Rahmî	Hikmet-âmüz Felâţün ‘aşk-ı cânândur baña ‘Aqıl-ristöyü fûnün şâkird-i ‘irfândur baña	Rahmiyâ her zû-fünün ‘aşkla yoqdur minnetüm Hikmet-âmüz Felâţün ‘aşk-ı cânândur baña	Gazel/ 5 Beyit		Fâ‘ ilâtün/fâ‘ ilâtün/fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	Ve lehü
19b-20a	Rahmî	Seyr it o mâhî mihr-i felek söylerem saña Hüsñ-i periyle reşk-i melek söylerem saña	Emsem deyü hemişe leb-i yârî Rahmiyâ Çekdiklerüm görerek emek söylerem saña	Gazel/ 5 Beyit		Mef‘ ülü/fâ‘ ilâtü/mefâ‘ ilü/fâ‘ ilün	“Ve lehü” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiirin 3. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
20a	Rahmî	Şikestelük neden ey ‘âşık-ı nizâr saña Sebeb nedür ki neden geldi inkisâr saña	Nedendür bu hüsñ ü melâmet demâdem ey Rahmî ‘Aceb ne söyledi bilsem o şive-kâr saña	Gazel/ 5 Beyit			Ve lehü
20a	Pertev Paşa	Nükhet-i hâl-i mu‘ anberle şabâ geldi baña Bu ne ‘anber gelicek bād-ı hevâ geldi baña	Ağlarum ol dürr-i yektâ için ebr-i nisyân Dir imiş Pertevî gördükde baña geldi baña	Gazel/ 5 Beyit		Fe‘ ilâtün/fe‘ ilâtün/ fe‘ ilâtün/ fe‘ ilün	Şiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
20a	Pertev Paşa	‘Tâlî‘ üm ma‘ kûs o meh-rü-be-rü olmaz baña Herkese yâr olsa da ol kîne-cü olmaz baña	Secdegâhum âsitân-ı yârdur Pertev yeter Ğayr için teklîf-i resm-i ser-fürü olmaz baña	Gazel/ 7 Beyit		Fâ‘ ilâtün/fâ‘ ilâtün/fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	“Ve lehü” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiirin 6. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.

20b	Nedim	Haddeden geçmiş nezâket yâl ü bâl olmuş saña Mey süzölmüş şîşeden ruhsâr-ı âl olmuş saña	Yok senin vaşft dögün dilber bu şehri içre Nedim Bir güzel şüret görinmiş bir hayâl olmuş saña	Gazel/ 7 Beyit		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	
20b	Re'fet	Meclis-i 'ayş ü tarab gam-hânedür sensüz baña Beyt-i ma' mür-ı felek viranedür sensüz baña	Re'fet ol mu' ciz-demi şimdi maqâl-ı ' âleme Güft ü güy-ı nazmı hep efsânedür sensüz baña	Gazel/ 5 Beyit		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Şiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
20b	Pertev	Zehr-i kâtil-i nüşî cân iksirdür sensüz baña Merg-i nageh dârü-yı tedbîrdür sensüz baña	Pertevâ iqbâlüne şad el-hâsed hem bezminün Nev-civân-baht cânâ pîrdür sensüz baña	Gazel/ 5 Beyit		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	
21a	Pertev	Ey şeh-i ' aşıkkeş isterseñ ki nâm olsun saña Cân u ser fitrâk-ı zîb-i ihtîşâm olsun saña	Hiç unutmam böyle dâm ü dâne ile Pertevâ Gelsün ol âhü-yı vahş-pîşe râm olsun saña	Gazel/ 5 Beyit		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Bu şiir "Ve lehu" başlığı altında yer almaktadır. Ancak Pertev Dîvânı'nda bu gazel bulunamamıştır.
21a	Vecdî	Fariğ ol ey dil bu sevdâdan dimez miydüm saña Nâ-ümîd ol çerh-i mineâden dimez miydüm saña	Şanma mahrem Vecdîyâ nâmerde derdün söyleme İctinâb it sen bu a' dâd dimez miydüm saña	Gazel/ 5 Beyit		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Şiirin 5. beyti mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
21a	Rağıb	Ne kadar olsa edeb perde-keş-i râz baña Şüh-ı eşküm gözükür âh ile ğammâz baña	Ben o meh-rû ile Rağıb işimi sağ itdüm İmtinân eyleme sen çerh-i çep-endâz baña	Gazel/ 6 Beyit		Fe' ilâtün(Fâ' ilâtün)/fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün (fa' lün)	
21a-21b	' Azmî	Kaşların kavsi-każâ müjgânların oğdur baña Merhamet kıl bî-vefâ zâlim ki yazıkdur baña	Eylemem bir vech ile ' Azmî edâ-yı şükür ki Mün' im-i bî-minnetün in'âmı pek çokdur baña	Gazel/ 7 Beyit		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Şiirin 3. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
21b	Şem'î	Bu kemâl-i hüsnî kim virmişdür Allâhum saña Virmemişdür kimseye illâ ki ey mâhum saña	Düd-ı âhî Şem'î 'niñ serkeşlük eyler her nefes Korqarum bir gün irişe ey yüzi mâhum saña	Gazel/ 5 Beyit		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Şem'î Dîvânı'nda bu gazel bulunamamıştır.

21b	Muḥliş	Her güzel sen gibi ruhsâresi meh-veş deġül ā Encüm-i sâ'ire pertevde mehe eş deġül ā	Bu zemîn teng ise de atımızuñ oynadıdır Muḥlişâ tüş-ı ṭab'un hele serkeş deġül ā	Gazel/ 5 Beyit		Fe' ilātün/fe' ilātün/fe' ilātün/ fe' ilün	
21b-22a	Muḥliş	Hem cān direm hem āfet-i cān söylerem saña Mestüm ki böyle yaḥşı yamān söylerem saña	Ẓan itme sâde şî'r anı eş'arumuz gibi Āb-ı revān u rûḥ-ı cinān söylerem saña	Gazel/ 8 Beyit		Mef' ülü/fā' ilātü/mefā' ilü/fā' ilün	“Ve lehü” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca Şiirin 4. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır. Şair şiirin makta beytinde mahlasını kullanmamıştır.
22a	Nedim	Çünkü bülbülsün gönül bir gülistān lâzım saña Çünkü dil koymuşlar aduñ dil-sitān lâzım saña	Kıl metā'-ı nazmuñı ārāyiş-i sük-ı kemāl Ey Nedim -i pür-hüner zib-i dükkān lâzım saña	Gazel/ 9 Beyit		Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/ fā' ilün	Şiirin 8. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
22a	Vāşif	Kime mecbûrum o simîn-bere şor şorma baña Derdüm ol şülḥ perî-peykere şor şorma baña	Geldi mi 'āleme Vāşif gibi erbāb-ı sūḥan Oķı dīvānını şā'irlere şor şorma baña	Gazel/ 7 Beyit		Fe' ilātün(Fā' ilātün)/fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)	Şiirin 7. beyti mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
22b	Vāşif	Cām-ı la' lüñ mi şevķ-āvere şor şorma baña Ne 'şe-i būs-i lebüñ sâġara şor şorma baña	Saña Vāşif mı gönül verdi muḳaddem ben mi Eski kimdür yeni kim deftere şor şorma baña	Gazel/ 9 Beyit		Fe' ilātün(Fā' ilātün)/fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)	“Ve lehü” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiirin 8. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
22b-23a	Vāşif	Sırr-ı la' lüñ cām-ı şevķ-encāma şor şorma baña Keyf-i şaḥbāyı şarāb-āşāma şor şorma baña	Vāşifâ kām aldım 'ālemden cihānda ba' dezîn İntizār-ı kāmı bir nā-kāma şor şorma baña	Gazel/ 7 Beyit		Fe' ilātün(Fā' ilātün)/fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)	“Ve lehü” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca

							şiiirin 7. beyti mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
23a	Vâşif	Yâr ile âteş-mekân olsam da gülşendür baña Lâkin ansuz gülşen-i ‘âlemde külhandur baña	Qalmadı Vâşif taħammül yâr ise itmez nigâh Güşe-i firqat anuñcün şimdi meskendür baña	Gazel/ 6 Beyit		Fâ‘ ilâtün/fâ‘ ilâtün/fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	Ve lehû
23a	Vâşif	Meyle şâyân ey gönül bir verd-i âlüm var saña Bülbül olmağsa murâduñ gül-nihâlüm var saña	Vâşif a yüz virmeyüp açmazsuñ ey şad-berg-i nâz Bir iki gündür bu yüzden infi‘ âlüm var saña	Gazel/ 7 Beyit		Fâ‘ ilâtün/fâ‘ ilâtün/fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	“Ve lehû” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiiirin 3. Beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
23a	Vâşif	Qırmızı aşî boyası rû-yı âl olmuş saña Acıyup baqqalda pekmez şonra bâl olmuş saña	Ağarup kabı dökülmüş zağra şanma Hâtifâ Sen bir uncu bârgir kürkün çuvâl olmuş saña	Gazel/ 6 Beyit		Fâ‘ ilâtün/fâ‘ ilâtün/fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	“Ve lehû” başlığı altında yer alan şiiirin 4. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır. Ayrıca şiiirde şairin mahlası yer almamaktadır.
24a	Vâhdi	Hicriyle beni böylece zâr eyledi gitdi Ol şüh ki baña ğuşşa-i yâr eyledi gitdi	Bir özge şaf üzre iken Vâhdi ne çäre Bu dağdağa-i câhî ğasâr eyledi gitdi	Gazel/ 6 Beyit		Mef‘ ülü/mefâ‘ ilü/mefâ‘ ilü/fe‘ ülün	
24a	Fuzüli	Ğamdan öldüm dimedim ğâl-i dil-zâr saña Ey gül-i tâze revâ görmedüm âzâr saña	Ey Fuzüli feleğün var senünle nazarı Ki ğam ü miñneti virdi ne kim var saña	Gazel/10 Beyit		Fe‘ ilâtün(Fâ‘ ilâtün)/fe‘ ilâtün/ fe‘ ilâtün/ fe‘ ilün (fa‘ lün)	“Ve lehû” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiiirin 4. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.

24a	Vahdî	Hicriyle beni böylece zâr eyledi gitdi Ol şüh ki baña guşsa-i yâr eyledi gitdi	Bir özge şaf üzre iken Vahdî ne çäre Bu dağdağa-i câhı hasâr eyledi gitdi	Gazel/ 6 Beyit		Mef' ülü/mefâ' ilü/mefâ' ilü/fe' ülün	
25a	Vâsîf	Şevk-i bezmi büt-i râmişgere şor şorma baña Cünbüş-i zevküm o simîn-bere şor şorma baña Ġayr-ı keyfiyeti dilbere şor şorma baña Ne 'şelendün mi şarâb-âvere şor şorma baña Dest-i sâķide dönen sâġara şor şorma baña	Fesün ġonce-i zibâ gibi bir yana dü-rev Boylu boyınca yat âġuşuma gel cüz'ice sev Vâsîfî eyleme refârûna dil-beste velev Serv pâ-mâl-i ġurâmuġ bilürüm çün Pertev Sen inanmazsan eġer 'ar' ara şor şorma baña	Tahmîs/5 Bent		Fe' ilâtün(Fâ' ilâtün)/fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün (fa' lün)	
25b	Nâbî	Dâġum nemek-i âlây-ı ġasân eyleme yâ Rab Baġum siyeh-ârâ-yı ġazân eyleme yâ Rab	Gencine-i luţfuġ var iken Nâbî -i zârı Muġtâc-ı 'atâ-yı diġerân eyleme yâ Rab	Gazel/ 7 Beyit		Mef' ülü/mefâ' ilü/mefâ' ilü/fe' ülün	
25b-26a	Nâbî	Va' de-i ġâtır-fırîbüġ düzd-i ġ'âb itdün bu şeb Târ-ı bûd-ı câme-ġ'âbum süz-tâb itdün bu şeb	Tâ cigerden ġarka-i eşk oldı tâb-ı hicr ile Nâbî yi hem-ġâlet-i rüz-ı ġisâb itdün bu şeb	Gazel/ 5 Beyit		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	“Ve lehü” başlıġı altında yer almaktadır. Ayrıca şiirin 3. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
25b	Pertev Paşa	Zuhûr-ı naķş-ı maţlab perde-i esbâbandur hep Verâ-yı perdede esbâb ise bir bâbandur hep	Ne söylersem sebep şevke leb-i dildârdur Pertev Bu pür-gülük baña keyf-i şarâb-ı tâbandur hep	Gazel/ 5 Beyit		Mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün	
26a	Rahmî	Ne dimeġe olub şîrin ider su'âl u cevâb Virür ġalâvet-i şîr ü şekker su'âl u cevâb	Ĥiţâb-ı tâze bizi nâ-sezâ şanur Rahmî Ki ġayr ile ider ol 'işve-ger su'âl u cevâb	Gazel/ 5 Beyit		Mefâ' ilün/fe' ilâtün/mefâ' ilün/fe' ilün	
26a	Raġîb	Ĥalka-i zühhâda da olsa n'ola şahbâ ġarîb Bezm-i a' mâle olur şem' -i ziyâ-baġşâ ġarîb	Raġîbâ ol eġlenür fikr-i ġayâl-i yâr ile Merdüm-i ġam-dide olmaz ķalsa da tenhâ ġarîb	Gazel/ 6 Beyit		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Şiirin 5. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
26a	Vecdî	Sine-i aġyârda biġâne yatar dilrubâ	Mâverâün'-Nehr'den Vecdî zemîn ü âsumân	Gazel/ 5 Beyit		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	

		Ḥār-zār içre mişâl ğonce-i ra' nâ ğarîb	Şaldı kıddün ḥāke düşdi her dürr-i yekdâne hep				
26a	Nef'î	Bildürürdüm derdümü bir âh ile cânâne hep Korqarum süz-ı derünümle felekler yâna hep	Olmaz ey Nef'î bu vâdide benimle hem' -inân Gelsün esb-i ṭab' ına mağrūr olan meydâne hep	Gazel/ 5 Beyit		Fe' ilâtün(Fâ' ilâtün)/fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün (fa' lün)	Şiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
26b	Fıṭnat	Bağda güller seyr-i ḥaddünle gülistân oldu hep Kâkülün reşk ile sünbüller perişân oldu hep	Fıṭnat ol şîrin-dehen nuṭka gelince nâz ile Feyz-i güftâr oldu ' âlem şekkeristân oldu hep	Gazel/ 5 Beyit		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	
26b	Nedîm	' Aşka düşdüm cân ü dil naqd-i cüvânân oldu hep Şabr u ṭakat maşraf-ı çâk-i girîbân oldu hep	Sen dimişsün ki kimün derdiyle giryândur Nedîm Ey mürüvetsiz senün derdünle giryân oldu hep	Gazel/ 8 Beyit		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	
26b-27a	Ḥayâlî	Ey şabâ benden nigârün küyunuñ meydânun öp Devlet el virse nişan-ı maḳdem-i derbânun öp	Ey şabâ itsen Ḥayâlî bendeden ' arz-ı niyâz Aña bu devlet yeter dergâh-ı ' âlişânun öp	Gazel/ 5 Beyit		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Şiirin 3. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
27a	' Azmî	Rind-i ' aşkam âh u zârumdan gelür büy-ı şarâb Arzû-yı ṭabl-ı bârumdan gelür büy-ı şarâb	Görseler tanzîrümü Āğâh olur mest-pesend ' Azmî kilik-i âb u dârumdan gelür büy-ı şarâb	Gazel/ 5 Beyit		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	
27a	Āğâh	Ṭurf[e] Mansûr' um ki dârumdan gelür büy-ı şarâb Naḥl-i tāküm berg ü bârumdan gelür büy-ı şarâb	Şi' r-i pür-keyfiyetim Āğâh taḥrîr eylesem Ḥâme-i gevher-nişârumdan gelür büy-ı şarâb	Gazel / 5 Beyit		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Şiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
27a-27b	Bekrî	Ṭal' atünle ḳadr-i ḥübân ey meh erzân oldu hep Necm-veş şeydâlanup saña nigeḥbân oldu hep	Dün ' alev-i ğayz u ğazab Bekrî görünce çekdüğün Sîne süzân dil perişân dide giryân oldu hep	Gazel/ 6 Beyit		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Şiirin 6. beyti mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
27b	Ḥalîm	Ol şâh-ı hoş-ḥisâl ne ' âlemeddür ' aceb	Yâd eyleyüp fakîri Ḥalîmâ o şeh dimiş	Gazel/ 5 Beyit		Mef' ülü/fâ' ilâtü/mefâ' ilü/fâ' ilün	

		Göndersem ‘arż-ı hâl ne ‘âlemedür ‘aceb	Hiç itmedüm su’âl ne ‘âlemedür ‘aceb				
27b	Luţfî	Şubha dek kûyuñ gözetdüm âh u zâr itdüm bu şeb Çeşmi kândil-i bâb-ı intizâr itdüm bu şeb	Nazm-ı vâlâ-yı refî‘a Luţfiyâ pey-revliğe Himmet-i fâyiqla kesb-i iktidâr itdüm bu şeb	Gazel/ 6 Beyit		Fâ‘ ilâtün/fâ‘ ilâtün/fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	
27b	Nazîf	Gisü-yı müselseli ruĥ-ı dildâre münâsib Zencir-i elem gerden-i aġyâra münâsib	Gâhice Nazîf e lebün emdür ki devâdur Gül şerbeti renc-i dil-i bîmare münâsib	Gazel/ 5 Beyit		Mef‘ ülü/mefâ‘ ilü/mefâ‘ ilü/fe‘ ülün	
27b-28a	Nazîf	Hasretünle eşk-i ĥünunum ki rîzân oldı hep Sü-be-sü baĥr-i ġamin emvâcî tûfân oldı hep	Güş idelden naġme-i pür-söz ü sâz-ı ĥâmeyi Bülbülân-ı yek-ser Nazîf -âsâ ġazel-ĥ‘ân oldı hep	Gazel/ 5 Beyit		Mef‘ ülü/mefâ‘ ilü/mefâ‘ ilü/fe‘ ülün	Ve lehü
28a	Nazîf	Yârdan geldi bize nâme-i ĥüb Ĥatı hoş sözleri rengin-üslü[b]	Ĥâtıra şaldı Nazîfa ĥâme Böyle bir şi‘r-i selis u merġüb	Gazel/ 5 Beyit		Fâ‘ ilâtün/fâ‘ ilâtün/ fa‘ ilün	Ve lehü
28a	Bâkî	Şöyle olmuş câm-ı ‘aşk-ı yârdan mest ü ĥarâb Kendüsün dîvârdan dîvâra urmuş âfitâb	Bâkî’ye senden ferâġat virdi ey gerdün-i dün Südde-i devlet-me‘âb-ı pâdişâh-ı kâm-yâb	Gazel/ 6 Beyit		Fâ‘ ilâtün/fâ‘ ilâtün/fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	
28a-28b	Nâ‘ ilî	Âşüfte idüp dilleri nezzrelerün hep Bir bir duyar esrârın o bî-çârelerün hep	Bir âh görür kârını ey Nâ‘ilî -zâr Ferhâd’a ĥırâş-ı dil olan ĥârelerün hep	Gazel/ 5 Beyit		Mef‘ ülü/mefâ‘ ilü/mefâ‘ ilü/fe‘ ülün	Şiirin 4. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
28b	Vesîm	Şubha dek devr eyledi cânâ dil ü cânım bu şeb Doġmaduġ nâ-mihribânım mâh-ı tâbânım bu şeb	Görünen şanma şafaġdur ey Vesîm âfâġda Ĥırmen-i eflâkı yaġdı âh-ı süzânım bu şeb	Gazel/ 5 Beyit		Fâ‘ ilâtün/fâ‘ ilâtün/fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	
28b	Vesîm	Tâbiş-i meyle ruĥın gül gül olursa ne ‘aceb Gülşen-i ĥüsnuñe dil bülbül olursa ne ‘aceb	Sâĥa-i rezm-i ma‘ânide ‘Alî-etvârum Ey Vesîm esb-i kalem düldül olursa ne ‘aceb	Gazel/ 5 Beyit		Fe‘ ilâtün/fe‘ ilâtün/fe‘ ilâtün/ fe‘ ilün	“Ve lehü” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiirin 3. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme

							olarak yer almaktadır.
28b	Vesim	Dilun feryadi dilberden degul agyardandur hep Hezarun nalesi gulden deguldur hardandrr hep	Ŗikayet kılma mehcür oldıgundan vaŖl-ı dilberden Vesimā bu cüdaluk gerdiŖ-i devvardandır hep	Gazel / 5 Beyit		Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün	Ve lehü
28b-29b	Hāzık	Hānemizde tek ü tenhā uyur o yār bu Ŗeb Dide-i bahtımız oldu hele bī-dār bu Ŗeb	Biri minā bir Hāzık birisi duhter-i rez Bezmimizde o peri oldu kadeh-kār bu Ŗeb	Gazel/ 5 Beyit		Fe' ilātün(Fā' ilātün)/fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)	Ŗiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmüada tetimme olarak yer almaktadır.
29a	Vālī	Olinca cilve-i nevre nümāyān çün zer-i maḥbüb Yeniden nās itdi ser-be-ser hep çāker-i maḥbüb	Kulağdan mā'il oldum vaŖfını gūŖ idicek Vālī Nic' olurdu ḥāl-i zārum ger görinse peyker-i maḥbüb	Gazel/10 Beyit		Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün	Ŗiirin 6. beytinden itibaren devamı mecmüada tetimme olarak yer almaktadır.
29a-29b	Vālī	Teferrüd kaŖd itme olma çok da ḥod-nümā-meŖreb Çekilmez važ'-ı nā-hem-vār-ı tab'-ı giryān-meŖreb	Ėaraž ger intiŖāb ise sa' ādet-ḥāne-i pīre Girülmez baḥŖ-i mezheble gerekdür Vālīyā meŖreb	Gazel/ 7 Beyit		Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün	"Ve lehü" baŖlığı altında yer almaktadır. Ayrıca Ŗiirin 3. beytinden itibaren devamı mecmüada tetimme olarak yer almaktadır.
29b	Vālī	Tahtında pīr-i mey-gede Ŗāhāne rüz u Ŗeb İḥsān-ı ḥāŖ itmede rindāne rüz u Ŗeb	İmdād-ı feyž-i Ḥaḥ ile itmekdedür nüzül Vālī dile me' āni-i biğāne rüz u Ŗeb	Gazel/ 5 Beyit		Mef' ülü/fā' ilātü/mefā' ilü/fā' ilün	Ve lehü
29b	Vālī	MüŖerref itdi o meh-rū bizi bu Ŗeb ne 'aceb 'Aceb ki ḥāḥıra düŖdük 'aceb 'aceb ne 'aceb	Olinca luḥf-ı Ḥudā-dād bir kese Vālī Teveccüh eylese iḥbāl-i bī-ta' b ne 'aceb	Gazel/ 7 Beyit		Mefā' ilün/fe' ilātün/mefā' ilün/fe' ilün	"Ve lehü" baŖlığı altında yer almaktadır. Ayrıca Ŗiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmüada tetimme

							olarak yer almaktadır.
29b-30a	Vālī	İrdi eyyām-ı bahār oldı cihān cāy-ı ʔarab Ben ü Şimden girü cām-ı mey ü sahrā-yı ʔarab	Mest ü peymāne-keş zehr-i ęam olsun Vālī Sāķi-i dehrden eylerse temennā-yı ʔarab	Gazel/ 5 Beyit		Fe ^ˆ ilātün/fe ^ˆ ilātün/fe ^ˆ ilātün/ fe ^ˆ ilün	“Ve lehū” baŐlġı altında yer almaktadır. Ayrıca Őiirin 5. beyti mecmūada tetimme olarak yer almaktadır.
30a	Vālī	Cem ^ˆ oldı yine bezmūme cānāneler bu Őeb Yüz sürdi āsitāneme meyġāneler bu Őeb	Ķurb-i ęerāęa Vālī ziġām-ı sūrūrdan Reh-yāb-ı vuŐlat olmadı pervāneler bu Őeb	Gazel/ 5 Beyit		Mef ^ˆ ũlü/fā ^ˆ ilātü/mefā ^ˆ ilü/fā ^ˆ ilün	Ve lehū
30a	Vālī	ĶeŐm ü ebru dilrubā pā-yı muhannā dil-firīb Ol semenber bir ićim Őudur serāpā dil-firīb	Günde biġ genc-i ġafı fetġ olsa Vālī rüyuna ˆ Ārif-i āęāha olmaz ġubb-i dūnyā dil-firīb	Gazel/ 6 Beyit		Fā ^ˆ ilātün/fā ^ˆ ilātün/fā ^ˆ ilātün/ fā ^ˆ ilün	“Ve lehū” baŐlġı altında yer almaktadır. Ayrıca Őiirin 5. Beytinden itibaren devamı mecmūada tetimme olarak yer almaktadır.
30a	Vālī	Cihānı bāde-i ġüftār ile meyġāne itdüm hep Mey-i āŐāmān-ı dehri dūŐmen-i peymāne itdüm hep	Aġıbbaya reh-āverd ü hedāyā olmaya Vālī ˆ İzām-ı mürę-i ma ^ˆ nāyı ġilāl ü Őāne itdüm hep	Gazel/ 7 Beyit		Mefā ^ˆ ilün/mefā ^ˆ ilün/mefā ^ˆ ilün/mefā ^ˆ ilün	Ve lehū
30b	MuġliŐ	Zāde-i Nūh’a Őeref virmeyecek ġazret-i eb Āġerūġ oęluna bilmem ne virür ˆ izzet-i eb	MuġliŐā ġazret-i ġaġ’dan budur aġŐā niyāz Veled-i nā-ġalefe dūŐmeye ġić ġacet-i eb	Gazel/ 7 Beyit		Fe ^ˆ ilātün(Fā ^ˆ ilātün)/fe ^ˆ ilātün/ fe ^ˆ ilātün/ fe ^ˆ ilün (fa ^ˆ lün)	
30b	MuġliŐ	Raġıbe luġ idersūġ her zamān cevruġ baġadur hep Gel inŐāf eyle cānā böyle Őeyler nā-becādur hep	Gećen ol Őūġ gözetmiŐ ġis idüp MuġliŐ su’āl itdim Cevābuġ ęamze-i pūr-ęüdan aldım mā-mezādur hep	Gazel/ 8 Beyit		Mefā ^ˆ ilün/mefā ^ˆ ilün/mefā ^ˆ ilün/mefā ^ˆ ilün	“Ve lehū” baŐlġı altında yer almaktadır. Ayrıca Őiirin 3. beytinden itibaren devamı mecmūada tetimme

							olarak yer almaktadır.
30b-31a	Fuzûlî	Benüm tek hiç kim zâr u perişân olmasun yâ Rab Esîr-i derd-i ‘aşk u dâğ-ı hîcrân olmasun yâ Rab	Fuzûlî buldı genc-i ‘âfiyet meyhâne küncünde Mübârek mülkdür ol mülk vîrân olmasun yâ Rab	Gazel/ 7 Beyit		Mefâ‘ilün/mefâ‘ilün/mefâ‘ilün/mefâ‘ilün	Şiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
31a	Fuzûlî	Ol ki her sâ‘at gülerdi çeşm-i girîbânım görüp Ağlar oldı hâlîme bî-rahm cânânım görüp	Ey Fuzûlî bil ki ol gül-‘arız görmüş değül Kim ki ta‘n eyler benüm çâk-ı girîbânım görüp	Gazel/ 7 Beyit		Fâ‘ ilâtün/fâ‘ ilâtün/fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	“Ve lehü” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
31a-31b	Fuzûlî	Pây-bend oldum ser-i zülfi-perişânın görüp Nuţğdan düşdüm leb-i la‘l-i dür-eşşânın görüp	Ey Fuzûlî bunca kim dutduñ nihân-ı hâl-i dilün ‘Âkıbet fehmi itdi dil çâk-ı girîbânın görüp	Gazel/ 7 Beyit		Fâ‘ ilâtün/fâ‘ ilâtün/fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	“Ve lehü” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
31b	Fuzûlî	Derd-i ‘aşkam def‘ine zahmet çeker da‘im tabîb Şükür kim olmuş aña zahmet baña şîhhat naşîb	N‘ola ağlarsa Fuzûlî ravza-i küyün görüp Lâ-cerem giryân olur kılğac vaţan yâdın ğarîb	Gazel/ 7 Beyit		Fâ‘ ilâtün/fâ‘ ilâtün/fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	“Ve lehü” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
32b-33a	Nedîm	Kimlerün çeşmine ol sîne bu şeb nûr oldı Nereye gitti o hercâyî o meh-pâre ‘aceb Kimlerün yâresine merhem-i kâfûr oldı	Varup ol derd-şinâs-ı dil ü cânı görsem Hâk-i pâyine Nedîmâ yine yüzler sürsem Gizlice arasam ağzın lebin emsem şorsam	Murabba’/5 Bent		Fe‘ ilâtün/(Fâ‘ ilâtün)/fe‘ ilâtün/ fe‘ ilâtün/ fe‘ ilün (fa‘ lün)	Şiirin 5. bendi itibaren devamı mecmûada tetimme

		Ƙandedür Ƙande o zālīm o sitem-kāre ‘aceb	Hiçbir çāre bilür mi dil-i bīmāre ‘aceb				olarak yer almaktadır.
33a	Nedīm	Māh-ı ‘ıyd-āsā gelüp ey āşaf-ı ‘ālī-cenāb Pertev-i luţfuñla şevk-abādı Ƙılduñ şevk-yāb Ƙaşırılar oldu neşāţ ile burūc-ı āfitāb Pertev-i luţfuñla şevk-abādı Ƙılduñ şevk-yāb	Germ olup şām ü seher şevk u tarab hengāmesi Bülbül olsun gülistānında Nedīm ’iñ hāmesi Destüñe her gün şunulsun bir meserret nāmesi Pertev-i luţfuñla şevk-abādı Ƙılduñ şevk-yāb	Murabba‘/3 Bent		Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	Ve lehü
33b	Nābī	Ne dade-i maħlūka ne sīm ü zere minnet Dīvān-ı ezelde yazılan deftere minnet	Mestāñ-ı ser-endāz Ƙomaz itmege Nābī Zevkīn ile bu faƘr u fena-efsere minnet	Gazel/ 7 Beyit		Mef‘ ülü/mefā‘ ilü/mefā‘ ilü/fe‘ ülün	
33b	Fehīm	Bir kerre gelüp hūsñüñe bī-tāb nigāh it Ey bülbül-i cān hālīni var şonra tebāh it	Hālīñ görüp eyler şaña ol şāh teraħħum Bī-çāre Fehīmā ser-i kūyını penāh it	Gazel/ 7 Beyit		Mef‘ ülü/mefā‘ ilü/mefā‘ ilü/fe‘ ülün	Şiirin 3. beytinden itibaren devamı mecmūada tetimme olarak yer almaktadır.
33b	Fehīm	Ey tırraları sünbül-i şahrā-yı Ƙıyāmet Haţtuñda ‘ayān sırr-ı temāşā-yı Ƙıyāmet	Öldürdi anı hasret-i ümīd-i hārābuñ ‘Ayb itme Fehīm itse temennā-yı Ƙıyāmet	Gazel/ 5 Beyit		Mef‘ ülü/mefā‘ ilü/mefā‘ ilü/fe‘ ülün	“Ve lehü” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca mecmūada şiirin son beyti de yine “Ve lehü” başlığı altında yer almaktadır.
34a	Raħmī	Püşide gerek ey gönül esrār-ı maħabbet Bilmezlık ile eyleme izhār-ı maħabbet	Raħmī yine bir āfete üftāde mi olduñ Beyhüde midür yoħsa bu güftār-ı maħabbet	Gazel/ 5 Beyit		Mef‘ ülü/mefā‘ ilü/mefā‘ ilü/fe‘ ülün	
34a	Āgāh	Ey hāk-i ruħun māye-i sevdā-yı maħabbet Gülzār-ı ‘izārıñ çemen-ārā-yı maħabbet	Āgāh içeriz şubħ-ı Ƙıyāmetde olursa Ol şüh ise ger sākī-i şaħba-yı maħabbet	Gazel/ 5 Beyit		Mef‘ ülü/mefā‘ ilü/mefā‘ ilü/fe‘ ülün	Şiirin 4. beytinden itibaren devamı mecmūada tetimme olarak yer almaktadır.

34a	Rasîh	Şehâ tâ sende vardur bu müje bu ebrüvân at tüt Bulunmaz her zamânda böyle bir tîr-i kemân at tüt	Bir elde cām-ı mey tüt bir elin at gerden-i yâre Eğer mümkünse ey Rasîh bu güne bir zamân at tüt	Gazel/ 5 Beyit		Mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün/mef â' ilün	
34a-34b	Hamîd	Cām-ı 'aşkuñ nüş için nañl-i lebüñ meydâne at Ya' nî sebeb-i ğabğabından herkese bir dâne at	Ey Hamîdî şî'r-i gevher-i rāğıbı tanzîr için Hâme-i mu' cizle şimdi bir ğazel meydâna at	Gazel/ 5 Beyit		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Şiirin 3. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
34b	Lebib	Nîze-i nâzuñ begüm meydâne çık merdâne at Şerm it kaldur hicâb-ı cām çek mestâne at	Tuñfe-i Hind-i süveydâdur Lebibâ bu ğazel Şafha-i tanzîre yaz şandûka-i ' irfâne at	Gazel/11 Beyit		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	
34b	'Azmî	Şeh-levendüm nâvek-i ğamzeden dil-i süzâne at Dem-be-dem tîr-i nigâhuñ sîne-i bî-câna at	' Azmî erbâb-ı süñandan sen nedür bu ihtirâz Al sinân-ı hâme kâdr-ı ' arşa-i ' uryâna at	Gazel/ 7 Beyit		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	
34b-35a	Şıdkî	Dâne-i hâl ü ruñundan ' aşıkâ bir dâne at Bezm-i ' ayşâ dilberâ şeftâlû hem kestâne at	Ğabğab-ı câh-ı zenañdânı tolaş var Şıdkîyâ Bî-tekellûf kendüñi ol şivelü gerdâne at	Gazel/ 5 Beyit		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Şiirin 3. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
35a	Fıñnat	Virür yâre ğidâ-yı revnağ hañt-ı müşk-bâr elbet Melâmet-bağş olur ğülzâra ebr-i nev-bahâr elbet	Sezâ Fıñnat ne deñlü cevruñ efvün eylese cânâ Dimiş var mı saña derd-i derünuñ söyle var elbet	Gazel/ 5 Beyit		Mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün/mef â' ilün	
35a	Fehîm	Şüfi tîr-i efkâr-ı ğam bûd ü ne-bûd it Kurbân-ı ğam-ı dilber evvel işbât-ı vücâd it	Elvân-ı nî' am ol bāğ-ı tecrîde Fehîmâ Bülbül gibi her perdede âheng-i sürüd it	Gazel/ 5 Beyit		Mef' ülü/mefâ' ilü/mefâ' ilü/fe' ülün	Şiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
35a	Nâbî	Pişânî-i şevkin kâdem-i râh-ı necât it Müjgânî-i cârüb ğubâr-ı ' Arafât it	Nâbî yine geldüñ ne turursun bu mekâna Var yârına Hâlik'a ref'-i derecât it	Gazel/ 5 Beyit		Mef' ülü/mefâ' ilü/mefâ' ilü/fe' ülün	

35b	Rif at	Tir-i müjgâni şehîd-i aşka kâne kâne at Hınçer-i gâmzen çeküp luft it çoçum kırbâne at	Sür tolu dizgin semend-i tab'ı bî- yegâne sen Arşa-i tanzîre Rif at bir gazel meydâne at	Gazel/11 Beyit		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Şiirin 10. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
35b	Sa' id	Seheri muntazırım görmüş a' dâ gel git Güzel Allâh'ı seversen bize tenhâ gel git	Ne görür gözlerin ol mecma'-ı hûbân içre Hele meyhâneye bir kerre Sa' idâ gel git	Gazel/ 5 Beyit		Fe' ilâtün(Fâ' ilâtün)/fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün (fa' lün)	
35b-36a	Nazîf	Râz-ı dili ol âfete izhâra ne hâcet Ma' lüm olan ahvâlümü ikrâra ne hâcet	Dülbend-i gam-ı yâr olalı şimdi Nazîfa Düşmüş taleb-i zevk ile efkâra ne hâcet	Gazel/ 5 Beyit		Mef' ülü/mefâ' ilü/mefâ' ilü/fe' ülün	Şiirin 3. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
36a	Nazîf	Ne kimseden temennî vü ne âh u nâle it Ğaddâr-ı bî-mürüvveti Hakk'a havâle it	Tefhîm-i mâcerâ katî düşvârdur Nazîf Şevk-i derûnu ol şeh-i hûsne vişâle it	Gazel/ 5 Beyit		Mef' ülü/fâ' ilâtü/mefâ' ilü/fâ' ilün	Ve lehü
36a	Halîm	Göñül hem muhterizdür vuşlatuñdan hem çeker hasret Bu derd-i bî-devâdan ölmeğe her dem çeker hasret	Halîmâ yâr ile ağıyâr hem-bezm olalı nâçâr Göñül sâkı-i firqatle olub hem-dem çeker hasret	Gazel/ 5 Beyit		Mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün/mef â' ilün	Şiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
36a	Pertev	Olursa cilve-gâh ol mâh-rûya hâne-i mir'ât Virür reşk-i âsumâna revnağ kâşâne-i mir'ât	Bu sözde şahidim kilk-i şekker-güftârdur Pertev Değül tûfî cemâdı söyledür efsâne-i mir'ât	Gazel/ 5 Beyit		Mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün/mef â' ilün	
36b	Pertev	Kılımsıdı tecellî ezeli nür-ı maḥabbet Her zerresi olmuş idi bir Tûr-ı maḥabbet	Pertev yaraşır hâl-i siyeh gerden-i yâre İndimde odur fülül-i kâfûr-i maḥabbet	Gazel/ 5 Beyit		Mef' ülü/mefâ' ilü/mefâ' ilü/fe' ülün	
36b	Vesîm	Uşşâka sezâdur ki ide h'âhiş-i vuşlat Mü' minlere olmaz belî imân gibi ni' met	Taḥsîn-i büy-ı kilkine şad-pâre Vesîmâ Sekrde bulunmaz hele bu luft u ḥalâvet	Gazel/ 6 Beyit		Mef' ülü/mefâ' ilü/mefâ' ilü/fe' ülün	"Nâ' ilî" başlığı altında yazılmış bu şiir Vesîm'e

							aittir. Ayrıca şiirin 5. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
36b	Nâ' ilî	Olmazdı ğamuñ mâye-i icâd-ı maħabbet Hüsn-i ezeli olmasa hem-zâd-ı maħabbet	Bilmez harem-i şevk-i dili Nâ' ilî -i zâr Luţf itmeyicek kâbil-i irşâd-ı maħabbet	Gazel/ 5 Beyit		Mef' ülü/mefâ' ilü/mefâ' ilü/fe' ülün	
36b-37a	Nâ' ilî	Eylemiş hâb-ı teġâfûl nigeħ-i şühı mest Çeşmüñ âşüb-ı nazâr bâde-perest	Rif at el virse yine Nâ' ilî -i zâr gibi Yüz sürüp pâyiñe olsun ser-i zülfün gibi mest	Gazel/ 5 Beyit		Fe' ilâtün(Fâ' ilâtün)/fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ Fe' ilün (fa' lün)	“Ve lehü” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiirin 3. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
37a	Nâ' ilî	‘İşkuñla ilâhî beni âşüfte-dimâĝ it Şeb-tâ-be-seher hem nefsum düd-ı çerâĝ it	Kâm al mey ü maħbûbdan ey Nâ' ilî -i zâr Taħşil-i neşât-ı dili ter-i tîb-i dimâĝ it	Gazel/ 6 Beyit		Mef' ülü/mefâ' ilü/mefâ' ilü/fe' ülün	Ve lehü
37a	Fuzûlî	Baħr-i ‘aşka düşdüñ ey dil lezzet-i cânı unut Bâliĝ oldun gel rahimde içdiĝiñ kâni unut	Ey Fuzûlî çek nedâmet reh-güzârından kadem Laħza laħza çekdiĝiñ beyhüde efgâmı unut	Gazel/ 8 Beyit		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	
37b	Fuzûlî	Şabâ aĝyârdan pinhân ğamum dildâre izhâr it Ĥabersüz yârümi hâl-i ĥarâbumdan ĥaberdâr it	Fuzûlî bakmak olur ol güneş yâdıyla ĥurşide Ne vech ile kim olur gün geçer fikr-i şeb-i târ it	Gazel/ 7 Beyit		Mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün/mef â' ilün	
37b	Muħliş	Olsun da bezmimüzde o sâķi-i nâz mest Ķayd itmezüz dökülse mey olsa Ķadeħ şikest	İnkâr-ı câm-ı ‘aşka Ķalır muydu tâķati Zâhid olaydı Muħliş 'e meclis-i elest	Gazel/ 7 Beyit		Mef' ülü/fâ' ilâtü/mefâ' ilü/fâ' ilün	
37b-38a	Muħliş	Ĥurşid-i ruħuñdan duħâ ref' -i ĥicâb it Mihr u feleĝi şerm ile mestür-ı niķâb it	Muħliş eyü baķ defter-i eltâf-ı Ĥudâ'ya Ne maşrafı Ķayd eyle ne irâdı ĥisâb it	Gazel/ 6 Beyit		Mef' ülü/mefâ' ilü/mefâ' ilü/fe' ülün	“Ve lehü” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca

							şiiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
38a	Fuzûlî	Ey esîr-i dâm-ı ğam bir gûşe-i meyhâne dut Dutma zühhâduñ muhâlif pendinji yâbâne dut	Ey Fuzûlî dehr Zâl' iniñ firîbüñden şaşın Olma ğâfil er gibi tepren işün merdâne dut	Gazel/ 7 Beyit		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' i lâtün/ fâ' ilün	“Ve lehü” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiiirin 3. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
38b	Pertev	Bu âb u havâ hiç değül bir yere maşşüş Bâ-farṭ-ı leṭâfet Ey dil yalnız hâk-i dilberlere maşşüş Mânend-i cennet	Gör bâde-i 'aşḳ-ı ferah-efzâ ki Pertev Bu bezm-i fenada Var başkaca bir ne 'şeciĝi her sere maşşüş Lâzım buña diĝkat	Müstezâd/5 Bent		Mef' ülü/mefâ' ilü/mefâ' ilü/fe' ülün Mef' ülü/feülün	
39a	Nürî	Bir büse didim başuñ içün eyle ' inâyet Ey şüh-ı leṭâfet Bir çin-i ğazab baĝdı didi bu nice şohbet Ey rind-i melâmet	Nürî gice bilmez heves-i hâl ü haṭṭından Gülgün lebüñden Hâkinde çoĝar olsa daḥî büy-ı maḥabbet Tâ rüz-ı kıyâmet	Müstezâd/5 Bent		Mef' ülü/mefâ' ilü/mefâ' ilü/fe' ülün Mef' ülü/feülün	
39b	Hâlîm	Ey zülf-i ğam ender-ḥam kullâb-ı maḥabbet Çâh-ı zekanuñ olmada ĝirdâb-ı maḥabbet Sergeşte-i 'aşḳuñ senüñ aştâb-ı maḥabbet Cem' olmadadır bezmüñe aḥbâb-ı maḥabbet Hep saña çeküldi dil-i erbâb-ı maḥabbet	Yahyâ harem-i 'aşḳa girerse n'ola bî-bâk Gel sen de Hâlîm itme ĝirîbânuñı şayd-ı hâk İtmek gerek ĝârâzdan ammâ dilünji pâk Bu bâbda olmaz hele hiç kimse elem-nâk Meftûhdur erbâb-ı dile bâb-ı maḥabbet	Taḥmîs/5 Bent		Mef' ülü/mefâ' ilü/mefâ' ilü/fe' ülün	
40a	Şühî	Hezâr aĝdâm ile merbûṭ iken şîrâze-i ülfet Bozup her birini bir câna itdi yed-i ḥikmet ĝörindü mevsim-i ḥicrânın bir başkaca ḥâlet	ĝamuñla aĝlayup dünyâyı görmem gezdüĝüm yerde Bu derd-i cân-ĝüdâzı virmesün Allâh bir ferde Çeker derd-i firâḳuñ dide-i nâlânuma perde	Taḥmîs/5 Bent		Mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün/ mefâ' ilün	

		Öpüp dāmān-ı pākūñ rāh-ı hüzne düşdiğüm sâ' at Eğer şu serpmeseydi dem-be-dem endîşe-i vuşlat Ne ten kordı ne cān bir yakmadık süz-ı ğam-ı firķat	Yaķar Şūhī kuluñ çokdan berü illā bu günlerde Eğer şu serpmeseydi dem-be-dem endîşe-i vuşlat Ne ten kordı ne cān bir yakmadık süz-i ğam-ı firķat				
40b	Nef' ī	Ġamzen ne kadar olsa niyāz itmege bā' iş Āhum olur ol mertebe nāz itmege bā' iş	Nef' ī gibi ğamzen de saña cān ile ' aşık Derd-i dili hep maħrem-i rāz itmege bā' iş	Gazel/ 5 Beyit		Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/ mefā' ilün	
40b	Bāķī	Gözüm yaşına ol la' l-i leb-i ' ināb olur bā' iş Demādem kâne ey sākī şarāb-ı nāb olur bā' iş	Vücüdüm kānesün seyle virüp Bāķī gözüm yaşı Fenā-yı dār-ı bī-bünyāduma bevᵛāb olur bā' iş	Gazel/ 5 Beyit		Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/ mefā' ilün	Şiirin 4. beytinden itibaren devamı mecmūada tetimme olarak yer almaktadır.
40b	Bāķī	Ġubār-ı haṭṭuñ olmaz çünkü hayrān olmaĝa bā' iş Nedir la' l-i lebūñ çok böyle ħandān olmaĝa bā' iş	Meĝer başıñ ser-i kūyuñda top olmak hevāsıdur Demādem Bāķiyā kavlinde çevkān olmaĝa bā' iş	Gazel/ 5 Beyit		Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/ mefā' ilün	
40b-41a	Vesīm	Sirişk-i çeşmüme hep āh u zārdur bā' iş Ĥurūş-ı peçe belī rūziĝārdur bā' iş	Revāne eylemeden cūy-i eşk-i çeşmi Vesīm O serv-i serkeşi būs ü kenārdur bā' iş	Gazel/ 5 Beyit		Mefā' ilün/fe' ilātün/mefā' ilün/fe' ilü n	
41a	Ĥalīm	' Alāķadur sitem-i şīve-kāruma bā' iş Maħabbetimdür olan i' tizāruma bā' iş	Ĥalīm ayırdı felek yār-ı nev-civānumdan Odur bu künc-i ğam iħtiyāruma bā' iş	Gazel/ 5 Beyit		Mefā' ilün/fe' ilātün/mefā' ilün/fe' ilü n	
41a	Pertev Paşa	Derd-nāk olmamıza çeşm-i siyehdür bā' iş Sine-çāk olduĝ ise tiĝ-i nighedür bā' iş	Sā' il-i merħamet-i ħazret-i pīriz Pertev Böyledür yöremize ħāl-i tebeddür bā' iş	Gazel/ 7 Beyit		Fe' ilātün(Fā' ilātün)/ fe' ilātün/fe' ilātün/fe' ilün (fa' lün)	
41a-41b	Sā' id	Şübhesiz cennet-i a' lāya biz iken vāris Zāhidā sen de nedür bunca telāşa bā' iş	Yok şalāĝiyeti taķvāya Sa' id ' in ĝerķ it Zāhidā sende nedür bunca telāşa bā' iş	Gazel/ 5 Beyit		Fe' ilātün(Fā' ilātün)/ fe' ilātün/fe' ilātün/fe' ilün (fa' lün)	Şiirin 3. beytinden itibaren devamı mecmūada tetimme olarak yer almaktadır.
42b	Fehīm	Şem' -i baħtum pertev-i nūr ile itmez imtizāc Belki nūr-ı şu' le-i Tūr ile itmez imtizāc	Hiç Fehīmī ĝāfile ħāl-i dilinden şormaņuz Öyle bir bed-mest-i meşhūr ile itmez imtizāc	Gazel/ 5 Beyit		Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' i lātün/ fā' ilün	

42b	Bākī	Gel ey dil halka-i müşkīn-i zülf-i pür-şikenden geç Düşersin dām-ı tezvire mekr ü zekāndan geç	Kemend-i zülfi ey Bākī saña çok bend geçmişdür Veli sen gamze-i hün-rizi cevruñ gör geçenden geç	Gazel/ 5 Beyit		Mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün/ mefâ' ilün	Şiirin 4. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
42b	Sābit	Rāh-ı vaşl-ı yāre ey dil pāyidār oldun mu hiç Bāy-ı 'uşşāk ile cānā hāksār oldun mu hiç	Sābitā gördüğün bu 'ālem ehlinüğ ahvālünj İtdüğün işlerden āyā tevbe-kār oldun mu hiç	Gazel/ 5 Beyit		Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/ fā' ilün	
42b-43a	Rahmī	Terk müşkil yāri ammā ihtiyār itmek de güç Yārsiz bir lahza 'uşşāka qarār itmek de güç	Neylesün bī-çāre meftün olduğuyçün Rahmīyā Terk müşkil yāri ammā ihtiyār itmek de güç	Gazel/ 5 Beyit		Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/ fā' ilün	Şiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
43a	Nev' ī	Yār işi ey dil kolay ammā gam-ı ağıyār güç Vaşl-ı gül āsān velī şabr-ı cefā-yı hār güç	Nev' iyā esrār-ı 'aşkı şaklamak mümkün degül Mey içüp keyfiyetini itmek izhār güç	Gazel/ 5 Beyit		Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/ fā' ilün	Şiirin 5. beyti mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
43a	Şem' ī	Taht-ı Firüz-ı felek olursa mihr altunlu tāk Var iken hāk derk kılığmaz bu gönüm ihtiyāc	Tāk-ı zerīn-i sa'ādet ister isen Şem' iyā Dut gözün nergis gibi kendüğe dā'im göziñ aç	Gazel/ 5 Beyit		Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/ fā' ilün	Şem' ī Divānı'nda bu gazel bulunmamıştır.
43a-43b	Selīm	Āsumān-ı dilde her kevkeb qarār eyler mi hiç Meh gören āfitāba bahş-ı i' tībār eyler mi hiç	Ger bu yed-i tāli' helāk itse Selīmī bir daħī Merķādüğden maķdem-i dilber güzār eyler mi hiç	Gazel/ 5 Beyit		Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/ fā' ilün	Şiirin 3. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
43b	Vālī	Her dilde nūr u ne'se-i 'irfān olur mu hiç Her bir şerāre aħter-i tābān olur mu hiç	Vālī biziz rağib gerek 'izz ile vücūd Pendār-ı kizb ile kişi zī-şān olur mu hiç	Gazel/ 5 Beyit		Mef' ülü/fā' ilātü/mefā' ilü/fā' ilün	
43b	Nūrī	Ol nigār-ı nāzenīni vaşla rām itmek de güç Böyle şā'ir dilbere 'arz-ı merām itmek de güç	Nūrī döndüğün gençi riyā üstüne tañzir ile Böyle tenk ķāiye de eş'ār-ı tām itmek de güç	Gazel/ 9 Beyit		Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' i lātün/ fā' ilün	

44b	Nābī	Dehrden oldı meġer tıŧede eyyām-ı feraġ Gerdiŧe geldiġi yoġ ġayli zamān cām-ı feraġ	Var mı görmüŧ ‘acabā oldıġını ey Nābī Māye-i ŧubġ-ı keder ġātime-i ŧām-ı feraġ	Gazel/ 5 Beyit		Fe‘ ilātün(Fā‘ ilātün)/ fe‘ ilātün/fe‘ ilātün/fe‘ ilün (fa‘ lün)	
44b	Bākī	Pür olur devr idicek meclis-i rindānı ġadeġ Çerġ olur ġalkā-i rindān meh-i tābānı ġadeġ	Yaraŧur ġalkā-i rindāna disem ey Bākī ġātem-i Cem’dür anuġ la’l-i Bedaġŧān’ı ġadeġ	Gazel/ 5 Beyit		Fe‘ ilātün(Fā‘ ilātün)/ fe‘ ilātün/fe‘ ilātün/fe‘ ilün (fa‘ lün)	ŧiirin 4. beytinden itibaren devamı mecmūada tetimme olarak yer almaktadır.
44b	Āġāġ	Alsa sākī eline nāz ile tābende ġadeġ İder ehl-i dili pāyine ser-efġende ġadeġ	Benū ŧimden giriü sākī-i ġün ġam çekmedeyüz Olsun Āġāġ saġa bākī pāyende ġadeġ	Gazel/ 5 Beyit		Fe‘ ilātün(Fā‘ ilātün)/ fe‘ ilātün/fe‘ ilātün/fe‘ ilün (fa‘ lün)	
44b-45a	Fehīm	Luġf idüp virmeġüz ol ġamze-i ġammāza ġadeġ Belki vāŧıf ola la’ lünde olan rāze ġadeġ	Meclis-i ‘iŧveyi ġursa nigeġ-i çeŧm Fehīm Dil-i ŧūġum ŧunar ol mest-i mey-i nāze ġadeġ	Gazel/ 5 Beyit		Fe‘ ilātün(Fā‘ ilātün)/ fe‘ ilātün/fe‘ ilātün/fe‘ ilün (fa‘ lün)	ŧiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmūada tetimme olarak yer almaktadır.
45a	ġāzıġ	Virdi elime dün gice ġisū-yi müferraġ Bir deste-i sünbül iki ŧebbüy-ı müferraġ	Dest-i ġalem endiŧe-i dendān ile ġāzıġ Naġm eyledi bir riŧte-i lü’lü-yi müferraġ	Gazel/ 7 Beyit		Mef’ ülü/mefā’ ilü/mefā’ ilü/fe‘ ülün	ŧiirin 6. beytinden itibaren devamı mecmūada tetimme olarak yer almaktadır.
45a-45b	ġalīm	Olmazsa benümle o meh hem-dem-i ŧabāġ Hem-reng-i ŧām-ı ġayret olur ‘ālem-i ŧabāġ	Yār istemiŧ seni ġözün aydın ‘ale’l-ġar Olduġ ġalīmī zār bugün ġurrem-i ŧabāġ	Gazel/ 7 Beyit		Mef’ ülü/fā’ ilātü/mefā’ ilü/fā’ ilün	ŧiirin 7. beyit mecmūada tetimme olarak yer almaktadır.
45b	ġalīm	İrüşdü cānib-i dildārdan berid-i feraġ Getürdi ġātır-ı nā-ŧāduma nevid-i feraġ	ġalīm köhne kabā-yı ġamı idüp iġrāc Telebbüs eyledi bir ġırġa-i cedid-i feraġ	Gazel/ 6 Beyit		Mefā’ ilün/fe‘ ilātün/mefā’ ilün/fe‘ ilün	Ve lehü
46b	Nābī	Dil-ġāġa muvāfiġ nice mümkin kerem-i çerġ Kāmil ġorinür bir gice ancaġ direm-i çerġ	Nābī kime eyler ‘aceb iġsānını itmām Māġında nümāyan-ter iken piŧ ü kem-i çerġ	Gazel/ 9 Beyit		Mef’ ülü/mefā’ ilü/mefā’ ilü/fe‘ ülün	

46b	Nābī	‘Aks-i āyine bakar yāre demādem küstāh Bu kadar görmemişüz olduğun ādem küstāh	Nābīyā olmasa maĝrūr afadārī-i mihr Güllerüñ düřmez idi üstüne řebnem-i küstāh	Gazel/ 7 Beyit		Fe‘ ilātün(Fā‘ ilātün)/ fe‘ ilātün/fe‘ ilātün/fe‘ ilün (fa‘ lün)	“Ve lehü” başlıĝı altında yer almaktadır. Ayrıca şiirin 4. beytinden itibaren devamı mecnūada tetimme olarak yer almaktadır.
46b-47a	Hāzık	şundi mestāne bu şeb destüme peymāne o şüh Nigeh-i mest ile itdi beni mestāne o şüh	Çeşm-i ğün-rīzi yine mest-i mey-i nahvet nāz Ne sitemler idecek Hāzık -ı nālāne o şüh	Gazel/ 7 Beyit		Fe‘ ilātün(Fā‘ ilātün)/ fe‘ ilātün/fe‘ ilātün/fe‘ ilün (fa‘ lün)	řiirin 5. beytinden itibaren devamı mecnūada tetimme olarak yer almaktadır.
48b	Bākī	Eylesün vařluĝı dermān dil-i bīmāre meded Dostlar işte ben öldüm baĝa bir çāre meded	Mededüm almadı feryād ü fiĝān eylemeĝe Saĝa kimden ere ey Bākī -i bī-çāre meded	Gazel/ 6 Beyit		Fe‘ ilātün(Fā‘ ilātün)/ fe‘ ilātün/fe‘ ilātün/fe‘ ilün (fa‘ lün)	
48b	Nef‘ ī	Çekemem derd-i firākuĝ meded ey māh meded Görmedüm buncileyin bir ĝam-ı cān-ĝāh meded	Hāl pek müşkil eĝer itmez ise ey Nef‘ ī Himmet-i āřaf-ı řāhib dil-i āĝāh meded	Gazel/ 9 Beyit		Fe‘ ilātün(Fā‘ ilātün)/ fe‘ ilātün/fe‘ ilātün/fe‘ ilün (fa‘ lün)	řiirin 3. beytinden itibaren devamı mecnūada tetimme olarak yer almaktadır.
48b-49a	‘Ālī	Kākülüĝ řebĝün idüp dil aşrına atdı kemend Nad-i eşküm cem‘ -i tārāc itdi çekdi baĝa bend	Mülk-i ĝusni ĝať itdi yārüñ ‘ Āliyā řanasun dil kiřverin oda bıradı bir levend	Gazel/ 5 Beyit		Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ i lātün/ fā‘ ilün	řiirin 5. beytinden itibaren devamı mecnūada tetimme olarak yer almaktadır.
49a	Vecdī	Çeřm-i mestüm süzme çeřmüñ olma ‘aşıdan ba‘ id Bama zıll u nosānına ıl luťf u iĝsānın mezid	Çok amer-al‘ at meh-tābānları seyr eyledüm Görmedüm ‘ālemde Vecdī böyle bir baĝrı ĝadid	Gazel/ 6 Beyit		Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ i lātün/ fā‘ ilün	
49a	Vehbī	Ümīd-i zevrakuĝ çekdüm kenāra herçi bād ā-bād Temellu eylemem şu rüzīĝāra her-çi bād-ā-bād	Seniñdür şimdi meydān bād-ı pāy-ı ĝāmeñi Vehbī Çıkar meydāna řāĝn-ı iftiĝāra her-çi bād-ā-bād	Gazel/ 7 Beyit		Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün	řiirin 2. beytinden itibaren devamı mecnūada tetimme

							olarak yer almaktadır.
49a-49b	Bākī	Ne devrān muvāfiḳ ne ṭālī' müsā'id Çoluḡ boynuma şalmaz ol sīm-i sâ'id	Sözünden ne ğam Bākīyā müdde'inün Şaḡa mā'il olunca 'ālemde şāhid	Gazel/ 5 Beyit		Fe' ulün/fe' ulün/fe' ulün/fe' ulün	Şiirin 4. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
49b	Pertev Paşa	Āh çekdüm hattı-ı yâre gâh germ u gâh serd Beḡzedi bād-ı bahāra gâh germ u gâh serd	Pertevā şayf u şitā olduḡça bāġ-ı dehrde Lāzım ehl-i berḡ ü bāra gâh germ u gâh serd	Gazel/ 5 Beyit		Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' i lātün/ fā' ilün	
49b	Vesīm	Eyledim gerçi bu gülşende tekā-püy-i ümīd Bülbül-i cāna velī irmedi gül-büy-i ümīd	Şeb-i zulmetde Vesīmā n'ola güm-geşte isem Doġmadı ṭālī' -i iḡbālūme meh-rū-yi ümīd	Gazel/ 5 Beyit		Fe' ilātün(Fā' ilātün)/ fe' ilātün/fe' ilātün/fe' ilün (fa' lün)	
49b-50a	'Ākif	Deġül cevr-i felekden şekve-i devrāndan feryād Ki vaḡşet-hānede nābūde-i yārāndan feryād	Ne cem' -i servet-i dünyā ne kesb-i rāḡat-ı ' uḡbā Bu bāzar-ı fenāda 'Ākif ḡusrāndan feryād	Gazel/ 7 Beyit		Mefā' ilün/mefā' ilün/ mefā' ilün/ mefā' ilün	Şiirin 7. beyti mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
50a	Şehrī	Çeşm-i siyehiḡ ḡān-i ḡalāl dile mu'tād Cān ḡasret kerem-i ṭıbn-i [b]ismīle mu'tād	Merdūd-ı derbāş olayum Şehrī olursam Maḡsad-ı talebān-veş heves-i bātıla mu'tād	Gazel/ 5 Beyit		Mef' ülü/mefā' ilü/mefā' ilü/fe' ülün	
51a	Vesīm	Sensüz gelür mi kām-ı dile cām-ı cem lezīz Ammā gelir senüḡle helāhil-i sem lezīz	Cevriḡ Vesīmī bī-dile şâyeste kıl müdām Zīrā ki oldı 'āşıḡa derd-i elem lezīz	Gazel/ 5 Beyit		Mef' ülü/fā' ilātü/mefā' ilü/fā' ilün	
51a	Pertev	Büse-i şīrin-dehen büs-i ruḡ-ı terden lezīz Leblerüḡ emmek mezāk-ı cānā her yerden lezīz	Vaşla dā'ir bir şekkercük çıġnemişsen Pertev'e Va' d-i vuşlat ana der āġuş-i vuşlatdan lezīz	Gazel/ 5 Beyit		Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' i lātün/ fā' ilün	Şiirin 4. beyti devamından itibaren mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
51a	Fuzülī	Ey mezāk-ı cāna cevriḡ şehd ü şekker tek lezīz Dem-be-dem remz-i ġamın ḡand-i mükerrer tek lezīz	Ey Fuzülī 'ālemüḡ gördüm ḡamu ni' metlerin Hiç dilber görmedüm dīdār-ı dilber tek lezīz	Gazel/ 7 Beyit		Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' i lātün/ fā' ilün	

52a	Pertev	Ey baht uyan haqq-ı siyeh-târ senüñdür Hem-reng olasan tâ Gencine senüñ olmaz ise mâr senüñdir Var eyleme şekva	Nezzâreye lerze dile hayret virür ancak Pertev yine hoşnüddür Ey serv-i hırâmum yûri reftâr senüñdir Çün fitne-i ber-pâ	Müstezâd/5 Bent		Mef' ülü/mefâ' ilü/mefâ' ilü/fe' ülün Mef' ülü/feülün	
52b	Nâbî	Hışşeme kânde ki bir dilber-i meh-pâre çıkar Tâli' ümdür yâ sitemkâr ya âvâre çıkar	Çâre-h'âhuñı kime derdümi açsam Nâbî Benden efvün o da sergeşte vü bî-çâre çıkar	Gazel/ 6 Beyit		Fe' ilâtün(Fâ' ilâtün)/ fe' ilâtün/fe' ilâtün/fe' ilün (fa' lün)	
52b	Nâbî	Dil giriftâr-ı şafâ-yı sîne-i sîmînidür Tûñünñ âyinecilük eskiden âyînidür	Eylemez âyineden gayra nezzâre Nâbiyâ Ol nigâr kim niğeh-i dilberlerüñ hod-bînidür	Gazel/ 7 Beyit		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' i lâtün/ fâ' ilün	“Ve lehü” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiiirin 3. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
52b-53a	Nâbî	Sîmîn-i kemerine zîver müy-i miyânıdır Çengeli belde şanki gümüş-i kârbânıdır	Bî-dest-gü eyleyemem hâme-veş kıyâm Nâbî nâtuvâne 'inâyet zamânıdır	Gazel/ 5 Beyit		Mef' ülü/fâ' ilâtü/mefâ' ilü/fâ' ilün	“Ve lehü” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiiirin 4. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
53a	Nâbî	Nâme yazsam yâre destümde kalem nâ-büd olur Harf âteş hâme hâkister mürekkeb düd olur	Sâha-i endişedür sük-ı teşâvîr-i behişt Her ne giçe hâñruımdan Nâbiyâ mevcüd olur	Gazel/ 8 Beyit		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Ve lehü
53a	Nâbî	Giryân isen ey dil n'ola cânâne bizümdür Bañr-i ğamz ol gevher-i yek-dâne bizümdür	'Aql olsa şafâ re'y-i huşümet bize Nâbî Ğam çekmezüz andan dil-i divâne bizümdür	Gazel/ 7 Beyit		Mef' ülü/mefâ' ilü/mefâ' ilü/fe' ülün	Ve lehü
53a	Nâbî	Serüm üstünde kat kat düd-ı âh eflâke dönmişdür Ğubâr-ı ğam göñülde tûde tûde hâke dönmişdür	Haqqikat üzre ağlar inçer Nâbî 'aceb nâ-yâb Sirişk-i 'aşğ şimdi gevher-i idrâke dönmişdür	Gazel/ 5 Beyit		Mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün/ mefâ' ilün	“Ve lehü” başlığı altında yer

							almaktadır. Ayrıca şiiirin 3. beytinden itibaren devamı mecmûada yine “Ve lehû başlığı altında yazılmıştır.
53b	Nâbî	Hevâ-yı dilberân hûy-i dil-i bî-ihtiyârumdur Kâpılmış nice hürşide şebnem gibi kârumdur	Qarâr itmeme dirâht-ı bî-hizâr olsam da ey Nâbî Benüm ebrû-yı hûbân tîşe-i kûh-i vaqârumdur	Gazel/ 5 Beyit		Mefâ‘ilün/mefâ‘ilün/mefâ‘ilün/ mefâ‘ilün	Ve lehû
53b	Nâbî	Çemende cûy-veş bu cüst ü cûlar hep seniñçündür Miyân-ı bülbülânda güft ü gülâr hep seniñçündür	Niçün ey nazm-ı Nâbî tâze tâze cilve itmezün Kâlemden şafhaya bu ser-fürûlar hep seniñçündür	Gazel/ 7 Beyit		Mefâ‘ilün/mefâ‘ilün/mefâ‘ilün/ mefâ‘ilün	“Ve lehû” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiiirin 3. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
53b	Nâbî	Senüñçün hâb-ı râhat çeşm-i giryânımla düşmendür Bisât-ı istirâhat cism-i süzânımla düşmendür	Benüm Nâbî katî hûy-gerde-i vaşl olduğum demler O vuşlat şimdi firqat-i derd-i dil ü cânımla düşmendür	Gazel/ 5 Beyit		Mefâ‘ilün/mefâ‘ilün/mefâ‘ilün/ mefâ‘ilün	Ve lehû
54a	Nâbî	Niyetün eyledüğün va‘deye icâze midür Yoğsa kaşduñ dil-i zâre sitem-i tâze midür	Âhdan perde çeker bağa hezâr Nâbî Bu tedârük o gül perde bir endâze midür	Gazel/ 5 Beyit		Fe‘ilâtün(Fâ‘ilâtün)/ fe‘ilâtün/fe‘ilâtün/fe‘ilün (fa‘lün)	Ve lehû
54a	Nâbî	Ne sendendür ne bendendür ne çerh-i kîne- verdendür Bu derd-i ser-i humâum ne‘şe-i câm-ı kâderdendür	Bu taqşirât vaz‘ında değıldür kuvvet-i tab‘ın Bu feyz-i ma‘nevî Nâbî ’ye mecâ-yı kederdendür	Gazel/ 5 Beyit		Mefâ‘ilün/mefâ‘ilün/mefâ‘ilün/ mefâ‘ilün	Ve lehû
54a	Nâbî	Serv-kaddüm sâye şalsa bağa ‘ar‘ar hâk olur Reng-i ruşsârın görüp güller giribân-ı çâk olur	Perveriş-yâb olduğiyçün düdmân-ı ‘aşkda Âh-ı Nâbî yerde qalmaz zinet-i eflâk olur	Gazel/ 5 Beyit		Fâ‘ilâtün/fâ‘ilâtün/fâ‘ilâtün/ fâ‘ilün	Ve lehû

54a-54b	Nābī	Yok şem'-i nümâyânı bu pervâne kimüdüdür Gencinesi nâ-büd bu vîrâne kimüdüdür	Çok kimseyi gördüm bu çerâ-gâhda Nābī Bilmez ki niğeh kimün yaşını bir hâne kimüdüdür	Gazel/ 7 Beyit		Mef' ülü/mefâ' ilü/mefâ' ilü/fe' ülün	“Ve lehü” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiirin 3. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
54b	Fuzûlî	Öyle sermestem ki idrâk itmezem dünyâ nedür Ben kimüm sâķi olan kimdür mey-i şaħbâ nedür	Âh u feryâdın Fuzûlî incidüpdür 'âlemi Ger belâ-yı 'aşk ile hoşnüd isen gavgâdan	Gazel/ 5 Beyit		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Fuzûlî Divânı'nda bu gazel bulunamamıştır. Ayrıca şiirin 5. beyti mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
54b	Fuzûlî	Ey kılan şeydâ beni benden bu istîgnâ nedir Nice şormazsın ki aħvâl-i dil-i şeydâ nedir	Ol perî muṭlaķ beni rüsvâya kılmaz iltifât Ey Fuzûlî bilmezem cürmüm beni rüsvâ nedür	Gazel/ 5 Beyit		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	“Ve lehü” başlığı altında yer almaktadır. Fuzûlî Divânı'nda bu gazel bulunamamıştır.
54b-55a	Fuzûlî	Güşe-i ebrûlaruṅda çeşm-i cādûlar mıdur Yoħsa girmiş yaya tîr-endâz hindûlar mıdur	Sen misün ancak Fuzûlî böyle hüblar mâ'ili Yoħsa 'aşk ehli ķamû sen tek belâ-cûlar mıdur	Gazel/ 5 Beyit		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Fuzûlî Divânı'nda bu gazel bulunamamıştır. Bununla birlikte “Ve lehü” başlığı altında yer alan bu şiirin 3. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
55a	Fuzûlî	Şifâ-yı vaşl ķadrin hicr ile bîmâr olandan şor Zülâl-i şevķ u zevķiņ teşne-i didâr olandan şor	Maħabbet lezzetinden bî-ħaberdür zâhid-i ğâfil Fuzûlî 'aşk zevķin zevķ-i 'aşķın var olandan şor	Gazel/ 7 Beyit		Mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün/ mefâ' ilün	“Ve lehü” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiirin 6. beytinden

							itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
55a	Fuzûlî	Ham açılduğça zülfünden belâ vü miñnetüm artar Bi-hamdillâh ki ğam uzanur cem' iyyetüm artar	Çok olduğça ğam u derdüm reh-i 'aşk içre hoş-ğälüm Fuzûlî şâd olub şükr eyledükçe ni' metüm artar	Gazel/ 6 Beyit		Mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün/ mefâ' ilün	Ve lehü
55b	Fuzûlî	Perişân halk-ı 'âlem âh u efgân itdiğimdendür Perişân oldıgum halkı perişân itdiğimdendür	Fuzûlî ihtilâf-ı merdüm-i 'âlemden ikrâhım Perî-püşlar hayâlün münis-i cân itdiğimdendür	Gazel/ 6 Beyit		Mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün/ mefâ' ilün	Ve lehü
55b	Fuzûlî	Âşiyân-ı mürğ-i dil zülf-i perişânındadır Kande olsam ey perî göñlüm seniñ yanındadır	Ey Fuzûlî şem' tek muñlak açılmaz yanmadan Tâblar kim sünbülünden rişte-i cânındadır	Gazel/ 7 Beyit		Fâ' ilätün/fâ' ilätün/fâ' ilätün/ fâ' ilün	"Ve lehü" başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiiirin 4. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
55b-56a	Fuzûlî	Âh eyledüğüm serv-i hırâmânun içündür Kan ağladuğum ğonce-i handânun içündür	Vâ' iz bize dün düzahı vaşf itdi Fuzûlî Ol vaşf seniñ külb-i aHzânın içündür	Gazel/ 7 Beyit		Mef' ülü/mefâ' ilü/mefâ' ilü/fe' ülün	"Ve lehü" başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiiirin 6. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
56a	Fehîm	Za' ifem gerçi kaçır-ı 'arşa ğâyet râh kütehdür Derünümün lebe yetmez kemend-i âh kütehdür	Ğadd-i yâre kıyâmetden münâsib mi didüm câme Fehîmâ didi ey endişesi kütâh kütehdür	Gazel/ 5 Beyit		Mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün/ mefâ' ilün	
56a	Fehîm	Tâbiş-i mey kim ' izârün sürh-reng-âmiz ider 'Aks-i rüyün sâğar-ı deryâyı âteş-ğiz ider	Eylese bir dem hırâm-ı kâmetün fikrün Fehîm Nâlesi dünyâyı pür-ğavğâ-yı reş-ğiz ider	Gazel/ 5 Beyit		Fâ' ilätün/fâ' ilätün/fâ' ilätün/ fâ' ilün	"Ve lehü" başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiiirin 2. beytinden

							itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
56a-56b	Fehîm	Hâl-i müşgîni ki yârûñ güşe-i ebrûdadur Bir hümâdur ki kenâr-ı ebrde âsüdedür	Rüy-mâl itsem dir imiş tüde-i tesyîrüne Diğleme şâhum Fehîm'ün sözleri bîhüdedür	Gazel/ 6 Beyit		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâilâtün/ fâ' ilün	“Ve lehû” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiirin 5. beytinden itibaren mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
56b	Fehîm	Her kâkül-i şad-pâre gönül şânelük eyler Her silsile-i turraya divânelük eyler	Âğuş-ı hayâlünde iken meskeni her şeb Gördün de Fehîmî yine bigânelük eyler	Gazel/ 6 Beyit		Mef' ülü/mefâ' ilü/mefâ' ilü/fe' ülün	Ve lehüdur.
56b	Pertev	Ne tezvîre ne tedbîre ne hâcet dâma kalmışdur Küşâd-ı sine-bendi cüz'î bir ibrâma kalmışdur	Büyükler seyr idüp Pertev o her-câyiden el çekmiş Na'îm-i vuşlatıñ şon sofrası huddâma kalmışdur	Gazel/ 5 Beyit		Mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün/ mefâ' ilün	Şiirin 2. beytinden itibaren mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
56b-57a	Pertev	N'ola dirsem şehâ zulm ü sitemle şöhetde yoğdur Yâ ben bilmez miyüm üftâdene kem niyyetüñ yoğdur	Hünerle gün gibi meşhûr olursun da yine Pertev O meh-rünüñ yanında zerrece mâhiyyetin yoğdur	Gazel/ 6 Beyit		Mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün/ mefâ' ilün	“Ve lehû” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiirin 6. beyti mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
57a	Pertev	Nîgehüñ sıhr u füsün itmede cādü gibidür Çeşm-i mestüñ dağî ' ayniyle âhü gibidür	Pertevî dil bir serv-i hürâmânı görüp Dimiş oldum beni üftâde iden şu gibidür	Gazel/ 5 Beyit		Fe' ilâtün(Fâ' ilâtün)/ fe' ilâtün/fe' ilâtün/fe' ilün (fa' lün)	“Ve lehû” başlığı altında yer almaktadır. Pertev Divânı'nda bu gazel bulunamamıştır.
57a	Pertev	Nîgâhuñ her ne dem bâzû-yı şâh-ı verd neşterler Serâser gül-nihâl-i gülistân havf ile cân dirler	Buyur kim cilve-gâhuñdur çemen-zâr-ı dil-i Pertev ' Acâyib nühzet-ârâ vü ferağ-bağşâdur ol yerler	Gazel/ 5 Beyit		Mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün/ mefâ' ilün	“Ve lehû” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiirin 6. beyti

							mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
57a	Perteve	O zâlim hâli zâlim şanma istifsâra gelmişdür Yine tekrâr bîmâr itmege âzâra gelmişdür	Şikest-i şîşe-i dil idi kaşdı ol mehiñ Perteve Şanurduñ nûş-ı câm-ı bâde-i ser-şâra gelmişdür	Gazel/ 5 Beyit		Mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün/ mefâ' ilün	Ve lehü
57b	Perteve	Gerçi bî-hüş nıgeh hüşnünge menfüruñdur Beni bu hâle koyan dîde-i mahmûruñdur	Dil-i vîrân güher-i aşkın ile pür-mahzen Perteve dil-i şude ol gencde gencûruñdur	Gazel/ 5 Beyit			Ve lehü
56b	Râmî	Hayâl-i la' l-i nâbuñ câm-ı çeşm-i terde qalmışdur Hûmâr-ı bezm-i nûşânûş-ı vaşlın serde qalmışdur	Bu cevher-i tâc-ı devlet kimseye sūd itmez ey Râmî Nice şâh-ı cihânun çeşmi ol efserde qalmışdur	Gazel/ 5 Beyit			Şiirin 4. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
57b	Emîrî	Ey kemân-ebrû dimem ki tîr-i müjgânun düşer Zahma bir yer qalmadı sînemde peykânun düşer	Rû-be-râ yâre niyâz idüp Emîrî söyledüm Mâni' -i nezzâredür zülfi-i perîşânın düşer	Gazel/ 6 Beyit		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	
57b-58a	Râğıb	Mesîhâ süz-ı şevk-i mürğ olan cellâd-ı gâmezendür Hayâtı mevt ile tasvîr iden bihzâd-ı gâmezendür	Hirâsân olmağı Râğıb-ı şikeste bâl âher Dil-i Cibrîl hemdem-h'âr-ı hayâl-i gâmezendür	Gazel/ 6 Beyit		Mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün/ mefâ' ilün	Şiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır
58a	Āgâh	Dil hayâlünle hayâlün dil-i pür-tâbdadur Gâh mey şîşede gâh şîşe mey-i nâbdadur	Çerhün evzâ' -ı gâlañ-başşını seyr it Āgâh Bizi bir meş' ale yâd itse de meh-tâbdadur	Gazel/ 5 Beyit		Fe' ilâtün(Fâ' ilâtün)/ fe' ilâtün/fe' ilâtün/fe' ilün (fa' lün)	Şiirin 5. beyti mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
58a	Āgâh	Mest-i hüşnün bir dil-i dîvânemüz vardiur yeter Şem' üne ey şüh bir pervânemiz vardur yeter	Sâlik-i râh-ı taleb Āgâh hem-râh istemez Hızr-rehber himmet-i merdânemüz vardur yeter	Gazel/ 5 Beyit		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Ve lehü
58a-58b	Āgâh	Āteş-i cân-süz-ı dil peymâne-i şahbâ yeter Merhem-i dâğ-ı maħabbet penbe-i mînâ yeter	Dildür Āgâh öğreden dildâra bu dürlü cefâ Çeşm-i mest gâmezinden şekve-i bî-câ yeter	Gazel/ 5 Beyit		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	“Ve lehü” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiirin 3. beytinden

							itibaren devamımeccmüada tetimme olarak yer almaktadır.
58b	Fıtnat	Her göñülde tâb-ı rû-yı yâr kendin gösterir Kande varsan mihr-i pür-envâr kendin gösterir	Söyler elbet hâlini Fıtnat meseldür ehl-i derd ‘Aşk ola bir sînede eş‘âr kendin gösterür	Gazel/ 5 Beyit		Fâ‘ ilâtün/fâ‘ ilâtün/fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	
58b-59a	Fıtnat	Neşve-i cām-ı maḥabbetle göñül nüş eyler Çekilen derd ü ğamı cümle ferâmüş eyler	Sen hemân gülşen-i ḥüsnünde fiğân it çü hezâr Fıtnatâ derd-i dilün belki o göñül güş eyler	Gazel/ 5 Beyit		Fe‘ ilâtün(Fâ‘ ilâtün)/ fe‘ ilâtün/fe‘ ilâtün/fe‘ ilün (fa‘ lün)	Ve lehü
59a	Emîrî	Benüm ol pehlüvânım kim Vesîmâ zülf-i dil- cüdür Sütün-ı âh-ı şeb-gîrüm elimde bir terâzüdür	Yeter her lâle-ḥad miqdâr-ı ḥüsnünce dil-i pür-dâğ Emîrî dâğ-ı-ber-bâlâ-yı dâğ iden beni budur	Gazel/ 5 Beyit		Mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün/ mefâ‘ ilün	“Ve lehü” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiirin 5. beyti mecmüada tetimme olarak yer almaktadır.
59a	Emîrî	Mey-perest ol sāğar-ı ‘âlem-nümâdan çok ne var ‘Aşka isti‘ dâduğ olsun dilrubâdan çok ne var	Sen misün ancak Emîrî peyrev-i āğâh olan Şehrimüzde şâ‘ir ü nâzik-edâdan başka çok ne var	Gazel/ 5 Beyit		Fâ‘ ilâtün/fâ‘ ilâtün/fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	Ve lehü
59a	‘Ulvî	Ne zârum açmağa mahrem ne bir ğam-ḥâr-ı hem- dem var Belâ küncünde ağlar baña ancak çeşm-i pür-nem var	Gözüm merdümleridür saña her dem ağlayan hâlî Baña incünme sulṭânım ara yerde benüm nem var	Gazel/ 5 Beyit		Mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün/ mefâ‘ ilün	
59a	‘Ulvî	Añulmaz meclis-i ‘irfânda sâķî cām-ı cem hergiz Maḥabbet bezmidür bunda nice cām vü nice cem var	Felek cevruñ ‘adu ta‘nuñ güzel hierüñ çeker göñlüm Nice mesrür olam ‘ Ulvî bu denlü ğussa vü ğam var	Gazel/ 5 Beyit		Mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün/ mefâ‘ ilün	Ve lehü
59a	‘Alî	Şabâ sen bü-yı zülf-i yâri bize iştîmâm itdür Şafâlar vir dil-i ‘uşşâka maķşûdun temâm itdür	Sefîl olma ser-küy-u güzeld e ‘ Aliyâ cehd it Raķîbsin ṭabî‘î sürda ta‘zîm-i kıyâm itdir	Gazel/ 5 Beyit		Mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün/ mefâ‘ ilün	

59b	Hafid	Hayal-i la'lün ey meh hâfir-ı nâ-şâde gelmişdür Mezâk-ı arzû elbet anı bir yâde gelmişdür	Taşavvur eylemek taşvîr-i hâl-i haft-ı hübânı Hafidâ tab'-ı pâkinle hemân bihzâde gelmişdür	Gazel/ 5 Beyit		Mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün/ mefâ' ilün	
59b	Nedim	Süzülmüş çeşm-i hün-riziñ müjen müjgâna girmiştir Yine cellâd-ı ğamzen var ise bir kâna girmiştir	Bugün pek ser-fezâr u şadümân gördüm Nedimâ 'yı Meğer kim meclis-i mahtûm-ı nev-himtâya girmiştir	Gazel/ 5 Beyit		Mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün/ mefâ' ilün	Şiirin 3. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
59b-60a	Remzî	Vech-i pâkûñ seyr iden 'âşıkların hayrâ olur Ġamze-i hün-riz elünğden günde yüz bin kân olur	Çok da Remzî ğam yeme yâriñ ele girmez deyü Belki koynunda senün bir gün o meh 'uryân olur	Gazel/ 6 Beyit		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Şiirin 6. beyti mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
60a	'Akib	Yine raşş-âver olup nâz ile âheste nigâr Gördi bezm-i mey teşrîfine şayeste nigâr	Yalnız muṭriba 'uşşâk değüldir mâ'il Oldu âġâzesine 'Akib anıñ beste nigâr	Gazel/ 5 Beyit		Fe' ilâtün(Fâ' ilâtün)/ fe' ilâtün/fe' ilâtün/fe' ilün (fa' lün)	
60a	'Akib	Dil-i fıfl sehî-kadd hele âfet olacaqdur Bu hüsn ile vardıkça kıyâmet olacaqdur	Bu şive-i peymâları çerhün bize 'Akib Külliyet ile bâ' iş-i 'uzlet olacaqdur	Gazel/ 5 Beyit		Mef' ülü/mefâ' ilü/mefâ' ilü/fe' ülün	Ve lehü
60a-60b	Bâkî	Nihâl-i kâmetün haqqâ 'aceb naḥl-i dilârâdur Eġerçi qâddin a'lâ kâkülün a'lâdan a'lâdur	Kenâr-ı baḥr-i nazma yine dürrler dizmiş ey Bâkî Sütür-ı defter-i hicrün meġer emvâc-ı deryâdır	Gazel/ 5 Beyit		Mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün/ mefâ' ilün	Şiirin 4. beytinden itibaren mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
60b	Bâkî	Câmuñ eṭrâfın kaçan kim devr ider âvâreler Çerḥ-i minâ-fâmı güyâ seyr ider seyyâreler	Şâhbâz-ı tab' umun pervâzuñ urmaz kimseler Çäre ey Bâkî hemân oldur öñünçe vâreler	Gazel/ 7 Beyit		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	"Ve lehü" başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiiirin 6. beyti mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
60b	Bâkî	Dem-i şubḥ irdi getür bâdeyi şoḡbet demidür Mey-i nâb ile pür et sâġarı 'işret demidür	Miḥneti dil ser-i zülfünde çeker ey Bâkî Kâfiristâna düşen kimseye miḥnet demidür	Gazel/ 5 Beyit		Fe' ilâtün(Fâ' ilâtün)/ fe' ilâtün/fe' ilâtün/fe' ilün (fa' lün)	Ve lehü

61a	Bākī	Hār-ı ğamdan ‘andelīb eyler fiġān ü zārılar Ġoncelerle şalınur şahın-ı çemende hārılar	Hāq budur Bākī nazīr olmaz bu mu‘ciz nazmına Şi‘re āġāz itseler şimden girü sehħārılar	Gazel/ 7 Beyit		Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	Ve lehū
61a	Bākī	Açıl bāġın gül ü nesrīni ol ruhsārı görşünler Şalun serv ü şanevber şive-i refārı görşünler	Güzeller mihribān olmaz dimek yanlışdur ey Bākī Olur vallāhī billāhī hemān yalvarı görşünler	Gazel/ 5 Beyit		Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün	Ve lehū
61a-61b	Bākī	Künc-i ebrūsıñ hayāl it gūşe-i gülzārı gör Halka-i zülfün kıyās it tabla-i ‘aṭṭārı gör	Giceler ‘ays ü şafā-yı ceng ü nāy olmaz ‘aceb Şubḡ-dem Bākī derün-i dilden istiġfārı gör	Gazel/ 6 Beyit		Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	“Ve lehū” başlıġı altında yer almaktadır. Ayrıca şiiirin 3. beytinden itibaren devamı mecmūada tetimme olarak yer almaktadır.
61b	Bākī	Şalınan kūyunda ol serv-i simān-simā mıdır Gülşen-i cennetde şāh-ı şadre-i Ṭübā mıdır	Bākī dil-ħasteye cevr-i firāvān itmeden Kaşdıñ öldürmek mi yoḡsa nāz ü istiġnā mıdır	Gazel/ 5 Beyit		Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	“Ve lehū” başlıġı altında yer almaktadır. Ayrıca şiiirin 4. beytinden itibaren devamı mecmūada tetimme olarak yer almaktadır.
61b	Bākī	Şāh-ı gülde jāle düşmiş ğonce-i ra‘ nā mıdır Şāh elünde ya muraşşa‘ sāġar-ı şahbā mıdır	Dehre meftūn olma ey Bākī felek rām oldu ṭut Bī-vefā dünyā hele ben bildüğüm dünyā mıdır	Gazel/ 5 Beyit		Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	Ve lehū
62a	Bākī	Ruḡıñ ‘aksiyle şahın-ı dīde bāġ gülistānumdur Nihāl ser-bülendün haylıden ḡāṭır-ı nişanumdur	Yaşım deryādır ey Bākī içinde şāh-ı mercānı Hayāl-i naḡl-i bālā-yı nihāl-i ergüvānumdur	Gazel/ 5 Beyit		Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün	Ve lehū
62a	Bākī	Halka halka zülf kim ol ḡaṭṭı u ḡāl üstündedür Şekl-i ġarrādur mişāl-i bī-mişāl üstündedür	Çerḡ yüz döndürmeden gülşende ‘ays it Bākīyā Sebzeler zibā havālar i‘tidāl üstündedür	Gazel/ 8 Beyit		Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	“Ve lehū” başlıġı altında yer almaktadır. Ayrıca şiiirin 3. beytinden itibaren devamı mecmūada tetimme

							olarak yer almaktadır.
62a-62b	Bākī	Çapuşda sâ'îl olmak ğayra mihmân olmadan yeğdür Gedâ-yı kûyuy olmak Mışır'a sulţân olmadan yeğdür	Belâ küncünde her şeb girye vü âh itmek ey Bākī Ümid-i vuşlat-ı yâr ile şadân olmadan yeğdür	Gazel/ 5 Beyit		Mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün/ mefâ' ilün	“Ve lehü” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
62b	Ĥalīm	Ĥazân-âlüdedür reşk-i bahârân gördiğün yerler Mağarr-ı zâğdur şimdi gülistân gördiğün yerler	Ĥalīmā agladur ĥasret ile billâh bağdukça Beni cânân ile evvelki ĥandân gördüğü yerler	Gazel/ 5 Beyit		Mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün/ mefâ' ilün	Şiirin 4. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
62b	Ĥalīm	Sinede ol dâğlar kim bende vardur kimde var Nâr-ı 'aşşuñdan eşer kim bende vardur kimde var	İftihârimdur Ĥalīmā 'aşış olmak ol şehe Dilber-i 'âlî-güher kim bende vardur kimde var	Gazel/ 5 Beyit		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Ve lehü
63a	Ĥalīm	Seyr eyle o tıflı ki ne âfet olacağdur 'Älemle sermâye-i ĥayret olacağdur	Vağti ile ol mîr-i kelâmuy şu' arâdan Râğıb kadar âşârına rağbet olacağdur	Gazel/ 6 Beyit		Mef' ülü/mefâ' ilü/mefâ' ilü/fe' ülün	Ve lehü
63a	Ĥalīm	Bizi ol şeh nigâh-ı luţfa şâyân eylemişlerdür Bihamdillâh hele mümtâz-ı akrân eylemişlerdür	Ezelden rütbe-i vâlâ-yı 'uşşâkı iden tertîb Ĥalīmī taht-gâh-ı 'aşşâ sulţân eylemişlerdür	Gazel/ 6 Beyit		Mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün/ mefâ' ilün	“Ve lehü” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
63a-63b	Ĥalīm	Gelür mi yâdıma luţfuñla dilşâd oldıgum günler Anlamaz mı 'aceb 'aşşuñla mu' tâd oldıgum günler	Ĥalīmā tâb-ı ğam te' şîr kılmış cân-ı ĥussâda Benim sâye-nişin-i ĥadd-i şimşâd oldıgum günler	Gazel/ 5 beyit		Mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün/ mefâ' ilün	“Ve lehü” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiirin 3. beytinden itibaren devamı

							mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
63b	Hâlîm	Ol yâr dimiş ‘âşık-ı gam-hâr kimüñdür Elbette bilür ‘âşık-ı dildâr kimüñdür	Lâl oldı hâsedden bütün aḥbâb Hâlîmâ Luṭf eyle meded söyle bu güftâr kimüñdür	Gazel/ 5 Beyit		Mef’ ülü/mefâ’ ilü/mefâ’ ilü/fe’ ülün	“Ve lehü” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiiirin 5. beyti mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
63b	Hâlîm	Göñül bir tıfl gül-i ruḥsâr-ı müstesnâya ḥasretdür O bülbüldür ki güyâ gonce-i ra’ nâya ḥasretdür	Ser-i rāhında hāk olsa Hâlîm ol ḳadd-i şimşâduñ Yine dāmānıña yüz sürmeğe çün sāye ḥasretdür	Gazel/ 5 Beyit		Mefâ’ ilün/mefâ’ ilün/mefâ’ ilün/ mefâ’ ilün	Ve lehü
64b-64a	Hâlîm	Rüchānı anıñ süre-i ḥaṭṭuñda celidür Seyr it geliyor işte güzeller güzelidür	‘Arz eyleyüp aḥbâba didüm sâdece şî’ rüm Ma’ zür olsa dervîş Hâlîm ’in gâzelidür	Gazel/ 5 Beyit		Mef’ ülü/mefâ’ ilü/mefâ’ ilü/fe’ ülün	“Ve lehü” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
64a	Hâlîm	Hâlîmi ‘âlemde cānānum bilür bilmezlenür Ol tecāhül-pîşe sultānum bilür bilmezlenür	Şî’ rimüñ ta’ rife ḥâcet mi Hâlîmâ nüktesin Ol tecāhül-pîşe fettānum bilür bilmenlenür	Gazel/ 5 Beyit		Fâ’ ilâtün/fâ’ ilâtün/fâ’ ilâtün/ fâ’ ilün	“Ve lehü” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiiirin 4. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
64a	Hâlîm	Dil o leylî zülfe mecnün olduğın bilmez mi var ‘Aşkla ḥâlüm diğēr-gün olduğın bilmez mi var	Hicr-i la’ lüñle şu rütbe mest ü rüsvâdur Hâlîm Mübtelâ-ı cām-ı gülgün olduğın bilmez mi var	Gazel/ 5 Beyit		Fâ’ ilâtün/fâ’ ilâtün/fâ’ ilâtün/ fâ’ ilün	Ve lehü
64b	Raḥmî	Beni sanman cefâ-yı yârdan âzürde-ḥâtırdur Yanumda farkı yoḳ hiç cevri ile mihr u vefâ birdür	Uzatma ḳâmeti tatvîl-i güftâr itme ey Raḥmî Ḳalem ol serv-ḳaddiñ vaşf-ı refîrında ḳâşırdur	Gazel/5 Beyit		Mefâ’ ilün/mefâ’ ilün/mefâ’ ilün/ mefâ’ ilün	

64b	Rahmî	Zamân-ı ‘ıyd geldi yâr ihsân eylemez neyler Beni gül-büselere şād ü handân eylemez neyler	Bu nazm-ı dil-küşâyı güş idüp ol gönce-fem Rahmî Kemâl-i şevk ile çäk-i giribân eylemez neyler	Gazel/ 5 Beyit	Mefâ‘ilün/mefâ‘ilün/mefâ‘ilün/ mefâ‘ilün	“Ve lehü” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiiirin 3. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
64b-65a	Vesîm	Ruğların mir’ât-i İskender midür bilmem nedür Leblerün cām-ı mey-i Kevşer midür bilmem nedür	Lü’lü’-i ma‘nâ-yı silk-i lafza nazm itdüñ Vesîm Reşha-i kilk-i terün gevher midür bilmem nedür	Gazel/ 7 Beyit	Fâ‘ilâtün/fâ‘ilâtün/fâ‘ilâtün/ fâ‘ilün	Şiiirin 5. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
65a	Vesîm	Mihrüm ol mäh-ı cihân-ārâ bilür bilmezlenür Āfitābum zerresin a‘lâ bilür bilmezlenür	Ger tegāfül eylese gam çekme ol büt kim seni Ey Vesîmî zâr-ı bî-pervâ bilür bilmezlenür	Gazel/ 5 Beyit	Fâ‘ilâtün/fâ‘ilâtün/fâ‘ilâtün/ fâ‘ilün	“Ve lehü” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiiirin 5. beyti mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
65a	Şehrî	Dil-sitānum tıfl-ı ‘ismet-dāye bir maḥbūbdur Sāyesinden eyler istiḥyā ‘aceb maḥcūbdur	Ülfet-i Şehrî ’den ey ‘işret-güzinān el-ḥazer ‘Aşq-ı rāḥat düşmen-āsā ‘āfiyet-āşūbdur	Gazel/ 5 Beyit	Fâ‘ilâtün/fâ‘ilâtün/fâ‘ilâtün/ fâ‘ilün	
65a-65b	Şehrî	Dilberān seyr-i gülistān eylesün nevrūzdu ‘Āşqān sūz ile efgān eylesün nevrūzdu	Ḥazret-i paşā-yı ‘ālî-rütbe de Şehrî ’süne Tāze tāze luḥf u ihsān eylesün nevrūzdu	Gazel/ 5 Beyit	Fâ‘ilâtün/fâ‘ilâtün/fâ‘ilâtün/ fâ‘ilün	“Ve lehü” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.

65b	Hāzık	Dilrubāluḡ kāmrānuḡ tāze-perverlikdedür ‘İşve-gerlük dil-sitānlık tazelik terlikdedür	Maḡzen-i sırr-ı ilāhīdür derūn-ı sīnesi İftihārı Hāzık ’ın şānma sūḡan-verlikdedür	Gazel/ 7 Beyit		Fā’ ilātün/fā’ ilātün/fā’ ilātün/ fā’ ilün	Şiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmūada tetimme olarak yer almaktadır.
65b-66a	Hāmī	Açar zaḡm-ı derūnum girye-i mādāmdur demdür Beni rūsivā kılan bu dīde-i bed-nāmdır nemdür	Zuhūr-ı ḡaṡ dil-i dildārı nerm itmiş saḡa müjde Deḡül Hāmī nevid-i dil-küşā peygāmdur ḡamdur	Gazel/ 5 Beyit		Mefā’ ilün/mefā’ ilün/mefā’ ilün/ mefā’ ilün	Şiirin 4. beytinden itibaren devamı mecmūada tetimme olarak yer almaktadır.
66a	Nā’ ilī	Ey hūn-ı ciger şīşe-i çeşm-i teri ṡoldur Ārāyiş-i bezm-i ḡam olan sāḡarı ṡoldur	Ol Nā’ iliyā rābīta-perdāz-ı ma’ānī Naḡd-i sūḡan-i pākin ile defteri ṡoldur	Gazel/ 5 Beyit		Mef’ ulü/mefā’ ilü/mefā’ ilü/fe’ ulün	
66a	Nā’ ilī	‘İzārıḡ gül gül olmuş būsede dil dāḡ dāḡındur Ḥased ol bāḡbān-ı ‘aşka kim gül-çin-i bāḡındur	Bu hengām-ı se’ abda Nā’ ilī maḡbūb ile meyden Çemenler cūyda āyine-i naḡş-ı ferāḡındur	Gazel/ 5 Beyit		Mefā’ ilün/mefā’ ilün/mefā’ ilün/ mefā’ ilün	Ve lehū
66a-66b	Nā’ ilī	Kimiḡ kurbūndesūn şeb-zinde-dār-ı vuşlatıḡ kimdir ‘Azīmet-hān-ı Bercīs-iktidār-ı da’ vetin kimdür	Dü çeşmiḡ Nā’ ilī ’nün şimdi dāmānuḡ ṡutar ammā Girībān-ı girī-yi maḡşer ol iki āfetin kimdür	Gazel/ 5 Beyit		Mefā’ ilün/mefā’ ilün/mefā’ ilün/ mefā’ ilün	Şiirin 3. beytinden itibaren devamı mecmūada tetimme olarak yer almaktadır.
66b	Nā’ ilī	Sineden raḡtuḡı ey ḡam götür āfet yeridür Girye ṡūfān-gehidür āteş-i ḡasret yeridür	Söz daḡıḡ olmasa raḡbet mi bulur Nā’ iliyā Naḡm-ı pākūḡ budur insāf ki diḡḡat yeridür	Gazel/ 5 Beyit		Fe’ ilātün(Fā’ ilātün)/fe’ ilātün/ fe’ ilātün/ fe’ ilün (fa’ lün)	“Ve lehū” başlıḡı altında yer almaktadır. Ayrıca şiiirin 5. beyti mecmūada tetimme olarak yer almaktadır.
66b	Nazīf	Ḥalk o māhuḡ cevrine eyler fiḡān benden bilür Kendi ḡüsnüḡ şāyi’ itmişdür cihān benden bilür	Vaşf-ı la’ l-i ḡand-i yārinde ḡaḡḡına Nazīf ḡaḡḡına Dirse ‘ālem ṡūṡi-i şekker-feşān benden bilür	Gazel/ 5 Beyit		Fā’ ilātün/fā’ ilātün/fā’ ilātün/ fā’ ilün	
66b-67a	Nazīf	Ol mehūḡ diller giriftār-ı kemend-i müsıdır Şayd-ḡāh-ı şivede deşt-i fiten āhūsıdır	Nāzdan bilmem Nazīfā ḡāmetim ṡāḡ eyleyen Ol niḡāh-ı kec midür yoḡsa ḡam-ebrişıdır	Gazel/ 5 Beyit		Fā’ ilātün/fā’ ilātün/fā’ ilātün/ fā’ ilün	“Ve lehū” başlıḡı altında yer

							almaktadır. Ayrıca şiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
67a	Nazîf	Em la' lüñi gör kân-ı melâhat neye dirler Ruhsârını seyr eyle gör âfet neye dirler	Maqrûn-ı kerem eyle Nazîf kerem ile Bilmez misün ey meh ki 'inâyet neye dirler	Gazel/ 5 Beyit		Mef' ülü/mefâ' ilü/mefâ' ilü/fe' ülün	“Ve lehü” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiirin 4. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
67a	Nazîf	Yâr ile seyr-i gülistân idecek günlerdür Dil-i pejmürdeyi hândân idecek günlerdür	Hoçka-i la' liñi emdir ki Nazîf-i zârıñ Dil-i bîmârına dermân idecek günlerdür	Gazel/ 5 Beyit		Fe' ilâtün(Fâ' ilâtün)/fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün (fa' lün)	Ve lehü
67b	Nazîf	Başa bu hâr hâr-ı ağıyardandır şanma sendendür Şikâyet sevdiğüm gülden değüldür hep dikendendür	Vişâlin nüş-ı dârüdür Nazîf zâra sultânun Marîz-i pister-i 'aşka devâ dürc-i vatandandır	Gazel/ 6 Beyit		Mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün/ mefâ' ilün	Ve lehü
67b	Muhtlîş	Bih-i nañl-i 'aşk hâk-i pâk-i idrâkimdedür Sırr-ı şahbâ-yı mañabbet tâk-i idrâkimdedür	Muhtlîşâ medhüş-ı 'aşkam ben de bu meyhânededir Sırr-ı şahbâ-yı mañabbet tâk-i idrâkimdedür	Gazel/ 7 Beyit		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Şiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
67b-68a	Muhtlîş	Derd-i 'aşkuñ merd-i şahîb-i zür şeklin gösterür Geh Hülâgü gâhice Timür şeklin gösterir	Bir perî-ruhsâra çarpuldım ki Muhtlîş el-amân Şüretâ insândur ammâ hür şeklin gösterür	Gazel/ 8 Beyit		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Muhtlîş Dîvânçesi'nde bu gazel bulunamamıştır. Ayrıca “Ve lehü” başlığı altında yer alan bu şiirin 3. beytinden itibaren

							devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
68a	Luṭfî	Ruḥuṅ nâzende-i verd-i ter-i bâğ-ı leṭâfetdür Lebiṅ reşk-âver ḳand-ı neyistân-ı zarâfetdür	Kemâl ehlin idüp tenkîz naḳs ehlüḡ ider tekmiḻ Bu evzâ‘ sipihr-i pîrin âşâr-ı ḥazâkatdür	Gazel/ 5 Beyit		Mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün/ mefâ‘ ilün	Şiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır. Ayrıca şiirde şairin mahlası yer almamaktadır.
68a	Luṭfî	Şehridür ol ṭıfl-ı şöhret-gîr şehri-âşûbda Ḥübduḡ maḥbûbduḡ mergûbduḡ maṭlûbduḡ	Ḳuvve-i te‘şîr-i ḥüsnüḡden bu ḡonce lebler,ḡ Ṭab‘-ı şîrin nazm-ı rengin Luṭfi’ye mevḥûbduḡ	Gazel/ 5 Beyit		Fâ‘ ilâtün/fâ‘ ilâtün/fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	“Ve lehü” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
68b	Luṭfî	Ḥasretinle çeşmüm oldu büsbütün aḳṭâr-ı ṭâr Eylerüm her dem mekânüm olsa da ḡülzâr zâr	Luṭfiya ḳadr u kemâl ol rütbe ma‘düm oldu kim Ḥalk arasında ḡörinür söylemek eş‘âr ‘âr	Gazel/ 4 Beyit		Fâ‘ ilâtün/fâ‘ ilâtün/fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	Ve lehü
68b	Muḥliş	Söyleme ḥâlini aḥbâba yalandur dirler Yüri var aldayacaḡ bul da inandur dirler	Muḥlişâ ‘âdet-i ḥübân-ı Yemen bilmezler Yüri var aldayacaḡ bul da inandur dirler	Gazel/ 7 Beyit		Fe‘ ilâtün(Fâ‘ ilâtün)/fe‘ ilâtün/ fe‘ ilâtün/ fe‘ ilün (fa‘ lün)	Şiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
68b-69a	Nev‘î	Seniḡ maḥzûnuḡ olmaḡ baḡa şādân olmadan yeḡdür Ġamuḡla aḡlayup ellerle ḥandân olmadan yeḡdür	Şarâb-ı ‘aşḡ ile Nev‘î gibi mest ü müdâm olmaḡ Bütün bu lem‘a-i dünyâya ḥayrân olmadan yeḡdür	Gazel/ 5 Beyit		Mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün/ mefâ‘ ilün	“Ve lehü” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.

69a	‘Abdī	Mürğ-i dil uçdı yine bir konacaķ lāne arar Ĥāl-i cānāni ĥayāle getirüp dāne arar	‘ Abdiyā sen ne ararsun ‘acabā ‘ālemde Zāhidān şavma‘ a ‘uşşāķda meyhāne arar	Gazel/ 7 Beyit		Fe‘ ilātün(Fā‘ ilātün)/fe‘ ilātün/ fe‘ ilātün/ fe‘ ilün (fa‘ lün)	Şiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmūada tetimme olarak yer almaktadır.
69a-69b	Nūrī	Sākīyā geldi şitā bāde-i gül-fāmı getir Luţf idüp meclise ol şūĥ-ı mey-āşāmı getir	Telĥ idüp meclis fırķat-zedelükle Nūrī Kim didi kim saņa bu ‘aşıķı nā-ķāmı getir	Gazel/ 5 Beyit		Fe‘ ilātün(Fā‘ ilātün)/fe‘ ilātün/ fe‘ ilātün/ fe‘ ilün (fa‘ lün)	Şiirin 4. beytinden itibaren devamı mecmūada tetimme olarak yer almaktadır.
69b	Nūrī	Her ne dem el ĥançere ol āfet-i ĥoş-ĥū koyar Sīneme bir bergüzār ġamze-i dil-cū koyar	Sīne-i Nūrī ’durur amāc-ı peykān-ı sitem Yeter müjġānuĥ nūh dem yaya o meh-ebrū koyar	Gazel/ 5 Beyit		Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	Ve lehū
69b	Lebib	Şehr-i ĥüsne güller pūşeĥ ġālībā sūnbūlcidür Līk la‘ l-i ĥāl-i dārıĥ şormuşum fūlfulcidür	Ĥāme-i rumĥi‘ s-sebāk mizmār-ı belāġatdür Lebib Ṭab‘ -ı çālākuĥ anı iĥrāz iden evvelde zilcidür	Gazel/ 5 Beyit		Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	
69b-70a	Luţfī	Perçemūĥ cānā cebīn-i meh-mişāl üstündedür Sūnbül-i ter şafĥa-i bāġ-ı cemāl üstündedür	Luţfiyā dārū-yı sıĥĥat ĥaste-i hicrānuĥa Nūş-ı cān-baĥş meyi la‘ l-i zülāl üstündedür	Gazel/ 5 Beyit		Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	Şiirin 4. beytinden itibaren devamı mecmūada tetimme olarak yer almaktadır.
70a	Muĥliş	Her cāh-ı sa‘ ādetde bir başķa şafā vardur Her ‘izzet ü devletde bir başķa şafā vardur	Muĥliş vaţanınuĥ şevķi dilden giderür zevķi Ammā yine ġurbetde bir başķa şafā vardur	Gazel/ 9 Beyit		Mef‘ ülü/mefā‘ ilün/mef‘ ülü/mefā‘ ilün	Şiirin 7. beytinden itibaren devamı mecmūada tetimme olarak yer almaktadır.Ayrıca bu şiir Muĥlis Divānçesi’nde bulunamamıştır.
70a	Muĥliş	Bir ĥoş tekellüm eyler o āfet çıtır pıtır Pek datlu söyler itse de lüknet çıtır pıtır	Muĥliş sipend-i āteş-i ‘aşķ olmasa dilin Nazmuĥda olmaz idi bu ĥālet çıtır pıtır	Gazel/ 5 Beyit		Mef‘ ülü/fā‘ ilātü/mefā‘ ilü/fā‘ ilün	Ve lehū

70b	Nedim	Taḥammül mülküñi yıkdıñ Hülāgū Hān mısın kāfir Amān dünyāyı yaqdıñ āteş-i sūzān mısın kāfir	Nedimā zārı bir kāfir esir itmiş işitmişdüm Sen ol cellād-ı dīn ol düşmen-i imān mısın kāfir	Gazel/ 8 Beyit		Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/ mefā' ilün	
70b	Nedim	Ey şüh-ı kerem-pişe dil-i zār senüñdür Yok minnetin aslā Ey kân-ı kerem anda ne kim var senüñdür Pinhān u hüveydā	Bir büse-i cân-bağsına ver naqd-i hayātı Ger 'āqıl olursa Senden yanadur söz yine bāzār senüñdür Ey 'āşık-ı şeydā	Müstezād/5 Bent		Mef' ülü/mefā' ilü/mefā' ilü/fe' ülün Mef' ülü/feülün	Şairin mahlası şiirde son bentten bir önceki bente yer almaktadır.
71a	Mihri	Ey aşaf-ı dānā saña aḥvālim 'ayāndur Bī rayb ü gümāndur Teşrifüñi özler seni gözler ne zamāndur Elbetde bu cāndur	Hicriñle yamandur Ḥazm eylese de ḥasretiñi Mihri -i nāçār Mānend-i dil-i zār Teşrifüñi özler seni gözler ne zamandur Elbetde bu cāndur	Taḥmīs/4 Bent		Mef' ülü/mefā' ilü/mefā' ilü/fe' ülün	
71b	Nürî	Sākisi 'aceb nerede bu kâşāne kimiñdir Bî-maştaba ve bâde bu peymāne kimiñdir Bî-şāhid ü mey na'ra-i meştāne kimiñdir Yok şem' -i nümāyān bu pervāne kimiñdir Gencinesi nā-būd bu virāne kimiñdir	Gör Nürî bu gülzāra gelen mest ü ḥarābātı Āvāze-i zembür şanur kıh u rebābı Farq eylemez alsa ele cām ü ḥabābı Çok kimseyi gördüñ bu çerā-gāhda Nābî Bilmez ki kimiñ nānını berḥāne kimiñdir	Taḥmīs/5 Bent			
72a	'Adli	Söylesem derd-i derūnum baña dermān ağlar Eylese rāzımı gūş bülbül-i ḥandān ağlar Bāğ-ı cennetde olan ḥūr ile ḡilmān ağlar Rüz ü şeb idelerüm derdüñ ile kân ağlar Vākıf olan benüm esrāruma her ān ağlar	' Adliya āh ide gör geldi firāk eyyāmı Kalmadı ağlamadan gūş iden ol ālāmı Şerbet-i cām-ı şehādetden içüp gül-fāmı Derd ile rüyuna baqdukça senüñ İlḥāmî Gerçi ḥandān olur ammā ciger kân ağlar	Taḥmīs/7 Bent		Fe' ilātün(Fā' ilātün)/fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)	
72b	Muhlis	Teseddür-i bütān ertenk-i dilde hep münkaşdür Nice diğkatle baqđum içlerinde dilber üç beşdür Didüm ḥāşā ki anlardan biri dildāruma eşdür Göñül her dilberüñ meftūnu olmağ hayli serkeşdür	Yeterken Muḥliş'e endüh-i cevri ü nāz cānāne Felek bir miḥnet-i ḡurbet de taḥmül eyledi cāne 'Aceb mi çākî-i ceyb taḥammül itse dāmāne Ġam-ı hicrān ciger-i büryāne baht-ı yeter bir yāne Girībān-i ḥayālüm 'Ākifa vaqf-ı keşākeşdür	Taḥmīs/5 Bent		Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/ fā' ilün	Bu şiir Muhlis Divānçesi'nde bulunamamıştır.

		Ve lâkin ğamze-i fettâni bilmez misün ne dil-keşdür				
73a	Fuzûlî	Hâşilum berğ-i havâdisden melâmet dâğıdur Mesnedüm küy-ı melâmetde fenâ toprağıdur Zâr-ı gönülüm tende rindân-ı bilâd ü sâğıdur Raĥm kıl devletlü sulţânüm mürüvvet çâğıdur	Gör Fuzûlî 'nin ruĥ-ı zerdüñde eşk-i âlini Perde-i edbâra çekmiş şüret-i iĳbâlini Derd-mendüñdür 'inâyetler idüp şor ĥâlini Raĥm kıl şevketlü hunkârüm mürüvvet çâğıdur	Murabba/7 Bent		Mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün/ mefâ' ilün
73b	Sa' id	Raĳîb ol âfetüñ luţfiyla kesb-i ihtizâz eyler Beni ol bî-vefâ gördükce ĥayfâ ihtirâz eyler Bu günler serde bir şuhun hevâsı tenk-nâz eyler Yine bir dilberün 'aşkıyla dil-süz u güdâz eyler Ĥaĳîkatdür murâd ammâ ki izĥâr-ı mecâz eyler	Sa' idâ esb-i kilki 'arşa-i vaşfetde büyân it Du' â-yı devletün ref' -i icâbetgâh-ı Yezdân it Veliyyü' n-ni' metin şu emrini merhün-ı iz' ân it Hevâya şarf-ı evĳât eyleme taĥsîl-i ' irfân it Hüner erbâbını ' âlemde ' İzzet seref-râz eyler	Taĥmîs/6 Bent		Mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün/ mefâ' ilün
74a	Pertev Paşa	Ey gül-i ra' nâ seniñ çün zâr zâr oldum yeter Ĥâr-ı cevrünle cigerden zaĥm-dâr oldum yeter Ĥasretünle bülbül-i şürîde-kâr oldum yeter Şebnem-âsâ eşk-i bâr-ı intizâr oldum yeter Âĥ-ı şubĥ ile şabâ-veş bî-ĳarâr oldum yeter	Âĥ idüp oldum teslîm deşt-kird-i arzû Aĳlayup şebnem gibi gülzârı gezdüm sũ be-sũ Çaĳlayup cular gibi itdüm cihânı cüst ü cũ Şebnem-âsâ eşk-bâr-ı intizâr oldum yeter Âĥ-ı şubĥ ile şabâ-veş bî-ĳarâr oldum yeter	Muhammes/4 Bent		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün
74b	Pertev Paşa	Ey şâh-ı felek-i kevkebe devrân seniñdür Ey mihr-i mülk-i dâ' ire meydân seniñdür Eyvân-ı dil ü dîdede dîvân seniñdür Vâbeste cihân emriñe fermân seniñdür Fermân seniñ ĳul seniñ iĥsân seniñdür	Ĥurşîd-i zafer nâşiye-i nür-feşânuñ Âfâka resâ şensene-i şevket ü şânuñ Şân oldı ĳulun Pertev 'e iĥsân-ı nişânuñ Vâbeste cihân emriñe fermân seniñdür Fermân seniñ ĳul seniñ iĥsân seniñdür	Muhammes/4 Bent		Mef' ülü/mefâ' ilü/mefâ' ilü/fe' ülün
75a	Vâşîf	O zâlim kim beni zülfi gibi pür-pîc ü tâb ister Dilüm sîm-âb bî-ârâm-veş bir iztirâb ister Gehî bezminde talĳîf itmeden bezm-i şarâb ister Gözüm yaşın o mest-' işve hem-reng-i şarâb ister	Bu vîrân-ĥâne-i dil çekdi Pertev bunca germ ü serd Sirişk-i âteşinler gördi bunca âh-ı serd ü berd Yine bilmez hele vîrân ve ma' mür oldıñun bir ferd Yapılmazsa n'ola Vâşîf dil-i vîrân-ı ehl-i derd	Taĥmîs/5 Bent		Mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün/ mefâ' ilün

		Göğül mülkün hārāb derd-i ğam bağrum kebāb ister	Felek ehl-i dilün kāšāne-i qalbün hārāb ister				
75b	Nābī	Bāğ-ı dehrin hem bahāruñ hem hāzānuñ görmüşüz Biz neşāñın da ğamın da inkisāruñ görmüşüz	Kāse-i deryūzeve tebdil olur cām-ı murād Biz bu bezmüñ Nābiyā çok bāde-hāruñ görmüşüz	Gazel/ 6 Beyit		Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/ fā' ilün	
75b	Nābī	Çeh-i tārik-i firkatde hālāša fırsat el virmez Miyān-ı lüce-i hicrāna düşdük vuşlat el virmez	O istiğnā-fürüş çarsū-yı hüsñüñ ey Nābī Metā'-ı vaşlına cān nağdın itsen kıymet el virmez	Gazel/ 6 Beyit		Mefā' ilün/mefā' lün/mefā' ilün/ mefā' ilün	“Ve lehū” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiirin 3. beytinden itibaren devamı mecmuada tetimme olarak yer almaktadır.
75b	Nābī	İtmesün mü h'āhişüñ merhem dil-i bī-çāremüz Merheme hāmyāze-i hasret çekerken yāremüz	Mezheb-i ğayretde Nābī giryeye yoğdur yasāğ Çerh-i temkiniz sevābitdür bizüm seyyaremüz	Gazel/ 9 Beyit		Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/ fā' ilün	Ve lehū
76a	Nābī	Evşāf-ı maḥabbet dehen-i hāmeye şığmaz Ta' bīr-i mezāyā-yı nihān nāmeye şığmaz	Bir ğayri murāda tolanur himmet-i Nābī Her kām derün-ı dil-i ḥod-kāmiye şığmaz	Gazel/ 5 Beyit		Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/ fā' ilün	Ve lehū
76a	Nābī	Ḥayālün den gelür ğam hāñıra cānāneden gelmez Sitem hep āşinālardan gelür bīğāneden gelmez	N' ola küstāḥ olursa pīş-i güldē bülbül ey Nābī Mürā'āt-ı edeb dest-i dil-i mestāneden gelmez	Gazel/ 5 Beyit		Mefā' ilün/mefā' lün/mefā' ilün/ mefā' ilün	“Ve lehū” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiirin 3. beytinden itibaren devamı mecmuada tetimme olarak yer almaktadır.
76a-76b	Fuzūlī	‘Ālem oldı şād senden ben esir-i ğam henüz ‘Ālem itdi terk-i ğam bende ğam-ı ‘ālem henüz	Ey Fuzūlī eyledi her derde dermān ol tabīb Bu benüm zaḥmumdur ancak bulmadı merhem henüz	Gazel/ 7 Beyit		Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/ fā' ilün	Şiirin 7. beyti mecmuada tetimme olarak yer almaktadır.

76b	Fuzûlî	Fiğân kim bağrumuñ ol lâle-ruh kân olduğuna bilmez Ciger pergâlesinde dâğ-ı pinhân olduğuna bilmez	Şanur zâhir öztün hâlî hayâlünden âğlatdur bu Bu hayrân olduğunadır ki hayrân olduğuna bilmez	Gazel/ 7 Beyit	Mefâ' ilün/mefâ' lün/mefâ' ilün/ mefâ' ilün	Ve lehûdur. Şiirin son beytine mecmûada yer verilmemiştir.
76b	Fuzûlî	Başa bād-ı şabâ ol serv-i gül-ruhdan haber virmez Açılmaz gönce-i bahtum ümîdüm nañlı ber virmez	Fuzûlî dehrden kâm almağ olmaz olmayan giryân Şadef şu almayınca ebr-i nîsândan keder virmez	Gazel/ 5 Beyit	Mefâ' ilün/mefâ' lün/mefâ' ilün/ mefâ' ilün	“Ve lehû” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
76b-77a	Fehîm	Fâriğüz kayd-ı cihânda ‘ aşık-ı divaneyüz Âşinâya âşinâ bigâneye biganeyüz	Sâhîr-i mu' ciz gelemez şâ' ir-i şühuz Fehîm Ne füsûna mâ' ilüz ne râğıba efsaneyüz	Gazel/ 5 Beyit	Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Şiirin 4. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
77a	Pertev	Diyen var mı ‘ aceb ol gâmezeye mekkârluk bilmez Yâ ol çok başlı zülf-i kâfire gaddârluk bilmez	Gücenmem hâtırım rencide olmaz Pertev ol şüha Dañi pek tıfl-ı endek-sâldur dildârluk bilmez	Gazel/ 6 Beyit	Mefâ' ilün/mefâ' lün/mefâ' ilün/ mefâ' ilün	Pertev Dîvânı'nda bu gazel bulunamamıştır.
77a	Pertev	Gül-i dâğ ile serâpâ gülistân olsam eğlenmez Gülerken güldürürken belki giryân olsam eğlenmez	Niçün sen gizli gizli âh idersin böyle Pertev ben Eğer çâk-efgen ser-i ceyb-i efgân olsam eğlenmez	Gazel/ 6 Beyit	Mefâ' ilün/mefâ' lün/mefâ' ilün/ mefâ' ilün	
77a-77b	Sıdkî	Yârüm gibi bir dilber-i mümtâz ele girmez ‘ Âdât-ı kerîmâne-i ðannâz ele girmez	‘ Âşık çok olur dehrde ey gönce-fem ammâ Sıdkî gibi bir ‘ aşık-ı şehbâz ele girmez	Gazel/ 5 Beyit	Mef' ülü/mefâ' ilü/mefâ' ilü/fe' ülün	Şiirin 3. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
77b	Emîrî	Gönül her leyl hüsnüñ zülfüne ülfet-nümün olmaz Felâtün-ı hîred ser-geşte-i râh-ı zebün olmaz	Emîrî mû-şikâf-ı ma' rifet olmak gerek yoğsa Kişi taqlid-i eşkâl-mişâl zü-fünün olmaz	Gazel/ 5 Beyit	Mefâ' ilün/mefâ' lün/mefâ' ilün/ mefâ' ilün	Şiirin 5. beyti mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.

77b	Nābī	Qālā-yı cihān kerem-i nigāh itmege deġmez El virmedi dūnyāyı dīvān itmege deġmez	Nābī o perī itmeyicek nāmeye raġbet Ruḡsārını evrāq-ı siyāh itmege deġmez	Gazel/ 6 Beyit		Mef' ūlū/mefā' ilū/mefā' ilū/fe' ūlūn	
78a	Sa' id	Reh-i 'aṣḡa dūṣerüz 'azm-i beyābān ideriz 'Āqıbet Qays gibi çāk-i girībān ideriz	Ka' be-i kūyuḡa yārūḡ varırız 'ıyd ideriz Sa' idā cismimūzi yoluna qurbān ideriz	Gazel/ 7 Beyit		Fe' ilātūn(Fā' ilātūn)/fe' ilātūn/ fe' ilātūn/ fe' ilūn (fa' lūn)	
78a	Nāzif	'Aṣḡum gibi bir āteṣ-i seyyāle bulunmaz Ḥüsnūḡ gibi bir šu' le-i cevvēale bulunmaz	Dem-gerdedür ol deḡlü o ehvā-yı demi de Bağduqça Nazifā yine imāle bulunmaz	Gazel/ 6 Beyit		Mef' ūlū/mefā' ilū/mefā' ilū/fe' ūlūn	
78a-78b	Vālī	Her zamān hier ile nāṣād ki dirler o biziz Nāle vū āhda ūstād ki dirler o biziz	Vālīyā zemzeme-i ši' r ile pey-revlükde Ṣā' ir-i mu' cize-icād ki dirler o biziz	Gazel/ 5 Beyit		Fe' ilātūn(Fā' ilātūn)/fe' ilātūn/ fe' ilātūn/ fe' ilūn (fa' lūn)	Ṣiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmūada tetimme olarak yer almaktadır.
78b	Vālī	O çeṣm-i bī-amān ḡayfā nigāh-ı āṣinā bilmez Ḥazāqat iddi' āsun eyler ammā bir devā bilmez	Ṣaḡın incinme cevri ū nāz-ı bī-hengāmıḡa Vālī Daḡī bir āfet-i nevrestedür resm-i vefā bilmez	Gazel/ 5 Beyit		Mefā' ilūn/mefā' lūn/mefā' ilūn/ mefā' ilūn	"Ve lehū" başlıġı altında yer almaktadır. Ayrıca šiirin 4. beytinden itibaren devamı mecmūada tetimme olarak yer almaktadır.
78b-79a	Vālī	Qurbiyet-i gül bülbüle de ḡāre de qalmaz Hengām-ı tarab meste de ḡüṣyāra da qalmaz	Vālī nice bir girye vū āh u gile tā çend 'Ālem didüġüḡ ṣaḡa da dildāra da qalmaz	Gazel/ 6 Beyit		Mef' ūlū/mefā' ilū/mefā' ilū/fe' ūlūn	"Ve lehū" başlıġı altında yer almaktadır. Ayrıca šiirin 6. beyti mecmūada tetimme olarak yer almaktadır.
79a	Nā' ilī	Nesīm-i šubḡa refikız bahāra dek gideriz Havā-yı 'aṣḡa uyup kūy-ı yārūḡ gideriz	Felek girerse kefi Nā' ilī 'ye dāmānuḡ Senūḡle maḡkeme-i Girdiġār'a dek gideriz	Gazel/ 7 Beyit		Mefā' ilūn/fe' ilātūn/mefā' ilūn/fe' ilūn (fā' lūn)	"Ve lehū" başlıġı altında yer almaktadır. Ayrıca

							Şiirin 7. beyti mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
79a	Nâ' ilî	Ṭurra-i dilber gibi pür-tâbdur endişemüz Bâ' iş-i cem' iyyet-i aḥbâbdur endişemüz	Ma' ni-i rengin ile bâğ-ı süḥanda Nâ' ilî Bu şükûfte bir gül-i sîr-âdur endişemüz	Gazel/ 5 Beyit		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Ve lehü
79a-79b	Ḥâzık	Ḥayâl-i ḥâl-i ruḥsârûn dil-i pür-tâbdan çıkmaz O Hindü der ki âteş-gâh bir ilhâbdan çıkmaz	‘Azâb olmazsa Ḥâzık püte-i dâğ-ı derûnumda Zer-i ḥâlis-‘ ayyâr eşkimüz tizâbdan çıkmaz	Gazel/ 6 Beyit		Mefâ' ilün/mefâ' lün/mefâ' ilün/ mefâ' ilün	Şiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
79b	Şehrî	Ġamze-i bed-mest-i nâza söz atar âlüfteyüz Zülf-i pür-tâba perîşânluḡ şatan âşüfteyüz	N'ola Şehrî eylemezse zehri çeşminden ḥazer Ġamze-i bed-mest-i nâza ḥarf atar âlüfteyüz	Gazel/ 5 Beyit		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Şiirin 3. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
79b	Şehrî	Derûn-ı dâğ-dâğum ḡadr-i gül-berg-i semen bilmez Ne çâre bâğbân-ı dâğ olan seyr-i çemen bilmez	Dil-i Şehrî vü Şehrî bu cihân-ı bî-ḡarârîde Müsâfirdür mişâl-i rûz u şeb zevḡ-i vaṭan bilmez	Gazel/ 5 Beyit		Mefâ' ilün/mefâ' lün/mefâ' ilün/ mefâ' ilün	Ve lehü
80a	Vesîm	O mihrûn rûz u şeb ḥüsn-i edâsı artar eksülmez Ki bedr olduḡça meh elbet ziyâsı artar eksülmez	Şaḡın bûy-ı vefâ olmaz Vesîmâ lâle-ruḡlarda Büt-i nevreslerûn cevri ü cefâsı artar eksülmez	Gazel/ 7 Beyit		Mefâ' ilün/mefâ' lün/mefâ' ilün/ mefâ' ilün	
80a	Vesîm	Şâf-meşreb ‘âşıkuz bir yâra düşdi gönlümüz Şebnem-âsâ bir yüzi gülzâra düşdi gönlümüz	Âteş-i ‘aşḡ u maḡabbetle semender-veş Vesîm Bü'l-‘aceb pervâneyyüz kim nâra düşdi gönlümüz	Gazel/ 5 Beyit		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Ve lehü
80a-80b	Bâḡî	Dilâ bezm-i cihânda kimse âḡir pâyidâr olmaz Müdâm elden ayaḡı ḡoma fırsat ber-ḡarâr olmaz	Ol âhûyî saḡa şayd ola şanma iltiyâmından Öḡünce ḡaçar ammâ Bâḡîyâ âhir şikâr olmaz	Gazel/ 7 Beyit		Mefâ' ilün/mefâ' lün/mefâ' ilün/ mefâ' ilün	Şiirin 3. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.

80b	Bākī	Derd ü ğam bezmine kıaddüm gibi bir çeng olmaz Nāylar nālelerüm sâzına âheng olmaz	Âl ile ruĥlaruĥ alsun dil-i Bākī 'yi hemân Aña ey şüh-ı cihân böyle güzel reng olmaz	Gazel/ 5 Beyit		Fe' ilâtün(Fâ' ilâtün)/fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün (fa' lün)	“Ve lehü” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiiirin 5. beyti mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
80b	Bākī	Kızarur bâdeden ol nergis-i mestâne biraz Mey-i tâb içse göze mâ'il olur kıâne biraz	Nice bir daĥdaĥa-i baĥs ü cedel ey Bākī Varalum 'ayş idelim meclis-i rindâne biraz	Gazel/ 5 beyit		Fe' ilâtün(Fâ' ilâtün)/fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün (fa' lün)	Ve lehü
80b-81a	Ĥalim	Ol şeh aĥyârdan taĥlişe fırsat bekleriz Ġayret-i ĥaĥ tâ zühür idünce elbet bekleriz	Terbiyet kesb eyleyince ĥazret-i üstâddan Ben gedâsın sühanda hayli müddet bekleriz	Gazel/8 Beyit		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Şiiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır. Ayrıca şairin mahlası şiiirde bir önceki beyitte yer almaktadır.
81a	Ĥalim	Rüyuĥı seyr ideni vâlih ü ĥayrân buluruz Zülfüne düş olanı özge perişân buluruz	Gülünü aldıĥça Ĥalim gibi her dem deste Eşheb-ıtab'umuz oynatmaĥa meydân buluruz	Gazel/ 6 Beyit		Fe' ilâtün(Fâ' ilâtün)/fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün (fa' lün)	Ve lehü
81a-81b	Perteve Paşa	Va' d-i vişâli yâd hem eyler hem eylemez Bir sözle kıalbi şâd hem eyler hem eylemez	Gâhî sever seni geh eder iştikâ gönül Perteve 'le ittihâd hem eyler hem eylemez	Gazel/ 5 Beyit		Mef' ülü/fâ' ilâtü/mefâ' ilü/fâ' ilün	“Ve lehü” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
83b	Luĥfi	Dil-i süzânuma 'aşkından özge kâr u bâr olmaz Kudümün naĥd-i cândan ĥayrı bir lâyıĥ-ı nişâr olmaz	Nigâh-ı iltifâtuĥ bâz iderse siĥr-i perverle Kıoparur bir âşüb süziş-i çeşm-i füsün-kerle Mey-i gül-fâmı nüş-â-nüşa 'azm itse keremlerle	Tahmîs/5 Bent		Mefâ' ilün/mefâ' lün/mefâ' ilün/mefâ' i in	Mecmûada son bendin dört dizesi yazımıştır.

		Bu çār-ı ebrūvāndan hoşca bir naqş-ı nigār olmaz Hatt-ı ‘ānber-feşānuḡ mānī’ -i būs-ı ‘ izār olmaz Müsellemdür bu da‘ vā kim huṭūṭa i‘ tibār olmaz	Ne hācet def‘ a āsār-ı şudā‘ in cām-ı dīgerle O şūḡuḡ bāde-i ‘ aşkın için dilde ḡumār olmaz				
84a	Rıza	Gidüp peyk-i nesīm eğlendi mürġ-i nāme-ber gelmez Dimāġ-ı ḡāṭıra bŷy-ı peyāmından eṣer gelmez Reh-i ‘ aşk u belāda nice hiç ḡalbe keder gelmez Bu iḡlīm-i belāya biḡde bir ehl-i sefer gelmez ‘ Aceb yād illere dŷṣdüm ki aṣlā bir ḡaber gelmez	Ġam u endŷh u firḡat hep gider bir cām-ı vuṣlatla Taḡammŷl ḡıl nedŷr bu āh vāh envā‘ -ı zaḡmetle Periṣān-ı ḡāṭır olma ṣabr ḡıl çend rŷz-ı miḡnetle Giçer eyyām-ı firḡat göz yumup açmaḡ ḡadar gelmez	Tahmīs/5 Bent		Mefā‘ ilŷn/mefā‘ ilŷn/mefā‘ ilŷn/mefā‘ ilŷn	“Ve lehŷ” baṣlġı altında yer almaktadır. Ayrıca mecmŷada son bent dŷrt mısra olarak yer almaktadır.
84b	Pertev	Zerrīn ḡadeḡi neyleyem ol sīm-bedensŷz Ansız iemem badeyi ol ise de bensŷz abuk boziṣur sāz u sŷzŷ ya‘ nī dŷzensŷz Her vech ile ol şŷḡ gŷzel gerdeni betsŷz ḡulḡunda da ḡŷsnŷḡde de gŷyā ki dehensŷz	Erbāb-ı sŷḡan vaṣfına ṣaḡbān olayum ben Pertev gibi mŷstaġrak-ı iḡsān olayum ben Bir feyz-i meḡāsın hele ḡisān olayum ben Ġālib çalıṣur pīr u ‘ irfān olayum ben De ‘b-i şu‘ arā şŷyle ki durmazdı sŷḡansŷz	Tahmīs/7 Bent		Mef‘ ŷlŷ/mefā‘ ilŷ/mefā‘ ilŷ/fe‘ ŷlŷn	Pertev Divānı’nda ve Pertev Paṣa Divānı’nda bu ŷiir bulunamamıştır.
85a	Fuzŷlŷ	Mesken ṣaḡa ey bŷlbŷl geh şāḡ-ı gŷldŷr geh ḡafes Nice ‘ āṣıḡsun ki āḡından tutuṣmaz ḡār u ḡas	Ey Fuzŷlŷ ger sana cem‘ iyyet-i dildŷr merām Baġla bir dildāra gŷḡnlŷḡ ḡayriden peyvend kes	Gazel/ 7 Beyit		Fā‘ ilātŷn/fā‘ ilātŷn/fā‘ ilātŷn/ fā‘ ilŷn	
85a	Bāḡī	Pŷr-hevādŷr ney gibi ‘ aşḡuḡla ṭab‘ -ı pŷr-heves Derd-i dilden bā-haber ‘ ālemde yoḡ bir hem-nefes	Devr elinden Bāḡiyā ḡam çekme ‘ ālem bŷyledŷr Gŷl naṣīb-i ḡār u ḡas bŷlbŷl giriṣtār-ı ḡafes	Gazel/ 5 Beyit		Fā‘ ilātŷn/fā‘ ilātŷn/fā‘ ilātŷn/ fā‘ ilŷn	Şiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmŷada tetimme olarak yer almaktadır.
85a-85b	Vāṣıf	ḡurup ol mehle bu şeb ŷlŷfete bir bezm-i nefīs Eyledŷḡ cilve-geh-i ‘ aşḡı yeniden te ‘sīs	Cabā bir ḡahve-i taḡsīn aḡa benden Vāṣıf Kim uyup keyfe bu beṣ beytŷm iderse tahmīs	Gazel/ 5 Beyit		Fe‘ ilātŷn(Fā‘ ilātŷn)/fe‘ ilātŷn/ fe‘ ilātŷn/ fe‘ ilŷn (fa‘ lŷn)	Şiirin 4. beytinden itibaren devamı mecmŷada tetimme olarak yer almaktadır.
85b	Luṭṡī	Baṣına giymiṣ buġŷn gŷrdŷm o āfet sāde fes	Sāde-dildir ‘ āṣıḡān n‘ itsŷn nice ṣabr eylesŷn	Gazel/ 5 Beyit		Fā‘ ilātŷn/fā‘ ilātŷn/fā‘ ilātŷn/ fā‘ ilŷn	

		Başka güne hüsnüne virmiş tarāvet sāde fes	Eylemiş ol sāde-rūyı maḥz-ı hayret sāde fes				
87a	Hāmī	İşitdün bezme teşrif itmeden ol meh hirās itmiş Bizi aḡyār-veş ālūde bed-meşreb kıyās itmiş	Ne mümkündür iḳāmet mezra‘-ı ‘ālemde ey Hāmī Hilālün çerḡ-i diḡkān geşt-i zār-ı ‘ömre dās itmiş	Gazel/ 9 Beyit		Mefā‘ ilün/mefā‘ lün/mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün	
87a	Nābī	Çerḡün baña dil-cülüḡı zār itmek içinmüş Merhem görünen vaz‘-ı şikār itmek içinmüş	Mir‘ āt-i Skender deyü vaşf-ı itdüḡi ḡalkā Nābī beni pā-māl-i ḡubār itmek içinmiş	Gazel/11 Beyit		Mef‘ ülü/mefā‘ ilü/mefā‘ ilü/fe‘ ülün	Şiirin 9. beytinden itibaren devamı mecmūada tetimme olarak yer almaktadır.
87b	Fuzūli	Ey hoş ol mest ki bilmez ḡam-ı ‘ālem ne imiş Ne çeker ‘ālem için ḡam ne bilür ḡam ne imiş	Ey Fuzūli müje-i sāḡi-i sahbā bildün Tevbe kıl tā bilesün zevḡ u riyā hem ne imiş	Gazel/ 5 Beyit		Mefā‘ ilün/mefā‘ lün/mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün	Şiirin 5. beyti mecmūada tetimme olarak yer almaktadır.
87b	Fuzūli	ḡabāb-ı eşk-i ḡünin cismūmi elden nihān itmiş Belā-yı ‘aşk beni rüsvā-yı bī-nām ü nişān itmiş	Fuzūli ’den mizācın münḡarif gördüm bugün yarın Meḡer fırsat bulub bir şemme ḡāl-i dil beyān itmiş	Gazel/ 7 Beyit		Mefā‘ ilün/mefā‘ lün/mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün	Ve lehū
87b	Fuzūli	Bugün tıḡin çeküp çıkmışdur ol nā-mihribān ser- hoş Şaḡın ey raḡm iden cān ile kim ömr amān ser-hoş	Fuzūli ḡayr ile ḡalvet meḡer bezm itmiş ol gül-ruḡ Raḡib-i kec-revi gördüm bugün bārī yaman ser-hoş	Gazel/ 7 Beyit		Mefā‘ ilün/mefā‘ lün/mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün	“Ve lehū” başlıḡı altında yer almaktadır. Ayrıca şiiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmūada tetimme olarak yer almaktadır.
88a	Pertev	Çeşm-i şāhānesine ḡamze silāhdar olmuş Dürç-i derdānesine la‘l mūhürdār olmuş	Pertev ’in bu ḡazelin hayli beḡenmiş cānān Meclisinde bu gice şoḡbet-i eş‘ār olmuş	Gazel/ 5 Beyit		Fe‘ ilātün(Fā‘ ilātün)/fe‘ ilātün/ fe‘ ilātün/ fe‘ ilün (fa‘ lün)	Şiirin 3. beytinden itibaren devamı mecmūada tetimme olarak yer almaktadır.
88a-88b	Pertev	Dil-i bī-çāre bilmezlükle luḡfuḡ ilticā itmiş Amān ey ḡamze-i ḡün-ḡār ‘afv eyle ḡaḡā itmiş	Der-i cānāne Pertev ḡāl-i zār-ı iftirāḡından Teşekkī itmege gitmişdi varmış da şenā itmiş	Gazel/ 5 Beyit		Mefā‘ ilün/mefā‘ lün/mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün	“Ve lehū” başlıḡı altında yer almaktadır. Ayrıca

						şiiirin 5. beyti mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.	
88b	Pertev	O gül-ruhsâr bir mu'ciz eşer göstermek istemiş Leb-i huşkümde şeftâlû-yi ter göstermek istemiş	Maħal taħşîş kılmaz gelse bezme Pertev ol şûħa Meğer kim sinesi şadrında yer göstermek istemiş	Gazel/ 6 Beyit		Mefâ' ilün/mefâ' lün/mefâ' ilün/ mefâ' ilün	Ve lehü
88b	Emîrî	Zülfünle ser-i dillere sevdâ ola gelmiş ‘Uşşâk-ı melâmet-zede rüsvâ ola gelmiş	Birdir dü ğam ü şad bu fenâ içre Emîrî Geh girye vü geh ħande-i bî-câ ola gelmiş	Gazel/ 5 Beyit		Mef' ülü/mefâ' ilü/mefâ' ilü/fe' ülün	Şiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
88b-89a	Kâtib	Ne hoş çeşm-i ħumârıñı inķılâb-ı câma uydurmuş Leb-i la' l-i cemâlün ol şarâb-ı fâma uydurmuş	Perîşân ħâlini dildârına bildirme Kâtib Sirişk-i çeşm-i ħün ile yazub bir nâme uydurmuş	Gazel/ 5 Beyit		Mefâ' ilün/mefâ' lün/mefâ' ilün/ mefâ' ilün	Şiirin 4. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
89a	Fıtnat	Kenâr-ı ħatdan ol âfet ruĥ-ı pür-tâb göstermiş Seher-ġâh-ı ħüsünde mihr-i ' âlem-tâb göstermiş	Ĥaţtuġla ' âriżiñ ġülgünüñu vaşf eyleyüp Fıtnat Bahâristân-ı ma' nide ġüli şad-âb göstermiş	Gazel/ 5 Beyit		Mefâ' ilün/mefâ' lün/mefâ' ilün/ mefâ' ilün	
89a	Nâbî	Bilmemişdim vaşl-ı mevķûf ġam-ı hicrân imiş Ėonce-i maksûd zîb-i ġülşen-i ħırmân imiş	Zulmet içre Nâbiyâ ben Ĥıżr'dan aldum haber Âb-ı çeşme-i nâ-ümîd çeşme-i ħayvân imiş	Gazel/ 5 Beyit		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	
89a-89b	Nâbî	Açulmuş ġül ġül olmuş şafha-i rüyı semenlenmiş Letâfet kat kat olmuş ' âriżında ser-ber-piş	' Aceb mi ķâmet-i ma' nâya Nâbî olsa nâ-çesbân Ėubâr-âlûde olmuş câme-i ħâţır ġühenlenmiş	Gazel/ 7 Beyit		Mefâ' ilün/mefâ' lün/mefâ' ilün/ mefâ' ilün	Şiirin 3. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
89b	Sâmî	Zülf-i siyehi gerden-i billûra şarulmış Bir perdedür ol âyine-i nûra şarılımış	Sâmî o meh itdükde niġâh-ı ġazâb-âlûd Ėaşşâb-ı ecel ķabza-i sâţûra şarulmış	Gazel/ 5 Beyit		Mef' ülü/mefâ' ilü/mefâ' ilü/fe' ülün	Şiirin 3. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.

89b-90a	Re'fet	Dil âteş dîde âteş sine âteş vaşl-ı yâr âteş Gül âteş bülbül âteş gülşen âteş cüy-bâr âteş	N'ola yansam yakılısam Re'fetâ bezm-i maḥabbetde Ki 'aşk âteş mey âteş vaşl-ı yâr-i gülzâr âteş	Gazel/ 5 Beyit		Mefâ' ilün/mefâ' lün/mefâ' ilün/ mefâ' ilün	Şiirin 5. beyti mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
90a	Râgıb	İdüp piçîde zülfün hâl-i 'anber-fâma uydurmuş Sevâd-ı mülk-i ḥüsnün mâh-rüyum şâma uydurmuş	'Aceb mi pîr ü ebnâ-yı 'aşr olmuş ise Râgıb O da vâdî-i refâtırın bakup eyyâma uydurmuş	Gazel/ 5 Beyit		Mefâ' ilün/mefâ' lün/mefâ' ilün/ mefâ' ilün	
90a	'Abdî	Gezend-i âh-ı sinem 'arız-ı dildârı incitmiş 'Aceb bād-ı muḥâlif sebze-i gülzârı incitmiş	Heves-kârî-i icâd-ı sūhanla ' Abdiyâ şimdi Elümde nevk-ḥâme kâğıd-ı eş'ârı incitmiş	Gazel/ 7 Beyit		Mefâ' ilün/mefâ' lün/mefâ' ilün/ mefâ' ilün	Şiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
90a-90b	Ḥalîm	Dürdâne gibi dürleri ruḥsâra dökülmüş Şebnem midür ol mey kim gül-i gülzâra dökülmüş	Hicrân mı var âs ende Ḥalimâ yine bilmem Pür-dâğ-ı vücûduñ yine hep yara dökülmüş	Gazel/ 5 Beyit		Mef' ülü/mefâ' ilü/mefâ' ilü/fe' ülün	Şiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
90b	Ḥâzık	Var mıdur ğayrı güzellerde o mestâne bakış Öyle pākîze revîş öyle levendâne bakış	Dil-i dem-gerde-i Ḥâzık mı ḥalâs olsa gerek Ehvâmî düşürür dâm-ı ğazâlâna bakış	Gazel/ 5 Beyit		Fe' ilâtün(Fâ' ilâtün)/fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün (fa' lün)	Şiirin 4. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
90b	Vâlî	Var mı feleğin luṭf-i firâvânını görmüş Dil-h'âha muvâfiḳ olan iḥsânımı görmüş	Vâlî 'de bugün yine beşâsetden eşer var Beñzer ki bu şeb ḥâbda cânânımı görmüş	Gazel/ 5 Beyit		Mef' ülü/mefâ' ilü/mefâ' ilü/fe' ülün	
92a	Pertev	Ḥayret-zede-i ḥüsn iken zülfe ṭolandum Ruḥsârını andum Gencînede bir mâh-ı siyehle oyalandum Kâkülleri şandum	Aşkıñla gönül her ne dirse başa dutdum Ĝayrısın unuttum Rüsvây olub şimdiki renge boyandum Pertev 'den utandım	Müstezâd/5 Bent		Mef' ülü/mefâ' ilü/mefâ' ilü/fe' ülün Mef' ülü/feülün	
92b	Pertev	Ser tâ-be-ḳadem şu'le-i 'aşkâm şererüm yok Ammâ nelerüm var Yandı dil ü cânım ğam ile eşk-i terüm yok	Âlâyiş-i dünyâdan ibâ ideli ey dil V'ey Pertevî bî-dil Dibâ-yı zer-ender-zer-i mihre nazarum yok	Müstezâd/5 Bent		Mef' ülü/mefâ' ilü/mefâ' ilü/fe' ülün Mef' ülü/feülün	

		Dağı betirim var	Üstünde yerim var				
93a	Emîrî	Olmadı dil kayd-ı gîsü-yı dilârâdan hâlâş Bulmadı dîvânemüz zencîr-i sevdâdan hâlâş	Gör irâd-ı vaşlını hem maşraf-ı hicrânını Al Emîrî destine ol şüh-ı ra' nâdan hâlâş	Gazel/ 6 Beyit		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	
93a	Fıtnat	İcrâ-yı fûnûn çeşm-i siyeh-fâmına maşşüş İ' câz-ı Mesîhâ leb-i gül-fâmına maşşüş	Fıtnat cem-i devrândur alan destine şanma Keyfiyet-i şahbâyı cemünj câmına maşşüş	Gazel/ 5 Beyit		Mef' ülü/mefâ' ilü/mefâ' ilü/fe' ülün	Şiirin 3. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
94a	Fuzûlî	Kıl şabâ göğlüm perişân oldıgına cânâne ' arz Sûret-i hâlin bu vîrân mülkün it sulţânum ' arz	Ey Fuzûlî böyle pinhân dutma eşk-i âlünj Her reng ile eyle o gül-i hândâna ' arz	Gazel/ 7 Beyit		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	
94a	Bâkî	Âsitânunj hâkidür Firdevs-i a' lâdan gârağ Kâmetünjdür ravza-i cennetde Tübâ'dan gârağ	Bâkiyâ dil mülkünj dilber niçün târâc ider Pâdişâh olan nedür şehrini yağmadan gârağ	Gazel/ 5 Beyit		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Şiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
95a	Nâbî	Terk-i hâb-ı ' âfiyetdür ' aşık-ı bîmâra şart Ġayriden kat' -ı nazardur dîde-i nâcâra şart	Żuhr-ı fermânda olur Nâbî dem-i ifâsı rast Her cihetden istiķâmet oldı defterdâra şart	Gazel/ 6 Beyit		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	
95a	Şehrî	Sâķî-i dehrünj şu' ũri nâ-kes ikrâmı gâlağ Bezmi hoş-tertib ammâ gerdiş-i câmı gâlağ	İtmesün mü Şehrî hamyâze-keşân teslim-i rûh Sâķî-i dehrünj şu' ũru nâ-kes ikrâmı gâlağ	Gazel/ 5 Beyit		Fe' ilâtün(Fâ' ilâtün)/fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün (fa' lün)	Şiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
95a-95b	Bâkî	Şahn-ı gülşen mülk-i Bağdâd oldı âb-ı cüy Şağ Yâsemenler şu yüzinde seyr ider mânend-i bağ	Hatt-ı la' lün Bâkiyâ ol gonce-i nevrestenünj Seyr idenler didiler hândânın olmakdur bu hağ	Gazel/ 5 Beyit		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Şiirin 4. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
96a	Nâbî	Li' llâh ise va' zında eğer niyyet-i vâ' iz Kürsî-i semâvâta çıkar şöhret-i vâ' iz	Satmazsa eğer halka va[zî]feyle naşihat Nâbî o zamânlar bilinür kıymet-i vâ' iz	Gazel/ 6 Beyit		Mef' ülü/mefâ' ilü/mefâ' ilü/fe' ülün	

96a	Vesīm	Cānımuñ cevheri sultānum efendüm Hāfız ‘Ömrümün mā-ḥaşali rūḥ-ı pesendüm Hāfız	Cū gibi oldı revān pāyiñe rümāle Vesīm Verd-i ter ḥadd-i kavī serv-i bülendüm Hāfız	Gazel/ 6 Beyit		Fe‘ ilātün(Fā‘ ilātün)/fe‘ ilātün/ fe‘ ilātün/ fe‘ ilün (fa‘ lün)	Şiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
97a	Nābī	‘Āşığıña olur büse-i ruḥsār ile kâni‘ Dilber daḥī ol vechine rızā virse ne māni‘	Ümīdiñi pā-beste-i ye’s eyley Nābī İḥsān-ı Hūdā bir gün ider def‘-i mevāni‘	Gazel/ 5 Beyit		Mef‘ ülü/mefā‘ ilü/mefā‘ ilü/fe‘ ülün	
97a	Fuzūlī	Yār vaşluñ isteyen kesmek gerek cāndan ṭama‘ Her kişi ki vaşl-i yār ister keser andan ṭama‘	İster ol seng-i taḥassür-i dā’im-i ḥırāmāna düşsün Kes Fuzūlī dehrden ümīd-i devrāndan ṭama‘	Gazel/ 5 Beyit		Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	Şiirin 3. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
97a-97b	Şehrī	Ayrı düşdüm ol şeh-i ḥübāna itdüm el-vedā‘ Kāfir oldum gūyiya imāna itdüm el-vedā‘	Şanmayuñ Şehrī ğam-ı firḳatle ölmekden kaçır Cān nedür ben göz göre cānāna itdüm el-vedā‘	Gazel/ 5 Beyit		Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	Şiirin 5. beyti mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
97b	Vesīm	İtme ey dil o ḥaṭṭ u zülfi siyeh-fāma ṭama‘ Eyleme mürğ gibi dāne ile dāma ṭama‘	Mā’il-i şayd olur elbetde Vesimā şayyād Şeh-süvārım n‘ola itsem dil-i nā-kāma ṭama‘	Gazel/ 5 Beyit		Fe‘ ilātün(Fā‘ ilātün)/fe‘ ilātün/ fe‘ ilātün/ fe‘ ilün (fa‘ lün)	
98b	Fuzūlī	Gel ey rāḥat sanan eşbāb-ı cem‘ in kılma nādānluḳ Tarīḳ-i faḳrı dut kim faḳr imiş ‘ālemde sultanluḳ	Baḡa zulm-i şariḥ ol kāfir eyley kimse men‘ itmez Fuzūlī küfr olur mı ger disem yoḳdur Müselmanluḳ	Gazel/ 7Beyit		Mefā‘ ilün/mefā‘ lün/mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün	
99a	Fehīm	Oldi dilde mezheb-i ‘akl-ı taşarruf ber-ṭaraf Ba‘dezin dīvāne-i ‘aşkıñ tekellüf ber-ṭaraf	Dā’imā lebb be-leb ol gül Fehīm küstāḫ ile Ey gül-i bāḡ-ı ziyā luṭf it tekellüf ber-ṭaraf	Gazel/ 5 Beyit		Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	
99a	Rūḫī	Çünkü çıkdı ḥaḳqumuzda söylenen sözler ḥilāf Lāyık oldur ki ola ol meh bizümle sine-şāf	Ola şeh-i ḥüsne ğamz eyleyüp geçdükleri Var da şād ol Rūḫī çıkdı ḥaḳ ki cümle ḥilāf	Gazel/ 5 Beyit		Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	Şiirin 3. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
99a	Yahyā	‘Ārız-ı zibā ki virmiş ḥaṭṭ-ı müşkiniñ şeref	Güşvār edinmese dürr-i nazmıñı Yahyā o şāh	Gazel/ 5 Beyit		Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	

		‘ Aşık-ı müşkîniñ ‘ arâmı oldı ber-ţaraf	Ķadr u kıymet bulmaya ‘ âlemde mânend-i ħazef				
99b	Vesîm	Püşide itdi zülfiyle rüyün o mâh ħayf Āğuşa aldı ol mehi ebr-i siyâh ħayf	Ķulm eyleme Vesîmî dil-figâra ey perî Lâyık deĝül gedâya de pâdişâh ħayf	Gazel/ 7 Beyit		Mef’ ülü/mefâ’ ilü/mefâ’ ilü/fe’ ülün	
100a	Nâbî	Bir devlet için çerĥa temennâdan uşanduk Bir vaşl için aĝyâra müdürâdan uşanduk	Nâbî ile ol âfetüñ aĥvâlini naĥl it Efsâne-i Mecnün ile Leylâ’ dan uşanduk	Gazel/ 5 Beyit		Mef’ ülü/mefâ’ ilü/mefâ’ ilü/fe’ ülün	
100a	Nâbî	Neyleyem sâĝar-ı zîb-i keş yâr olmayıcaĥ Kim baĥar âyineye âyinedâr olmayıcaĥ	İstemez cennet-i rindânî ĥadeĥ-keş Nâbî Cilve-i keşti ile seyr-i ĥişâr olmayıcaĥ	Gazel/ 5 Beyit		Fe’ ilâtün(Fâ’ ilâtün)/fe’ ilâtün/ fe’ ilâtün/ fe’ ilün (fa’ lün)	“Ve lehü” başlıĝı altında yer almaktadır. Ayrıca şiirin 3. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
100a	Nef’ î	Yâre derdüm diyemem bezm-i şarâb olmayıcaĥ Cürmüm ikrâr idemem mest ü ĥarâb olmayıcaĥ	Sen bu rüsvâlıĝı ey Nef’ î ĥomazsın elden Yârdan sana yine ĥişm u ‘ itâb olmayıcaĥ	Gazel/ 5 Beyit		Fe’ ilâtün(Fâ’ ilâtün)/fe’ ilâtün/ fe’ ilâtün/ fe’ ilün (fa’ lün)	
100b	Pertev	Eşk-i çeşmüm Ķızıl Irmaĝı geĥer ĥân olarak Āb-ı Ceyĥün başar ĥün-ı dil ‘ ummân olarak	Gelmiyor peyk-i şabâ elde sitem-nâme-i yâr Ķandedür ĥâne-i Pertev deyü pürsân olarak	Gazel/ 5 Beyit		Fe’ ilâtün(Fâ’ ilâtün)/fe’ ilâtün/ fe’ ilâtün/ fe’ ilün (fa’ lün)	
100b	Sâmî	Ol bülbül-i ‘ aşksm ki gül ü yâsemenüm yoĥ Ol tûĝi-i güyâ-yı firâĥum ĥemenüm yoĥ	Pervâne-tabî’ at gönül ey Sâmî -i şeydâ Süzân olacaĥ meş’ ale-i encümenüm yoĥ	Gazel/ 5 Beyit		Mef’ ülü/mefâ’ ilü/mefâ’ ilü/fe’ ülün	Şiirin 3. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
100b-101a	Nâbî	Bilmem ki bu bâzâr-ı cihânuñ nesin alduk Hep bundadur esbâb-ı fenânuñ nesin alduk	Sermâye-i cân oldı revân küncüne Nâbî Bilsem arada sūd ü ziyânuñ nesin alduk	Gazel/ 7 Beyit		Mef’ ülü/mefâ’ ilü/mefâ’ ilü/fe’ ülün	Şiirin 5. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.

101a	Nā' ilī	Bakamaz rūyîḡa dil zūlf-i siyāh olmayıcağ Tāb-ı ḡusne virmez perdede āh olmayıcağ	Nā' ilī mu' terif olsa n' ola cürm-i ' aşka Yār cevri itmez o bî-dilde günāh olmayıcağ	Gazel/ 5 Beyit		Fe' ilātün(Fā' ilātün)/fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)	
101a	Vālī	Bir söz diyemem la' l-i mühennāsına lāyık Zirā ki gerek lafz olan ma' nāsına lāyık	Bu nev-ğazelim Vālī olur ḡucet-i da' vā Aḡa hek olursa eḡer imzāsına lāyık	Gazel/ 7 Beyit		Mef' ülü/mefā' ilü/mefā' ilü/fe' ülün	
102a	Pertev Paşa	ḡasretle buş şeb gāh uyudum gāh uyandum Hep ol mehi andum Eḡlence idüp ḡāb u ḡayālîḡ oyalandum Tā şubḡa dayandum	Naḡdīne-i cān elde gezüp dehrî tolaşdum Çok şūḡa sataşdum Pertev dil-i bî-çāreye bir çāre arandum Biḡ derd ḡazandum	Müstezād/5 Bent		Mef' ülü/mefā' ilü/mefā' ilü/fe' ülün Mef' ülü/feülün	
102a- 102b	Pertev Paşa	ḡülşende yine meclis-i rindān donansun ḡül devridür elde mey ḡülgūna to lansun Bir zevk idelüm cām-ı cemüḡ aḡzı şulansun Ol ḡonce-i ser-mest sabāh oldı uyansun Āyīne-i mül ḡül yüzünü ḡörsün uḡansun	Olduḡ bu gice biz bize ney-i mey ile dem-sāz Mey derdüme maḡrem idi ney āhuma hem-āz Pertev idelüm bülbül ile naḡmeye āḡāz Ol ḡonce-i ser-mest şabāḡ oldı uyansun Āyīne-i mül ḡül yüzünü ḡörsün uḡansun	Şarkı/ 4 Bent		Mef' ülü/mefā' ilü/mefā' ilü/fe' ülün	
102b	Pertev Paşa	Sevdi ḡöḡlüm ey melek-simā seni Ben ḡadar var mı seven eyā seni İsterüm bir laḡzacuk tenhā seni ḡaç ḡün oldı ḡörmedüm zirā seni	' Āşık-ı zāruḡ sezādur ḡat be-ḡat Ġayriler lāyık mı olmak mültefat Gel efendüm merḡamet ḡıl merḡamet ḡaç ḡün oldı ḡörmedüm zirā seni	Şarkı/ 4 Bent		Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/ fā' ilün	Ve lehü
103a	Fuzūlī	Cān virür rāyīḡa-i türbet-i pākūḡ ey tāk Nevverallāhu bike' l-arz seḡallāhu şerāk	Ey Fuzūlī ne bilür ehl-i vera' mey zevḡıḡ Enkera' l-ḡikmete men lāmeke cehlen vü nehāk	Gazel/ 5 Beyit		Fe' ilātün(Fā' ilātün)/fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)	
103a	Fuzūlī	ḡilāf-ı rāyüm ile ey felek medār itdūḡ Beni ḡül ister iken mübtelā-yı ḡār itdīḡn	Meḡer bilüdi Fuzūlī saḡa felek Ki vārını bu cihānuḡ yok i' tibār itdūḡ	Gazel/ 8 Beyit		Fe' ilātün(Fā' ilātün)/fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)	“Ve lehü” başlıḡı altında yer almaktadır. Fuzūlī Divānı'nda bu gazel bulunamamıştır.
103b	Fuzūlī	ḡıldı zūlfüḡ tek perīşān ḡālümü ḡālūḡ senüḡ	Sāye-veş çokdan Fuzūlī ḡāk-i kūyuḡ salaşur Ol ümīd ile ki bir ḡün ola pā-mālūḡ senüḡ	Gazel/ 7 Beyit		Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/ fā' ilün	Ve lehü

		Bir gün ol bî-derd sormazsun nedür hālūñ senūñ					
103b	Fuzūlî	Öyle ra‘ nâdur gülüm serv-i hırâmānuñ seniñ Kim gören bir kez olur elbetde hayrānuñ seniñ	Ey Fuzūlî eyle kim bîmār-ı derd-i ‘ aşksun Yoğdur ölmekden özge hiç dermānuñ seniñ	Gazel/ 7 Beyit		Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	Ve lehū
104a	Fuzūlî	Ne hoşdur ‘ arızuñ devrinde zülf-i ‘ anber-efşānuñ Bu devrānda ne hoş cem‘ iyeti var ol perişānuñ	Fuzūlî ‘ yi ayağdan şaldı bār-ı miñnet-i ‘ aşkuñ Niçün dutmazsun ey kâfir elini bir Müselmānuñ	Gazel/ 7 Beyit		Mefā‘ ilün/mefā‘ lün/mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün	Ve lehū
104a	Şehrî	Müjde ey girye hurūş eyledi ‘ ummān-ı sirişk Eyle tūfān-ı ciger ne ‘ şemi miñmān-ı sirişk	Eyledi gayret tavsiye dil-i zāra hücum Şehrî şimden girü dost-ı men vü dāmān-ı sirişk	Gazel/ 7 Beyit		Fe‘ ilātün(Fā‘ ilātün)/fe‘ ilātün/ fe‘ ilātün/ fe‘ ilün (fa‘ lün)	
104b	Nābî	Cismūñ gibi mest olmak için hāme mi düşdüñ ‘ Aksūñ gibi cām-ı mey-i gül-fāme mi düşdüñ	Ey gam yine mi hātır-ı Nābî ‘ de bulundun Kâfir yine sen kişver-i İslām‘ a mı düşdüñ	Gazel/ 5 Beyit		Mef‘ ülü/mefā‘ ilü/mefā‘ ilü/fe‘ ülün	
104b	Nābî	Bir zamān biz dañi hem-sohbet-i cānān idük Gülüne bülbül idük şem‘ ine pervāne idük	Nābiyā sākî-i gam eyledi kām-ı dil-i telh Bir zamān gerçi leb-ber-leb-i peymāne idük	Gazel/ 5 Beyit		Fe‘ ilātün(Fā‘ ilātün)/fe‘ ilātün/ fe‘ ilātün/ fe‘ ilün (fa‘ lün)	“Ve lehū” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiiirin 3. beytinden itibaren devamı mecmuada tetimme olarak yer almaktadır.
104b	Nābî	‘ Aşk-ı cān-süz benim hüsn-i cihān-tāb seniñ Gülhanum şu‘ le benim kaşuñ şād-āb seniñ	Hāk-i cismüm didi gerd-i reh-i yāre Nābî Dide-i hasm benim hātır-ı aħbāb seniñ	Gazel/ 5 Beyit		Fe‘ ilātün(Fā‘ ilātün)/fe‘ ilātün/ fe‘ ilātün/ fe‘ ilün (fa‘ lün)	Ve lehū
105a	Āgāh	Gülşende hāmūş ey gül-i handān kimi gördüñ Bu bağda bî-nāle vü efgān kimi gördüñ	Hayret-zede-i mihr-i ruhuñ gerçi ki çokdur Āgāh gibi bir vāle vü hayrān kimi gördün	Gazel/ 7 Beyit		Mef‘ ülü/mefā‘ ilü/mefā‘ ilü/fe‘ ülün	
105a	Āgāh	Kimse bilmez ben kadar zevk u temāşā kıymetüñ Lāle-i pür-hūn bilir dāmen-i sahrā kıymetüñ	Ṭavf iderken Ka‘ be küyuñ didi aña ey şanem Ka‘ be kaçdrüñ bilmeyen bilmez kenisā kıymetüñ	Gazel/ 5 Beyit		Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	“Ve lehū” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiiirin 3. beytinden

							itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
105a- 105b	Râmiz	Cânâ beni sen gûşe-i firkatde bırağduğ Ĥayfâ dil-i süzunda mı âteşlere yağduğ	Aldum haberi bâd-ı seher peyk-i şabâdan Râmiz gibi ey dil hele sen bizden uzakduğ	Gazel/ 7 Beyit		Mef' ülü/mefâ' ilü/mefâ' ilü/fe' ülün	Şiirin 5. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
105b	Yağyâ	Eğlenür seyr-i ruğnuğ fikriyle dil bayrama dek Yoğsa eylerdi sefer zülfüğ ġamıyla Şâm'a dek	Mâcerâyı hâk-i pâ-yı yâre tahrîr eyleme Ğitsün ey Yağyâ pesin ol serv-i sîm-endâma tek	Gazel/5 Beyit		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Şiirin 5. beyti mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
105b- 106a	Ĥâmî	Mest-i ' aşğ itdi bizi ruğsâresi bir kimsenüğ Bâdeye olmuş bedel nezzâresi bir kimsenüğ	Göğlümi aldı topuzla Ĥâmîyâ bir şeh-süvâr Zağm-dâr itdi dili ġaddâresi bir kimseniüğ	Gazel/ 7 Beyit		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Şiirin 7. beyti mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
106a	Bahâi	Geh bana geh ol Ĥançer-i bürrâne bağarsuğ Mağsüduğ eğer cân ise cânâne bağarsuğ	Söyleşmek olurdu ġam-ı miğnetle Bahâi Ammâ yine sen Ĥâtır-ı yârâne bağarsuğ	Gazel/ 7 Beyit		Mef' ülü/mefâ' ilü/mefâ' ilü/fe' ülün	
106a- 106b	Sâmî	Nedür sevda-yı bu pazâr-ı fenâda celb-i emvâlüğ Ġinâ virmez metâ' -ı müste' âri düğ-ı delâlüğ	Ne mümkün peyrev olmağ Nâbî-i üstâda ey Sâmî Sevâd-ı nâ-beçâdur meşğ-i şü-yı kilk-i etfâlüğ	Gazel/ 9 Beyit		Mefâ' ilün/mefâ' lün/mefâ' ilün/ mefâ' ilün	Şiirin 8. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
106b	Sâmî	Bu süziş girmedüğ yâr ile bârı ülfet itseydüğ O şem' -i Ĥüsn ile pervâne-veş germiyet itseydüğ	İderdüğ tâze tâze böyle nazm-ı dil-pesend inşâ Kühen vâdî-i şî' re biz de Sâmî rağbet itseydüğ	Gazel/ 6 Beyit		Mefâ' ilün/mefâ' lün/mefâ' ilün/ mefâ' ilün	Ve lehü
106b	Nürî	Mağbûb-ı mey nağl-i fevâkihle ÷onansuğ Câm-ı feleğün bezmümüze ağı şulansuğ	Āğüş-ı vişâle çek o meh-pâre-i Nürî Ağyar aşırup reşk ile kâne boyansuğ	Gazel/ 5 Beyit		Mef' ülü/mefâ' ilü/mefâ' ilü/fe' ülün	

106b-107a	Nūrī	Güllere virdi tarāvet jalesi bir kimsenūñ Bülbülü feryāda şaldı nālesi bir kimsenūñ	Düşdüğim sevdā irüşmez Nūrī şimdi tāzeden Oldı ‘aqlum tıfl-ı endek-sālesi bir kimsenūñ	Gazel/ 5 Beyit		Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	“Ve lehū” başlıđı altında yer almaktadır. Ayrıca şiiirin 3. beytinden itibaren devamı mecmūada tetimme olarak yer almaktadır.
107a	Nūrī	Gerdenin şubh-ı sa‘ādet-i şāmdur gīsülerūñ Mıhr-rüya perde-i ahşāmdur gīsülerūñ	Sırrı Paşa ‘uqde-i esrārını ħal itmesen Nūrī ’ye ħayret de evhāmdur gīsülerūñ	Gazel/ 7 Beyit		Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	“Ve lehū” başlıđı altında yer almaktadır. Ayrıca şiiirin 4. beytinden itibaren devamı mecmūada yine “Ve lehū” başlıđı altında yer almaktadır.
107a	Sa‘id	Senūñ ey necm-i Mirrīñ bī-amāndur çeşm-i cellāduñ Reh-i ‘aşq içre cānā reh-i zenāndur çeşm-i cellāduñ	Sa‘id -i nātuvānı yek nazarda eylemiş meftün Belā-i nā-gehān-ı ‘āşıkāndur çeşm-i cellāduñ	Gazel/ 5 Beyit		Mefā‘ ilün/mefā‘ lün/mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün	“Ve lehū” başlıđı altında yer almaktadır. Ayrıca şiiirin 4. beytinden itibaren devamı mecmūada yine “Ve lehū” başlıđı altında yer almaktadır.
107b	Bākī	Ėonceler içre nihān eyleme gül-i büse-terūñ Ya‘ nī seyr eyleyelüm sīneni çöz düğmelerūñ	Şi‘r-i Bākī ’ye kulağ tutmasa zāhid ne ‘aceb Söz güherdür ne bilür ħadrini nādān güherūñ	Gazel/ 7 Beyit		Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	
107b	Bākī	Şubh-ı vaşl-ı yārdür bezm-i şarāb itmek gerek Sāğar-ı zerrīni reşk-i āfitāb itmek gerek	Bākīyā mahşül-i ‘ömrün vaħtidür şimden girü Aħçe döküp dīdeden bir bir ħisāb itmek gerek	Gazel/ 5 Beyit		Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	Ve lehū
107b-108a	Bākī	Çeşm-i pür-ħünüm yolunda eşk-bār itsem gerek Ayağın tozuña gevherler nişār itsem gerek	Bezm-i kesretten çeküldi cām-ves Bākī göñül Tekye-i vaħdetde ‘uzlet iħtiyār itsem gerek	Gazel/ 6 Beyit		Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	“Ve lehū” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiiirin 3. beytinden

							itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
108a	Bākî	‘Âşık-ı bî-dillere cevri-i firāvân eyledüñ Müstedâm ol dostum luţf itdüñ ihsân eyledüñ	Bākî -i gül gibi handân itdüñ ol luţf ile Şoñra döndüñ mübtelâ-yı hâr-ı hicrân eyledüñ	Gazel/ 6 Beyit		Fâ‘ ilâtün/fâ‘ ilâtün/fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	“Ve lehü” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiiirin 4. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
108a- 108b	Nâ‘ ilî	Göñlüm gibi ey nâme gidüp yârda kaldıñ Baş üzre yerin var ham-ı destârda kaldıñ	Gitdüñ harem-i küyuna deryüzeye ey âh Sen de haber-i Nâ‘ ilî -i zârda kaldıñ	Gazel/ 6 Beyit		Mef‘ ülü/mefâ‘ ilü/mefâ‘ ilü/fe‘ ülün	“Ve lehü” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiiirin 6. beyti mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
108b	Vesîm	Yine ben hâkî teşrif eyledüñ cânım şafâ geldüñ Vişâle eyledüñ şâyeste cânânum şafâ geldüñ	Vesîm-âsâ metâ‘ -i cânı pây-endâza hâcet ne Tekellüf ber-ţaraf sulţân-ı zî-şânım şafâ geldüñ	Gazel/ 5 Beyit		Mefâ‘ ilün/mefâ‘ lün/mefâ‘ ilün/ mefâ‘ ilün	
108b	Nevresî	Silmeden göz yaşını ‘aşkun ile ağlayanuñ Vây ahvâline hâlüm saña bel bağlayanuñ	Gitdüñ harem-i küyuna deryüzeye ey âh Sen de haber-i Nâ‘ ilî -i zârda kaldıñ	Gazel/ 5 Beyit		Fe‘ ilâtün(Fâ‘ ilâtün)/fe‘ ilâtün/ fe‘ ilâtün/ fe‘ ilün (fa‘ lün)	Şiiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
109a	Sâ‘ib	Câme hâbuñdan çü kâldı bir seher ol mâh-tâb Bindi bir şabâ-refîtâra deprettdi rikâb	Bir tebsümle nigâh itdi o rûyî âfitâb ‘Âzim oldı câmi‘ e Allâhu a‘ lem bi’s-savâb	Gazel/12 Beyit	Ham mâ m- nâm e	Fâ‘ ilâtün/fâ‘ ilâtün/fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	

110a	Nābī	Ḥūn-ı dilūmi ḡonce-i cām eyledi bülbül Bezm-i güli nāleyle temām eyledi bülbül	Dün geldi şabā sahn-ı çemenden didi Nābī Ḥāk-i reh-i destūra selām eyledi bülbül	Gazel/ 6 Beyit		Mef' ulü/mefā' ilü/mefā' ilü/fe' ulün	Şiirin sonunda Sā'ib mahlası yer almaktadır.
110a	Nābī	Gāh olur emvāc-ı çerḡ ḡarkdan yemdür göñül Gāh olur bir kıatre-i nāçizden kemdür göñül	Güşe-i ebrusunun aḡyāra imāsin görüp Nābiyā bār-ı ḡirān-ı reşk ile ḡamdur göñül	Gazel/ 8 Beyit		Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/ fā' ilün	“Ve lehū” başlıḡı altında yer almaktadır. Ayrıca şiiirin 3. beytinden itibaren devamı mecmūada tetimme olarak yer almaktadır.
110a- 110b	Fehīm	Bahār irdi yine nevrüz eylesün bülbül Nevā-yı germine 'uşşākı pür-süz eylesün bülbül	Nesīm-i gülşen-i ṭab'ın Fehimā 'dan alup vāye Zibānuḡ naḡmesine vaşf-ı nevrüz eylesün bülbül	Gazel/ 5 Beyit		Mefā' ilün/mefā' lün/mefā' ilün/ mefā' ilün	Şiirin 4. beytinden itibaren devamı mecmūada tetimme olarak yer almaktadır.
110b	Ḥāzık	Gülistāni ser-ā-ser kapladı āvāzuḡ ey bülbül Nedendür oldu nāle rüz u şeb dem-sāzuḡ ey bülbül	Sarīr ḡāme-i Ḥāzık gibi āfāk-ḡir oldu Ne ḡaletdür şadā-yı naḡme-i şeh-nāzuḡ ey bülbül	Gazel/ 6 Beyit		Mefā' ilün/mefā' lün/mefā' ilün/ mefā' ilün	
110b	Nedīm	Hücüm-ı nāle-i şeb-ḡirden zālīm ḡaber-dār ol Beni bīmār-ı hicrān eyledüḡ sen daḡī bīmār ol	Nedimā 'nın budur maḡsūdı senden ey şeh-i ḡübān Beni bīmār-ı hicrān eyledüḡ sen daḡī bīmār ol	Gazel/ 5 Beyit		Mefā' ilün/mefā' lün/mefā' ilün/ mefā' ilün	
110b- 111a	Fuzūli	Hiç sünbül sünbül-i zülfüḡ gibi müşkīn deḡül Nāfe-i çini şaçın tek dirler ammā çin deḡül	Tā Fuzūli kāmēt-i ruḡsārına virmiş göñül Mā'il-i serv ü hevā-ḡāh-ı gül ü nesrīn deḡül	Gazel/ 5 Beyit		Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/ fā' ilün	Şiirin 3. beytinden itibaren devamı mecmūada tetimme olarak yer almaktadır.
111a	Raḡmī	Gel ey belā-yı dil-i zār-ı mest-mendüm gel Beni esīr-i firāk eyleyen efendüm gel	Ḥalimī sāye-i ḡaddiḡde ser-firāz eyle Riyāz-ı behçete ey serv-i ser-bülendüm gel	Gazel/ 5 Beyit		Mefā' ilün/fe' ilātün/mefā' ilün/fe' ilün	Bu gazel Ḥalim Giray Divānı'nda yer almaktadır.
111a	Ḥalim	Derd-i 'aşk ile beni eyledi bī-çāre güzel Raḡm ider mi 'acabā bu dil-i bīmāre güzel	Vaşf-ı ḡübān ile bir tāze ḡazel söyle Ḥalim Güş idüp nazmını meyl eylesün eş'āra güzel	Gazel/ 5 Beyit		Fe' ilātün(Fā' ilātün)/fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)	Ve lehū

111a-111b	Hāmī	Ger olduysa ‘āşık ruḥına al kıaranfil ‘Arz itmez idi dāğını her şāl kıarafil	Hāmī şeref-i ḥıdmete feyz isteyü geldi Destünđe yeter tuḥfesi beş dal kıaranfil	Gazel/ 5 Beyit		Mef’ülü/mefā’ilü/mefā’ilü/fe’ülün	Şiirin 4. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
111b	Nā’ilī	Āha ruḥşat virmesen āzürde olmazduḡ göñül Dönmesen hākistere efsürde olmazduḡ göñül	Nā’ilī -veş olmasan āb-ı ḥayat-ı ḡussa-nüş Zinde-i cāvīd olurduḡ mürde olmazduḡ göñül	Gazel/ 5 Beyit		Fā’ilātün/fā’ilātün/fā’ilātün/ fā’ilün	
111b	Nūrī	Şu’lelendür bezmi sākī cām eyle devrāna gel Ey büt-i tersā yeter nāz eyledüḡ meydāna gel	La’l-i nābuḡ ta’biye eyle niḡin-i bādeye Nūrī ’ye ey muḡ-beçe şun bir iki peymāna gel	Gazel/ 5 Beyit		Fā’ilātün/fā’ilātün/fā’ilātün/ fā’ilün	Şiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
111b-112a	Nābī	Fırkıatüḡ derdinden ey cān yüreḡüm kān oldu gel Gözlerüm yaşı cihānı dutdu tūfān oldu gel	Gerçi ḥandāndur ferahdan aḡzı açılmış gülüḡ ‘Andelībüḡ gözlerüḡ gör kim ne giryān oldu gel	Gazel/ 6 Beyit		Fā’ilātün/fā’ilātün/fā’ilātün/ fā’ilün	Nābī Dīvānı’nda bulunamayan bu şiirin 5. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır. Ayrıca şiirde şairin mahlası yer almamaktadır.
112a	Vāşif	Vaḡt-i hicrünü ile cānā gözlerüm kān oldu gel Cilve-i naḡş-ı hayālünü dilde pinhān oldu gel	Ey ḡadd-i ra’ nā nice Vāşif seni vaşif itmesün Nār-ı ‘aşkınlı ser-ā-ser cism-i büryān oldu gel	Gazel/ 5 Beyit		Fā’ilātün/fā’ilātün/fā’ilātün/ fā’ilün	Vāşif Dīvānı’nda bu gazel bulunamamıştır.
113a	Nābī	Es-selām ey server-i evlād-ı Ādem es-selām Es-selām ey bādī-i icād-ı ‘ālem es-selām	İşte geldi Nābī -i dil-ḡaste ḡāk-i pāyine Eyle zaḡm-ı cürmüne luḡfuḡla merhem es-selām	Gazel/ 7 Beyit		Fā’ilātün/fā’ilātün/fā’ilātün/ fā’ilün	
113a	Nābī	Bülbül-āsā bāḡ-ı küy-ı yāri seyrān eyledüm Görmedüm ol ḡonceyi çāk-i giribān eyledüm	Gülşen-i tab’ın yine bir ḡonce-i nevrestesin Nābiyā pīrāye-i destār-ı ‘irfān eyledüm	Gazel/ 5 Beyit		Fā’ilātün/fā’ilātün/fā’ilātün/ fā’ilün	“Ve lehü” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme

							olarak yer almaktadır.
113a-113b	Nābī	Gelün ey bâde-keşân ‘azm-i hārâbât idelüm Câyumuz dergeh-i Cemşid’e de işbât idelüm	Derdümüz hāvşala-i hâmeye şıgmaz Nābī Anı vâbeste-i hengâm-ı mülâkât idelüm	Gazel/ 5 Beyit		Fe‘ ilâtün/fe‘ ilâtün/fe‘ ilâtün/ fe‘ ilün	“Ve lehü” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiirin 5. beyti mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
113b	Nābī	Metâ‘ -ı vaşlıña naqd-i dil-i şeydâyı ben virdüm Ġurūr-ı hüsni bilmezken saña her cāyı ben virdüm	Cemin cem‘ iyyetün dildâra yâd itdüm didi Nābī O bezm erbâbına hem sâgar-ı şahbâyı ben virdüm	Gazel/ 5 Beyit		Mefâ‘ ilün/mefâ‘ lün/mefâ‘ ilün/ mefâ‘ ilün	Nābī Divânı’nda bu gazel bulunamamıştır.
113b	Râgıb	Mihr-hüsünü ğayırına dil-bend ü hayrân olmayam Bir de her bir şüret-i âyine raşşân olmayam	Şem‘ -i hüsni dilrubâdan olmayınca şu‘ le-tâb Râgıbâ pervâne-veş süzân u giryân olmayam	Gazel/ 6 Beyit		Fâ‘ ilâtün/fâ‘ ilâtün/fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	Şiirin 3. beyti mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
113b-114a	Râgıb	Ol kemân-ebrü ‘aceb bilmez mi nalân olduğum Nim-bismil-i nâvek-i ser-fiz-i müjgân olduğum	Çäre bilmez derd-i dil olmaz müyesser vuşlata Çok zamândur Râgıbâ bîmâr-ı hicrân olduğum	Gazel/ 7 Beyit		Fâ‘ ilâtün/fâ‘ ilâtün/fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	“Ve lehü” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiirin 5. beyti mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
114a	Şem‘ i	Râzıyum her ne kıllarsa baña serv-i semenüm Tîĝ-i cevr ile de şad pâre iderse kefenüm	Şem‘ i m güşe-i meyhâneyi virmem feleĝe Güşe-i bâĝ-ı cinândan baña yeĝdir vaţanum	Gazel/ 5 Beyit		Fe‘ ilâtün(Fâ‘ ilâtün)/fe‘ ilâtün/ fe‘ ilâtün/ fe‘ ilün (fa‘ lün)	
114a	Nedim	O düzd-i ğamze dutdı işte şad çäk itdi dāmānum Amān ey çeşm-i giryân bâri sen koyver giribānum	Nedimâ şi‘ rimi tertî iderdüm neyleyem ammâ Yaka nazmımdaki süz u güdâz evrâk-ı divānum	Gazel/ 5 Beyit		Mefâ‘ ilün/mefâ‘ lün/mefâ‘ ilün/ mefâ‘ ilün	
114a-114b	Nedim	Yine bālin-i hâb-ı ‘ işve-riz-i ser midür bilmem Henüz ol tıfl-ı nâzım naşş-ı gül-bister midür bilmem	Nedim ancak ‘aceb şirîn-edâsın vaşf-ı la‘ lünĝde Elünĝde hâme-i ma‘ nâ mı ya sükker midür bilmem	Gazel/ 6 Beyit		Mefâ‘ ilün/mefâ‘ lün/mefâ‘ ilün/ mefâ‘ ilün	“Ve lehü” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca

							şiiirin 4. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
114b	Nedîm	Neden âzürde olduĝ nâzenînüm bî-sebeb bilmem Beni öldürme ki lâyıķ mı tâ böyle ĝazab bilmem	Siyeh-i mest-i cünün-ı ‘ aşķ olan rüsvâ Nedîm’üm ben Eĝer küstâh isem ma’ zür dut resm-i edeb bilmem	Gazel/ 5 Beyit		Mefâ’ ilün/mefâ’ lün/mefâ’ ilün/ mefâ’ ilün	Ve lehü başlıĝı altında yer almaktadır. Nedîm Divânı’nda bu gazel bulunamamıştır.
114b	Vesîm	Söyle ey bâde ne ‘ âlemde ‘ aceb sultânüm ‘ Ömrümün mâ-ħaşalı rûh u revânım cânüm	Âh şad âh ki ser-pençe-i firķatle Vesîm Çâķ çâķ oldu ĝirîbânım ile dâmânüm	Gazel/ 8 Beyit		Fâ’ ilâtün/fâ’ ilâtün/fâ’ ilâtün/ fâ’ ilün	
115a	Ĥafîd	Mürĝ-i dil ol zülf-i siyeh-fâma düşürdüm Ĥâl-i ruĝunı dâne bilüp dâma düşürdüm	Ĥâbil mi Ĥafîda o mehin büsesin el-ħâķ İşler yaķışık düşdi de bayrama düşürdüm	Gazel/ 5 Beyit		Mef’ ülü/mefâ’ ilü/mefâ’ ilü/fe’ ülün	
115a	Ĥâmî	Zâhidâ ben de seniĝ gibi rezâlet idemem Meyyit ü hayye veşâyetle vekâlet idemem	Ĥâmîya itdi felek bâl ü perüm şikeste Hedef-i maţlaba ben şimdi işâbet idemem	Gazel/ 7 Beyit		Fâ’ ilâtün/fâ’ ilâtün/fâ’ ilâtün/ fâ’ ilün	Şiiirin 4. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
115a- 115b	Nażîf	Gülzâr-ı ruĝun ravza-i a’ lâya deĝişmem Bâlâ-yı ĝaddün ‘ ar’ ar u Tûbâ’ya deĝişmem	Ben cânı Nażîfa iderdüm çeşmine ĝurbân Ebrûlarını ĝurre-i ĝarrâra deĝişmem	Gazel/ 5 Beyit		Mef’ ülü/mefâ’ ilü/mefâ’ ilü/fe’ ülün	Şiiirin 5. beyti mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
115b	Fuzûlî	Yâr ĝâl-i dilümi zâr bilüpdür bilübem Dil-i zârumda ne kim var bilüpdür bilübem	Yâr hem-şoĝbetüm olmazsa Fuzûlî ne ‘ aceb Üzerine şoĝbetümi ‘ âr bilüpdür bilübem	Gazel/ 5 Beyit		Fe’ ilâtün(Fâ’ ilâtün)/fe’ ilâtün/ fe’ ilâtün/ fe’ ilün (fa’ lün)	
115b	Fuzûlî	Yandı cânüm hicr ile vaşl-ı ruĝ-ı yâr isterüm Derd-mend-i firķatüm dermân-ı didâr isterüm	Ey Fuzûlî istemez kimse rızâsıyla fenâ Ben ki bundan ĝayrı bilmeyen çâr nâ-çâr isterüm	Gazel/ 7 Beyit		Fâ’ ilâtün/fâ’ ilâtün/fâ’ ilâtün/ fâ’ ilün	“Ve lehü” başlıĝı altında yer alan şiiirin 3. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer

							almaktadır. Ayrıca Fuzûlî Dîvânî'nda bu gazel bulunmamıştır.
115b-116a	Ḥalîm	Baḡa ruḡṣat olurmuş yârdan güftâre bilmezdüm Görünce lâl olurdum 'aşk ile yalvara bilmezdüm	Bu mısra' la Ḥalîmâ eyledi Nuşret ben irşâd 'Alâkam bâ' iş-i tekdîr imiş dildâra bilmezdüm	Gazel/ 5 Beyit		Mefâ' ilün/mefâ' lün/mefâ' ilün/ mefâ' ilün	Şiirin 4. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
116a	Ḥalîm	Fâriğ oldı şimdi dil-i 'aşk bütândan sâdeyüm Ḥamdü lillâh kim kıyûd-ı şirkiden âzâdeyüm	Ba' dezîn bî-dil disün baḡa Ḥalîmâ ehl-i 'aşk Bir perî-veş aldı göñlüm âhı kim dildâdeyüm	Gazel/ 5 Beyit		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Ve lehû
116a	Nâ' ilî	Neşve-i ḥüsnüñi Yûsuf' da kemâhî göremem Rûtbe-i mihr-i cihân-tâbda mâhî göremem	Nâ' ilî -veş seni gördükçe perîşân oların Ḥam-ı zülfünde dil-i ḥâl-i tebâhî göremem	Gazel/ 5 Beyit		Fe' ilâtün/fe' ilâtün/fe' ilâtün/ fe' ilün	Şiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
116a-116b	'Abdî	Küy-ı cânâna bugün olsa idi bir gidenüm Acıyup söyler idi yandıḡı böyle benüm	Seng-i ḥârâ mı yâ âhın mı dili cânânın Âteş olsa eşer itmez ana ' Abdî sühanum	Gazel/ 7 Beyit		Fe' ilâtün(Fâ' ilâtün)/fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün (fa' lün)	Şiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
117a	Nedîm	Yeniden eski maḡabbetleri tecdîd idelüm Gel benim kaşî hilâlîm bize bir 'ıyd idelüm Seni bir câm-ı muşaffâ ile ḥurşîd idelüm Gel benim kaşî hilâlîm bize bir 'ıyd idelüm	Bezmümüz râyuñ ile reşk-i gülîstân olsun Ḥaste diller leb-i la' l-i şekker-efşân olsun İ' tizâr itme Nedîmâ saḡa ḡurbân olsun Gel benim kaşî hilâlîm bize bir 'ıyd idelim	Murabba'/5 Bent		Fe' ilâtün(Fâ' ilâtün)/fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün (fa' lün)	
117b	Ġalîb	Bir zamân görmedi hiç rû-yı şafâ-dîdelerüm Geçdi ey vâh bütün âh ile şâm ü seheri Oldı âteş-gede-i derd ü belâ şimdi yerüm Ḳalmadı âh ciger-süz ile tenden eşerüm Nice âh eyleyem âh yanuḡdur cigerüm	Baḡa düşmen olanuñ düşmeni Allâh olsun İşi ' âlemde bütün nâle vü cân-gâh olsun Câmı yansun düzaḡîler ile hem-dem olsun Ey göñül ḡânesinüñ yıḡımı bir âh olsun Nice âh eyleyem âh yanuḡdur cigerüm	Tahmîs/5 Bent		Fe' ilâtün(Fâ' ilâtün)/fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün (fa' lün)	

118a	Nābī	Esīr-i hicr bezm-i vuşlatıñ yād itmesün n' itsün Ĥayālünle dil-i virāneyi ābād itmesin n' itsün	Seniñ nā-gerde-i nādīde nāzuñ şevkine Nābī Bugüne ma' nī-i nā-güfte icād itmesün n' itsün	Gazel/ 5 Beyit		Mefā' ilün/mefā' lün/mefā' ilün/ mefā' ilün	
118a	Nābī	Yāre varsun peyk-i nālem āh u zārüm söylesün Āh-ı çeşm-i girye-i bī-intizārum söylesün	Bende yoğ kudret edāya harf-ı şevki Nābiyā Ĥāme-rengin-i şarır-i bī-ķarārum söylesün	Gazel/ 5 Beyit		Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/ fā' ilün	“Ve lehū” başlıđı altında yer almaktadır. Ayrıca şiiirin 4. beytinden itibaren devamı mecmūada tetimme olarak yer almaktadır.
118a	Nābī	Beni şād eylemedüñ sen dağı nā-şād olasun Şu' le-i āh-ı giribān gibi berbād olasun	Eylediñ Nābī -i bī-ķāreye çok cevr ü sitem Yoğ ümidüm ki mükāfātdan āzād olasun	Gazel/ 6 Beyit		Fe' ilātün/fe' ilātün/fe' ilātün/ fe' ilün	Ve lehū
118b	Nābī	Ey dil sitem-i dehrden āzād olamazsın Mādem ki saña dil dinilür şād olamazsın	Elbetde olursun yine bir āfete meftün Ĥālil budur ey Nābī şād olamazsın	Gazel/ 5 Beyit		Mef' ülü/mefā' ilü/mefā' ilü/fe' ülün	Ve lehū
118b	Nābī	Yārün reviş-i hoş-ribāsın ne bilürsün Sen mey-gedenin ' işve-nümāsın ne bilürsün	Dađl eyleme hiç kimsenüñ ahvāline Nābī Ol Ĥālik'in esrār-ıķne bilürsün	Gazel/ 8 Beyit		Mef' ülü/mefā' ilü/mefā' ilü/fe' ülün	“Ve lehū” başlıđı altında yer almaktadır. Ayrıca şiiirin 4. beytinden itibaren devamı mecmūada tetimme olarak yer almaktadır.
118b- 119a	Nābī	Ne dem ol şüh idüp geşt-i gülistān gösterür kendin Çemende gülde bülbül gibi nālān gösterür kendin	Şabāĥ āsā yüzi açık derünü pāk olan Nābī Yine gerdün gibi ālüde-dāmān gösterir kendin	Gazel/ 7 Beyit		Mefā' ilün/mefā' lün/mefā' ilün/ mefā' ilün	“Ve lehū” başlıđı altında yer almaktadır. Ayrıca şiiirin 5. beytinden itibaren devamı mecmūada tetimme olarak yer almaktadır.

119a	Nedim	Dirig āyine-āsā bulmadum yüz ser tırāşumdan Hürüş-ı āb-ı şemşir-i teğāfūl aşdı başımdan	Nedimā dahī cünbüş gelmedi ol tāk-ı ebrūya Nigün-şār oldu bin küh taḥammül-i irtı‘ aşumdan	Gazel/ 5 Beyit		Mefā‘ ilün/mefā‘ lün/mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün	
119a	Nedim	‘Ākıbet gönlüm esir itdüh o gīsülerle sen Ey ne cādusun ki āteş bağladuḡ mūlarla sen	Bü’l-‘aceb ‘ayyār imişsün gelsün ey kilik-i Nedim Çok tabi‘at ser-ḥoş eylersüh bu dārularla sen	Gazel/ 9 Beyit		Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	Ve lehū
119b	Nedim	La‘l-i nābuḡ çeşni-senc-i ‘itāb itmez misün Luḡf idüp kahr ile olsun bir ḥiṭāb itmez misün	Var mı bir luḡfuḡ Nedimī zārına ‘ıyd üstüdür Defter-i hicrānı sulṭānum hisāb itmez misün	Gazel/ 6 Beyit		Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	Ve lehū
119b	Fuzūli	N‘ola zāhid bilse küfr-i zūlfūḡ imān olduğuna Şimdi görmüşler midür kāfir Müselmān olduğuna	Ey Fuzūli ḥūblar vaşlına eylersen heves Güyyiā bilmez misin vaşl içre hicrān olduğun	Gazel/ 7 Beyit		Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	Şiirin 3. beytinden itibaren devamı mecmūada tetimme olarak yer almaktadır.
119b- 120a	Fuzūli	Kerem kıl kesme sāķi iltifātūḡ bī-nevālardan Elūḡnden geldiḡi ḥayrı dirig itme gedālardan	Fuzūli nāzeninler görsen izḥār-ı niyāz eyle Terahḡum umsa ‘ayb olmaz gedālar pādişāhlardan	Gazel/ 9 Beyit		Mefā‘ ilün/mefā‘ lün/mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün	“Ve lehū” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiirin 4. beytinden itibaren devamı mecmūada tetimme olarak yer almaktadır.
120a	Fuzūli	Görmesem her göz içinde ol gül-i ra‘ nā yüzün Göz yumınca eşk-i gülgünüm dutar dūnyā yüzün	Ey Fuzūli dūd-ı āhum tıre eyler ‘ālemi Görmesem bir laḡza ol māḥ-ı melek-simā yüzün	Gazel/ 7 Beyit		Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	“Ve lehū” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiirin 7. beyti mecmūada tetimme olarak yer almaktadır.
120a- 120b	Fuzūli	Yaḡma cānum nāle-i bī-iḡtiyārımdan şaḡın Dökme ḡānum āb-ı çeşm-i eşk-bārımdan şaḡın	Ey Fuzūli ḡanḡı maḡbūbı ki sevsen raḡmı var Kıl ḡazer ancak benüm bī-raḡm yārımdan şaḡın	Gazel/ 8 Beyit		Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	“Ve lehū” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiirin 8. beyti mecmūada tetimme

							olarak yer almaktadır.
120b	Fehīm	Rehne esbāb-ı rindān ol geçme bādeden Ol sebeble hem hālāş ol şıket-i seccādeden	İstimā' ı nidügin sāmān-ı rindi sūfiyā Ben Fehīmī mest-i ' aşk-ı bī-dil üftādeden	Gazel/ 5 Beyit		Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/ fā' ilün	
120b	Fehīm	Hışm ile çeşmüñ zebān-ı nālemi lāl itmesün Mürğ-i dest-i envār-ı dildür bī-per ü bāl itmesün	Çerh-i dün yā Rab Fehīmī ' aşık üftāde-veş Hiç mestī şehr-i rüsvāyide pā-māl itmesün	Gazel/ 5 Beyit		Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/ fā' ilün	“Ve lehū” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmuada tetimme olarak yer almaktadır.
120b	Rāmī	Hemān def' -i humār-ı kīne isün bī-melāl olsun Şarāb-ı hūn-ı ' aşk çeşmine kat kat hālāl olsun	Füsürde oldı tab' -ı Rāmī -i dem-serdi devrāndan Getür sākī ayağı müntakil-i bezm-i vişāl olsun	Gazel/ 5 Beyit		Mefā' ilün/mefā' lün/mefā' ilün/ mefā' ilün	
121a	Rāmī	Bir lahza nihān olsa o meh-rū nazarumdan Bī-zār olurum hāşılı nūr-ı başarımdan	Rāmī n' ola ' arz eyler isem herkese şif rüm Bāzar-ı belāğatda utanmam gevherümden	Gazel/ 5 Beyit		Mef' ülü/mefā' ilü/mefā' ilü/fe' ülün	Ve lehū
121a	Rahmī	Hemān ol māh ile bir ruhsat-ı rüz-ı vişāl olsun Baņa ey çerh-i zālim itdügin kat kat hālāl olsun	Olur bugün Rahmī zevk-bahşā-yı dimāğ-ı dil Hemān ol naḥl-i nāzik bādeli hüsni kemāl olsun	Gazel/ 5 Beyit		Mefā' ilün/mefā' lün/mefā' ilün/ mefā' ilün	
121a	Āgāh	Yārüm yār olsun da a' dā bildüğinden kalmasun İtmezüz terk-i temennā bildüğinden kalmasun	Didi bilmezlikle şordu hālümü Āgāh o şüḥ Bugün ülfet oldu ferdā bildüğinden kalmasun	Gazel/ 5 Beyit		Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/ fā' ilün	
121a- 121b	Hāmī	Öyle sūzān ol ki āteşhāneler reşk eylesün Āteş olsun şem' iyle pervāneler reşk eylesün	Hāmīyā bir kākül-i müşkine ol dil-beste kim Hālka-i zencirünje divāneler reşk eylesün	Gazel/ 5 Beyit		Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/ fā' ilün	Şiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmuada tetimme olarak yer almaktadır.
121b	Hāmī	' Arızuñ ' arz it güle gülşende zibālanmasun Serve göster kıddünji nāz ile ra' nālanmasun	Bülbül-i güyā gibi medh itse Hāmī kıddünji Lā[le]ler nāza gelüp güller muḥarrālanmasun	Gazel/ 6 Beyit		Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/ fā' ilün	“Ve lehū” başlığı altında yer

							almaktadır. Ayrıca şiiirin 5. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
121b- 122a	Hâmî	Dil yine pür-şerha-i âlâm mânend-i nigîn Muttaşıl dutsam elümde cām mânend-i nigîn	El kiri yüz karasıdır Hâmîyâ taḥsîlimüz Olmışuz farazâ ki şâhib-i nâm mânend-i nigîn	Gazel/17 Beyit		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	“Ve lehû” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiiirin 7. beytinden ve 15. beytinden sonra şiiirin devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
122a	Vâlî	Nesîm-i bü'l-heves gîsû-yı cānānumdan el çeksün Çeker bir gün nedâmet âh u efğānumdan el çeksün	İşitdüm dir imiş bād-ı şabāya söyle Valî 'ye Perişân eylerüm zülf-i perişānumdan el çeksün	Gazel/ 5 Beyit		Mefâ' ilün/mefâ' lün/mefâ' ilün/ mefâ' ilün	
122b	Bâkî	Ġam-ı ḥattıyla yâriḡ nice bir dil pür-melâl olsun Sür ey sâkî ayağı mür-i ġussa pây-mâl olsun	Dirîġ eyler mi Bâkî cānı kırbān olduġum senden Fedâ yolına vâri tek hemân 'ıyd-i vişâl olsun	Gazel/ 5 Beyit		Mefâ' ilün/mefâ' lün/mefâ' ilün/ mefâ' ilün	
122b	Nâ' ilî	Söyleḡ ol âfete dünyâyı ḡarâb eylesesün Sell-i seyfi-nigehi çesm-i 'itâb eylesesün	Nâ' ilî tâb ü teb nâyire-i hışm-ı Ĥudâ Hiçbir ferdi esîr-i teb ü tâb eylesesün	Gazel/ 5 Beyit		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Şiiirin 4. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
122b	Nâ' ilî	Oı ḡadeng-endâz-ı ḡüsnüḡ geçme yanından şaḡın Tîr-i bârâḡ-ı kemân-ebrevândan şaḡın	Nîş-i zehr-âlûd-ı peykân-ı ḡazâdur müdde'î Nâ' ilî 'nin zaḡm-ı şemşîr-i zebânından şaḡın	Gazel/ 5 Beyit		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	
122b- 123a	Nürî	Perde-i derd-i derūnum âh çıkmaz aradan Şaḡınur mihr-i ruḡuḡ çesmüm begim nezzâreden	Çesm-i mest-i ḡün-çegānıḡ cān ile kırbānidur Ḳaçma ey âḡū-nigāhum Nürî -i bî-çâreden	Gazel/ 5 Beyit		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Şiiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.

123a	Muḥliş	Çalış ğamgînler şād itmege şād olmak istersen Söndür kalb-i nāsı ğamdan āzāde olmak istersen	Ān ol Muḥlişā ğafletde nefs-i dūnuḡdan Vezāret mesnedinde mazhar-ı dād olmak istersen	Gazel/ 5 Beyit		Mefā' ilün/mefā' lün/mefā' ilün/ mefā' ilün	Şiirin 5. beyti mecmūada tetimme olarak yer almaktadır.
123a	Bahāi	Dağıtduḡ ḡāb-ı nāz-ı yāri ey feryād neylersün İdüp fitneyle dūnyāyı ḡarāb-ābād neylersün	Bahāi -veş deġilsün ḡābil-i feyz-şafāsında Tekellüf ber-ḡaraf ey ḡāḡır-ı nā-şād neylersin	Gazel/ 7 Beyit		Mefā' ilün/mefā' lün/mefā' ilün/ mefā' ilün	
123b	ḡanif	Derd-i dilden o da āġāh u ḡaber dār olsun İtdüġi luḡfu ḡadar sevdiçeġüm vār olsun	Dā'imā ḡazret-i ḡaḡ himmet-i merdān-ı ḡudā Her ḡuşuşda ḡanifa 'ya vefādār olsun	Gazel/ 5 Beyit		Fe' ilātün(Fā' ilātün)/fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)	
123b	Muḥliş	Dilrubāsın bī-vefāsın ey cefā-cū nev-civān Bī-vefāsın ey cefā-cū nev-civān ḡālüm yaman	'Aşka geldin çün hezār nāle-kār nev-bahār Çün hezār nāle-kār-ı nev-bahār her zamān	Gazel/ 8 Beyit		Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/ fā' ilün	“Ve lehü” başlıġı altında yer alan şiirin 5. beytinden itibaren devamı mecmūada tetimme olarak yer almaktadır. Ayrıca bu şiir Muḥlis Dīvānçesi'nde bulunmamıştır.
123b	Şānī	Gösterür mi 'acabā fazl-ı ḡudā rāh-ı vaḡan Dili firḡat-zede itdi n'idem eyvāh vaḡan	Nāvek-i zaḡm-ı sitem oldı kemāndār-ı göḡül Çekilür 'arşa gider şubḡ u mesā vāh vatan	Gazel/ 7 Beyit		Fe' ilātün(Fā' ilātün)/fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)	Şiirin 5. beytinden itibaren devamı mecmūada tetimme olarak yer almaktadır.
123b- 124a	Şānī	Dil ki ol yār-ı cefā-cūya niġāh itme diler Gülşen-i bāġ-ı İrem'dür baḡa vü billah vaḡan	Şāniyā itmez idüm bunca telāş-ı ġurbet Varaḡ-ı mihr-i vefā eylese āġāh vaḡan	Gazel/ 7 Beyit		Fe' ilātün(Fā' ilātün)/fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)	
124a	Rāmī	Olup 'uzlet-nişin-i firḡat ayrıldum o māhumdan 'Aceb mi nāle-veş āteş dökülse naḡl-i āhumdan	Meġer imdād-ı bād-ı maġfired der-kār ola yoḡsa Necāt ümīdi yoḡdur mevc-i girdāb-ı ġünahumdan	Gazel/ 5 Beyit		Mefā' ilün/mefā' lün/mefā' ilün/ mefā' ilün	Şiirde şairin mahlası yer almamaktadır.
124a	Luḡfi	Nāzeninüm nāz ile görürdüm gelür ḡammāmdan Dökülen devr mi 'araḡ mıdır ruḡ-ı gül-fāmdan	Ey ḡabībüm la' liḡ emdür Luḡfi -i dil-ḡasteye Bāde-i nābı şakinma mest-i mey-i āşāmdan	Gazel/ 5 Beyit		Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/ fā' ilün	

124a-124b	Luṭfî	Ḥūr mısın ey şūḥ perî mi ne gevhersün Bu ḥüsn ile ḥāşa dimem saña beşersün	Neşr it güher-i nazm-ı teri Luṭfî dehre Ey ḥāme çü miftāḥ-ı dürr-i genc-i hünersin	Gazel/ 5 Beyit	Mef' ülü/mefā' ilü/mefā' ilü/fe' ülün	Ve lehü
124b	Vesîm	Tā be-key burqa' -ı şerm ile bürünsün yürisün Cilve kılsun o perî-rüy görünsün yürisün	Vaşf-ı la' l-i leb ü ḳaddi ile Dīvān-ı Vesîm Ḥaşre dek şevk ile dillerde oğunsun yürisün	Gazel/ 6 Beyit	Fe' ilātün(Fā' ilātün)/fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)	“Ve lehü” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiirin 4. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
124b	Ḥalîm	‘Ālemi kırdıḡ geçürdün tıḡ ebrûlarla sen Mülk-i ḥüsne mâlik olduḡ zor bazûlarla sen	Hem-‘ inān olduḡ bu vādide Nedîm ü ‘ İzzet’e Raḡş-ı ṭab’ ın sür Ḥalîmâ esb-i cādûlarla sen	Gazel/ 6 Beyit	Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/ fā' ilün	
124b-125a	Ḥalîm	Ey göñül ben seni rüsvā ideyüm ‘ahd olsun Bāde-i ‘ aşḡ ile şeydā ideyüm ‘ahd olsun	Ben de bu nazm-ı nev-āyîni Ḥalîmâ yārünḡ Ḥāk-i dergāḡına ihdā ideyüm ‘ahd olsun	Gazel/ 5 Beyit	Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/ fā' ilün	“Ve lehü” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiirin 3. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
125a	Nābî	Ey nār-veş ol mäh-likādan mı gelürsün Ey hüdhüd-i ümid şabādan mı gelürsün	Nābî ğazeli gibi hoş-āyindelük var Ey bād-ı revān-baḡş Ruhā’dan mı gelürsün	Gazel/11 Beyit	Mef' ülü/mefā' ilü/mefā' ilü/fe' ülün	Şiirin 6. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
126a	Nābî	İdüp meyl-i sitem-i eşḡ ile āḡ alma gedālardan Şaḡın ey nev-nihālüm nā-sezā āb u hevālardan Yazıḡdur ṭutunma cām-ı luṭfuḡ mübtelālardan Kerem kıll kesme sākî iltifātıḡ bî-nevālardan Elinden geldiḡi ḡayrı dirîḡ itme gedālardan	Derünüḡ Nābîyâ āyine-i ruḡşār-ı zār eyle Dilüḡ tennür-ı āteş-ḡāne-i süz u güdāz eyle Lebüḡ ibrām-ı ḡarf-i vuşlatda tekrār bāz eyle Fuzûlî nāzeninler görsen izḡār-ı niyāz eyle Terahḡḡum umsa ‘ ayb olmaz gedālar pâdişāhlardan	Tahmîs/5 Bent	Mefā' ilün/mefā' lün/mefā' ilün/ mefā' ilün	

126b	Nürî	<p>Ṭa' n eyleme taṭvîl-i maḳâl eyledigümden Taḥḳîḳ-i mezâyâ vü melâl eyledigümden Biñ nükte-i yârûñ ḥayâl eyledigümden Maḳsad sen idüñ medh-i cemâl eyledigümden Ḳadrüm bilinür 'arz-ı kemâl eyledigümden</p>	<p>Başdursa n' ola nağmesini mürğ-i hezârîñ Taḥsîne sezâdur süḥan-ı dür-nişârîñ Ḳandı deheninden gicemiz Nürî nigârîñ Ağzın şuladır bu ğazelim Muḥlişâ yârîñ Naẓm-ı süḥanı âb-ı zülâl eyledigümden</p>	Taḥmîs/5 Bent		Mef' ülü/mefâ' ilü/mefâ' ilü/fe' ülün	
127a	Fuzûlî	<p>Bülbül-i dil gülşen-i ruḥşaruñ eyler arzû Ṭüṭî-i cân la' l-i şekker-bâruñ eyler arzû</p>	<p>Arzû-mend-i vişâlındin Fuzûlî ḥaste-dil Vaşluñ ister devlet-i didâruñ eyler arzû</p>	Gazel/ 7 Bent		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	
127a	Fuzûlî	<p>Ramazân oldı çeküp şâhid-i mey perdeye rû Mey için çeng tutup ta' ziye açdı ğisû</p>	<p>Ramazân oldı budur vehmi Fuzûlî'nin kim Nice gün içmeye mey zühd ile nâ-geh duta hû</p>	Gazel/ 8 Bent		Fe' ilâtün(Fâ' ilâtün)/fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün (fa' lün)	<p>“Ve lehü” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.</p>
127a- 127b	Nâbî	<p>Şaḳın terk-i edebden küy-ı Maḥbûb-i Ḥudâ'dur bu Naẓar-ğâh-ı İlâhîdür maḳâm-ı Muştafâ'dur bu</p>	<p>Mürâ'ât-ı edeb şartıyla gir Nâbî bu dergâha Meṭâf-ı ḳudsîyândur büse-ğâh-ı evliyâdur bu</p>	Gazel/ 5 Beyit		Mefâ' ilün/mefâ' lün/mefâ' ilün/ mefâ' ilün	<p>“Ve lehü” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.</p>
127b	Naẓîf	<p>Zevḳ-i lebün ey ğonce-dehen mül mi nedür bu Reng-i ruḥ-ı âlün 'acabâ gül mi nedür bu</p>	<p>Sebk itmede bu teng zemîn üzre Naẓîfâ Kilk-i siyehün zâde-i düldül mi nedür bu</p>	Gazel/ 6 Beyit		Mef' ülü/mefâ' ilü/mefâ' ilü/fe' ülün	<p>Şiiirin 6. beyti mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.</p>
128a	Nâbî	<p>Ḳalmadı râh-ı talebde ḥaṭar inşâ' allâh İderüz küy-ı murâda sefer inşâ' allâh</p>	<p>Olsa bir kerre vezân-ı bād-ı kerem ey Nâbî Ḳomaz âyine-i dilde keder inşâ' allâh</p>	Gazel/ 8 Beyit		Fe' ilâtün(Fâ' ilâtün)/fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün (fa' lün)	

128a	Nābī	Beni tefriķe olsa senden aġyār ittifāk üzre Ne bākım var ħulūş elbetde ġalibdir nıfāk üzre	Gören ol ġonce-i āġūş-ı perrānda ey Nābī Gül taşvirdür dırlar çekilmiş köhne řāk üzre	Gazel/ 5 Beyit		Mefā' ilün/mefā' lün/mefā' ilün/ mefā' ilün	Ve lehū
128a- 128b	Nābī	Müşk āy itdi dimāġ bād-ı ġisūlar yine Nāfe-rız oldı bu sevdālarla āhūlar yine	Ferş-i rāh olmak gibi bir nev-nihāle niyyetün Nābiyā ħālī deġöldür bu tekāpūlar yine	Gazel/ 7 Beyit		Fe' ilātün(Fā' ilātün)/fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)	“Ve lehū” başlıġı altında yer almaktadır. Ayrıca şiiirin 4. beytinden itibaren devamı mecmūada tetimme olarak yer almaktadır.
128b	Nābī	Nev-bahār oldı çemen-püş oldu şahrālar yine Cilve itdi sünbül-āsā serdih-i sevdālar yine	Nā' il oldum nīm-nigāh-ı iltifāta sehv ile Nābiyā sāde derünüġ oldı dūnyālar yine	Gazel/ 5 Beyit		Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/ fā' ilün	Ve lehū
128b	Nābī	Faşl-ı güldür idelüm seyr çemenden çemene Açalum çeşm-i temennāyı semenden semene	Nābiyā bezm-i meyde cānbāzluk eyler muşrıb Şıçrar āvāze-i sāz ile resenden resene	Gazel/ 5 Beyit		Fe' ilātün(Fā' ilātün)/fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)	Ve lehū
128b- 129a	Nābī	ġamuġla aġlamakda çeşm-i pür-nem kıanda ben kıanda Ĥırāş-ı sīnede pür-pençe-i ġam kıanda ben kıanda	Pür olsa ħoķķası eczā ile gerdünüġ ey Nābī Hezārān zaġm-ı nā-sūr ile merhem kıanda ben kıanda	Gazel/ 5 Beyit		Mefā' ilün/mefā' lün/mefā' ilün/ mefā' ilün	“Ve lehū” başlıġı altında yer almaktadır. Ayrıca şiiirin 4. beytinden itibaren devamı mecmūada tetimme olarak yer almaktadır.
129a	Fuzūli	Yine ol māh benim aldı kıarārum bu gice Çıkacaķdur feleġe nāle vü zārum bu gice	Vār idi şubġ-ı vişāline Fuzūli ümīd Çıkmasa ħasret ile cān-ı fikārum bu gece	Gazel/ 7 Beyit		Fe' ilātün(Fā' ilātün)/fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)	Şiiirin 7. beytinden itibaren devamı mecmūada tetimme olarak yer almaktadır.
129a	Fuzūli	Ĥazer kııl āh odundan cevriņi 'uşşāķa az eyle Ĥās ü ħāşāķı yaķma şu' lesinden iġtirāz eyle	Fuzūli cāna tapşurduġ ħayālün şimdi rüsvasın Şaņa kim der ki her nā-maġreme iřsā-yı rāz eyle	Gazel/ 7 Beyit		Mefā' ilün/mefā' lün/mefā' ilün/ mefā' ilün	Ve lehū

129b	Fuzûlî	Yâr rahm itdi meġer nâle vü efgânımıza Ki ħadem başdı bugûn külbe-i aġzânımıza	Dilberin cāna imiş ħařdı Fuzûlî gel kim Cān virüp dilbere minnet ħoyalum cānumuza	Gazel/ 7 Beyit		Fe‘ ilātûn(Fā‘ ilātûn)/fe‘ ilātûn/ fe‘ ilātûn/ fe‘ ilûn (fa‘ lûn)	Ve lehû bařlıġı altında yer almaktadır. Fuzûlî Divānı’nda bu gazel bulunamamıştır.
129b	Fuzûlî	Küfr-i zülfûn şalalı raġneler imānumuza Kāfir aġlar bu bizüm ħal-i periřānumuza	Ėam-ı eyyām Fuzûlî bize bî-dār itdi Gelmişüz ‘acz ile dād itmege sultānumuza	Gazel/ 6 Beyit		Fe‘ ilātûn(Fā‘ ilātûn)/fe‘ ilātûn/ fe‘ ilātûn/ fe‘ ilûn (fa‘ lûn)	“Ve lehû” bařlıġı altında alan şiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır. Ayrıca Fuzûlî Divānı’nda bu gazel bulunamamıştır.
129b- 130a	Fuzûlî	‘Āřıř oldur kim kılur cānım fedā cānānına Meyl-i cānān itmesûn her kim ki ħıymaz cānına	Hiġ kim cānān için cān virmeġe lâf itmesûn Kim gelüpdür bu şıfat ancak Fuzûlî řānına	Gazel/ 7 Beyit		Fā‘ ilātûn/fā‘ ilātûn/fā‘ ilātûn/ fā‘ ilûn	“Ve lehû” bařlıġı altında yer almaktadır. Ayrıca şiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
130a	Fuzûlî	Göġül tā var elinde cām-ı mey tesbîhi el urma Namāz ehline uyma aġlarıġla durma oturma	Fuzûlî behre vermez tā‘ at-i nākıs nedür cehdüġ Kerem ħıl zerk-i řā‘ at şüretinde ħaddin aşurma	Gazel/ 7 Beyit		Mefā‘ ilûn/mefā‘ lûn/mefā‘ ilûn/ mefā‘ ilûn	“Ve lehû” bařlıġı altında yer alan şiirin 5. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır. Ayrıca Fuzûlî Divānı’nda bu gazel bulunamamıştır.
130a	Āġāh	Süzişüm itme füzûn ħüsnine zînet virme Āteřüm baġa yeter sen de ħarāret virme	Yoġdur ebnā-yı zamānda reviş-i mihr ü vefā Hiġ Āġāh yoġ yere kendine zaġmet virme	Gazel/ 5 Beyit		Fe‘ ilātûn(Fā‘ ilātûn)/fe‘ ilātûn/ fe‘ ilātûn/ fe‘ ilûn (fa‘ lûn)	

130b	Āgāh	Cānā yeter aġyār ile hem-hānelük itme Güldürme saña ‘ālemi dīvānelük itme	Döndürme yüziñ cevri-i dilārādan Āgāh Kıl yāre fedā cānını cānāluk itme	Gazel/ 5 Beyit		Mef’ülü/mefā’ilü/mefā’ilü/fe’ülün	Ve lehū
130b	Fehīm	Varur zāhid ‘ibādet-hāneye meyhāneden sonra Koyar mestāne başuñ secdeye ammā neden sonra	Bu bezm-i dehre gelmez bir daġı mey-nüş-ı feyz-i ‘aql Fehīm ü şā’ir ü mestāne vü ferzāneden sonra	Gazel/ 9 Beyit		Mefā’ilün/mefā’lün/mefā’ilün/ mefā’ilün	Şiirin 4. beytinden itibaren devamı mecmūada tetimme olarak yer almaktadır.
130b- 131a	Rāġıb	Ťal’at-endāz oldı ol āfet gül-i ra’nālara Āteşinden düşdi gül gülşende dest ü pālara	Nev-tırāz remz ile Rāġıb gedāyı medh ider Cilve-nāz oldum bugün ben şāhid-i mīnālara	Gazel/ 5 Beyit		Fā’ilātün/fā’ilātün/fā’ilātün/ fā’ilün	Şiirin 4. beytinden itibaren devamı mecmūada tetimme olarak yer almaktadır.
131a	Rāġıb	Kaldı naqş-ı hātemin la’l-i dil-i ġam rişede Sevdüğüm bir taze sünböldür ço ħursun şışede	Ĥırka-püş hān-gāh-ı bi-niyāzıdır dilüm Rāġıbā itmez müdarā şeyhe de dervişe de	Gazel/ 6 Beyit		Fā’ilātün/fā’ilātün/fā’ilātün/ fā’ilün	Ve lehū
131a	Rāġıb	Sergirānluġ itme luġ it bu dil-i nā-şāduma Ġamze-i nāvek-feşānıñdur sebab pür-yāduma	Kaysu vü Ferhād’ın ġodum nāmin kitāb-ı kıssadan Şimdi ‘āşıkluġ benüm Rāġıb okunsun aduma	Gazel/ 5 Beyit		Fā’ilātün/fā’ilātün/fā’ilātün/ fā’ilün	Ve lehū
131a- 131b	Lebib	Olma Ferhād ey göñül yāriñ leb-i şirinine Ťāġ Ťayanmaz Ťişe-i teklif-i cevri-āyinine	Mest-i naġvetsin ā zālīm düşmen-i insāfsın Baġmaduñ bir kez Lebib ’uñ ħatır-ı ġam-ġinine	Gazel/ 9 Beyit		Fā’ilātün/fā’ilātün/fā’ilātün/ fā’ilün	Şiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmūada tetimme olarak yer almaktadır.
131b	Lebib	Ĥar atarsın dā’imā çeşm-i sūġan-güyā ile Pek kıyarsın ‘āşika zālīm bu istiġnā ile	Cevri-‘ālemde ġazel-ġuluk müfid olmaz Lebib ‘Arz-ıġāl it şadr-ı vālāya hemān şekvā ile	Kasīde/5 Beyit		Fā’ilātün/fā’ilātün/fā’ilātün/ fā’ilün	Ve lehū
131b	Lebib	Ĥulle-ber-düş-i ġnāyüm baġma ġiç noġşānuma Aġlasın virse felek almam ten-i ‘uryānuma	Oġusun görsün Lebib ehl-i hüner tanzir için Kıyd olunsun bu ġazel mecmū’a-i ‘irfānuma	Gazel/ 9 Beyit		Fā’ilātün/fā’ilātün/fā’ilātün/ fā’ilün	Ve lehū

131b-132a	Fārūḳ	Cennet görünür ādeme deġmen cevri olunca Ḥāl-i niġeh sīne-i ṣāfın öpülince	Bezminde ger ol şūḫ-ı gül-endām ise sāḳī Fārūḳ iġer bāde-i gül-fāmın ölince	Gazel/ 5 Beyit		Mef' ūlū/mefā' ilū/mefā' ilū/fe' ūlūn	Şiirin 3. beytinden itibaren devamı mecmūada tetimme olarak yer almaktadır.
132a	Pertev	Reşk ider ol māh-ı nev her dem hilāl ebrūsına Neyleyem dil mā' il olmuş dīde-i āhūsına	Yandurur cism-i za' ifiḡ ḥātır-ı Pertev -mişāl Kim baġam dirsen eġer ol sīne-i bī-mūsun	Gazel/ 5 Beyit		Fā' ilātūn/fā' ilātūn/fā' ilātūn/ fā' ilūn	Pertev Dīvām'nda bu gazel bulunamamıştır.
132a	Remzī	Dil virelden sen perī-rū kākül-i Leylā'lara Başın açık Mecnūn olup düşsem n' ola şahrālara	Dīdelerden eşk-i ḥasret Remzīyā bārān olup Ra' d-ı āhum berġ olunca ḳubbe-i mīnālara	Gazel/ 5 beyit		Fā' ilātūn/fā' ilātūn/fā' ilātūn/ fā' ilūn	
132a-132b	Remzī	Cām-ı çeşmān-ı siyeh-i mestūn süzince bādeyi Tā-be-key ḳān aġladursun ' aşıġ-ı üftādeyi	Ḥāl-i ruḥsārı boġaz kesmekdedür her dem işi Remzīyā gördüm yüze çıġmış ḥarāmī-zādeyi	Gazel/ 5 Beyit		Fā' ilātūn/fā' ilātūn/fā' ilātūn/ fā' ilūn	“Ve lehū” başlıġı altında yer almaktadır. Ayrıca şiirin 4. beytinden itibaren devamı mecmūada tetimme olarak yer almaktadır.
132b	Mülākī	' Ahdum olsun sāḳī-i bezm eyleyem cānāneyi Ḥasret ile sīneye çeksem gözi mestāneyi	Zülfüñe miskīn Mülākī bendedür meyli disem Baġla Mecnūn yerine ben ' aşıġ-ı divaneyi	Gazel/ 6 Beyit		Fā' ilātūn/fā' ilātūn/fā' ilātūn/ fā' ilūn	
132b	Şānī	Ḥāk-i kūyuḡ cilve-gāh-ı mihr-i raḥşān eyleme Ṭūṫiyā-yı dīdemi ḥāk ile yeksān eyleme	Dil-pesend-i ' ālem olmak istemezsen Şānīyā Kendüñi ḥıdmet-güzār-ı ehl-i ' irfān eyleme	Gazel/ 7 Beyit		Fā' ilātūn/fā' ilātūn/fā' ilātūn/ fā' ilūn	
132b-133a	Fıṫnat	Güller kızarur şerm ile ol ġonce gülince Sünbül ḥam olur reşk ile kākül bükülince	Cān virmek ise ḳaşdın eġer ' aşġ ile Fıṫnat Ḥāk-i der-i dildārdan ayrılma ölince	Gazel/ 5 Beyit		Mef' ūlū/mefā' ilū/mefā' ilū/fe' ūlūn	Şiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmūada tetimme olarak yer almaktadır.
133a	Bāḳī	Arzū eyler kemend-i kākül cānāneyi Baġlaşaḡ zencīrler ṫutmaz dil-i dīvāneyi	Zāhidā' aşġ iġre te ' şir eylemez Bāḳī 'ye pend Mest-i lā-ya' kil bilürsün diñlemezs efsāneyi	Gazel/ 6 Beyit		Fā' ilātūn/fā' ilātūn/fā' ilātūn/ fā' ilūn	Şiirin 5. beytinden itibaren devamı

							mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
133a	Bâkî	Açılsa önce mânend-i leb-i la' l-i nigâr olsa Şaçılsa hürde-i pîrûze şahrâ sebze-zâr olsa	Piyâle dönse ey Bâkî yine gül duruşını görse Kenâr-ı cûda 'aış ittdükçe dilber der-kenâr olsa	Gazel/ 5 Beyit		Mefâ' ilün/mefâ' lün/mefâ' ilün/ mefâ' ilün	Ve lehû
133a- 133b	Bâkî	Devr-i gül eyyâm-ı 'aış u nûş-ı şahbâdur yine Mevsim-i gül-geşt-i bâğ u seyr-i şahrâdur yine	Leblerûñ vaşfında şeker-rîz olub güftâr ider Bâkî -i şîrin-sûhan tûñi-i güyâdur yine	Gazel/ 5 Beyit		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	“Ve lehû” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
133b	Sa' id	Olmadı dilden gamuñ n' ittümse zâ' il çâre ne İhtiyârsız olmuşum sen şûha mâ' il çâre ne	Kâkül-i ham-der-ham-ı cânâne dil virmiş Sa' id Kâbil-i hal olmadı gitdi bu müşkil çâre ne	Gazel/ 5 Beyit		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Şiiirin 5. beyti mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
133b	Sa' id	Çok söz var idi yâre mağâlüm yüze gelse Söz yok mı o bî-rahm ü cefâyâ söze gelse	Mağbûbı olur idi Sa' id 'in ol cefâ-cü İqbâli müsâ' id olarak yüz yüze gelse	Gazel/ 5 Beyit		Mef' ülü/mefâ' ilü/mefâ' ilü/fe' ülün	Ve lehû
133b- 134a	Nazîf	'Ârızı kan ağladur dehrin gül-i ra' nâsına Çeşmi nâz eyler cihânun nergis-i şehlâsına	Eylemem ümîd-i rahm ol bî-mürüvvetden Nazîf Pâyimâl olsa vücûdum esb-i istignâsına	Gazel/ 6 Beyit		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Şiiirin 3. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
134a	Nazîf	Ebrûvân tuğrâ çekilmiş hüsünün ' unvânına Hatt-ı nev güyâ nişân olmuş pür-eşânına	Kime dūş nâza sultânun bu gülgün câmeyi Girme kırbânun olam girme Nazîf' in kânına	Gazel/ 5 Beyit		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	“Ve lehû” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.

134a	Vāşıf	Bu ŧeb tutuŧur durur derŭn velvelelerle ŧāhin-ŧeh-i ‘ aŧk itdi sefer meŧ‘ alelerle	Her ŧeb ekeyŭm sĭneme ben yāri de Vāşıf Sen al gine hoŧ ŧimdiye ursun helelerle	Gazel/5 Beyit		Mef‘ ŭlŭ/mefā‘ ilŭ/mefā‘ ilŭ/fe‘ ŭlŭn	
134a	Muħliŧ	Yā Rab dŭār olur mıyum ol serv-āmete Yoħsa bu ħasret bŭyle alur mı kıyāmete	Es‘ ad tecāvŭz eyleme ħarrı ŧudā‘ olur Nev‘ ā ri‘ āyet ile rŭsŭm-ı itā‘ ate	Gazel/10 Beyit		Mef‘ ŭlŭ/fā‘ ilātŭ/mefā‘ ilŭ/fā‘ ilŭn	ŧiirin 9. beytinden itibaren devamı mecmŭada tetimme olarak yer almaktadır.
134b	Muħliŧ	Gitdi am unki viŧāl-i yār geldi ħātırı Neyleyem amdan dil-i āgyār geldi ħātırı	Muħliŧā sen de ŧu‘ ŭr eylerken efkār-ı gŭnāh İsm-i pāk-i Ĥazret-i Ĥaffār geldi ħātırı	Gazel/ 6 Beyit		Fā‘ ilātŭn/fā‘ ilātŭn/fā‘ ilātŭn/ fā‘ ilŭn	Ve lehŭdur. Bu ŧiir Muħlis Dĭvānesi’nde bulunamadı.
135a	Luħfi	Ne keremdŭr olasun Ĥazret-i Mevlānā’da Ne ŧafā feyz alasun Ĥazret-i Mevlānā’da	āmet-i vaŧfına destŭn iremez ey Luħfi ‘ Acz ŭ taħŧĭriņi bil midħat-i Mevlānā’da	Gazel/ 6 Beyit		Fe‘ ilātŭn(Fā‘ ilātŭn)/fe‘ ilātŭn/ fe‘ ilātŭn/ fe‘ ilŭn (fa‘ lŭn)	
135a- 135b	Luħfi	Sŭyle ey aŧı kemān sŭyle o mŭjgān oħuna Bŭyle her gāh sezā mı dil-i zāra toħuna	Tāze-gŭyān-ı Sitanbul beni ħāmŭŧ itdi Yoħsa ben gālib idŭm nazm-ı sŭħanda oħuna	Gazel/ 5 Beyit		Fe‘ ilātŭn(Fā‘ ilātŭn)/fe‘ ilātŭn/ fe‘ ilātŭn/ fe‘ ilŭn (fa‘ lŭn)	“Ve lehŭ” baŧlıđı altında yer alan ŧiirin 3. beytinden itibaren devamı mecmŭada tetimme olarak yer almaktadır. Ayrıca ŧiirde ŧairin mahlası yer almamaktadır.
135b	Luħfi	Ĥŭn-feŧānluħda virŭr mi eŧm nevbet ħanere Kimse mā’il olmasun bŭyle belālĭ dilbere	Ĥāk-i dergāhında bir ŭftāde-i dĭrĭneŭr Luħf u raħm itsen n‘ ola cānā bu Luħfi ākere	Gazel/ 5 Beyit		Fā‘ ilātŭn/fā‘ ilātŭn/fā‘ ilātŭn/ fā‘ ilŭn	Ve lehŭ
135b	Raħmĭ	Beņzer gŭl-i ŧad-berge ruħuņ āzeledŭke Destārını ol once-i ter tāzeledŭke	Gŭl gibi ier ħātır-ı dem-beste mey-i nābı Destārıņı ol once-i ter tāzeledŭke	Gazel/ 5 Beyit		Mef‘ ŭlŭ/mefā‘ ilŭ/mefā‘ ilŭ/fe‘ ŭlŭn	
135b- 136a	Raħmĭ	Gŭnŭl virdŭm buđŭn bir serve kim reftārı meŧrebce Ki dil-keŧ-lehe āhŭ-pie her gŭftārı meŧrebce	Bŭkildŭ nāle-veŧ addŭm neler ekdim bu ‘ ālemde ŧarınca sĭneye Raħmĭ o meh-ruhsārı meŧrebce	Gazel/ 6 Beyit		Mefā‘ ilŭn/mefā‘ lŭn/mefā‘ ilŭn/ mefā‘ ilŭn	“Ve lehŭ” baŧlıđı altında yer almaktadır. Ayrıca ŧiirin 4. beytinden

							itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
136a	Ḥalim	Dübâlâ oldı ‘aşqum ḥatt-ı ‘anber-fâmdan şoḡra Mücerrebdür cünün efzün olur aḡşâmdan şoḡra	Ḥalimâ râşid-i ‘âli-cenâba nazmunı ‘arz it Du‘â-yı devlet ü iḡbâlini itmâmdan şoḡra	Gazel/ 7 Beyit		Mefâ‘ ilün/mefâ‘ lün/mefâ‘ ilün/ mefâ‘ ilün	Şiirin 5. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
136a	Ḥalim	Kaşd iderken leşker-i ğam bu dil-i âzāduma Tiz yetüşdi sāġar u saḡbâ hele imdāduma	Şimdiki eḡfâl çıkmazsa Ḥalimâ bi-vefâ Söġsün ebnâ-yı zamân cümle benim evlāduma	Gazel/ 5 Beyit		Fâ‘ ilâtün/fâ‘ ilâtün/fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	Ve lehü
136a- 136b	Ḥalim	Gördiġüm ġün kaşını bayram geldi ḡâḡıra Ol hilâle döndiġüm eyyâm geldi ḡâḡıra	Fikrime gelmez idi bir ân karar itmek Ḥalim Meclis-i cânânedede ârâm geldi ḡâḡıra	Gazel/ 5 Beyit		Fâ‘ ilâtün/fâ‘ ilâtün/fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	“Ve lehü” başlıġı altında yer almaktadır. Ayrıca şiiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
136b	Ḥalim	Câm-ı ġam-fersâ-yı ġör kim tâb gelsün çeşmiḡe Çaġ biraz keyfiyet ü şitâb gelsün çeşmiḡe	Tüḡḡiyâdur çeşm-i ümîde Ḥalimâ aç ġözün Gerd-i pâ-yı dilber-i nâ-yâb gelsün çeşmiḡe	Gazel/ 5 Beyit		Fâ‘ ilâtün/fâ‘ ilâtün/fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	“Ve lehü” başlıġı altında yer almaktadır. Ayrıca şiiirin 5. beyti mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
136b	Vâlî	Şermende-i luḡf itdi beni yâr gelince Bin nâz ile ol şüḡ-ı sitem-kâr gelince	Kavsî-i ‘Acem lehçesidür Vâlî bu mışra‘ Şabr eyle ġözüm nevbet-i didâr gelince	Gazel/ 8 Beyit		Mef‘ ülü/mefâ‘ ilü/mefâ‘ ilü/fe‘ ülün	
137a	Şehrî	Dem o demdür kim şabâḡ-ı ‘ıyd-ı ḡoş-eyyâm ola ‘Ayşâ ruḡşat cânâ ‘izzet sâġiye ikrâm ola	Dem o demdür kim bu ‘aşġ-âbâd ü nebbâra hemân Mey ola dilber ola Şehrî ola ibrâm ola	Gazel/ 5 Beyit		Fâ‘ ilâtün/fâ‘ ilâtün/fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	

137a	Pertev	Haṭṭ çekdi mülk-i hüsne sipāh āh āh āh Kaldı gubār içinde o māh āh āh āh	Pertev de baña eyleme çok āh u āh dir Āh itmeyeyüm de neyleyim āh āh āh āh	Gazel/ 5 Beyit		Mef' ülü/fā' ilātü/mefā' ilü/fā' ilün	
137a	Vāşif	Bize bir meclisi olsa sāķiyā maḥfi kedersüzce Ne devletdür kişiniş sevdiği gelse ḥabersüzce	Soyunup cāme-ḥ`āb içre felekde saye-veş Vā[sıf] Der-āgūş eylesem evvel māh-tābānı kemersüzce	Gazel/ 5 Beyit		Mefā' ilün/mefā' lün/mefā' ilün/ mefā' ilün	
138a	Hālet	Açduḳça o gül-gönce-i cün lāle piyāle Şunduḳça nevāle Bülbül gibi eyler dili pür-nāle piyāle Baḳduḳça o hāle	İşretle gelür ruḥlarına tāb u tarāvet Bir başkaca Hālet Eyler çemen-i hüsünüşi pür-jāle piyāle Aks itse cemāle	Müstezād/7 Bent		Mef' ülü/mefā' ilü/mefā' ilü/fe' ülün Mef' ülü/feülün	
138b	Muḥliş	Leşker-i ğam geldi Bağdād-ı dil-i āzāruma Bir pür-āteş urdı bünyād-ı sürüş-ı şaduma Görse raḥm eyler Hülāgü nāle vü feryāduma Kimseden ümüd ü istimdād gelmez yāduma Ey benüm feryād-res Rabbim yeriş u	Her umürunda idüp 'avn-ı Ḥudā'ya rabt-ı bāl Yād idüp bu maṭla' -ı ğarrāyı bir şāhib-i kemāl Maṭla' ammā ḥaşb-i ḥāl-i Muḥliş şüride-ḥāl Kimseden ümüd ü istimdād gelmez yāduma Ey benüm feryād-res Rabbim yeriş imdāduma	Terkīb-Bend/5 Bent		Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/ fā' ilün	
139a	Nābī	Beni dil-ḥaste görüp çeşmüğe nem gelmez mi Peşimānī-i evzā' -ı sitem gelmez mi	Rayegān olmaya mı yine metā' -ı maḳşūd Nābiyā kāfile-i luṭf u kerem gelmez mi	Gazel/ 5 Beyit		Fe' ilātün(Fā' ilātün)/fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' lün)	
139a	Nābī	Ḥayāl-i zülf idermiş 'āşık-ı mehcürü gördüğ mi Mahabbetde bu denlü fikr-i gūnā-gūnu gördüğ mi	Hezār-āsā hemān elden ḳoma feryāduş ey Nābī Bu gülşende açılmaz bir gül-i mestürü gördüğ mi	Gazel/ 5 Beyit		Mefā' ilün/mefā' lün/mefā' ilün/ mefā' ilün	“Ve lehū” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiiirin 4. beytinden itibaren devamı mecmüada tetimme olarak yer almaktadır.
139a	Nābī	Rām eyledüm nāz ile ol şive-kārımı Şebbāz-ı himmetüm aldım yine şikārımı	Zerrin ḳalemle yazsa sezā mihr Nābiyā Ṭāḳ-ı sipihre bu ḳazel-i ābdārımı	Gazel/ 5 Beyit		Mef' ülü/fā' ilātü/mefā' ilü/fā' ilün	“Ve lehū” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiiirin 2. beytinden

							itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
139a- 139b	Nâbî	Oldı bir naḥvet-perestün dil yine dīvānesin Kim niyâz olmuş şehîd-i ğamze-i mestānesi	Devlet-i târîki ḥırmānda Nâbî eylemez Şem ^ç -i pertev-i ümîd zînet-i kâşanesi	Gazel/ 5 Beyit		Fâ ^ç ilâtün/fâ ^ç ilâtün/fâ ^ç ilâtün/ fâ ^ç ilün	“Ve lehû” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
139b	Nâbî	Girmedî âġuş-ı vaşla dilrubâlardan biri Düşmedi dil-ḥaste-i ‘aşka devâlardan biri	Nâbiyâ memnûn olurdu bu zemîn-i tâzeye Olsa pîr ü şâ ^ç ire zarifelerden biri	Gazel/11 Beyit		Fâ ^ç ilâtün/fâ ^ç ilâtün/fâ ^ç ilâtün/ fâ ^ç ilün	“Ve lehû” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiiirin 6. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
139b	Nâbî	Peyâm-ı luṭf kim cāna leb-i dildârdan geldi Nesîm-i cân-fezâdur cânib-i güلزârdan geldi	N ^ç ola bâġ-ı sühanda bülbül-i şevk olsam ey Nâbî Ki teklif-i ġazel ağâ-yı nigû-kârdan geldi	Gazel/ 5 Beyit		Mefâ ^ç ilün/mefâ ^ç lün/mefâ ^ç ilün/ mefâ ^ç ilün	Ve lehû
139b- 140a	Nâbî	Cây idünsem itme istib ^ç âd deyr-i miḥneti ‘Āşıkam bir kâfire ḥüsne Muḥammed ümmeti	Şimdi dehrün tâzesi kimseyle itmez iltifât Ehl-i diller Nâbiyâ kimlerle itsün ülfeti	Gazel/ 5 Beyit		Fâ ^ç ilâtün/fâ ^ç ilâtün/fâ ^ç ilâtün/ fâ ^ç ilün	“Ve lehû” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
140a	Fuzûlî	Ey teġâfûl-birle her sâ ^ç at kılan şeydâ beni Vâkıf ol kim öldürür bir gün bu istiġnâ beni	Ey Fuzûlî bir şanem zülfüne gönlüm bağladum Çekdi zencîr-i cünûna ‘âkıbet sevdâ beni	Gazel/ 7 Beyit		Fâ ^ç ilâtün/fâ ^ç ilâtün/fâ ^ç ilâtün/ fâ ^ç ilün	

140a-140b	Fuzûlî	Âh kim bir dem felek râyumca devrân itmedi Vasl-ı dermân ile def ^{ce} -i derd-i hicrân itmedi	Sırr-ı aşkı itmedi ancak Fuzûlî aşikâr Bu mübarek işi her kim itdi pinhân itmedi	Gazel/ 9 Beyit	Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	“Ve lehü” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiirin 6. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
140b	Fuzûlî	Hayret ey büt şüretüñ gördükde lâl eyler beni Şüret-i hâlim gören şüret hayâl eyler beni	Ey Fuzûlî kılmazam terk-i tarîk-i aşk kim Bu fazîlet dâhil-i ehl-i kemâl eyler beni	Gazel/ 7 Beyit	Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	“Ve lehü” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiirin 5. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
140b-141a	Fuzûlî	Her gün aşayb itdi âb-ı dide-i giryânımı Eyledüm taḥḫîḳ görmüş kimse yok cânânımı	Ey Fuzûlî cânâ yetmişdüm gönülden şükr kim Bağladum bir dilbere kırtardum andan cânımı	Gazel/ 7 Beyit	Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	“Ve lehü” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiirin 6. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
141a	Hâmî	Sükker-i la'1-i lebinden behre-yâb itdiñ beni Mışr'a sulṭân ey şeh-i âli-cenâb itdiñ beni	Devr-i nâ-sâz-ı felekden süz u tâb-ı giryeden Söyleme hâliñ yeter Hâmî kebâb itdiñ beni	Gazel/ 7 Beyit	Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	
141a-141b	Hâmî	Gönül reşk-âver-i Firdevs iken tûfân-ı ğam başdı Ḥarâb itdi sabâ iḳlîmini seyl-i aşrem başdı	Nevâ-sencân-ı şeh-i Âmed'in âvâzesin Hâmî Şarîr-i nây-ı kilik-i nâfiz-i ferhunde-dem başdı	Gazel/17 Beyit	Mefâ' ilün/mefâ' lün/mefâ' ilün/ mefâ' ilün	“Ve lehü” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiirin 10. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme

						olarak yer almaktadır.	
141b-142a	Hafid	Hurşid görüp hüsnuñi itmişdi pesendi Yoğdur der iken çerhij eyâ mihr-i menendi	Pür-çin idi dün kaşları ol mâh-ı münirün Güyâ ki Hafidâ bugün ol meh yinlendi	Gazel/13 Beyit		Mef' ülü/mefâ' ilü/mefâ' ilü/fe' ülün	Şiirin 2. beytinden ve 11. beytinden sonra şiirin devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
142a	'Azmi	Va' d idüp teşrifün ol nevres civânım gelmedi Yolda koydu gözlerüm serv-i revânım gelmedi	İşte geldi 'Azmiyâ ol nev-nihâl-i arzû Söyleme va' de itdi ol şîrin-zebânım gelmedi	Gazel/ 8 Beyit		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Şiirin 7. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
142a	Şevkî	Gerçi üftâde olup sevdi gönül bir güzeli Zerre miqdârı vefâ itmedi sevdüm seveli	Süz-i hicr ile sühan tahrına vaqtım yok iken Şevkiyâ hâtırâ hürmetle didi bu gâzeli	Gazel/ 5 Beyit		Fe' ilâtün(Fâ' ilâtün)/fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün (fa' lün)	
142a-142b	Āgâh	Şalmış ol meh hâli üzre tırta-i zibâsını Arturursam n' ola sevdâ üstüne sevdâsını	Zulmet-i gam-ı dilden olmaz âşikâr Āgâh mahv Cüşiş-i deryâ gidermez 'anberin sevdâsını	Gazel/ 5 Beyit		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Şiirin 10. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
142b	Râgîb	Künc-i ferâga gerçi ki himmet kımaz seni Sevdâ-yı câha düşme ki râhat kımaz seni	Düşmenden intikâm gibi var mı bir şafâ Râgîb bu zevke mürüvvet kımaz seni	Gazel/ 5 Beyit		Mef' ülü/fâ' ilâtü/mefâ' ilü/fâ' ilün	Şiirin 5. beyti mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
142b	Muhtliş	Dem-be-dem yâda gelür zülf-i siyeh-kârıñ ucı Dile güyâ dokunur hançer-i hün-hârıñ ucı	Yine tîg-i nigeñünden mi dem urmuş Muhtliş Hün-çegân olmadadır hâme-i eş' arıñ ucı	Gazel/ 7 Beyit		Fe' ilâtün(Fâ' ilâtün)/fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün (fa' lün)	
143a	Muhtliş	Naql iderken bu şeb ol şûha hikâyât-ı gamı Hoş mesellerle uyutdum yine ol gönce-femi	Bir de dünyâ gamı gelmiş dile kim güş eyler Muhtliş zâra yetişmez mi o şûhuñ elemi	Gazel/ 9 Beyit		Fe' ilâtün(Fâ' ilâtün)/fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün (fa' lün)	Şiirin 9. beyti mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
143a	Şalâhî	Ey kıaş-ı kemân tîr-i müjen cânuma geçdi Peykânların her biri bir yânıma geçdi	Beş beyt ile da' vâ-yı kemâl itme Şalâhî Biñ böyle gâzel defter-i divânıma geçdi	Gazel/ 5 Beyit		Mef' ülü/mefâ' ilü/mefâ' ilü/fe' ülün	

143a	Luṭfî	N° olduğuna bilmez ḥaḳıḳat içmeyenler bâdeyi Daḥl-i nâ-bercâ iderler mest-i ḥâṭır-ı sâdeyi	Ma° bed-i Ḥaḳ itmege lâyıḳ görölmez Luṭfiyâ Nezd-i ° aşıkda mey-âlüd olmayan üftâdeyi	Gazel/ 5 Beyit		Fâ° ilâtün/fâ° ilâtün/fâ° ilâtün/ fâ° ilün	Şiirin 3. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
143b	Fehîm	Şayd ider mürğ-i dili gamzesi şayyâd gibi Tîğ-i çeşmi döküyor ḳanımı cellâd gibi	Çün şîrîn sülḥanımı itdirdi revân kilk-i Fehîm Bî-sütün hünere tişe-i Ferḥâd gibi	Gazel/ 5 Beyit		Fe° ilâtün(Fâ° ilâtün)/fe° ilâtün/ fe° ilâtün/ fe° ilün (fa° lün)	
143b	Fehîm	Ṭaḡıdup sünbül zülfün giyüp âl fistâni Şayd ide âl ile şâd mürğ-i dil-i nâlâni	Yaraşur mı saña eṭvâr-ı nedîmâne Fehîm Boyaduḡ reng-i żabâba varaḳ-ı dîvâni	Gazel/ 8 Beyit		Fe° ilâtün(Fâ° ilâtün)/fe° ilâtün/ fe° ilâtün/ fe° ilün (fa° lün)	Ve lehü
144a	Vehmî	Defter-i vaşl içre reft itdüh nişân ü nâmımı Şâh-râh-ı vâdi-i hicrâna şor peygâmımı	Neyleyem âh itmeyim ben Vehmî şeydâ gibi Şubḡ u şâmı ḫal iderken bulmadum eyyâmımı	Gazel/ 5 Beyit		Fâ° ilâtün/fâ° ilâtün/fâ° ilâtün/ fâ° ilün	
144a	Nürî	Hep ° işvelerüh ḫarf-be-ḫarf îmânuma geçdi Ḥâfîz oḡuma gamzelerüh cânuma geçdi	Bir büse-i cân-baḡşa deḡişdüm dil-i zârüm Aldum bir öpüşcük ki meded ḳanuma geçdi	Gazel/ 5 Beyit		Mef° ülü/mefâ° ilü/mefâ° ilü/fe° ülün	
144a	Nürî	Bülbül gibi nâlişle bu şeb uykuya vardum Ma° nâda gözüm ḡonce-i ḫandânıma deḡdi	Ben büse ḫayâl eyler iken Nürî lebühden Tîr-i müjesi sine-i süzânuma deḡdi	Gazel/ 5 Beyit		Mef° ülü/mefâ° ilü/mefâ° ilü/fe° ülün	Şiirin 4. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
144a	Naẓîf	İtme istiḡnâ ile tîre şeb-i ârâmımı Aç hicâb-ı sineni billür-ı şubḡ it şâmımı	Ḥasret-i la° l ile nüş-ı mey itsem Naẓîf Sâḳî-i gam eşk-i çeşmimle pür eyler câmımı	Gazel/ 5 Beyit		Fâ° ilâtün/fâ° ilâtün/fâ° ilâtün/ fâ° ilün	
144a- 144b	Sa°id	Ḥarâm eyler lebüh keyfiyet-i esrâr-ı şahbâyı Ḥaçil eyler ° izârüh âfitâb-ı ° âlem-ârâyı	Sa°id -âsâ lebüh esrârına kesb-i vuḳûf itsün Cihânda her kim isterse ḡöre feyz-i Mesîḫâ°yı	Gazel/ 7 Beyit		Mefâ° ilün/mefâ° lün/mefâ° ilün/ mefâ° ilün	Şiirin 2. beytinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.

144b	Sa'îd	Bir de görür mi gözlerüm ol şeh-levendümi Sulţānumı efendümi �add-i b�lendümi	Şoru değül maĥabbet � 'aşķam aņa Sa'îd Sevdüm ĥaķ�kati ol meh-i '�lem-pesend�mi	Gazel/ 5 Beyit		Mef' �l�/f�' il�t�/mef�' il�/f�' ilün	“Ve leh�” başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca şiiirin 3. beytinden itibaren devamı mecm�ada tetimme olarak yer almaktadır.
144b	N�' il�	Oldı eřķ�m gülşen-�r�-yı heves c�lar gibi Aķdı gönlüm bir nih�l-i 'işveye şular gibi	�b � t�b-ı tal' at�n ebk�r-ı nazm N�' il� T�' n ider �yine-i ĥurřid meh-r�lar gibi	Gazel/ 5 Beyit		F�' il�t�n/f�' il�t�n/f�' il�t�n/ f�' ilün	
145a	N�' il�	Dilde yoķ ĥarf-i temenn� dehen�nden Ėayrı C�nda yoķ z�'ika-i fikr s�ĥanından Ėayrı	T�'i-n�tiķa-i N�' il� 'ye ķand olmaz G�ft � g�-yı leb-i şekker-şiken�nden Ėayrı	Gazel/ 5 Beyit		Fe' il�t�n(F�' il�t�n)/fe' il�t�n/ fe' il�t�n/ fe' ilün (fa' lün)	
145a	Ĥal�m	Ĥadr-i '�şik bilmeyen dild�rsuņ bildüm seni Fitne-i fen ĥoř bilür 'ayy�rsın bildim seni	Kendiņi bildirme sevd�sında olma ey Ĥal�m '�rif-i �Ğ�ha midĥat-k�rsın bildim seni	Gazel/ 6 Beyit		F�' il�t�n/f�' il�t�n/f�' il�t�n/ f�' ilün	şiiirin 4. beytinden itibaren devamı mecm�ada tetimme olarak yer almaktadır.
145a	Ĥal�m	R�-yi řiĥĥat görme k�fir '�şik-ı z�riņ gibi Merd�m�nı ĥaste ķıldiņ çeşm-i b�m�riņ gibi	C�mlen�n �ş�rını gözden ge�urd�m ey Hal�m Görmedüm tarz-ı Nedim'e beņzer eş'�ruņ gibi	Gazel/ 5 Beyit		F�' il�t�n/f�' il�t�n/f�' il�t�n/ f�' ilün	Ve leh�
145b	V�li	Aķmıř ķab�-yı s�seni ey s�m-ten seni Ebr-i siyehde mihr şanur her gören seni	Sulţ�n-ı vaķt olur ne ķadar olsa da ĥaz�n ř�rduķça g�h� sineye V�li hüsn seni	Gazel/ 8 Beyit		Mef' �l�/f�' il�t�/mef�' il�/f�' ilün	
145b	B�ķi	Ĥoř geldi bana mey-geden�n �b u hev�sı Vall�hi güzel yerde yapılmış y�kulası	Medd�h olalı çeşm-i Ėaz�l�neņe B�ķi �Ğrendi Ėazel tarzını R�m'un şu'ar�sı	Gazel/ 7 Beyit		Mef' �l�/mef�' il�/mef�' il�/fe' �l�n	
145b- 146a	Pertev	Ne fid� ne ĥan�er-i Ėayret hel�k eyler beni Ėamdan �lmem ķorkarum Ėayret hel�k eyler beni	Ĥazret-i Ne 'şet'le Ė�lib gibi Pertev ben daĥi Ėamdan �lmem ķorkarum Ėayret hel�k eyler beni	Gazel/ 7 Beyit		F�' il�t�n/f�' il�t�n/f�' il�t�n/ f�' ilün	şiiirin 2. beytinden itibaren devamı mecm�ada tetimme

						olarak yer almaktadır.	
147a-147b	‘İzzet	Çāk çāk eyler isem ‘ayb eyleme pīrāheni Şanmak kim beyhüdedür göñlümde āh u şiveni Çeşm-i cellāduñ deġül mi cism-i zārım düşmeni Āteş-i gayretle ifnā eyledük cān ü teni ‘Āzim-i rāh-ı ‘adem olmak deġül mi ehveni Sevdüğüm kim kırtarur zencir-i zülfünden beni Görmemek yeġdür görüp dīvāne olmağdan seni	Ol cefā-cūnun hele baķ incedür ġāyet beli Seyr idüp endāmını Leylā da olmaz mı deli Ben gibi bend eyledi bin ‘āşıkı zülfüñ teli Ĥālünjī ‘arz itmege bir kimsenün deġmez eli ‘İzzet’ inj bu beytini yāre meġer ‘arz itmeli Sevdüğüm kim kırtarur zencir-i zülfünden beni Görmemek yeġdür görüp dīvāne olmağdan seni	Müsebbā/5 Bent		Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	Şiirin 3. bendinden sonra şiirin devamı ve şiirin 5. bendi mecmüada tetimme olarak yer almaktadır.
147b-148a	Ĥalīm	Bende oldum olmadum āzād elinden göñlümün Olmışum her lahzada nā-şād elinden göñlümün ‘Aql ü fikrüm dā’imā berbād elinden göñlümün Kurtulan yokdur İllāhī dād elinden göñlümün Dād elinden göñlümün feryād elinden göñlümün	Ĥayra tahvīl ide aĥvālüm Ĥudā-yı Lā-Yezāl Feyz-i Sübhānī göñlünğden eylesün def -i melāl Söylemiş bu mışra‘-ı renginji bir ehl-i kemāl Güş idünce ben daĥı itdim Ĥalīmā ĥasbiĥāl Dād elinden göñlümün feryād elinden göñlümün	Tahmīs/6 Bent		Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	Şiirin 2. bendinden sonra şiirin devamı ve şiirin 5. bendi mecmüada tetimme olarak yer almaktadır.
148a	Ĥalīm	‘Āşıkam ‘āşık saña ey āfet-i cān bilmiş ol Eyerüm şimden girü aĥvālüm i‘lān bilmiş ol Olmadı ketm itmeye bu sırrı imkān bilmiş ol Dilde dāġ-ı ĥasretünğ oldu nümāyān bilmiş ol Tā-be-key ‘āşkuñ iderüm sīnemde pinhān bilmiş ol	Her kime mihr ü vefā eylersen it şimden girü Kağısın vaşla sezā eylersen it şimden girü Sen beni hicr-āşinā eylersen it şimden girü Var Ĥalīmī mübtelā eylersen it şimden girü Fāriġ oldu Şābit-i āşifte vü sāmān bilmiş ol	Tahmīs/5 Bent		Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	Şiirin 2. bendinden itibaren devamı mecmüada tetimme olarak yer almaktadır.
148b	Ĥalīm	Olsañ daĥı yıllarca eşiġümde mülāzım Derd-i dilünjī söylemek ol şūĥa ne lāzım Raĥm itmiyor ‘uşşākına ol şu‘bede-bāzum Baķmaz ne diyem ‘āşıkına olsa nāzım Günden güne artırmadadır sūz u güdāzum	Ėam-ĥāneme gelseydi ‘ibādet için ammā Dil-ĥastesine eylese bir kerrecik imā Cān virmek anuñ yoluña bir şey mi Ĥalīmā Ölmek ne idi derd-i maĥabbetle Fehīmā Gelseydi eġer kalmaġa ol şūĥ-namāzım	Tahmīs/5 Bent		Mef‘ ülü/mefā‘ ilü/mefā‘ ilü/fe‘ ülün	Şiirin 4. bendinden itibaren devamı mecmüada tetimme olarak yer almaktadır.
148b-149a	Nābī	Fiġān itmek midür āyın-i māder-zāduñ ey bülbül Ki yetmez ġülşene varsan bile feryāduñ ey bülbül	Āĥir bir kerre memnün olmaduñ cām-ı nedāmetden Güzere nā-mümkin oldu saña küy-i istiķāmetden	Tahmīs/5 Bent		Mefā‘ ilün/mefā‘ lün/mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün	Şiirin 2. bendinden itibaren devamı mecmüada tetimme

		Müdārādur gibi ağıyar ile mu' tādū ey bülbül Hirāsān olmasa gülden dil-i nā-şādū ey bülbül Neler eylerdi hāra āh-ı ateş-zādū ey bülbül	Alınmaz dāmenin Nābī gibi dest-i melāmetden Çekül sen daḡi küy-ı derde gülzār-ı selāmetden Bahāi-ves çekildi 'aşk ile çün adū ey bülbül				olarak yer almaktadır.
149a-149b	'Āzīm	Beni āzürde itdūḡ gayra var hem bezm-i ağıyar ol Şabāḡ-ı ḡaşr olunca rū-yı rāḡat görmeye bī-dār ol Nedür bu ḡāb-ı mestī tā-be-key bir laḡza ḡüşyār ol Hücūm-ı nāle vü şeb-gīrden zālīm ḡaberdār ol Beni bīmār-ı hicrān eyledūḡ sen daḡi bīmār ol	Zamānlardur firāş-ı ḡamdadur bu ḡaste-i hicrān Diriḡ itme meded beyḡūde luḡḡū ey ḡabīb-i cān Ḳalup leb-beste-i bālin 'ademde 'āşım u giryān Nedīmā'nuḡ budur maḡsūdı senden ey şeh-i ḡübān Beni bīmār-ı hicrān eyledūḡ sen daḡi bīmār ol	Taḡmīs/6 Bent		Mefā' ilün/mefā' lün/mefā' ilün/ mefā' ilün	Şiirin 2. bendinden itibaren devamı mecmūada tetimme olarak yer almaktadır. Ayrıca 'Āzīm Dīvānı'nda bu gazel bulunmamıştır. Şiirin son bendinde Nedīm mahlasının kullanılması nedeniyle Nedīm Dīvānı'da incelenmiş ancak Nedīm Dīvānı'nda da bu şiir bulunmamıştır.
150a-150b	Fuzūlī	Vāy yüz bin vāy kim dildārdan ayrılmışım Fitne-çeşm ü sāḡir ü ḡūn-ḡārdan ayrılmışım Bülbül-i şürıdeyüm gülzārdan ayrılmışım Kimse bilmez kim ne nisbet yārdan ayrılmışım Bir ḡaddi şimşād-ı gül-ruḡsārdan ayrılmışım	Mülk-i vaşlı dilberūḡ ḡönlümde ma' mūr olmadan 'Aşḡ cāmından dil ü cān mest ü maḡmūr olmadan Derd-i bī-dermān-ı hicrāndan tenüm dūr olmadan Hem Fuzūlī 'aşḡ 'āşıkluḡı meşḡūr olmadan Bir ḡaddi şimşād-ı gül-ruḡsārdan ayrılmışım	Taḡmīs/7 Bent		Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/ fā' ilün	Şiirin 7. bendi mecmūada tetimme olarak yer almaktadır.
150b-151a	Vāşıf	Ne arar ey gül zībınde yanında o kedi Görüb aḡunla olan cilveni yaḡum eridi Niye ḡarışdı benüm şoḡbetüme o zibidi O merāḡ ile iştıdūḡ mi efendi ne dedi Va' dūḡüz büse mi vuşlat mı unuttum ne idi	Dün baḡa açdıḡūḡ esrār-ı vişāli tenḡā Ḥaber almış aradı aḡzımı Vāşıf ḡattā Bir bilmezlık ile o āver saḡa eylerse imā Bir şekkerçükdūḡ ey ḡūḡi-i ḡoş-gū ammā Va' dūḡüz büse mi vuşlat mı unuttum ne idi	Muhammes/6 Bent		Fe' ilātün(Fā' ilātün)/fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün (fa' dfe'lün)	Şiirin 5. bendinden itibaren devamı mecmūada tetimme olarak yer almaktadır.

151a-151b	Nazîf	Başa bu çîn çîn gayra temennâ nice bir Dil-i sevdâzedeye rencîş-i bî-câ nice bir Çeşm ü ebrû ile ağıyâra bu imâ nice bir Bu sitem ‘aşık-ı şūrîdeye cānâ nice bir Nice bir milket-i hüsnuñde bu gavgâ nice bir Nice bir şaṭvet-i kahrūñ dili yağma nice bir	Eşer-i hāme-i dānāyı Felātūñ-fikret Virdi bu maṭla‘ -ı pūr-hikmete zîb ü zînet Geldi tercî‘ ine ammâ ki Nazîf’e ruḥşat Bir daḥî eyledüm ol şāha su’āle cür’et Nice bir milket-i hüsnuñde bu gavgâ nice bir Nice bir şaṭvet-i kahrūñ dili yağma nice bir	Tercî‘ -Bend/7 Bent		Fe‘ ilātūñ(Fā‘ ilātūñ)/fe‘ ilātūñ/ fe‘ ilātūñ/ fe‘ ilūñ (fa‘ lūñ)	Şiirin 3. bendinden itibaren devamı mecmûada tetimme olarak yer almaktadır.
152a	Muḥliş	Biz kahr u ğam-ı dehr-i sitem-kāra alışduk Aḥbāb olun āġāh Cevr ü sitem-i yār ile ağıyâra alışduk Nā-çār ü nā-hāh	Bir ğonce-lebūñ olalı maḥrūm-ı vişāli Göñlümde ḥayāli Bülbül gibi hem nāleye hem zāra alışduk Her şām ü seher-ġāh	Mukattaat/2 Bent		Mef‘ ülü/mefā‘ ilü/mefā‘ ilü/fe‘ ülün Mef‘ ülü/feülün	
152a	-	Nār-ı ğamdan yandıġum başa yeterken bir de sen Süzîş izhār eyleyüp ol nārı ezfūñ eyleme	Böyle giryāñ oldıġum çün sen daḥî giryāñ olup Gözlerimūñ yaşını mānend-i Ceyhūñ eyleme	Mukattaat/2 Beyit		Fā‘ ilātūñ/fā‘ ilātūñ/fā‘ ilātūñ/ fā‘ ilūñ	
152a	-	Sirişk-i ğam ile dîdem ṭolar döner boşanur Piyāle bezmde her dem dolar döner boşanur	Ṭolub boşanmadadır dönmekdedür niżām-ı ‘ālem Bağ āsiyāba dem-ā-dem ṭolar döner boşanur	Mukattaat/2 Beyit		Mefā‘ ilūñ/fe‘ ilātūñ/mefā‘ ilūñ/fe‘ ilūñ	
152a	Ḥaşmet	Aḥvāl-i zifāfi dün gece birine görüñmiş Dirmiş ki bu mażmūñ ile kızlar gelin iş var	O ṭabye maḥasın iki ṭopla döġerler Kız Kulesi’ne Şu Çapusu’ndan yürüyüş var	Mukattaat/2 Beyit		Mef‘ ülü/mefā‘ ilü/mefā‘ ilü/fe‘ ülün	
152a	Fıṭnat	Bir puşt ile bir muġlimi dün ‘ayn fi’ lde Gördükde didüm dünbe-i şāḥrāya biniş var	Başıñ ṭayayub bir bucaġa ardına geçmiş Şatranc çukurunda anıñ māt ile kiş var	Mukattaat/2 Beyit		Mef‘ ülü/mefā‘ ilü/mefā‘ ilü/fe‘ ülün	Bu beyitler Fitnat Dîvān’mda bulunamadı.
152a	-	Yolunda ‘aşk sebebdür lisāna gelmemüze Deġül lisāna belki cihāna gelmemüze		Müfred		Fe‘ ilātūñ(Fā‘ ilātūñ)/Fe‘ ilātūñ/Fe‘ ilāt ün/Fe‘ ilūñ(Fa‘ lūñ)	
152a	-	N’ola sākīye kânım kaynasa cānum gibidür Virdüġi bāde ‘urükumdaki kânım gibidür		Müfred		Fe‘ ilātūñ(Fā‘ ilātūñ)/Fe‘ ilātūñ/Fe‘ ilāt ün/Fe‘ ilūñ(Fa‘ lūñ)	

152a	-	Bize geldükçe ne bu gitme isti' cālūñ Yā perin hābdadur yā şekkerin andaur		Müfred		Fe' ilātün(Fā' ilātün)/Fe' ilātün/Fe' ilāt ün/Fe' ilün(Fa' lün)	
152b	-	İki şüret hūbdur Hāğ'dan baña ola naşib Ol mehiñ yüzüni görmek görmemek bü-yı raqib		Müfred		Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/ fā' ilün	
152b	-	Ne 'aceb tiz geçer zevk u sürür eyyāmı Ermeden nişf-ı nehārı irişür hengāmı		Müfred		Fe' ilātün(Fā' ilātün)/Fe' ilātün/Fe' ilāt ün/Fe' ilün(Fa' lün)	
152b	-	Raħm kıl el efendüm ben bendene Allāh için Her ne virsen zāyi' olmaz hasbeten lillāh için		Müfred		Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/ fā' ilün	
152b	-	Ey nāme idüp dest-i dilārāmı taqbil 'Arz eyle kıl icmāl gönül minneti tafşil		Müfred		Mef' ülü/mefā' ilü/mefā' ilü/fe' ülün	Mecmüada "Murabba'" başlığı altında yazılan beyit müfredir.
152b	-	Bildür baña her müşkili qalmaya mübhem Noğsān koma keşf eyle hem esrārımı tekml		Müfred		Mef' ülü/mefā' ilü/mefā' ilü/fe' ülün	Mecmüada "Murabba'" başlığı altında yazılan beyit müfredir.
152b	-	Kuyruğun arçalamış da o 'adū-yı seg-rū Her varıyla kūy-ı cānānıma gördüm geliyor		Müfred		Fe' ilātün(Fā' ilātün)/Fe' ilātün/Fe' ilāt ün/Fe' ilün(Fa' lün)	Mecmüada "Murabba'" başlığı altında yazılan beyit müfredir.
152b	-	Kendüsi olduğıçün ol şanemün ehl-i edeb Vezn ile söyledür 'aşıklarına sözleri hep		Müfred		Fe' ilātün(Fā' ilātün)/Fe' ilātün/Fe' ilāt ün/Fe' ilün(Fa' lün)	Mecmüada "Murabba'" başlığı altında yazılan beyit müfredir.
152b	-	Halkı memnün-ı 'ağāyā eylemek mümkün degül Ziver ile dest-i himmet olsa da şahrā gibi		Müfred		Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün	Mecmüada "Murabba'" başlığı altında yazılan beyit müfredir.
152b	-	Ey gönül gitdün yardım biñ nāz ile		Müfred		Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün	Mecmüada "Murabba'" başlığı

		Hem-dem itdüñ ney-civânın âh kim ağıyâr ile					altında yazılan beyit müfredidir.
152b	-	Gülden ayru her gice bülbül fîgân u zârda Gülşen içre şubh-dem açılmada gül hâr ile		Müfred		Fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Mecmüada "Murabba'" başlığı altında yazılan beyit müfredidir.
152b	-	Vefâdan ben elem çekdüm cefâdañ çek elüñ sen de Alup ' aşkıñı vir ' aqlum senüñ sende benüm bende		Müfred		Mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün	Mecmüada "Murabba'" başlığı altında yazılan beyit müfredidir.
152b	-	Âh itmege bir bahânedür yoğsa ele Alur mydum sâķi dehâñı ben		Müfred		Mef' ulü/mefâ' ilün/mefâ' ilü/fe' ül	Mecmüada "Murabba'" başlığı altında yazılan beyit müfredidir.
152b	-	Çeşm-i ümîd çün gül-i nesrîn sefid olur Eyledüñ gelen ' atıyye-i ihsânı bekleyen		Müfred		Fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Mecmüada "Murabba'" başlığı altında yazılan beyit müfredidir.
152b	-	Sâ' atı mecbûr sâ' at gösterüp bir fitne-nâz Sâ' at ile va' de-i vaşl eylemiş ol mest-i nâz		Müfred		Fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Mecmüada "Murabba'" başlığı altında yazılan beyit müfredidir.
153a	-	Cefâsın çekmeğe âdem gerek sâ' atçi dildaruñ Demirdendür çekilmez bâli ol şüh-ı cefâ-karuñ		Müfred		Mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün	
153a	-	İsmi hüsñ ü zâtı hasen dirler o şühı Ammâ ne güzel ismi müsemmasına layık		Müfred		Mef' ülü/mefâ' ilü/mefâ' ilü/fe' ülün	
153a	-	Yine şalvâruñ çözüp öpsem kes-i bezmi n' ola Yarma şeftâlusı bâğ-ı vuşlatın gâyet lezîz		Müfred		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	
153a	-	Na' ş-ı Mecnûn'ı o dem ki hâke tedfin itdiler Nağme-i dil-süz-ı yâ leyl ile telkîn itdiler		Müfred		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	

153a	-	Çıkmadı bir nīm-ten add-i bülend-himmete Atlas-ı gerdünü birkaç kerre tamīn itdiler		Müfred		Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/ fā' ilün
153a	-	Tā-be-key zülfünī medh eylerüm eüp bükerek Hoş gelür vaşf-ı addün bendene söz torı gerek		Müfred		Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/ fā' ilün
153a	-	Sen hemān eyle ulūş ile rucū' ' Afv-ı yārī bulur elbetde vuū'		Müfred		Fe' ilātün(Fā' ilātün)/Fe' ilātün/Fe' ilün (Fa' lün)
153a	-	Yā murabba' yā müsemmen vaf ile taşır idüp Sīneye bir nevresīde kātīb-i māliye çek		Müfred		Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/ fā' ilün
153a	-	Meterīsī midür gönümün ey yār didüm Kimi sevme dir ise işte ben anı severüm		Müfred		Fe' ilātün(Fā' ilātün)/Fe' ilātün/Fe' ilāt ün/Fe' ilün(Fa' lün)
153a	-	Yek cür' a ile şöyle arāb eyle İllāhī Far etmiyeyim aşre adar menzil ü rāhi		Müfred		Mef' ūlü/mefā' ilü/mefā' ilü/fe' ūlün
153a	-	Gel ey nāşih o pendī āl-i dilden bī-abersin sen Beni divāne ılmış ol perī bilmem ne dirsün sen		Müfred		Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün
153a	-	Gel ey şūfī içüp cām-ı ahūru selb it idrākı Bu udsiler maāmıdır omazlar bunda nā-pāki		Müfred		Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün
153a	-	Açasızlukdan niün feryād ider mahbūblar Anlaru darb-ānesi şalvārınu bendindedür		Müfred		Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/ fā' ilün
153a	-	Varsa meyāneye kim varanı ifsāda viriür Nad-i ' ömrünjī alur mu-beeler bāda virür		Müfred		Fe' ilātün(Fā' ilātün)/Fe' ilātün/Fe' ilāt ün/Fe' ilün(Fa' lün)

153a	-	Dursun ol duhter-i rez dediğin erbâbını gö[r] Bize sâkı lebûn emdür de dilün tâbını gör		Müfred		Fe' ilâtün(Fâ' ilâtün)/Fe' ilâtün/Fe' ilâtün/Fe' ilün(Fa' lün)	
153a	-	Yanar âteşdür o hürşid tolaşma yürü var Târını rişte idüp keşmekeş itme zinhâr		Müfred		Fe' ilâtün(Fâ' ilâtün)/Fe' ilâtün/Fe' ilâtün/Fe' ilâtün/Fe' ilün(Fa' lün)	
154a	Fuzûlî	Perişan-ı hâlün oldum şormaduñ hâl-i perişânım Ġamdan derde düşdüm kılmaduñ tedbir-i dermânım Ne dirsün rûzigârım böyle mi geçsün güzel hânım Gözüm cânım efendüm sevdüğüm devletlü sulţânım	Fuzûlî şive-i ihsanun ister bir gedâyındür Dilber-i keçe ser-i küyünca billâh hâk-i pâyındür Gerek öldür gerek koy hüküm hükmün ra'y ra'yüñdür Gözüm cânım efendüm sevdüğüm devletlü sulţânım	Murabba' /7 Bent		Mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün	Fuzûlî Dîvânı'nda bu murabba' bulunamamıştır.
154b	Fuzûlî	Ġayr ile her dem nedür seyr-i gülîstân itdiğün Bezm idüp halvet kılup yüz lutf u ihsân itdiğün 'Ahd ü peymâni mürüvvedtür mey vîrân itdiğün Kanı ey zâlim bizümle 'ahd ü peymân itdiğün	Va' de-i vaşluñla aldın şabrımız ârâmımız Olmadı bir gün vişâlınden müyesser kâmımız Geçdi hicr ile Fuzûlî 'den beter eyyâmımız Kanı ey zâlim bizümle 'ahd ü peymân itdiğün	Murabba' /7 Bent		Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Fuzûlî Dîvânı'nda bu murabba' bulunamamıştır.
155a	Fuzûlî	Giribân oldı rüsvâlık eliyle çâk-ı dâmen hem Baña rüsvâlıkımdan dost hem ta'n itdi düşmen hem Reh-i 'aşk içre cân kıldum giriftâr-ı belâ-ten hem Bu yetmez mi ki bir derd arturursun derdüme sen hem	Fuzûlî her zamân bir ta'n ile bağrum kılursun kan 'Aceb bilmez misün kim 'aşkdan geçmek değül âsân Bilürsün düşmişüm bir derde kim yokdur aña dermân Bu yetmez mi ki bir derd arturursun derdüme sen hem	Murabba' /7 Bent		Mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün	
155b	Fıtnat	Şehâb nev-bahâr-ı 'âleme gevher-nişâr oldı İdüp 'arz-ı cemâl ezhâr cümle âşikâr oldı Zamân-ı 'ayş u 'işret mevsim-i geşt ü güzâr oldı Nişimen-i dilberâna şimdi nañl-i sâye-dâr oldı Efendüm seyre çık 'âlem serâpâ sebze-zâr oldı	Yeter cevri itme 'uşşâka vefâ eyyâmıdır şimdi Kenâr-ı cüyde zevk u şafâ eyyâmıdır şimdi Nihân-ı âl deste-câm-ı dil-küşâ eyyâmıdır şimdi Oñı bu mañla'ı gel Fıtnatâ eyyâmıdır şimdi Efendüm seyre çık 'âlem serâpâ sebze-zâr oldı	Müseddes/5 Bent		Mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün	

		Açıldı lâleler güller yine faşl-ı bahār oldu	Açıldı lâleler güller yine faşl-ı bahār oldu				
156a-156b	Naẓīm	Dün vālih eyledi beni bir şūh-ı şeh-levend Kim çeşmi sāhır idi nigāhı fūsūn-pesend Ruhsārı üzre zūlfūj idüp deste deste bend Her tārın itdi cān ü dile halka-i kemend Bağlandı dil görüp ne resendür didüm didi Zencîr-i bend-i şîr-i ziyānınuğdurur seniñ	Vaşf-ı hatt-ı ʿizārın idüp başka bir kitāb Her şafha oldu bir şanem-i ʿanberîn-niķāb Rindānı midhatde virüp nazma āb ü tāb İtdüm nişār-i laʿline bir lücce dürr-i nāb Ṭabʿı meğer ki dürr-i ʿAdenʿdür didüm didi Ḥaķķā ki Naẓīm genc-i nihānuğdurur seniñ	Müseddes/12 Bent		Mefʿülü/fāʿilātü/mefāʿilü/fāʿilün	
157a-160b	Saʿīd	Şanma bizi mestāne gibi cām-be-destiz Biz bāde vü şahbā yoğiken mest-i elestiz ... Aʿlā bilürüz dāʿiye-i būd ü nebūdı Biz sākin-i vaḥdet-gede-i nīst ü hestiz Biz dest-i fenāda eğer olduksa da berbād Gıtmez eşerinden hüner ü şanʿat-ı üstād	Yār Rab bizi āzāde-i şeh-rāh-ı ḥayāl it Öz luṭfuñ ile vāşıl-ı ser-ḥadd-i vişāl it ... Ḥāl ile tevağulden uşan geldi Saʿīd Şimden girtü levḥ-i dilüm āyine-i ḥāl it Ol dem ki ḥayātumdan olur munķaṭıʿ-ı ümīd Eyle bu kemīne kuluñı mazḥar-ı Tevḥīd	Tercīʿ - Bend/15 Bent		Mefʿülü/mefāʿilü/mefāʿilü/feʿülün	Bu şiir Bağdatlı Rūhī'nin terciʿ-bendine nazire olarak yazılmıştır.
161a	-	Deʿb-i şuʿarā şöyle ki tavrimuzdı sūḥansuz Deʿb-i şuʿarā şöyle ki tavrimuzdı şetmsüz	Derd-i miḥnet bir iken ḥasret ile oldu hezār	-		Mefʿülü/mefāʿilü/mefāʿilü/feʿülün	Bu dizenin kalıbı üstteki beyitten farklı olarak “feʿilātün (fāʿilātün)/feʿilātün/feʿilātün /feʿilün (fāʿlün)” şeklindedir.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı-Soyadı	Öznur Özer
Doğum Yeri-Tarihi	Ordu- 31.01.1995
Eğitim Durumu	
Lisans Öğrenimi	Ordu Üniversitesi- Türk Dili ve Edebiyatı
Yüksek Lisans	Ordu Üniversitesi- Eski Türk Edebiyatı
Bildiği Yabancı Diller (varsa)	İngilizce
Bilimsel Faaliyetleri (varsa)	2. Uluslararası Sosyal Bilimler ve Eğitim Araştırmaları Sempozyumu- İscer 2018, Konya 2. Genç Türkologlar Çalıştayı-Ordu Üniversitesi, 4-5 Nisan 2019, Ordu
İş Deneyimi	
Stajlar	Ordu Lisesi
Projeler	
Çalıştığı Kurumlar	
İletişim	
E-Posta Adresi	ozerr.oznurr52@hotmail.com
Tarih	